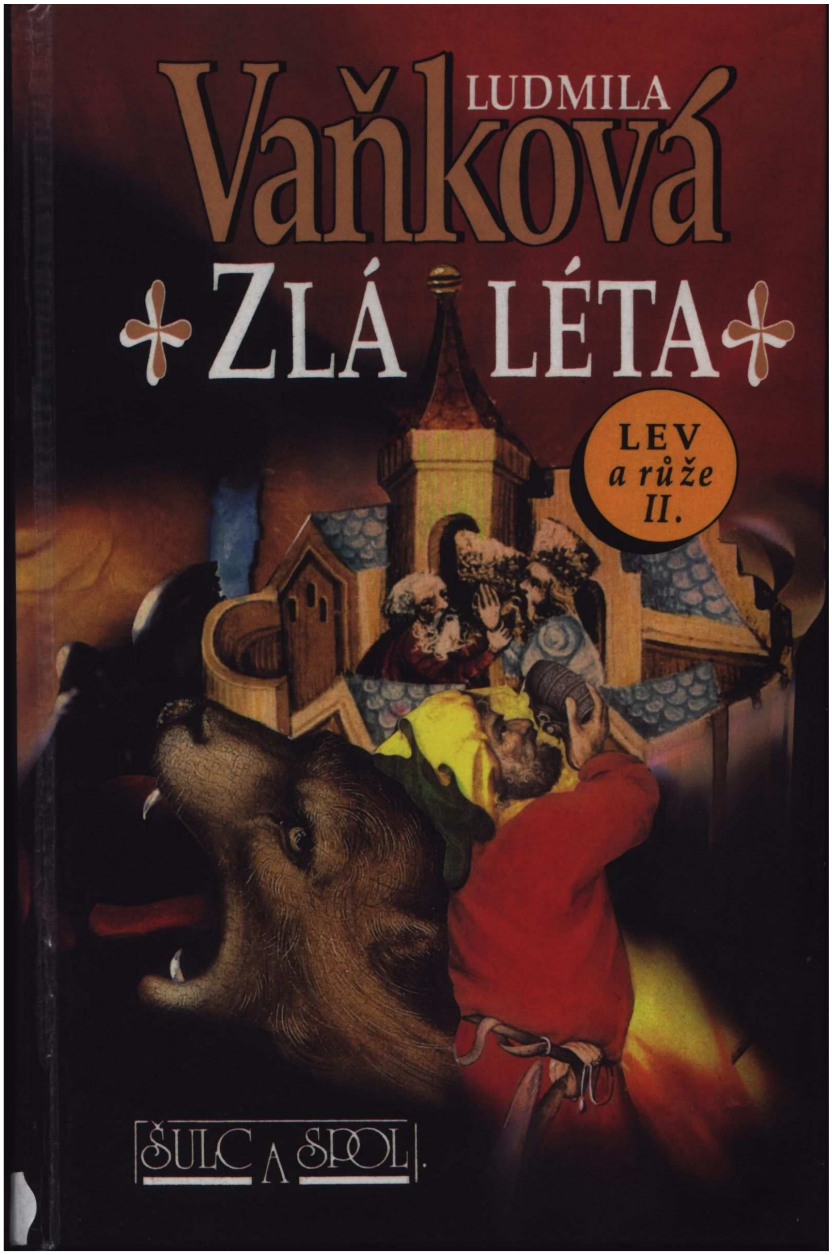

LUDMILA
Vaňková
ZLÁ LÉTA
LEV
a růže
II.
ŠULC A SPOL.

LUDMILA VAŇKOVÁ

ZLÁ LÉTA

LEV A RŮŽE II.

NAKADATELSTVÍ
ŠULC A SPOL.
PRAHA

1994

©

LUDMILA VAŇKOVÁ
1978
c/o AURA-PONT PRAHA

ISBN 80-85636-15-8

MNOU VCHÁZÍ SE DO MĚSTA VĚČNÉ STRASTI

Nepřátelský rytíř se zvrátil nazad v sedle. Kolikátý už? Dávno je přestal počítat. Zdálo se mu, že už ani neuzvedne meč, ale přesto ještě odrazil útok najíždějícího jezdce. Obklopila ho prázdnota pádu. Zchvácený kůň poklesl v kolenou a svalil se na zem. V zoufalém postavení, zaklíněný pod těžkým, škubajícím se tělem, nečekaně pocítil ulehčení. Už nemusím. Nemusím se ohánět mečem, který mi najednou připadá těžký k neuzvednutí, a sekat kolem sebe, řítit se kupředu v zalykajícím parnu, nemusím do řinčení zbraní a sténání raněných vyrážet z hrdla, ochraptělého vedrem z úmorného slunce i z rozpáleného pancíře, slova povzbuzení a útěchy. Nemusím. Nemusím nic. Je konec, stačí umřít.

Bleskurychle zahnal lživou mrákotu a pokusil se zvednout hlavu. Pole mrtvých. Kdesi v mračnech zvířeného prachu, kam jeho pohled neproniknul, se odehrávalo poslední dějství dramatu, zoufalý odpor nebo divoký úprk. Tady zůstali jen dva proti několika desítkám dorážejících nepřátel. A on byl vyřazen. Zahlédl, jak jeho syn pouští meč ze zemdlené ruky a klesá na šíji svého koně. „Mikuláši!“ vykřikl, jak dokázal nejhlasitěji. „Mikuláši, vzdej se! Je konec. Vzdej se, Mikuláši!“

Žije? Žije vůbec? Ano. Mladý rytíř se trochu napřímil a jeho ruka se křečovitě sevřela na hrušce sedla. Zpod jeho zbroje stékala širokým proudem krev.

„Je to vévoda opavský!“ vykřikl padlý na uherského jezdce, který k němu obracel koně. „Vévoda opavský! Ušetři jeho život!“

Uherský rytíř změnil směr. Nevěděl, kdo je ten, k němuž původně mířil, a vévoda opavský by byl jistě zajatec dost vznešený i pro uherského krále. Rozradostněn se chopil uzdy, která vyklouzla z rukou umdlévajícího jezdce, a obklopen svou družinou ho ostrým klusem odvážel pryč.

Rytíři na zemi se podařilo vstát. Je tedy po bitvě. Vítězové shánějí jen kořist. Už není třeba bojovat. Už není třeba... Osvobozující pocit úlevy se nedostavil. Krutá hořkost se zmocnila únavou a vedrem polomrtvého hrdiny. Marné. Všechno bylo marné. Takhle tedy vypadá porážka. Vítězství odplavuje bolest z rozbitého těla. Poražený ji cítí dvojnásob.

Zvedl ruku k hledí. Spíš než dát se poznat zatoužil nadechnout se přímo sebeparnějšího vzduchu. Spečený kov nepovolil. Úzkou štěrbinou v železné rukavici zahlédl trhavé chvění vlastní ruky a raději ji zase spustil.

„Tak kdopak jsi?“ ozvalo se nad ním netrpělivě. „Vzdáváš se?“

Potřásl hlavou. Ještě nevěděl, jestli se doopravdy vzdává, ale stál tu bez meče.

„Jeho přílba je ze zlata!“

Prudká rána ho skoro omráčila. Válel se po zemi v krupobití zběsilých úderů, které ho ohlušovaly a zraňovaly, až měl pocit, že mu musí prasknout lebka. A najednou bylo po všem. Vysvobození. Horký vítr mu dýchl do tváře. Znovu se tvrdohlavě zvedl. Ti, kdo rozmlátili na jeho hlavě zlatou přílbu, teď od něho ustupovali s drahocennou kořistí. Zato jejich velitel se přiblížil na vysokém koni se zdviženým hledím. Emmersberg. Konec, nebo záchrana? Zůstal stát beze slova, lehce nachýlen kupředu jako podťatý dub.

„Jeho Milost sám český král a markrabí moravský Přemysl Otakar,“ pronesl rytíř hlasem, který nevyjadřoval nic. „Ještě přede dvěma lety také vévoda rakouský, štýrský a korutanský, pán Kraňska, Vindické marky, Chebu a Pordenone. Jaká čest!“

Berthold z Emmersbergu. Synovec zrádce Mährenberga. Po odhalené zradě se zapřisáhl, že o strýcově vině neměl potuchy. Strachem zsinalá tvář a slzami přerývaný hlas měly varovat. Ale král nesoudil zbrkle. Sigfrid z Mährenbergu byl štýrský velmož a syn jeho bratra zastával úřad rakouského truchsasa. Jejich zájmy se rozcházely už od Bertholdových dětských let. Emmersberg podržel svůj úřad a prozradil mu jednání Rudolfa Habsburského s odbojnými rakouskými a českými pány. Z vděčnosti? Nebo spoléhal na jeho neotřesitelnou sílu? Kolo Štěstěny se obrátilo, Rakousko přijal Habsburk pod svou správu a Berthold z Emmersbergu opět podržel svůj úřad a ještě dostal bohaté odškodné. Za věrnost Habsburkovi.

Král Přemysl ještě neměl čas vyřídit tento drobný účet. Bylo příliš mnoho závažnějších. Při jakémkoli sblížení s římským králem mohl jediným slovem odhalit podvodnou hru. Ten, kdo byl v této chvíli pánem nad jeho životem, to nepochybně věděl. Bude se chtít zbavit nebezpečí závazkem vděčnosti, anebo vraždou?

Podíval se do chladných očí nad sebou a rázem znal pravdu. I padlému králi by přemožitel nabídl svého koně. V těch několika vteřinách, které ho dělily od jeho osudu, královy myšlenky odlétly z dějiště smrti s nebývalou jasností k milovanému obrazu.

Milenko! Lásko! Odpustíš mi, nevrátím-li se? Synu, ty, který neseš jméno mého otce a měl bys po mně převzít břemeno královské moci, můj malý Václave, co zbude ze smutného dědictví, které jsem ti chtěl zachovat? Tvůj patron dnes zabloudil a nedoprovázel mě v této bitvě. Nic, nic už nemohu udělat pro tebe ani pro sebe.

Cítil, že ho ochromuje hrůza. Ale jeho nepřítel se nemínil kochat pohledem na královské pokoření. Neměl čas. Pobodl koně a srazil stojícího k zemi. Zbroj se rozlomila pod úderem kopyta. Padlý se znovu pokusil vstát. Tam, tam se možná blížila záchrana! Z oblaku prachu se vynořily červenobílé chocholy. Hlouček jezdců se blížil přes pole mrtvých divokým cvalem. Srazili se s překvapenými Rakušany. A za nimi další.

Poznali krále pod neprodyšnou maskou krve a prachu? Jistě. Jinak by se sotva vrhli proti beznadějné přesile ve chvíli, kdy každý z těch, kdo přežili, už mohl hledat jen cestu k útěku, aby zachránil vlastní kůži. Jakmile se mnohem početnější Emmersbergova družina sešikuje, musí je smést. Ale zatím jejich udivující nápor zatlačil na chvíli zmateného nepřítele a vytvořil kolem potácejícího se krále záchrannou tišinu. Koně! Obrovitý rytíř se čtyřmi jezdci se blížil ve druhé vlně nenadálého útoku. Zdrží-li tamti dost dlouho Emmersbergovy lidi...

Vyváznout a nabídnout mír. Jakýkoli. Všechno je lepší než beznadějné pustošení opuštěné země. Než černá prázdnota smrti. Než bezmocnost dítěte, které ještě nemůže být králem. Než osiřelé lože, na kterém pláčeš sama. S nadějí se obrátil k přijíždějícím. Ať je to kdo chce... Dva meče mu vnikly do těla. Zalkl se krví a klesl na kolena. Mlhou, která se kladla přes jeho oči, ještě zahlédl, jak ti, kteří prve z vlastních těl vytvořili hradbu proti jeho smrti, zděšeně zakolísali a zmateně obraceli koně proti vrahům. V té chvíli zmizeli pod kopyty, rozdrceni náporem z obou stran. Pět jezdců, kteří rozhodli o jeho osudu, couvlo a sklonilo zbraně.

„Jan z Kozích Luk staví svůj meč do služeb římského krále," vykřikl ten, který je vedl.

Emmersberg se dlouho nerozmýšlel. Nejjistější by bylo zabít nepohodlného svědka. Ale každou chvíli se může vynořit jiný. Ne, jenom neztrácet čas. I když je jich jen pět, bránit se mohou právě o tu osudnou vteřinu déle. A ten, který zůstal živ, se ještě může stát mocným. A pak...

„Dobře," řekl chvatně. „Přihlas se. Nezapomenu na službu, kterou jsi prokázal římskému králi."

Český rytíř se nehýbal. „Co učiníš s ním?" zeptal se podmračeně. Rakušan neodpověděl. Jako by si porozuměli beze slov, rytíř i jeho zbrojnoši obrátili koně a vmísili se mezi rakouské jezdce, roztažené do hrozivého vějíře. Pomalu se pohnuli a kruh se zúžil.

Čekat na kolenou?! Mohutná vůle ještě jednou zvítězila nad polomrtvým tělem. Český král přemohl smrtelnou mdlobu a naposled se vztyčil na třesoucích se nohou. Vypadal strašlivě. Krev se řinula z jeho ran po zprohýbané zbroji širokými ručejemi a vyrývala brázdy ve ztvrdlé kůře z bláta a prachu, která zakrývala bledost jeho tváře. Opuštěn, zrazen a sám, s nepokrytou hlavou a bez štítu, bezmocně vystaven sebeneobratnější ráně, vypadal hrozivě a nebezpečně, až

vyděšení útočníci zděšeně couvli. Jen rytíř se zvednutým hledím popojel blíž a zvedl meč.

„Ne," zachroptěl král z posledních sil. „Jsi šlechtic, Emmersbergu. Nedovol to. Meč. Dejte mi meč. Nechte mě padnout v boji."

Rána dopadla. Minula Přemyslovu nechráněnou hlavu, ale ramenem se hluboko zasekla do zmrzačeného těla. Zůstal stát bez hnutí, jako by ho úder vbil do země, a s neosobním údivem obrátil tvář vzhůru. Přízračné, neskutečné slunce se zvolna rozplývalo před vyhasínajícíma očima.

„Jeho pancíř je také zlacený, nevidíte, čeládko?" rozkřikl se Emmersberg ulehčeně. Kouzlo pominulo. Pod deštěm zběsilých ran král padl jako podťatý strom. Z nich šestnáctá proťala tvář, obrácenou k zatmívajícímu se nebi. Život, láska, sláva, nic z toho dávno nebylo pravda. Zbyla jen agonie, bolest a smrt. Přišla se svou velebnou neústupností až po sedmnácté ráně, která konečně proklála srdce, tvrdošíjně tepající i v rozsekaném těle.

Pět jezdců se ještě jednou přehnalo po mrtvém a zmizelo Bertholdovi z Emmersbergu z očí, jako by je pohltila země. Zvedl meč, aby poslední ranou znetvořil i nenáviděnou tvář, ale najednou si to rozmyslel. Jenom ať zůstane k poznání. Ať všichni vědí, jak skončil. Ať všichni vidí. Ať už nečekají svého hrdinu.

Obrátil koně. Pryč. Raději pryč z místa vraždy. Římský král svedl čestnou bitvu, ale nahá, zběsile rozsekaná mrtvola jeho velkého soupeře výmluvně dosvědčovala až příliš nerovný boj. Jak se vítězný Habsburk zachová k tomu, kdo poskvrnil jeho rytířský štít?

Z hnědavého oblaku prachu se vynořil jezdec. Herbert z Adelore, jeho přítel a budoucí zeť. „Konečně!" vykřikl. „Kde ho máš? Kde ho máš, ty nejšťastnější rytíři?"

Hluk bitvy doznával. V parnatém přítmí se rudá koule slunce zvolna chýlila k západu. Za chvíli se to rozkřikne, uvědomil si Emmersberg. „Koho?" zeptal se suše, aby získal čas.

„Nebo to není pravda?" vykřikl Herbert z Adelore zklamaně. „Jakýsi uherský zbrojnoš vykládal, že prý jsi zajal samotného českého krále. Jeho syn, opavský vévoda, poznal tvůj erb. Běželi to říci králi Rudolfovi. Je prý po bitvě."

„To je." Emmersberg se rychle rozhodl. Mluvil s přítelem, snad jediným, který mu teď zbývá. Už se stalo, je třeba myslet na záchranu. Herbert miluje jeho dceru. Miluje ji dost na to, aby...? „Pojď," řekl stručně a obrátil koně. Klusali zpět těch několik kroků. „Tady ho máš, slavného českého krále."

Herbert z Adelore potlačil zděšený výkřik. Mohlo to vypadat, že jeho kůň poodstoupil jen náhodou, ale Emmersbergovi neunikl nepatrný pohyb jeho druha.

„Byl v papežské klatbě," prohlásil zamračeně. „Stíhán i samotným Bohem. Kdokoli na něj vztáhl ruku, byl v právu. Můžeš mě udat římskému králi, máš-li

proč. Oč jde? Svedli jsme bitvu. Nezajal jsem ho, ale zabil. To se stává. Nemohu za to, že až poslední rána byla smrtelná.“

Druhý rychle přemýšlel. Jeho počáteční ohromení se zvolna rozplývalo. Rytíři, ba i králové padali na bojištích a zbrojná čeleď olupovala zabité. Měl Emmersberg připravit o kořist vlastní lidi? Jenom těch sedmnáct ran na mrtvém těle... Otřásl se.

Vzpomněl na světlovlasou dívku, která se měla stát jeho chotí, a řekl s vynuceným klidem: „Musíš pryč, aspoň pro první chvíli. Nevím, jak se zachová Habsburk, až uvidí... tohle. Všichni už vědí, že jsi u toho byl ty, když mu padl kůň. Byl v klatbě, jistě. Myslím, že ti nehrozí velké nebezpečí, až opadne králova hrůza. Protože, přiznám se ti, zmocnila se i mne, když jsem spatřil výsledek tvého rytířského boje.“

Podal mu štít. Emmersberg s přemáháním spolkl urážku, ukrytou v posledních slovech, pokynul hlavou na znamení díků a spustil hledí. Obklopen přítelovou družinou a s jeho erbovním znakem na štítu mohl být snadno pokládán za pana z Adelore, který se po bitvě ubírá k domovu. Protože rakouského truchsasa pana Bertholda z Emmersbergu teď hledal kdekdo z bojovníků římského krále.

Ale Herbert z Adelore se před Rudolfem Habsburským objevil až dávno po západu slunce. „Český král je mrtev, Milosti,“ oznámil mu chmurně. „Před chvílí jsem ho našel.“

„Mrtev!“ vykřikl římský král. Novina ho docela jasně nepotěšila. „Kde je pan z Emmersbergu?“

„Neviděl jsem ho, Milosti.“

Rudolf si změřil zamračeného šlechtice s posměšnou nedůvěrou. „Veď mě,“ řekl jen. S panem z Adelore po boku se rozjel bitevním polem, nad které se kladl stín noci. Nebylo tak docela opuštěné. Temné postavy se míhaly sem tam, chvílemi se ozývalo děsivé, skoro zvířecí vytí. Římský král se zachvěl a bezděky se ohlédl, jestli družina, která ho doprovází, je dost početná. Podivní spojenci, které si pozval na pomoc proti českému králi, v něm vyvolávali odpor a nelibost. Uherští Kumáni. Teď přebíhali mezi mrtvými a hledali kořist. Když konečně spatřil to, co zbylo z nejslavnějšího vojevůdce, rázem pochopil, proč ho truchsasův příští zeť přivedl až teď. To nejhorší lze svést na Kumány. Jistě, má pravdu. Je třeba přehlédnout ten neslýchaný čin, když už se stal. Když už se stal...

„Nechte mě s ním o samotě,“ řekl tiše. „Ale nevzdalujte se.“

Sestoupil z koně a přiblížil se k mrtvému. Jak málo znamená být králem! pomyslel si s hrůzou. Jak málo stačilo a mohls tu ležet sám s probodeným hrdlem a zpřelámanými údy. Zvítězil. Skutečně tedy zvítězil. Nevěřil tomu až do poslední chvíle, přes několikanásobnou přesilu svého vojska i koupenou zradu, na kterou přes svůj počáteční odpor věnoval celé jmění.

Sklonil se k padlému. Jeho tvář vyjadřovala královské pohrdání. Nahý, zkrvavený, ubitý, stále vypadal vznešeněji než jeho šťastnější sok. Dobře je vidět,

který z nás se narodil v královském loži, napadlo Rudolfa. Vypadal jako můj vladař, i když přede mnou před dvěma lety skláněl koleno, aby mi holdoval jako římskému králi. Povýšeně, přezíravě, i při svém ponížení dával znát nepatrnému říšskému hraběti, že se povznesl na místo, kam nepatří, jen díky malosti a ubožácké závisti, které nikdy nemohou být oporou skutečně urozenému králi. Krev, která teď zasychala na jeho těle, byla krví Přemyslovců a Štaufů, nejstarších říšských panovnických rodů.

Naklonil se níž, aby viděl do pootevřených očí. Nevyjadřovaly nic. Se zachvěním si vzpomněl na jejich pohled, když se před několika hodinami českému králi podařilo v čele svých rytířů probít se až k němu. Z úzké škvíry hledí čišela smrt. Rozhodnout bitvu soubojem vojevůdců! Rudolf byl zjizvený válečník, protřelý desítkami bitev, a až do této chvíle věřil, že tváří v tvář protivníkovi nezná strach. Před tímhle jediným zděšeně couvl. Kdosi se obětavě vsunul mezi něj a smrt, ale vzápětí se skácel. Nebylo vyhnutí. Zvedl štít. Římský král nemůže utéci. Hrabě z Habichtsburku, když přijal pochybnou slávu královské koruny, se musí postavit i železnému králi. Zase je oddělí. Zlatý rytíř se vrhl vpřed, a vtom k Rudolfově spáse český šik zakolísal, když se vzadu ozvaly trubky, volající k ústupu. Útočník zarazil koně a nerozhodně se ohlédl. Zbývalo málo, než sám s hrstkou věrných utone v nepřátelském moři. Ještě jednou zoufalou ranou smetl ty, kdo se mu drali do cesty, ale římský král už zmizel v houfu svých rytířů. Král Přemysl v poslední chvíli obrátil koně a probil se k svým.

Po celou bitvu ho bylo vidět v prvních řadách, neúnavného, smrtelně nebezpečného. Kdekoli se objevil, zavlnil se český šik a vyrazil kupředu ostrým klínem, na jehož vrcholu se vždycky bil on, nezranitelný „železný a zlatý“, nepropadaje zoufalství, kdykoli musel zanechat marného útoku, aby se mohl včas vrátit do svých prolomených řad. Nepřemožitelný. Do poslední vteřiny kolem sebe šířil hrůzu. A teď...

Škoda tvého života, králi Přemysle. Dokud jsi žil, všichni mě podporovali ze strachu před tebou, z nenávisti, z hrabivosti. Už mě nepotřebují. Už jsi padl. Teď se obrátí proti mně, protože nechtějí mocného římského krále. A já nedám tvou zemi rozchvátit říšským hrabatům pro věna jejich dcer a větší moc jejich synů.

Usmál se, protože i on v té chvíli pomyslel na dědictví pro své syny, jimž z této kořisti může udělit nejedno výnosné léno. Nejen alpské země, snad i Moravu... Podobal se trochu supovi, když se tyčil nad polem mrtvých se svou přihrblou postavou a ostrým nosem, připomínajícím dravčí zobák. Přežranému supovi, který si už může dovolit být velkomyslný.

„Stráž!“ zvolal hlasitě a pokryl mrtvého vlastním pláštěm. „Dopravte ho do mého ležení s veškerou úctou, která přísluší králi!“

Ta, které patřila poslední myšlenka padlého hrdiny, v té chvíli v horečně se chvějící ruce svírala králův list a hltala poslední řádky dychtivýma očima. „Ne," řekla nakonec slabě. „To ne."

Zavřela oči a chvíli zůstala sedět jako bez života. Pak znovu obrátila manželův list a četla ho zvolna a pozorně. Její rty se pohybovaly jako při modlitbě.

„Posílám ti Jana. Nechci, aby mě provázel v bitvě, i když on je jistě přesvědčen, že se mu děje veliká křivda. Ale myslím na tebe, moje milovaná. Věrný služebník je často důležitější než mocný spojenec. Tobě zůstanou, doufám, oba. Můj synovec Ota Braniborský prý shromáždil velikou hotovost. Snad už je na cestě ke mně, nevím. Stejně by přišel pozdě. Ale spíš se podobá pravdě, že i on se zalekl papežovy klatby. Ta se tebe ale netýká. Bude-li nejhůř obrať se na něho, snad aspoň ochrání mou zemi. Vím, že ji nesvěřuji do nejlepších rukou, ale nemám na vybranou. Jsou jediné, které mě ještě výslovně nezradily. Svou osobní ochranu svěř raději Brunovi, nebo nebudeš-li moci, Janovi. On dobře ví, komu lze důvěřovat, byl celou dobu se mnou."

Královna zhluboka vzdychla a pohlédla na uprášeného, znaveného posla. „Posaď se," řekla tiše. „Jsi na cestě celý den a skoro dvě noci. Měla bych tě propustit, ale chci slyšet víc."

Znovu se vrátila ke královu listu, přelétla několik řádek, jejichž horoucí tón vyvolal smutný úsměv na její bledé rty, a pokračovala ve čtení se staženým obočím: „Stejně jako Ota ani Bruno tu není. Bál se i on papežovy klatby? Snad. Jsem rád. Aspoň vím, že oba zůstanou naživu. Pokud se týče tvého rytíře, který mi přišel nabídnout krev svou i těch druhých v poslední chvíli, mluvil jsem s ním neupřímně. Mé srdce nebylo při tom, když jsem ho urazil a zahnal. Ale zvítězím-li, chci zvítězit bez nich. Padnu-li, což je pravděpodobnější... Jejich prolitá krev by smyla jejich vinu. Necítili by se už zavázáni tobě a mému synovi, nebudu-li. Ostatně, ať někdo zůstane zachován z té země. Přítel nepřítel, smrt smývá rozdíly a kdysi jsme bývali jedno. Moje milovaná, ty mi rozumíš a nebudeš mě proklínat za smrt, která bude počátkem strašných věcí. Vím to, a přesto nemohu jinak. Ještě teď bych mohl ustoupit. Ještě teď by mi nepřítel nabídl podmínky o nic hanebnější než dřív. Ale ustoupit je jistá záhuba. Dál, než jsem to učinil, už nelze, nemá-li se České království stát bezvýznamnou provincií říše, jejíž bývalo korunou. Habsburk udělal, čemu já jsem se vždycky bránil. Svázal se řetězem slibů, prodal rozhodování v říši kurii beze zbytku, aby postavil na svou stranu i tohoto nejmocnějšího spojence, a svým volitelům se zapřisáhl zničit mě. Úplně. Oni

nedovolí, aby ustoupil před nejtrpčím koncem. Zbývá jiskřička naděje a musím za ní jít, dokud ji neuhasí krev. Stane-li se tak, bude to i ta moje. Ty přijmi bez váhání každou pomocnou ruku, která se ti nabídne. Přijmi a nepřemýšlej, zda také nezavinila mou smrt. Mnozí z těch, kteří se bouřili proti mně, mají šlechetná srdce a ve chvíli zmaru se zděsí toho, co způsobili možná nevědomky, nedohlédajíce konce věcí. Také oni měli svou pravdu a nebyli králi, aby viděli dál. Zachovej sebe i moje děti a netruchli, má lásko, netruchli. Jsi život sám, a dokud dokážeš být šťastna, nezemřel jsem tak docela. Jsem částí tebe, tou zůstanu a tebou, už jen tebou se mohu vracet k životu. Žij dál a netruchli. Žij, moje lásko.“

Zvedla hlavu. „Falkenštejn,“ řekla jasným, nepřátelským hlasem. „On mluvil s Falkenštejnem?“

„Navečer před včerejší nocí přišel pan z Falkenštejna se svým bratrem do našeho ležení,“ odpověděl králův sluha opatrně.

„A to ještě žije! Žije!“ vykřikla zlostně a vyskočila z křesla.

„Žil, když odcházel,“ opravil ji Jan zádumčivě. Kdo z těch, které opustil ve včerejší noci, ještě žije? Teď svítalo. Mezi nocí, která začínala, a tou, která teď končí, leží den bitvy.

Královna se na něj dívala velikýma očima, jako by četla v jeho myšlenkách. „On už nevěřil,“ zašeptala. „Nevěřil ve vítězství.“

„Nemůže ho minout!“ vykřikl Jan s hlubokým přesvědčením. „Nedovedu si představit přesilu dost mocnou, aby ho udolala. Krom toho... Celou noc jsem potkával ozbrojené oddíly, Milosti. Moravská hotovost, spěchali i v noci, většina jich musela dorazit včas. I když nebyli na místě před bitvou... V záloze číhal pan Milota z Dědic jen s nepatrnou hrstkou Moravanů, aby v rozhodující chvíli strhli pozornost na sebe a umožnili tak Jeho Milosti zvrátit bitvu v souboji s římským králem. Když se spojí s těmi, kteří přicházejí...“ Odmlčel se a jeho nadšení opadlo. Právě před panem Milotou přišel českého krále varovat Záviš z Falkenštejna.

Jeho vzpomínka ulétla zpátky. Znovu viděl před sebou rozčilením pobledlou tvář mocného Vítkovce, když říkal naléhavě: „Nečekej, že do bitvy zasáhne Milota z Dědic a jeho lidé. Nespoléhej se na něj, Milosti. Změň plán. Z druhého křídla udeříme my.“

„Chceš tvrdit, že římský král koupil Milotu? Mého hejtmana ve Štýrsku? Muže, který bránil svou tvrz, když se ostatní vzdali nebo zradili? Jestli jsi ty zapomněl, co bylo přede dvěma lety, já ne.“

Králův hlas zněl tiše, skoro lhostejně. Přesto obvinění zasáhlo nezvaného hosta. „Hájit své právo není zrada!“ vykřikl.

Král zvedl obočí. „V takové chvíli?“ zeptal se suše. „Ve chvíli, kdy tvůj král bojoval proti všem?“

„V takové chvíli,“ odsekl Falkenštejn. „Můj král měl dost sil, aby zvítězil. Nečekal jsem, že se raději poddá habsburskému hraběti, aby nás mohl rozdrtit.

Nechtěli jsme tvou porážku. Chtěli jsme jen osvobodit naše území z područí České koruny.“

Král prvně ztratil sebevládu. „Nedovolím, aby kdokoli rozerval mou zemi!“ vykřikl a prudce vstal. „On ostatně také ne,“ dodal zvolna. „Jestli ti to slíbil, tak lhal.“

„Slíbil mi to,“ řekl Falkenštejn odměřeně.

„Za jakou cenu?“

„Za cenu zítřejší bitvy. Přitáhl jsem s vojskem, ale nedal jsem mu závaznou odpověď. Ne že bych váhal. Ani nevydírám. Přišel jsem na pomoc tobě. Nebude-li to možné, odejdeme ještě v noci. Vol.“

Král se dlouze zadíval na rytíře, který kdysi patříval k jeho nejmilejším. Má ho znovu přijmout do svého srdce v předvečer smrti? Lze zapomenout dlouhá léta hořkého nedorozumění, kdy proti sobě stáli nejen jako bouřící se velmož proti panovníkovi? Přemysl až příliš jasně tušil, jaký cit postavil Záviše z Falkenštejna do čela jeho nepřátel.

Byly tu i jiné příčiny, jistě. Samostatný jihočeský stát, sahající až k Dunaji, jehož vévoda by nepodléhal ústřední české moci. I menší území přijímala říšská knížata v léno přímo od římského krále. Ale byla v tom výhoda dost velká, aby vyvážila vše, co poutalo české šlechtice k jejich přirozenému pánu? Římský král mohl být pánem ještě nebezpečnějším. Zvlášť bývalý chudý hrabě! Ten především potřebuje zajistit budoucnost svých tří synů a věno šesti dcer, kterým náhle vzešla lákavá možnost provdat se do panovnických domů. Je stará vášeň dost silná, aby přehlušila střízlivou úvahu?

„Proč?“ zeptal se jen, ale Falkenštejn porozuměl.

„Protože dnes vím, že jsem ti křivdil,“ řekl rychle hlubokým, rozechvělým hlasem. „Byl jsem blázen. Ale zaslepoval mě sen.

„Jaký?“ vyštěkl král. Užuž čekal to jméno.

Ale Falkenštejn k jeho překvapení řekl tiše: „Slyšel jsem mnoho o tvém mládí. O tvém boji s vlastním otcem. Měl bys mě pochopit. I já jsem hájil svou pravdu proti králi, jehož jsem ctil, jak přísluší synovi. Toužil jsi ty snad někdy po záhubě svého otce? Dal bych za tebe život, ty víš, že to nejsou jen slova. I dnes. Jestli je pozdě, ať mě nebe zatratí. Ale věřím, že není. Ještě je možné všechno zachránit.“

„Pochybuju,“ řekl král suše. „Na to vás není dost.“

„Jak to víš?“

„A jak víš ty o chystané zradě?“

„Mám své lidi v Habsburkově ležení,“ usmál se Falkenštejn chmurně. „Stejně jako on ve tvém.“

„Je pozdě, Záviši,“ řekl Přemysl měkce. „Spoléhal jsem, že se mi podaří utkat se s Rudolfem dřív, než dorazí uherský Ladislav. Nebo že vůbec nedorazí. i já jsem se naučil mít své lidi na správných místech. V Uhrách — to nevíš? — právě v této

nepříhodné chvíli vypuklo povstání. Ale královští se jednoduše vyhnuli povstaleckým sborům, které táhnou na Budín, a spojili se s Habsburkovou hotovostí. To je konec, Záviši. Je jich příliš mnoho. A já... Ani proti daleko slabšímu nepříteli jsem nebojoval s tak ubohým vojskem. Papežova klatba zastrašila všechny mé spojence.“

„Proč tedy chceš svést bitvu?“ zeptal se Falkenštejn se sevřeným hrdlem. „Proč, když nevěříš ve vítězství?“

Král pokrčil rameny. „Třeba se stane zázrak: Třeba se mi podaří v bitvě zabít římského krále. Vyjednávat nemohu. Víš sám možná líp než já, jakými závazky se Habsburk spoutal při svém zvolení. A on je čestný muž, dodrží je. Už nemohu ustoupit. Nemohu dalšímu ponížení vystavit sebe ani svou choť.“

Upřel číhavý pohled na Falkenštejna, který se zarděl hněvem. „Co bude s ní, padneš-li?“ vykřikl zběsile. „Myslel jsi na to? Tvému synovi je sedm let. Dovedeš si představit, co se stane?“

Ano, dovedl si to představit. Kdo, kdo se postaví na jejich ochranu? „To stačí, Falkenštejne,“ řekl chladně. „Skoro jsem na chvíli zapomněl, s kým mluvím. Nehodlám přijímat právě tvoje rady.“

Záviš mlčel, zaražen náhlým obratem.

„Máš pocit, že máš k tomu právo?“ odsekl král zvysoka. „Dobrá, zúčtujeme. V mládí jsi mě dvakrát zachránil před smrtí. Za to jsem ti kdysi věnoval život i svobodu. Domníval jsem se, že jsme vyrovnáni, ale mýlil jsem se. Ještě jsem ti něco dlužen. Urážku. Splatím ji tedy dřív, než umřu.“ Zabodl se očima do Falkenštejnovy tváře. „Jsi bezectný zrádce, pane z Falkenštejna. Radši se dám zabít, než abych přijal svůj život potřetí z tvé ruky.“

Velmož zbledl. „Omluvil jsem se ti. Snad to není dost pro krále, ale v takové chvíli bys měl pochopit.“

„Chápu víc, než si myslíš. Chceš být zítra vedle mne, aby ses přesvědčil, že jsem doopravdy mrtev? Čekáš přece na mou smrt víc než ostatní, či ne?“

Královnin obraz na okamžik vyvstal mezi nimi.

„Křivdíš mi,“ řekl Falkenštejn chvějícím se hlasem. „Ale budiž. Kdo kopne do nabídnuté ruky, nezaslouží lepší osud, než tě čeká.“

„Je to můj osud, tvůj ne.“ Král se na okamžik odmlčel a pak dodal s křivým úsměvem: „Zítra hleď, ať se nepotkáme. Ať ti tvé svědomí napoví, co máš udělat pak.“

Falkenštejn překvapeně vzhlédl. „Milosti,“ zašeptal a pohnul se, jako by chtěl přistoupit ke králi blíž.

Přemysl mávl odmítavě rukou. „Dost,“ řekl ostře. „Ctíš-li ve mně krále, nebudeš se plést do mé bitvy. A teď jdi. Jdi! Nebo mám zavolat stráže?“ Chvíli si hleděli do očí a pak se Falkenštejn beze slova obrátil k odchodu.

„Proč?“ vyhrkl užaslý Jan a zadíval se na svého pána.

V této podivné noci i sluhové směli klást otázky králům.

Přemysla nepřekvapila. „Jeho síla není rozhodující," řekl unaveně. „Ať bude bojovat na kterékoli straně, nebo vůbec ne. Jeho život... Rozuměl mi. Kéž to nebylo třeba!" Vzal ze stolu popsaný list a přetrhl ho v půli. „Vzbuď písaře," požádal Jana. „Po tomto rozhovoru musím napsat své choti cosi jiného."

Ten list teď držela v rozechvělé ruce a s hlavou nakloněnou ke straně naslouchala Janovu vyprávění.

„Moravané přicházejí?" hlesla úpěnlivě.

„Stovky, Milosti. A počítá-li římský král s pomocí lidí pana z Falkenštejna..."

„Nechci slyšet to jméno!" vykřikla zlostně. „Nikdy mi už o něm nemluv, slyšíš?"

„Ale Jeho Milost král..."

„Nepřijal jeho pomoc, jestli jsem dobře rozuměla. Říkals to sám."

Králův posel se odmlčel. Byl unaven a hladový a toužil spatřit svou rodinu, ale nedovolil si požádat o propuštění. Zůstal zpříma sedět a ze všech sil přemáhal neodbytný spánek.

Královna na něj zapomněla, zabrána do vzpomínek. Na okamžik před ní vyvstala jeho tvář tak jak ji vídala a milovala dřív, bez starostlivé vrásky mezi očima, bez trpce stažených úst, tak jak ji vídala nad sebou v nocích lásky. Ach miláčku, jak dlouho jsi mě už neobjal, tři měsíce, skoro od jara, když jsi odjížděl. A bylo to na rozloučenou, naše horoucnost byla křečovitá, i v té vrcholné, nejnádhernější chvíli jsme oba mysleli na to, co bude, na odloučení, které... možná... Zachvěla se. Přede dvěma lety ho uvítala výčitkou a pláčem, vydal přece alpské země římskému králi bez boje! Vzpoura? Tu mohl rozdrtit až potom, až se vrátí. Tehdy se na ni podíval a řekl vážně; „Sever i jih, Ronovci, Vítkovci, polovina Čech. Nechápeš, že jsem musel? Měl jsem se vrátit, zakrvácen třeba i vítěznou válkou s římským králem, a ve své zemi žebrat, aby mě páni nevyhnali z toho zbytku, protože moje vysílené vojsko by se jím nemohlo postavit? Čechy a Morava jsou mé otcovské dědictví, ne Rakousko nebo Korutany. Jenom v Čechách jsem králem. Tady je všechno bohatství, které dvacet let vtékalo zlatým proudem i do zemí, jimiž jsem ověnčil svou korunu. Ale jsou to Čechy, které musím zachránit pro našeho syna. On bude českým králem a to je víc než být rakouským vévodou. Nepředám mu zemi, kde by místo něho poroučel vedle Falkenštejna nejvýš nějaký Ronovec na severu Čech."

Splnil slovo. S hotovostí, kterou shromáždil proti Rudolfovi, rozdrtil tvrdě odbojné pány a Riesenburkové i Falkenštejn zmizeli z Čech. Z té výpravy se vrátil uprostřed noci jako v prvních dobách jejich lásky, nedočkavý a její. Miláčku, kéž tě tak uvítám i zítra, třeba na útěku, jen se mi vrať!

V rozrušení vstala. Klímající posel rychle vyskočil. Až teď si uvědomila jeho přítomnost. Ten nejvěrnější. Nejcennější dar jejího chotě. S přemáháním se usmála.

„Chceš jistě vidět svého syna," řekla vlídně. „Je tady. Spí s princem jako obvykle." Pohnula se ke dveřím. Jan, jemuž přezdívali Panoš, ačkoli ho od doby, kdy se jako vyjevený venkovský kluk octl ve službách českého krále, dělilo už víc než dvacet let, ji tiše předešel a podržel je před ní.

Malou místnost ozařovalo jen matně světlo svíce z výklenku u okna. Na vysoko vystlaném loži spal chlapec asi sedmiletý. Rozcuchané světlé vlasy, rozhozené na podušce, tvořily kolem drobné tvářičky nepořádnou svatozář. Vypadal spíš jako dívenka. Druhý, statný, černovlasý, dělal dojem skoro dospělého, přestože ho od jeho mladšího druha dělilo jen pět let. Obvykle spával na kožešině vedle následníkova lůžka. Teď usnul vkleče s hlavou a rameny na královském loži. Pravou paží ochranitelsky přikrýval princovu ruku. Původně přišel do Hradu jako sluha a panoš příštího krále, ale dávno se stal jeho přítelem a důvěrníkem a zároveň nejspolehlivějším strážcem jeho bezpečí. I královna, vůči ostatním pyšná, nepřístupná a majestátní, s ním jednala s vlídností, vyhrazenou jen těm nejbližším. Teď se tiše usmívala při pohledu na obě děti stejně jako Jeníkův otec, který uctivě zůstal stát tři kroky za ní.

Opatrně se nachýlila nad spícím synkem, aby ho políbila na čelo, ale v té chvíli vklouzla dovnitř štíhlá černovlasá dívka.

„Má paní," zašeptala ulekaně, „Jeho Milost pražský biskup tě naléhavě prosí o slyšení."

„Teď?" Královna se s povzdechem napřímila. Mateřská něha zmizela z její tváře a ustoupila výrazu rozmrzelosti. Ovšem, měli příkaz ji vyrušit kdykoli, kdyby přišla zpráva od krále. Ale biskup?

Zachmuřila se ještě víc, když shledala, že stařičký Jan z Dražic nepřišel sám. Za ním se krčil mistr Jindřich, protonotář královské kanceláře, kanovník pražského kapitulního kostela, jemuž králova štědrá přízeň zajistila nejedno české, moravské i rakouské výnosné obročí. Královna ho neměla ráda. Zdálo se jí, že výstavný dům v městě pod Hradem si postavil až příliš snadno a že ne všechny jeho příjmy by snesly denní světlo. Její manžel se jen shovívavě usmál, když mu jednou pobouřeně vyprávěla, že jeho úředník si dal vytepat zlatý pohár, mnohem nádhernější, než z jakého kdy pil sám král. „Já vím, že je hrabivý," řekl klidně. „Ale jinak je to poctivá duše. Čím víc si myslí, že mě ošidil, tím věrněji mi slouží. Miluje krásu. Mohu mu to zazlívat? Vždyť právě proto je hluboce oddán i tobě, která ho tak zřetelně nemáš ráda."

Dávno si všimla výrazu kanovníkových očí, které k ní utíkaly při každé příležitosti, a na rozdíl od krále jí jejich neskrývaný obdiv připadal spíš drzý než lichotivý. Ale v této chvíli se na ni díval jinak. Jako vyděšené zvířátko. Jako dítě ztracené v lese.

Sklonila hlavu, aby přijala biskupovo požehnání, a všimla si, že se prelátova ruka třese jako v zimnici.

„Odvahu, má dcero,“ řekl biskup hlasem, který svědčil o tom, že on ji už ztratil. „Mistr Jindřich, Jak víš, je farářem v Gorsu. Včera večer s jeho jáhnem mluvil pan z Emmersbergu, který projížděl na útěku z bitvy.“

„Na útěku!“ vykřikla se zběsilou radostí a docela zapomněla na zsinalé tváře svých návštěvníků. „Habsburk je poražen! Utíkají!“

Jan z Dražic ji chytil pevně za ruku. „Ne,“ řekl smutně. „Ne. Musíš to vědět.“ Obrátil se k protonotáři a vyzval ho: „Mluv.“

V té chvíli mladý jáhen, ležící bez pohnutí na kamenné podlaze farního kostela rakouského městečka Gorsu, zvedl hlavu a pohlédl k lomenému oblouku okna na severní straně lodi. Pernatý posel, kterého vypouštěl s neblahou zprávou, už patrně dorazil do vikýře ve vížce pražské kapitulní školy. Najdou ho včas? Pokřižoval se a vstal. Holubice míru! Jistě, válka skončila. Bude mír.

Ale příhodnějším nositelem této zprávy by dnes byl havran, posel smrti.

Dívala se nepohnutě do biskupovy tváře. Cosi mluvil. Slova útěchy. Proč? Na tvářích cítila horkou vlhkost. Žhavé krůpěje jedna po druhé kanuly na ruku, za kterou ji držel rozčilený prelát. Kdo to pláče? Někdo cizí tu plakal jejíma očima, na nichž se nezachvěly ani řasy. Její tělo bylo jako z kamene a myšlenky se tratily z toho užaslého, nepochopitelného prázdna. Jsem vůbec?

Chtěla se pohnout, aby se přesvědčila, že žije, ale jakýsi krunýř ji svíral ze všech stran, neprodyšně, stále těsněji.

„To není pravda,“ řekla nakonec bezbarvým, suchým, cizím hlasem. „To přece nemůžete vědět.“

„Nemůžete,“ ozval se za ní Jan jako ozvěna. „Dorazil jsem až před chvílí. Střídal jsem koně. Celou cestu jsem se nezastavil. A vyjel jsem už večer před bitvou. Nikdo nemohl...“ Umlkl.

„Pták,“ řekl biskup a soucitně potřásl hlavou. „Jáhen v Gorsu vypustil se zprávou holuba.“

Pravda najednou pronikla k jejímu vědomí a rozbila ochranný štít. Prudce vytrhla biskupovi ruku. „Jděte teď pryč!“ vyrazila ze sebe z posledních sil. „Pryč! Rychle!“

Cítila až v hlavě divoké údery svého srdce. Závrať prázdnoty. Nohy se jí podlamovaly. Viděla, že se biskup pohnul, jako by ji chtěl podepřít. Ale Jan, její Jan, teď už jenom její, rychle vstoupil mezi ně a řekl uctivě, ale naléhavě: „Poslechněte, prosím. Její Milost potřebuje být sama.“

Ne, to není pravda. Smrt. Konec. Nic. On není, není. Ne, není to pravda, opakovala si zoufale. Padla na kolena a divoce udeřila hlavou o zem, jako by ji vlastní bolest mohla zbavit té sžíravé hrůzy. Ne, nemůže to být pravda. Nepříčetný štkající hlas, který se odrážel od klenby nad její hlavou a padal znovu dolů, nemohl přece patřit české královně, oplakávající svého chotě. Byl živý, jako by tu byl s ní. Usmála se, oplácejíc jeho polibek, ale ta druhá nad ní znovu šíleně vykřikla, jako by ji někdo rval na kusy. Už tu nebyl. Marně kolem sebe tápala třesoucíma se rukama. Svíjela se na zemi a zalykala se slzami a hrůzou.

„Maminko! Maminko!“

Plačtivý slabounký hlásek ji vyburcoval z děsivého snu. Ano, byl to sen. Co se jí to vlastně strašného zdálo? Za chvíli ji obejme jeho pevná paže. Za chvíli...

„Co se ti stalo? Maminko!“

Zůstala ležet bez hnutí. Ne, nebyl to sen. Ten kámen, který jí někdo vložil do hrudi, ji už nikdy neopustí. Hluše vzlykla a zvedla hlavu. Malý Václav klečel u ní, slzy se mu řinuly po tváři a divoce ji tahal za rukáv. Jeník stál za ním ve dveřích a díval se na ně ustrašenýma dětskýma očima.

Dítě. Dědic trůnu. Jeho vytoužený syn. Dítě. Král!

Sevřela oběma rukama útlé tělíčko a přitiskla ho k sobě. „Neplač, miláčku,“ šeptala do jeho vlasů, „jenom jsem upadla. Běž zase spát. Neboj se. Jeník zůstane s tebou. Ráno...“ Odmlčela se. Venku se už šeřil den. Ale tady uvnitř... Noc, která nemá rána. Nemá. Už nikdy... Zvedla chlapce. Potácela se při každém kroku, když ho nesla zpátky na lože. Cítila, že zase kamení. „Spi,“ řekla hluše. „Spi.“

Stála znovu bez pohnutí uprostřed velké místnosti a zírala tupě před sebe. Konec. Už nezbývá nic. Zachovej sebe i moje děti a žij, moje lásko. Proč jsi mi nedovolil umřít? Čekávala jsem na tebe před hradní branou, když jsi se vracíval ze svých slavných vítězných výprav, a nikdo neviděl, jak se moje srdce třese nadějí a láskou. A ty ses chladně skláněl k mému čelu, záblesk v tvých očích jsem viděla jen já. Pak, když jsme osaměli... Zahryzla se divoce do dlaně, aby potlačila zoufalý výkřik. Vedle spí dítě. Teď už král. Král! Nejsem jen opuštěná žena. Nesmím. Nesmím!

Vynořila se na chodbě jako stín. Tři muži, kteří nekonečnou hodinu váhali u jejích dveří, se na ni zděšeně zadívali. Bledá, s vytřeštěnýma očima, divoce rozcuchanou záplavou vlasů, potrhanými a zmačkanými šaty, s rozbitým čelem, z něhož stékala krev po kamenné masce tváře, se tak málo podobala sama sobě, jak ji všichni znali, proslulé krásce, pyšnému majestátu.

„Co tu stojíte!“ rozkřikla se na ně vysokým, přeskakujícím hlasem. „Zemřel král! Ať zvoní všechny zvony! Zemřel král!“

Rozběhla se jako šílená ke schodům a její hlas se nesl spícími chodbami. Biskup jí taktak stačil. „Neslyšíš?“ zvolal na vyděšeného kanovníka, který klopýtal za ním. „Zvony kapitulního kostela!“

Dostihl královnu a položil ruku kolem jejích ramen. Zastavila se. „Mše," řekla slabým hlasem. „Chci, abys ihned sloužil mši. Celý den, až do večera. I v noci."

Mistr Jindřich sice z hloubi duše ctil zemřelého, ale vždycky naslouchal hlasu opatrnosti. „Milosti," připomněl biskupovi tiše, „církevní klatba nedovoluje sloužit mši... ani zvony..."

„Zabiju tě," řekla Kunhuta zlostně. „Dám tě popravit, řekneš-li ještě jediné slovo."

Jan z Dražic chlácholivě stiskl její ruku. Byl biskup. Dobře věděl, co znamená papežova klatba a hněv apoštolské stolice. Smrt tohoto mrtvého směl věrný syn církve pouze oslavovat. Ale Jan z Dražic byl starý muž. Dvacet let byl biskupem a cítil, že jeho smrt je blízká. Byl ve věku, kdy stařec rozmlouvá přímo s věčností, protože nemá čas čekat na prostředníky v Římě. Byl smířen a nebál se.

„Za České království jsem Svatému otci odpovědět já," prohlásil pevně. „Tobě přísluší jen poslechnout mě. Jdi. A řekni ostatním."

Zůstali stát na nádvoří. Konečně do ticha zazněl kovový hlas zvonu. Za chvíli se rozhlaholily všechny. Z věže na věž se přenášel jejich zvuk, od kostela ke kostelu letěla strašná zpráva. Přes hluboké mlčení, kterým církevní klatba obklopila velkého mrtvého, všechny zvony celé jeho země žalovaly bez přerušení bolest a hrůzu těch, kdo zůstali. Bolest nad jeho smrtí, hrůzu z budoucnosti.

KDO ZVEDNE PORAŽENÝ ŠTÍT

Nebyla to taková sláva, jako když se z vítězných výprav vracíval do svého města slavný český král. Přesto Otu Braniborského, jemuž v jeho jinošských letech Praha bývala druhým domovem, vítali Pražané s novou nadějí. Leckterá měštka se ještě dnes potají usmívala při vzpomínce na hezkého prince, který se na královském dvoře učíval pravé dvornosti a v podhradí prvním krůčkům na cestách lásky. Pravda, často si musel vypůjčovat. Na říšského knížete až příliš často tonul v dluzích, většina panstva přebohaté české země na tom bývala líp. Co na tom? Dluhy byly stejně splaceny předem, král je štědře vyrovnával, mladý Ota byl synem královy sestry a jeho starého přítele, nejen on, ale celá braniborská marka stála bezpečně v ochraně české moci.

Teď přišla chvíle splatit dluh závaznější než pár hřiven stříbra, dluh mnohaleté laskavé péče a otcovské ochrany. Markrabí si toho zjevně byl vědom. Přispěchal okamžitě na první výzvu. Čtyři sta rytířů s bojovými družinami byla už slušná válečná síla.

Lidé, kteří se shromáždili v ulicích, ho vítali zdrženlivě, jak se sluší v městě smutku, ale se zářícíma očima. Markrabí odpovídal blahosklonně na pozdravy. Snažil se tvářit vážně, ale bezděky se mu na tvář vloudil spokojený úsměv. Nikdy si nepřipadal důležitější než dnes. Jistě, smrt jeho slavného příznivce je velké neštěstí. Velké neštěstí. Velké neštěstí... Musel si to stále opakovat. Byl vychován v rytířských mravech a radovat se z příležitosti získané za takovou cenu... Krom toho už také zaslechl z kterýchsi úst drzou poznámku, že kdyby s celou silou svých rytířů dorazil včas k poslední Přemyslově bitvě, nemusela ho dnes jeho vdova prosit o pomoc.

Prosit! Trochu se ušklíbl. Tahle královna neumí prosit. Její list byl pouhou výzvou, jako by dosud byla paní na nejmocnějším dvoře Evropy. Konečně má pravdu, připomíná-li mu staré závazky. Ušlechtilý muž, za jakého se pokládal, je jistě nepopře.

Lidé se dívali na jeho usměvavou tvář a i oni vypadali čím dál tím radostněji. Je to tedy pravda! Už řadu dní se celou zemí šířily divoké pověsti. Od té doby, co Danu z Vizmburka, nejmilejší královninu společnici, navštívil neznámý ošumělý muž, aby jí sdělil, že jeho pán, jehož nechtěl jmenovat, ale který patří k nejvýznamnějším vídeňským měšťanům, dal potají odvézt z bitevního pole jejího těžce zraněného bratra a ukryl ho ve svém domě. Mnozí čeští rytíři se prý tak zachránili, dodal významně. Až příliš významně na to, že nechtěl prozradit víc. Králův zpovědník se vypravil s ním, aby přinesl bližší zprávy od pana Tasa. Proč právě králův zpovědník? Bylo to jasné. Král žije! I on se zachránil z krvavé bitvy. Jeho prvního se Vídeňáci ujali. Žije, ale musí se skrývat. Ostatně královna to sama prohlásila zcela jasně včera po mši v kapitulním chrámu. Mnozí to slyšeli. Biskup prý vrtěl povážlivě hlavou, ale biskup byl příliš opatrný. Vidíte markrabího? Ten by se jistě tvářil jinak. Král žije, slyšeli jste to? Král žije! Už brzy se vrátí a postaví se do čela přátelského vojska, které leží před Prahou. Nejdéle do Vánoc bude Habsburk poražen.

Ota nechápal, proč jásot, zprvu nesmělý, kolem něho stále sílí, až propukl v hlučné ovace. K hradní bráně dojížděl v náladě tak znamenité, že jen stěží krotil veselost. Ano, báli se Habsburka, vítají ochránce a osvoboditele. S bohatými měšťany, většinou Němci, bude lehké pořízení a půjčky na české korunní jmění, půjčky, kterými snadno zahojí svou příliš děravou kapsu... Honem zaplašil zahanbující vzpomínku na nezištnou pomoc českého krále, kdykoli se octl v úzkých. Jeho bohatý strýc měl z čeho dávat. On sám by se jistě zachoval stejně, kdyby braniborská marka vynášela víc.

Z tváře mu zmizel úsměv, když vážně odpověděl na pozdrav, pražského purkrabího, který mu vyběhl vstříc. Památka velkého padlého si žádá, aby sem přišel s výrazem hluboké soustrasti a žalu. Jak se asi bude tvářit ta, kterou dosud vídal jen jako zářící majestátní sochu uprostřed radovánek, pokrytou klenoty a zlatem, s neselhávajícím vznešeným Úsměvem? O lásce královských manželů se vyprávěly celé legendy. Vyplakala si ty krásné oči do krvava?

Už se nemusel přetvařovat. Cítil se nesvůj při představě, že má předstoupit před ni, zdrcenou bolestí, mumlat slova prázdné útěchy a čelit nevyslovené výčitce. Byl Ota Braniborský jako věrný syn církve skutečně jen poslušen papežova příkazu, aby nikdo nezvedl ruku na pomoc králi stiženému klatbou — anebo spíš hlasu opatrnosti, který ho varoval míchat se do sporu, v němž prvně po dlouhých desetiletích český král nebyl pravděpodobným vítězem? Konečně bylo tu i královo přání, aby se ujal jeho země a jeho syna. Mohl by, kdyby padl v nešťastné bitvě po jeho boku?

Napřímil se, urovnal na sobě kabátec a ohlédl se po svých průvodcích, jestli je i jejich oblečení bez vady. Vznešený příbytek, do něhož vstupoval, v něm jako vždycky probudil snahu vyrovnat se jeho dokonalosti. S výrazem upřímné lítosti na

tváři vešel v čele svých pánů hrdě, ale uctivě do dveří, které před ním otevřel panoš v barvách českého krále, a dvorně poklekl před královnou.

„Přišel jsi na první zavolání. Díky.“

Ota, věrný svému předsevzetí vystupovat na českém dvoře jako rytíř nejjemnějších mravů, teprve teď zvedl hlavu a pohlédl na ni pozorněji. „Jakákoli žádost z těchto míst, má paní, je pro mne svatým příkazem,“ pronesl s citem a v duchu si blahořečil, že si svou první větu připravil předem, protože v první chvíli nebyl úžasem mocen slova. Žena, která seděla před ním v králově křesle...

Markrabí byl zvyklý ji vídat ověšenou skvosty, v drahocenném rouchu jako vyzývavé zosobnění bohatství a úspěchů slavného krále. Její krása patřila k lesku nejokázalejšího říšského dvora. Dnes ho přijala žena v bílém šatě vdovy, bez jediného šperku krom vzácného prstenu na štíhlé bílé ruce. Barva její bledé tváře se jen nepatrným odstínem odlišovala od bělostného závoje, a přece z jeho rámce vystupovala tak nápadně, že pohled na ni vzal markraběti dech. Znal tu tvář dokonale, a přece měl pocit, že ji vidí prvně v životě v celé její nedotčené dokonalosti. Žádný skvost, který kdy zdobil pyšnou královnu, nepodtrhoval krásu ženy výrazněji než bílá rouška, která jí halila hlavu. Snad to bylo ďábelskou prostotou jejího úboru, že její ohromující půvab vystoupil tak vyzývavě. Nakonec snad její obezřelý choť záměrně schovával svou ženu pod neprodyšnou maskou královny. Takhle ji vídal jenom on. Takhle... Neslušná představa mu prolétla hlavou, až se jí lekl. Tady, v domě smutku! Honem sklopil oči. Jejich lesk se naprosto nehodil k vážnému rozhovoru a k povinně smutečním tvářím.

Kunhuta k jeho překvapení přešla mlčením květnatý projev soustrasti, dokonce se malinko pousmála, smutně, ale přece. Opatrně přešel k ožehavějšímu tématu. „Pokládal jsem za svou povinnost splnit okamžitě přání svého velkého příznivce a přispěchal jsem s nemalými oběťmi, abych se ujal jeho země a osiřelého syna. Moje vojsko, dost znamenité, abyste se cítili v bezpečí, stojí k ochraně České koruny. Ale nemohu je tu vydržovat z vlastních prostředků. Musím urychleně převzít vládu, abych...“

Kunhuta, rozmazlená dlouhými léty přepychu, si vůbec neuvědomila smysl jeho řeči. „To počká,“ řekla netrpělivě. „Napřed je třeba, aby se Rudolf dověděl, že jsi tady. Já s ním jednat nechci.“

„Ale žold pro mé rytíře...,“ zakoktal zmateně.

„Žold!“ vykřikla zlostně. „O čem to mluvíš? Můj choť byl vždycky štědrý. Tím spíš teď, když nám skutečně prokazuješ službu. Ostatně to doufám nebude nadlouho, jen do králova návratu.“

Do králova návratu! Ota ztuhl. Samozřejmě věděl, jaké pověsti se šíří mezi lidmi. Ale nenapadlo mu přikládat jim nějakou váhu.

„Ty víš něco víc?“ zeptal se opatrně.

Kunhuta chvíli mlčela. Jak to měla vysvětlit komukoli jinému? Mívala neochvějný pocit jeho blízkosti. Často umlkala uprostřed slova, když se jí náhle zmocnila jeho tajuplná přítomnost. V noci k ní přicházel. Přicházel skutečný a živý, aby ji na chvíli vrátil do doby jejího štěstí. Co na tom, že se probouzela v slzách, rozbolavělá touhou! Věděla přece, že žije. Mrtvý by přicházel vážný a důstojný, z mrtvého by šla hrůza. Ten, kdo vstupoval k ní za opuštěných nocí, v ní neprobouzel strach. Komu, komu to mohla říci?

„Vím," řekla tedy jen a po její tváři se rozšířil zastřený úsměv, který Otu zmátl nadobro.

„Chtěl jsem tě jen pozdravit," prohlásil honem. „Jinak bych táhl hned k hranicím. Do týdne se vrátím, abych ti podal zprávu. Na podrobnosti... je samozřejmě času dost." S úděsem si vzpomněl na vypleněnou krajinu, kudy prošlo jeho vojsko. Přemysl při vojenských taženích svou zemi nepustošil. Dokonce trestal podobné přestupky. Přísně. Často i na hrdle. Měl ovšem z čeho platit zásoby, pomyslel si vztekle. Předčasně jsem se radoval. Ne že bych mu přál smrt, ale nemusel se skrývat. Nebo... mě zkouší? Spěšně se omluvil a vyrazil ze dveří. Musí urychleně zarazit radovánky, k nimž se jeho lidé patrně chystali v přátelském městě.

Kněz, který čekal u královniných dveří, zděšeně uskočil, když se poručník mladého krále kolem něho přehnal jako bouře. Snad se nepohádali? pomyslel si vyděšeně. To by tak ještě scházelo. Zpráva, kterou jí nesu, je sama o sobě už rozčilující dost.

Tentokrát přišel sám. Nešťastník netušil, že přichází ke královně s posláním ještě zhoubnějším, než bylo to, při němž mu stál ku pomoci laskavý starý biskup.

„Protonotář královské kanceláře mistr Jindřich, kanovník pražský a olomoucký a farář v Gorsu."

Vstoupil a na chvíli zapomněl na své poslání. Kdybych byl malíř, vymaloval bych ji jako Madonu, pomyslel si. Vzápětí si uvědomil, že královna jeho horoucí obdiv nesnáší, a hluboce se uklonil. Ale bylo pozdě. Kunhuta už zachytila jeho pohled, který se jí zdál ještě drzejší a nestoudnější než dřív. „Nepozvala jsem tě," řekla ostře.

Máš snad zase nějaké poselství od svého jáhna?"

Neměl jsem sem chodit, uvědomil si mistr Jindřich trochu opožděně. Špička střevíčku vyklouzla zpod okraje bílých šatů. Díval se na ni u vytržení.

„Ztratil jsi řeč?" vybuchla nad ním královna.

Odtrhl pohled od střevíčku. Musím jí to říci. „Ano, přišel mi dopis z Vídně." Dodal si odvahy. Na tuto zprávu jistě úzkostlivě čekala. Nikdo nevěděl, co se stalo s tělem padlého krále. „Můj jáhen se připojil k průvodu, který vezl krále do Vídně," řekl tedy. „Františkáni převlékli krále do brunátného roucha, které

věnovala římská královna. Z Moravského pole ho přivezli jen zahaleného ve vojenském plášti. Všechno ostatní...

Královna mlčela. Dana z Vizmburka za jejími zády dávala protonotáři zděšeně nějaká znamení. Domníval se, že chápe. „Nabalzamovali ho pečlivě, o to nemusíš mít starost," vyhrkl spěšně. „Vídeňáci v proudech přicházejí plakat ke katafalku. Někteří z nich klečí v kapli celé hodiny. Když se rozkřiklo, že je rozsekán sedmnácti ranami — bratr Angelo je viděl na vlastní oči — odtáhlo půl města k hradu pana z Emmersbergu. Vídeňský purkmistr se musel vydat za nimi, aby je uklidnil, ale sám prý plakal, když viděl mrtvého. Františkáni dokonce tajně sloužili zádušní mši. Ale dokud trvá papežova klatba..."

Vyděšeně zmlkl. Královna, bělejší než plátno jejího šatu, se bez hlesu skácela ze svého křesla.

Váhavé kroky posledního návštěvníka dávno dozněly a stíny v kapli se prodlužovaly a černaly, jak zadumaný mnich zhášel jednu svíci po druhé, až zůstaly hořet jen dvě na katafalku před oltářem u hlavy těla, zahaleného v brunátném šatě. Ještě vrzla dvířka sakristie a mrtvý zůstal sám v hlubokém tichu.

Ne, nebyl sám, i když strašnou samotu, která ho obklopovala kdesi vně veškerého dění na této zemi, stěží mohl porušit ten, kdo se vynořil ze stínu a vystoupil po stupních ke katafalku. Zastavil se, skoro bledší než mrtvý, do jehož tváře se konečně mohl zahledět zblízka. Viděl v životě mnoho zabitých a nečekal, že se ho ten pohled dotkne. Smrt smývá rozdíly, v ní se král neliší od kohokoli. A přece noční host nedokázal odtrhnout oči od voskové tváře. Je vinen tou smrtí? Ano? Ne? Přál si ji? Mohl a chtěl jí zabránit?

Díval se na krále, který nepřežil svou poslední bitvu, a marně se snažil najít odpověď na otázky, které v něm vyvolávaly neklid a nejistotu. Dřív to bývalo jasné. Vrhal se do bitev za svým hrdinou a toužil, aby jeho oko na něm spočinulo s uznáním. Býval první v jeho přízni a šťastnější jeho láskou než Bůh. Pak přišel zlom. Byla to žena, která mezi ně vnesla chlad? Kvůli ní prchal z Prahy a daleko od ní se sžíral touhou. Dnes už ji neviděl deset let.

Ne, králi, mýlil ses, dávno mě nežene ten hlad. Ta touha dávno umřela, i když se žádná jiná do mé duše nezapsala tak hluboko a bolestně. Deset let! Uvidím-li ještě někdy její zestárlou tvář připomene mi jen marnost všeho, co je nejšťavnatější mízou mládí. Láska. Vášeň. Nenávist... Dnes na tom nezáleží. Mezi nás se nakupily hory skutků a nesejde na tom, z jakých pohnutek vzešly. Bojoval jsem s

tebou ze všech svých sil. Bojoval jsem za svůj sen, stejně marný a ubohý, jako lidské sny bývají. Pokořil jsi mě a stálo tě to život, a já se neraduju z tvé smrti, které jsem v poslední hodině zatoužil zabránit. Nedovolils to. Proč jsem poslechl? Věřil jsem urážce? Proč tedy dnes vím, žes ji nemyslel vážně? Věděl jsem od první chvíle, že mě chceš zachovat při životě, nebo až otřes z tvé smrti ve mně probudil tu vzpomínku? Je to trest, kterým mě stíháš, ten pocit viny, který mě nutí splnit tvé nevyslovené přání? Nebo to byla prostě důvěra v nepostižné společenství mužů, které na rozhraní života a smrti stírá staré záští, aby ten, kdo přežije, vstoupil do šlépějí padlého a pokusil se zvednout proražený štít? Prozradíš mi to? Jsou mrtví sdílnější?

Ale ztuhlá tvář před ním zůstávala nehybná a bez výrazu, jako by nikdy nepatřila živému muži, kterého znal. Patřila mu? Vzpomněl si na tajuplné řeči, které se šíří mezi lidem ve vídeňských ulicích. Král se zachránil z bitvy a skrývá se. Ten zde je někdo jiný. Našli dvojníka, aby jim vzali naději, aby se konečně smířili s habsburskou vládou, proti které se bouřili už dva roky. To páni zradili krále. Jen páni. Měšťané, sedláci i horalé mu zachovali věrnost.

Zradili. Ošklivé slovo. Rytíř před oltářem těžce vzdychl. Zradili, ano, jak to nazvat jinak? On první. On, kdysi králův miláček a rytíř jeho choti, pan z Falkenštejna, mocný velmož, uznávaný za hlavu svého rodu, ačkoli byl jen druhorozený; Rožmberkové, Třeboňští, páni z Hradce i z Landštejna a ovšem jeho bratři, všichni Vítkovci šli za ním bez pochybností, bez otázek. Před dvěma roky stačilo, aby nevydal pokyn připojit se k vzpouře Ronovců, a ten mrtvý by možná žil, alpské země by dosud věnčily ochranným valem České království a Habsburk na útěku by snad ztratil i říšskou korunu.

Byl vinen, ano. Nelze pochybovat. Vrátil se pozdě, pozdě. Ta poslední bitva byla ztracena už ve chvíli, kdy se váhající neodvážili spojit své zbraně proti papežově klatbě s nejistým osudem krále, který se ve svém životě, naplněném rytířskými ctnostmi, dopustil smrtelného, neodpustitelného hříchu: byl příliš mocný, příliš milován a příliš obávaný.

Díval se padlému do tváře a stále víc se v něm vzmáhalo nejasné odhodlání. Jako by ho ovládala cizí vůle. Ale mrtví přece nemají vůli, nemají cit, myšlenku, nic. To odhodlání, ten neúprosný rozkaz, neodolatelná vůle silné osobnosti... Přistoupil ještě blíž. Mocný duch, který ho ovládal, byl živý. Ten zde... Odhodlal se a dotkl se šarlatového šatu. Jizvy na tělech válečníků mluví nejpravdivější řečí. Znal je. Znal stopy starých bitev na těle svého krále. Jestli nastrčili dvojníka, jeho neoklamou.

Odhrnul cíp látky a hrůza ho srazila na kolena. Jeho oči zděšeně bloudily krvavým labyrintem ran, které překrývaly staré jizvy. Tu a tam našel jejich stopu, přeseknutou a pokřivenou ostřím desítek mečů. Můj králi! Takhle je to. Sedmnáct

ran, říkají. Nevěřil jsem. Emmersberg je šlechtic, vážený muž, můj spojenec. Sedmnáct ran. Ano. Spíš o jednu víc.

Něžně urovnal záhyby na mrtvém těle. „Porazil jsi mě, vzdávám se. Můj život je tvůj. Přijímám dědictví tvého meče. Budu se za ně věrně bít, dokud mě smrt nezprostí té přísahy.“ Vložil jílec meče mezi ztuhlé prsty. V mihotavém plamenu svíce se mu zdálo, že se kolem něho sevřely. Mrtvý přijal jeho slib. Zděšeně zíral na ruku, která se v tančících stínech svírala a zase povolovala. Na zsinalých rtech se v žlutém světle zavlnil náznak úsměvu. Posmívá se mi, napadlo Falkenštejna. Směje se, protože mě konečně dostal. Zachytil padající meč a vstal. Zachmuřeně se zadíval do tváře, která už zase byla nehybná a přísná.

Stejně jsi to byl ty, kdo vždycky určoval mé cesty. Kdo vládl mým srdcem, ať nenávistí nebo láskou. Společně s tebou jsem toužil po tvé slávě, po tvé ženě, po tvé zemi. Sláva, žena, země! Žádná z nich nikdy nemohla být má. Přísahal jsem na svůj meč a tys mě neodmítl. Nerozestoupila se země, aby pohltila zrádce. Nestalo se nic, jen plamen svíce se zachvěl. A přece je ta přísaha závaznější, než kdyby ji stvrdilo tisíc pečetí. Dostals mě, ano. Ale nevezmu ji zpátky. Na konci skutků, k nimž mě dovede, čeká můj neznámý trest. Teprve v něm se stanu sám sebou.

Až jím si budeme rovni. Až poznám jeho pravou tvář přestanu se tě bát a budu svoboden.

Anežka Přemyslovna unaveně usedla na kamennou lávku, prohřátou podzimním sluncem. Těch několik kroků stačilo vyčerpat její slábnoucí síly. Přesto cítila, že tady, pod zářivým bledým nebem, se jí bude snáze než v šeré cele hovořit se vznešenou návštěvnicí.

„Proveď sestru klášterem,“ vyzvala mladičkou novicku. Dívala se zamyšleně za oběma dětmi. Dcery českého krále. Třináctiletá Kunhuta byla už rok v jejím klášteře. Mladší Anežce bylo teprve devět let. Jaký osud čeká ji? Věčné otroctví starobylého rodu, který prodává své dcery synům mocných sousedů, aby smlouvy zase rušil a uzavíral nové bez ohledu na dívčí cit? Znala to. Dobře to znala ze svého mládí. I ta dívenka, která teď v šatě novicky zapomněla na chvíli na svou důstojnost a kdesi v hloubi chodby se rozesmála stříbrným, perlivým smíchem, už zakusila závratnou houpačku moci, kdy se při pádu zatočí hlava, až člověk zatouží po tišině.

Tady byla. Tady, v pevných poutech řádových předpisů, byla možná duše ženy nejsvobodnější. I když to mladinká princezna stejně jako ona ocení až ve věku, kdy

stáří odvane vyčerpávající lidské vášně. Žena, která tu byla s ní, v něm ještě nebyla.

„Drahé dítě," řekla tiše, „je mi líto, že jsem pro tebe musela poslat, abych tě zase jednou viděla. Není to výčitka, jen postesknutí," dodala spěšně. „Přišla jsi jen jednou ve chvíli nejhlubšího zoufalství. Ve dvou se přece smutek snáší líp. Musela jsi být strašně sama. Proč to odcizení? Dokud byl on..."

Královna vyskočila. „On je!" vykřikla se zuřivou zatvrzelostí. „Je! Neříkej, že ne, nebo odejdu."

Stará žena se na ni dívala s bolestným soucitem. „Pojď ke mně blíž," řekla měkce. „Tak jako dřív, nepamatuješ se?" Královna neochotně poklekla u jejích nohou. Byla ve střehu. Tušila, proč ji dnes Anežka zavolala, a předem byla odhodlána se zavile bránit. Anežka vycítila, že musí počkat na chvíli sblížení, a rozhodla se sdělit jí napřed druhou starost, o nic menší.

„Mám špatné zprávy. Velice špatné zprávy. Braniborští rytíři a jejich čeleď si počínají v Čechách jako v dobyté zemi. Vím o vesnicích, které lehly popelem. Cestou k rakouským hranicím vyloupili několik klášterů. Když je..." Zarazila se. Má říci to jméno? Nakonec se neodhodlala. „Když je jihočeští páni odrazili," pokračovala, „obrátili se k Jihlavě."

„Vrátí-li Ota Jihlavu pod naše panství, asi mu odpustím. Nejbohatší stříbrný důl! S tím Habsburk jistě nepočítal."

„Stříbro! Stříbro!" vykřikla Anežka hněvivě. „Copak nejde o nic jiného? Braniboři s Habsburkem se budou rvát o jihlavské stříbro! A co tady? Lidé chtějí žít. Nejdřív je třeba uzavřít mír."

„S habsburským hrabětem? Nikdy!"

Anežka si přitáhla Kunhutu blíž, vzala její tvář do dlaní a zadívala se jí do očí. „Habsburský hrabě je římským králem a v té válce bohužel zvítězil. Braniborští hrdlořezové to nenapraví."

„Kdyby Rudolf vpadl do Čech..."

„Nepočínal by si hůř než on. Jsi hluchá?" vzplanula Anežka. Mocí se ovládla a zeptala se mírně: „Ty nemáš zprávy z Moravy?"

„Ty snad ano?" vybuchla Kunhuta. „Ovšem, zapomněla jsem. V klášterech se vždycky všechno ví napřed a líp. A biskupové se pak pletou do věcí, do kterých jim nic není. Máš snad zprávu od biskupa? Přemyslova přítele Bruna? Uzavřel mír s habsburským hrabětem, co? Morava s jásotem vítá Habsburka. Je to tak?"

Anežka se nerozhněvala. Sdílela plně královninu hořkost a trochu jí záviděla, že ještě není dost stará, aby vášeň tlumila moudrostí.

„Ano, mám zprávu od biskupa," řekla opatrně. „Přinesl ji přede dvěma dny olomoucký farář ale bál se jít k tobě na Hrad."

„Ovšem, já polykám faráře," zasmála se Kunhuta zle. „Zvláště ty z Gorsu. Ale tenhle byl z Olomouce, říkáš."

„Bruno Olomoucký se poddal Rudolfovi," pokračovala Anežka. „Zato si zachoval správu severní Moravy. Nabízí ti pomoc. Městům Habsburk potvrdil práva. Přijala ho do jednoho."

„Proč?" vypravila ze sebe Kunhuta lámajícím se hlasem. „Proč?"

„Po bitvě Kumáni vpadli na jižní Moravu. Počínali si tam jako... Braniboři v Čechách. Rudolf je vyhnal. Rozpustil většinu své hotovosti, aby měl záminku poslat domů i Ladislava s jeho hordami. První to ocenili ve Znojmě, které se muselo krvavě bránit kumánskému útoku. Ztratili nejšlechetnějšího mocného ochránce, na to nezapomínej. Poražený musí být vděčný za velkomyslnost. A Habsburk už splnil svůj závazek vůči našim nepřátelům. Věřím, že nepůjde dál. Dokonce myslím, že i krást bude s mírou. Krást chtějí všichni, má drahá. Příliš mnoho se mluvilo o českém bohatství."

„Myslíš Otu," zachmuřila se Kunhuta. „Dobře, promluvím s ním. Je to snad i moje vina. Potřeboval vyplatit svoje lidi. Žádal mě o to, když přijel, ale neuvědomila jsem si dobře... Snad mám z čeho vydržovat vojsko k ochraně království."

„Zabavení majetku mistra Jindřicha vyneslo tolik?" ťala ji Anežka nečekanou otázkou. „Královská pokladna byla dřív prázdná?"

Kuhnuta strnula. „Proto jsi mě pozvala?" řekla tiše. „Proto?"

„Proč jsi ho dala zatknout?" zeptala se Anežka. „Nikdo to neví. Přece to musíš aspoň vysvětlit."

Kunhuta chvíli mlčela. „Přinesl mi dopis," řekla pak jakoby nerada. „Chtěl mi namluvit, že rozsekaná mrtvola, kterou dal habsburský hrabě vystavit u vídeňských minoritů..." Vzlykla a zabořila tvář do Anežčina klína. „Přece to nikdo nemůže tvrdit!" zajíkla se. „Nikdo! Mohli vzít kohokoli jen trochu podobného…"

Anežka se na ni podívala skoro se zděšením. „Kunhuto," zašeptala, „jen pro tuhle zaslepenou víru jsi zahubila člověka? Je ve vězení bez soudu, bez výslechu, v kobce, z níž se nevychází, jak jsem slyšela, a býval to Přemyslův chráněnec, kterého miloval!"

„Miloval by ho, kdyby věděl, že mě zneuctil?"

Anežka skoro nadskočila leknutím. „Cože?"

„Proto jsem ho dala zavřít. Myslíš, že jsem neměla pravdu?"

„Proč jsi to neřekla biskupovi?" zeptala se Anežka bez dechu. „Vymáhá jeho propuštění interdiktem. Týden se nekonají bohoslužby, neslyšíš zvuk zvonů. Lidé jsou vyděšení. Pohroma, která nás stihla, přece už nepotřebuje další hrůzy. Mělas mu to říci."

„K čemu? Co je biskupovi do toho?"

„Mistr Jindřich je členem jeho kapituly. Biskup má právo..."

„Urazil krále! „ vykřikla Kunhuta. „Týž den, kdy mi říkal... to... díval se na mě, jako by přemýšlel o tom, že teď spím sama."

„Vztáhl na tebe ruku," zašeptala Anežka zděšeně.

„Vztáhl ruku?" zasmála se královna zle. „To by už nežil."

Anežka svraštila obočí. „Co tedy udělal?"

„Říkám ti přece, že se díval, jako by..."

Pracně udržovaná pýcha se zlomila. Kunhuta se divoce rozvzlykala s hlavou v Anežčině klíně. Světské vášně! Anežka konejšivě pohladila rozcuchané vlasy. „Musíš být statečná, dítě," zašeptala. „Krutostí nezahojíš svou ránu. Musíš najít sílu k smilování."

„Smilování! Kdo ho má se mnou?" Kunhuta k ní zvedla uslzenou tvář. „Proč mě všichni pořád přesvědčují? A ten jako by se v tom zrovna kochal! Ne, nepřipomínej mi ho. Vždycky se přede mnou vynoří i... to druhé, čemu jsem tehdy na okamžik uvěřila."

„Stejně ho musíš pustit," řekla Anežka tiše. „Neprodlužuj to. Slibuju ti, že ti už nepřijde na oči. Mne poslechne. Řeknu o tom biskupovi." Chvíli mlčela, než se odhodlala pokračovat. „Proč se nepřesvědčíš?" zeptala se pak opatrně. „Máš přece právo vyžádat si mrtvé tělo svého chotě. Není-li to on, Rudolf ho nevydá. A když, poznáme to. Nač nosíš bílý smuteční šat, nevěříš-li? Po živém přece nejsi vdova. A dětem není třeba poručníka."

Královna se na ni dívala uštvanýma očima zvířete, zahnaného do kouta. „Ne," řekla hlasem, který se pokoušel znít pevně. „Nebudu se prosit zrádných Moravanů ani habsburského hraběte."

„A Braniborského se prosit můžeš?" zeptala se ostře Anežka, kterou hluboce pobuřovaly stále se množící stížnosti na krutou svévoli Václavova poručníka. „Byl snad on v bitvě vedle Přemysla?"

Královna zbledla a zavřela oči. „Prosím tě, ne. Všechno uvážím, slibuju. Ale nenaléhej na mě. Jsou chvíle, kdy už nemůžu."

Anežka se sklonila, pevně ji objala a zabořila tvář do jejích vlasů. Sousoší bez života. Ze vzdáleného loubí se ozval perlivý trylek dětského smíchu.

Obě Přemyslovy dcery se vesele honily zahradou s chvályhodnou bezcitností mládí.

OCHRÁNCI VDOV A SIROTKŮ

Markrabí pohlédl ze strany na královnu, která seděla po jeho boku vzpřímená a chladná jako socha. Dívala se nehnutě před sebe, vtělené opovržení. Počkej, holubičko, však my tě zkrotíme, pomyslel si rozjařeně a zvrátil do sebe další číši. Dobře věděl, že už jich bylo moc. Ještě se ovládal, ale opatrnost ho zvolna opouštěla. Bylo jí vůbec třeba? Po tom, co se dověděl... „Nehněvej se," řekl lichotivým, hedvábným hlasem. „Sama přece víš, že jsem na tvou žádost s částí vojska odjel k hranicím. Nemůžeš mě vinit z toho, co se tady dělo. Upozornil jsem tě přece, že moji rytíři nemají prostředky k udržování vojska. Zjednám nápravu. I když... Klášterníci rádi přehánějí. Mají úpisy a dostanou zaplaceno, ale vyvádějí hned, jako by je někdo okradl. Proč sis nezavolala knížete Barutha? Jistě by ti to vysvětlil."

Kníže Baruth! Přes několikrát opakovaný vzkaz se ani neobjevil, až teď u hostiny, které předsedala spíš z donucení, protože ani Ota nejevil ochotu se s ní po svém návratu sejít jinak. Zamračila se. Pohled na braniborské šlechtice kolem dlouhého stolu v ní pěnil krev. Hulákali a vedli oplzlé řeči. Chatrný nános uhlazenosti beznadějně zmizel po prvních douscích vína. Snažila se neposlouchat, ale jejich sprosté hlasy byly čím dál tím neodbytnější. Hynek z Dubé, nejvyšší královský číšník, dávno zanechal svého úřadu a stál ve střehu za jejím křeslem. Dobře si všimla, že přišel do hodovní síně plně ozbrojen. I jídlonoši měli zbraně.

„Nejde jen o kláštery," řekla suše. „Vydrancovali celé okolí. Ani ty sis cestou od hranic nevedl líp."

„Věříš každé pomluvě." Ota si pokrytecky vzdychl. „Rudolf se chystá vtrhnout do Čech. Čekají nás válečné útrapy. Nemilost římského krále. Papežova klatba a mnohého z nás i smrt. A ty se hněváš, že Pavel Baruth nasytil mé hladovějící vojáky. Moje chyba. Neměl jsem odjíždět před převzetím vlády. Královská pokladna je přece plná. Nebo aspoň není úplně prázdná. Vydej příkaz a všechno bude v pořádku."

Královna mlčela. K diplomacii neměla velké vlohy, ale cosi jí napovídalo, že dát Braniborskému do ruky všechny prostředky zákonné moci je nebezpečné. Markrabí si všiml hněvivě staženého obočí a vstal. „Ticho!“ zařval a praštil pěstí do stolu, až kovové poháry zazvonily. „Nejste v krčmě, ale na královském hradě! Vaše společnice jsou zvyklé vysokým mravům, tak se nedejte zahanbit.“ Obrátil ke Kunhutě zardělou tvář zvedal svou číši a řekl dvorně: „Na tvou krásu, má paní!“ A jako bezděky přistrčil křeslo blíž k jejímu, když si sedal.

Dana z Vizmburka vyskočila a přeběhla ke královně, rudá hněvem a s planoucíma očima. Kníže Baruth, který prve seděl po jejím boku, vykřikl za ní sprostou nadávku. Kunhuta ucítila pod stolem Otovo koleno, které se tisklo k její noze, a prudce se zvedla.

„Omluvte nás, prosím,“ řekla s chladným majestátem. „Jsme už unaveny. Dnešní slavnost končí.“

Její dívky teď doslova prchaly vztaženým rukám rozdivočelých vojáků.

Srotily se do zmateného hloučku u dveří, do kterých vpochodovala družina českých zbrojnošů. Chvíli to vypadalo, že dojde k bitce. Ale vyděšená pážata se na pokyn pana z Dubé rozeběhla kolem stolu s plnými džbány a novými mísami lahůdek. Hodovníci se dali zlákat. Tohle byla kořist, kterou mohli získat bez boje.

Markrabí vstal a uctivě přistoupil ke královně. „Obávám se, že tě moji lidé vyděsili,“ pronesl uhlazeně. „Omluv je, jsou to vojáci, zvyklí na drsný život v táboře. Stali se jen oběťmi svých lačných žaludků a výtečného vína z královských sklepů. Jejich oslabené smysly podlehly tolikerým půvabům. Kdo by se divil? Já sám...“ Zlehka se uklonil a dodal: „Doprovodím tě, dovolíš-li. Dnešní večer je třeba zakončit!“

Přijala mlčky jeho rámě. Jan Panoš se chopil pochodně a kráčel před nimi tmavou chodbou. U královniných dveří mu ji markrabí vzal z ruky a řekl: „Běž pryč. Běž. Její Milost tě už nepotřebuje.“

Přes Otovo rameno zahlédla Kunhuta temný stín, který se vynořil za rohem chodby. Poznala Hynka z Dubé.

„Nech nás, Jene,“ řekla s naprostým klidem. Když zašel, zvedla k markraběti oči. „Nuže?“

Ota chvíli váhal. Čekal odpor. Byl dokonce odhodlán užít dýky, kdyby se sluha zdráhal. Za dveřmi ložnice by se s ní domluvil, byla přece jen žena a byla sama už řadu měsíců. Měla být rozechvělá aspoň strachem, dobře věděl, jak přemáhat nesmělou obranu a bojácný neklid změnit v touhu, ale takhle? Kámen nemohl být klidnější. „Myslel jsem na tvou samotu,“ řekl chraptivě, ale zatím se chránil se jí dotknout. „Václavovi mám nahradit otce. Kdo tobě nahradí chotě, na to jsi nemyslela? Po jeho smrti...“

„Není mrtev,“ přerušila ho. „Tím jsme skončili. Odejdi z mého hradu i z mé země.“

Poslouchal její vyrovnaný hlas a chvíli mu trvalo, než pochopil, co tím myslela. „Jsi bláhová.“ Marně se snažil potlačit vzrušení z její blízkosti, které se ho zmocňovalo čím dál víc. „Pusť z hlavy tu nesmyslnou víru, neutěší tě v osamělých nocích. Stín tě nedokáže obejmout. Já ano.“

Rychle odhadl vzdálenost. Musí ji dostat dovnitř dřív, než spustí pokřik. Vrhl se k ní tak prudce, až se zapotácela. Dopadli na dřevěnou výplň dveří. Umlčel ji svými rty. Jednou rukou ji pevně objímal, zatímco druhou tápal po klíči.

Najednou se k svému podivu octl ve vzduchu a v příští chvíli skončil na zemi u protější stěny, jak s ním pan z Dubé doslova zametl kamennou podlahu. Ostří na jeho hrdle nabádalo k opatrnosti. Dýka proti meči nebyla rovnocennou zbraní. Vstal. „Jestli jsem zasloužil tvůj hněv, hněvej se i na svou krásu. Ale do osudu země ať vášně nezasahují. Omlouvám se ženě, ale královnu žádám, aby splnila svou povinnost. Vládnout je věc mužů. Nejpozději zítra v poledne očekávám pokladníka. Jsem odhodlán splnit slib, který jsem dal tvému choti, i proti tvé vůli.“

„Požádej Její Milost o slyšení zítra za dne a střízlivý,“ promluvil Hynek z Dubé místo oněmělé královny, „budeš mít příležitost si o tom promluvit. Teď uděláš dobře, když odejdeš co nejrychleji, pane. Tudy, prosím. Doprovodím tě.“

Kunhuta konečně našla hlas. „Zítra opustíš tento hrad, synovče mého chotě a věčný žebráku u jeho dveří. A pamatuj si: Ty ani žádný z tvých hrdlořezů už nikdy nevstoupí do pražských bran!“

Jílec meče pana z Dubé ho nepříjemně dloubl do žeber. Markrabí se prkenně uklonil a řekl posměšně: „To ještě uvidíme.“

Miláčku! Milostný, roztoužený hlas rozeznával v jejím srdci nejblaženější ozvěnu. Utápěla se v tom horoucím, šíleném objetí s nenasytnou divokostí. Kolik osamělých, marných nocí, kolik úzkosti a hrůzy odplývalo v té závratné chvíli, která se vracela zas a znovu v lačných, dychtivých polibcích, v proplétajícím se objetí, v slastných záchvěvech doznívající touhy! Ještě v jejích očích stály slzy štěstí, když líbala jeho ruku na svých rtech.

Ta ruka byla najednou tvrdá a chladná. Jako z kamene. Zajíkla se hrůzou. Ano, byla to ruka, kterou ulomili nějaké soše. Mramorová, promodralá, neživá. Marně tápala v prázdnu dál po paži, která ji před chvílí objímala. Teď ho zahlédla. Odjížděl od ní zešeřelou plání. Vyskočila a rozběhla se za ním. Potácela se slabostí, jak ji svazovala touha. Běžela, ale on se vzdaloval stále víc. Žij, moje lásko, odpovídal jí kdosi na ustrašenou otázku, ale už si nebyla jista, že je to jeho

hlas. Klopýtala dál, zdivočelá nepříčetným strachem. Zase tu byl a objímal ji a líbal. Vzlykla blahem. Ne, byl to vzlyk úzkosti. Byla sama. Úplně sama v divném, řídkém lese. Vpředu, daleko před ní, tam, kde zmizel on v přízračných chomáčích houstnoucí mlhy, se ozvalo táhlé vytí vlčí smečky. Vlci. Takhle v boji vyjí i uherští Kumáni. Ano, už to věděla. Odjel do bitvy. Musí ho včas najít a zachránit ho.

Přece jen to byli vlci. Rvali se o cosi... Zůstala stát zkamenělá hrůzou. Vlci zmizeli. Místo nich dva rytíři drželi na svých mečích rozsekané tělo. Těch ran bylo sedmnáct, věděla to, i když neviděla nic než krev. „Mrzký chtíč," řekl nad ní hrozný hlas. „To byl jen mrzký chtíč. Je proklet. Nesmíš ho milovat."

Mrtvé tělo prolétlo vzduchem. Zavrávorala pod nárazem. Bezvládné paže ji obemkly. Hlava s příšerně bledou tváří se jí směšně zakymácela před očima. Ta tvář... Věděla, že to je jeho tvář; ale neviděla ji. Už ji neobjímal. Ležel v krvi u jejích nohou.

Bolestná křeč jí sevřela srdce i hrdlo, až tiše vykřikla a probudila se bezmocně štkajíc a pokrytá smrtelným potem. On v krvi u jejích nohou... Sen! V mátožné úlevě si otřela slzy a chvíli tiše ležela, upírajíc oči do tmy, bezbranná proti divé bolesti, která bůhví proč neodcházela. Najednou se k jejímu vědomí prodrala hrůzná vzpomínka. To nebyl sen. Zabili ho. Skutečně ho zabili.

Ta žena byla česká královna. Byla zvyklá poroučet. Věrna svému rodu poručila i sama sobě. On žije, vím to. Vstala. Ještě ani záblesk dne. Ne, nesmím dovolit zrádnému spánku, aby mne oklamal. Rozhodila okno. Byla noc z konce září. Chladná, třpytivá podzimní noc. Vzdálené hvězdy, kde bloudí ten, po kterém toužím?

Její myšlenky se vrátily na zem. Zahalila se úže do pláště, jak ji roztřásla zima. Snad zítra, snad už dnes se vrátí posel z Moravy. A snad už je na cestě i vojsko vratislavského vévody, aby ji zbavilo nenáviděného Oty. Braniborští rytíři nemilosrdně plení pražské okolí. Město jim neotevřelo brány, ale přímo na Hradě se usadil Václavův poručník se svými nejbližšími. Občas docházelo ke krvavým potyčkám i na hradním nádvoří. Ach můj nejdražší, nedobře jsi mi poradil. Já jsem se neučila vládnout a uhadovat příští činy zrádných spojenců. Nevím, jak se rozhodnout v nejosudovější chvíli.

Bude mladý Jindřich lepší, zvítězí-li? Je jako můj syn, sama jsem ho vychovávala, když jsi ho vozíval do Prahy jako osiřelé dítě. Ale je to už tolik let! Kdoví. Půjde i on jen za kořistí? Nešťastná země. Nešťastná země, kdo ještě přijde, ověnčen vlčím úsměvem, aby se rval o tvůj zkrvavělý, rozedraný plášť?

Těžce vzdychla. Poraženi, ano. Nelze před tím zavírat oči. Anežka má pravdu. Lidé musí žít. Jak odpoví vítěz od Suchých Krut na její prosbu? Vrátí Václavovi otce, nebo jí pošle cizí zohavené tělo a bude dál hrát svou krutou hru, aby i on vyzískal co nejvíc, než se český král vrátí do života?

Posel, na kterého s takovou úzkostí čekala, byl už blízko. I on bděl, ačkoli dávno nebylo ráno. Zvečera se se svou družinou uložil k poslednímu noclehu skoro na dohled braniborského vojska. Mohli dorazit do Prahy ještě před soumrakem. Ale prohlásil neústupně říšskému hraběti, který ho doprovázel, že do Hradu, kde česká královna byla spíš zajatkyní než paní, nelze proniknout na noc.

Jindřich z Pfannenbergu se mlčky podrobil. Pan z Kozích Luk měl nepříjemný pocit, že se přitom usmíval trochu potměšile. Jako by tušil, že jeho český společník chce využít poslední příležitosti.

Nebude to snadnější než cestou. Spíš naopak. Ale zbývala mu už jen ta jediná noc.

Bděl a zvažoval svoje možnosti. S největší pravděpodobností ho čekala potupná smrt. Mohl se jí vyhnout? Ale selže-li cestička k svobodě... Na druhé straně, pravděpodobnost není jistota. Může se stát i zázrak. Ona třeba neví. Nikdo to neví jistě krom Emmersberga.

Řekl to ovšem sám Habsburkovi v naději na odměnu. Ale římský král se tvářil, že nerozumí. Co je v listu, který měl předat zdánlivě svobodně své paní?

Jan z Kozích Luk byl nebohatý šlechtic. Jeho největším majetkem byl meč. Při slavných taženích českého krále nejednou přišel k skvělé kořisti. Ale zlato se ho nedrželo. A v posledních dvou letech se válečné štěstí nadobro odvrátilo od vždycky vítězících vojáků. Věděl, že je vrtkavé, a setrval při svém pánu, jehož štědrost už tolikrát naplnila jeho prázdný měšec. Byla to chyba, jistě. Vlastnil dvě vesnice a pobořenou tvrz, o které se neustále soudil s pány ze Železnice, s mocnými Vítkovci za zády. Svůj úděl měl propůjčen v léno od krumlovských bratří a jeho manská věrnost vlastně patřila panu z Falkenštejna. Ale neblahý konec jejich vzpoury přede dvěma lety ho vyvedl z pokušení přimknout se pevněji k pánovi, který možná netrestal za plenění a loupeže. Možná. Ale kdoví jestli. Krále už znal a za ta léta se naučil obcházet jeho výnosy. Jenže poslední rvačka přímo na Moravském poli, když vydrancoval zásoby oddílům Miloty z Dědic a málem se při krvavé srážce vybili, by mu asi přišla draho. I když mu král v předvečer bitvy dal možnost smazat vinu v boji, pouta mu sňali až ráno.

Jan z Kozích Luk nebyl pyšný. Nemstil uraženou čest. Jen se chtěl zalíbit mocnějšímu. Ale smůla se mu přilepila na paty. Habsburk se zatoužil vyrovnat padlému sokovi v rytířské velkorysosti. Dobrá. Jan z Kozích Luk věděl, že kolo Štěstěny se neúprosně otáčí. Teď byl dole. Ale udrží-li se na své příčce, může ho zase vynést nahoru. Teď bylo hlavní vyváznout se zdravou kůží.

Vstal. Přes svou obrovitou postavu se dokázal pohybovat tiše jako kočka. Opatrně vyklouzl ze stanu kolem spícího vojáka. Plížil se táborem s dýkou v ruce odhodlán protít hrdlo osamělé stráži. Jenže stíny, které se proti němu vynořily, byly tři.

„Ještě je brzy,“ ozval se ze tmy Jindřich z Pfannenbergu. „Ani chvíle před úsvitem není vhodná k návštěvě české královny.“

„Nemůžu spát,“ odpověděl klidně. „Do mého stanu táhne.“

„Nabízím ti místo ve svém,“ řekl důvěrník římského krále.

Jan z Kozích Luk se rozhlédl a nenápadně schoval dýku. Už jich kolem něho stálo šest. Jestli ten floutek čeká, že se lekne nebo že se bude prát...

„Díky,“ usmál se. „Rád přijímám.“

Dávno se uložili, když zkřehlá žena v okně Pražského hradu dosud civěla do noci široce rozevřenýma očima a zaháněla neodbytný spánek, jehož se děsila. V mrákotné otupělosti nakonec dotápala do ložnice svého syna. Jitro ji zastihlo spící vkleče
s hlavou na jeho podušce, kde se jejich vlasy proplétaly v medově zlaté záplavě.

„Poselstvo římského krále, Milosti.“

Kunhuta se zachvěla. Rychlost, s jakou Rudolf Habsburský odpověděl na její výzvu, ji vlastně zaskočila. Nevěděla, jak se zachová vratislavský kníže. Ještě stále doufala, že nebude potřebovat pomoc opovrhovaného hraběte z Habichtsburku. Ale ovšem, bylo tu to druhé. Zkouška pravdy, které se podvědomě bála.

„Hrabě Jindřich z Pfannenbergu a pan z Kozích Luk.“

Rakouský hrabě, který jako jeden z prvních odpadl od Přemysla a připojil se k Habsburkovi. Zamračila se. I druhé jméno jí cosi říkalo, ale nevzpomněla si. Jan Panoš ve dveřích štítivě poodstoupil. To on vyprávěl královně o zlodějské aféře v českém ležení.

Dana z Vizmburka za královniným křeslem prudce zbledla. V bratrově dopise, který přinesl sluha vídeňského měšťana, stála jména vrahů, která si královně netroufala říci. Vídní projížděl Emmersberg. A nemlčel. České jméno z něho snímalo část viny.

Královnin kancléř přijal list z rukou pana z Kozích Luk a dal se do čtení. Vzletné oslovení, zdvořilý projev soustrasti, návrh osobní schůzky k vyřešení sporných otázek, vše s odměřeným chladem, který přesně odpovídal tónu jejího dopisu. Římský král si nezadával, ani nemohl být obviněn z neústupnosti. Dokonce dával královně na vůli, chce-li ho přijmout na území Českého království, nebo dá-li přednost tomu, navštívit ho na Moravě. Navštívit ho na Moravě? Jako by mu už patřila!

Zaťala zuby a mlčky poslouchala dál.

„Posílám ti jednoho z bojovníků tvého chotě, který přišel svobodně, a proto není naším zajatcem. Dovolává se spravedlnosti, kterou mu ty můžeš poskytnout spíš. Jeho jméno opřádají nejasné pověsti. Nepopřál jsem jim sluchu, protože ho nemíním odměňovat a není na mně ho trestat. Nevíš-li, oč jde, zeptej se hraběte z Pfannenbergu, který mi má přinést tvou odpověď.“

Kunhuta si změřila klečícího. „Mám se zeptat Němce, nebo mi to řekneš sám?“

Jan z Kozích Luk zvedl hlavu. Měl možnost mluvit s Pražany. Podle toho, co říkali, s dostatečně drzým čelem lze ještě vyváznout. „Říká se, že jsem na Moravském poli zasadil smrtelnou ránu tvému choti. Sám jsem to Habsburkovi potvrdil.“

„A to mi říkáš do očí?“ zeptala se tiše.

„Chtěl jsem ti říci něco jiného, ale nebyl bych se dostal z Habsburkova ležení.“

„Nechte nás o samotě.“ Jan Panoš zůstal u dveří, ale Jan Panoš byl němý a hluchý, kdykoli si to přála. Obrátila oči ke klečícímu. „Mluv.“

„Král žije,“ řekl rychle. „Nevěř jim, Milosti. Lituji, že jsem tě nemohl ušetřit toho zármutku, ale Habsburk mě nepustil dřív.“

Nevykřikla, neusmála se. Jen oči jí zjasněly. „Slyšela jsem už mnoho“, řekla, „ale nikdo neví nic určitého. Co víš ty?“

„Všechno,“ odpověděl drze. „Byl jsem u toho.“

„Doufám, že jsi měla příjemnou cestu, paní.“

„Díky, Milosti. Dojeli jsme zdrávi.“ Kunhuta se uklonila přesně tak, jak si žádal mrav. O nic hlouběji, spíš o malinko méně. Přijala rámě římského krále a bezděky se otřásla při doteku chladných vlhkých prstů. Ještě že ji zakrývá hustý závoj. Rudolf vypadal jako dobrý pozorovatel. Odpor, který se asi odrazil v její tváři, by ho popudil. Už tak se tvářil upjatě a odměřeně.

„Jsem rád, že ses konečně obrátila na mne,“ řekl. „Sama už jistě vidíš, že bylo neprozřetelné volat pomoc odjinud.“

Potlačila prudkou odpověď. Měl až příliš pravdu. Je slabá a bezmocná. Prosebníkům sluší pokora. „Netroufala jsem si,“ odpověděla tedy tiše. „Ale dobrotivost, s níž Tvá Milost přijala mého posla, mi dodala odvahu žádat víc. Braniborský markrabí a vratislavský vévoda jsou moji synovci a zavázáni mému choti vším. Nemohla jsem tušit, že rytířský duch je vlastní jen králům.“

Polichoceně se usmál. „Promluvím s markrabím. Víc nemohu. Poručníkem tvého syna ho ustanovil sám král Přemysl. Teď nepřátelství pominulo a já se

skláním před přáním padlého hrdiny. Ani Jindřich Vratislavský nebyl ochoten porušit tento posvátný příkaz. Markrabí je v právu, ujímá-li se vlády v osiřelé zemi.“

Hlavně má příliš mocnou hotovost, ty zbabělý hade, pomyslela si zlostně. Troufal sis pod papežovou ochranou a se strašnou přesilou. Ale kdo půjde s tebou teď, když jsi je zbavil toho, koho se báli?

„Vratislavský vévoda není lepší než Ota,“ utrousila ledově. „Jako supi se přišli pást na bezbranné kořisti. Nebo snad nevíš, proč uznal práva Braniborského?“

„Pražští měšťané pustili markrabího do města,“ ozval se za římským králem jeho nejstarší syn Albrecht, teď správce rakouských zemí. „Byli to tvoji věrní, kdo zabránili krvavému střetnutí.“

„Němci!“ vykřikla hněvivě. „Proč myslíš, že Jindřich nezaútočil? Ze strachu? Možná. Ale spíš proto, že mu Braniborský za ústupnost přislíbil české Kladsko.“

Rudolf umlčel pohledem syna, který se chystal prudce odpovědět na její výpad — sám přece spravoval také ukradenou zemi — a obrátil se k ní. „Přenech mužům státní záležitosti, paní,“ řekl suše. „Buď ujištěna, že nedovolím, aby se stala újma vdově a sirotkům. Markrabí mi musí dát platné záruky dřív, než uznám jeho práva. Ale královstvím ženy je rodina a nediv se, že žádám o záruky míru i tebe. Pozastavuješ-li se ty nad proradností Němců, dovol, abych ti připomněl jednání přede dvěma roky, které mělo utužit mír mezi mnou a tvým chotěm. Mluvím o zasnoubení našich dětí.“

Kunhuta sklonila hlavu. Tuto výtku čekala. „Naše dcera se zaslíbila Bohu dobrovolně,“ zašeptala. „Nemohli jsme jí bránit.“

„Ne?“ Rudolf se krátce usmál. „Třináctileté dívky nerozhodují o svém osudu, zvlášť když jde o princezny z královské krve. Tvá dcera mohla být římskou královnou. Myslíš, že nevím, že tvůj choť ji poslal do kláštera ze vzdoru? Dal si záležet na tom, abych se dověděl, že český král prý nikdy nepřipustí, aby syn hraběte z Habichtsburku dosedl po otci na římský trůn. Můj rod nebyl dost dobrý pro Přemyslovnu. A myslíš, že nevím, že jednal i o jiném zasnoubení pro svého syna? Popřeš to?“

„K žádnému zasnoubení nedošlo,“ řekla vyhýbavě. „Václav se ožení s tvou dcerou, jak bylo ujednáno. Nemohu dát zrušit Kunhutin řeholní slib, ale mám ještě Anežku.“ Jsou děti. Sňatek není závazný, pokud zůstanou u svých rodičů. Ale Kunhuta je skoro dospělá. Čas. Je nutno získat čas, než *on* se vrátí. Habsburk, který byl spřízněn se všemi panovnickými domy obratně zvolenými sňatky, se snad dá ukonejšit příslibem, že smísí svou krev i s Přemyslovci.

„Tvá druhá dcera ale římskou královnou nebude,“ pokračoval Rudolf zlomyslně. „Hartmann se nemůže oženit se sestrou své snoubenky. A můj nejmladší syn bude nejvýš švábským vévodou.“

„Souhlasím i tak," řekla pokorně. „Svůj osud i osud svých dětí skládám do tvých rukou."

Chvíli se na ni zamyšleně díval, jako by vážil cenu její ústupnosti. „Oba sňatky se budou konat do dvou měsíců," oznámil jí stroze. „Teprve potom můžeme jednat dál. Nedovolím, aby se opakovala prorada, jakou na mě nastrojil tvůj choť."

To už bylo příliš. Měla pocit, že se musí zalknout ponížením. Jako z dálky k ní doléhal káravý pedantský hlas, který jí mnohomluvně domlouval. Prudce odhodila závoj, aby otřela slzy bezmocného vzteku, a najednou bylo hrobové ticho. Chvíli trvalo, než si ho uvědomila. Když zvedla hlavu, stál římský král těsně u ní se zmatenou tváří. „Neplač, drahá paní," šeptal konejšivě. „Odpusť mi tu neomalenost. Jsem zvyklý jednat s vojáky, ne s krásou."

Také Albrecht vypadal, jako by vedle něho udeřil blesk. Chvíli nechápala náhlý obrat. Že by ostřílené válečníky tolik dojímaly ženské slzy? Ale pak si uvědomila pravý důvod nečekané proměny obou Habsburků. Lítý vztek a nepříčetná veselost ji prostoupily téměř současně. I vrazi? Tedy i jeho vrazi? Vstala. „Naznačil jsi mi, že jednání je skončeno, Milosti. Nebo snad ne?"

„Zapomněl jsem, proč jsi mě vlastně volala," vyhrkl chvatně. „Nemohu tě nechat bez odpovědi."

„Vydáš mi tedy tělo mého chotě?" zaútočila náhle, když položil chvějící se ruku na její rameno, aby ji zatlačil zpátky.

Ruka mu klesla, jako by ho přes ni udeřila, i když se ani nepohnula. Ovšem. Učinil ji vdovou. Ta úchvatná krása osiřela jeho vinou. A mocné pokušení, které ho na chvíli zaplavilo... Zpražil pohledem Albrechta, který na ni dosud vyvaloval nadšené oči, a řekl: „Nemohu. Dokud trvá papežova klatba... Nebo slíbíš, že ho pohřbíš tiše, bez církevních obřadů?"

K jeho podivení se po její tváři rozestřel nepochopitelný zářivý úsměv. „A slíbím-li to?" zeptala se sametově.

Úsměvem ještě zkrásněla, ačkoli to už nepokládal za možné. Znovu oněměl. Za šedesát let jeho pohnutého života ho nikdy pohled na ženu takhle nepřivedl z míry. Krvavý stín jejího zabitého chotě, který se kladl mezi ně, jako by jí ještě dodával dráždivosti.

„Nemohl bych žádat, abys to dodržela. To není lidské. Počkej ještě, prosím. Požádám napřed Svatého otce, aby klatbu zrušil."

„Díky," řekla trochu posměšně. „Nečekala jsem nic jiného."

Spustila závoj a Habsburkové posmutněli. Ale Rudolf si netroufal víc. Schůzka se odbývala v klášteře. Byla to vdova po nepříteli, který padl bezmála jeho rukou před necelými dvěma měsíci. A byl tu jeho syn. Bez námitek jí podal ruku, aby ji doprovodil. Plula vedle něho nenapodobitelně půvabnou chůzí a jeho srdce jihlo čím dál víc. „Co nejdřív, má drahá," šeptal významně a lehce stiskl její prsty. „Vynasnažím se, aby to bylo co nejdřív."

„Připomenu ti to při svatbě," usmála se. „Poroučíš přece, aby se konala do dvou měsíců?"

„Do dvou měsíců," potvrdil, ale tentokrát to znělo spíš laškovně než přísně. „Odklad nepřipustím."

Do nosítek usedala ve znamenité náladě. Habsburk odmítl! Anežka měla pravdu. Dávno se měla odhodlat k té zkoušce. Teď i ti nedůvěřiví pochopí, že on žije. Trochu ji zchladil pohled na Jaroslava z Jablonné, který klusal podle nosítek. Snažila se nedávat mu najevo nelibost, patřil k nejvěrnějším, ale kdykoli ho spatřila, lomcoval jí vztek. Teprve před několika dny se vrátil z Vídně, kam ho poslala na jistou tajnou adresu. Prý se mu vůbec nepodařilo proniknout do města. Také mohl projevit víc obratnosti. Lidé pana z Kozích Luk nosili zprávy každý týden. Její choť se uzdravuje. Konečně vstal z lože. Po Novém roce už bude schopen sednout na koně. A pak...

Zachmuřila se. Přece jen by dala přednost očitému svědectví někoho, koho znala. Proč se její věrní vraceli vždycky s nepořízenou? A na cestu se vydávali tak liknavě, jako by je návrat jejich krále vůbec nezajímal. Nebo jim byl dokonce nemilý. I Tas z Vizmburka, který se nedávno vrátil pěšky v kutně žebravého mnicha, vypadal překvapeně, když se ho ptala na krále. Vídeňský radní, který Přemysla schovával, byl přehnaně opatrný. Tasovi ho tajit nemusel.

Pohyb nosítek náhle ustal. Viděla, že jezdci jejího průvodu kolem nich uzavírají ochranný kruh. „Před námi jsou Braniboři!" zvolal Tas z Vizmburka na vysvětlenou, když v okénku zahlédl její tvář.

„Zpátky!" vykřikla rozčileně. „Pokusíme se ujet!" Tas z Vizmburka s Jaroslavem z Jablonné vyměnili pohled. „Milosti," řekl pan Tas v rozpacích, „zpátky nemůžeme. Leda stranou, ale dohnali by nás. Jsou i za námi."

„Braniboři?"

„Ne, ozbrojenci pánů z Růže. Podle korouhve Falkenštejn osobně. Pozorujeme je od rána. Jeli za námi k sedlickému klášteru už od Kolína."

„Koně," poručila a oči se jí zúžily. „Chci vidět."

„V nosítkách budeš bezpečnější, Milosti. Ani si nemůžeme dovolit... Už tak je nás málo. Rozjíždějí se!" vykřikl najednou Tas rozčileně a vyrovnal se svým koněm řadu. Kunhuta otevřela dvířka a vyklonila se ven. Připravené meče i štíty klesly a páni po sobě obraceli rozveselené tváře. Jaroslav z Jablonné seskočil z koně a vztáhl ruku, aby královně pomohl do nepohodlného sedla. Teď to viděla sama. Falkenštejnovi jezdci se rozdělili do dvou proudů a širokým obloukem objížděli stojící nosítka. Když je míjeli, korouhev se sklonila jako k pozdravu. Před nosítky se oba proudy slily vjedno a rytíři se vrhli jako sokoli do řad zmatených Braniborů.

Potyčka netrvala dlouho. Přes svou početní převahu se Braniboři rozlétli do stran jako hejno vyplašených strak. Vítězové se obrátili, zase obloukem objeli

čekající s hluboko skloněnou korouhví, počkali, až se průvod pohne kupředu, a zaujali místo ve stejné vzdálenosti jako dřív.

ZRÁDCE

Ze hřbetů koní, klusajících svěží bílou zimní krajinou, stoupala pára. Hlouček jezdců bez obtíží překročil zamrzlou Sázavu a přiblížil se na dohled pevné tvrze. Chlapec na vysokém koni vyrazil ze skupiny a přihnal se k rytíři v čele, který se teď zastavil. „Nepojedeme dál, pane?“ vykřikl a parádně zarazil koně na místě v plném trysku, až mu sníh vysoko vyšlehl zpod kopyt.

Pan z Vizmburka se usmál do zardělé tvářičky. „Chtěl jsem tu přenocovat, ale je brzo. Kdybychom jeli takhle dál, máme naději se dostat do Jihlavy krátce po setmění. Je to sotva třicet mil.“

„To stihneme!“ zvolal chlapec. „Koně jsou ještě úplně svěží.“

Ale jeho otec, Jan Panoš, který se mezitím oddělil od ostatních zbrojnošů, řekl uvážlivě: „Nechci ti radit, pane, ale už je po poledni. Lipnice je poslední místo, kde můžeme přenocovat v bezpečí.“

„Je?“ zeptal se Tas a znovu se zahleděl k hradbám. „Pan Ctibor se ještě nevrátil z uherského zajetí. A jeho choť nedávno zasnoubila jejich dceru panu z Landštejna. Jistě, je pohnutá doba, hledá ochranu. Kde jinde než u mocných sousedů? Ale Vítkovci... Pan Ctibor ji nepochválí, až se vrátí. Kdoví jestli k tomu sňatku vůbec dojde. Ale teď bychom se mohli setkat s nemilým překvapením.“

„Jsme pod ochranou římského krále,“ namítl Jan Panoš.

„To by nás mělo uklidnit, že?“ zasmál se pan Tas krátce. „Jenže Vítkovci, milý Jene, si římského krále nějak přestali hledět. Cestou z Vídně jsem potkal pana Vítka z Krumlova s Falkenštejnem, kteří zhurta pobíjeli vojáky Albrechta Habsburského v bitce o jakýsi hrádek. Pan z Falkenštejna už předtím ve Vídni ztropil výtržnost, když odmítl Albrechtovi holdovat jako svému pánu, přestože ho Habsburk nazýval svým nejdražším příbuzným. Jeho statky kolem Dunaje prý nejsou habsburské léno.“

„V předvečer bitvy byl s panem Vítkem u krále,“ ozval se Jan Panoš nesměle. „Nabízeli mu pomoc. Mysleli to upřímně.“

„Možná. Ale viděl jsem je odcházet uražené a s nosy v oblacích. Že nepomohli Rudolfovi? Hrají prostě novou hru. Nebo možná, že si pan z Kozích Luk přece jen úplně všechno nevymyslel.“

Chlapec poslouchal s očima navrch hlavy. Že si Braniboři netroufají na území pánů z Růže, to už věděl. Ale že se odvrátili od samotného římského krále? „Třeba jsou naši přátelé,“ vyhrkl.

„Pan z Falkenštejna je přítelem jenom sám sobě,“ ušklíbl se Tas z Vizmburka. „Jeho ješitnost je bezmezná. Zrovna teď si znepřátelit Habsburky! Naše štěstí. Vždyť ho římský král mohl klidně ustanovit poručníkem krále Václava.

„Ano. S Otou Braniborským jsme to vyhráli,“ řekl trpce Jan Panoš. „Čemu dáš přednost, pane? Vítkovcům v Lipnici, nebo Braniborům na cestě?“

„Braniboři nás nepřepadnou. A v nejhorším přespíme na ražňovské tvrzi. Dál!“ zavelel Tas a pobodl koně.

Postupovali teď opatrněji. Na západ od nich za Želivkou se už prostíralo panství nebezpečných Vítkovců a na východě z Brodu ovládali krajinu Lichtemburkové. Markrabí pánům z Lichtemburka loni potvrdil práva horního města Brodu, která před časem omezil král Přemysl ve snaze chránit královskou Jihlavu. Ota Braniborský by jistě nepopouzel římského krále přímým útokem na poselstvo české královny, ubírající se k místu královských svateb. Ale mohl ručit za zvůli českých velmožů?

Byl mazaný. Kdoví jakými tajnými sliby si zavázal pány z Lichtemburka. Ronovce. Také kdysi nepřátele. K jejich rodu sice patřil i pan z Dubé, ale ten jen pokrčil rameny, když se ho vzrušená královna ptala na zradu pánů z Lichtemburka.

„Zrada? Jde jim o stříbro. A o trhy v jejich městě. Život je takový, Milosti. Neber to jako neúctu k památce tvého chotě.“

Pan Hynek ovšem bral věci až příliš lehkomyslně. Ostatně přes všechny své osvědčené rytířské ctnosti ani on nebyl po králově boku na Moravském poli. A přitom zastával jeden z nejvyšších dvorských úřadů. A ne vždy nezištně, jak se říkalo.

Po penězích šli všichni. Ani pan Tas nebyl výjimka. Ale všechno má přece své meze. Pan z Vizmburka ve svém spravedlivém rozhořčení jaksi přehlédl, že on nepotřeboval rušit králova usnesení, protože nikdy neučinil žádné proti němu. Byl přece nejdůvěrnějším přítelem jeho prvorozeného syna, opavského vévody Mikuláše. A i když Mikuláš jako levoboček nemohl nikdy zdědit český trůn, v lásce svého otce zkrácen nijak nebyl. Jeho přátelé s ním.

Mikuláš byl teď v uherském zajetí a vrátí se ožebračen jako ostatní. Uherský král si jistě stanoví výkupné hodné opavského vévodství. A pan Tas byl málem zabit v bitvě po králově boku. Jaký div, že planul spravedlivým hněvem proti všem, kdo měli méně zásluh a osobovali si více výhod. V této chvíli byl jistě nejspolehlivější oporou královniny moci. Hynek z Dubé nedbal na zásady, a i když

královna se svým dvorem přesídlila z Hradu do města, aby se vyhnula dennímu styku s poručníkem svého syna, chodíval do Hradu popíjet s markrabětem. Bylo známo, že mu při tom sprostě nadával do očí, ale Ota byl v jádru veselý kumpán a jeho společnosti si považoval. Dokonce mu prošlo, že se v souboji utkal s Otovým oblíbencem, braniborským knížetem Baruthem, a málem ho zabil. Ostatně potyčky mezi rytíři byly běžná věc a markrabí na to ještě týž večer při bezuzdné pitce zapomněl. Ne tak postižený kníže. Kdyby bylo šlo aspoň o otázky cti! Ale pokud pan Tas věděl, porvali se o ženskou. A kvůli tomu se teď zpupný Branibor mstí ještě zběsileji než dřív.

Panošův Jeník, zvědavý jako opička, stále ujížděl dopředu. Chvílemi se sice vracel k ostatním, když ho otec volal zpátky, ale nakonec docela přeslechl otcův naléhavý hlas, jak ho zaujala pozoruhodná podívaná. Zastavil se za hustým keřem a zamával zpátky na blížící se jezdce. Pochopili výstrahu a přiblížili se beze slova, jen sníh tiše křupal pod kopyty koní.

Dívali se do údolí se smíšenými pocity. Tvrz Ražňov, ke které měli namířeno, stála v plamenech. Skupina jezdců zuřivě dobíjela opozdilce, kteří se rozbíhali do všech stran. Několik se jich zachránilo v houštinách východního svahu.

„Je jich víc," řekl pan Tas tiše, jako by odpovídal myšlenkám svých lidí. „Musíme splnit své poslání. Nemůžeme si to dovolit."

Braniborští žoldnéři teď drancovali přepadenou vesnici. Jen pět jich otočilo koně a hnalo se za prchajícími.

„Přece je nenecháme pobít!" vykřikl Jeník rozčileně.

Tas z Vizmburka se nerozhodně podíval na Jana Panoše. Neměli by, jistě. Ale pohled na Branibory v něm pěnil krev. Naštěstí to nebylo třeba. „Podívej se!" zvolal Jan Panoš vzrušeně.

Pronásledovaní se zastavili. Kolem nich projela asi desítka jezdců, která se s divokým pokřikem vrhla na překvapené Branibory. Pět prvních porubali, než se stačili vzpamatovat. Ostatní vybíhali z kurníků a stavení, aby čelili nenadálé pohromě. Byli zaskočeni, ale pořád ještě jich bylo o hodně víc.

„My jim nepomůžeme?" zvolal Jeník zklamaně, když pan Tas dal pokyn a jejich celý průvod zahnul po hřebenu na úzkou pěšinu.

„Kdoví jaké spory se tu vyřizují. Obejdeme to."

Sestoupili až skoro k Želivce, než se širokým obloukem vrátili na původní cestu daleko za místem přepadení. Soumrak houstl.

„Musíme se poohlédnout po noclehu," řekl pan Tas mrzutě. „Doufám, že se nesrazíme s Branibory ani s těmi druhými."

„Kdo to byl?" obrátil se Jeník na otce.

„Těžko říci. Přijeli z lichtemburské strany, ale to moc neznamená. Lichtemburkové jsou s markrabětem zadobře. Mohl to být někdo z Benešoviců

nebo to ani nemusela být šlechtická družina. Lapků se potlouká krajem dost, všelijakých, i z Rakouska a z Moravy.“

„To nebyli lapkové,“ řekl chlapec. „Chránili ty lidi.“

„Nebo kradli nakradené.“ Pan Tas se zastavil na pahorku, který jim až dosud zastíral výhled, a zvolal spokojeně: „Dole u těch stromů je nějaká usedlost. Vypadá opuštěně, cesta je neprošlapaná.“

Jan Panoš zatřepal rukama, aby rozproudil krev v zkřehlých prstech. „Je teď moc opuštěných domů po Čechách,“ podotkl.

Pod skupinou stromů bylo vidět nedaleko sebe dvě selská stavení. Ale když sjeli níž po zasněžené stráni, zvedl Tas varovně ruku a všichni se zastavili. K menším z nich se z druhé strany jasně táhla dvojí koňská stopa. A z komína stoupal proužek dýmu.

Tas dlouho neuvažoval. „Ať je to kdo chce, podle stop jsou nejvýš dva. Aspoň se uložíme v teple. Leda by to byli Braniboři.“

Vykřikl hlasitý povel a celá družina přiklusala až na volné prostranství mezi oběma staveními. Kdokoli byl uvnitř musel je dobře slyšet. Přesto se nic nepohnulo. Jen dva koně, uvázaní před srubem, neklidně přešlapovali. Jeník Panošův se ošil. Měl tísnivý pocit, jako by ho někdo pozoroval škvírou mezi trámy.

Na pokyn pana z Vizmburka Jan Panoš seskočil z koně a opřel se do dveří. Byly zastrčeny. Silně na ně zabušil a zvolal: „Hej, vy tam uvnitř! Neslyšíte?“

Na jeho naléhavý hlas se kdosi konečně přišoural ke dveřím a ozval se rozespale: „Je tam někdo?“

Všichni si ulehčeně oddechli. Otázka padla česky. „Prosíme o přístřeší,“ ozval se pan Tas co nejpřívětivěji. „Jsem rytíř z družiny české královny!“

Dveře se pootevřely. Ze srubu vyšel mladíček, na první pohled urozený pán, neozbrojen, jako by právě vstal z lože.

„Mysleli jsme, že jedou Braniboři,“ řekl na vysvětlenou a tázavě se na ně zadíval.

Pan Tas seskočil z koně. „Jsme na cestě z Prahy do Jihlavy. Jsem královnin ubytovatel Protasius z Vizmburka, to zde je Jan Panoš z domu královnina a náš průvod.“

Jeník se ušklíbl trochu dotčeně. Také mohli představit i jeho, byl přece králův přítel a pokládal se skoro za muže.

Mladý šlechtic se vyhnul přímé odpovědi. „Jsem tu se svým strýcem,“ řekl pouze, „ale s námi se uložíš i ty pohodlně. Uvnitř je kožešin nejmíň pro pět lidí. V druhém srubu je na zemi jen seno, ale je dost velký a tví vojáci se tam dobře vejdou. Vstup bez obav. Jsme také Češi a nepřátelé Braniborů i Habsburka.“

Pan Tas zaváhal. To, že cizí šlechtic neřekl své jméno, bylo podezřelé. Ale skutečnost, že jim vyšel vstříc neozbrojen a že jejich početný průvod zůstával v blízkém stavení, ho přesvědčila.

„Díky," řekl. „Přijímám. Ale Jan Panoš a jeho syn půjdou se mnou, když dovolíš."

Konečně se zmínil i o mně, pomyslel si Jeník s uspokojením a vklouzl hned za ním do dveří. V místnosti už byla úplná tma až na záblesky z ohniště. Až po chvíli rozeznali příchozí ve stínu i druhého muže. Přes sálající teplo ohně byl zahalen do pláště, že by mu nebylo vidět do tváře ani za bílého dne.

„Buďte zdrávi," řekl, ale nepohnul se, aby je přivítal.

Pan Tas okamžitě pochopil, že ten, kdo tu poroučí, je právě tenhle neznámý. „Děkujeme ti za útulek, pane. Nebudeme ti na obtíž."

„Přišli jsme sem náhodou právě tak jako vy," prohodil zase ten, který je uvítal u dveří. „Lidé odtud asi utekli před Branibory."

„Ano, viděli jsme je řádit v okolí," řekl pan Tas. „U Ražňova. Smutná doba. Dobře se jim plení v opuštěné zemi. Pan z Ražňova padl v bitvě jako tolik jiných a jeho nejstarší syn je sotva dvanáctiletý. Čeládka se sama neubrání."

„Tvrz shořela, ale rodina je v pořádku," zasmál se mladík. „Poslali jsme s nimi své lidi do Lipnice. Naštěstí jsme přišli včas."

„To jste byli vy?" zvolal Tas z Vizmburka s potěšením. „Viděli jsme, jak útočíte, ale nemohli jsme čekat na výsledek."

„Vy jste se... dívali?" zeptal se mladík s úžasem.

„Mladý muži, kterého neznám," řekl pan Tas zvysoka, „moje současné poslání mi zakazuje míchat se do potyček. Nemusíš mě vinit ze zbabělosti. Na rozdíl od jiných já jsem *byl* na Moravském poli a taktak jsem vyvázl živ. Není nás mnoho, kdo se vrátili. Ti, kdo jsou tady, jsou vesměs takoví, kteří jsou České zemi dlužni víc."

„Co tím chceš říci?" vykřikl mladý rytíř popudlivě.

„Má pravdu," ozval se jeho druh spěšně ve snaze zabránit potyčce. „Urážlivě ses zachoval ty. Omluv se."

„Není třeba," zasáhl honem Tas. Vycítil, že takové ponížení by bylo pro horkokrevného chlapce nepřijatelné, a nechtěl pokračovat v hádce. Byli pro tuto noc nedobrovolnými společníky a dva muži, kteří se s nepatrným průvodem vrhli proti přesile a teď dokonce jeli sami nebezpečným krajem, měli jistě statečná srdce a pádné pěsti. Ať to byl kdo byl.

Zdvořile se uklonil svému mladičkému odpůrci a usadil se s Janem Panošem v druhém koutě. Druzí dva zjevně neprahli po bližším seznámení. Mladík, který je uvítal, seděl k nim zády, jako by na druhého chtěl vrhat ještě dokonalejší stín.

Pan Tas chvíli mlčel. Pomalý klidný hlas mu stále zněl v sluchu. Jako by ho už někdy slyšel. Ohlédl se přes rameno, a když se přesvědčil, že si jich tajemní společníci nevšímají, naklonil se k uchu Jana Panoše. „Nepoznal jsi ho?" zašeptal.

„Ne. Jeho hlas mi někoho připomíná, ale může jít o náhodu. Neznám venkovské šlechtice, kteří nechodili ke královskému dvoru."

Jeho syn, jehož dětská duše prahla po hrdinských činech, přestal pro tuto chvíli obdivovat pana z Vizmburka, jemuž se vytrvale věšel na paty od jeho návratu z bitvy. Na vlastní oči přece viděl srdnatý čin dvou neznámých, kteří se skrývali v přítmí. Byl rád, že si ho dospělí nevšímají. Chvíli těkal po místnosti, a když se mu zdálo, že na něj všichni zapomněli, usadil se skoro hned vedle tajemného muže na lavici za těžkým dubovým stolem a pro jistotu se tvářil, že spí.

„Mám odstrojit koně?“ zaslechl tichý šepot. „S nimi se přepadení bát nemusíme. Jestli ovšem není nebezpečnější zůstat.“

„Pokusíme se ujet ještě v noci, Vítku,“ odpověděl druhý skoro neslyšně. „Za dne mne poznají oba.“

Odmlčel se, když si všiml, že tichý rozhovor pana Tase s Janem Panošem umlkl. Jeník kulil oči do tmy a měl co dělat, aby se ani nepohnul. Kdo je to? Záhada ho zajímala čím dál víc.

Pan z Vizmburka znovu porušil mlčení. „Byl jsem v Jihlavě s nebožtíkem králem, když prvně vyhlásil svůj slavný horní regál,“ řekl s povzdechem. „To bylo tenkrát slávy!“

„Pamatuju se,“ usmál se ve tmě Jan Panoš. „Ale ty jsi byl tehdy pouhý chlapec stejně jako vévoda Mikuláš. Král vás nepustil do šachty, kam se šel podívat. Havíři se mohli zbláznit nadšením.“

„Radní a purkmistr taky,“ ušklíbl se Tas. „A teď? Přísahali Rudolfovi. Habsburk může dělat štědrého hostitele za stříbro českého krále. Královna si představuje, že se mu se svým dvorem přinejmenším vyrovná, ale z čeho? Královská pokladna zůstala na Hradě, když se stěhovala do města. Nebylo radno upozorňovat Braniborského, kde ji najde. Slídí jen po zlatě.“

Mladší cizinec se vmísil do hovoru. „Habsburský hrabě zatím mnoho jihlavského stříbra nezískal,“ řekl vesele. „Žíly se prý ztrácejí. Havíři razí nové čelby a nikde nic.“

„Odkud to víš?“ zeptal se pan z Vizmburka překvapeně.

„V klášterech se ví všechno. Vezli jsme sestřenku k pohledským pannám. Klášternice si tam nepovídají o ničem jiném, než jak havíři napálili římského krále. Vynášejí rudu tajnou šachtou a uhlíři, když jedou kolem do hutí, ji vozí s sebou. Hutrejtéři jsou na černotu zvyklí, dělali to odjakživa a je mezi nimi dobrý mrav neptat se pro koho. Aspoň jednou obcházejí královský horní regál, aniž by šidili krále, i když o tom nevědí. Havíři si prý dokonce zvolili čtyři tajné přísežné, kteří stříbro hlídají. Ke královským svatbám ho bude dost, ať už šejdířům z hutí uvízlo mezi prsty cokoliv.“

„Vidíš, pane?“ usmál se Jan Panoš. „Havíři Rudolfovi nepřísahali. Náš král říkával, že šlechetností předčí leckterého urozeného pána. Měl by z nich radost.“

„Bude tedy mít příležitost ji projevit,“ uťal pan Tas úsečně rozhovor a zmlkl.

„Odpusť, pane,“ ozval se cizí mladík, „o kterém králi mluvíš?“

„O našem přece," zasmál se pan Tas vztekle. „O Přemyslovi. To jsi neslyšel, že přijede na jihlavský turnaj?" Ovládl se a dodal smutně: „Mezi lidem se vytrvale udržuje pověst, že nepadl v bitvě. Královna tomu věří. Jistý darebák, kterého bych s chutí zardousil vlastníma rukama, ji v tom podporuje, aby si zachránil kůži. Namluvil jí, že zraněného krále vyvezl z bitvy, jmenoval jí i vídeňského měšťana, u kterého se prý skrývá. Poslala za ním pana z Jablonné. Nikdo takový neexistuje. Ale když se vrátil, neměl odvahu jí to říci. Tak zatím hlídáme pana z Kozích Luk, aby nám neutekl."

„Jan z Kozích Luk!" vykřikl mladík. „Ale to přece on spolu s Emmersbergem zahubil krále!"

„Ovšem, všichni to víme," řekl Tas pochmurně. „I ona to ví. Proto jí ho římský král poslal. Ale kdyby ho potrestala na hrdle, přiznala by sama sobě, že král je skutečně mrtev. Její víra je tak horoucí, že by přesvědčila každého. Vyčítám si zbabělost. Když jsem utíkal z Vídně, netroufl jsem si zajít k minoritům. Já bych poznal toho mrtvého. Ale neviděl jsem ho. A tak si někdy myslím..."

„Ne," ozval se náhle hluboký hlas ze tmy vedle chlapce. „Já jsem ho viděl. Je to skutečně král."

„Mrtvá tvář může mýlit i toho, kdo ho znal blíž než ty. V přítmí na katafalku..."

„Ani já bych nevěřil jen tváři. Zůstal jsem v kapli večer po zavření. A i když staré jizvy skoro nebylo vidět pod zběsilou sítí nových ran... Je to král, ano. Nic už neodčiní jeho smrt."

„Znals ho tak dobře, pane?" zeptal se Tas tiše.

„Kdo z nás nestál aspoň jednou v bitvě po jeho boku?" opáčil neznámý. „Promiň, pane, je pozdě. Ráno nás čeká daleká cesta."

Pan Tas dál nenaléhal a srub se ponořil do ticha. Jeník za stolem třeštil oči do tmy. Měl neodbytný a nepochybně správný pocit, že ostatní jen předstírají spánek, aby mohli lépe střežit ty druhé. Dlouhá zimní noc se nekonečně vlekla. Už bylo jistě po půlnoci, když se oba neznámí tiše zvedli.

„To jsi ty, Panoši?" ozval se okamžitě bdělý Tas ostrým šeptem.

„Ne," odpověděl po kratičkém zaváhání ten mladší. „Já. Chtěl jsem přiložit, oheň vyhasíná. Nemůžu usnout."

„Ano," řekl Tas. „Kéž už je ráno! Nepřipojíte se k nám? Měli byste bezpečný doprovod až do Jihlavy."

„Nejedeme do Jihlavy. Díky."

„Nejsi zvědav na královskou svatbu?"

„Zvědavých tam bude dost i bez nás. I takových, s kterými se setkat nebude žádná čest."

„To jistě, i když bude chybět braniborský markrabí. Zato tam bude Milota z Dědic v průvodu olomouckého biskupa. Ale nemusíš se bát, že potkáš Falkenštejna. Toho Rudolf nepozval."

„V Čechách se přece věří, že jsou přátelé," ozval se druhý hlas ze tmy posměšně. „Či ne?"

„Slavný jihočeský kníže se už Rudolfovi nehodí," zasmál se Tas. „To nevíš, že Rudolf si zaplatil tu hnusnou vraždu prostřednictvím pana z Falkenštejna? Pan z Kozích Luk totiž patří k jeho leníkům. A v předvečer bitvy cestou od krále..."

„...bylo co?"

Ledově klidný hlas vymrštil Jana Panoše na nohy. Poznal ho! Nebo ne? Ustrašeně váhal, zatímco nic netušící Tas z Vizmburka pokračoval: „Urozený Vítkovec prý panu z Kozích Luk nabídl velice znamenitou sumu, když provede to, co... prý neprovedl. A teď, když se všechno stalo skutkem, by se římský král rád zbavil podezření, že toto stříbro, a ještě mnohem víc, pocházelo od něho."

„Lžeš!" houkl mladíček do Tasovy tváře, bez sebe hněvem.

Ten, jenž až dosud nepohnutě seděl ve stínu, vstal. Byl tak vysoký, že se hlavou dotýkal začazeného stropu. Jediným pohledem zkrotil svého rozzuřeného společníka a řekl klidně: „Omluv mého synovce, pane. Je příliš nedůtklivý, když se jedná o čest rytíře."

Tas, strnulý ještě nečekaným obratem v rozhovoru, nepromluvil a snažil se zrakem proniknout tmu. Oheň mu přispěchal na pomoc. Poleno, které prve neznámý přihodil, konečně vzplanulo a osvítilo až příliš známou tvář. V té chvíli našel řeč i Jan Panoš. „Falkenštejn!" hlesl za jeho zády.

Tas sáhl po meči, ale jeho protivník byl rychlejší. Jediným kopnutím převrátil těžký stůl, za kterým se choulil Panošův syn, mezi sebe a útočníky. Chlapec se pokusil zmizet, ale pevná ruka ho zvedla a před očima se mu zalesklo ostří meče. Zahlédl hrůzu v očích svého otce a s údivem si uvědomil, že jeho převládajícím pocitem zůstala zvědavost. Strach necítil.

„Tady držím tvoje štěně, Panoši," promluvil jeho věznitel, „a i kdybych mu jen nerad ublížil, zle si odnese, jestli něco podniknete proti nám. Odeber meč panu z Vizmburka a uvolněte vchod."

Tas se vzpamatoval.

Zastrčil meč do pochvy a ustoupil ode dveří. „Buď bez obav, jsi volný, pane z Falkenštejna. Nestojíš mi za život králova nejmilejšího sluhy. Pusť chlapce a můžeš jít."

„Uděláme to obráceně, pane z Vizmburka," uklonil se Falkenštejn posměšně a couvl ke dveřím. Za jeho zády mezitím Vítek vyběhl ven a odvázal koně. „Napřed odejdu a pak ho pustím." Vyzvedl chlapce před sebe do sedla. „Necháš-li nás v míru odjet, vrátím vám ho pod tou lípou na vršku."

Sníh se třpytil v záři měsíce, že bylo vidět jako ve dne. Chlapce ve Falkenštejnově náruči roztřásla zima. Pod kopyty černého hřebce se zapěnil sníh. Bylo to jako ve snu. Hoch se zavřenýma očima vychutnával nečekané

dobrodružství a skoro litoval, že ho hrdý Vítkovec neunáší doopravdy. Kéž by ta cesta neměla konce!

Pod lípou Falkenštejn zarazil koně a zadíval se do očí svého vězně. Usmál se, když si v nich přečetl vír zmatených pocitů, a řekl vlídně; „Vida, už jsem si myslel, že jsi omdlel hrůzou."

„Já jsem se nebál!" ohradil se Jeník prudce.

„Když ses nebál, proč ses nebránil?"

„Co bych se bránil, líbilo se mi to."

Falkenštejn se rozesmál. „Zvláštní choutky! Tobě by se líbilo, kdyby tě někdo napíchl na meč?"

„Stejně vím, že mě nezabiješ. Až budu chtít, uteču ti sám. Že ne? Tak to zkus! Proč mě neuneseš doopravdy?"

„Protože jsem slíbil, že tě tady vysadím, a to taky udělám." Postavil ho na zem. „Proč si myslíš, že bych tě nezabil?"

Jeník mlčel a jen se díval do té tváře, která ho nevysvětlitelně přitahovala. Jakými slovy měl vyjádřit pocit ohromující důvěry, který se ho zmocnil v náruči toho zvláštního muže?

Ten na něj chvíli shlížel dolů. Děti se bojí zlých loupežníků. Ne, ještě není pozdě, když ani to nenáviděné jméno nedokázalo vymazat nadšení z bezelstného pohledu těch očí. „Jsem tvým dlužníkem, mladý příteli," řekl. „Nezapomenu na to."

Než se Jeník vzmohl na odpověď, otočil koně a po Vítkově boku odcválal k blízkému lesu. Chlapec zůstal stát omámeně na místě, dokud vedle něho neklesl na kolena jeho otec, který se bez dechu probíjel závějemi v jejich stopách. Chlapec, který právě našel svého vytouženého hrdinu, se blaženě usmíval, ještě když usínal na lavici, na které před chvílí seděl *On*.

Ráno vyrazili. Když vyjeli z lesíka, táhla se před nimi dvojí stopa bílou plání. Začalo sněžit. Hluboké otisky koňských kopyt se zvolna měnily v mělké jamky, až splynuly se závějemi, jako by oba Vítkovci záhadně zmizeli v zimní vánici.

U POHLEDSKÝCH PANEN

Chlapec na vysokém ryzáku se zastavil před seníkem a s nelibostí se zahleděl na osedlaného koně, který byl uvázán opodál u pokřivené staré hrušně. Po divoké jízdě se rád zavrtával do suchého, teplého sena, kde k němu nemohl lednový mráz, a v blažené malátnosti se oddával neurčitému snění, než se znovu rozjel zběsilým tryskem po zasněžených polích. Možná že někdo uvnitř jen přehazuje seno. Vyšplhal po několika příčkách žebříku a protáhl se dovnitř. V první chvíli nikoho neviděl. Už chtěl zavolat, když zaslechl tichý šepot a oněměl leknutím. Byli dva!

„No tak, Svatko!“ ozvalo se vemlouvavě. „Posledně jsi byla hodnější.“

„Bojím se,“ vzlykl dívčí hlásek.

„S tebou je ale práce! Vždycky se bojíš a nakonec mě nechceš pustit pryč. To tě tak těší dát se prosit rytířem?“

Ozval se hluk jakéhosi kratičkého zápasu.

„Ne, ne!“ vyjekla znovu. „Prosím tě! Je to hřích! Otec mě zabije, jestli se něco doví. Vezmi mě s sebou, proboha! Už posledně jsem tě prosila!“

„A já jsem ti už posledně říkal, že to nejde,“ ozval se mužský hlas netrpělivě. „Měj rozum. Co bys u nás dělala? A nemohli bychom se scházet. Myslíš, že jenom tvůj otec je přísný? Svatko! Ty tak krásně voníš mlékem! Nechtěj to. Seděla bys na hradě a já bych ze samého stesku po vesnicích hledal jinou voňavou holčičku. No tak!“

Šepot se proměnil ve vzdechy dřív, než se naslouchající chlapec vzpamatoval z úžasu. Třeštil oči do šera. Plášť, opasek a meč se válely na jedné hromadě s velkým vlněným šátkem. Vedle ní...

Chce ji snad zabít? Popolezl blíž a vyjeveně se díval na zmítající se klubko. Najednou dívka pronikavě vykřikla a nastalo ticho. Zabil ji! A teď zabije mě! Neschopen odporu zíral do rozzuřené tváře neznámého mladíka, který se bleskurychle převalil k němu a teď svíral pevně jeho ramena.

„Co tu děláš?“ zasyčel vztekle a obrátil se k dívce, která se posadila a spěšně si přetáhla přes kolena pomuchlanou sukni. „Kdo je to? Bratr?“

„Ne. Vůbec ho neznám," vydechla zděšeně.

„Aspoň to. Ztrať se, Svatko. Já to vyřídím."

Vyklouzla ven. Její milenec se zadíval přísně na rušitele. „Špehuješ?" zeptal se stručně. „Kdo tě poslal? Paní Eliška?"

„Ne-e," vypravil chlapec ze stísněného hrdla.

„Jsi přece z Polné!"

„Ano. Totiž... Ne, jmenuje se to jinak. Pohled!"

Jeho věznitel ho pustil, posadil se proti němu pohodlně do sena a zahradil mu zády cestu k ústupu.

„Ty nejsi Čech?" zeptal se, když postřehl neomylný cizí přízvuk.

„Ne. Vlastně asi ano. Nejsem tu dlouho."

Mladý šlechtic vzrušeně poposedl. „Přišel jsi z Branibor?"

„Ne. Z Rakouska."

„Tak proč mi lžeš?" Hlas zněl lenivě, ale byla v něm pohrůžka. „Myslíš, že nevím, že paní z Polné je dcera rakouské hraběnky?"

„Jak to mám vědět?" rozkřikl se chlapec plačtivě. „A co tu vůbec chceš? Tohle je můj seník!"

„Tvůj? Pokud vím, tak patří klášteru."

„Já jsem z kláštera."

„V ženském klášteře si chovají chlapečky? Jdi! Jakpak se jmenuješ?"

Chlapec chvíli váhal. „Oldřich," řekl pak. „Starám se o koně."

„O koně se starají ve vesnici. Kdyby to byla pravda, Svatka by tě znala. Tvůj seník! Poslouchej, Oldřichu, já vůbec nemám chuť tě zabít. Tak mi to neztěžuj. Co jsi tu chtěl?"

„Já... zavrtat se do sena," zakoktal chlapec, znovu vyděšený obratem v rozhovoru.

„Zavrtat se do sena?" užasl rytíř. „Proč?"

„Tak. Vždycky to dělám. Tak krásně voní... Představuju si, že jsem v daleké zemi, odkud kupci vozí koření. Dám si dlaně na uši... takhle... a slyším hučet moře."

Mladý šlechtic byl jako většina jemu podobných pánů zcela bez fantazie. Díval se na svého zvláštního společníka jako u vidění. Chlapec si mušlemi dlaní pokryl růžová ouška a na tváři mu pohrával polodětský snivý úsměv.

Prozaický rytíř to zkusil po něm. Zvláštní kouzlo. Sotva zavřel oči, zavlnila se i před ním modrá pláň daleko k čistému obzoru. Skoro se polekal a honem se zahleděl na chlapce. Ten už se díval zamračeně před sebe se svraštělým obočím.

„Rušíš mě," řekl mrzutě. „Pořád myslím na to, že mě možná zabiješ."

„Nezabiju tě," rozesmál se mladý šlechtic. „Ukázal jsi mi přece moře. Ty už jsi ho viděl?"

„Ne."

„Já taky ne, ale takhle asi vypadá. Můj otec mi o něm vyprávěl. Zamlada jezdíval s králem Přemyslem od moře k moři.“

„Můj otec ho také viděl. A nepotřeboval k tomu žádného krále.“

„Krále doprovázejí jen páni. Tvůj otec je řemeslník? Nebo kněz?“

„Kněží přece nemají děti,“ vyhrkl Oldřich udiveně.

„Jak se to vezme,“ řekl rytíř rozmarně. „Proč jsi se na nás díval?“ zeptal se, jak se jeho myšlenky bezděčně vrátily k světským radovánkám.

„Já jsem se nedíval. Jenom jsem se strašně lekl. Myslel jsem, že ji chceš zardousit.“

Rytíř se rozesmál. „Kolik je ti let, Oldřichu?“

„Čtrnáct.“

„To už je dost. Já v tvých letech... Nevykládej mi, že nevíš, co jsme dělali.“ Zelenavé oči se na něj dívaly s neskrývaným úžasem. „Milovali jsme se přece,“ dodal rozmarně.

Chlapec zrudl. „Ne!“ vykřikl hněvivě. „To přece není láska! Taková… ohavnost!“

„Neříkal jsem láska. Ale ohavnost?“ usmál se mladík. „To poznáš. Já tě pustím, Oldřichu. Ale vyřídíš něco pohledským pannám.“

„O tom... to snad ne,“ zakoktal Oldřich vyděšeně.

„Na to můžeš zapomenout, když se ti to nelíbí. Řekni matce představené, že klášterní stříbro by mohlo přilákat Branibory A že ho je jistě dost, aby z něho mohla část obětovat. Řekni jí, že páni z Lichtemburka jsou dost blízko, aby klášteru zaručili bezpečnou ochranu. Vrať se a řekni mi, jak se rozhodla a za kolik. Počkám tu. Jmenuju se Hynek. Hynek mladší, rozumíš? Nespleť to. Co koukáš?“

„Platit za ochranu?“ zeptal se Oldřich s úžasem. „Rytíři si dávají platit? Všichni?“

„Co si to dovoluješ? Opakuj vzkaz a maž. Buď rád, že tě nechám plavat se zdravou kůží. Říkají mi totiž taky Krušina. A dost často.“

„Co je to?“

„Strom řešetlák. Samý pahýl. Rozpáře tě, jen o něj zavadíš.“

„Řešetlák!“ Chlapec se zvonivě rozesmál, ale vyděšeně zmlkl, když se šlechtic proti němu výhružně zvedl.

„Ano, pane, vyřídím to,“ zakoktal pokorně. „Páni z Lichtensteina nabízejí ochranu.“

„Z Lichtemburka!“ vybuchl pan Hynek vztekle. „Ty jsi asi spadl z nebe!“ Tady, v okolí Brodu, někdo nezná to slavné jméno! Popadl svého nedobrovolného posla za kabát a vyhodil ho dvířky do závěje. To mu trochu spravilo náladu. Se smíchem se díval, jak se hoch hrabe ze sněhu. Lítostivě posmrkával, ještě když lezl do sedla.

„Nezapomeň na můj vzkaz!“ volal za ním pan Hynek. „Jestli se nevrátíš, přijedu ti zítra osobně do Pohledu uřezat uši!“

Chlapec, který si říkal Oldřich, dorazil do Pohledu skoro za tmy na zpěněném ryzáku. Byl duše vzdorovitá a setkání s rytířem ho naplnilo vztekem, který si vybíjel divokou jízdou. Teď v něm byla malá dušička, když si uvědomil pozdní chvíli svého návratu.

„Panno Ulriko!“ zašeptala vyděšeně sestra fortnýřka. „Tak pozdě! Doví-li se to paní Ludmila...“

„Hledala mě?“

„Naštěstí ne. Je v refektáři se vzácnou návštěvou.“

„Někdo přijel?“

„Představ si, sama česká královna se tu zastavila cestou do Jihlavy. Taková čest! I Jeho Milost král a princezna Anežka...“

Ulrika ji neposlouchala. Po špičkách se proplížila kolem dveří refektáře, odkud se ozýval nezřetelný šum hlasů, a rozběhla se úzkou chodbičkou k své cele. Paní Ludmila z Týnce, jedna ze zakladatelek kláštera, která tu trávila svá vdovská léta, přísně dbala na to, aby i její mladičká svěřenka se oblékala do řeholního roucha.

V bílé cisterciácké říze vklouzla do refektáře a vmísila se mezi ostatní jeptišky. Nebylo jich tak mnoho, aby paní Ludmila okamžitě neobjevila její pozdní příchod a nepokárala ji pohledem.

Na víc nebyl čas. Sestry se právě s úklonami obracely ke dveřím. Dnes budou večeřet ve svých celách, aby nerušily vzácné hosty. Nezvyklé vůně, které se linuly z kuchyně, nasvědčovaly tomu, že matka představená i paní z Týnce budou dnes holdovat vzácnějším krmím, než byla obvyklá skromná klášterní strava.

Ulrika s rozkoší začichala a bezděky se olízla. Snad zbude i na ostatní. Z domova bývala zvyklá na pochoutky, jaké se tu možná nabízejí dnes. Zatímco se ostatní sestry trousily do svých cel, vklouzla do kuchyně. Její vládkyně, tlustá sestra Petronila, zářila potěšením nad otáčejícím se rožněm. Velká paštika už voněla na stříbrné míse na velkém stole, a u něho na nízké stoličce seděla sestra Vilemína s utrápenou tváří.

„Nepůjdu tam, Petronilo,“ řekla žalostně. „Mně se třesou ruce. Jestli mě k tomu donutíš, já to upustím.“

„Trdlo!“ obořila se na ni kuchařka, nedbajíc svatosti místa ani svého řeholního šatu. „Jestli se odvážíš ublížit mé paštice, posypu všechny zbytky solí na prst tlustě!“

„Ne,“ zasáhla honem Ulrika, která spolu s Vilemínou patřila k nejvděčnějším zákaznicím sestry Petronily. „Budu obsluhovat sama. Neboj se, já to neupustím. Aspoň uvidím královnu zblízka.“

Petronila si otřela zpocené čelo cípem rukávu. „Mám to trápení,“ povzdechla si. „Co řekne paní Ludmila? Taková urozená panna...“

Ulrika, jejíž nevědomost uváděla v úžas pana z Lichtemburka, teď projevila překvapující znalosti. „Královským číšníkem a jídlonošem se mohou stát jen nejvznešenější páni," řekla zvysoka. „Ani by se nehodilo, aby je obsluhoval takový sprostý měch jako Vilemína. Ať strojí mísy a naleje víno do konvice. Ukaž, co jsi přinesla ze sklepa!" Ochutnala a prskla. „Starší ročník! Královna není potulná kramářka, abyste ji častovaly letošním vínem!"

Poslouchaly ji v tiché úctě. Ano, tohle Ulrika určitě ovládala. Na osamělém hradě, kde vyrůstala, patřilo k nejvýznamnějším událostem, když ohlásil návštěvu její vznešený otec. Obvykle ho předcházel starý sluha Konrád, který na všechno dohlížel ostřížím okem. Služebnictvo lítalo jak splašené, když se pánovi uráčilo zavítat, a Ulrika s ním sedávala ve velké hodovní síni u přepychové hostiny.

Někdy, když dlouho nepřijížděl, dala si vystrojit takové hody sama. Bylo to jediné zpestření celkem nudného života. Neměla matku ani sourozence. Potají jezdívala na lov s otcovými lovčími, ale když přijel, předkládala mu její chůva své vlastní výšivky, aby si myslel, že jeho dcera tráví čas, jak se na urozenou pannu sluší.

Ulrika měla dojem, že je mu to stejně jedno. Asi chtěl mít syna a dcera ho nezajímala. U tabule s ní utrousil jen pár slov. Vlastně by se ani nedivila, kdyby na ni zanevřel. Její narození stálo přece její matku život. Nebýt toho, měl by teď možná i syna.

Jenže on byl spíš lhostejný než nepřátelský. Možná že muži jako on se vůbec o rodinu moc nezajímají. Ulrika si často od Konráda dávala vypravovat o jeho životě a hrdinských činech a byla na svého nepřístupného otce patřičně pyšná.

Když teď pro ni nečekaně přijel, na chvíli zadoufala, že v jejím životě nastane nějaká změna. Pár týdnů, které strávila na hradě jeho bratra, bylo jako blažený sen. Ale najednou ji bez řečí usadili do nosítek a odvezli sem. To už ji rovnou mohl nechat v Rakousku. Bezpečí! Prý by proti otcovu sídlu mohl obrátit svůj hněv Albrecht Habsburský a on tam nebude, aby ji ochránil.

Povzdechla si a rozhlédla se bystře po kuchyni, je i už všechno připraveno. Dobře. Bude tedy na chvíli představovat zase zbrusu novou postavu. Řádovou sestru, obsluhující vzácné hosty. Chopila se mísy s vonící paštikou a zamířila k refektáři.

Obsluhovala u stolu se sklopenýma očima, jak se na jeptišku sluší, a zdařile se tvářila, jako by nepostřehla pohoršený nesouhlas, který se paní z Týnce pokoušela dát nenápadně najevo. Po očku pozorovala královské děti. Osmiletý chlapec hleděl netečně před sebe, jako by ho nezajímalo nic z toho, co se kolem děje. Moc hloupý nebo moc chytrý, usoudila Ulrika bystře, když si všimla, jak po jeho znuděné tvářičce přelétl prchavý náznak úsměvu při jakési neobratné poznámce matky představené. Jinak nehnul brvou a se vznešenou nechutí si hleděl jídla. Jeho sestra

byla černovláska s matně bledou pletí a velikánskýma modrýma očima. Jak vypadá česká královna?

Troufla si k ní zvednout oči, až když nalévala růžové perlivé víno. Skoro přelila. Krása té tváře jí vzala dech. Takhle může vypadat jenom Svatá panna, pomyslela si s nadšením. Všichni by měli padnout na kolena a modlit se. V zajetí krásy, na kterou byla její duše tak citlivá, vypadla ze své úlohy a zůstala na královnu civět s otevřenými ústy. Ne. Svatá panna ne. Těžké, nepochopitelné, bouřlivé oči, které se na ni upíraly, neměly s nebem nic společného. Kdoví proč si vzpomněla na zmítající se klubko v seníku.

„Proč se na mě tak díváš, dítě?“ zeptala se královna. Její hlas zněl jako stříbrná struna. „Kdo jsi?“

„To je Ulrika,“ ozvala se s překotnou rychlostí paní Ludmila. „Její matka byla hraběnka z Wildonu. Mám ji teď u sebe.“

„Dívkám je možná lépe v klášteře,“ povzdechla si královna s pohledem upřeným na svou dceru. „Naše prvorozená je klariskou. Aspoň ona unikla ponižujícímu sňatku.“

„Ulrika ještě nesložila řeholní sliby,“ podotkla paní Ludmila, když si všimla, že dívka se chystá promluvit. „Ale doufám, že úsilím zbožných sester se podaří obrátit její mysl k Bohu natrvalo.“

To zrovna, ušklíbla se Ulrika v duchu a sklopila znovu cudně zrak, jak se sluší na jeptišku. Věděla, že paní z Týnce umírá hrůzou, aby ji nenapadlo pochlubit se svým jménem. I když o smrti českého krále její otec i jeho blízcí hovořili jako o velkém neštěstí, dobře věděla, že řadu let byli úhlavními nepřáteli. A česká královna by stěží s vlídnou tváří uvítala setkání s jedinou dcerou Záviše z Falkenštejna.

Paní Ludmila byla sice dcera Vítka z Klokot, jednoho ze zakladatelů mocného jihočeského rodu, a všichni její bratři se zúčastnili nešťastného odboje, ale dlouhá léta manželství ji jaksi stavěla mimo řadu vzpurných pánů. Žena vstupuje sňatkem do rodiny svého chotě a pan Markvart z Týnce i jeho synové patřili ke královým věrným. A její dvě dcery kdysi před svými sňatky byly z nejmilejších dívek královnina fraucimoru.

„Ulriko, dej připravit lože Jejich Milostem,“ dodala pro jistotu paní Ludmila, aby dívčina přítomnost nedráždila královninu zvědavost. „Všichni jsou jistě unaveni cestou.“

Rozkaz měla spíš udělit stařičká představená, ale ta na druhém konci stolu tiše klímala a občasná procitnutí provázela zdvořilými, rozpačitými úsměvy. Ulrika pokorně odcupitala, zatímco její duší zmítala zloba. Ve dveřích ještě zaslechla udivující slova: „Ano, Václavova a Anežčina svatba bude jistě velice okázalá. Římský král bude hledět zastínit slávu mého chotě. Chudák! Přesvědčí se, že to není tak snadné.“

Ty děti? Svatba? Znovu se jí před očima vynořil ohavný výjev na seně. Vdají ji také tak z ničeho nic, aniž by se jí kdokoli ptal? Její matka byla stejně stará jako ona, když se stala paní z Falkenštejna. A za rok... Zachvěla se. Ta trapná, hnusná záležitost a za ní dítě a smrt. I když si jaksi nedovedla představit svého vznešeného, chladného otce se zdivočelýma očima, jaké měl tamten, když... A přece potom, než ji vyhodil do sněhu, byl docela milý. Skoro se jí líbil. Ne, nikdy se nevdám, nikdy! opakovala si se srdcem sevřeným úzkostí. Budu rytířem.

Paní Ludmila z Týnce stála před branou kláštera, dokud skvostný průvod nezmizel za kopcem. Teprve pak se obrátila zpátky a zaváhala na prahu, když si vzpomněla na Ulriku. Budu s ní muset promluvit, řekla si neradostně. Byla v podstatě plachá a zvyklá svému pořádku a nenáviděla jakékoli vzrušení. Tahle dívka byla prostě nevyzpytatelná. Paní Ludmila se v ní nevyznala. Každý den se tvářila jinak. I horoucí zbožnost, kterou občas projevovala, byla asi přetvářka. Na obrátku dokázala být svévolná a vzdorovitá, a kdyby nežily v tichu kláštera, uváděla by ji do nemožných situací. Jak tam včera stála s tou sladkou tvářičkou a vyvolala určitě schválně nežádoucí pozornost české královny! Co z toho měla? Co měla ze stálých drobných zmatků, které se kolem ní pořád vršily?

Čertovo dítě! Trochu se usmála. Česká královna by s ní jistě souhlasila, že Ulričin otec je čistokrevný čert. Jenže pana Záviše si Ludmila hluboce vážila, i když mu vůbec nerozuměla. To ostatně nebylo věcí žen. Ale teď jí tento skvělý muž svěřil své jediné dítě a bylo na ní, aby napravila dlouhá léta zanedbané výchovy. Odmalička bez matky, jen mezi služebnictvem na opuštěném hradu! Bylo až příliš známo, že od jejího narození její otec zavítal domů sotva desetkrát. Jaká má chudinka být bez rodičovské péče?

Obměkčena stanula u Ulričiných dveří a právě se chystala zaklepat, když se otevřely samy a Ulrika vyklouzla ven. Zůstaly proti sobě stát, obě ztuhlé úžasem. Ulrika se vzpamatovala první.

„Odpusť, paní teto, je mi nějak mdlo," řekla skomírajícím hlasem a zacouvala zpátky do dveří.

Ale v paní z Týnce procitla ráznost z jejích mladých časů a chytila ji za ruku dřív, než dívka stačila zavřít.

Buclatým ramenem se opřela do dveří a vešla. „V mužských šatech!" zvolala pohoršeně. „Takhle chceš běhat po klášteře?"

„Nechci běhat po klášteře. Chtěla jsem se projet, jsem na to zvyklá. To se mám v tomhle hábitu soukat na koně?“

„Na koni? Sama? A takhle? Ty, Ulrika z Falkenštejna?“

„Najednou!“ ohrnula Ulrika rty. „Včera jsi nějak zapomněla, jak se jmenuju.“

Paní z Týnce se ovládla. Chtěla s ní přece mluvit mírně. „To je něco jiného, dítě,“ řekla mateřsky. „Královna... Ty možná nevíš...“

„Co?“ zeptala se Ulrika s naivní zvědavostí a upřela na ni co nejnevinnější pohled. Ten sladký hlas ji dopaloval. Jen se pořádně zpoť, babo, až mi budeš vysvětlovat, že můj otec, kterého tak miluješ, vpadl zrádně do zad svému králi.

Paní z Týnce neztratila hlavu. Byla zvyklá mluvit pravdu a otázka ji nepřivedla do rozpaků. Odpověď byla jen jedna. Ulrika se ji tedy doví a ať si ji přebere jak chce. Stejně ví asi svoje. Její nechápavost byla příliš nápadná.

„Napřed se převlékni,“ řekla o poznání přísněji. „Po obědě přijď za mnou a dovíš se všechno, co tě zajímá. No tak?“ dodala, když viděla, že se dívka nehýbá.

„Ty se chceš dívat, jak se svlékám?“ zeptala se Ulrika drze.

„Nebudu se dívat.“

Ulrika si sedla na úzkou pryčnu. „Já se ale stydím,“ prohlásila.

V příští chvíli zase stála, jak ji paní Ludmila zvedla za kabátec. „Tak poslouchej, holčičko,“ řekla ostře. „Jestli si nepospíšíš, zavolám sestry, aby tě svlékly násilím, a nic se nebudu ohlížet na tvůj jemnocit. Rozumělas?“

Když odcházela s rancem mužských šatů pod paží od Ulriky, která plakala ponížením a vzteky, byla sama se sebou hluboce nespokojena. Hodila uzlík do skříně a šla se modlit do kaple. Snad jí Bůh poradí, jak proniknout k té nepokojné duši.

Ale Bůh měl v té chvíli jiné starosti než shlížet vlídně k pohledskému klášteru. Jinak by určitě nedopustil, aby početná skupina ozbrojených jezdců dorazila právě k jeho bráně.

„Paní Ludmilo! Paní Ludmilo!“

Paní z Týnce zvedla překvapeně hlavu od sepjatých rukou. Dávno neslyšela matku představenou promluvit jinak než šeplavým, usínajícím hlasem. Stařena, která k ní teď běžela cupitavými krůčky, měla k spánku daleko.

„Braniboři!“ ječela pronikavě. „Vesnice už hoří!“

Maličká kaple byla v okamžení plná. „Opevníme se tady,“ rozhodla paní Ludmila, když jediným pohledem zjistila, že všechny sestry jsou tady včetně Ulriky, která se už zdaleka netvářila vzdorovitě. „Klenotnici, rychle! Všechno stříbro vystrčte ven!“

„Ne!“ ozvala se představená s nebývalou rázností. „Celý klášterní majetek...“

„Mlč!“ rozkřikla se paní z Týnce. „Chceš, aby nás pobili? Nebo ještě hůř... Copak nás starých není škoda, ale Ulrika a Blažena jsou děti. Pro pár hřiven stříbra! Ulričin otec je zaplatí dvojnásob.“

Přes plačtivý odpor sester se chopila železného kruhu v podlaze a nadzvedla kámen, otevírající tmavou kryptu.

„Nedám!“ vykřikla abatyše, zaťala droboučké suché pěsti a vrhla se na ni. Klášterem se už rozléhaly drsné mužské hlasy.

„Stejně je pozdě,“ řekla paní Ludmila. „Ulriko, Blaženo, slezte dolů a podávejte klenoty. Vy tam zůstaňte, rozumíte? A vylezte, teprve až bude docela ticho. Mrtvých se nemusíte bát.“

Vyděšené dívky vklouzly do otvoru. „Stříbro tam zůstane taky,“ prohlásila matka představená a chápala se slabou rukou kamene.

Paní z Týnce zanechala odporu, popadla železný kruh a kámen zapadl zpátky ve chvíli, kdy se ze dveří vylomila první tříska. „Budou uvnitř, než se stačíme pomodlit,“ řekla a pokřižovala se.

Dveře padly. Klečící jeptišky se přikrčily a nesrozumitelnými koktavými hlasy drmolily dál svou modlitbu. K jejich překvapení se nestalo nic, jen hluboký mužský hlas se přidal neumělou latinou.

Amen. „Která je abatyše?“ zeptal se kdosi německy. „Nebojte se, jsme taky křesťané. Ukažte se. Jedna po druhé. Tak.“

Přešel hřmotně podle klečících a zvedal k sobě polekané tváře, zatímco několik zbrojnošů se šklebilo ve vyražených dveřích. „Žádná sláva,“ zasmál se jeden z nich. „Staré zboží nám zasmrádlo.“

„Co si přejete?“ zeptala se paní z Týnce ostře.

„Bohatý klášter, který hostí královnu, matko představená,“ uklonil se posměšně, „jistě má dost stříbra i pro ochránce země.“

„Nikdo vás nezval,“ odsekla paní Ludmila a ohlédla se po abatyši. Stařena se krčila za ní a jen němě pohybovala vpadlými rty. Zřejmě se nehodlala hlásit k svému důstojenství.

„Stříbro,“ poručil už beze žertu. „Nebo budeš litovat.“

„Žádné nemáme. Jsme chudý klášter, pane. Jen něco šperků...“

„Ty už jsme našli v celách. Poklad je v kapli. Vždycky bývá. Ani český král nemá lepší skrýši.“

„Hledej tedy,“ pokrčila paní Ludmila rameny. „Pojďte, sestry, nepřekážejte.“

Shlukly se kolem paní Ludmily, která se jako náhodou postavila právě na dlaždici se železným kruhem. Znovu se začaly modlit, zatímco zbrojnoši rozbíjeli oltář, klekátka i sakristii. Tvářili se čím dál tím zarputileji. Důvod k spokojenosti měl jen velitel, který pod pláštěm ukrýval zlatý mešní pohár, vzácný dar pana z Falkenštejna. „Prohledej jeptišky,“ navrhl v dobré náladě největšímu vzteklounovi. „Pod jejich hábity se vejde ledacos.“

Zbrojnoš se vrhl po paní z Týnce, ale než se jí stačil dotknout, rozpřáhla se a uštědřila mu políček, až se mu zatřásla hlava. Zařval zlostí, ale jeho pán ho zadržel.

„Podívej se," řekl něžně. „Přece nám to ukázala. Asi ví, že svlíkat báby není žádná rozkoš ani pro nás."

Pod nohama paní Ludmily, která prve neprozřetelně pokročila ze svého místa, zahlédl zrádný železný kruh. „Nenajdeme-li poklad," řekl vesele, když si posvítil do tmavého otvoru, „aspoň nás čeká příjemnější hledání."

„Odvážíš-li se slézt, rozpářu ti břicho," ozvala se Ulrika chladně z krypty. „Mám dýku. Tady, vidíš?"

Branibor se vztyčil. Na tváři skloněné k otvoru měl ošklivý krvácející šrám. „Dostanu tě, potvoro," vykřikl vztekle a chopil se meče. Proti jeho délce byla dýka bezmocná. Ve světle pochodně ho nasadil Ulrice na hrdlo a vystrčil ji do bezpečné vzdálenosti od otvoru. Když skákal dolů, znovu se na něj vrhla, ale stačila už jenom natrhnout jeho plášť, než ji sevřel železným stiskem.

„Proč jsi mi nepomohla, huso?" zaječela zlostně na Blaženu. „Nikdy by se sem nedostali. Mohli jen po jednom."

Braniboři seskákali dolů, ale železná pokladnice vzdorovala jejich úsilí. „Je moc těžká," hlásil jeden ze zbrojnošů zadýchaně.

„Tak ji vyberte dole, ale ať vám nic nezůstane za prsty. Pytle dolů! A my se tu zatím... pobavíme." Přiblížil se k Ulrice, kterou drželi z obou stran dva vojáci. „Ukaž se," řekl a strhl jí z hlavy roušku. „Hezká," dodal s uznáním. „Podíváme se, jestli umíš taky něco jiného než ohánět se dýkou."

„Ne!" ozvala se za ním paní Ludmila selhávajícím hlasem.

„Copak, matko představená?" obrátil se k ní. „Máš snad něco, co mi můžeš nabídnout za tu dívku?"

„Klíč," řekla překotně.

Pustil Ulriku. „Přijímám. Spočítáme stříbro, a bude-li nám stačit, necháme vás tu s Pánem Bohem."

„Ne," prohlásila paní Ludmila neústupně. „Napřed pusť ty dívky."

„Dobrá." K jejímu údivu čtyři zbrojnoši vystrkali obě dívky ven z kláštera. Velitel ji doprovázel až k bráně, aby se mohla podívat. Braniboři zůstali stát u kláštera, zatímco Ulrika s Blaženou se rozběhly po vyšlapané cestičce z dohořívající vesnice.

„Koně!" vykřikla paní Ludmila. „Nedali jste jim koně!"

„O koních nebyla řeč. Ten klíč."

Chvíli váhala. Bylo poledne, ve dne z vlků nebyl takový strach. Snad dojdou do bezpečí. „V kapli visí vzadu na kříži pod svatozáří," řekla. Jeden voják odběhl dovnitř. Když viděla, že se ostatní nemají k návratu a stále se dívají za utíkajícími dívkami, dodala úpěnlivě; „Slíbils je pustit. Nepronásledujte je!"

„Moji vojáci jsou zvědavější na stříbro než na ženské," ušklíbl se. „Kdyby se ovšem někdo z nich nemínil hrabat v tvém pokladu, nemůžu mu bránit. Jsou svobodní."

Ti tři se po sobě podívali. Přálo jim štěstí, když prohledávali cely, a měli u sebe všechny šperky paní z Týnce i Ulričiny. Najednou se jim zazdálo, že při dělení kořisti by mohli prodělat. A ty dvě dívenky... Naskákali do sedel a rozjeli se za nimi.

„Ničemo!“

Paní z Týnce vytrhla Braniborovi ruku, za kterou ji držel. A nejen to. V té ruce svírala dýku z jeho opasku. Vrhla se k němu. Neudělal nic, jen malinko ustoupil a nastavil meč.

Ani já vlastně nepotřebuju přepočítávat stříbro, pomyslel si s úsměvem při vzpomínce na zlatý pohár, překročil mrtvou, odvázal koně a vydal se za trojicí lovců pomalým klusem.

Blažena padla na kolena a začala hlasitě odříkávat otčenáš. Ulrika se zastavila.

„Vstaň!“ rozkřikla se na ni. „Musíme dál!“

„Já se bojím,“ vzlykala Blažena. „Tam je pustina.“

„Jedou za námi, nevidíš? Když neutečeme, dostanou nás.“

Od kláštera se směrem k nim pohybovaly tři body. Byli to jezdci na koních, ale ještě hodně daleko. Ulrika přeměřila pohledem vzdálenost k lesu. Tam ztrácejí jezdci svou výhodu.

„Vstaň, nebo tě tu nechám!“

„Ať. Já chci zpátky.“

Ulrika ji popadla za ruku a táhla ji za sebou. Vyděšená Blažena se zběsile bránila. Dlouhé hábity nasákly mokrým sněhem a byly k neunesení.

„Blaženko,“ domlouvala jí Ulrika úpěnlivě. „Poběž, prosím tě. Víš, co s námi udělají, když nás dostihnou?“

Seník. Ale tamta přišla dobrovolně. Vzpomněla si na odporné tváře zlodějských žoldnéřů a z hnusu se jí udělalo zle. Pustila Blaženinu ruku a padla na kolena do závěje. Teď ne. Musím to přemoci.

Blažena využila svého osvobození a klopýtala zpátky. „Oni mě dovezou domů,“ vzlykala. „Já už nemůžu!“

Ulrika se zvedla na slabých nohou. Jezdci se už povážlivě přiblížili. Udělala dva kroky za Blaženou, ale pak si to rozmyslela a začala znovu utíkat. Prodírala se závějí, k spásnému lesu bylo tak blíž. Čekala to, ale přece se zděšeně zastavila, když se vzadu ozval zoufalý výkřik. A další. Blažena teď kdesi za ní křičela táhlým, pronikavým hlasem. Chvílemi se lámal do bezútěšného vzlykání a pak zase stoupal. Ulrika cítila, že se zalévá ledovým potem. Nářek na chvíli umlkl. Hrůzné zaúpění, které se znovu ozvalo, zmrazilo v Ulrice krev. Otočila se.

Blažena se zmítala na zádech ve sněhu a dva braniborští vojáci jí tiskli k zemi široce rozpjaté paže. Ten třetí... Ulrice se zatmělo v očích. Pryč, pryč! Dokud jsou tam, na ní, dokud neumlkne ten hrůzný hlas, má naději.

Ale vtom se za třemi koni, kteří netečně přešlapovali opodál, objevil čtvrtý jezdec. Nezastavil se, neseskočil. Ulrika se vzchopila. Hlasitě vzlykajíc, se srdcem divoce bolícím při každém úderu, se drala závějí do kopce k lesu.

A najednou byl u ní. Jeho kůň ji minul, v letu ucítila chladné ostří na těle a zoufale zachytila rozříznutou kutnu, která jí padala z ramen. Znovu se k ní blížil a zahradil jí cestu k lesu. Otočila se. Teď klopýtala dolů, zpátky ke své záhubě. Dostihl ji a dýka tentokrát zabrala hloub. Z ruky prýštěla krev. Cáry šatů se jí zamotaly kolem nohou. Upadla. Zvedla se a znovu tvrdohlavě zamířila k lesu. Neohrabanou sukni nechala ležet na sněhu, ale jejímu pronásledovateli to nestačilo. Taktak stačila uhnout před ostřím dýky rvoucí na cáry i zbytek látky, který si přidržovala na těle. Hrál si s ní jako kočka s myší. Má se vzdát? Prosit? Na co čeká?

Pochopila. Blaženin hlas za ní umlkl. Kdyby jí nehučelo v uších vysílením a námahou, mohla by slyšet její slabounké, bolestné sténání. Přes rameno zahlédla, že ti tři znovu vyskočili na koně a rozjeli se k nim.

Odhodila zbytek šatů a rozběhla se k lesu jako šílená. Teď byl znovu před ní, zatímco ti tři vzadu uzavírali kruh. Zastavila se. Od lesa ji dělilo pár kroků. Co udělá on? Seskočil z koně a blížil se k ní. Padla mu do kolen celou vahou, a zatímco se se zaklením svalil do sněhu, vrhla se vstříc své spáse.

Ležící duchapřítomně vztáhl ruku a zachytil ji. Upadla vedle něho. Zahlédla nad sebou surovou, vítězoslavnou tvář se zdivočelýma očima. Přitáhla kolena k bradě a prudce kopla. Zařval bolestí. Byla mimo jeho dosah a rozběhla se k lesu. Ale nadeběhli jí. Mezi stromy se objevili další jezdci. Vykřikla hrůzou. Utéci nebylo kam. Přesto odbočila stranou a dala se na bezhlavý útěk. Ale zakopla, padla hlavou na vyčnívající pařez a ztratila vědomí.

Probudila se v klášterní cele. Nad ní se skláněla starostlivá tvář sestry Petronily. „Konečně, dušičko! Panebože, to jsem ráda! Neptej se na nic, neublížili ti. Blažena chudák je na tom hůř.“

„Zabili ji?“ zeptala se Ulrika slabě.

„Ne, ale... Ještě se neprobrala, pořád třeští. A je celá potrhaná. Kdoví jestli jí to nesáhlo na rozum. Taková hrůza!“

„Jak to, že já...“ Ušetřili ji? Proč?

„Pobili je,“ zasmála se Petronila vítězně. „Páni z Lichtemburka. Ani jeden z těch lotrů nezůstal naživu. Přežilo nás to jen šest, co jsme se schovaly do krypty. A ty a Blažena. Mladý pan Hynek říkal, že vás viděli shora z kopce a dostali se z lesa zrovna ve chvíli, kdy tě doháněli. Přivezli tě v jeho vlastním plášti.“

Ulrika svraštila obočí. Pocit blažené úlevy zmizel. „Dal si dobře zaplatit?“ zeptala se ostře.

„Jak zaplatit?“ užasla Petronila. „V klášteře už nenajdeš ani denárek. Všechno pobrali Braniboři.“

„Jak to mohli pobrat, když jsou mrtví?“ zamračila se Ulrika. Ovšem. Vzali stříbro Braniborům, ušlechtilí rytíři. Ani je nenapadlo se ptát, jestli bylo jejich. Ale i tak musí být zavázána. Zachránili ji přece. Skutečně? Vzpomněla si na seník.

„Opravdu se mi nic nestalo?“ zeptala se opatrně.

„Na to můžeš vzít jed, holubičko,“ zasmála se kuchařka. „Já se v tom vyznám, věř mi. Jsi čistá jako lilie.“

„A teta?“ vypravila ze sebe Ulrika stísněně. Ta, která se jí tak zmužile zastala přes hloupou hádku, kterou by byla Ulrika nejraději vymazala z paměti... Roztřásla se pláčem.

Petronila viditelně zrozpačitěla. „Počkej, pošlu ti matku představenou. Chce s tebou mluvit, až se probudíš.“

Staříčkou abatyši jako by braniborský útok proměnil. Té už musí být aspoň sto let, pomyslela si s úžasem Ulrika při pohledu na její seschlou tvář. Vždycky byla droboučká, ale teď jako by se celá ještě srazila. Vypadala jako chodící mumie. Ale její vždycky ospalé, nepřítomné oči se teď dívaly bystře a živě.

„Kde je paní z Týnce?“ uvítala ji Ulrika na prahu.

„Bůh s tebou, dítě,“ řekla abatyše a pokřižovala se. „Musíš co nejrychleji odtud. Pan z Lichtemburka tu nechal svoje lidi na naši ochranu, ale samozřejmě tu nemůžou zůstat věčně. Tvůj otec je prý v Jihlavě, to je blízko. Pan z Lichtemburka je ochoten tě tam vzít s sebou. Jede také ke královské svatbě.“

„Kde je paní z Týnce?“ opakovala Ulrika potřetí.

„Tvá předobrá teta odešla k Pánu,“ vzdychla abatyše. „Braniborský velitel ji probodl.“

Ulrika cítila, že se jí slzy derou do očí. „Chci zůstat sama,“ řekla tiše. „Prosím tě, matko.“

„Co mám vzkázat panu z Lichtemburka?“ zeptala se stará jeptiška. „Velice spěchá. Budeš už schopna cesty?“

„Zítra,“ zamumlala Ulrika a obrátila se k ní zády. Ale když nazítří dorazil pan z Lichtemburka, vyšňořen jako na svatbu, vyděšená Petronila mu oznámila, že je Ulričina cela prázdná. Marně prohledávali celý klášter. Nikdo si nevšiml, že s dívkou zmizel i ranec mužských šatů, ukrytý hluboko ve skříni paní Ludmily z Týnce.

BÍLÁ SVATBA

„Král!“ Břeský hlahol trub se nesl nad zasněženou plání. V ulicích městečka nastal ruch. Družina, kterou česká královna vyslala napřed do Jihlavy, se už řítila na koních k městské bráně. Královna přijížděla k slavnostem na poslední chvíli. Římský král přijel už před několika dny za sychravého, temného zimního dne s těžkými sněhovými mraky nad hlavou. Ulicemi fičel chladný severák a jen pár zvědavců přešlapovalo na zkřehlých nohou. Zato dnes! K poledni se vyjasnilo a lednové slunce jako by se probudilo ze zimního spánku. Čekajícím v kožiších začalo být horko a i ti nejchoulostivější vybíhali z domů.

„Král! Král!“

Sníh se stříbrně třpytil, až oči přecházely, a tou oslnivou září se blížil průvod skvělejší, než kdo očekával. Hodnostáři Habsburkova dvora civěli přijíždějícím vstříc s otevřenými ústy. Všichni se dobře pamatovali na okázalou nádheru, jíž se obklopoval slavný zlatý a železný král. Lesk jeho dvora beznadějně zastiňoval všechna říšská knížata, jimž nezbývalo než blednout závistí a tiše nenávidět a obdivovat. Teď byl zabit, rozsekán a jeho země vydány všanc každému, kdo směle vztáhl ruku. Jakým zázrakem královna vdova dokázala ještě překonat jeho skvělou okázalost a vystavil na odiv bohatství, o kterém nikdo netušil, že ještě je?

Přemyslův syn přijížděl ke své svatbě jako pohádkové zjevení. Vpředu dva heroldi, obklopení nádherně vystrojenou skupinou dvorních hodnostářů, vytrubovali slavnostní fanfáry. Daleko za nimi královská družina kolem dvojích nosítek, v nichž se ukrývala česká královna a její dcera, princezna Anežka, nevěsta mladého Rudolfa. Nic nerozptylovalo pozornost diváků, upřenou k jediné postavě, která osamělá jela uprostřed.

Bělostná klisnička zvysoka našlapovala v závějích s hřívou propletenou zlatem a šňůrami perel. Drahokamy blýskaly i na uzdě, kterou svírala drobná dětská dlaň. Neposlušné zlaté kadeře se draly zpod zelené sametové čapky a jejich lesk závodil s třpytem spon a vzácných šperků, kterými byl pokryt jeho plášť. Vypadalo to, že i sníh kolem je poset drahokamy, až z duhových blesků přecházel zrak. Nikdo

nevěděl, kam se dívat dřív. Z drahocenného rámce nápadně vystupovala andělsky krásná tvářička, teď oživená úsměvem a lehce zrůžovělá na svěžím vzduchu. Dítě. Vykupitel. Nevinný beránek, nesoucí jméno dobrotivého ochranitele České země.

Lidé se neznali nadšením. Provolávali slávu, zatímco jejich děti se rvaly o stříbro, které mezi ně štědře rozhazovali komorníci. Jan Panošův se při tom pohledu spokojeně usmíval. Až se to doví Braniborský, zpění se v něm krev. A Habsburk netuší, že to je jeho stříbro, které teď vyvolává pochvalné výkřiky obdarovaných. Stříbro, které Jeník s otcem vyzvedl z úkrytu v průvodu čtyř bezejmenných mužů, se teď po právu vrátilo k těm, kdo nasadili hlavu pro větší slávu českého krále a za nocí potají kutali v opuštěných štolách, naoko zavalených hlušinou. Protože ten, který přijížděl, těch několik slavných dní neměl být na milost odkázaným sirotkem. Syn hrdiny, dědic České země, přebohatý král, který prokazuje velikou čest chudému habsburskému hraběti, když podá v chrámu ruku jeho dceři.

V královském průvodu chyběl pražský biskup. Jan z Dražic zemřel už v říjnu a dřívější probošt Tobiáš, kterého na jeho místo zvolila pražská kapitula, jel skromně vzadu v kruhu ostatních kanovníků. Jeho cesta nekončila v Jihlavě. Po svatbách se chystal dál s průvodem olomouckého biskupa, který mu ve svém sídle měl udělit biskupské svěcení. Zato Jindřich, biskup basilejský, pověřený správou jižní Moravy, vítal českého krále u městských bran a v domě, který pro pohodlí královské rodiny už připravil Tas z Vizmburka s Janem Panošem, čekal správce severní Moravy, biskup Bruno Olomoucký, starý přítel padlého krále, jeho důvěrník a rádce.

Čekal se smíšenými pocity. I královna, která o něm věděla, vystupovala z nosítek v hlubokém zadumání. Tomu setkání se nebylo lze vyhnout, jistě. Ale jak se uvítat s tím, který... nepřišel? Pro Kunhutu mělo to slovo cenu zrady.

Dvorský ceremoniál ji pro začátek zbavil rozpaků. Jen vlídně. Bez hněvu. Je tu přece jeho poslední dopis. Všeodpouštějící. A ten zde je kněz. Stařec. Lze mu vyčítat strach jako bojovníkovi v plné síle? Jeho poslední dopis...

Poslední! Psát přece může! Srdce se jí na okamžik zastavilo, jak její myšlenky ulétly kamsi nekonečně daleko. V několika dnech ho uvidím. Anebo... Uvidím ho! Anebo?

To jméno ji vytrhlo ze snění. Jakže! Ten? Tady u ní? Přitiskla k sobě úže Václava a stroze přerušila jakéhosi mnohomluvného řečníka: „Hovořili jsme dlouho zdvořile a sladce, ačkoli jsem k tomu neměla nejmenší chuť. Ale to už je příliš. Vysvětluj, anebo odejdi. Obejdu se bez moravského zlata.“

Nastalo hrobové ticho. „Drahá dcero,“ řekl starý muž tiše, „musím-li skutečně teprve hledat cestu k srdci, které bývalo mému pánovi nejbližší, dej mi příležitost, prosím.“

„Nechte nás o samotě.“

Malý král v její náruči mlčel, Jen pozorně sledoval odcházející přemoudřelýma, nedětskýma očima. Věděl, oč jde. Několik měsíců, které ho dělily od bezstarostného, šťastného dětství, zapsalo do jeho duše nesmazatelně trpké vášně dospělých. Moravský komorník, který poslední mizel ve dveřích, se jmenoval Milota z Dědic.

Královna mlčela. „Nechtěl jsem se vyhýbat výčitce, kterou tuším, že mě tvá vznětlivá duše stíhá," řekl starý muž po chvíli ticha. „Já, který jsem byl nejbližší z jeho věrných, bych stejným právem mohl vinit tebe. Nečiním to. Nikdo nemá právo soudit vůli boží."

„Nejbližší z jeho věrných vykrváceli na Moravském poli," podotkla královna suše. Už se ovládala.

„Zrazoval jsem ho od marného odporu," pokračoval biskup. „Ten, proti němuž se postavil papež, církev i Bůh, nemohl zvítězit."

„Že nemohl? Zeptej se těch, kdo se vrátili z bitvy. Ten, kterého sis troufl mi přivést na oči, ho zničil, Morava, tvoji věrní, ty sám. Proč se pražský biskup nebál papežovy klatby? Je snad údem jiné církve než ty?"

„Nechci se povyšovat," povzdechl si biskup. „Ale nechci ani úlisně povzbuzovat tvou hrdost, která, odpusť, není na místě a spíš ti škodí, než prospívá před tváří nebe i světa. Poslechl tě, ano, a nedal na mou radu. Suď sama, kdo z nás měl pravdu."

„Tak málo jsi ho znal?" zeptala se. „Řídil se někdy radou, která se nesrovnávala s jeho svědomím?"

„Miloval jsem ho víc, než bych mohl vlastního syna, a přesto, že jsem tak krutě nesouhlasil s jeho beznadějným odporem proti římskému králi, dnes, věř mi, lituji, že jsem mu nestál po boku ve chvíli smrti. Kéž mě zahubila místo něho! Ale musíme být upřímní, má paní. Zaslepila ho pýcha."

„Ty se máš omlouvat. Ne on," odsekla zvysoka.

„Mír je věcí diplomatických styků, ne bitev. Jednal jsem s kurií. Řekneš snad, že za jeho zády, ale vedla mě obava z hrozící zkázy. Dostal jsem odpověď závaznou, příznivou. Slib, který byl vázán na jeho ústupnosti. Vypravil jsem pana z Fulštejna do králova ležení. Přišel už pozdě. Stačil jen zadržet oddíly Moravanů a varovat pana z Dědic. Kdyby přední voje poslechly výzvy k ústupu..."

„Kdyby zadní voje dostály své povinnosti!" vykřikla zběsile. „To byla zrada, biskupe, zrada!"

Chvíli se na ni díval. „Nepřijmeš mou ruku?" zeptal se smutně. „Jednal jsem v dobré víře. Hněváš se na pana Milotu? Je vinen nejméně. Pan z Fulštejna ti potvrdí, že se mohl dát zabít, ale stěží něco víc. Většina jeho lidí v noci před bitvou zběhla."

„To říká teď."

„Teď, má paní, by bylo prozřetelnější říkat, že nikdy nemínil bojovat proti římskému králi. Místo toho ti přináší berni, i když válečným právem náleží vítězi. Odmítneš?“

Ty pak přijmi každou pomocnou ruku... Ano, je na tobě trestat, až se vrátíš. I odpouštět. Já jenom plním tvou vůli.

„Nedopřeju Habsburkovi potěšení z nových svárů,“ řekla. „Morava a Čechy patří nerozlučně k sobě. Buď mi přítelem.“

Václav sklouzl z jejího klína. Viděl dojaté slzy v biskupových očích a správně tušil, že matka, teď stále rozlítostněná, nemá k pláči daleko. Špatně snášel její slzy. A začne-li ho ten roztřesený stařec hladit a litovat...

Vyšel na chodbu, vznešeně kývl na pozdrav moravským pánům a jen s námahou se přinutil, aby se nerozběhl jejich špalírem, na jehož konci viděl vykukovat Jana. Ještě spolu nepromluvili. Byl zvyklý sdílet s ním všechny starosti, které už dávno nekončily ztrátou oblíbené hračky. Vyměnili jen pohled, ale Panošův Jeník bystře pochopil a v uctivé vzdálenosti kráčel za králem jako sluha připravený k jeho službám. Sotva se za nimi zavřely dveře, Václav se otočil a vrhl se mu kolem krku.

„Připadám si jako prodaný, když tě nemám,“ šeptal. „Král! Nejsem žádný král, když otec žije. Tak nejvýš loutka na ukazování. Dospělí kupodivu nepředpokládají, že bych si taky mohl něco myslet. A já je při tom musím nechat, protože bych se nic nedověděl. Dávali by si přede mnou pozor na řeč. A radili by mi. A vysvětlovali by mi všechno jako pitomečkovi. Proč nic neříkáš?“

„Nepustils mě k slovu,“ řekl Jeník trochu zaraženě. Ve skutečnosti mlčel proto, že se bál říci mu nevyhnutelné. V Praze patřilo k dvorskému mravu věřit, že král nezahynul. Ale teď věděl, že Václav je už skutečně králem, protože On viděl mrtvého. A Jemu věřil.

„Povídej, kde jste přišli k tomu stříbru,“ vyhrkl Václav dychtivě a přitáhl ho k sobě na sedadlo. „Máti vybrala vlastní klenotnici, aby mě mohla ověsit šperky, ale moc ji mrzelo, že v Jihlavě bude muset žít na úvěr nebo snad dokonce z milosti římského krále. A najednou přijdete vy a rozhazujete stříbro.“

Vyslechl historku o tiché vzpouře jihlavských havířů a oči mu svítily radostí. „Moc rád bych jim poděkoval. Jenže Habsburk by je dal pověsit, až odjedeme. Víš co? Přiveď mi aspoň ty dva šlechtice, kteří vám o tom řekli. Ani ses nezmínil, jak se jmenovali.“

Jan Panošův se ošil. Přicházela na řadu ožehavá témata a bylo vlastně jedno, kterým začne. „Co bys dělal, kdybys byl opravdu králem?“ zeptal se opatrně.

„Jak to myslíš?“ Václavův hlas se trochu zachvěl.

„No — tak, že bys byl králem,“ opakoval Jeník nešťastně.

Václav pochopil. „Ty něco víš,“ hlesl. „Je to pravda, viď?“

Oba věděli, co je „to“. Starší chlapec jen mlčky svěsil hlavu. „Slýchám matku mluvit ze sna,“ promluvil Václav po chvíli ticha přiškrceným hláskem. „Ona taky tak pevně nevěří. Někdy křičí hrůzou a pláče. Pukne jí srdce, až to bude vědět určitě. Co udělá?“

„Dá srazit hlavu Janovi z Kozích Luk,“ řekl Jeník pomstychtivě.

„S tím se asi počítá. Prý přijel i pan z Emmersbergu, ano?“

Viděl-li On mrtvého, je Emmersberg vrah a Jan z Kozích Luk také. „Je v průvodu prince Albrechta. Patří k jeho nejvěrnějším.“

„No vida!“ zasmál se Václav zle a jeho tvářičkou zacukal potlačovaný pláč. „Jan z Kozích Luk! Pan z Emmersbergu! Milota z Dědic! Nejvzácnější hosté na mé svatbě. Chybí už jen zrádce Falkenštejn!“

„Není zrádce!“ vykřikl Jeník bez úvahy. „Tomu nevěřím!“

Václav se na něj podíval. „Je snad pan z Falkenštejna také na mé svatbě?“ zeptal se stroze. „Dokonce ses s ním snad setkal, ne?“

Jeník, který přede dvěma dny poznal na ulici Falkenštejnova skvostného hřebce, se zarděl. „Myslím, že je tady,“ řekl. „Ale setkal jsem se s ním dřív.“ A poslušně vylíčil králi celé dobrodružství.

Václav mlčel, jen se na něj díval výmluvnýma očima.

Jeník nevydržel jejich upřený pohled. „Ty si myslíš, že jsem ho měl zabít,“ vyhrkl nešťastně. „Ale vždyť jsem ani neměl čím.“

A i kdybych měl... Trochu se usmál při představě, jak by se asi bezmocně sápal na skvělého Záviše. Zastyděl se, že Ho chtěl zapřít, a dodal zmužile: „Mohl jsem se mu vyškubnout, nic by mi neudělal. Ale nechtěl jsem. Zbrojnoši by ho utloukli a on měl právo na rovný boj.“

Václav sebou trhl. „Právo! Právo!“ vykřikl. „Jaké právo nechal on mému otci, když mu při rovném boji vpadl do zad?“ Najednou ho zlost přešla. Celý se roztřásl a skoro plakal, když říkal lítostivě: „Jsi můj jediný přítel, Jeníku. Jediný. Jediný, s kým jsem vždycky mluvil upřímně. Neopouštěj mě. Prosím tě, mě neopouštěj!“

Jeník se před ním svezl na kolena, vzal ho za ruce a řekl naléhavě: „Poslyš, já ti nedokážu rozumně vysvětlit, proč jsem mu začal věřit. To jednou pochopíš, až ho uvidíš. Nepřítel, i zlý, to ano. To věřím, že by se dokázal postavit komukoli. Ale vpadnout do zad? Podplácet? Zradit důvěru?“ Potřásl hlavou. „On a tvůj otec byli nepřátelé. Ale i nepřátelé uzavírají mír. Ty sám se přece zítra ženíš s Habsburkovou dcerou.“

Václav se usmál. „Tak se běž podívat po panu z Falkenštejna. Už jsem viděl Milotu z Dědic i Jana z Kozích Luk a Emmersberga mi ještě ukážou. Ať tedy znám i toho, kdo, jak říkáš, k nim nepatří.“

Městu Jihlavě nastaly slavné dny. Když před oltářem podal ruku český král Václav princezně Gutě a princezna Anežka přísahala manželskou věrnost habsburskému Rudolfovi, zdálo se, že mír mezi oběma královskými domy je zpečetěn natrvalo a krutá přítomnost přejde do jasnější budoucnosti jenom jako zlý sen. Nikdo celkem nepochyboval o tom, že přátelství je tentokrát míněno upřímně. Nejen mladičcí snoubenci překypovali vzájemnými sympatiemi. Pozorovatelům neušlo, že ani římský král neodolal půvabům královské vdovy, dokonce se šuškalo, že to je pravá příčina choroby římské královny Anny. Rudolf Habsburský její nepřítomnost omlouval bez jakékoli přetvářky s nápadně zářící tváří.

Kunhuta jeho dvoření přijímala s dobře skrývaným odporem a na neohrabané lichotky odpovídala nejkouzelnějšími úsměvy. Vydržet. Vydržet těch několik slavnostních dnů. Podaří-li se mi Rudolfa přemoci jedinou ženskou zbraní, kterou mám k ochraně své i svých dětí, může se On objevit bez nebezpečí. Ach Přemysle, připravuju jeviště tvého návratu s tlukoucím srdcem a netrpělivou touhou. Zítra při turnaji. Vím, že jsi už ve městě. Vím to od Jana z Kozích Luk, který mi od tebe přinesl vzkaz. Ještě dnešní večer a dnešní noc musím přežít bez tebe. Poslední večer, který se vleče při nudné svatební hostině, aby se změnil v nekonečnou, nejnekonečnější noc.

Roztokaný starý muž vedle mne je nejen odporný. Je zoufale směšný. Naštěstí se zdá, že bude snadné udržet ho na uzdě. I když se už dvakrát pokusil pod stolem dotknout se mého kolena. Zas!

Kunhuta odtáhla nohu a zadívala se římskému králi do očí s naivní důvěrou.

„Tvoje přátelství je pro mne velikou oporou, Milosti,“ řekla svým nejjímavějším hlasem. „Bála jsem se, že budu opuštěna s nejtesknějšími vzpomínkami, a zatím se o mne staráš jako o vlastní dceru.“

Zpražila ho? Mohl přece být dobře jejím otcem. Věkově jí byl bližší jeho nejstarší syn. I Albrecht se ostatně pokoušel přiblížit se krásné paní. Ale Albrechtovi s potěšením dávala najevo nelibost k velké radosti jeho otce.

Chladně uváženo, Albrecht se jistě nemohl nadít milosti u české královny. Bylo až příliš známo, že jeho předním rakouským rádcem se stal Berthold z Emmersbergu.

Viděla, že z ní Rudolf nespouští zamilovaný pohled, a pokusila se znovu naslouchat. „U nás se přátelství pečetívá polibkem,“ říkal právě zadýchaně. „Dřív není závazné. Ani já nemohu uvěřit úplně bez přátelského políbení. Neodepřeš mi ho přece, má paní!“

Kunhuta zrudla hněvem. Včas sklopila oči. „Čas ani místo, Milosti," řekla tiše, „nejsou vhodné k podobným žertům."

Díval se na hluboký rumělnec na jejích tvářích a hruď se mu dmula mužnou pýchou. Konvice, kterou právě vyprázdnil, byla už třetí nad jeho obvyklou míru. Před očima se mu začaly rojit smělé vidiny. Může? Je přece římský král. Je přece, u všech rohatých, sám velký římský král. Neměl ji poplašit tady, přede všemi. Zahrnul ji mnohomluvnou chválou obou jejích dětí, ale odpovídala mu jednoslabičně zastřeným, rozechvělým hlasem.

Rudolf byl počestný otec rodiny a proti pokušení byl celkem odolný. Měl devět dětí nejrůznějšího věku a upřímně miloval je i svou ženu. Teď si najednou začal připadat jako dobyvatel. Jako by mu lesk královské koruny, který skvěle zazářil právě porážkou jeho slavného soupeře, dodal teprve skutečné velikosti i jako muži.

„Jsem unavena," hlesla stísněně Kunhuta, které neušla jeho rostoucí rozjařenost. „Prosím Tvou Milost o dovolení se vzdálit."

Okamžitě vyskočil. „Nosítka pro královnu," poručil tiše sluhovi a nabídl jí rámě. „Doprovodím tě, má paní."

Měla odejít už s dětmi. Měla. S obavami vyšla po jeho boku do mrazivé noci. Jak se dalo čekat, vstoupil za ní do nosítek, ale tam ho odvaha opustila. Co vlastně chtěl? Cesta k domu, kde byla ubytována, je krátká. A pak? Byla tak příliš v jeho moci, že toho nemohl zneužít. Jenom kdyby ona sama... Ještě jednou se pokusil.

„To políbení, má paní," zakoktal zmateně. „Aspoň teď..."

Odtáhla se. „Kdyby mě byl můj děd v mém nejútlejším mládí zasnoubil tobě, můj pane," odpověděla chvějícím se hlasem, „zachovala bych ti věrnost, i kdyby nás rozdělila smrt. Jsi král. Dobře víš, že lidské slabosti nejsou pro nás." Ještě slovo, ještě jediné slovo a naplivu ti pravdu do očí, děj se co děj.

Ale zahrála na správnou strunu. Rudolf se zavrtěl v patrných rozpacích. Jistě. Rubem slávy je odříkání.

V té chvíli si neuvědomil výsměšný osten, který se skrýval v jejích slovech. Vnučka Bély IV. a hrabě z Habichtsburku!

„Odpusť, má paní," řekl ušlechtile, „moje přání se možná nejeví jako nevinné ženě tak půvabné, která je zvyklá probouzet v mužích jiné touhy. A i když, přiznám se ti, jich nejsem zcela prost, vůči tobě chovám nejhlubší úctu, která by mi nikdy nedovolila dotknout se tě urážlivou myšlenkou."

Nosítka se zastavila. Vystoupil a dvorně jí pomohl ven. Bezprostřední nebezpečí bylo zažehnáno. „Pak ovšem," řekla tedy roztomile, „ti nemohu nevyhovět." Nastavila mu čelo. Ale sotva se sklonil, aby se ho dotkl rty, unikla mu hlubokou úklonou, kterou se s ním loučila, a vklouzla rychle do otevřených dveří.

Po celou noc se marně pokoušel rozřešit otázku, jestli ji vlastně políbil nebo ne. Ale když ráno pohlédl do jejích zářících očí, byl skálopevně přesvědčen, že ano. Nemohl tušit, jaké očekávání vyvolalo červánky na její tváři a zmatený, sladký

úsměv na její rty. Rozechvění, které se marně pokoušela skrýt, přičítal blaženě sám sobě.

„Zarmoutilas mě, má paní," řekl s šelmovskou výčitkou. „Právě jsem se dověděl, že sis při turnaji vyhradila místo daleko ode mne. Proč? Chtěl jsem ti postoupit svůj trůn."

„Na kolbišti nastoupí moji rytíři proti tvým," usmála se. „Jen jednomu z nás bude příslušet odměňovat vítěze. Ať to bude kdokoli, ušetřme poraženému trpkost toho obřadu. Jsem vznětlivá. Nedovedu přijímat prohru s úsměvem. A ve tvé blízkosti..."

Chvíli vychutnával výmluvnost její odmlky. Je-li třeba něco tajit před zraky veřejnosti, pak lze v budoucnosti jistě očekávat víc.

„Rád ti vyhovím," řekl radostně. „Chtěl jsem ti být po boku, abych mohl vyplnit každé tvé přání. Ale nevadí. Dám příkaz, aby jich bylo dbáno ještě před mými. Smím tě zatím pozvat na vyjížďku, než budou přípravy skončeny? Je krásně."

Zaváhala. Ale mohla odmítnout? Ostatně, když se jí doteď nepřihlásil, hodlá se jistě skrývat až do turnaje. Přesto v úzkých uličkách města i mezi hloučky, srocujícími se kolem narychlo přitesávaných tribun kolbiště za hradbami, vytrvale pátrala těkavýma očima, neobjeví-li známou tvář.

Nebyla sama. Ale pan Hynek z Lichtemburka, který dorazil do Jihlavy na poslední chvíli, jak se zdržel cestou marným hledáním, byl úspěšnější. Objevil Oldřicha v odřeném koženém kabátci, sotva se převlékl po cestě a vyjel si prohlédnout kolbiště.

Ulrika seděla na dřevěném zábradlí a vedle ní — je to možné? — jakési mladé chlapisko v otrhané žoldnéřské kápi, které ji drželo kolem pasu. Klátili nohama ve vzduchu a bujně se chechtali, kdykoli je ztracená rovnováha vrhla jednoho druhému do náruče.

Pan Hynek se zastavil se svým koněm přímo nad nimi. Chvíli si ho nevšímali, až Ulrika konečně vzhlédla a poznala ho.

„Zdravím tě, Oldřichu," řekl pan Hynek zvysoka. „Máš zálibu ve zbrojnoších, jak vidím. Škoda, že jsem to nevěděl dřív. Nemusel jsem ti u Pohledu kazit zábavu."

Ulrika zrudla. Mladík vedle ní se na ni tázavě zadíval. Vypadalo to, že neví, oč jde.

„Nevíš, co se sluší, když mluvíš s rytířem, chlape?" vykřikl Hynek vztekle a najel koněm na zábradlí tak prudce, až se zapraskáním povolilo a mladík i dívka upadli do sněhu.

Napadený se skokem zvedl a zachytil uzdu Lichtemburkova koně. „To mi zaplatíš!" zasyčel. Hynek pochopil. Ne, to nebyl podomek.

Ulrika se znepokojeně ohlédla. Tesaři, kteří pracovali opodál, začali nadávat a přiblížili se k nim. „To je pan Vítek z Krumlova, můj bratranec," řekla rychle. „Proboha, neprozraď nás." Jakýsi kolemjedoucí rytíř se zastavil. Položila ruku na rameno rozzuřenému Vítkovi. „Ztrať se, než tě poznají. Prosím! Dohoním tě u brány."

Pan Hynek vytáhl měšec a hodil ho blížícím se řemeslníkům. „Splašil se mi kůň," křikl na ně. „Opravte to, to vám snad stačí."

Zlostné mumlání se změnilo v děkovné výkřiky. Cizí rytíř se uklidněn rozjel dál. Vítek sjel po Lichtemburkovi hněvivým pohledem a zvolna se vzdaloval k městské bráně. Osaměli.

Hynek seskočil z koně. „Proč jsi na mě nepočkala?" zeptal se podmračeně. „Byl bych tě bezpečně dovezl."

Ulrika si najednou vzpomněla, jak ji viděl tam u lesa. Těmahle nestoudnýma očima. „Přišel sis pro poděkování?" řekla vzdorovitě. „Dobrá, děkuju. Nechtěla jsem být zavázána víc."

Povytáhl překvapeně obočí. „Ty se na mě ještě zlobíš kvůli tomu seníku?" zasmál se. „Nebyl bych tě přece házel do sněhu, kdybych věděl, kdo jsi. Mělas mi to říci. Nemuselo se to stát. Tvůj a můj otec jsou přátelé. Nenechali bychom klášter bez dohledu."

„Zadarmo?" hodila po něm uštěpačně.

Urazil se. „Víš sama dobře, že jsme zasáhli i bez odměny."

„Ano. Stříbro, které zmizelo, asi spolykali mrtví Braniboři."

Pan Hynek se zamračil. Podle jeho představ měla tahle holčička svému zachránci padnout rovnou kolem krku. Jak ji teď viděl s jejím bratránkem, už si nemyslel, že je na to příliš mladá.

„Jsi také velmožova dcera," řekl suše. „Majetek rytířů neroste na polích, ale v boji. Měšťané obchodují zbožím, my svými životy."

Podívala se na něj rozhořelýma očima.

„Já už vím, kdo jsou páni z Lichtemburka. Tvůj otec si honem pospíšil přilichotit se k braniborskému markraběti, aby mu povolil opevnit Brod, což mu král kdysi odepřel, protože z ohrazených míst se dobře loupí po okolí."

Nadskočil vzteky. „Tak poslouchej," obořil se na ni. „Brod je horní město stejně jako Jihlava. Nevím, proč by nemělo mít stejná práva. Hradby chrání to, co je uvnitř, víš? Ale královská pokladna by přišla o část příjmu z jihlavských trhů. To je nenažranost. I jiní chtějí žít. Bereme si jen zpátky, co nám patří. Co myslíš, že teď udělá tvůj otec? Vyhladí Zlatou Korunu, která překáží před Krumlovem, a zmocní se Budějovic, na to vem jed. A bude mít pravdu stejně jako ostatní páni. Jen mocní páni mohou chránit krále. A jen bohatí páni mohou vyzbrojovat jeho vojáky."

Ulrika ho neposlouchala. „Lžeš!“ vykřikla rozhořčeně. „To můj otec neudělá! Mohl být dnes přední z říšských velmožů, kdyby nezrušil sám svůj spolek s Habsburkem. A teď? Je tu málem jako psanec, nenáviděn ze všech stran, v nebezpečí života...“

„To přeháníš. Sáhnout na jeho život si nikdo nemůže dovolit. Ale abych ti řekl pravdu, stejně nechápu, co tu dělá.“

„Bude se bít na turnaji,“ řekla vítězně. „Sám. A až porazí všechny Němce, vyzve královrahy na Boží soud.“

Díval se za ní, když odcházela. Slyšel už mnoho o vyhlášené statečnosti a rytířském umění pana z Falkenštejna, a i když Ulričina řeč zněla značně nabubřele, věděl, že nepřehání. Jihlavský turnaj chystal tedy svým divákům senzaci, jakou jeho pořadatelé nečekali. Nezabrání-li mu ovšem v účasti.

Chtěl se na Ulriku hněvat za urážky, jimiž ho zasypala, ale jaksi nemohl. Nejen kvůli jejímu slavnému otci. Bezděčně si přikryl uši dlaněmi a zaposlouchal se do hučení moře. Zvláštní dívka. Podivuhodná. A urozená i bohatá. Jediná dědička pana z Falkenštejna.

Jakmile jeho myšlenky nabraly tento směr, bylo mu okamžitě jasné, kam podvědomě mířil. Čtrnáct let, říkala? Nejvyšší čas. Ten Vítek je vlastní bratranec, k sňatku by potřebovali papežskou dispens. A i když prsty pana z Falkenštejna dosahují daleko...

Může být ovšem dávno zasnoubená, ale pan Hynek z Lichtemburka, prvorozený, přímý dědic pohádkově bohatého severočeského rodu, je jistě přijatelný ženich i pro knížecí dceru. Naskočil na koně a rozjel se zpátky. Cestou rozdával přívětivé úsměvy všem, kdo se o to zajímali. Teď hned, ještě před zahájením turnaje, musím říci otci, že se chci oženit. A bude-li mi přát štěstí, vymění oba otcové závazné slovo ještě dřív, než opustí dějiště královských svateb.

BOŽÍ SOUD

Výrostci u šraňků nadšeně provolávali slávu. Rytíři s pestrými chocholy před kolbištěm rozjížděli koně. Římský král právě vstupoval po boku české královny, zahalené v hustém vdovském závoji. Dvorně ji dovedl k vyvýšenému místu a osobně ji obložil kožešinami. Pak se odebral na druhou stranu hlediště, odkud vytrvale posílal pážata se vzkazy a dotazy po každém jejím přání. Mohlo být něco hlubším důkazem dosažené habsbursko-přemyslovské shody? Další skvělou podívanou byl vstup obou mladičkých manželských párů, nastrojených a vyšperkovaných s okázalou nádherou. Maličký Václav s hravou, plavovlasou holčičkou, která jednou měla zaujmout místo jeho matky, šel první. Ale přes jejich hlavy bylo vidět desetiletého Rudolfa, který si českou princeznu vedl jako nejzamilovanější ženich. Usedli vážně a důstojně ve zvláštní lóži uprostřed mezi svými rodiči a teď zvědavci už opravdu nevěděli, kam se podívat dřív, protože na čtvrté straně v širokém vjezdu se začali objevovat první rytíři.

Jan z Kozích Luk, kterého královna tvrdošíjně zdržovala u sebe, už začínal být nesvůj. Královna dobře věděla, že se má zúčastnit klání. Vlastně ho údajně právě proto vzala s sebou. A teď...

„Už nastupují, Milosti," řekl šeptem. „Nepropustíš-li mě, zmeškám."

Byl jako na trní. Tady, jedině tady měl naději uniknout ve zmatku bdělému oku pana z Dubé a pana z Vizmburka, kteří ho střežili s okázalou pozorností. Královna mu uvěřila, jistě. Jistě? Snad. Čeká na důkaz, než ho propustí na svobodu.

Kunhuta k němu lehce natočila hlavu. „Chci tě mít u sebe, než přijede král," řekla. „Ukážeš mi ho."

„Snadno ho poznáš, Milosti," řekl překotně. „Přijede s bílým chocholem a jeho štít je čistý, bez erbu. Nemůžeš se zmýlit."

Vytřeštil oči, ztuhlý hrůzou. Na chvíli ho přemohla pověrčivost. Vstal mstitel skutečně z mrtvých, aby odhalil vraha? Protože ten, kterého královně tak výmluvně popsal, se právě objevil ve vchodu.

Sledovala jeho pohled. „Jdi," řekla lámajícím se hlasem. „Jsi volný." Postřehla dohadování u brány a pokynem přivolala Rudolfovo páže. „Vyřiď Jeho Milosti, že ho prosím, aby nikdo nedělal potíže rytíři, který si nepřeje být poznán a přijíždí bez erbu."

Římský král odpověděl na její vzkaz hlubokou úklonou a za chvíli viděla, jak vzpřímená kopí uvolňují vchod. Odhodila třesoucíma se rukama závoj a vpila se očima do rytíře, který se teď k ní blížil na koni volným krokem. Marně hledala skulinu ve zbroji nebo nadzvednuté hledí. Nic. Jen ji uctivě pozdravil a vmísil se mezi ostatní. Ale zdálo se jí, že rozeznává známý pohyb ruky, a slzy štěstí jí vyhrkly z očí. Neotřela je. Plačíc a smějíc se zároveň dívala se za ním, jak se rovná do samého středu české řady.

Dana z Vizmburka se k ní ulekaně naklonila. „Dívají se, Milosti," šeptla. „Vzpamatuj se!"

Nepřiměřené chování české královny vyvolalo údiv. Římský král vstal a zamířil k ní. Jen Václav pochopil a obrátil se k sestře.

„Myslí, že je to otec," řekl šeptem a hrdlo se mu sevřelo lítostí.

Anežka strnule kývla s pohledem upřeným na matku. Takhle ji ještě neviděla. Naučený majestát zmizel. Ta překrásná tvář jako by najednou byla nahá. Bylo až neslušné se na ni dívat.

„To je... on?" zaslechla za svými zády. Překvapeně se otočila, ale viděla už jen vážné přikývnutí Panošova Jana.

Kunhuta se vzpamatovala v poslední chvíli, když Dana uctivě ustoupila před římským králem.

„Stalo se něco?" zeptal se starostlivě. „Zdálo se mi, že pláčeš."

„Nemám dnes důvod k pláči," odpověděla s rozhořelýma očima. „Možná že nadobro zapomenu, co to jsou slzy."

Srdce se v něm zatetelilo blahem. „Dovolíš, abych tu zůstal?" zašeptal vzrušeně. „Budu s tebou tleskat tvým vítězům."

„Ne," řekla. „Dodržme, co jsme si řekli."

Vrátil se poslušně na své místo. Přestala si ho všímat, sotva zašel, ale pro jistotu znovu spustila závoj. Anežka si oddychla. Pohled na matčinu zjitřenou tvář ji nepochopitelně dráždil.

Všichni teď s napětím sledovali dění na kolbišti. Trubači odtroubili hlučnou fanfáru a obě řady jezdců se rozjely. Kolbiště se zavlnilo těly koní i rytířů. Ozval se mohutný výkřik nadšení. Velká část Němců se válela mezi kopyty koní. A jen málo českých sedel bylo prázdných. Prořídlé řady se doplnily z čekajících. Vyřazení opouštěli kolbiště buď sami, nebo s pomocí svých panošů.

Hynek z Lichtemburka se chvěl nedočkavostí u brány. Ale železní rytíři zlatého krále jako by byli neporazitelní. Teprve po pátém střetnutí se mu podařilo dostat se do vzniklé mezery. Vedle něho doplnil řadu rytíř bez erbu. Poznal Vítka a

okamžitě pochopil, kdo je ten, kolem něhož se uprostřed českého šiku lámal nepřátelský útok jako příboj o skálu. Byl jediný, kdo nezakolísal. Vojevůdce. Ostatní rytíři bezděčně vyrovnávali řadu podle tohoto neznámého.

Zpozorovala to i česká královna, a kdyby byla ve své víře sebeméně zakolísala, teď byla skálopevně přesvědčena, že ten, k jehož boji se upínala celou svou vášnivou duší, je skutečně její choť.

Hynek s Vítkem vyrazili bok po boku a vzájemně se střežili se žárlivými zraky. Oběma se podařilo zdolat své Němce. Podle pohledu, který mladý Vítkovec ve chvíli čekání vyslal kamsi za bariéru, našel Hynek mezi diváky Ulriku. Stála hned v první řadě a divoce jásala. Spokojeně si vzpomněl, jak nadšeně pan Hynek starší přivítal jeho návrh. K překvapení svého druhého souseda zdvořile pozdravil ošumělého výrostka a tiše se zasmál, když se zakabonila. Nevadí. Teď aspoň o něm ví, a ať chce nebo nechce, bude ho sledovat.

Dvakrát ještě projel podle ní s pyšně vztyčeným dřevcem. S nelibostí si povšiml, že Vítek taky. Při poslední jízdě ho potkala pohroma v podobě mohutného německého rytíře Jecha z Rosenthalu, který ho svou vahou doslova vynesl ze sedla. Vylétl vysokým obloukem a dopadl těžce na zem zrovna u Ulričiných nohou. Před očima se mu roztančila barevná kola a v uších se mu rozšumělo. Voda, pomyslel si s neosobním úžasem. Ale tentokrát to nebylo moře.

Barevné kruhy se prolínaly a splývaly v jakémsi záhadném řádu a najednou z nich byla tvář. S úzkostí se do ní zadíval, ale nesmála se.

„Stalo se ti něco?“ zeptala se starostlivě.

Namáhavě se postavil a sňal přílbu, pod kterou se začínal dusit. „Ne,“ řekl, když se mu podařilo vydechnout. „Nastoupím znovu.“

S úsměvem zamávala na Vítka, který je vítězoslavně míjel, a znovu se k němu obrátila. „Jsi bledý jako stěna,“ prohlásila káravě. „Měl bys toho nechat.“

Měl by. Hynek to věděl líp než ona, protože už vstoje se mu dělalo mdlo. Ale nezbývalo než hrát si na hrdinu. Naštěstí to nebylo třeba. Po hromadném klání z české strany k utkání jednotlivců nastoupili jen neporažení, protože zbývalo příliš mnoho těch, na které se ještě vůbec nedostalo. Zatímco Němci okusili tvrdost pádu už všichni až na osm posledních. Bylo to slavné vítězství. Rudolf se usmíval trochu kysele. Jeho nelibost mírnila jen sympatie k ženě v bílém, která přímo proti němu stála ve své lóži a vzrušeně svírala štíhlé prsty na dřevěném zábradlí.

Václavovy oči zářily uspokojením. Habsburský princ, novopečený Anežčin manžel, se k němu naklonil. „Slavní rytíři krále Přemysla!“ řekl v patrné touze po přátelství s podivným krásným hošíkem, s kterým ho tak nečekaně a tak brzy spojil příbuzenský svazek. „Jsou skutečně skvělí.“

„Ano.“ Malý Václav k němu otočil hlavu se zlomyslným úsměvem. „Stojí-li muž proti muži, nepřemůže je nikdo. Ale kdybys vyslal deset vašich proti tomu nejstatečnějšímu, snad by jich zabil devět, ale nakonec by také padl.“

„V turnaji se přece nezabíjí. A deset na jednoho? K tomu by se naši rytíři ani nepropůjčili.“

„V turnaji,“ doplnil Václav s pekelnou zřetelností. Nelítostná přesila z bitvy u Suchých Krut najednou vyvstala mezi nimi. Mladý Habsburk zbledl a jeho oči se zalily slzami. Chopil se Václavovy ruky a vyhrkl zajíkavě: „Odpusť. Největší z hrdinů byl tvůj otec. Já vím.“

Chvíli si hleděli do očí, synové dvou králů, z nichž bylo v Evropě místo jen pro jednoho. Jejich synové to měli a chtěli smazat. Usmáli se na sebe a ruku v ruce se znovu obrátili ke kolbišti.

Jednotliví rytíři se rozjížděli proti sobě. Pan z Jablonné srazil pět Němců, než se šestému podařilo vyhodit ho ze sedla. Tas z Vizmburka skolil tři, ale při nárazu si poranil pravou ruku, a tak musel předčasně, i když neporažen, odejít z kolbiště. Jan z Kozích Luk smetl čtyři soupeře. Když se chtěl vytratit pod záminkou poškozené zbroje, nabídl mu novou s úslužným úsměvem panoš pana z Dubé na pokyn svého pána, který právě nastupoval na jeho místo.

Pan Hynek hladce vyřídil všechny Němce, kteří nastoupili po první porážce. Teď už zbývalo jen osm neporažených. Ale když jeho výzvu přijal Jech z Rosenthalu, válečné štěstí se obrátilo. Pan z Dubé skončil pod kopyty svého koně. A po něm pět dalších Čechů. Hynek z Lichtemburka, který už beze zbroje stál vedle Ulriky, se slabě usmíval. Ne že by Němcům přál vítězství, ale aspoň ona vidí, že soupeři, který ho přemohl, neodolali ani mnohem znamenitější a zkušenější rytíři. Stočil pohled k jejímu otci, který až dosud poklidně čekal stranou ostatních. Co udělá?

Bílý rytíř zvedl dřevec a zaujal místo na kolbišti za hlučných ovací diváků, kteří v něm právem ctili hrdinu dnešního klání. Dva nepřemožitelní vyrazili proti sobě. Falkenštejn projel jako na procházce kolem kácejícího se soupeře až před královninu lóži. Vzrušeně odhodila závoj. Dá se poznat aspoň teď? Ale vítěz se jen chvíli díval do její tváře, otočil koně a vrátil se s novou výzvou k hloučku zbylých německých rytířů. Vyřadil je do jednoho lehce a bez námahy, jako by to byly loutky vratce posazené na rytířské koně.

Malý český král se nadšeně usmíval. V tuto chvíli cítil jen obdiv a vřelou náklonnost k muži, který tak znamenitě pomohl pokořit vítězného protivníka. Teď věřil, že bylo doslova pravda, co mu Jan vyprávěl. Rytíř, kterého viděl neohroženě bojovat v českých řadách, se přece vzdal přátelství římského krále ve chvíli vítězství a přidal se k poraženým. Mohl by, kdyby neměl ušlechtilé srdce?

Vítěz se zastavil před královnou, která k němu shlížela s horoucí láskou. Ale nesestoupil z koně, jak čekala, aby ho mohla odměnit. Strhla tedy z hlavy vdovský závoj a hodila mu ho. Prudce se pohnul, aby ho zachytil, zvedl hledí a přitiskl závoj ke rtům.

Královna zbledla jako stěna. Část obličeje, kterou spatřila, přece nepatřila jemu. Dokonce se jí zdálo, že poznává rysy, které neviděla deset let. Ne, ten kratičký okamžik ji oklamal. Jak by to bylo možné? Její závoj teď zdobil rytířovo rameno a pod spuštěným hledím nebylo už vidět nic. Zmýlila jsem se, opakovala si zoufale, ale srdce v ní zvolna kamenělo. Co když... Ne. Musí to být on.

Viděla ho teď hovořit s Hynkem z Dubé, který k ní obracel starostlivou tvář. Pak kývl a rozjel se k heroldům. Břeskná fanfára umlčela nadšený pokřik. „Rytíř který si nepřeje být jmenován," prohlásil zvučně pan z Dubé, „ale za něhož já ručím svou ctí, vyzývá Bertholda z Emmersbergu a Jana z Kozích Luk na Boží soud!"

Kdo jiný než král by... To by pan z Dubé neudělal, pomyslela si královna zoufale. Ale proč Jan z Kozích Luk? Proč vrazi, kteří... vlastně… neměli být vrahy?

Římský král upadl do viditelných rozpaků. Krvavé zakončení svatebních slavností se mu přece jen nezdálo. Ale vzpomněl si, že tohoto rytíře královna doporučila jeho přízni, a kývl s okázalým gestem k ní, aby pochopila, že svoluje, jen aby se jí zavděčil.

Falkenštejn stál zatím nehnutě uprostřed kolbiště s Vítkem po boku. Jan z Kozích Luk, dobře střežený lidmi pana z Dubé, se vztekle vracel. Čert vzal královského truchsasa. Tohle tedy na něj vymysleli? Jen ať Emmersberg neodmítne. Jen ať neodmítne. Bude-li na druhé straně zápasit i ten mladý rytíř mají naději.

Ale pan z Emmersbergu neměl nejmenší chuť dát se zabít. Herbert z Adelore, jeho zeť, poražený jen jedinkrát v posledním utkání, zrudl hanbou. „Je lehké zabít starého muže," řekl vzpurně, přestože se jeho hněv obracel spíš proti zbabělosti jeho tchána. „Má-li být Boží soud spravedlivý, přijmi rovnocenného protivníka, pane, jehož jméno neznám. Nabízím za pana z Emmersbergu své rámě a svůj meč. Mám na to právo. Jeho dcera je mou chotí."

Bude se ona hněvat? Rudolf pohlédl přes kolbiště, ale její tvář nevyjadřovala nic. „Souhlasím," řekl tedy. „Na život a na smrt. Po dobu Božího soudu nikdo nesmí vstoupit mezi ni a kohokoli z vás."

Znovu, za hlubokého ticha, se proti sobě stavěli čtyři rytíři. Dřevce v jejich pravicích vystřídaly ostře nabroušené meče. Malý král vzrušeně stiskl Anežce ruku, kterou mu položila na rameno. Vrazi jejich otce. Královna přihlížela nehybně, bledá a oněmělá.

Rozjeli se proti sobě, dva a dva. Jan z Kozích Luk v poslední chvíli strhl koně stranou a stiskl jeho hlavu dolů. Zdivočelé zvíře vyhodilo zadníma nohama přímo před nosem Falkenštejnova hřebce, který se začal plašit a zdržel svého jezdce na drahocennou chvíli, kdy jeho protivník proletěl za zadkem koně Herberta z Adelore a tvrdě se z druhé strany obořil na Vítka. Pan z Adelore se stočil v

posledním okamžiku, aby mohl čelit nebezpečnějšímu soupeři, který se hnal na pomoc svému druhovi. Stejně bylo pozdě. Vítek, napadený ze dvou stran, se nestačil dokonale krýt, a místo co by odrazil meč pana z Kozích Luk, dokázal ho jen odvrátit stranou. Ostří proťalo postraňky u sedla. Jan z Kozích Luk vztekle zaklel. Podle jeho plánu měl ten kluk být už mrtev. Neměl čas se rozpřáhnout k nové ráně. Musí k těm dvěma, kteří se bili za jeho zády, dorazit dřív, než záhadný vyzývatel rozsekne pana z Adelore vejpůl. Přirazil se svým koněm na Vítka, který usilovně vyrovnával rovnováhu na svážejícím se sedle, a štítem ho srazil k zemi. Přitáhl uzdu svému koni, až se vzepjal, otočil se na zadních nohou a kopyty prudce dopadl na rytíře, který se pokoušel zvednout. Padl bezvládně zpátky a Jan z Kozích Luk přehnal koně po jeho těle.

Ulričin divoký výkřik prořízl ticho. Pan z Lichtemburka lehce zbledl. Nikdo nevstoupí mezi ně a smrt. Příkaz římského krále byl jasný a porušit ho mohl tady a přede svědky leda šílenec. Ale zaklet pohledem těch zelenavých očí vstoupil do arény a poklekl u padlého. Hrst sněhu na skráních vrátila barvu do Vítkovy tváře. Otevřel oči, těžce se opřel o Lichtemburka a potácivě opustil kolbiště. Pan Hynek ho předal Ulrice. Zahlédl ještě, jak se její rty v rozrušení tisknou k odřené tváři, a vyspílal si v duchu za svou beznadějnou hloupost. Vydal se pomalu k panošovi římského krále, který mu přísně kynul.

Zatím Falkenštejn, napadený z obou stran, prudce couvl, aby měl oba protivníky před sebou, obrátil se zuřivě proti nebezpečnějšímu útočníkovi a nastavil meči pana z Adelore nechráněnou levou paži. Rána dopadla. Německý rytíř ji už nedokázal zadržet. Ohromen počínáním svého spojence sklonil meč, na jehož ostří, které proniklo mezi pláty zbroje, se objevila krev. Hluboký vzdech proletěl hledištěm. Boží soud se zdál obracet proti tomu, kdo ho vyvolal. Ale jako by jasně červená stružka, která stékala po jeho paži, neodváděla sílu z jeho těla, obořil se bleskurychle na Jana z Kozích Luk a tvrdou ranou mu vyrazil meč ze zmrtvělé ruky. Znovu se stočil k panu z Adelore. Toho nejméně chtěl zabít, ale teď potřeboval být na kolbišti sám. Srazili se, zatímco Jan z Kozích Luk seskočil z koně, aby zvedl svůj meč.

Vzdát se? Být obviněn ze zbabělosti? Přijal přece dobrovolně osud svého tchána. Přijal za svou jeho podvodnou při. Věděl, že z kolbiště smí odejít jen jako vítěz, nebo mrtvý. K tomu prvnímu bylo blízko. Viděl, že Jan z Kozích Luk se znovu dostal do sedla a chystá se vpadnout do zad jeho protivníkovi. Meč statečného rytíře se zaleskl nad jeho hlavou a v té chvíli pan z Adelore věděl, co musí udělat. V posledním okamžiku odhodil štít a přijal svou smrt.

Falkenštejn, který tušil, že má nepřítele v zádech, se nestačil obrátit, jen přinutil koně k rychlému skoku. Rána, která měla být smrtelná, se svezla neškodně po jeho zbroji a zranila koně, který se znovu začal divoce plašit. Pan z Kozích Luk se rychle přiblížil a ještě jednou bodl vzpínající se zvíře. Kůň zařičel bolestí, zvrátil se

nazad a pohřbil pod sebou meč svého jezdce, který včas seskočil, ale stál teď proti nelítostnému soupeři bezbranný.

Jan z Kozích Luk nedbal nepřátelského hučení mezi diváky. Pohnal koně do cvalu a napřáhl meč. Zabít. Tohohle musí zabít. Se zasvištěním prolétla strašná rána vzduchem, ale nezasáhla cíl. Nikdo nepostřehl, jak se rytíř dostal stranou. Podařilo se mu zachytit ruku s mečem. Smrtící úder byl sám o sobě dost prudký, aby ten, který ho vedl, při zásahu do prázdna ztratil rovnováhu. S praskajícím zápěstím se Jan z Kozích Luk octl na zemi a jeho meč v ruce jeho přemožitele. Ten odkopl jeho štít a špičkou nohy ukázal na meč, který vypadl z mrtvé ruky Herberta z Adelore. Jan z Kozích Luk věděl, co to znamená. Nebylo vyhnutí. Na život a na smrt. Uchopil do obou rukou těžkou zbraň a pokročil proti Falkenštejnovi, který tu stál také bez štítu. Meče třeskly o sebe. Jan z Kozích Luk se zapotácel a padl na kolena. Ale stačil ještě vstát. Odrazil druhou ránu a s hrůzou si uvědomil, že je schopen se jenom bránit.

Konec. To je konec. Jednou nestačím nastavit meč včas. Roztřásl se jako v zimnici. S bídou odrazil nový strašný úder. Je jen jedna cesta k záchraně. Cesta, po které by on nikdy nedovolil spasit se svému soupeři. Co udělá tenhle?

Pustil meč a obrátil se k nepříteli zády s podlamujícími se koleny. Rána nedopadla. Tušil správně. Skutečný rytíř nemůže napadnout bezbranného zezadu. Udělal několik kroků, které ho dělily od spásné bariéry, a protáhl se pod ní. Odcházel, nikým neznepokojován, štítivou uličkou, která se před ním otvírala. Rozčilený pan z Dubé hnal své lidi kolem kolbiště, aby ho zadrželi. Ale Jan z Kozích Luk měl dobře vyhlédnutý směr útěku. Protáhl se ohrazením přesně na místě, kde u zábradlí přešlapoval jeho druhý osedlaný kůň, odvázal ho a tryskem vjel do brány města dřív, než se pronásledovatelé vynořili za rohem. Znal dům, kde se mohl bezpečně ukrýt až do té doby, než svatebčané opustí Jihlavu.

Vítěz zůstal sám uprostřed opuštěného kolbiště. Sňal přílbu a obrátil se čelem k českému králi. Mnozí ho poznali a hledištěm proběhl krátký šum, jak od úst k ústům letělo to až příliš proslulé jméno. Rudolf Habsburský se zamračil. Za toho tedy orodovala česká královna? Ale pohled na ni ho vyvedl z omylu. Kunhuta se zsinalou tváří se bez hlesu skácela do náruče Dany z Vizmburka.

„Já, Záviš z Falkenštejna," promluvil rytíř do hrobového ticha hlubokým, kovovým hlasem, „prohlašuju slavnostně a stvrzuju to rozhodnutím Božího soudu, že jsem nenajal ničemné vrahy ani svým jménem, ani jménem římského krále. Krev nevinného mrtvého a moje vlastní ať dosvědčí mou přísahu. Složil jsem ji ve Vídni nad mrtvým tělem svého krále a opakuju ji tady přede všemi: Budu chránit jeho zem, jeho choť i jeho děti ze všech svých rytířských sil, za cenu svého majetku i hrdla proti každému, kdo by po nich vztahovali ruku. Budu se při tom řídit jako on pouze svým svědomím. Nad ním a nad mou přísahou nestojí žádný

soudce z tohoto světa.“ Sklonil koleno před malým českým králem, bez povšimnutí minul Habsburkovu lóži a opustil kolbiště.

NAPOSPAS

Stará kněžna Anežka otevřela oči a chvíli se nechápavě dívala do nízkého stropu nad sebou. Byla malátná, ale horečnaté snění, které jí zatemňovalo mysl dlouhou řadu dní, ji opustilo.

„Je tu někdo?“ zeptala se slabě, když zaslechla tichounký zadržovaný vzlykot, a nepatrně stočila hlavu. U jejího lože seděla v rouchu novicky její praneteř, čtrnáctiletá princezna Kunhuta, a tiskla si k očím bílou roušku. „Proč pláčeš? Stalo se něco?“

Anežka si najednou vzpomněla na ohavné události, které předcházely jejímu onemocnění, a na okamžik se jí zdálo, že znovu omdlí. Taková hanebná svatokrádež! Chopila se Kunhutiny ruky a odtáhla ji z uslzené tváře.

„Který den je dnes? Je už matka zpátky?“

Kunhuta kývla a rozeštkala se naplno. Strašné tušení se zmocnilo Anežky. „Někdo umřel!“ vykřikla sípavě. „Václav? Tvoje sestra?“

K její úlevě princezna řeholnice zavrtěla hlavou a řekla zlomeným hláskem: „Máti je tady, v klášteře. V cele vedle mé.“

Královnin dvůr byl v městě poblíž kláštera Na Františku od chvíle, kdy opustila Hrad, kde se usadil Braniborský. Nebylo na tom nic zvláštního, do kláštera přicházela často. Proč Kunhuta pláče?

„Řekni mi všechno,“ vyzvala ji mírně. „No tak!“

„Je... divná.“ Z navyklé úcty se Kunhuta neodvážila mluvit o šílenství. A přece těžko co jiného vystihovalo přesněji královnin stav. „Přivezli ji z Jihlavy skoro v bezvědomí. Když se vzpamatovala, šla rovnou sem. Nedotýká se jídla, které jí stavíme přede dveře, nic. Nespí celé noci. Slýchám ji, jak chodí po cele sem tam, sem tam. A pak pláče, strašně, křečovitě, hodiny a hodiny. Celý klášter se modlí za klid její duše, ale nic to nepomáhá.“

Anežka poslouchala se svraštělým obočím. Někdo jí postavil před oči nelítostnou pravdu. Dalo se to čekat. Snad jí Rudolf dokonce přivezl mrtvého. Ale

soucit, který se v ní vzmáhal, mírnila nelibost. Uprostřed této bouře neměla právo schovat se pod ulitu sebekrutějšího žalu.

„Pomoz mi vstát," řekla princezně. „Půjdu k ní."

Seschlá věkem a utrpením nezatěžovala příliš křehké Kunhutino ramínko. Jinak by stěží došly.

U označených dveří se Anežka zastavila. „Otevři, Kunhuto," ozvala se naléhavě. „Nenech mě umřít přede dveřmi. To jsem já, Přemyslova teta."

Dlouho bylo ticho, než se ozvalo skřípavé cvaknutí. Anežka se tápavě opřela do otevírajících se dveří. Žena, která stála proti ní v koutku cely s divě vytřeštěnýma očima... „Nech nás samotné," řekla stará kněžna princezně a jemně ji vystrčila na chodbu.

Vyzáblá, ztrhaná tvář jí na chvíli vzala dech. Ale zahnala ze své tváře ohlas citů, které jí zmítaly, z posledních sil dotápala k tvrdému lůžku a těžce dosedla. „Jsem ráda, že jsi zpátky," řekla, jako by na královnině zjevu nebylo pranic neobyčejného. „Jsem stará, už na to nestačím. Braniboři vyloupili královskou pokladnici. Ota poslal pražské kanovníky pro jakési Přemyslovy listiny, a když otevřeli kapli, vtrhli tam za nimi. Rozsekali oltář, truhly i schrány s ostatky, jeden ukradl stříbrnou kadidelnici. Druhý den jich přišlo víc a vzali s sebou patrně kohosi chytřejšího. Našli pokladnu. Pan Prušenko, pokladník, se oběsil. I chudáci z podhradí svěřili do jeho ochrany všechny úspory o bohatých měšťanech ani nemluvě. Dala jsem se odnést do Hradu, ale Ota mě ani nepřijal. Dal se zapřít knížetem Baruthem, že není v Praze. Ale byl. Všechno se událo na jeho rozkaz. Když si vzpomenu, že jsem ho jako kloučka chovala na kolenou! Hnus. Zmohlo mě to, od té doby stůňu. A čas utíká. Jen ty můžeš něco udělat. Vzneseš-li stížnost k Rudolfovi... Biskup Tobiáš je ještě na Moravě. Není nikoho... krom tebe."

Královna neříkala nic. Výraz její tváře zůstal stejný, ale v očích, které se upíraly na Anežku, se objevil záblesk pochopení.

„Je hezké, že jsi za mnou přišla," pokračovala Anežka, „ale já už se zotavuju, vidíš? Tvoje děti tě potřebujou víc."

„Je mrtev!" vykřikla najednou královna pronikavě, vrhla se na kolena a zabořila tvář do Anežčina klína. „Je opravdu mrtev!"

„Je mrtev už půl roku, dítě," zašeptala Anežka. „Pravda je krutá, ale je to pravda. Musíš ji přijmout." V jejích očích se objevily slzy úlevy. Ta, která teď štkala v její náruči, byla vrácena životu, dětem, bezradné zemi, sama snad ještě bezradnější, ale přece jen byla praporcem, kolem něhož se mohly sbírat ochabující síly. Kruté na tom bylo, že ona, která se zaslíbila milosrdenství, musela její duši vyburcovat citem silnějším než láska. Nenávistí.

„Chceš dovolit krkavcům, aby rozervali všechno, co on stvořil?" ptala se naléhavě. „Zradil ho poslední přítel. Ty to dovolíš?"

„Co mohu?“ zaštkala královna. „Anežko! Já vím, že je to hřích. Jsem asi posedlá. Noc co noc se mi vrací ten sen. Já už nemůžu!“

„Jaký sen?“

„On v krvi u mých nohou. Objetí, které se mění v nic, nic, nic. A všechna ta nenaplnitelná touha. Stravující. Hrozná. Vražedná probuzení. Okamžik zrádné úlevy. Sen. Ale není to sen. Moje lože je skutečně prázdné. Navěky.“

„Nejsi jen opuštěná choť,“ řekla stará žena přísně, protože nechápala. „Jsi královna. Jsi matka. Vrať se k dětem.“

„Ne,“ hlesla Kunhuta tiše. „Prosím. Nech mě tady ještě.“

Poslední slovo dávalo naději. Anežka se s přemáháním usmála. „Jistě. Zůstaň se mnou do zítřka.“

O uchvatiteli už nepadla ani zmínka. Ale druhý den královna vážná, bledá, ale se suchýma očima opustila klášter a vstoupila do domu, který se stal útočištěm jejího dvora. Týž večer odcválal posel do Vídně s jejím listem k římskému králi v průvodu hradního kaplana, který měl svědčit o zvůli Václavova poručníka.

Pohroma je potkala, sotva minuli Choustník. Zátaras v lesní rokli. A šklebící se divoké tváře na skále za balvanem, který mohl poutníky rozdrtit, kdyby se ti, kteří nahoře číhali a pokřikovali na sebe tvrdou němčinou, do něho opřeli.

Jan Panoš obrátil koně. „Zpátky!“ křikl. „Probijeme se.“

Družina, která se k nim zezadu blížila, byla dost početná, ale podaří-li se jim dostat se z ohroženého místa, mají naději. Jeho průvodci ho poslušně následovali. Jen bázlivý mníšek se nikým nepozorován protáhl mezi kmeny, které tarasily cestu, a schoulil se v křoví těsně za nimi. Ulekanýma očima sledoval, co bude dál.

Jan Panoš sklonil zdvižený meč a zastavil, když poznal muže v čele útočníků.

„Pan z Rosenthalu!“ vykřikl ulehčeně. „Snad se na mne pamatuješ z Jihlavy. Jedu s poselstvím české královny do Vídně k Jeho Milosti. Můžeš nás propustit bez obav.“

Vojáci římského krále byli, zdá se, přehnaně opatrní. Jech z Rosenthalu, jeden z hrdinů jihlavského turnaje, se zamračil. „Zboží nevezeš, nic?“ zeptal se. „Tak jen poselství. Ani dárek?“

„Dárek Jeho Milosti, ovšem,“ zakoktal Jan Panoš zmateně. „Královna by si nedovolila...“ Zmlkl, zaražen změnou v Němcově tváři.

Pan z Rosenthalu úporně přemýšlel. I když jeho hlava byla těžkopádná, přece jen pochopil, že se dostal do nebezpečné situace. Protože pan z Rosenthalu tu

nestřežil moravskou hranici ve službách římského krále. Ve skutečnosti měl být dávno zpátky ve Švábsku. Ale jako jiní urození páni se dal svést lákavou příležitostí a přímo z Jihlavy překročil českou hranici, aby si loupežením na cestách nikým nespravované země dopomohl k majetku. Nijak netoužil po tom, aby jeho podivné chování někdo oznámil římskému králi.

Rudolf Habsburský vítal každou příležitost ke konfiskaci zejména ve Švábsku, které se mělo stát údělem jeho mladšího syna.

„Odevzdejte meče," řekl. „Musím uvážit, co s vámi."

„Moje poselství spěchá," ozval se Jan Panoš popuzeně, ale meč odevzdal. „Podívej se! Tady je můj průvodní list k římskému králi."

Tentokrát se pan z Rosenthalu trochu usmál, ale byl to úsměv dost ohavný.

„To je průvodní list do pekla," řekl vlídně a proťal svému zajatci bez výstrahy hrdlo.

Mnich za zátarasem si nacpal do úst sevřenou pěst, aby potlačil zděšený výkřik. Než kdokoli z nich zvedl ruku k obraně, leželi tu Češi mrtvi do jednoho. Loupežníci je prošacovali, ale našli jen vzácný prsten od královny a poskrovnu stříbra. Pan z Rosenthalu si prsten zálibně prohlížel, ale jeho lidé byli zklamáni hubenou kořistí. Nevynese ani na odpustky za ty porubané. Měli se radši držet českého hejtmana, znal to tu líp. Třeba bude mít větší štěstí. Jenže byl málokdy ochoten se dělit. Když odcválali, protáhl se mníšek škvírou zpátky a za stálého mumlání otčenášů bázlivě překračoval mrtvé.

Nad tělem Jana Panoše se starostlivě sklonil a marně hledal svitek se zavěšenou pečetí. Němec odnesl i hlavní poselství, žalobu na markraběte. Ačkoli se bál třesku zbraní, ve skutečnosti byl srdce statečného. Nezaváhal ani na chvíli, pokřižoval se a vydal se na další cestu.

V polích za lesem potkal jezdce. Pokusil se schovat, ale zpozorovali ho včas. Bez obtíží ho dohonili a odtáhli k veliteli. Tentokrát bylo na kaplanovi, aby si ulehčeně oddechl. Nebyl v Jihlavě, z Hradu se po braniborské loupeži spasil útěkem k pražským minoritům a novinky královského dvora k němu přicházely se značným zpožděním, pokud vůbec. Proto se dopustil stejné chyby jako prve jeho nešťastný průvodce, když poznal v muži před sebou jednoho z těch, které na Hradě vídal v blízkosti české královny.

„Pane," vydechl s úlevou, „sama nebesa mi tě posílají. V lese jsou zbojníci. Vzali i ten druhý list. Ale vás je víc."

„Jaký list? Kdo vůbec jsi?" zeptal se rytíř, který neměl paměť pro tváře v kutnách. „Ukaž, co jsi nažebral, a táhni."

„Nežebrám, pane," ohradil se mnich důstojně. „Jsem hradní kaplan. Jedu svědčit proti Braniborům. Ale přepadli nás. Jakýsi loupežný rytíř chlap jak hora, si vzal královnin list k Jeho Milosti."

Pan z Kozích Luk, který chtěl původně mnicha jen obrat a zbít, protože byl muž zbožný a příčilo se mu prolévat krev duchovních, teď změnil názor.

„Vemte ho s sebou," přikázal.

Jechovi z Rosenthalu se asi podařil úlovek. A i když on sám svůj z valné většiny zatajoval, vždycky se hlásil o podíl na kořisti svého společníka.

Po krátkém zapírání pan z Rosenthalu vytáhl list a královnin prsten. „Jedno, nebo druhé," zavrčel vztekle. „Prsten se dělit nedá."

K jeho překvapení sáhl český hejtman po dopisu. „Jsi hlupák, pane Jechu," řekl zvysoka. „Rozséváš mrtvé po cestách, a jak to bude trvat dlouho, než nás někdo vyslídí? Těch dnešních je tolik, že je vlci neodtáhnou ani za týden. Usadím se asi v hrazeném místě, je to bezpečnější. A když budeš poslouchat, vezmu tě možná s sebou."

„V hrazeném místě!" ušklíbl se Němec. „Jak se tam chceš dostat?"

„Stanu se purkrabím, myslím," protáhl pan z Kozích Luk. Záleží na tom, hlavo skopová, zač stojí ten tvůj list. Když ho nastrčil kaplanovi pod nos a jeho lidé z něho vytloukli slovo od slova, co obsahuje, spokojeně si pohvizdoval.

„Tys ho pustil?" zeptal se pan z Rosenthalu.

„Nezabíjím mnichy," odpověděl ušlechtile. „Je to hřích."

Jech z Rosenthalu se nasupil. Ovšem. Tenhle český lotras se nepotřebuje bát, že by ho ještě někdo mohl očernit u české královny. Zatímco jeho vlastní statky ve Švábsku... „Rozsekám ho," zavrčel vztekle. „Snad od pocestných na odpustky ještě vyberu."

Pan z Kozích Luk se melancholicky díval, jak se mohutný Jech řítí za postavou, klopýtající sněhem v neohrabané kutně.

„Pojedu do Vídně," řekl mu, když se vrátil.

„Proč?" zhrozil se Němec. „Snad ne k římskému králi?"

„Ne. Na svatbu," usmál se Jan z Kozích Luk. „Braniborský markrabí tam žení bratra."

Fenka vyžlete vztekle zavrčela a vyběhla zpátky na cestu. Její štěně, Ulričin mazlíček, zůstalo kdesi v houští. Radostně kňučelo, zatímco jeho matka divoce štěkala. Psi zneklidněli.

„Panenko!" zavolala Ulrika polekaně. Panenka je ještě hloupá, nepozná nebezpečí. Třeba se chce mazlit s medvědem. Pobodla koně.

„Počkej," řekl její otec a vsunul se před ni s Vítkem po boku. Čeládka se držela zpátky. Když honili krumlovští páni, špatně snášeli, aby se někdo stavěl mezi ně a možné nebezpečí. Asi by jim to překazilo požitek z lovu. A i když dnes nevyjeli výslovně na lov, byla to výprava povážlivá. Krom smečky vlků, která sužovala okolí, se kdesi v lese skrýval veliký medvěd, který se předčasně probudil a teď, vyhladovělý a zlý, nemilosrdně plenil ovčíny.

Panenčino kňučení se vzdalovalo. Ulrika ji marně volala plačtivým hláskem. Ale stopy, které objevili v houští, nebyly medvědí. „Za nimi!" zavelel pan z Falkenštejna a pustil se po stopě.

Za chvíli dohnali několik otrhaných lidí, kolem nichž bláznivě poskakovalo Ulričino vyžle. Srazili se do hloučku a podezíravě se dívali na blížící se jezdce. Jen jeden z nich, chlapec sotva dvacetiletý, pokročil dopředu, zvedl Panenku, která se k němu nadšeně lísala, a podal ji Ulrice. „To je tvůj pes, já vím," řekl a usmál se. „Chodívá za mnou, kdykoli se potkáme."

„Kde?" vyjel si na něj Vítek. „Pokud vím, nepatříš ke krumlovské čeledi. Co děláš v lese mého otce?"

„Lesy nepatří nikomu," řekl chlapec a o krok ustoupil.

„Martine!" ozval se varovně jeden ze zachmuřených mužů. Ulrika se nerozhodně dívala z jednoho na druhého. Oč jde?

„Je to špeh!" vykřikl zuřivě Vítek. „Musel být až u Krumlova. Jinak by ho pes neznal."

Pan z Falkenštejna ho zchladil pohledem, ale stačilo to. Vítek zrudl a spustil ruku s bičíkem, kterou napřahoval k potupné ráně.

„Kdo jste? Ale bez vytáček!"

Ze skupinky vystoupil starší muž. „Neděláme nic špatného, pane. V zimě je těžké najít jinou obživu než..."

„Pytlačíte? Na to je provaz."

Ulrika vyjekla leknutím. Lesy jsou přece plné zvěře! Snad otec žertuje.

„Tady ne!" vykřikl další ze skupinky třesoucím se hlasem. „Přísahám, pane! V zlatokorunském lese."

„Dalo by se uvažovat o tom, co jsou to vlastně zlatokorunské lesy," řekl Falkenštejn suše. „Klášter stojí na krumlovském území neprávem. Dovím se konečně, odkud jste?"

„Z klášterní vsi, pane," vydechl nejstarší muž a padl na kolena. „Utekli jsme. Netrestej nás, prosím!"

Pan z Falkenštejna se trochu usmál. „Tak vy jste utekli klášterníkům! Proč? Okrádali vás?"

Sedláci se po sobě podívali. Co chce slyšet nepřítel Zlaté Koruny? Ale bude pán poslouchat stížnosti poddaných?

„Žili jsme z opatovy milosti," odhodlal se konečně k opatrné odpovědi ten nejstarší. „Ale klášter si teď najal ke své ochraně žoldnéře. Brali všechno, i naše ženy. Utekli jsme radši do lesa."

„Žoldnéře! Vida. Proti komu?" Sedláci mlčeli. „Proti komu?" opakoval pan z Falkenštejna, ale neznělo to hrozivě. Spíš se zdálo, že se baví. „Braniboři se přece sem na jih nedostanou."

Martin se oddělil od roztřeseného hloučku. „Proti tobě, pane," řekl směle. „V klášteře říkali, že teď, když je král mrtev, pan z Falkenštejna určitě vyvrátí Zlatou Korunu."

Vítek se tvářil dotčeně, ale Falkenštejnovi se mladíkovo vystoupení zřejmě líbilo. „Na kolik mě oceňují?" zeptal se.

Než chlapec stačil odpovědět, objevili se další. Vypadalo to, jako by les ožil. Byli teď obstoupeni ze všech stran. A ti, kteří přicházeli, nebyli bezbranní. Každý měl v ruce aspoň klacek, někteří srpy a jiní dokonce těžké sekery. Vítek zbledl a sevřel ruku na jílci meče. Jen s Ulričiným otcem to nepohnulo.

„Co je to?" rozkřikl se, jako by nebylo beznadějné přesily. „To mají být zbraně? Držte se svého. Jste snad vojáci?"

„Chtěli jsme je vyhnat ze svých stavení. V zimě je špatně venku, zvlášť dětem. Musíme si pomoci k svému právu sami, když..."

„To přenechte rytířům," řekl Falkenštejn mrzutě a obrátil koně. „Vyženu ty chlapy z vaší vesnice a promluvím s opatem."

Nebezpečí asi vlastně nehrozilo. Sedláci teď byli pokorní a překypovali vděčností. A přesto ta chvíle, kdy se na ni prve upřely nenávistné oči...

„Tvůj otec je skvělý," řekl vedle ní Vítek s bezedným obdivem. „Nikdy nedokážu být jako on."

V Krumlově přibrali četu jezdců a vtrhli jako smršť do klášterní vesnice. Chudáci obránci kláštera jim nedali mnoho práce. Ti, kdo nestačili utéci, byli odzbrojeni a vyhnáni do lesa. V klášterní bráně se pootevřelo okénko až po třetím zabušení.

„Řekni opatovi, že si s ním přeje mluvit pan z Falkenštejna," zvolal Záviš zvučným hlasem. „Ihned. Až napočítám dvacet, vyrazí moji lidé vrata a pak si promluvíme trochu důrazněji."

Bitka ho rozjařila. Od jihlavského turnaje jím vládla tesknice, jak ho po deseti letech umrtvení znovu omráčila nesmlouvavým úderem neuvadající krása, o které věřil, že si ji v té zářivé dokonalosti jen vysnil v milostném blouznění svého mládí, a dnes se zase prvně po dlouhé době cítil ve své kůži.

Dveře se rozlétly. Vjel do kláštera na koni a sám. Málem vjel na koni až do refektáře. Ale v poslední chvíli si pokorně uvědomil, že nenáviděná Zlatá Koruna, královská Zlatá Koruna, je vlastně její. Sesedl a zdvořile přijal požehnání

vyděšeného opata, který dlouho nemohl pochopit, proč před ním velmož sklání koleno. Ale jeho řeč už byla zase zpupná.

„V blízkosti Krumlova se nikdo nepotřebuje bát Braniborů," řekl stručně. „Bereme Zlatou Korunu pod svou ochranu."

Opat zbledl. Padlému králi vděčil klášter za všechno. Smrt byla asi blízko, ale přesto nemínil zradit závazek vděčnosti. „Zlatá Koruna je královská, pane," řekl odhodlaně. „Páni z Růže nemají právo si ji přivlastnit."

„Řekl jsem snad něco takového?" Pan z Falkenštejna vyslovil svou otázku s nebezpečným klidem.

Vlastně bylo stěží jiné východisko. Opat rychle počítal. „Jsou zlé časy, pane. Nejvyšší výkupné, které si mohu dovolit..."

„Od čeho se chceš vykoupit?" zeptal se Záviš posměšně, ačkoli dobře věděl, oč jde. Ochrana světských vrchností se podobala loupežení. Nešťastné kláštery se rády vykupovaly sebevyšší částkou.

„Od ochrany, pane. Řekni, kolik žádáš. Pokusím se..."

„Ty bys mě rozesmál, opate," ušklíbl se Falkenštejn. „Víš co? Nebudu ti ani opakovat, že krumlovské lesy nejsou tvoje, i když nevím, co tomu řekne můj bratr. Ale se mnou bojovat nebude, na to se spolehni. Nech si svoje stříbro. Nejsem žebravý ministeriál, aby si mě mohl najímat kdejaký otylý mnich. Jsem pan z Falkenštejna, rozumíš? A z vlastní vůle sloužím králi."

Sotva zmizel v klášterní bráně, seskočil Vítek z koně a vztáhl ruce. „Pojď dolů. Podíváme se, je-li tu kde se ohřát."

Ulrika mu sklouzla do náruče a roztřásla se zimou. Znala ten pocit. V poslední době se jí zmocňoval vždycky v jeho blízkosti.

„Jsi celá zmrzlá!" zvolal Vítek. „Pojď honem. Tamhle se ještě kouří z komína." Vzal ji za ruku a táhl ji k blízkému stavení. Uvnitř bylo teplo. Přihodil poleno a obrátil se k ní. „Zahřeju tě," zašeptal a sevřel její ruce ve svých. Vytrhla se mu.

„Proč ses tak obořil na toho chlapce?" zeptala se. „Vždyť nic nedělal." Otázka byla řečena spíš proto, aby zakryla rozpaky, ale sotva padla, Ulrika se uklidnila a upřela na něj zvídavé oči.

Teď zrozpačitěl on. „Nechtěj to vědět," řekl a odvrátil se.

Pro samou zvědavost zapomněla Ulrika na podivné kouzlo, které je obestíralo. „Podívej se mi do očí," řekla přísně a vzala ho za rameno. V té chvíli byla v jeho náruči, zděšená a zemdlená, polibek, který jí neobratně tiskl na rty, byl spíš výrazem bezradnosti než vášně, ale přece jen to byl polibek. Vyvinula se mu, dopadla na rozviklanou židli, položila hlavu na stůl a usedavě se rozplakala.

„Neplač," řekl nešťastně, svezl se u ní na kolena a chopil se ruky, která bezvládně visela k zemi. „Já jsem ti nechtěl ublížit, ale já se snad utrápím. Myslím na tebe, kudy chodím. Můžu jenom zabít každého, kdo se na tebe podívá jako ten

chlap. Nic víc. A možná že se tak na tebe ani nedíval. To jenom mně se zdá, že každý se na tebe dívá jako... jako...“

Bezděky si vzpomněla na Lichtemburka. Seník.

Zvedla hlavu a usmála se. „Ty se na mě taky tak díváš,“ zašeptala něžně.

„To je něco jiného!“ vybuchl. „Já tě miluju!“ Pokryl horoucími polibky její chladnou ruku. Jako by k ní byl přikován, zvedla s ní Ulrika i jeho rty a ve své dlani je spojila se svými.

Stín v otevřených dveřích zpozoroval Vítek první a zděšeně vyskočil. „Pojedeme,“ řekl pan z Falkenštejna bezvýrazně. „Snad už jste se zahřáli.“ Nečekal ani, až vyjdou ven, nasedl na koně a odcválal v čele své družiny.

Ulrika byla bledá jako smrt, když ji Vítek vysazoval do sedla. „Co viděl?“ zašeptala, ačkoli byli dávno sami.

„Nevím,“ odpověděl jí také šeptem. „Snad nic. A když...“ Chvíli mlčeli, vážíce svoje možnosti.

„Nezapřu tě,“ řekl nakonec rozhodně. „Babička českého krále byla koneckonců vlastní sestrou královnina pradědečka.“

„Jenže naši otcové jsou bratři,“ usmála se nad jeho složitou úvahou. „A v našem rodu se to tak nedělá.“

Co mohla očekávat od svého otce? Byl přísný? Ani ne. Vlastně byl podivuhodně snášenlivý. Vzpomněla si, s jakými obavami před něj předstoupila v Jihlavě. Čekala, že ji zase pošle pod ochranu nějakých zbožných paní. Ale ani pořádně nevyslechl, jak se tam dostala.

„Nevěděl jsem, že mě tvá chůva klame,“ řekl jen bez hněvu. „Měla mi říci, že raději žiješ jako chlapec. Vlastně je to dobře, s námi budeš bezpečnější.“ A víc se o ni nestaral.

Na dohled krumlovské brány se zastavili za posledním keřem, a jako by letmé polibky nemohly stačit pro nastávající chvíli odloučení, padli si do náruče jako beze smyslů. Polibky ztrácely svou nevinnost. Vyplašená Ulrika nakonec uhnula nedočkavým rukám, které ji táhly pryč od nejčistšího snění, a vyhrkla; „Musíme jít.“

Dohonil ji. „Proč mi utíkáš?“ zeptal se vyčítavě.

„Zdálo se mi, že za námi někdo jede,“ zalhala si.

Vítek se otočil a zesinal. Sledovala jeho pohled. Za nimi, tentokrát bez družiny, se blížil její otec. Ulriku opustila odvaha. Nevypadal, že se zlobí, to ne. Ale v pohledu, který na ni upřel, nebylo za mák pochopení. Jakýsi nevrlý údiv.

„Jeď napřed, Ulriko,“ řekl suše. „Chci si promluvit s Vítkem.“

Poslechla bez odmluvy. „Myslel jsem prve, že se mýlím,“ řekl pan z Falkenštejna synovci. „Teď bohužel nemohu pochybovat. Byl bych raději, kdybys mě nestavěl před nutnost zabývat se takovými věcmi.“

Vítek užasl. Čekal vzrušené výčitky. Jeho vznešený strýc vypadal, že ho celá záležitost unavuje a dokonce snad nudí.

„Já Ulriku miluju," prohlásil pevně. „Chci se s ní oženit."

„Urozený muž se nežení z lásky," řekl Falkenštejn klidně. „Tvůj otec je můj bratr. Mohli bychom požádat o papežskou dispens, ale nevím proč. Jsi jediný dědic pánů z Krumlova. Já nemám syna, ani naši bratři nemají syny. Víš, k čemu tě to zavazuje? Papežská dispens se někdy nelíbí nebesům a trestají blízké příbuzné, kteří se prohřešili sňatkem, na dětech. Žádný z pánů z Růže nikdy nepokoušel takhle osud. Nebudeš výjimka. Zvlášť proto, že jsi sám."

„Ještě mohu mít bratra," řekl Vítek zpupně. „A brzy."

Ovšem. Vítkova matka je už zase v požehnaném stavu. Jenže poslední živé dítě se jí narodilo před osmnácti lety. „O to teď nejde," uťal svoje úvahy. „Tvůj sňatek není moje věc, protože se netýká mé dcery. Ulrika je zasnoubená a já své slovo neporuším."

Vítek leknutím skoro spadl z koně. „Zasnoubena!" vykřikl. „Proč mi to neřekla?"

Neřekla ti to, protože to neví. Ani její matka to nevěděla. Ani já jsem to nevěděl dřív než měsíc před svatbou. „Spoléhám na tebe, že víš, k čemu čest zavazuje příštího pána z Krumlova," řekl nahlas. „Srdci se nedá poroučet, ale tělu ano." Čím se to chlubím! Byl bych odolal, kdyby mě *ona* někdy chtěla? Jenže je tu ta dívka, která nosí mé jméno. Láska! Cosi neuskutečnitelného na tomto světě.

„Pošli mi Ulriku," řekl vlídně, sesedaje z koně. „A promluv si s otcem, až se vrátí z Prahy. Uvidíš, že ti řekne totéž co já."

Ulrika přiběhla topíc se v slzách. Prvně se na ni podíval s jakýmsi zájmem. Až dosud ji bral jako nutnou součást svého života, ani obtížnou, ani radostnou. Zajímavá, pohyblivá tvářička. Ne, krásná není. Krása... Znal jen jedinou. Vypadala takhle její matka? Nemohl si vzpomenout. Snad ano. Ale viděl ji jen několikrát v životě a teď byla už patnáctý rok mrtva.

„Zasnoubená!" vykřikla ve dveřích, jak zapomněla na obvyklou ostýchavost, která se jí zmocňovala v přítomnosti slavného otce. „Jak jsi mu mohl říci, že jsem zasnoubená?"

„Nevím, proč tě to pobuřuje," usmál se. „Tvoje matka ve tvém věku byla už vdaná. Byli jsme zasnoubeni odmalička."

„A byli jste spolu šťastni?" položila mu nesmlouvavou otázku. „Milovali jste se?"

„Manželství není věc lásky," odpověděl po chvíli rozpačitého ticha. „Lidé se berou, aby přivedli na svět děti. A mezi mnou a tvou matkou nikdy nebylo ani nejmenší nedorozumění."

Vzpomněla si na zachycené útržky rozhovorů služebnictva. „Těžko mohlo být, když ses do mého narození objevil doma všehovšudy pětkrát," řekla drze.

„Pětkrát," opakovala užasle s náhle pobledlou tváří. „Viděli jste se jen pětkrát v životě. A pak jsem se narodila já a ona umřela. Nechci!" Vrhla se před ním na kolena. „Prosím tě, ne," zasténala zoufale. „Já nechci umřít kvůli neznámému muži, který mě bude... Prosím tě, ne!"

Díval se na ni hluboce otřesen. „Muži bývají zřídkakdy doma," řekl, sklonil se a prvně v životě ji políbil na čelo. „Takový je život. Ale všechny ženy neumírají. Víc ti nemohu slíbit. Chceš zemřít neprovdána někde v klášteře? Bez dětí, bez... Já na tebe nespěchám. Netvrdím přece, že svatba bude hned zítra. Mohl bych zrušit tvé zasnoubení, ale proč? Jednou se stejně vdáš a těžko bych pro tebe hledal lepšího ženicha, než je dědic ronovských Lichtemburků."

Ulrice rázem oschly slzy. „Cože!" vykřikla. „Kdo je můj ženich?"

„Pan Hynek z Lichtemburka. Prvorozený syn pana Hynka, sídlem na Ronově. Výtečná rodina. Nejznamenitější český rod," dodal zdvořile. Samozřejmě, Vítkovcům se v Českém království nevyrovnal nikdo. Ale šlo-li o sňatek, byli Lichtemburkové první, kdo přicházel v úvahu."

„Ano, slyšela jsem," řekla zamyšleně. Ten mladý pán možná věděl hned od začátku, že ona je jeho příští choť.

„Měli jste slavit zasnoubení už v Jihlavě po turnaji."

Oči se jí rozšířily úžasem. „Copak jsi věděl, že tam přijedu?" zvolala. „Nač takový spěch, když jsi mu dávno dal slovo?"

„Dávno ne." Usmál se skoro provinile. „Abych ti řekl pravdu, nezabýval jsem se ještě vůbec otázkou tvého sňatku. Jaksi... mě to nenapadlo. Zatím jsem ani neuvažoval o tvém věnu. Nabídka pana z Lichtemburka mi připomněla moje povinnosti."

„On ji učinil sám?" zeptala se bez dechu. „Kdy?"

„Jeho otec, pochopitelně. Uvedl mě trochu do rozpaků, ale souhlasil jsem okamžitě. Přílišný spěch, ano. Ten mladík prý naléhal. Ale v této pohnuté době asi nemůžeme dbát starých zvyklostí."

Voňavou Svatku mu možná zabili Braniboři. Anebo se mu na seně už tak nelíbí. „Nevím, co na mně vidí," řekla odměřeně.

Záviš se podíval na svou dceru s mírným překvapením. Bláhové dítě! Jako by za velkým panstvím a slavným jménem někdo hledal ženu. „Nemusí tě pobuřovat, že žádá o tvou ruku, i když tě nezná," řekl opatrně. „Z lásky se mohou snad brát sedláci. Ale Ulrika z Falkenštejna je dcera knížete a pan z Lichtemburka velmož."

Ulrika se poťouchle usmála. „Odpusť, zapomněla jsem," řekla s přehnanou vážností. „Proč jsme se tedy nezasnoubili? Kvůli věnu?"

„Mladého pana Hynka dal římský král zatknout při turnaji. Prý kvůli jakémusi hrdelnímu přestupku."

„Hrdelnímu!" hlesla přiškrceně. Boží soud, ano. Vůbec se nestarala o to, kam vlastně mladý rytíř zmizel. „To znamená... To znamená, že ho chtěl popravit?"

„Asi. Nevím, jak to dopadlo. Museli jsme odjet.“ Podíval se na ni a k jejímu zděšení se rozesmál. „Rytíři jdou životem ruku v ruce se smrtí, na to si musíš zvyknout. Já sám jsem živ jen náhodou stejně jako všichni mně podobní. Ale Lichtemburk je příliš bohatý, než aby římský král nechal jeho dědice vykrvácet na popravišti. Jejich Brod stojí na stříbře a od té doby, co nikdo neuplatňuje královský horní regál, zůstává jim všechno. Rudolf Habsburský to dobře ví. On potřebuje stříbro a pan z Lichtemburka svého syna. Nepoškozeného. To je docela jednoduchý obchod. Jenom nechápu tvoje zděšení. Měl jsem dojem, že nejsi tím sňatkem zrovna nadšená.“

„Nejsem nadšená žádným sňatkem,“ odsekla vztekle. „Ale na vdovu jsem ještě moc mladá.“

Zvážněl. „Uzavřeme smlouvu, ano?“ Obrátil k sobě její tvář a zadíval se jí do očí. „To, cos mi řekla... Vyžádal jsem si od pana z Lichtemburka lhůtu k uvážení tvého věna. Až se dohodneme, budeme jednat o dnu vašeho sňatku. Nepřivolím, aby byl dřív než za čtyři roky. Ty čtyři roky o panu z Lichtemburka ode mne neuslyšíš, ale pod tou podmínkou, že nedopustíš, aby tvůj vztah k Vítkovi zašel dál než... dnes.“ Ach lásko. Proč jsem zaváhal? Proč připustil ten polibek? „V osmnácti letech je žena dospělá a touží po dítěti.“

Ulrika ho už neposlouchala. Čtyři roky! To byla skoro věčnost. Hynek s nestydatýma očima se vzdálil kamsi do nedohledna. Čtyři roky! Díky, otče, díky! Ta chvíle srozumění zbourala přehrady cizoty. Plakala a smála se zároveň, když se mu nadšeně vrhla do náruče. Se zahanbením si uvědomil, že jeho velkodušnost měla z valné části původ v tom, že chtěl mít celou nemilou záležitost co nejrychleji z krku. Bouřlivá Ulričina vděčnost ho vinila z nehorázného pokrytectví. Měl vůbec právo ji přijímat?

Nerozhodně ji pohladil po vlasech, ale než se odhodlal ke zpovědi, která zcela jistě nebyla pro její sluch, vysvobodil ho hřmotný návrat hradního pána.

„Ty jsi prý vyhnal žoldnéře, které si najali zlatokorunští mniši!“ vykřikl pan Vítek rozjařeně. „Mluvil jsi s opatem?“

„Ano. Slíbil jsem mu ochranu krumlovských pánů.“

„Tak tedy přijal, bratře. Konečně přijal!“ Pan Vítek se rozvalil na dubovou lavici a spokojeně se rozesmál. „Po patnácti letech! Nemá už svého krále ovšem. Kolik dal?“

Vítězný Záviš upadl do viditelných rozpaků. I když Krumlovští k rozmnožení svých statků naprosto nepotřebovali zlatokorunské poklady, byla to otázka rodinné cti. „O tom teď nehodlám mluvit,“ řekl zamračeně. „Vyrovnám se s tebou, buď klidný.“

Ulrika to pochopila po svém. Ovšem, brali. Všichni berou. Hynek z Lichtemburka měl pravdu. Její nadšení pro otce trochu opadlo. Obřadně se uklonila a vyklouzla z místnosti.

Bratři osaměli. „Nic neříkáš,“ promluvil tiše Záviš. „Není co.“ Vítek zavrtěl hlavou. Věděl, s jakým napětím jeho bratr očekává zprávu z Prahy. „Nemluvili jsme s ní.“

Falkenštejn zbledl. „Nechtěla vás přijmout?“

„Nemohla. Královnu, můj milý, vydali pražští Němci markraběti. V noci Braniboři vtrhli do domu a odvlekli je na Bezděz.“

KDO JE HODEN SVÉHO MEČE

Před Budějovicemi se objevili v pravé poledne. Chvíli trvalo, než se ospalé klinkání kostelního zvonu změnilo v poplašné údery. Mnoho nechybělo a vjeli do otevřené brány.

„Ty zůstaneš tady," obrátil se Falkenštejn k Ulrice. „Bojovat tě přece jen nenechám."

Přestože se ke Krumlovu už řadu dní sjížděli ozbrojenci ze Stráže, Landštejna i Rožmberka a krumlovská posádka i ostřílení válečníci, které s sebou přivezl otec, čistili a brousili zbraně jako o závod, nevěřila moc Vítkovi, když jí večer řekl se zářícíma očima: „Zítra dobudeme Budějovice." Zvlášť ráno, když se k nim připojila ve svém ošoupaném jezdeckém obleku a otec ji nepokáral ani pohledem. Copak takhle rytíř vyjíždí k boji? V Jihlavě ho viděla v těžké zbroji. A do skutečné bitvy že by šli takhle nalehko?

A teď byli skutečně tady a obránci města o jejich úmyslech zřejmě neměli nejmenší pochybnosti. Jak by ne, šlo tu zjevně o víc než o dávný spor mocného rodu s královským městem. Vedle českého lva se na věži pyšnila i braniborská orlice a ten, jehož markrabí za jakousi záhadnou službu pověřil správou bohatého města, byl osobním nepřítelem pana z Falkenštejna a pan z Falkenštejna neodpouštěl. Zejména tak zánovnímu přívrženci poručenské vlády, jako byl královnin věrně oddaný Jan z Kozích Luk.

Ulrika se nadšeně dívala na svého otce, z jehož tváře zmizel zasmušilý výraz, který tak dobře znala. Nebezpečí na něj působilo asi tak jako na jiné víno. Rychlým pohybem přejel po svém vystrojení, zatímco kůň pod ním tančil na neklidných nohách a pohazoval krásnou hlavou, jako by se na něj přenášela netrpělivost jeho pána. „To pojedeš takhle?" zeptala se zvědavě. „Ani si neoblékneš zbroj? V Jihlavě přece..."

Rozesmál se. „Na turnaje jezdí rytíř okován jako biskupská klenotnice. A tohle není bitva v poli. Útočník musí být rychlý a hbitý, musí se protáhnout škvírou, zlézat hradby, uskočit před letícím kamenem. Nevšimla sis, že mě ta těžká zbroj v

Jihlavě málem stála život? Taktak jsem stačil uhnout. Nebožtík král věřil na železné rytíře. Mám jeho školu, ale tady se nehodí.“ Přelétl spokojeným pohledem svoje bojovníky, kteří se tvářili stejně dychtivě jako on, a vykřikl: „Do toho, děti!“

Ulrika zaslechla za zády praskot, jak se na kraji lesa řítil k zemi padající strom, a rychle se otočila. Teď nevěděla, kam se dívat dřív. Naproti, z druhé strany, se objevili rožmberští a landštejnští s těžkými praky. Její otec se pod korouhví s pětilistou růží řítil v čele nepočetné skupinky přímo k ohroženému městu. První šípy létaly kolem nich. Jezdci zahnuli podél hradeb, jako by se vysmívali nebezpečí, a divokým cvalem se hnali kolem města.

Déšť šípů houstl. Falkenštejn zachytil korouhev, padající z rukou zraněného zbrojnoše, a zarazil koně v plném trysku proti bráně ve chvíli, kdy z druhé strany na městské hradby udeřily těžké kameny. Lučištníci se zmateně přemisťovali k ohroženému místu.

„Hejtmane!“ zařval Záviš hlasem, který muselo být slyšet až v nejhlubším sklepení budějovické věže. „Rychle se pomodli. Přišel jsem si pro tvou hlavu a tentokrát neutečeš.“

Zvedl ruku. Z lesa kolem Ulriky se vyřítilo soukolí spojené těžkými krátkými břevny a na něm narychlo otesaný kmen namířený k bráně. Ojíř z Lomnice, pán na Landštejně, vyvedl k útoku celou sílu svých ozbrojenců, kteří se s divokým pokřikem sápali na hradby. Brána zapraskala. Ti, kteří vedli zhoubný úder, couvli k novému rozmachu. Skupinka kolem Falkenštejna se rozptýlila. Viděla Vítka, jak se spolu s několika ostatními vrhá k bráně, aby odtáhl raněné z dosahu těžkých kol. Ale její otec stál nepohnutě jak socha v lijáků šípů, který se soustředil kolem něho s korouhví v ruce a lehce pozdviženým štítem.

„Dělá to vždycky tak,“ promluvil vedle ní Budivoj, nejmladší z krumlovských bratří. „Říká se, že má smlouvu s ďáblem. Dobře ví, že strach ochromí nepřátelskou ruku. Kolik bitek jsme už takhle vyhráli proti horší přesile! Ještě nikdy se nestalo, aby se zmýlil, ale ani dnes nám nezapomněl říci, co máme dělat, až padne.“

„On padne?“ zeptala se s hrůzou.

Pokrčil rameny. „Smrt je naše sestřička. Ale ty ji nepokoušej, i když jsi Falkenštejnova. Už musím, vidíš? Prolomili bránu.“

Všichni se teď vrhli zběsile proti hradbám. Z roztříštěné brány vyrazil hlouček těžkooděnců a probil se tenkou řadou útočníků. K výpadu? V zoufalém pokus o útěk? Falkenštejn, který pod spuštěným hledí tušil prchajícího hejtmana, se s hrstkou odvážlivců vrhl za nimi. Utkali se až u lesa. Ulrika bez dech přihlížela střetnutí nerovných zbraní. Ale hbité meče nalézaly mezery i mezi pláty zbroje. Poslední rytíř se vzdal. Pod přílbami byly samé cizí tváře. Ranění pokulhávali k lesu a zajatce vedli mezi sebou. Ulrika se připojila k otci, který obracel koně znovu k městu. Na jeho sedle byla krev. Byla jeho? Ale ať byl zraněn jakkoli, zjevně si

toho nevšímal. Zdálo se, že ve svém podivném opojení nevnímá ani ji, protože ji ani slůvkem nezarazil, když se rozjela za ním.

Na hradbách zatím bylo víc křiku než boje. Jako by si obléhající ani obléhaní nevěděli rady. Vítkův otec se přiblížil. „Za průlomem je úzká branka," vykřikl „V ní stojí rytíř v plné zbroji. Nad ním na zdi pět lučištníků. Naši tam nedostřelí. Ty, kterým se podaří proniknout až k němu, napichuje po jednom jak holuby na rožeň. V noci vybouráme hradbu. Dneska je už nedostaneme."

V proražené bráně se vršili mrtví. „Dej je odtáhnout," řekl Falkenštejn a jeho tvář ztvrdla. „Nebudu čekat do zítřka."

„Zkusíme ho smést beranem."

„Beranem proti rytíři!" ušklíbl se Falkenštejn. „Uhne a darmo si kládou zacpeš průlom. Ne, já sám. Čekejte tady." Trhlina se zvolna uvolňovala. „Budu se krýt za ním. Až padne a oni vypustí šípy, všichni za mnou, než stačí znovu napnout tětivy."

Pobodl koně. „Otče!" vzlykla Ulrika. Nikdo ji neposlouchal. Hnala se za Vítkem, který harcoval k označenému místu.

Jech z Rosenthalu, pokrytý od hlavy k patě krví jako neobratný řezník, zvedl meč proti novému soupeři, který rychlým půlobratem proklouzl kolem něho do chráněného kouta. Němce to příliš nevzrušilo. Lučištníky na svou podporu nepotřeboval a tady, ve stísněném prostoru, se jeho protivník mohl špatně bránit. Ale po několika ranách poznal, že našel svého mistra. Couvl, mohl si to dovolit. Jen vyběhni za mnou, pyšný pane. S několika šípy v těle už nebudeš tak čiperně čelit mému meči.

Zkušený Záviš se nedal vylákat. Zůstal klidně stát s připraveným mečem. Bratři ho nezklamali. Několik šípů zvenčí třesklo po rytířově zbroji. Jeden uvízl ve skulině mezi pláty. Jech z Rosenthalu zařval jako raněný tur. Rána byla mělká, ale bolest ho rozzuřila. Vrhl se znovu na číhajícího nepřítele a tentokrát našel svůj osud.

Záviš přeskočil mrtvého a rozběhl se k rohu. Ujde? Tětivy zazpívaly. Dobyvatelé se s divokým řevem vřítili do průlomu a přeběhli zrádné místo, dřív než střelci nasadili nové šípy. Ulrika viděla, jak její otec klopýtá kupředu podivně kolísavými kroky a najednou zmizel. Mstitelé se přehnali kolem něho a vrhli se zevnitř na hradby. Vítek se sklonil nad padlým. S pláčem přeběhla vzdálenost, která je dělila. Spojenými silami ho vlekli ven.

„Opatrně! A nevytrhuj šípy!" sykl k ní. „Nebo vykrvácí."

Přehodili bezvládné tělo přes sedlo koně, který čekal u brány, jako by kolem nezuřila bitevní vřava. Jako by věděl, co jeho pán potřebuje, přiměl křepké nohy k vláčnému, pomalému kroku a hedvábnou šíji vzpínal bez hnutí do výše, aby ho zepředu podepřel. Ulrika se s hrdlem křečovitě staženým dívala na dva šípy, které hrozivě trčely z jeho zad. Ruce a nohy se bezmocně klátily nízko u země.

Zvítězili? Ano, jistě. Ale Ulrika, ještě včera nadšená pro hrdinské kousky, si najednou nedovedla představit, k čemu to vlastně bylo. Dlouhá, nekonečná cesta k nejbližšímu stavení s nosítky ze spletených větví. Za nimi hořící město a Jan z Kozích Luk, houpající se na větvi nejvyšší borovice, aby dobře viděl na svou smrt.

Takhle tedy umírají rytíři? Ve službách špinavé, zbytečné ziskuchtivosti? Jak to řekl Hynek z Lichtemburka? Vyvrátí Zlatou Korunu a zmocní se Budějovic. Měl do písmene pravdu. A ona by měla pohrdat tím, který teď odchází z jejího života, stvořeného v podivné, odpuzující chvíli v zešeřelé ložnici rakouského hradu. On, loupežný rytíř, a ona, jeho dcera. Proč? Proč je tu? Teď ji jeho bratr urychleně provdá, ať už za kohokoli. A konec.

Seděla v nízké komůrce, kterou pro něj upravili v lesní samotě. Venku v šeru večera svítily kvetoucí stromy z malé zahrádky. Občas tíknul ze sna usínající pták. A přece nedaleko dohasínalo vypálené město, kolem něhož Budivojovi vojáci házeli mrtvé do narychlo vykopaných jam a znovu budovali rozvrácené hradby. Z městské věže shlížela vedle korouhve s českým lvem i druhá s pětilistou růží.

Jaro! Z blízkého lesa čišel chlad, ale vzduch omamně voněl. Pečlivě přikryla ležícího otce a nechala nízké okénko otevřené. Mohla se zeptat ranhojiče, který klímal venku za dveřmi, ale ten muž s krvavýma rukama v ní budil děs. Nedovedla pochopit, jak Falkenštejnovi bratři mohli stát kolem něho při hrůzyplné operaci a povzbuzovat ho pochvalnými výkřiky. Byl to prý zázračný ranhojič, kterého krumlovští objevili až někde mezi Saracény a jehož jim kdekdo v Čechách záviděl. Ale Ulrika si z jeho umění zapamatovala jen otcovo drásavé zaúpění, když z nejhlubší rány surově vyrval celý šíp s nepoškozeným hrotem a vítězně ho ukazoval kolemstojícím za jejich uznalého mručení. Z uvolněné rány vysokým obloukem vytryskla krev až do jeho tváře. Zapomněl ji otřít. I teď spal vsedě na prahu se stopami svého řemesla na tmavém, hnědém čele.

Vyklonila se z okénka a hluboce se nadechla svěžího studeného vzduchu. Svedla malou bitvu o čest bdít nad raněným a vyhrála ji, ale teď jí v těsné komůrce, kde vůně lesa zápasila s pachem čerstvé krve, bylo trochu nevolno. Život, říkala si, skutečný život. Nelze mu uniknout. Musím se naučit ho žít i s jeho strastmi.

S obavami naslouchala otcovu trhanému dechu, který chvílemi ustával a zase se uvolňoval hlubokým vzdechem nebo tichým zasténáním. S postupující nocí byl stále neklidnější. Roušky kolem jeho těla znovu zmokvaly krví. Pokoušela se ho stlačit na lože, když se zvedal, a úpěnlivě ho zapřísahala plačtivým hláskem. Zablábolil jakési nesrozumitelné slovo a zemdleně klesl zpátky, bledší než smrt a s čelem pokrytým potem. Ulrika se nad ním zděšeně naklonila. Má vzbudit toho hrozného muže přede dveřmi? Ale najednou se jeho bolestí stažená tvář vyrovnala jakýmsi blaženým poloúsměvem a Ulrika slyšela, jak docela zřetelně zašeptal to slovo.

„Unhu.“ A ještě jednou. „Unhu.“

Nato zavřel oči a upadl do hlubokého, mdlobě podobného spánku.

Unhu? Co to mohlo znamenat? Umřu? Nebo je to nějaké slovo, které z řeči této své nové vlasti ještě neznala? Padla na ni nepřemožitelná únava. Přitáhla si dřevěnou lávku, schoulila se na ni a vyčerpaně usnula s hlavou položenou v otcově suché, horké dlani.

„Probuď se! Ulriko!“

Vítkův otec stál nad ní a lomcoval jejím ramenem. Vyděšeně vzhlédla. Okénkem do komůrky dávno padal den. Krví potřísněné lože, o které se opírala, bylo prázdné.

„On umřel!“ vykřikla lámajícím se hlasem. „Umřel?“

„Kdo?“ zeptal se pan Vítek nechápavě. „Něco se ti zdálo.“

Neodpověděla, jak její pohled zabloudil okénkem ven. Ano, to se mi zdá, řekla si s úžasem. Tam Ojíř z Lomnice, nejstarší syn Vítka z Klokot a bratr nešťastné paní Ludmily z Týnce spolu s Vokem z Krumlova pomáhal do sedla komusi, kdo ztěžka, ale přece jen přehodil nohu přes hřbet koně, pohodlně se usadil a konečně se chopil i uzdy prsty, které se až dosud křečovitě svíraly na koňské šíji. Potřásla hlavou, ale udivující obraz nezmizel. Záviš z Falkenštejna nebo jeho duch zvolna projížděl koně po louce před domem.

„Vyrazíme, je pozdě,“ promluvil za ní pan Vítek. „Musíme pomalu.“

Vylítla ven jako blesk bez jediné myšlenky na snídani. V květech se ještě třpytila rosa. Takové jitro! Družina ji přivítala žertovným halasem. Vyskočila na koně a připojila se k jeho boku.

Celou cestu se ho držela jako klíště a nespouštěla z něho zamilované oči. Jel v čele jako vždycky a ostatní vyrovnávali krok podle jeho koně, který zvolna a opatrně našlapoval na kamenité stezce. Mlčeli. Za nimi šuměl tichý rozhovor a rytíři v dobré náladě chvílemi propukali v smích a povzbuzovali vedoucího jezdce obhroublými poznámkami. Neodpovídal. Držel se velice zpříma, ale bylo na něm znát rostoucí únavu, kterou zmáhal jen s přemáháním.

„Neodpočineme si trochu?“ odvážila se nakonec porušit mlčení.

Obrátil k ní pobledlou tvář. „Asi budeme muset,“ řekl stísněně, ale usmál se. „Napřed se trochu projedeme, co říkáš?“

Nečekal na odpověď a pobídl koně do cvalu. Vítkovci vzadu vyrazili vítězný řev. Ulrika se řítila za ním nechápající a rozhněvaná. Divoká jízda skončila poměrně brzy. Falkenštejn zarazil koně.

„Ach bože,“ řekl zlostně. „Přece jen to nepůjde.“ A skácel se v mdlobách na šíji svého koně.

Ulrika hlasitě vzlykala, když ho bratři ukládali do mechu.

„Neplač,“ utrhl se na ni Vítek netrpělivě. „To přece nic není.“

Vok odběhl k blízkému pramenu a vracel se s přílbou plnou vody. Než mu Ulrika v tom mohla zabránit, chrstl ji raněnému do tváře.

„Stárneš, Záviši," řekl za ním Vítek skoro spokojeně. „Před pár lety by ses přinejmenším takhle nepřecenil. Aspoň nám strýcové přestanou vyčítat, že jsi moc mladý na starostu rodu."

„Ani za dvacet let nebudu tak líný jako ty," odpověděl Záviš prskaje vodu a posadil se. „Mne by druhorozený drzoun o prvenství nepřipravil, pane z Krumlova."

„Proč jsi to udělal?" pípla vyděšená Ulrika. „Proč?"

„Protože ses nudila," usmál se. „Jsi zvyklá jezdit cvalem."

„Nevěř." Vítek se na bratra díval sice láskyplně, ale jaksi popuzeně. „Zkoušel se. Chce dobývat Bezděz a nejspíš hned zítra."

„Zítra mi bude líp," zavrčel Falkenštejn vztekle, vyhledal suché místo a znovu se uložil. „Druhý den je to vždycky nejhorší. Zavolej Alího, Ulriko. Za chvíli musíme dál."

„Železný kníže," ušklíbl se Vítek. Najednou se rozhostilo ticho, jako by řekl něco nepatřičného. Ulrika měla pocit, že jde o víc než o suché označení nezlomné odolnosti jejího otce. Už z pohledu, který mlčky vrhl na nejstaršího bratra. Vítek přijal výzvu a pohodil hlavou. „Dědic železného krále," dodal a odvrátil se.

„Něco se ti nelíbí, Vítku?" zeptal se Falkenštejn. Napohled vypadal docela lhostejně, ale Ulrika sebou trhla leknutím, když se ozval jeho tichý, nebezpečně klidný hlas.

„Jdu pro Alího," prohlásil Ojíř z Lomnice hřmotně. „Ty pojď se mnou, Vítku!"

Rozkohoutění bratři ho neposlouchali.

„Proč Budivoj nestáhl královskou korouhev?" vyštěkl Vítek.

Závišovy oči se zúžily. „Budějovice jsou přece královské město," odpověděl s urážlivou trpělivostí. „To nevíš?"

„Budivoj je náramný královský hejtman, bratře," zasmál se Vítek zlostně. „Vážím si tě, poslouchám tě, půjdu za tebou do pekla. Ale neměl jsi právo svolávat celou rodovou hotovost, aniž bys nás zasvětil do svého záměru. Leckterý z nás by nechtěl krvácet proto, aby se uprostřed našeho panství udržel ten královský vřed."

Falkenštejn přelétl pohledem své příbuzné. „Krvácí snad ještě někdo?" usmál se. „Já si nestěžuju. Budějovice měl dostat Budivoj a ten s tím souhlasil. Nikomu dalšímu už do toho nic není. Slíbili jsme si vzájemnou podporu. Až si Jindřich z Rožmberka usmyslí dobývat Linec, půjdu s ním bez řečí a nebudu se ptát, jestli to náhodou nedělá Albrechtovi pro potěšení. Přitom Albrechta nemůžu ani cítit. Malý král je bezmocné dítě. Sirotek. A jeho matka vdova. Smím-li vám to připomenout, páni bratři, jsme rytíři. A cosi jsme na rytířskou čest kdysi přísahali."

„Děláme z žen vdovy a z dětí sirotky, abychom je pak mohli chránit?" zeptal se Vítek posměšně.

Falkenštejn zavřel oči. Vypadal najednou strašně unaveně. „Tohle mi nepřipomínej, Vítku," řekl mdle. „Jestli chceš, rozloučíme se. Mohu přespat v Pořešíně."

„Neurážej mě," zamračil se Vítek. „Podřídil jsem se ti dobrovolně, ale slepě neposlouchá nikdo z nás. Před třemi lety, když jsme se proti králi přidali k Borši z Riesenburka, jsi nám dobře vysvětlil, proč to máme udělat. Věděli jsme, do čeho jdeme, a nikdo ti slovem nevyčetl, když to Ronovci po Boršově smrti vzdali a my jsme zůstali sami propadajíce hrdlem, kdybychom se neubránili ve svých hradech. Najednou je z tebe přítel českého krále a říkáš, že nám do toho nic není. Je, Záviši. Chci vědět, v čem je změna."

„Českou zemi plení Braniboři a v Rakousku se usadil Albrecht Habsburský. Chtěli jsme samostatný stát, ale ten jsme si mohli vybojovat jenom na českém králi, dokud byl rakouským vévodou. Rakouským vévodou už není a naše statky kolem Dunaje jsou v nebezpečí, dokud česká královská moc nebude znovu tak silná, abychom se o ni mohli opřít. Je to jasné? Síla, která nás dřív ohrožovala, nás teď může chránit. Ale musíme jí pomoci. Český král, ten jediný, který byl dost mocný i bez nás, vykrvácel na bojišti."

„A zanechal po sobě vdovu a sirotky," doplnil Vítek, ale tentokrát bez hněvu. Díval se na bratra s uznalým nadšením. Ostatní Vítkovci stáli kolem v sevřeném kruhu se vzrušenými tvářemi.

„Chceš královně nabídnout útočiště v dobytých Budějovicích?" zeptal se napjatě Ojířův syn, Smil z Nových Hradů. Jako by vyslovil něco, nač všichni mysleli, začaly se z kruhu vznešených příbuzných ozývat výkřiky, jejichž smysl byl Ulrice dost nejasný.

Jejího otce nepotěšily. Zrudl a zprudka se posadil. „Králi!" vykřikl ostře. „Prosím, aby o tom nenastala nejmenší pochybnost."

Umlkli, ale usmívali se velice poťouchle. „Králi, ovšem," souhlasil Vítek překotně. „Buď bez starosti, Záviši. Rozumíme."

Ulrika klečela u jeho hlavy, šťastná k smrti, s uslzenýma očima. Nejsou všichni takoví, nejsou, pane z Lichtemburka. A ten pohádkový rek, který nezištně staví život do služeb dětí padlého nepřítele, je můj otec.

„Vezmi mě s sebou, otče," šeptala zajíkavě. „Prosím tě. Nechci tě opustit. Chci být s tebou. Vždycky. Všude."

Bradatý ranhojič rozepjal jeho kabátec. Záviš zaťal zuby při nenadálé bolesti a Ulrika tiše vykřikla. „Zvykej si," usmál se s přemáháním, když si všiml, že její oči polekaně bloudí po jeho obnažené hrudi, rozryté křížem krážem jizvami starých ran. „Jednou ulehneš do lože rytíře, který ze sna bude mluvit o bitvách. A budeš-li chtít líbat místo, kde tvé rty na jeho těle ještě nepředstihl nepřátelský meč, budeš ho hledat dlouho a možná marně."

Otřásla se. „Pan z Lichtemburka je takový?"

„Všichni jsme takoví.“ Obrátil se k Arabovi. „Už můžu, Alí?“

„Tři týdny na loži, o nic míň,“ řekl ranhojič přísně, zatímco skládal své náčiní. „Na koni, aby zabiješ, nedovolím.“

„Před deseti lety bych s tímhle jel do boje. Dobrá. Vzkažte do Krumlova pro nosítka. Tři dny jsi říkal, tuším. Podřídím se.“

Ulrika se polekala. „Je ti tolik zle?“ zeptala se tiše a odvážila se políbit jeho zavřené oči pod bolestně staženým obočím.

„Tolik ne. Ale čeká mě velice náročný úkol. Nesmím selhat.“

HRA O KRÁLOVNU

Příroda se tu probouzela pomalu. V doubravách suše šelestily mrtvé hnědé listy ještě dávno potom, co na loukách rozkvetly první květy. Zato teď jejich kadeřavé moře zářilo světlounkou mladou zelení. Slunce! Kéž je slunce! Náš příchod sem provázela bouře, divná, nezvyklá zimní bouře s blesky sjíždějícími z žlutočerných mraků. Už předtím, tu noc... Nikdy nezapomenu na divoké, surové tváře v sinavých záblescích a na prázdnotu v hrudi kolem zastavujícího se srdce, když mě rvali z lože a vlekli do neznáma. Strach. Strach, strach. Bledý, ohavný, nedůstojný. Bude už provázet každou bouři mého života? Když jsme jeli sem, blesk udeřil do dubu u cesty, který hořel jako pochodeň, ječel jsem hrůzou, pronikavě, k neutišení, poslouchal jsem ten protivný hlas, jako by patřil někomu jinému, a bezmocně jsem zuřil, že se nedokážu ovládnout. Protože oni se smáli. Mně se smáli. Zacházejí teď se mnou se shovívavým pohrdáním. Ale musím být zticha.

Matka mě konejšila, ale mrzelo ji to. Poznal jsem jí to na očích. Byly hněvivé, i když mi šeptala mazlivá slova. Anežka se mnou tři dny nemluvila. Pyšná princezna! Jenom Jan. Ale Jan je sluha, asi neví, jaké jsou povinnosti králů.

Když je hezky, dovolují mi sedět na ochozu věže. Dole v doubravě někdo je. Už několik dní vídám občas kmitnout se nějakého jezdce. Něco se děje. Ale mně nic neřeknou. Nevadí, mám také svoje tajemství. Braniboři mě pokládají za přihlouplé dítě, Anežka za slabocha a matka doufá, že z toho vyrostu. Už tři měsíce tady sedím v té věži a učím se. Dívám se na doubravu a mlčím. Poslouchám, pokud mám příležitost. Pamatuju si všechno. Divili by se.

Například vím, že římský král je zamilován do matky. Ale asi se to projevuje, jen když ji vidí. Jinak by si braniborský markrabí nikdy nedovolil zavřít nás tady. Přesto ji Herrmann, Otův purkrabí, pouští ven na mši. Ale ani za cenu nejsladších úsměvů, které mu věnovala, jí nedovolil vzít s sebou i mne. Vím, že poslala vzkaz panu z Dubé. A pan z Dubé je teď tady. Prý z pověření mého poručníka. Pochybuju. Ani Herrmann mu moc nevěří. Jeho pečetě jsou asi pravé, ale já vím, že pan Hynek je piják nad pijáky a Braniboři, když se opijí, jsou zvířata, která

nevědí, co dělají. Můj bratranec není výjimka. Jistě by pro nás neposílal pana z Dubé. Čecha. Ačkoli mi nic neřekli, chvěju se o něj hrůzou. Dny plynou a každý posel z Prahy ho může prozradit.

Z okna rytířské síně, které bylo právě pod ním, se ozvaly vzrušené hlasy. Malý král seběhl po schodech k otevřeným dveřím.

„Moje příkazy jsou přísné," křičel pan z Dubé rozčileně na purkrabího. „Jak si to zodpovíš před svým pánem? Už týden se vymlouváš na to a ono. Nevěříš mi snad? Pošli tedy posla do Prahy."

„Nevymlouvám se," tekl purkrabí stísněně. Nebyl si jist. Vítal každou příležitost ke zdržení, ale ve skutečnosti se ho také bál. Markrabí byl přísný a jeho pečeť na listině, kterou vystavila česká kancelář, byla pravá. Ale česká kancelář! Mohli ho oklamat. Braniborský biskup sice umí číst, ale braniborský biskup tu není. A bez něho markrabí těžko ví, co vlastně přikázal.

Herrmannovi se žaludek svíral hrůzou. Pochybná čest hlídat českého krále, čest, které si tolik považoval, začínala být nebezpečná. Už aby se zbavil toho slabomyslného kluka! Přesto...

„Byla mi přikázána nejvyšší opatrnost," řekl o poznání rozhodněji. „Jeho Jasnost má velkou starost o královo bezpečí. Chce nad ním bdít osobně. Dokud se neobjeví sám, nemohu..."

„Slovo pana z Dubé ti nestačí?" rozkřikl se pan Hynek. „Myslíš, že já nechám našeho krále zardousit cestou od nějakých loupežníků? Dáš mi přece doprovod, či ne? Nebo se už i Braniboři bojí přepadení na našich cestách? Leda od svých, pane Herrmanne. Nebudu už smlouvat. Zítra odjíždím. A pak se těš, až přijde markrabí."

„Dobře. Na tvé zodpovídání, pane. Zítra." Herrmannovi se trochu ulevilo, když si vzpomněl na ubohoučkou českou družinu, která čítala pouhé čtyři lidi. Proti dvacítce vojáků z tvrze jsou bezmocní.

Václav taktak uskočil ode dveří a s bušícím srdcem také počítal, když znovu vyběhl na plošinku věže. Jenže jeho počty nebyly tak jednoduché. Neznámá veličina, kterou mu nabízely pohybující se větévky v doubravě, daleko přesahovala sílu hradní posádky, jakmile vystoupí ven z bezpečné ochrany hradeb. Díval se na vlnící se zelené moře pod sebou a ze vší naděje mu najednou bylo smutno. Tajemství! Znali ho přece i jiní. A líp.

Zítra. Noc, která nemá konce. Spi, spi, řekla matka nepřítomně, když mě líbala na dobrou noc. Jsem hlavní osoba v téhle velké hře a přitom sotva víc než věc. Něco jako královská koruna nebo žezlo. Ani se nestarají, jaký jsem doopravdy. Jsem král a... Otec byl taky král a o všechno se staral sám. Vládl. Poroučel. Mně říkají jen, co král musí a nesmí. Kdyby byla jenom matka a já jenom syn, snad by mi rozuměla líp. Miluje mě, ovšem. Ale mezi námi leží zlaté jablko. Nejsem dítě. Jsem dědic jeho trůnu.

Trůn. Červotočivý kus nábytku bez slávy a moci. Dokážu někdy to, co ty, můj otče? Nepovedl jsem se zkrátka. A snad je to všechno tím, že jsem ještě moc malý. Mikuláš je velký. Toho zajali aspoň v bitvě. Ale stejně nebude králem. Je synem hraběnky z Kuenringu a tobě říkal otče. Levoboček. Nevím přesně, co to je, ale levobočků je zřejmě spousta a často dědí tituly po mužích jiného jména, kteří jsou prý jejich otcové. Mikuláš ne. Je jen vévodou opavským.

Nemám ho rád. Je příliš hřmotný a okázale statečný. Smál se mi, když jsem se bál prvně sednout na koně. Jiní jsou statečnější a nesmáli se mi. Možná že to smějí jen královští levobočkové. Teď se mi posmívají všichni. Už nemám otce. Nenávidím je.

Chlapec sklouzl z lože. Celé tělo ho už bolelo, jak se neklidně převaloval sem a tam. Aspoň se trochu projdu. Chvíli se bezmyšlenkovitě šoural po chodbách, než k jeho vědomí pronikla nepřátelská tma.

Její šumění se ve zbystřeném sluchu měnilo v přízračné kroky půlnočních strašidel. Když se otočil, aby se vrátil, zahlédl světélkující zelené oči.

Zpotil se strachem. Kočka. Kočka, kočka, opakoval si. Docela obyčejná kočka. Než se přiměl k pohybu, roztrhl tmu strašlivý výkřik jako nářek vražděného dítěte. Obrátil se a bezhlavě se rozběhl pryč, bez sebe hrůzou.

Tam! Proužek světla u dveří rytířské síně! Sotva popadaje dech, když k nim klopýtal. Hlasy zevnitř ho zarazily.

„Podvodník!“ říkal kdosi neznámý. „A ty jsi hlupák, pane Herrmanne. To nevíš, že doubrava je plná jeho zbrojnošů? Museli jsme čekat do tmy a omotat kopyta koní hadry. A ty bys poslal celou posádku! Až by je vyřídili, možná že by ještě dobyli hrad a pověsili tě na větvi. Panu z Dubé by to prošlo, víš? Ani já si na něj nesmím postěžovat. Ostatně by se stěží vracel s tak vzácnou kořistí do Prahy.“

„Ale pečeť Jeho Milosti...“

„Pečeť, pečeť! Markrabí mu svěří pečeť pětkrát denně jako sázku při víně. On se ovšem domnívá, že jeho služebníci budou ctít jeho příkazy a nedají se oklamat jako kluci. Ano, kluci. Jenom kluk může ženské nalítnout tak prostoduše. Vlastně máš štěstí, pane Herrmanne. Tvá hloupost tě možná zachrání. Hlupák je důvěryhodný, víš? Snadno dokážeš, co od tebe markrabí žádá.“

Vražděné dítě za Václavovými zády znovu zakvílelo Vrhl se slepě za světlem. Na poslední chvíli se ovládl, aby nevykřikl hrůzou. Dveře naštěstí nezavrzaly a světlo ze svícnů na stole sem dopadalo jen matně. Dva muži na druhém konci velké síně si ho nepovšimli. Váhavě se podíval do tmy na chodbě, ale neměl odvahu se vrátit. Pro jistotu si vsunul palec do úst na znamení přitroublé nechápavosti a potichoučku se usadil na stoličku v šeru.

Purkrabí rozčileně přecházel sem tam za zády jakéhosi šlechtice, který si vydatně přihýbal ze džbánku s perlivým vínem.

„Sama nepojede!“ vykřikl zoufale. „Nemůžu přece českou královnu vyvléci násilím z hradu!“

„Byla venku už třikrát,“ řekl posel sametově. „Myslíš, že to markrabí neví? Třikrát jsi už nedbal jeho příkazu. Neradím ti, aby se to ještě opakovalo. Ostatně ji zve římský král. Tělo jejího chotě je už ve Znojmě zbavené papežské klatby.“

„Markrabí k tomu přivolil?“

„Skřípe zuby, můj milý. Její setkání s Rudolfem Habsburským mu vynese řadu nepříjemností. Starý pán si na ni potrpí. A ona stěží potvrdí, že se sem uchýlila dobrovolně, jak se mu Jeho Milost pokoušela namluvit. Ale konečně, jejím poručníkem není.“

„Nepůjde sama,“ opakoval purkrabí. „Nikdy. A co pak?“

„Pak, milý příteli, budeme mít možná co dělat s vojáky římského krále. A ty budeš první, kdo to odnese. Služebník musí pykat za pána, zvlášť když je to služebník provinilý. Nemám pravdu?“

Zvedl hlavu a jeho pohled padl na Václava. Rychle vstal a zatlačil Herrmanna do výklenku u okna. „Vrtáku,“ procedil mezi zuby. „Necháš je volně pobíhat po hradě! Ten kluk slyšel všechno.“

„Toho si nevšímej, je slabomyslný. Nic nepochopil.“

„Že ne?“ usmál se cizinec a obrátil se k chlapci. „Co tady děláš?“ zeptal se přísně.

„Já...“ Václav se zajíkl. Radši by dělal hrdinu, ale zbabělost nedůstojná krále ho teď mohla zachránit.

Pan z Dubé se to musí dovědět. Hned. Ani se nemusel přetvařovat. Ještě se děsem třásl jako list. „Strašidla,“ vypravil ze sebe s drkotajícími zuby. „Světélkují ve tmě. Rozsápala by mne. Jako to dítě, které naříká. Slyšíš?“

Křečovitě se rozvzlykal vzrušením a strachy, když se zvenčí ozvalo nové ječivé zakvílení. Cizí šlechtic se rozesmál. „Noci lásky,“ řekl posměšně. „To se milují kočky, chytráku.“ Obrátil se k purkrabímu. „Asi máš pravdu. Ale pro jistotu...“

Najednou popadl chlapce a rychle ho nesl ven do trny. V tvrdém sevření se Václav nemohl ani hnout. Kdesi blízko cosi vztekle prsklo. Něco chlupatého prolétlo vzduchem a lechtavě se mu otřelo o tvář. Ucítil na krku upíří škrábnutí a pronikavě zavyl hrůzou.

„Budeš zticha, spratku?“ Surová ruka na jeho ústech ho tiskla k zadušení, že taktak lapal po dechu. Ten, který ho nesl středem vřeštících ďáblů v kočičí podobě, byl možná také z jiného světa. Tma, tma, tma, otřesy kroků, které se rozléhaly chodbou jako klapot čertových kopyt. Marně kopal a svíjel se. Konečně se zastavili. Ruka tisknoucí jeho ústa povolila. Chlapec zhluboka nabral dech a trochu se uklidnil. Už se blížilo i světlo, jak purkrabí za nimi přinášel hořící svícen. Stáli před komůrkou v nejvyšším patře hradní věže. Jeho věznitel rozkopl dveře a postavil ho na zem.

„Jsem český král a nedovolím, aby se se mnou takhle zacházelo," řekl Václav s tichou zuřivostí, která přemohla jeho úzkost.

Cizinec se obrátil na purkrabího s hraným úžasem. „Pročpak jsi mi neřekl, že je to Jeho Milost?" zeptal se. Sklonil se před Václavem s dokonalou zdvořilostí. „Odpusť svému nehodnému služebníkovi, Milosti. Domníval jsem se, že za námi slídí nějaký špeh. Zůstanu tu s tebou a postarám se o tvoje bezpečí!"

Václav se zachvěl. Závan pekla prve v jeho tváři... Ale prosit? Tohohle? „Ne," odmítl příkře. „Chci k Janovi."

„Jeho sluha," přispěchal purkrabí s vysvětlením.

„Dej ho vzbudit, ale bez křiku. A ustelte jim tady. Jeho Milost musí mít pohodlí."

„Chci k matce!" vykřikl Václav.

„Královna přece spí," usmál se neznámý chlácholivě. „Spi také. Neboj se, nikdo se k tobě nedostane."

Smutná pravda. Okované dveře vzdorovaly po celý zbytek noci zběsilému úsilí obou chlapců. Vzdali se, až když úzkým okénkem u stropu pronikl den a z nádvoří, které bylo kdesi v hloubce pod nimi, se začaly ozývat hlasy jako ze vzdálené propasti. Václavovu zjitřenému sluchu se zdálo, že mezi nimi rozeznává i matčin.

Maminko! Přece mě tu nenecháš. Maminko!

„Nebreč," okřikl ho Jeník. „Musíme něco udělat." Rukama odřenýma do krve od marného zápasu s nepoddajnou závorou přitáhl pod okno těžkou dubovou lavici a začal na ni vršit všechno, co bylo v malé místnosti k nalezení. „Když vystrčíš hlavu z okna, uslyší tě," řekl na vysvětlenou Václavovi, který se na něj zoufale díval závojem slz. „Neboj se. Nenechají tě tu."

Pan z Dubé opustil Bezděz časně zrána, aby mohl poslat vzkaz svým lidem v doubravě. „Odjíždíš?" zeptal se sladce purkrabí, který se nečekaně odkudsi vynořil. „Přece jsem ti slíbil, že ti vyhovím. Královna se už chystá na cestu. Dal jsem ji vzbudit."

„Jen chci poslat jednoho ze svých lidí napřed, dáš-li mi průvod, jaký jsi mi slíbil. Mně postačí tři."

„Ovšem, ovšem," souhlasil purkrabí ochotně. „Buď bez starosti. Seřadím průvod na nádvoří. Můžete vyrazit hned, jak se vrátíš."

Pohodlná cestovní nosítka už stála na nádvoří. Jen zbrojnoši, kteří je obklopovali, nevypadali na to, že se někam chystají. Královna usedla uvnitř s Anežkou po boku a ještě jednou se usmála na purkrabího, který jí už tolikrát pomohl. „Kde je král?"

Purkrabí rázně přemohl nával studu. Obelhávala ho a klidně by ho uvedla do neštěstí. „Pan z Dubé už s ním odjel ven," řekl a nevinně se jí zadíval do očí. „Panoš je s nimi."

Pan Hynek se vrátil k bráně, právě když se zavírala za nosítky. V radostném vzrušení ani nepostřehl, že braniborští zbrojnoši zůstali uvnitř. „Jsme na svobodě, Milosti," vykřikl rozjařeně. „Teď už se ubráníme." Ale úsměv ho přešel při pohledu na královnu.

„Václav!" hlesla vyděšeně. „Kde máš Václava?"

V nosítkách s ní byla jen princezna Anežka. Hynek pochopil. Bez sebe vzteky se vrhl proti mříži.

„Zavřeli nás!" ozval se shora jasný hlásek Panošova Jana.

„Co to má znamenat?" rozkřikl se zběsile pan z Dubé.

Ale místo Herrmanna se v bráně za pevně uzamčenou mříží objevil někdo jiný. Baruth. Důvěrník markraběte. „Nevím, co tu děláš ty, pane z Dubé," řekl posměšně, „ale já jsem přijel v noci s rozkazem propustit královnu na žádost římského krále. Je smutné, když matka opouští svého syna, ale za něj zodpovídá jeho poručník. Jeď. A buď rád, že tě nechám vyváznout se zdravou kůží."

Pan z Dubé v poslední chvíli ustoupil ze zvedajícího se mostu. Královna v koutě nosítek usedavě plakala. Podíval se vzhůru. Tam, v úzkém okénku věže, se k sobě tiskly dvě dětské tváře. Dal jsem se napálit, uvědomil si zuřivě. Podcenil jsem toho neřáda.

Ještě chvíli okouněl před hradem, ale tady nemohli zůstat. I královna a její dcera se musely dostat do bezpečí. Zaujal místo v čele své družiny a nerudně vydal rozkaz k odjezdu. Po celou dlouhou cestu k Praze pustě a neslušně nadával.

Ulrika se dívala úzkým okénkem k západu na hory ozářené prvními paprsky vycházejícího slunce. Dávno už do Krumlova přibyl i starý Konrád a její chůva. Tam, za těmi pozlacenými vrcholy, na strmém hradě, kde se narodila, zůstala už jen vojenská posádka. Sbohem, Falkenštejne, domove mého dětství. Staneš se pro mě zvolna cizinou. Teď navěky už jsem tedy česká kněžna.

Škoda. Chůva tam mohla zůstat. Ulrika s nevděčností mládí chvílemi zapomínala na láskyplnou péči, s níž jí ta dobrá žena po celá léta nahrazovala matku. Nejbližší člověk, jediný milující. Dřív jediný. Dřív. Ta nová láska byla vábivější. Jenže chůva uplatnila své mocenské postavení a odrbaný kluk, honící se na koni po lučinách kolem hradu, se změnil ve způsobnou pannu, vzdychající zamilovaně u okna, z něhož vyhlížela mladého rytíře. Vysvobození mohla čekat jedině od otce, ale ten trpěl hůř než ona ve vynalézavé péči Konráda, který ho držel

na loži podle příkazů ranhojiče. Ani ji k němu nepustili. Neodvážila se odporovat. Slyšela už o ranách, které zabíjely ještě po dlouhé době. Ale ten týden k nepřežití...

„Ulrikóóó!“

Vítek byl přesný. Jenže se neobjevil u okna, ale na nádvoří. Ohlédla se. Samozřejmě. Ostražitá chůva se zvedla ze svého sedátka u dveří a kolébala se zvolna k ní. Ale teď se objevil dole ještě kdosi jiný a vybízivě zamával. Ulrice poskočilo srdce. „Podívej,“ řekla jásavě. „Otec mě volá. Přines mi jezdecké šaty.“

Chůva vyhlédla z okna a vzdala se. Ulrika radostně poskakovala po schodech v milovaném odřeném kabátci. Otcovo rázné uzdravení ji zachránilo. Starostlivý Konrád pobíhal kolem nich jako vyděšená slepice. Tři dny, kterými vyhrožoval jeho pán, se mu sice podařilo protáhnout na týden, ale pořád se mu to nezdálo dost pro vzácné zdraví pana Záviše, který se mu nepokrytě vysmíval, když pobízel koně ke krkolomným skokům a obratům přímo na nádvoří, jak se už nemohl dočkat divoké jízdy.

„Jen mírná procházka, pane!“ žadonil Konrád. „Pěšky! Několik kroků!“

„Pěšky!“ zasmál se Falkenštejn. „Ty mě chceš zabít, Konráde! Copak se nemocný může namáhat chůzí? Nebraň mi pečovat o mé choulostivé zdraví, když se chci jenom vozit.“

Ušklíbl se přátelsky na Ulriku a otevřenou branou vyrazili jako běsi ven v doprovodu hradního pána a jeho syna. „Dřevce, Vítku!“ zvolal Falkenštejn v dobré náladě na synovce, když se tryskem vraceli z divoké projížďky po lesích.

Jarní slunce pálilo jako zběsilé. Ulrika seskočila z koně a usadila se na padlém kmenu na kraji mýtiny, kde se rytíři chystali ke své hře. „Přinesl jsem ti tvou fenku,“ ozval se za ní z lesa mladý hlas. „Zaběhla se ti až k nám.“

Otočila se. Martin z klášterní vsi vystoupil z křoví s Panenkou v náručí. Trochu se zastyděla. V posledních týdnech se o psíka moc nestarala. Postoupil rychle k ní, když vztáhla ruku, a vyžle se octlo v jejím klíně ve chvíli, kdy se z loučky ozval praskot a temný úder. Zmeškala střetnutí! Vyskočila, přitiskla k sobě psa a rozběhla se k Vítkovi, který se právě zvedal ze země.

„Nic ve zlém, hochu,“ řekl Falkenštejn přátelsky. „Jsi muž, nemohu tě šetřit. Ještě pár let a hravě se mi vyrovnáš.“

„Sahal na ni!“ vykřikl Vítek zuřivě. „Viděl jsem to!“

„Při turnaji se musíš dívat na soupeře,“ pokáral ho strýc a najednou zpozorněl. „Kdo na koho?“ zeptal se ostře.

Ulriku polil ruměnec. „Ten chlapec na Panenku,“ řekla honem a zamračila se na Vítka. Co si to dovoluje!

Ale ten už stál před vetřelcem. „Co tu děláš?“ vybuchl. „Už jednou jsem ti řekl, že tohle jsou krumlovské lesy!“

Falkenštejn ho poznal. „Dej mu zlaťák,“ požádal bratra a obrátil se k Martinovi. „Kolem Zlaté Koruny je klid?“

„Ano, pane, jistě. Všichni na tebe vzpomínáme s vděčností.“

„Dobře. Zopakuj opatovi, že si nepřeju, aby si vydržoval vlastní hotovost. Kdyby hrozilo nebezpečí, přiběhni okamžitě do Krumlova. Ke mně nebo k panu Vítkovi. Rozumíš?“

Zatímco mladí znovu sedali na koně, přitočil se pan Vítek k bratrovi. „Ty nevíš, co se děje kolem Zlaté Koruny?“ zeptal se.

Záviš trhl rameny. „Zapomněl jsem na ně,“ řekl mrzutě. „Máš pravdu. To mohla být velká chyba.“

„Takže výkupné, které mi každý měsíc odevzdáváš od opata, je z tvé kapsy, ano? Ty myslíš, že potřebuju tvoje stříbro?“

„Trval jsi na zásadě, prosím. Vykupuju tedy klášter, který je pod mou ochranou.“

Ani klášter tedy! Ulrika se šťastně usmála na Vítka, který se na ni díval očima provinilého psa. „Tys mi odpustila!“ vyhrkl blaženě. „Já už nevím, co dělám. Týden jsem se k tobě nemohl ani přiblížit.“

Projeli krumlovskou branou. „Víš přece, co jsme slíbili otci,“ zašeptala, když jí pomáhal z koně.

„Ano. Ale aspoň být s tebou. Občas se dotknout tvé ruky. Stejně jednou zabiju toho Hynka z Lichtemburka a požádám o papežskou dispens, přísahám. Nechoď ještě domů, prosím tě. Aspoň chvilku.“

Skryli se ve výklenku pootevřených dveří, za nimiž zmizeli jejich otcové. „Nezavírej,“ zašeptala. „Ať slyšíme, kdyby se vraceli!“

Vítek to přijal jako pokyn a sevřel ji do náruče.

„Stál jsem nad ním, mrtvým, ve vídeňské kapli a prvně jsem byl k sobě upřímný,“ slyšela otcův hlas, zatímco oplácela Vítkovi polibky se stále menší dychtivostí, jak v ní rostla zvědavost. „Je ohavný pocit přiznat si, e jsi zavinil smrt někoho, koho jsi miloval víc než Boha. Do chvíle, než jsem ho spatřil, rozsekaného zbabělými vrahy, jsem si namlouval, že jsem udělal všechno k jeho spáse. Ale udělal jsem to skutečně? Mohl jsem se přece pokusit zachovat jeho život i proti jeho vůli. Mohl král přijmout ruku potřísněnou vzpourou, aniž by ztratil svou svrchovanost? Mohl? Přemysl nikdy. Musel jsem to vědět, Vítku. Věděl jsem, že musí odmítnout a zemřít. Padl, zanechávaje mi neúprosnou povinnost chránit jeho zem, jeho ženu a děti.“

„Milá povinnost,“ řekl pan Vítek suše. „Přece ti nebráníme.“

Chvíli bylo ticho. „Nedráždi mě, Vítku,“ promluvil pak Záviš třesoucím se hlasem. „Hledám cestu k našemu srozumění, pochop to. Vy všichni si myslíte, že víte, kam směřuju. Ale tebe nechci klamat. Nemám v úmyslu využít možností, které mi otevírá jeho smrt. I kdyby byly. Hřích, který mám na svědomí, je pýcha, a proto ho musím odčinit pokorou. Chtěl jsem se mu vyrovnat. Žárlil jsem na jeho moc, na jeho velikost a slávu...“

„Jenom?“ protáhl jeho bratr, zřejmě neochotný k smíru.

„Mlč!“ zařval Falkenštejn hrozným hlasem. „Ještě slovo a zabiju tě, ať jsi můj sebemilovanější bratr!“

Vítek sebou zděšeně trhl a pustil Ulriku. „Ticho!“ zašeptala a položila mu ruku na rty. Závišův hlas se znovu ozval, tentokrát už vyrovnaně. Vítek vnořil tvář do té měkké dlaně a přestal poslouchat, jak znovu podlehl její blízkosti.

„Urazil ses pro Zlatou Korunu. Ale nejsi v právu, Vítku. Není na tobě nést tíhu rozhodnutí, které jsem učinil proti tvému přání. Budivoj přijal své omezení dobrovolně, ale ty ne. Ty nenávidíš Zlatou Korunu. Kdyby bylo na tobě, nezůstal by z kláštera kámen na kameni. Je jen spravedlivé, abych tě odškodnil.“

„Ty že se kaješ z pýchy?“ řekl Vítek posměšně. „Ani bych neřekl.“ Změnil tón a pokračoval dřív, než se jeho bratr mohl ohradit. „Rozumím ti líp, než si myslíš, Záviši. Také já žárlím na tvou moc, velikost a slávu. Jsem přece prvorozený. Bylo na mně vést rod. Ale miluju tě a obdivuju se ti, protože se ti nevyrovnám. Jenže já tě nezradím, Záviši. Nedbej na to, co říkají závistivá ústa ve chvíli, kdy srdce pochybuje o velikosti svého boha. Nemohu tě zradit, protože jsi má krev, součást mne samého a protože dědicem tvé slávy je můj syn.“

„Odpadl bys ode mne, kdybych měl vlastního syna?“ Ulrika odstrčila Vítkovy ruce a do očí jí vstoupily slzy. „Neboj se, nikdy ho nebudu mít. Syna bych chtěl mít jenom z lásky.“

„Co je ti?“ šeptal Vítek u jejího ucha. „Jsi tak cizí.“

Syn. Jenom z lásky. Skutečně tedy miloval matku? Tu, která zemřela a nemůže mu ho už dát?

„Miluju tě,“ řekla nepřesvědčivě a políbila Vítka na tvář. Co je to se mnou? pokárala se. Proč ho trápím? V návalu kajícnosti se k němu přimkla horoucněji než kdy dřív. Zmatený Vítek ztratil rozvahu a zapomněl na všechny sliby. Zděšeně se mu vytrhla.

„Nemuč mě!“ vykřikl neuváženě a hlasy uvnitř zmlkly.

Srdce se jí zastavilo leknutím. Poslouchala za dveřmi a porušila přísahu. Aspoň jedno z toho musí být jejímu otci jasné, až je objeví. On, rytíř, nenapodobitelný hrdina, má jenom dceru a ještě k tomu takovou! Panebože, ne. Spásné kroky! Sotva je zaslechla, urovnala na sobě rychle pomuchlané šaty a drze otevřela dokořán dveře, k nimž se z druhé strany blížil její otec rázným krokem.

„Jde za tebou, otče. Myslela jsem, že bys to chtěl vědět předem,“ drmolila, pokukujíc úkosem přes rameno. Teď — anebo nikdy. Co když je to jen sluha? Ne. Díky, nebesa! „Sezima z Ústí!“ vykřikla nadšeně, když se příchozí objevil na rohu chodby.

Byli zachráněni. Falkenštejn si ani nepovšiml jejího podivného chování a dychtivě mu vyběhl vstříc. Posel z Prahy! „Královna unikla z Bezdězu,“ zvolal pan z Ústí, sotva ho spatřil. „Včera přijela do Prahy a přespala v klášteře u klarisek.“

„Pojedeme přes noc!“ vykřikl Falkenštejn. „Dej sedlat, Vítku!“
„Počkej,“ zarazil ho pan Sezima. „Do Prahy ne.“
„Proč?“
„Dnes ráno odjela do Znojma na pozvání římského krále.“

ON V KRVI U MÝCH NOHOU

Se staženým hrdlem vystoupila z nosítek. Stěží se udržela na podlamujících se nohou. Berthold z Hardegga, znojemský purkrabí, který jí vkleče holdoval, vyskočil, aby ji podepřel. Jindřich, biskup basilejský a správce jižní Moravy, jí vyšel vstříc s truchlivou, soustrastnou tváří.

„Mělas dobrou cestu, Milosti?“ ptal se starostlivě. Kunhuta jen mlčky kývla. Nebyla si jista, že ovládne svůj hlas.

„Jeho Milost byla velice pobouřena neomluvitelným chováním braniborského markraběte,“ pokračoval chvatně cestou do hradu. „Projevil přání se s tebou setkat, jakmile jsem mu mohl tlumočit tu šťastnou zvěst, že se tobě i tvým dětem podařilo uniknout. Dal ti zatím pojistit tři tisíce hřiven příjmů na Opavsku. O ostatním se už domluvíte spolu. Očekávám jeho příjezd každý den.“

Na Opavsku! Zase je štědrý z cizího. Chystala se promluvit, aby mu řekla, že její syn se nezachránil s nimi, ale hlas ji neposlechl.

Biskup si hluché vzlyknutí, které se jí vydralo z hrdla, vyložil po svém a účastně změnil předmět rozhovoru.

„Jsem hluboce vděčen nebesům, že se spojenému úsilí mému a šlechetného Bruna ze Schauenburgu, biskupa olomouckého, za vřelé přímluvy Jeho Milosti podařilo přesvědčit Svatého otce, aby odvolal klatbu nad tvým chotěm. Konečně smějí vyzvánět zvony za klid jeho duše a on sám...“

Mluvil dál, ale Kunhuta ho neposlouchala. Bloudila divokýma očima po velké síni znojemského hradu. Pamatovala se na ni jen matně. Kolik to bylo let, co ji dva měsíce po svatbě tudy vezl do Prahy? A teď... Pocit bezradnosti, který ji vedl od jednoho zbrklého skutku k druhému, aniž byla schopna zvážit jejich následky, vyvrcholil ve chvíli, kdy ji odtrhli od Václava.

Od jihlavského turnaje k ní nepromlouval ten hlas, který jí dodával sebedůvěry. Bludička. Nebyl to jeho hlas. A přece... Copak mohla zmizet v prázdnotě i duše, která se tak těsně prolínala s její? To nic, ta hrůzná propast kdesi uvnitř...

Kam jsi odešel? Dá mi odpověď tvé mrtvé tělo, paže, které mě objímaly, ústa, která mě líbala? Ta duše, kdyby byla svobodná, žila by ve mně dál až do nejdelší smrti. Snad je připoutána a čeká na mne, abych ji vysála z tvých mrtvých rtů... Vstala. Proto jsem přece bez úvahy přispěchala sem, sotva mi řekli, že jsi tady.

Jen proto. Nebylo jiné myšlenky. Nevím, co mi kdo říkal, nevím, jak jsem se rozloučila. Až znovu do mne vstoupíš, budu zase silná.

Přerušila biskupa v půli slova. „Chci ho vidět," pronesla lámajícím se hlasem. „Hned."

Klopýtala podle něho po nerovné dlažbě. V uších jí hučelo. Sotva vnímala, co se kolem ní děje. Nějací mniši, zvědavé hloučky, trousící se z klášterní kaple, ano, ovšem, chtějí zahlédnout tvář pod vdovským závojem, pást se na mém žalu, jsem královna, všechno musím veřejně, aby všichni dobře viděli, jeho si už prohlédli, zbývám tedy já. Dost!

Zastavila se na prahu. Mniši se svícemi ve dvou řadách vroubili cestu. Prelát po jejím boku ji jemným stiskem ruky pobízel k dalšímu kroku. Potřásla hlavou. „Sama."

To bylo všechno, co dokázala ze sebe vypravit. Vymkla se mu, otočila se ke kamenné zdi a opřela se o ni lokty a čelem.

Biskup pochopil. Slyšela tichý šelest odcházejících kroků. Když znovu vzhlédla, byla kaple prázdná a temná až na dvě svíce v hlavě a u nohou otevřené rakve. Odhodila závoj z tváře a s vytřeštěnýma očima pokročila blíž. Dva mniši zvenčí tiše zavřeli dveře, které ji teď oddělovaly od světa. Byli zase spolu. Sami dva.

Nebyli. Dívala se nechápavě na to cosi, co jí podstrčili místo něho. Co chtěla? Vrhnout se na jeho tělo? Ulevit si krvavými slzami? Vylíbat duši z mrtvých rtů? Sklonila se a přitom se bezděky dotkla jeho ruky. Otřásla se. Zima. Je tu zima, pomyslela si horečně. Chvěju se zimou. Určitě je to zimou. Tvá ruka je tak studená, zahřeju ji. Ale zůstala bezradně stát nakloněna k jeho tváři se spuštěnýma rukama. Slzy jí oschly.

„Miluju tě," řekla nahlas. „Nikdy nepřestanu po tobě toužit."

To ta klenba, pomyslela si polekaně. Proto to zní falešně. Vypadáš tak cize, jen dokud tě nepolíbím. Hledala úporně slova, jako by zapomněla, čemu ji kdosi pečlivě naučil.

„Můj milovaný! Můj jediný! Obejmu tě pevně, takhle..."

Ale nepohnula se, čím dál tím nemohoucnější a zděšenější.

Co je to! okřikla se zlostně. To přece nejsem já. Já, která bolestně toužím v osamělých nocích, bez tebe na opuštěném loži se horečně vzpínám do tvé unikající náruče...

Přemohla mrtvolnou strnulost, která se zmocňovala i jí, a prudce se nachýlila k jeho ústům. Bezděky, neposlušné její vlastní vůle, se její rty smekly stranou a dotkly se jen letmo voskově žlutého čela.

Vztyčila se. Miluju ho. Nemůžu bez něho žít, opakovala si naléhavě. Zůstanu u něho navěky. Jeho smrt je i má smrt. Cítím, jak do mne vstupuje. Ta prázdnota ve mně je smrt. Zůstanu tady a umřu. Nemůžu žít. Zůstanu tady, tady s ním a...

Najednou stála venku, s pustinou v srdci, zledovělá a neskutečná. „Prosím tě, opatři mi průvod do Olomouce. Ráno odjedu," řekla biskupovi cizím, podivným hlasem.

Pryč, pryč co nejrychleji ode všeho. Zapomenout na tu voskovou figurínu, která ve mně probouzí nevolnost, to tělo pokryté šedivým popelem smrti. To není on. Láska je cosi živého, co neumírá s tělem, živoucí objetí, které... Zachvěla se. Může ji obejmout nehmotnýma rukama větru ten, který není, není?

„Ale římský král," zakoktal biskup. „Přijede přece kvůli tobě."

Objetí, která se po ní vztahují. Ten jako onen. Jeden jako druhý. Jenom ten jediný... Najednou se otočila, vběhla zpátky jako beze smyslů a křečovitě štkajíc se vrhla na mrtvé tělo, které se vznešenou lhostejností věčnosti zůstalo přísné a odpuzující.

Rytíř v čele zarazil koně. Na jeho pokyn dlouhá řádka jezdců a vozů zůstala stát na cestě. Jen dva, jedoucí uprostřed průvodu, pohnali koně do klusu a dojeli k němu.

„Co se děje?" zeptal se větší z nich netrpělivě.

„Počkáme raději na ty vzadu, pane hrabě."

„Proč?"

Herbort z Fulštejna, truchsas a důvěrník olomouckého biskupa, který doprovázel vzácného návštěvníka svého pána do Opavského Hradce, pokynul k vrchům před nimi. Stuha bílého dýmu stoupala k nebesům. „Linavští z Edelsteinu," řekl chmurně. „Jejich lidé si předávají kouřové signály z kopce na kopec, kdykoli se cestou do Polska vydá kupecká karavana."

„My přece nejsme kupci," usmál se hrabě.

„Ale vypadáme tak s těmi všemi vozy."

„Dožijou se tedy zklamání. Aspoň ušetří stříbro."

„Linavští nenakupují za stříbro. Edelstein je loupežný hrad."

„Loupežný hrad?“ vykřikl hrabě pobouřeně. „To přece už dávno...“ Umlkl, když zachytil soucitný, smutný pohled pana z Fulštejna. Ano. Už neplatí zákon. Ani tam v Čechách už neplatil. Od té doby, co velký král, třímající pevně otěže vlády, už nikoho nepotrestá za zvůli a násilí. Je mrtev. Je mrtev. Je mrtev...

„Jak víš, že ti vzadu nepatří k nim?“ zeptal se rychle, aby uvolnil křeč, která mu už zase začala svírat hrdlo.

„Nevím to. Mohu jen doufat. Všiml jsem si jich v Olomouci, zrovna sedlali koně, když jsme vyjížděli. Vypadali dost mírumilovně, přestože... Ale ozbrojen je teď každý.“

„Každý ne,“ usmál se hrabě. On i jeho druh byli beze zbraně.

„Snad aspoň dýku,“ navrhl Herbort nesměle a podával mu svou.

„Ne, ne!“ vykřikl hrabě. „Nesnáším krev.“

Pan Herbort si povzdechl. Odpovědnost ho tížila. Vozy měly jet zvlášť, zbytečně poutají pozornost. Ale dvojí ozbrojený doprovod... Biskup Bruno zůstal v Olomouci skoro bez ochrany, aby mohl zajistit tenhle. Jízdní oddíl, na který teď čekali, se za nimi ploužil už od Olomouce. Kdyby to byl nepřítel, na dlouhé cestě už měl stokrát příležitost k přepadení. Je jich hodně. A společně s nimi...

Herbort se zarazil. Jezdci za nimi se vynořili z lesa a zůstali stát. Nepřiblížili se už ani o píď. Docela zřetelně se úmyslně vyhýbali setkání. Proč? Rozhlédl se a dech se v něm zatajil. Po obou stráních sjížděly početné skupiny ozbrojenců. Ti vzadu náhle procitli a blížili se také prudkým cvalem.

„Šternberk!“ vykřikl pan z Fulštejna. „Padli jsme do zálohy!“

„Ale pan ze Šternberka přece...“ namítl hrabě.

„Proboha! Snad v Praze u dvora, ale tady je to lupič, zeptej se hradišťských klášterníků! Ujížděj te! Rychle!“

Herbortovi lidé se rozdělili do dvou skupin. Jedna obklopila hraběte a jeho druha, druhá se chystala postavit útočníkům.

„Co když nás přepadnou Linavští?“ vykřikl hrabě. „Linavští jsou možnost, tohle je jistota. Rychle pryč! Nic jiného nezbývá,“ zvolal Herbort a obrátil koně proti Šternberkově jízdě.

Ještě zbývala cesta k úniku. Hrabě pobídl koně a zmizel v horské úžlabině v čele své pádící družiny. Zmírnili cval, teprve když koně klopýtali únavou. Zvolna přešli do klusu, až se zastavili u pramene, který plnil mělkou prohlubeň křišťálovou vodou.

„Jestli pan Herbort nepřikázal jinak, snad tu počkáme,“ řekl hrabě nejistě a obrátil tázavé oči po vojákovi, který velel jejich průvodu. Přikývl, ale nedovolil jim sesednout, dokud nerozestavil bezpečně stráže. Oba mladí šlechtici se skulili do mechu a v tu ránu usnuli únavou.

Biskupův velitel na ně shlížel s pochybností. Něco se mu na nich nezdálo. Bojácní až hanba. Ale když s nimi pan z Fulštejna jednal s takovou úctou...

Po dvou hodinách je vyburcoval rachot na kamenité cestě. I hrabě vyskočil a protřel si oči. Zbrojnoši už byli na koních, ale jejich velitel se k oběma mladíkům vracel s ulehčením v tváři.

„Naše vozy," řekl radostně. „Pan Herbort přijíždí."

Vozy dorazily v doprovodu pouhých dvou jezdců.

„Pan z Fulštejna pronásleduje Šternberkovy lidi," prohlásil jeden z nich. „Nepouštějte se do údolí, dokud nepřijede."

„Co ti druzí?" zeptal se velitel.

„Přehnali se kolem nás, jako by si bitky vůbec nevšimli. Před chvílí jsme je minuli. Táboří kousek nad vámi."

„Jak daleko je do Hradce?" zeptal se hrabě přiškrceným hlasem.

„Moc ne, ale cestou mohou číhat Linavští."

Čekání se nekonečně vleklo a nedobrý pocit z blízkosti neznámých ozbrojenců stále vzrůstal. Konečně, Albrecht ze Šternberka byl zkušený válečník. Kdoví jestli se pan Herbort nepřecenil. A slunce se už chýlilo k západu. Za tmy...

„Raději pojedeme," rozhodl se.

Hrabě a jeho druh poslechli bez námitek. Les, v němž se jim zpočátku tak líbilo, na ně už také působil tísnivě. Za každým stromem viděli záškodníka.

Přesto, že se úzkostlivě rozhlíželi, přišla pohroma skoro nečekaně. Odkudsi z křovin se náhle vyřítila záplava jezdců. Nebojovný hrabě v úzkosti couvl za vůz a to ho málem stálo život. Útočníci se hnali po kořisti a smetli nemilosrdně každého, kdo jim stál v cestě. Bezbranný hrabě se octl sám proti pětici jezdců, útočících z druhé strany.

Na cestě za nimi se vynořila skupina ozbrojenců. Mohutný kůň nesl jezdce v jejich čele daleko před ostatními. Herbort? Nebo tamti? Zděšený hrabě neměl čas uvažovat. Zoufale vykřikl a zakryl si tvář, když nad jeho hlavou blýskl meč. Ale nedopadl. Cosi horkého stříklo hraběti na vztažené ruce. Spustil je a otevřel oči. Krev. Čí? Dva z pěti nepřátel se váleli na zemi. Ten, který se v poslední chvíli vsunul mezi něj a smrt, se teď bil se zbylými třemi, a kryl ho mezi plachtou vozu svým štítem a svým nechráněným tělem. Na světlém plášti, který přilnul k jeho zádům, se objevila jasně červená skvrna. Proklál třetího a zakolísal pod novou ranou. Meč mu vypadl ze slábnoucí ruky. Zatápal dozadu a přitiskl hraběte pevněji k vlastnímu tělu, živému štítu, nastavenému vražedné ráně. Vtom se objevili i jeho druzi a zbylí dva lapkové se obrátili na útěk. Jako by čekal jen na to, obětavý zachránce pustil hraběte i štít a zhroutil se na zem pod kopyta svého koně.

„Milosti! Milosti!" slyšel strnulý hrabě jako z dálky zděšený hlas Herborta z Fulštejna. Neodpověděl. Až když se biskupův velitel přiřítil k němu, našel konečně hlas.

„Ten muž," řekl slabě. „Nepodupejte ho. Možná ještě žije."

Dva cizí jezdci seskočili z koní a vrhli se k padlému. Herbort vzal hraběte za třesoucí se ruku. „Málem jsme přišli pozdě," vyrazil ze sebe zadýchaně. „Tamti byli naštěstí rychlejší."

„Kdo je to?"

„Nevím. Honí teď Linavské."

Mladičký šlechtic se vynořil za vozem. „Hroznata!" vykřikl jásavě. „Byl to Hroznata!"

„Proč se k nám nepřipojil dřív?"

„Řekne nám to v Hradci," řekl pan Herbort. „Teď si musíme pospíšit. Hej, ty tam!" zvolal na zbrojnoše, kteří se skláněli nad raněným. „Jdeme napřed. Vyřiď panu z Húžic můj dík."

„Žije?" zeptal se hrabě.

„Stěží, pane. Ještě dýchá, ale..."

„Dopravte ho opatrně do Hradce. Jsem hrabě Csany z družiny české královny. Odvolejte se na mne, pošlu mu lékaře. A vyřiď svému pánu, že královna ho přijme zítra v poledne."

„Zavolej pana z Húžic, Liběnko," řekla královna, když se zavřely dveře za hradeckým purkrabím, který jí přišel složit poklonu.

Liběnka se vrátila za chvíli. „Odešel do podhradí. Přijde hned."

„Jak se vede tomu raněnému, nevíš?"

„Hroznata šel právě k němu. Řekne ti to sám."

„Musím ho odměnit. Zachránil život hraběti Csanymu. Tvůj bratr ovšem také. Mám z čeho?"

„To nevím, Milosti," usmála se dívka rozpačitě.

„Pravda. Zapomněla jsem." Kunhuta si tiše povzdechla. Liběnka z Húžic, první a zatím jediná dívka jejího nového fraucimoru, nemohla ještě vědět nic. Bylo to sotva pár dní, co ji přijala k sobě. Všechno, všechno tu bylo nové a cizí. Nebyla tu doma. V nejasném, trapném postavení, do něhož ji obojetně uvedl habsburský hrabě, měla teď dělat paní v údělu Mikuláše Opavského, který byl dosud v uherském zajetí. Snad to ani Rudolf nemyslel tak zle. Mikuláš byl přece její nevlastní syn, který vyrůstal na pražském dvoře, její nejbližší dospělý příbuzný teď, když... Zavřela oči. Najednou pocítila hrůznou prázdnotu. Co dál? Skoro po celý rok až do této chvíle byl její život nabit urputnou horlivostí, s níž se snažila cosi napravit, dohnat, vykonat. Teď byl konec. Už nezbývalo nic. Odpočinek?

Proč? K čemu? Stejně tak mohla být mrtvá. Proč se tak bála, když lupič včera napřahoval meč? Už mohla navěky snít s proťatým hrdlem jako on. Ten hrůzný sen se vracel stále častěji od chvíle, kdy ho skutečně spatřila. On v krvi u jejích nohou... Bez tváře... Tu mrtvou tvář odmítala i ve snu. Ten, jehož ubíjeli noc co noc před jejíma očima, neměl tvář. Byl jen částí jejího srdce, které krutě trpělo s každou ranou.

„Milosti, není ti dobře?“ slyšela nad sebou Liběnčin hlas.

Bez tváře. Jako ten včera. Žádný zabitý asi nemá tvář. Otevřela oči. „Ne, jen jsem se zamyslela,“ řekla napodiv klidně.

„Pan z Húžic, Milosti.“

Hroznata z Húžic poklekl na koleno a uctivě políbil podávanou ruku. „Neznám tě, pane z Húžic,“ řekla královna vlídně. „Proč jsme tě nevídali u pražského dvora?“

Hroznata vyměnil rychlý pohled se sestrou, která malinko zavrtěla hlavou. „Jsem nepatrný venkovský šlechtic. Nebýt kruté doby, která všechno změnila, nikdy by má sestra nemohla ani snít o tom, že se stane tvou společnicí, Milosti.“

Z jakého rodu že byla Liběnka? Někdo jí to přece říkal. Ach ano. „Kounicové!“ vykřikla překvapeně. „Ale to je znamenitý rod. Jeden z tvých příbuzných, pan z Drnholce, byl dokonce chotěm princezny. Jsi ženat, pane z Húžic?“

„Ano, Milosti,“ odpověděl pan Hroznata stísněně.

„S kým? Mohu vědět?“

„Hroznata chtěl jen říci,“ skočila jí Liběna nezdvořile do řeči, „že vedle tebe, Milosti, je i ten nejvznešenější rod nepatrný.“

„Tvá skromnost ovšem nevysvětluje, proč ses včera k nám nepřipojil,“ usmála se královna. „Měli jsme přece společnou cestu.“

„Ne tak docela, Milosti. Jsem na cestě do Prúdniku.“

„Na své panství?“

Hroznata znovu pohlédl na sestru, která za královninými zády zuřivě vrtěla hlavou, ale pak pokrčil rameny a zvedl odhodlaně hlavu. „Ne, jen doprovázím příbuzného. Bratra své ženy.“

„Ti lidé nebyli tvoji?“ zvolala překvapeně. „Nevadí. Stejně jsem chtěla poznat i tebe. Ale tvůj švagr mě nechává čekat. Kdo je to vlastně? Ještě jsi mi neřekl, z jakého rodu je tvá choť.“

Sourozenci upadli do kratičkých rozpaků, z nichž je vysvobodil náhlý vpád Herborta z Fulštejna. „Milosti! Prý sis pozvala šlechtice, jemuž patří ta vojenská družina!“

„Ovšem. Kde je?“

„Čeká přede dveřmi.“

„Tak proč nejde dál?“ zvolala netrpělivě.

„Víš, kdo je to?“ vyhrkl pan Herbort rozčileně.

„Ne.“ Kunhuta obrátila tázavý pohled k Hroznatovi z Húžic, který teď vypadal, jako by spatřil zjevení, protože dveřník, poslušen královnina předchozího pokynu, otevřel dveře a ohlásil zvučně:

„Pan z Falkenštejna.“

Nikdo se ani nepohnul. Jen Záviš z Falkenštejna překročil práh a zůstal stát u dveří. „Tvá Milost si přála mě vidět,“ pronesl hlubokým, trochu nezřetelným hlasem. „Přišel jsem tedy.“

Trvalo dlouho, než královna promluvila. „Nevěděla jsem, že jsi to ty,“ řekla pak chladně. Ty pak přijmi každou ruku, která se ti nabídne. Každou ruku. Každou. I tuhle? „Přišel sis pro odměnu?“

„Poslechl jsem příkazu kohosi, kdo si včera říkal hrabě Csany. Promiň, nemluvil-li tvým jménem, Milosti.“

„Hrabě Csany by dal přednost smrti před záchranou z tvé ruky,“ odpověděla bez váhání. „Ušetřils ho také, abys ho zahubil? Nemýlím-li se, je to tvým zvykem.“ Sebevláda ji najednou opustila. „Jdi!“ rozkřikla se a vyskočila. „Jdi pryč! Hned! Hned!“

Herbort z Fulštejna rychle přiskočil a podepřel ji. Rozeštkala se s hlavou na jeho rameni. Falkenštejn se nehýbal.

„Milosti,“ zašeptal. „Vyslechni mě, proboha!“

Herbort se na něj podíval s neskrývanou zuřivostí. „Poslechni,“ procedil mezi zuby. „Nebo zavolám stráž.“

Falkenštejn našel svůj plný hlas. „Zkus to,“ řekl výhružně.

„Záviši,“ ozval se teď Hroznata z Húžic a přistoupil k němu. „Prosím tě! Pojď.“

Jihočeského velmože najednou opustila bojovnost. „Musím napřed říci...“ vypravil ze sebe a opřel se těžce o Hroznatovo rameno.

Královna se zatím vzpamatovala. Pokud se týče tvého rytíře, který mi v poslední chvíli přišel nabídnout svou krev...

„Ovšem,“ řekla. „Mluv. Vyprávěj, jak jsi mému choti přišel nabídnout služby na Moravském poli. Pochlub se věrností.“

„Věrností!“ ušklíbl se Herbort.

Falkenštejn se pustil Hroznaty a přistoupil k němu. „A kdepak jsi byl ty, věrný pane z Fulštejna? Neschovával ses v Olomouci pod sutanou svého biskupa, který se bál papežovy klatby? Tys mě nemohl vidět na Moravském poli, pane z Fulštejna. Ty ne. Byl tam ovšem tvůj přítel, pan Milota z Dědic. Jenže ten neví, co se dělo kolem českého krále. Nevím, jestli počítal říšské zlato nebo otčenáše, uložené tvým biskupem. V každém případě byl natolik zaneprázdněn, že zapomněl, proč přijel na Moravské pole.“

Moravské pole. On v krvi u jejích nohou. „Dost,“ řekla mdle.

Falkenštejn zchladl. „Nemám se čím chlubit. Cítil jsem se uražen a odešel jsem. Suď mě.“

„Za tohle ne.“ Ty pak přijmi každou ruku... Potřásla hlavou. „Tvé činy v tomto roce a možná i v minulém jsou omluvitelné, snad. Nezapomínám, že jsi už víckrát vystoupil na mou obranu. Ale nemohu ti zapomenout, co jsi způsobil před třemi lety. Nikdy.“

Falkenštejn zvedl ruku k hrdlu. Jeho tvář byla bílá jako sníh a na čele mu vyrazily krůpěje potu. „Smím odejít?“ vydechl.

Má strach, pomyslela si vítězně. Bojí se.

„Ne,“ řekla tvrdě. „Odevzdej meč. Budeš souzen pro velezradu.“

„Milosti,“ ozval se Hroznata vzrušeně.

„Mlč, mlč,“ zašeptal její zajatec a nejistýma rukama se chvíli potýkal se svým opaskem. Padl na kolena v téže chvíli, kdy odepjatý meč zazvonil o zem, a sklonil hlavu.

Ty pak přijmi každou ruku... Pokud se týče tvého rytíře... Každou ruku... Ne, tuhle ne, ale... Zaplavila ji hořkost a marnost. Nač to poslední hrdé gesto? Stejně přece, i kdyby chtěla... Jak dlouho by trvalo Vítkovcům, než by dobyli Opavský Hradec?

„Vstaň a vezmi si svůj meč, pane z Falkenštejna,“ řekla mrtvě. „On si nepřál, abych tě trestala.“

Zůstal klečet bez pohnutí. Co ještě čeká? Odpuštění? „Nechci tě mít na očích,“ dodala. „Ale rozejděme se jako...“ Přátelé? Ne, nikdy. „Nemusíme se rozejít jako nepřátelé,“ opravila se, a když se stále nehýbal, vztáhla k němu ruku. Křečovitě se jí chopil a přitiskl ji ke rtům.

Strnula. I tenhle! I tenhle? Vyrvala mu zuřivě paži, na níž ještě cítila bolestné sevření jeho prstů. Naklonil se kupředu a padl před ní na tvář. Přemohla se. „Nepodala jsem ti ruku k smíru,“ řekla zvysoka. „Vstaň a jdi, než přestanu poslouchat hlas, který mě nabádá k milosti. Nezaměňuj ji s odpuštěním.“

„Milosti,“ vypravil ze sebe Hroznata z Húžic chraptivě. „On umírá.“

Přiklekl k ležícímu a opatrně ho převrátil. Kunhuta slabě vykřikla. Běloskvoucí samet nádherného obleku na několika místech zmokval krví. Krvavá pěna se čeřila kolem jeho úst a z jeho pootevřených očí se vytratil život. On v krvi u jejích nohou.

„To byl on — včera?“ zeptala se zajíkavě.

„Kdo jiný? Nenech ho vykrvácet, proboha!“

„Mého lékaře! Rychle!“ vykřikla přeskakujícím hlasem. On v krvi u jejích nohou. Aniž si uvědomila, co dělá, vrhla se na kolena a chopila se chladnoucí ruky. „Žij,“ řekla naléhavě. „Aspoň ty žij!“

„Milosti!“ ozval se nad ní pohoršeně Herbort z Fulštejna.

Pustila jeho ruku. Slyšel ji v smrtelné mdlobě? Jeho trhaný dech se uvolnil a na rtech se mu objevil slabý úsměv.

Vstala zahleděna do té tváře.

On v krvi u mých nohou. Žij dál a netruchli. Žij, moje lásko.

KRUMLOVSKÁ BALADA

Návštěva? Kdopak je to? Ulrika se vyklonila z okna, když na nádvoří vjela četa jezdců. Ať je to kdo je, snad jí dnes přinesli vysvobození o chvíli dřív, protože zvědavá chůva jistě poběží vyzpovídat hradní čeládku. Od otcova odjezdu tu bylo smutno. Chůva, která velice brzy odhalila její podivné vztahy ke krumlovskému bratránkovi, ji střežila jako pohádkový drak. Jen když si po poledni zdřímla, vykradla se Ulrika ve svém už velice zvetšelém mužském obleku, aby prohnala koně okolními lesy. Dívčích šatů, bohatě vyšívaných a zdobených, měla teď plné truhly. Ale tenhle jediný nejmilejší jí nikdo nebyl ochoten nahradit. Měla říci včas otci, dokud tady byl. Pozdě, pozdě, pozdě. Tady v ní nikdo nemínil ctít kluka.

Vítkův otec se k ní choval s protektorskou shovívavostí. S nezvratným přesvědčením, že dívka může jedině kazit mužské zábavy, ji nikdy nebral s sebou, ať vyjížděl, kam chtěl. Vítek, duše zbabělá, mlčel ze samého strachu, aby snad nezačali zavírat i jeho. Takhle aspoň mohli využít chůviny dřímoty.

A s jeho matkou nebyla řeč. Byla pořád nemocná. Špatně snášela těhotenství, do kterého ji její choť vytrvale uváděl. V krutých bolestech pak rodila mrtvé děti. Trpělivě snášela nelidské utrpení, ubíjející obtížnost dlouhých měsíců marných nadějí a patrně i nezbytné manželské povinnosti. Při Vítkově narození utrpěla jakýsi nenapravitelný úraz. Služky říkaly, že už vůbec neměla mít děti. Vlastně byl hotový zázrak, že při neúnavné plodnosti svého chotě byla ještě naživu.

Pán v čele družiny teď zvedl hlavu k hradním oknům a Ulrika ho poznala. Zahlédl ji a po jeho sebevědomé tváři se rozšířil zářivý úsměv. Než stačil pozdravit, stáhla se mrzutě zpátky. Pan Hynek Krušina z Lichtemburka. Nevlídná připomínka málo záviděníhodné budoucnosti.

„Přijel jsem za panem z Falkenštejna," slyšela zdola jeho hlas. „Může mě přijmout?"

„Ne." Hlas, který odpovídal, patřil Vítkovi a zněl značně nerudně. „Pan z Falkenštejna odcestoval. Je mi líto, pane."

„Mohu tedy pozdravit aspoň pannu Ulriku," prohlásil Hynek roztomile, jako by si nepovšiml zjevného nepřátelství, které mu projevoval prvorozený hradního pána.

Vítek chvíli mlčel. „Není tady," zavrčel pak zlostně.

„Je. Viděl jsem ji v okně."

„Panna z Falkenštejna nemůže přijímat pánské návštěvy v nepřítomnosti svého otce," řekl zavile Vítek, pojednou nesmiřitelný ochránce Ulričiny ctnosti. „Měl bys to pochopit, pane."

„Chápu to dobře." V Lichtemburkově hlase byl patrný výsměch. „Jistě mi nebudeš bránit promluvit aspoň s tvým otcem, pane."

Proboha! Jestli ho nepozvou dál, nedostanu se dneska vůbec ven, pomyslela si Ulrika a dostala zlost na Vítka. Chůva, nabitá vzrušujícími novinkami, bude chtít klábosit a na spánek nebude mít pomyšlení. Zasednou-li páni při víně, bude slídit kolem dveří a dá jí pokoj až do večera. Vítek si vůbec začíná osobovat práva, která mu nepatří. Nechtěla sice toho řešetláka ani vidět, ale měl to nechat na jejím rozhodnutí. A vůbec, Hynek mu přece možná zachránil život. V každém případě pro něj riskoval svůj.

Vítka závazek vděčnosti moc netížil, ale na nádvoří plném čeledi si netroufal zapřít otce. „Tak pojď dál, když nedáš jinak," zavrčel nezdvořile. „Můj otec rád uvítá jakékoli hosty."

Konečně! Se srdcem bušícím radostným vzrušením se Ulrika tiše kradla přes nádvoří ke stájím. Velice ošumělý jezdec, který chvíli nato vyjel z krumlovského hradu, se tak nejspíš podobal chudému ministeriálovi, kterého lapkové obrali o všechno.

Pan z Lichtemburka udržoval na tváři vlídný úsměv, ačkoli jím lomcoval vztek. „Rád bych viděl pannu Ulriku," nadhodil před hradním pánem, když se uvítali.

„Ovšem, ovšem," souhlasil pan z Krumlova. „Zavolej ji, Vítku."

„Ale v nepřítomnosti jejího otce..." vzbouřil se Vítek.

„...jsem tu já. Pan z Lichtemburka je její snoubenec, to nevíš? Jdi, pospěš si."

Vítek se zakrátko vrátil se zářící tváří. „Není doma," ohlásil radostně. „Štolba mi řekl, že si vzala koně a jela ven."

Mizero! ulevil si v duchu Hynek. Tohle sis vymyslel. Ale pan Vítek vzal pochopitelně vážně nehoráznou lež svého syna a on, host, nemohl trvat na tom, že prohledá hrad a najde svou vyvolenou.

„Nemrač se, pane Hynku," zasmál se Vítkův otec. „Je-li tvé poselství k mému bratrovi tak naléhavé, jak říkáš, budeš se stejně muset vypravit za ním. Odjel do Prúdniku na své slezské panství a zdrží se tam na neurčito. Je těžce nemocen a vzkázal pro Ulriku. Vítek ji tam doprovodí ve dvou týdnech. Můžeš jet s nimi."

„Rád. Velice rád," zazářil pan z Lichtemburka.

„Otče!" vybuchl Vítek. „To přece nemyslíš vážně!" Krumlovský pán se zamračil. „Když otec někam posílá vlastního syna, Vítku," řekl přísně, „ten

poslechne, ať se mu chce sebemíň. Jestli jsem ti o té cestě ještě neřekl, říkám ti to teď.“

„Poskytnu panně bezpečný doprovod sám,“ zašvitořil úlisně Hynek, který dobře pochopil pravý důvod Vítkovy nespokojenosti. „Není třeba, aby se obtěžoval i tvůj syn.“

„Já pojedu,“ prohlásil Vítek nepřátelsky. „Na její ochranu stačím. Ale tvůj doprovod by pro ni mohl být nebezpečný.“

„Vítku!“ ozval se pan z Krumlova hrozivě.

Hynek z Lichtemburka zbledl. „Vím, k čemu mě zavazuje rytířská čest vůči mé příští choti,“ řekl zvysoka. „Líp než ty.“

Pan z Krumlova narážku nepochopil, ale upřel na syna rozhněvané oči. „Omluv se!“ osopil se na něj. „Nedovolím, abys urážel mé hosty. Lichtemburkovi mohu věřit jako vlastnímu synovi.“

Vítek se začervenal a sklonil hlavu. Hynek ho upřeně pozoroval přivřenýma očima. Na tohohle si musím dát zatraceně dobrý pozor, pomyslel si. Zatraceně dobrý. Jeho vlastní pověst nebyla nejlepší, ale o krumlovských pánech se také říkalo ledacos. Jablko nepadne daleko od stromu. Co má na svědomí, že tak najednou zkrotl?

„Není třeba, aby se omlouval,“ řekl naoko přátelsky do trapného ticha. „Mohu jen ocenit starostlivost tvého syna. Vykoná-li cokoli pro Ulriku, může být jist, že na to nezapomenu.“

Zvedl číši, kterou mu nalilo úslužné páže. Po celou dobu jeho návštěvy zamračený Vítek už nepromluvil, ale jeho otec to nepostřehl v záplavě mnohomluvných roztomilostí, jimiž ho zahrnoval jeho host. Byl rozladěn, když se Hynek zvedal k odchodu. Právě se začal dostávat do nálady.

„Neodcházej,“ vyzval ho. „Soudek, který jsem dal narazit ve sklepě, není ještě ani z poloviny prázdný. Kam spěcháš? Přespi tady. Domů máš daleko.“

Vítek nadskočil. Hynek po něm šlehl bystrým okem a chvíli vážil svoje možnosti. Ne, ta cesta byla lákavější. Tady ho čekala nejvýš pitka a nevyhnutelná hádka s Vítkem, která by všechno pokazila. Počkej, aspoň tě popíchnu, pomyslel si pomstychtivě.

„Musím, čekají mě. Leda by se mezitím vrátila panna Ulrika. Kvůli šťastné chvíli s ní jsem ochoten cestovat i za tmy.“

„Nevrátila se,“ štěkl Vítek, který už byl jako na trní. „Slyšeli bychom ji. Nevystavuj se zbytečnému nebezpečí, pane.“

„Dobrá rada,“ usmál se Hynek. „Poslechnu ji. Odpusť mi, pane z Krumlova. Pojedu. Pošli pro mne, až bude čas. Budu připraven.“

Sotva za nimi zapadla hradní brána, dal si Vítek osedlat koně a vyrazil jako běs k místu, kde se scházívali. Nebyla tam. Snad ještě přijde. Přece věděla, že nemohl dřív. Sesedl a v trudných myšlenkách se uložil do vonící, suché trávy.

Pan z Lichtemburka zbytečně neštval koně. Do Ronova bylo daleko, stejně budou muset někde přenocovat. Ubíral se kupředu v myšlenkách chvíli blažených a hned nato trudných. S perlovou čelenkou ve vlasech vypadala v tom okně jako princezna. Takhle ji neznal. Byl by ji rád viděl celou, i když byla tak vzdálená. To nebylo jenom tou výškou. Jak na něm pracoval neúprosný čas, byl zamilován stále beznadějněji. Co to na ní bylo? Hubeňoučká, spíš ještě dítě, viděl ji přece tam u Pohledu. Prchající laňka.

Usmál se sám nad sebou. Mé kypré děvenky, které jsem tak rád laskával v temných zákoutích, vaše bujné boky nejsou všechno. Tahle holčička, která do měkkého sena chodí poslouchat hukot moře, mě snad připraví o rozum. Mějím lhostejně stavení, z nichž se na mě smějí ochotné dívky. Kdybych se octl v jejich loži, snad už bych je ani nedokázal pomilovat bez myšlenky, že objímám tebe. Čtyři roky! Prý na tvé přání. Dobrá. Ale nemůžeš mi zakázat, abych se na tebe díval a střežil si tě. Tvoje oči berou za srdce nejen mě. To se dalo čekat. Ještě že jsi Falkenštejnova. Ještě že já jsem pan z Lichtemburka. Ještě že naši otcové jsou nadšeni tím sňatkem. Musel bych tě unést, znásilnit tě a umřít, až bys potom plakala.

Truchlivá představa mu kupodivu vyloudila na rty matný úsměv. Ne, neplakala bys, rozhodl se nakonec. Budu tak něžný, že nebudeš plakat. Budu tě milovat, jako když vánek líbá bílou lilii. Vzdychneš? Vykřikneš rozkoší?

Na co to myslím, okřikl se, když si všiml, že se mu roztřásly ruce. Čtyři roky. To chce spíš umrtvení. Studenou lázeň v řece. Jízdu cvalem, aby člověk neměl čas představovat si... představovat si... Místo toho se loudal dál s hořícími tvářemi a s očima plnýma blažených obrazů. Ona vedle něho na koni. Ona ležící v trávě s očima, do kterých se krade závrať. Ne. Studená lázeň. Ona, vstupující do řeky... Panebože! Silou vůle ji vnitřním zrakem zase oblékl. Ona, sedící na kládě u cesty v ošoupaném kabátci... Tentokrát vypadala tak skutečně, že se mu nechtělo ji nechat za sebou. Zastavil koně.

„Já už budu hodný," řekl vděčně. „Tentokrát tě jenom políbím."

„Cože!" vykřikla a vyskočila. „A jindy? Co jindy?" Ona. Opravdu ona! Vrhl se z koně tak překotně, že málem upadl. „Jeďte napřed," houkl na svou uculující se družinu. „Doženu vás."

Držel ji za ruce, aby nemohla utéci, a stál proti ní s nezadržitelnou třesavkou v nohách. Cítil, že bledne a rudne a bledne... Nevhodná chvíle k setkání. Po tom všem měl tak nejspíš chuť ji obejmout a padnout s ní do mechu. Dívala se vyděšeně. To musím vypadat!

Pro jistotu ji pustil. „Totiž... právě jsem si tě představoval... všelijak," vyslovil bezděky pravdu, kterou z něho vylákaly její neúprosné oči. „Myslel jsem, že se mi zase zdáš."

Zamračila se. „Tvoje sny zvoní spíš zlatem," řekla odměřeně. „Přišel ses dohodnout o věnu? Budeš zklamán. Můj otec dobyl Budějovice a zmocnil se Zlaté Koruny, ale nevyneslo mu to ani denárek."

Chvíli mu trvalo, než se vrátil do skutečnosti. Konečně si vzpomněl. „A tak," usmál se. „Budeme zase mluvit o rytířské cti? Budeš se divit, ale o věno se nezajímám. To je věc otců. Nejsem ještě tak starý, aby mi bylo jedno, koho objímám."

„Nemusíš se mi dvořit," odsekla. „Otcové se domluvili, tak nemám právo tě odmítnout. Ale nečekej, že ti padnu do náruče."

„Čekám. Musím přece čekat ty čtyři roky, ne?"

„To musíš. Otec mi to slíbil."

„Myslím, že bych si s ním rád promluvil. Prý je nemocný, ano?"

„Nemocný? Ani bych neřekla. Jenom ho rozsekali jako obvykle. A protože se ještě docela nevzpamatoval po zábavě u Budějovic, umíral tentokrát celé dva měsíce místo obvyklých dvou dnů."

„Pěkné," řekl Hynek s uznáním. „Zrovna tak jsem si ho představoval. Jsem moc rád, že jsi jeho dcera. Jenže se mi zdá, že nebereš vážně hrdiny, kteří prolévají krev. Budeš se také posmívat, až mě přinesou domů na smrt raněného?"

„Neboj se, nebudu při tom. Prozatím nejsem u tebe doma. A sotvakdy budu, když se dáš včas zabít, veden zářivým příkladem mého otce. Nevím totiž o nikom druhém, kdo by byl nesmrtelný."

„Stanu se jím, abych byl hoden Falkenštejnovy dcery. Ulriko! Rozmysli si to ještě. Ty čtyři roky jsou strašně dlouho, víš?"

„Otec mi slíbil, že čtyři roky o tobě ani neuslyším," vykřikla hněvivě, „a ty si přijedeš jakoby nic. Když si ho tak vážíš, tak dodržuj jeho sliby. Proto tu na tebe čekám, abych ti to řekla."

Hynek byl zamilován, ale jeho mínění o vlastních přednostech bylo vysoké. Čekala na něj, když ho na Krumlově k ní nepustili!

„To jsi hodná," řekl samolibě a docela pominul obsah její řeči. „Abych ti řekl pravdu, ani jsem moc nedoufal, že mě budeš chtít vidět."

Zrudla vzteky. „Poslouchej ušima!" rozkřikla se na něj. „Nechci o tobě slyšet až do svatby, slyšíš?"

Zavrtěl hlavou a přikryl si uši dlaněmi. „Poslouchám a slyším moře," zašeptal. „Šumí a říká mi, že se dočkám. Nevěříš? Tak si to poslechni." Přesunul ruce k její hlavě. Byla to její hra a líbila se jí. Zavřela oči a usmála se. A najednou byl ten úsměv na jeho rtech, které něžně spočinuly na jejích. Otevřela doširoka oči. „No tohle!" řekla lítostivě. „Jak jsi to mohl udělat?"

Tohle byla zase jeho hra a zalíbila se mu velice. „Jak?" řekl udiveně. „Já nevím. Nejspíš takhle."

Přes její odpor si znovu přitáhl její tvář a líbal ji tak dlouho, až cítil, že nepoddajné rty se dychtivě pootevírají a oplácejí jeho polibek. Vyděšená a zemdlená mu ovinula paže kolem šíje, aby se udržela na zesláblých nohou. Teď to přijde, pomyslela si s hrůzou, a já se nedokážu bránit. Co to se mnou je?

Cítila, jak ztuhl. Přestal ji líbat, malinko oddálil její hlavu a zadíval se jí do očí. Byla v nich ta blažená závrať. Ale četl v nich ještě něco jiného. Ty se bojíš, kuřátko moje, pomyslel si v návalu něžnosti, která mu svírala hrdlo až k pláči. Ne, to ne. Mne se nemusíš bát. Pustil její hlavu, chopil se rukou, které ho objímaly, a jemně je stáhl dolů.

Bezvládně klesla zpátky na padlý kámen. Posadil se vedle ní, lehce se dotkl rty prstíků, které se křečovitě svíraly, a řekl vážně s pohledem upřeným na ty chvějící se ruce: „Řekni mi to znovu. Já jsem ti prve asi nerozuměl."

„Otec mi slíbil, že o tobě až do svatby neuslyším," opakovala přiškrceným hláskem.

„To je škoda, že ti o mně nechce vypravovat," usmál se škádlivě. „Vynahradím ti to. Nesmírně si vážím pana z Falkenštejna, ale já jsem ti neslíbil nic. Stojíš-li o to, nemusíme čekat tak dlouho. Slíbím ti manželskou věrnost třeba hned."

Jeho řeč měla očekávaný účinek. Vzpamatovala se a znovu se rozdurděně načepýřila. „Na to jsi ty zrovna ten pravý!" ušklíbla se. „Dobrá, jak chceš. Mohla jsem vědět, že si neporozumíme."

Vstal. „Neodnáším si takový dojem," řekl něžně a zvedl ji za ruce, které dosud držel ve svých. „Pojď, doprovodím tě domů."

„Sama jsem přišla, sama také odejdu. Sbohem."

Pokrčil rameny. Byli ještě na kraji lesa a krumlovský hrad bylo vidět mezi stromy. „Měj se krásně," zašeptal, když ji vysazoval do sedla. „Uvidíme se brzy."

Počkala si, až zmizel, a pak obrátila koně a zamířila úzkou pěšinou k pasece. Ještě byla celá nesvá z toho překvapujícího zážitku. Co řeknu Vítkovi? Musí přece na mně všechno poznat na první pohled. Ale třeba ani nečeká.

Čekal. Lépe řečeno spal ve vysoké trávě. Opřela se vedle něho o loket a dotkla se stéblem jeho rtů. Ohnal se ze spánku rukou a otevřel oči. „Ty!" řekl s úžasem. „Uhodil jsem tě, viď?"

„Ani ne," usmála se a soustředěně se na něj zadívala, jako by ho viděla prvně v životě. Ano, Vítek je krasavec. Vypadá vznešeně a nepřístupně, zosobněná hrdost, zatímco tamten... „Ty se skoro nikdy neusměješ," řekla najednou překvapeně. „Proč?"

„Nemám proč. Jsem nešťastný a žárlím. Ten chlap si přijede, jako by měl na tebe právo, a můj otec mu ho klidně přiznává. Ale ty ho nechceš, viď? Řekni mi, prosím tě, že ho opravdu nechceš!"

„Pročpak bych ho měla chtít," řekla neurčitě, odvracejíc tvář. „Zasnoubili nás, to je všechno. Ale svatba bude až za čtyři roky."

„Jak to, že bude?“ vykřikl. „Ty si ho přece nevezmeš. Či ano?“

„Záleží to na mně?“ rozhněvala se. „Ty jsi ještě ani neřekl otci, že mě chceš. Proč všechno já? Dělej taky něco. Jenomže tobě dělá dobře být nešťastný, víš? A já se radši směju.“

„Ulriko!“ vydechl pobouřeně. „Co tím chceš říct? Je ti snad milejší ten usměvavý panák?“ Cítila, jak jí horkost stoupá do tváře. „Podívej se mi do očí!“ přikázal jí stroze, když neodpovídala, a obrátil k sobě její tvář. Honem oči zavřela a přimkla se k němu v divokém polibku, který měl zakrýt její rozpaky.

Prudce ji objal. Jeho polibky byly tvrdé a zraňovaly. Tamten... Najednou znovu cítila, jak po jejím těle bloudí chtivé ruce, které jí vždycky naháněly hrůzu. Začala se zuřivě bránit. Chatrná látka jejího kabátce zapraskala. Jeho oči teď byly nepříčetné a zlé. V divokém zápase jí roztrhl šaty, jeho ruce už nebloudily, věděly, co chtějí, a tiskly ji surově do zválené trávy.

„Přestaň přece,“ sípal vztekle. „My musíme, slyšíš? Musíme!“

Cítila jeho horký dech ve své tváři. Neubráním se, pomyslela si zděšeně. Je příliš silný. Ale já nechci. Nechci! Vysmekla se mu jako had, stočila se do klubíčka a prudce kopla.

Konečně byla volná. Díval se na ni zděšeně s třesoucími se rty. „Co jsem to...“ vypravil ze sebe. „Odpusť mi, proboha!“

„Jsi zvíře!“ rozkřikla se na něj. „Ohavné, hnusné zvíře! Proč musím milovat zrovna takové zvíře!“

Oba ještě prudce dýchali po zběsilé rvačce a dívali se na sebe nenávistnýma očima. „Tak zvíře!“ zasmál se zlostně. „Děláš ho ze mne sama. Proč se ke mně mačkáš, když si chceš jen povídat? Dráždíš mě schválně, neříkej, že ne, nebylo to poprvé. A pak jsi vznešená a ctnostná a já jsem zvíře. Co myslíš, že je láska? Libové úsměvy? Tohle. Tohle je láska.“ Vztáhl ruku po jejích roztrhaných šatech tak rychle, že nestačila uhnout. Tentokrát se usmíval krutě a nepřátelsky, když stáhl okraje trhliny ve své dlani.

„Tak vidíš, víš to taky. Jinak bys tu nestála skoro nahá a nečekala, že se na tebe znovu vrhnu. Přikryj se, na.“ Pustil látku, sklonil se a přitiskl rty k jejímu tělu.

Prudce ho odstrčila a křečovitě sevřela na prsou zbytky kabátu. Má pravdu? Byla skutečně taková? Možná že dokonce chtěla, aby... Proč byla tak zemdlená a neschopná odporu právě s tím druhým?

„Já se bojím, Vítku,“ hlesla už docela pokorně. „Napřed po tobě toužím a pak se bojím.“

„Já se taky bojím,“ řekl chmurně. „Ale toho, že tě dřív dostane ten druhý. Nemáš pravdu. Kdyby... Kdyby se to stalo, musel by tvůj otec povolit.“

„Zabije mě nebo mě zavře do kláštera. To bys chtěl?“ řekla v sebeobraně. Dítě. A pak hned další, kdybych neumřela. Láska je pro muže strašně jednoduchá.

„To se jen tak říká. Nevěř, že to udělá. Ty, ty sama nechceš. To je to. Přece není možné, abys byla z ledu. Vidím to na tobě. Ale když se tě dotknu, ztrácím rozum a ty kameníš.“

Sklopila oči. Bylo to až příliš pravda. „Mám tě ráda, Vítku,“ řekla tichounce. „Ale ty se mnou zacházíš jako s holkou pro každého.“

„Já nejsem každý,“ vzbouřil se. „Jsem pan z Krumlova a chci se s tebou oženit. Ulriko, budeš mě mít na svědomí. Zítra jedu do boje. Zabijou mě, uvidíš. Jsem nepříčetný touhou a sotva udržím meč.“

„Do jakého boje?“ polekala se. „Nic jsi mi neřekl.“

„Ke Zlaté Koruně se vrátili zbrojnoši.“

„Přišli pro vás z vesnice?“

„Právě že ne. Sedláci se ozbrojili a vyhnali je sami.“

„Vítku, ty mě šidíš,“ usmála se. „Málem jsem ti uvěřila.“ Políbila ho něžně na špičku nosu. „Proč mě zbytečně strašíš?“

„Zbytečně?“ vykřikl. „Přece ti nelžu. Nechápeš, že je musíme potrestat? Byl to přece tvůj otec, kdo jim to zakázal. Máme jim být pro smích? Zlatá Koruna stojí pod ochranou Krumlova.“

„Takhle to otec nemohl myslet,“ vydechla s hrůzou. „Vy je chcete pobít, protože se bránili vašim nepřátelům?“

„Najednou se ti na mně nic nelíbí,“ řekl hořce. „Nebo máš strach o toho kluka, co ti nosí Panenku? Třeba se ti dokonce líbí.“

„Vítku!“ okřikla ho pohoršeně. „To už je potřetí. Nech toho.“

„Odpusť mi to,“ zašeptal pokorně. „Já tě mám strašně rád a žárlím jako ďas. Na každého.“ Opatrně ji políbil. „Já už jsem docela a úplně hodný. Udělám všechno, co chceš.“

„Tak nikam nejezdi. Rozmluv otci tu výpravu.“

„Vždyť my je chceme jenom postrašit,“ řekl pokrytecky. „Copak rytíři zabíjejí bezbranné?“

„Zůstaň doma, Vítku!“ zaprosila. „Zůstaň zítra doma!“

„Odměníš mě?“ zeptal se dychtivě. „Odměníš mě, když poslechnu?“

Sklopila oči. „Nevím,“ odpověděla tiše a vzápětí se polekala. Znělo to jako slib. Vítek ji k sobě přivinul a políbil ji s horoucí něhou. Kdyby byl vždycky takový, pomyslela si v blažené hrůze, když se poddávala jeho objetí, asi bych neodolala. Dokážu se bránit, jen když útočí. Přijde-li zítra takhle... Ale on se nezachová jako ten druhý. Ten přece musel poznat, že už vůbec nemám sílu k odporu. Přesto... jenže Vítek je sobec.

„Nedokážeš nic udělat nezištně?“ řekla mrzutě a vyvinula se mu. „Jen za odměnu! Jsou rytíři, kteří nasadí život i pro nepřítele a nečekají na jeho dík.“

Myslela na královnu, která na smrt nenávidí jejího otce. A na něj, který skoro vykrvácel pro záchranu jejího života. Jsem moc ráda, že jsem jeho dcera, řekla si a

po tváři se jí rozestřel úsměv. Ale Vítek si vzpomněl na Jihlavu. Proto! Proto je dnes taková!

„Ty ses sešla s tím Lichtemburkem," řekl jasnozřivě. „Jela jsi ven, aby ses s ním setkala, a mne jsi nechala čekat." Výraz na Ulričině tváři až příliš jasně potvrdil jeho slova. „A on tě ani nepolíbil, co?" vyjel si na ni zuřivě. „To mi chceš namluvit? Ženich! Ten má ovšem jiná práva. Tomu bys vyhověla, viď?"

„Nikdy by neudělal to, co ty," vykřikla vztekle.

„Taky to nemá zapotřebí, když se válí s holkami z podhradí a s manželkami urozených pánů. Jestli to o něm nevíš..."

„Vím to," odsekla zvysoka. Seník, ovšem. Seník. Ale před chvílí, když se jí díval zblízka do očí... „Nezáleží mi na tom, co dělá. Záleží mi na tom, co děláš ty."

„Pokusím se tedy být stejně jemný jako pan z Lichtemburka," řekl chladně. „Snad si mě potom budeš vážit víc."

„Přijdeš zítra?" zeptala se nesměle, když ji vysazoval na koně.

„Snad. A přísahám ti, že se už nebudu prosit."

Nepřišel. Věděla, že nepřijde, a proplakala celé dopoledne. Předtím, v noci, když se jí spánek vyhýbal, úzkostlivě uvažovala, co udělá. Něco se musí stát. Pořád se teď hádali. Jejich láska se proměnila v nemilosrdnou trapičku. Ale to, co chce on... Dokud se nescházeli potají, bylo to lepší. Spokojoval se stiskem ruky, ukradeným polibkem. Zločin. Hřích. A vlastně po tom ani netoužila. Úplně jí stačila líbeznost nevinného citu.

Převalovala se neklidně na loži. Zítřek a nevyřčený. slib ji pronásledovaly jako noční můra. Když za svítání na mostě zaduněla kopyta pádících koní, vyklonila se z okna a poznala Vítka mezi jezdci, kteří vyjížděli k zákeřnému přepadení. Ona se tedy bát nemusí. Ale ti druzí?

Bloudila hradem jako mátoha. Chůva ji nechávala na pokoji. Dobře věděla, že nebezpečí nehrozí, dokud je mladý pán pryč. Krom toho měla jiné starosti. Paní z Krumlova se chystala rodit, a přestože všichni věděli, že s dítětem, které jí rvalo útroby, bude jako obvykle zápasit řadu hrůzyplných dnů, všechny hradské děvečky pobíhaly sem a tam s radostnými tvářemi a vytrvale předstíraly, že všechno probíhá hladce a novorozeně co nevidět zapláče v připravené kolébce.

Ulriku proti její vůli přitahovaly pootevřené dveře ložnice. Se sevřeným srdcem poslouchala zoufalý nářek Vítkovy matky. Loni na podzim, když ji sem otec prvně přivezl, pochovávali mrtvé novorozeně. Teď bylo plné léto. Neuplynul ani desátý měsíc a už je to tu zas. Otřásla se. Méně než kdy jindy toužila po Vítkově objetí.

Pronikavý výkřik přešel v přidušené štkání, které zvolna sláblo. Z místnosti se trousily ženy. Povzbudivý úsměv jim mizel z tváří, sotva se odvrátily od lože rodičky. Vypadaly mrzutě a unaveně.

„Teď bude snad chvíli pokoj," řekla Dorka, nejstarší z krumlovských služek. „Ale s ní nikdy nevíš. Příště to může trvat hodiny. Chuděra! Ale je to únavné. Kdoví kolik nocí se nevyspíme."

Ulričina chůva se zastavila na prahu. „Snad bychom ji neměly nechávat samotnou," řekla s pochybností.

„To nemá smysl. Máme dost času, až začne křičet. Dítě se stejně zase narodí mrtvé. Už by mohl dát pokoj, ten starý kozel."

Ulrika honem ustoupila za dveře, aby ji neviděly.

Ten starý kozel byl asi hradní pán. Neslušelo se pro ni poslouchat takové řeči. Sotva zmizely za rohem, vklouzla dovnitř Paní z Krumlova ležela naznak na loži se zavřenýma očima a těžce, sténavě dýchala. Spí? Ne. Najednou tiše zaúpěla a pokusila se převrátit na bok. Divoce se zahryzla do prokousnutých rtů a z očí jí vytryskly slzy.

„Bože můj," vzlykla hluše, „kéž už je konec!"

„Potřebuješ něco, paní teto?" zeptala se Ulrika přiškrceně a přiběhla k ní. S její pomocí se paní Hedvika konečně obrátila. Vzdychla úlevou a zvedla ruku, aby setřela pot s bledého čela.

„Jdi do kláštera, dítě," zašeptala. „Jdi a nelituj života. To není život, tohle." Podívala se na ni a plaše se usmála. „Jsi hodná. Všichni ode mne utíkají. Bojí se. Ty se nebojíš?"

„Strašně. Moje maminka umřela, když jsem se narodila," prořekla Ulrika neprozřetelně a zděšeně zmlkla.

„Já jí přece můžu jenom závidět. Páni z Krumlova! Jsou všichni stejní. Nikdy si neber pána z Krumlova, Ulriko. Nikdy ne."

„Můj otec přece..." vyhrkla Ulrika v sebeobraně. Tetin pohled ji zarazil. Dívala se na ni s jakýmsi vlídným posměchem. Jako by něco věděla. O otci nebo... Cítila, že rudne, a odvrátila se.

„Vítek není lepší," slyšela naléhavý šepot a ucítila na ruce stisk chladných, vlhkých prstů, které ji táhly blíž. „Slyšíš? Není. Oni chtějí svoje a nestarají se, co se stane s námi. Já nejsem slepá, Ulriko. Nedej se zmást. Máš štěstí, že jste tak blízcí příbuzní. Veliké štěstí. Běda ti, kdyby prosadil svou. Kolik je ti? Patnáct? Když mně bylo patnáct, radovala jsem se, že si mě bere pan z Krumlova. A podívej se, co ze mne udělal. Smířila jsem se už, že chodí za jinými. Oni to jinak nedovedou. Ale proč tedy, když ví, že je to stejně marné..." Znovu zaúpěla a zaťala prsty do Ulričiny paže. „Vítek bude stejný," pokračovala po chvíli bolestí zadrhlým hlasem. „Je jeho krev. Miluju ho, je to můj syn, ale nechci se dožít dne, kdy se ožení. Krásné nevinné poupátko bude vedle něho uvadat a on se k ní bude vracet leda na dva tři měsíce v roce, aby s ní plodil děti. Pak bude odcházet za svými sny muže a za jinými ženami, které jeho vášeň ještě neznetvořila."

„Víš, kam dnes jeli?" zeptala se Ulrika úzkostně.

„Copak mně se můj choť a můj syn svěřují?“ řekla hořce hradní paní. „Jeli zabíjet, pravda? Nic jiného nedovedou.“

„Můj otec chtěl chránit Zlatou Korunu, stejně jako dobyl Budějovice pro českého krále!“ vybuchla Ulrika. „A oni teď...“

„Tvůj otec!“ Paní Hedvika právě v této těžké hodině měla nejmíň příčin zastávat se svého chotě. Ale přes všechna zlá slova kruté upřímnosti ji dlouholetá manželská věrnost zavazovala nenechat všechnu hanu jenom na něm. „Copak ty nevíš, proč...“ Ostrý výkřik přerval poslední slovo. Vzepjala se na loži a znovu se smrštila v divoké křeči. Ulrika vyskočila. Přes zoufalou snahu o soucitné milosrdenství se dívala na zmítající se tělo s hrůzou a bezděčným odporem, neschopná dotknout se vztahující se ruky.

„Ne, neodcházej!“ zaštkala krumlovská paní trhaně. „Nenechávej mě tu! Neodcházej, Ulriko!“

Už jí nebylo rozumět. Nepříčetně vyla s vytřeštěnýma očima, z nichž proudily slzy. Pokrývka se svezla na zem. Ulrika zahlédla rychle se šířící kaluž krve a dala se na bezhlavý útěk. Na chodbě se srazila s vracejícími se ženami, které ve dveřích nasazovaly naučené, protivně sladké úsměvy. „Tentokrát to jde jako po másle,“ zahlaholila Dorka bodře na prahu, aby překřikla ten nelidský, příšerný hlas. „Za chvíli je dítě na světě. To bude mít pan Vítek radost, až se vrátí!“

Ulrika letěla po úzkých schodech dolů jako beze smyslů. Za ní se nesl šílený řev, který jen zvolna slábl, jak se vzdalovala. Uřícená a vysílená dopadla na lože ve své komůrce a zaryla se hlavou do podušek. Pan Vítek bude mít radost! To jistě. Klidně si odjel na svůj krvavý výlet, a přece už kolem půlnoci se rozlehl spícím hradem první drásavý výkřik. A Vítek! Vždyť to byla jeho matka. Kdyby se včera nepohádali, vymáhal by teď na ní s naprostou samozřejmostí svou odměnu. Otřásla se. Ve spáncích, na které se jí lepily zpocené vlasy, cítila zběsilé bušení svého srdce. Až za hodnou chvíli si uvědomila, že rány přicházejí zvenčí. Někdo se dobýval do jejích dveří. Zvedla se na vratkých nohou, aby odstrčila závoru. Na chodbě v přítmí stála jedna z kuchyňských služek. „Pojď dolů, panno Ulriko,“ zašeptala spiklenecky. „Zbrojnoš ti přinesl vzkaz od pana Vítka.“

Šla na nádvoří jako náměsíčná. Čeleď halasně odstrojovala koně. Vzkaz. Kde je on? Už se blížil večer.

Starý zbrojnoš s širokou bílou jizvou na tváři k ní přistoupil. „Mám ti od pana Vítka vyřídit, že na tebe myslel a že neporušil svůj slib. Vrátí se zítra.“

„Proč? Stalo se něco?“

„Jsou zváni do kláštera k jednání. Nechtěli se vracet za noci. Ve vesnici je dost místa.“

Starý se bojí, že by se nevyspal, pomyslela si zlostně. Místo co by pospíchal domů...

„Jak to dost místa?“ zeptala se přiškrceně. „Kde jsou lidé z vesnice? Co jste s nimi udělali?“

„Nic. Utekli, sotva jsme se objevili. Z krumlovských jde větší hrůza než ze zbabělých najatých žoldnéřů.“ Mladý pán mu přísně zakázal, aby jí vyprávěl, jak je honili po lese a co se stalo těm, které dopadli. Tahle křepelička je asi tuze jemnocitná.

Ulrice se stáhlo hrdlo štěstím. Je jiný. Je. Její Vítek je jiný. To jistě on. Jeho otec by je dal rozdupat. Ale on se mu postavil. Vzkázal jí, že nezapomíná.

„Nepohodli se s otcem?“ zeptala se.

Zbrojnoš upadl do viditelných rozpaků. „No, trochu,“ odpověděl na její jasnozřivou otázku. Jak to mohla vědět? Jak věděla, že mladý odmítl jít s otcem do kláštera, protože si opatřil onačejší zábavu? Nebo to nevěděla? „Nakonec se dohodli,“ řekl opatrně. „Pan z Krumlova ustoupil. Znáš přece pana Vítka. Má hezky tvrdou hlavu, když se mu do něčeho nechce.“ Nebo chce, doplnil v duchu a pro jistotu se honem ztratil z dohledu těch zářících očí.

Ulrika se vracela zpátky tanečním krokem. Černá před jejíma očima se změnila v růžovou jako na obrtlíku. Osud krumlovské paní byl jistě strašný, ale vždyť to byla vlastně nemoc. Pan Vítek mohl snad být ohleduplnější, ale konečně jsou manželé. Že utekl? Ona přece také utekla. Dívat se bezmocně na cizí utrpení není pro každého. A ona tak nikdy dřív nemluvila, to jenom ta strašná bolest... Co jí to chtěla naznačit o jejím otci?

Dodala si odvahy a znovu se vrátila k jejím dveřím. Nebylo slyšet nic. Až těsně za nimi zaslechla slabounké sténání. Vida, už je jí líp. Nebo už nemůže ani... Ne, je jí líp, opakovala si zarputile. Chůva ji zahlédla od lože, na které nebylo vidět přes záda kolemstojících služek, a vytlačila ji rázně na chodbu.

„Jdi pryč, Ulriko,“ řekla přísně. „To není nic pro tebe.“

„Co je s ní?“ zeptala se Ulrika šeptem.

„Nic. Daly jí makový odvar, bude spát. Jdi také, už je pozdě.“

Tělo paní z Krumlova bylo sice zmrzačené a neschopné rodit, ale srdce měla silné a zdravé. Procitla v krutých bolestech. Ve svém omámení si už nemohla ulevit ani výkřikem. Hlas. Slyšela dobře? Její horečnaté oči neklidně bloudily, až se zastavily na jakési tváři.

„Cos to včera říkala o mém otci?“ opakovala Ulrika už potřetí.

Paní Hedvika zablábolila cosi nesrozumitelného. Ulrika si netrpělivě povzdechla. „Můj otec,“ řekla naléhavěji. „Co je s ním?“

„Proto... se neoženil,“ vypravila ze sebe paní z Krumlova se strašnou námahou. Zavřela oči. Její rty se ještě chvíli pohybovaly, ale už z nich nevyšlo nic než trhané sténání.

Ulrika z toho nebyla moudrá. Ovšem, neoženil se, pomyslela si s úžasem. To bylo vlastně velice zvláštní. Byl stěží starší než Vítek, když její matka umřela. I teď byl ještě mladý. Proč?

Neměla čas domyslet. Zaslechla zvenku volání, hluk padajícího mostu a skřípot řetězů. Vracejí se Vyrazila otevřenou branou až na stezku k lesu, odkud vyjížděl první jezdec. Blížil se rychlým klusem. Za jeho sedlem se napínal provaz ke spoutaným rukám kohosi, kdo běžel, klopýtal, padal, vstával a znovu padal, vlečen po tvrdé cestě.

„Stůj!“ vykřikla zděšeně. Co je to? Kde jsou ostatní? „To přece nemůžete!“

Krumlovský jezdec zarazil koně, když se mu vrhla do cesty. Rozběhla se k tomu vzadu, který se zvedl na kolena a marně se pokoušel postavit. Pod škraboškou slepenou z prachu a krve byl k nepoznání, ale radostný štěkot psíka, který se hnal za ní z hradu, jí napověděl, kdo to je.

„Martine!“ vydechla. „Proč? Co se stalo?“

Podíval se na ni nenávistnýma očima. „Děvko!“ zachroptěl. „Ty děvko!“ A odplivl si před ní.

Kopanec ho srazil k zemi. Jezdec znovu zabral. Teď se hnal cvalem a bezvládné tělo se divoce zmítalo na ostrém kamení. „Počkejte!“ vzlykala a klopýtala za nimi. „Neví, co mluví. Copak nechápete...“

„Nezastávej se ho,“ ozval se za ní suchý hlas Vítkova otce. „Je to vrah.“

„Vrah? Koho zabil?“ vykřikla. Krumlovský pán se na ni nepodíval a minul ji s tvrdou, nehybnou tváří.

Všichni zabíjíte. Všichni. Pořád. Všichni jste vrahové, pomyslela si zběsile a dala se znovu do běhu proti přijíždějícím jezdcům. Kde je Vítek? To přece nemůže dovolit!

„Vítku!“ zvolala lámajícím se hlasem. „Pomoz mu! Vítku!“

Průvod se zastavil. Zahlédla nosítka mezi dvěma koni a nohy se jí podlomily leknutím. Ze setrvačnosti udělala těch několik kroků a padla na kolena těsně u nosítek, přikrytých známým pláštěm. Vítkův panoš přistoupil a odhrnul cíp látky. Nepohnula se. Nevykřikla. Chvíli se bez hlesu dívala do mrtvé tváře a pak se její pohled svezl níž. Zahlédla obnažené hrdlo proťaté strašnou ranou, která skoro oddělila hlavu od těla.

Zůstala nehnutě klečet, když se dali znovu do pohybu. Kdosi ji zvedal. „Proč?“ zeptala se bezradně. Ještě neplakala.

Dva zbrojnoši, kteří jeli vzadu, se na sebe podívali. „Nestačili jsme tomu zabránit,“ zabrumlal jeden z nich v rozpacích. „Ve stropě byly padací dveře, nevšimli jsme si jich. Skočil na něj rovnou z půdy se srpem v ruce. Než jsme se zvedli...“

„Všichni utekli do lesa,“ skočil mu překotně do řeči Vítkův panoš. „On se v noci vrátil a vlezl tam ze střechy. Přiznal se.“

Panenka se tiskla k jejím nohám a žalostně kňučela. Vzala ji do náruče a vstala. Slzy. Konečně milosrdné slzy. Neviděla na cestu, když klopýtala k hradní bráně po boku Vítkova panoše, který ji soucitně podpíral.

Zajatec na nádvoří se probral, když na něj chrstli vědro studené vody. Zvedli ho za ruce a vlekli ho k věži na bezvládných nohou.

Ulrika jim zastoupila cestu. „Opravdu jsi to udělal, Martine?“ zeptala se třesoucím se hlasem. „Řekni!“

„Udělal bych to zas!“ zachroptěl nenávistně. „A tebe bych rozpáral s ním, ty děvko! A s tebou všechny…“

Strašná rána pěstí uťala jeho slova. Smýkli jím stranou a táhli ho dál kolem oněmělé Ulriky. Za nimi se táhla krvavá stopa.

Pět dní byl hrad plný strašidelných zvuků. Jen v kapli, kde krumlovský pán nehnutě klečel nad mrtvým tělem svého syna, bylo ticho. Ale hrůzný řev se nesl šerými chodbami a sluncem zalitým nádvořím z ložnice jeho choti i z podzemní kobky, kde katovi pacholci vynalézavě mučili zavilého vraha, a mísil se s žalostným vytím Ulričina psíka, který nebyl k utišení. Šestý den nastalo ticho. Byla sobota. Zítra bude sváteční den, kdy odpočívají i kati. Ulrika, zmámená žalem a výčitkami svědomí, zavřela kňučícího psa a šla se podívat, co to znamená. Ve dveřích vedoucích na nádvoří se srazila s chůvou.

„Už má pokoj, chudinka,“ řekla chůva. „Bětuši nakonec napadlo zavolat toho pohana. Ženské se jen křižovaly a utekly. U panina lože takový mouřenín! Ale pan Vítek se teď o nic nestará, ani o tom neví.“

„Umřela?“ pípla Ulrika.

„Kdepak!“ zasmála se chůva. „Vytáhl z ní to dítě, ale to si nepřej, jak vypadalo. Nikdy ho nemůže porodit, aby ho při tom nerozmačkala. To je neštěstí! Zvlášť teď.“ Umlkla. Ulrika, která vlastně ještě vůbec nepřestala plakat, se rozvzlykala naplno.

„Nechoď tam!“ zastavila ji chůva, když chtěla kolem ní projít ven, a rychle přirazila dveře.

Ulrika ji odstrčila a znovu otevřela. Zastavila se na prahu. Před ní uprostřed nádvoří se tyčila zbrusu nová šibenice. Kat stáhl oprátku až k zemi k divné, beztvaré hromádce. Všechna hradní čeleď stála kolem. V hradní kapli se vyzvánělo, ale její dveře byly zavřené. Pan z Krumlova zůstával lhostejný k zajímavé podívané. Poslední den se mohl dívat do té milované tváře a jenom netečně kývl, když mu přišli oznámit, že šibenice už stojí. Zítra, zítra zmizí mladé, krásné tělo ve vlhkém podzemí a už nikdy... Hluboce vzdychl, urovnal neviditelný záhyb na Vítkových šatech a znovu sklonil hlavu. Slzy mu nebyly dány.

Ale Ulrika teď nemyslela na Vítka. Jako uhranutá se dívala, když se katův pacholek zavěsil na provaz a oprátka se zvolna vznášela vzhůru. Poprava? Kat měl přece podrazit stoličku a zlámat zločinci vaz.

Jenže kat nemohl jinak, i kdyby si pomsta za vraždu krumlovského dědice nežádala prodloužit co nejvíc muka oběti. Nad hlavami kolemstojících zahlédla Ulrika nejdřív cosi, co se podobalo tváři s krvavými důlky místo očí a s ústy bez jazyka, trvale otevřenými přeraženou vykloubenou čelistí. Zmítající se zplihlý zkrvavený hadr pod tou ohavností ničím nepřipomínal lidské tělo, které jakýmsi surovým zázrakem ještě žilo a škubalo sebou v smrtelných křečích jako brouk s utrhanýma nožičkama, škubalo sebou...

Ulrika zavyla hrůzou a padla do milosrdné prázdnoty, která ji pohltila dřív, než ji ustaraná chůva zachytila do náruče.

KVŮLI NÍ

Řadu dní se zmítala v horečkách, vysílená námahou, s níž ji obluzené vědomí nutilo otvírat oči dokořán. Sotva je zavřela, křičela děsem, jak ji pronásledovaly obludné vidiny. Příšerné vedro. Občas nad sebou zahlédla tmavou tvář, která se k ní skláněla. Ďábel. Je v pekle. Úpěnlivě prosila o smilování. Marně. Kdesi hluboko v ní seděl drtivý pocit jakési viny. Věděla, že se strašně provinila, ale nemohla si vzpomenout, čím. Čerti vyli dlouze a žalostně. Ale byla tu chůva a okřikovala je. Pak už jen zděšeně kňučeli. Nakonec bylo ticho. Někdo je odnesl. Slyšela kolem sebe kroky a šeptající hlasy. Nějaké rozmazané tváře. Ale to ticho bylo uklidňující. Přece jen usnula, neklidně, plačíc ze sna, který ztrácel svou podobu, sotva se prchavě probouzela. Čadící svíce. Tma. A znovu světlo. Už jen vyčerpaně sténala, když namáhavě polykala cosi hořkého, co jí lili do úst.

Ďábel byl někde blízko, ale neukazoval se. Chůva ho nepustila. Jenom s ním rozmlouvala a hlas se jí chvílemi lámal v přidušených vzlycích. Ovíjela Ulrice kolem hořícího těla studené mokré roušky, které rychle vysychaly a znovu se máčely jejím vlastním potem. Otevřeným oknem sem vnikl chladný vánek. Peklo bylo pryč. Zmizela i horká, suchá látka. To je dobře, pomyslela si blaženě a usmála se.

„Spi, dušičko," řekla nad ní chůva dojatě. „Spinkej, děťátko."

Ano, je malá. Je doma. Tenkrát jí říkala maminko, než jí to vysvětlili. Chtěla ji zase tak oslovit, ale její rty se jen slabounce pohnuly. Zavřela oči a usnula, pořád s tím šťastným úsměvem na rtech. Když se probudila, byla tu zase čadící svíce a tiché hlasy. Bála se pohnout, aby nezaplašila mátožnou úlevu. Zůstala ležet se zavřenýma očima.

Nechci nic vědět, řekla si. Nesmím přemýšlet. Nic nebylo. Nic nevím. Ať si povídají, co chtějí, nechci to vědět. Ale naslouchala.

„Mně je nejvíc líto toho chlapce," řekla chůva šeptem. „Říkej si, co chceš, pane Konráde, páni z Růže nejsou sami na světě. A on byl v právu."

„Buď zticha, chůvo," okřikl ji Falkenštejnův sluha starostlivě. „Tomu nerozumíš, ženská. Zabil jediného dědice krumlovského panství. Takové neštěstí! Už to nikdy neříkej. Kdyby tě někdo slyšel..."

„Panství! Panství!" rozhořčila se. „Mladého života je škoda, to ano. Ale zavinil si to sám. Zatímco ten druhý..."

„Mlč! To není pravda!"

Chvíli bylo ticho.

„Ty jsi ale zbabělec, pane Konráde!" usmála se chůva. „Neříkej, že to nevíš. Na celém hradě se o ničem jiném nemluví. A paní pláče nejen proto, že umřel. Každý den dává sloužit mši za odpuštění jeho hříchů. To se u neviňátek nedělá. Jenomže ona moc dobře ví, že jeho duše nemůže být v nebi."

„Nevím, o čem mluvíš," řekl Konrád odměřeně. „Nejsem tu proto, abych poslouchal klevety hradní čeládky."

„Ne? Tak ti to řeknu já. A poslouchej dobře. Tady, u lože té chudinky, kterou miluju víc než ty celého svého slavného rytíře, protože je bezbranná a vydaná napospas takovým, jako je on. Ona milovala mladého pana Vítka. Já to vím, něco jsem se jich nahlídala. Rytířská čest, to víš, na tu se tak dá spolehnout! Já vím svoje, pane Konráde. Tady v podhradí běhají nejmíň tři holky, co se jim vzdouvají živůtky. Až se ty děti narodí, můžou směle na pana Vítka volat dědečku. Miloval Ulriku jako rytíř? Hezká věc, ale tohle všechno se muselo stát dávno potom, co už byla tady. A nedal si ani práci, aby se těm holkám zalíbil. Zkrátka si je dal přivést na hrad. Pán! A tam to bylo ještě horší. Tu dívenku chytili v lese, byla prý chudinka ještě mladší než Ulrika. Představ si to! Takové dítě. Ale bránila se zuřivě. Nepomohlo ani, že ji zmlátil do krvava. Slyšíš? Obličej jí rozbil pěstí. A pak jí začal říkat Ulriko, ten rytíř. Asi si představoval, že tam má ji. Řekni sám, hlídala jsem zbytečně? Ta holčička se bránila dál. Když ji nezmohl sám, zavolal dva žoldnéře a ti mu ji na zemi přidrželi jako ukřižovanou. Divíš se, že ten chlapec na něj skočil jako beze smyslů? Byla to jeho sestra. Jsou sirotkové, vychovával ji."

Vzdálené obrazy se míhaly před Ulričinýma očima. Blažena roztažená na sněhu, křičící pronikavým, zoufalým hlasem. Braniborský žoldnéř, trhající na ní šaty. Chtivé ruce na ní... Ne, to byl někdo jiný. To byl někdo jiný, komu se bránila. Braniborec se jí přece ani nedotkl. Divoký útěk k lesu. Pád. Tma.

Mozek neposlechl podvědomého příkazu vydat se znovu do úlevného nevědomí. Naopak. Slova, která k ní dosud doléhala jenom jako zvuky, nemající pro ni žádný smysl, dostávala ve vzpomínce skutečnou podobu. Tam někde se prvně políbili. Možná právě v té světnici, kde Braniboři drželi na sněhu Blaženu, kde Braniboři... Ne, nebyl tam sníh ani Braniboři. Jenom to bezmocné dívčí tělo...

Ulriko, říkal zkrvavené tváři a mlátil do ní surově a vytrvale. Ulriko. Bránila se. Budeš mě mít na svědomí řekl to přece. Beztvaré cosi zmítající se na provaze. Hynek z Lichtemburka pobil Branibory. Je hrdina. Nikdo ho netáhl na provaze za

cválajícím koněm. Dívá se dál na svět nevydloubanýma očima a mluví hbitým jazykem. Tohle byla ovšem vesnická holka, a já jsem urozená panna. I Blažena byla aspoň dcera bohatého měšťana. A tamto byli Braniboři, lupiči, hanební nepřátelé, a Hynek z Lichtemburka je velmož. Netrestal je za Svatku, s kterou spal na seně, ale přijel si pro klášterní stříbro.

Konečně se jí povedlo poručit myšlenkám. Ne, tak to není. Přeslechla jsem se. Nejsem přece Vítkova sestra, ale jeho sestřenice. Zabila jsem ho, protože na mě myslel a nemohl se bránit, když tamten... Vítek mi přece říkal, že se na mě dívá, jako by ji chtěl znásilnit. Bylo to kvůli mně. Proč by mě jinak ještě ranil tím ohavným slovem? Zabil Vítka, aby mě nemohl před ním chránit. Zabil ho, protože jsem ho milovala. Budeš mě mít na svědomí. Jaká strašidelná vina!

„To si přece všechno mohli vymyslet," řekl do ticha Konrád.

„Mohli. Jenže si to nevymysleli. Všichni tři říkají totéž. Ti dva, co byli při tom, i panoš, který poslouchal pod oknem." Zlostně se zasmála. „Otevři oči, pane Konráde. Je to prokletý rod. Prokletý! Nikdy nepřestanu oplakávat hodinu, kdy se moje Ulrika stala paní z Falkenštejna."

„Přestaň," řekl Konrád přísně. „Neměl jsem tě vůbec poslouchat. Ale prosím. Budu upřímný, nejsem bez pochybností. Pan Vítek se zle provinil proti přání mého pána. Pozdě litovat. Kdyby to neudělal, kdyby nechal Zlatou Korunu s pokojem... Můj pán by nebyl schopen něčeho takového. Znám ho odmalička. Už jako dítě byl miláček paní Perchty pro svou něžnou povahu. Vyrostl v hrdinu, jakému není rovno, ale jeho srdce zůstalo stejné."

„Bohužel," odpověděla chůva odměřeně. „Až příliš stejné. Víme o tom svoje, pane Konráde." Povzdechla si. „Vám mužským je asi těžké něco vykládat. Přijel jsi vždycky na Falkenštejn a prohánět jsi nás, aby pro vznešené oko tvého pána bylo všechno dost dokonalé. A my jsme lítali jako blázni a strojili Ulriku do nejkrásnějších šatů. Hráli jsme si pohádky. Jemu to bylo přece jedno. Většinou se na ni ani nepodíval."

„To se mýlíš," ohradil se Konrád. „Velice mu na ní záleželo. Dobře víš, že mě posílal pravidelně se ptát, jak prospívá."

„Vědom si svých povinností," ušklíbla se chůva. „Vzácný muž. Čestný. Rytíř, pravda? Není lepší než Krumlovský. Zabil mou Ulriku stejně bezohledně, jako se pan Vítek každý rok pokouší zabít svou choť, prozatím bez úspěchu."

„Pan Vítek možná ví, že paní Hedviku ohrožuje, ale muži se přece žení kvůli dětem. Pan Záviš nemohl vědět..."

„Nemohl," odsekla. „A taky nechtěl. Od chvíle, co přišla do jiného stavu, se ten tvůj pan Záviš ani neukázal. Jen ty ses chodil ptát po jejím zdraví, jak se slušelo. Posílal dárečky. Hračky pro syna. Jenomže ona na něj čekala a volala ho a strašně se bála, jak ta se bála, chudinka! Jako by věděla... A pak jsme pro něj poslali. Mohl přijít včas, trápila se řadu dnů jako krumlovská paní, ale jen vzkázal, kdy že budou

křtiny. No, byly bez něho, nečekali jsme, dítě bylo slabé. Přijel až na pohřeb, ten byl později. A zlobil se, že se dítě jmenuje Budiše Ulrika. Čekal syna Budivoje, tak co? Pro holčičku jméno neměli. Tak mi to zošklivil, že jí odmalička říkám Ulriko. Ani si toho nevšiml. Ulrika jako Budiše. Jakpak jsme měli vědět, že chtěl zrovna Kunhutu?“

„Ticho!“ okřikl ji Konrád a ustrašeně se ohlédl. „To... to jsi špatně rozuměla. Křivdíš mu. Je velmi jemnocitný. Kdo jiný by se zachoval jako on? Ovdověl v osmnácti letech a už se neoženil, ačkoli muž jako on by si jistě přál mít syna.“

„Ale ne!“ zasmála se chůva. „Já slyším dobře a rozumím ještě líp. A už si nechci na nic hrát, Konráde. Mám všeho po krk. To dítě vyrostlo do její podoby, podívej se na ni, jaké je to útlounké stvoření. A už ji chce vdát a zrovna za takového kance!“

„Chůvo!“ O Konráda se pokoušely mdloby.

„A ne snad? Prohání faldy kdejaké holce, sotva se na něj usměje. Manželé urozených paní ze sousedství si na něj najímají vrahy, když jim chodí za ženami, a ty ho zas dávají špehovat, když za nimi už nechodí. Zeptej se na Polné. Nic proti němu nemám. Je možná hodný. Co Ulrika stůně, je tu skoro denně. Sám, neposílá sluhu jako někdo. To její ukňourané psisko si odvážel s takovou láskou, jako by to byl jeho prvorozený. Jenže ji umoří. Děti a děti a děti. Tím hůř že je do ní celý pryč. Nenechá ji na pokoji.“

„Pleteš jedno přes druhé,“ usmál se Konrád povýšeně. „Kdyby ji nechával na pokoji, řekla bys, že ji zanedbává. Byl jsem také ženat a musím říci, že dokud byla moje manželka naživu, vítala mě s potěšením, kdykoli jsem za ní přišel.“

„No ne!“ udělala si chůva s opovržením. „Domýšliví jste všichni stejně. Bodejť by ses ty nezastal pana z Lichtemburka. Ten tvůj pan Záviš není lepší. Leckterá paní na něj toužebně vzpomíná.“

„To jsou pomluvy,“ zastal se znovu Konrád svého pána. „Nikdo nic nemůže vědět. Nikoho nepřivedl do neštěstí a nikdy veřejně nepohoršoval. Ostatně je patnáct let vdovec a je muž v plné síle. Měl snad vstoupit do kláštera, když se už nechtěl oženit?“

„To je snad zásluha?“ rozkřikla se chůva. „Oba přece dobře víme, že se neoženil kvůli ní!“

Polekaně umlkla a otočila se po Ulrice, která se na ni dívala široce rozevřenýma očima. „Kvůli komu?“ zeptala se slabě.

„Co kvůli komu? Něco se ti zdálo. Spi dál, miláčku.“

Chůva se tvářila docela věrohodně a Ulrika ztratila jistotu. Slyšela opravdu všechny ty neuvěřitelné věci? Aspoň něco se jí přece doopravdy muselo jen zdát. Aspoň něco. Poslušně zavřela oči. Byla tak strašně unavená! Myšlenky se zmátly. Usnula znovu, tentokrát hluboce a zdravě.

Druhý den vstala, ale taktak přešla malou komůrku. Usedla u okna bledá a přepadlá, s rukama nečinně složenýma v klíně. Šibenice zmizela. Paní Hedvika ji poručila odstranit, sotva její choť odjel do vyšebrodského kláštera, kde prodléval od synova pohřbu až dodnes. K úžasu všech dala vrahovo tělo slušně pochovat.

Paní Hedvika. Ano, ta to řekla také. Proto se neoženil. Ulrika zápasila statečně se svými hrůznými vidinami. Aby jim unikla, soustředila všechny myšlenky kolem tohoto jediného tajemství. Sotva byla dost silná, aby si troufla sama přejít dvůr, vyklouzla večer z postele, jakmile ji chůva uložila, a vydala se na namáhavou cestu k ložnici krumlovské paní. Skoro ji překvapilo, že není zevnitř slyšet bolestný nářek. Nějak patřil k těm strašným vzpomínkám. Ale ovšem, bylo to už skoro měsíc.

Otevřela dveře a vstoupila bez zaklepání. Paní Hedvika stála před zrcadlem a rozčesávala si vlasy. Vypadala vzrušeně, jako by cosi očekávala. Zaslechla Ulriku a prudce se otočila.

„To jsi ty, dítě?“ Znělo to překvapeně a Ulrice se zdálo, že trochu zklamaně. „Neřekli mi, že už jsi zdravá. Chtěla jsem tě navštívit, ale jsem ještě slabá a k tobě vede tolik schodů.“

Ano, příliš mnoho. Ulrice se podlamovaly nohy slabostí a hlava se jí ještě točila z jejich nekonečné délky. Bez vyzvání se posadila. „Chtěla jsem se tě na něco zeptat, paní teto,“ řekla slabě. „Proč se neoženil můj otec?“

Stříbrný hřeben zazvonil o podlahu, jak paní Hedvice vypadl z třesoucí se ruky. Polekala se tak té otázky? Ale ne. Nejspíš ji nevnímala, protože ztuhla s pohledem upřeným ke dveřím.

„Ano, jistě. Přijď zítra, miláčku,“ hlesla. „Prosím tě, jdi teď. Pan Vítek přichází. Neslyšíš?“

Kdesi dole bylo slyšet nějaké kroky. Mohl to být kdokoli. Nějaký sluha snad přecházel chodbu. Až vyjde na dvůr, dveře zapadnou a bude zase ticho. Pan Vítek! Stěží se už vrátil. V poledne ještě o něm nikdo nevěděl.

„Kvůli komu?“ zeptala se Ulrika naléhavěji.

Po bledé tváři hradní paní přeběhl prchavý ruměnec. „Běž, dítě, běž,“ zašeptala s úsměvem. „To jednou poznáš sama.“

Ulrika zůstala zmateně stát za dveřmi. Co pozná? Nač jí to vlastně odpovídala její teta? Kroky nezanikly na dvoře, ale blížily se. Stoupaly po schodech. V poslední chvíli couvla dál do tmy, aby ji příchozí neviděl. Vynořil se na chodbě a světlo měsíce z úzkého lomeného okna ozářilo jeho tvář. Pan Vítek, skutečně. Kvůli komu přicházel? To byla ta otázka. Kvůli své choti. A proč?

Zachvěla se. Znovu jí zazněl v sluchu vzlykající hlas, pronášející trpká obvinění, i výkřik hrůzné bolesti. To není možné. A přece chvějíc se hlídala jeho krok. Strachem? To nebylo strachem.

Šla po špičkách kolem dveří, za kterými bylo ticho. Najednou ji zarazil chraptivý hlas krumlovského pána.

„Ne," řekl nezřetelně. „To nechci, moje drahá. Lež, přikryju tě. Přišel jsem si s tebou jenom promluvit."

„Promluvit?" Otázka zněla vyděšeně a Ulrika se zastavila. Přece jen to byl prve strach. Bojí se, aby ji nevyhnal, kdyby mu odepřela to, co pokládá za své právo. Jenomže on to už nežádá, protože ví, že jeho choť mu nemůže porodit živého syna. A on chce dědice. Ach Vítku! Má se tvoje smrt stát i záhubou tvé matky?

„Mnoho jsem přemýšlel a obcházela mě hrůza," slyšela mluvit jeho otce. „Ten strašný trest stihl i tebe, nevinnou. Hříšný jsem já. Neměl jsem jednat proti Závišovi. Neměl jsem... Ne, to není to, co jsem ti chtěl říci. Když jsem sem vstoupil a viděl jsem, že mě čekáš jako dřív... Hedviko, nikdy jsem se neptal, co tě stojí naše objetí. Jsi moje choť. Zdálo se samozřejmé, že jsi povinna mě přijmout kdykoli. Vždyť jsi mě musela nenávidět."

„Ne, Vítku," vzlykla. „Nikdy, přísahám!"

„Čeho se bojíš?" zeptal se překvapeně.

„Oba jsme ztratili syna," řekla zlomeně. „Ale ty jsi ztratil víc, já to vím dobře. Krumlovský rod ztratil jediného dědice. A teď mě odmítáš. Vím, co to znamená. Ale já ti přísahám, Vítku..."

„Neodmítám tě!" vykřikl. „Copak to nechápeš? Prvně v životě ti projevuju lásku. Chtěl jsem mít syna, druhého, třetího, skoro jsem tě zabil kvůli nim. Nemám právo. Ani na jediného. Nejen kvůli tobě, tomu bys nerozuměla. Ale syna bude mít Záviš."

„Záviš!" zvolala. „Ale on přece..."

„Bude ho mít, jsem si tím jist," opakoval. „Ožení se a bude mít syna. Víš přece, kde je teď? Jsi už jen chotí purkrabího, Hedviko. Na Krumlově bude jednou pánem Falkenštejn. A je to tak v pořádku. On je ten nejmoudřejší z nás. On měl být prvorozený a nést jméno pánů z Krumlova."

„Dívá se příliš vysoko, Vítku," zašeptala paní. „Bojím se. Měli jsme raději žít svůj vlastní život."

„Už se nemáme čeho bát," řekl hořce. „Už jsme všechno ztratili. A je to moje vina. Jeho ne."

„Pojď ke mně," ozvala se po chvíli něžně a sladce. „Pojď, Vítku. Já ti mohu dát ještě syna."

„Lhal jsem si dost dlouho sám," vzbouřil se. „Nelži mi ty. Já tě už nechci mučit."

„Není to přece tvoje vina," pokračovala rychle. „Jenom moje. Já jsem ta neschopná. To já je zabíjím. Dej mi ještě jednou možnost, Vítku. On bude živý, když ho zachráníme včas."

Chvíli bylo ticho. „Ne," řekl najednou pan Vítek změněným hlasem. „Nechtěj to. Prosím tě, nechtěj to. Jsem prokletý. Snad proto, že jsem si to zakázal, po tobě toužím jako kdysi. Možná víc."

„Zůstaň u mne," šeptala vášnivě. „Přísahej, že uděláš všechno, co ti řeknu. Přísahej mi to a zůstaň u mne, prosím tě!"

„Co je to? Co chceš, abych udělal?"

„Už se to stalo víckrát, slyšela jsem o tom. Dokud se dítě nezmrzačí, je možné vyříznout ho živé z těla matky."

„To je vražda," řekl hluše. „To neudělám."

„Jedna žena to prý přežila," vykřikla naléhavě. „I kdyby ne, k čemu je mi takový život? Přísahej mi to, Vítku, prosím tě! Mohla jsem umřít už desetkrát a nic ti to nevadilo. Tahle bolest je kratší než ta, kterous mě nechával trpět rok co rok."

„Mlč, proboha! Přísahám, že už nikdy... Prosím tě, nech mě jít!"

„Za mladší, krásnější a zdravou," řekla zlomeně. „Nepřetvařuj se. O to ti jde. Budeš odcházet a já tu budu sama. Bez tvých polibků, bez tvého objetí. Nebude to prvně, já vím, ale dřív jsem se mohla utěšovat tím, že se zase vrátíš. Dobře, jdi. Jdi a nech mě umřít. Nemám syna, nemám tebe, nemám naději."

Ulrika honem ustoupila od dveří. Čekala, že se otevřou před krumlovským pánem, ale zůstaly zavřené. Ozvaly se jen nové zvuky. Tichý blažený výkřik. A její hlas, šťastný a vítězný. Zmatená slova lásky. Nekonečný dvojhlas roztoužených vzdechů, které nakonec umlkly v hlubokém, blaženém tichu.

Ulrika stála za dveřmi jako přikovaná. Tak je to tedy. To všechno, co jí říkala ten den, bylo zapomenuto a smyto v jediné chvíli rozkoše. Muž přijde a žena omdlévá blahem. Je to silnější než bolest, silnější než smrt. I za tu cenu. I za tu nejvyšší cenu. Konrád má pravdu a chůva se mýlí. Ve všem. Ve všem?

Nazítří k poledni stála znovu u těch dveří. Paní z Krumlova ji zvala dál radostným, šťastným hlasem. S bláhovým úsměvem na tváři byla skoro krásná. A přece ztratila syna, pro kterého bude za hodinu zase plakat. „Kvůli komu se můj otec neoženil?" položila jí neústupnou otázku.

Z tváře paní Hedviky zmizel blažený výraz. Najednou vypadala ustaraně. „Co tím myslíš?" zeptala se v obraně. „Kdo ti co říkal?"

„Ty sama," odpověděla Ulrika. „Tenkrát. Nepamatuješ se? Říkala jsi, že jsou všichni stejní."

„Ale ovšem," zasmála se paní Hedvika v rozpacích. „Nepřeju ti, abys někdy v životě zažila to co já. Když člověk příliš trpí, bývá nespravedlivý. Všichni jsou stejní, ano. Můj choť je skvělý člověk a tvůj otec také. Můžeš být na něj pyšná."

„Proto se neoženil. Tak jsi to řekla," vykřikla Ulrika. „Proč? Chtělas mi říci víc. Pověz mi to teď, mám na to právo."

„Kvůli tobě přece, blázínku," řekla paní Hedvika a usmála se, ale její oči byly velmi smutné. „Abys neměla macechu. Ale teď už jsi velká. Brzy se vdáš a nikdo ti už nemůže ublížit. Pak se snad ožení i on. Je ještě mladý."

„On už má nevěstu?" zeptala se Ulrika spíš zvědavě než přísně. Přece o tom včera mluvili!

„Tys něco slyšela?" Ulrika nemínila prozradit, že poslouchala za dveřmi. Zavrtěla hlavou. „I kdyby... já o tom nic nevím, víš? Ale docela jistě se ještě s nikým nedomluvil. Lidé toho napovídají... Kdekdo se ho pokouší oženit už léta. Nikdy nechtěl, ale teď možná... Všechno se změnilo. Pochopíš ho, viď?"

Ulrika se odvrátila se slzami v očích. Všechno se změnilo, když Vítek umřel. Vítek. Všechno ostatní bylo dobré a jasné. Jenom jeho smrt... Chůva lhala. Konrád měl pravdu. A ona je vinna nejvíc. Ona a Hynek z Lichtemburka. Kdyby se s ním tenkrát nesešla, kdyby nebylo toho políbení, patřila by už Vítkovi a on by byl živ. Budeš mě mít na svědomí. Byla vinna i před jeho matkou.

Zvedla hlavu. Paní Hedvika se na ni dívala s hlubokým soucitem, který okamžitě zmizel, když se jejich oči potkaly, za zástěrkou vlídného úsměvu. „Hlavu vzhůru, děvenko," zašeptala. „Jsi mladá a zdravá. Snad tě čeká víc radosti než utrpení."

Ta radost pro mne není, pomyslela si zoufale. Ta úchvatná, nejšílenější blaženost, která této ženě, umučené málem k smrti, dala zapomenout na ten strašný týden nelidského utrpení. Ozvěna jejích šílených výkřiků ještě spí v klenbě této síně a ona dychtivě a nedočkavě vztahuje znovu vstříc náruč tomu, jehož touha ji žene k branám bolesti. Bezedná propast slasti, která pohlcuje všechnu hrůzu světa. Sama jsi si k ní zavřela cestu. Nikdy není pro mne, když nejsi ty. Ten, kdo se narodí, tě může nahradit tvému otci. Mně nikdo. Nikdo. Pan Vítek bude mít dědice z vlastní krve. A já...

Dítě, které Alí za devět měsíců vyřízl živé z boku krumlovské paní, byla holčička. Nepochopitelným zázrakem se matka uzdravila. Ale už nikdy nerozkvetla novou nadějí.

„Opavský Hradec," řekl pan z Lichtemburka a zastavil koně. Podíval se ze strany na Ulriku. Konečně trochu zrůžověla, pomyslel si s uspokojením. Teprve dnes se mu podařilo přimět ji, aby vystoupila z nosítek, v nichž se zimomřivě chvěla, bledá a malátná. Dny už byly chladné, zvlášť tady v horách. Večer vystupovala prokřehlá a v noci na dnešek se ohlásil první mrazík. K ránu, když

přituhlo, vlezl do stanu, kde spala, a přikryl ji ještě vlastním kožichem. Sám pak hodiny a hodiny poklusával kolem tábora, aby nezmrzl. Ráno se probudila a neřekla nic. Kdoví jestli si toho všimla. Její chůva si ho měřila pohledem zároveň vyčítavým i vděčným. Všechno zaspala a teď nevěděla, co si má o jeho noční návštěvě myslet.

Tentokrát se postavil své bledulence, která se chtěla zase schovat v nosítkách. To tak, aby mu zmrzla cestou. Dřív byla zvyklá jezdit jako kluk. Kdovíco si to vzala do hlavy. S trpitelským výrazem se podrobila, ale neodložila ženské šaty a seděla na koni bokem jako upejpavá panenka. A ještě k tomu v bílém.

Vztek jím lomcoval. To má po kom nosit smutek! Od krumlovské čeládky znal dobře příběh Vítkovy smrti. Sám nebyl svatý. Ale dát si podržet holku, která nechce... Zavrtěl hlavou. Taky jsem pán a můžu poroučet, ale copak je to nějaká zábava? Lásku máme pro radost, pro potěšení a někdy i pro zasmání. Kolikrát odbíhal z místa své schůzky a prohýbal se smíchy. Milovat se jen pro to milování, za každou cenu... Pan Hynek si nemálo vážil své zdatnosti, ale na svých milostných dobrodružstvích si nejvíc cenil důvtipu, s jakým je navázal i skoncoval. Někdo zpívá, hraje na loutnu, skládá básně — a někdo miluje. Všechno je umění. Získat dívenku, aby vzdychala touhou, a potom zmizet, ale tak, aby moc neplakala. Aby ses mohl i vrátit. Na seník, do zahradní besídky, někdy i do ložnice, když je paní dost zmužilá. Surovost? Nikdy. Ta je pro podomky, pro duše bez vzletu. Na ženy platí něha. Bij se v boji, tam můžeš nenávidět. Ale když objímáš, tak miluj. Celým srdcem.

Ulrika, hrůzo hrůz, měla o všem jakousi zvrácenou představu. Hned jak vyjeli, pokusil se projevit jí svou účast, sama byla přece krutě uražena tou ohavnou historií. Ale sotva o to zavadil slovem, vyjela si na něj jako šílená, že on poslední se smí otírat o Vítka, když spolu s ní zavinil jeho smrt. Rozplakala se tak zoufale, že ani neměl odvahu se zeptat, jakže to vlastně myslela. Když si to spočítal, nevypadalo to tak špatně. Asi se nepohodli, než odjel na svůj výlet. Proč? Možná proto, že jeho polibek jí chutnal líp. A teď vyčítá sobě i jemu, že jsou živí, a nechce připustit, že budou i šťastní. To chce čas. Hynek byl dobrý lovec a na svou kořist čekával trpělivě. Jenže obvykle byl na několika čihadlech zároveň, takže se mu čekání tak nevleklo. Teď kroužil zběsile kolem jediného světla a z vyhlídky na čtyři promarněné roky se mu pomalu točila hlava.

„Strašně se mi stýská po Oldřichovi," řekl nevrle, když neodpověděla. „S tím by byla cesta tisíckrát zábavnější."

„Nemusel jsi jezdit," řekla tiše a důstojně. „Můj otec by pro mne poslal." Ach Vítku. Kde jsou ty časy, kdy jsem si hrávala na kluka, na ctnostnou jeptišku, na všechno, co mě napadlo. Každou hodinu jsem se tvářila jinak, bylo to zábavné. Říkával jsi, že mám sto tváří. Už mám jen jedinou, na všechno jsem zapomněla. Jednu tvář věčného smutku.

Ulrika se poněkud mýlila. Ještě nevyrostla z dětských střevíčků. Byla jen důkladnější, když vytrvale, den za dnem a stále dokonaleji hrála svou nejnovější úlohu nepřístupné přísné vdovy po krumlovském pánu. Krutá paní, jak se slušelo. Bez citu.

Pan Hynek se vzdal. Konec, dobojováno. Asi opravdu zbývá jen počkat ty čtyři roky. Jak se těšil na tu cestu! Ale ona neroztála ani na prchavou vteřinu.

„Mám se vrátit?“ zeptal se sklesle. „Vzkážu do Prúdniku, že jsi tady. Na Hradci budeš zatím v bezpečí.“

„Jak myslíš,“ odpověděla lhostejně.

Bylo to možné? Oba věděli stejně dobře, že na tomto dvoře bude stěží vítána. Pan z Falkenštejna sice české královně zachránil život, ale jeho vzkaz přišel z Prúdniku, kam ho, potácejícího se na prahu smrti, dopravil pan z Húžic hned druhý den. Stěží by ohrožoval jeho život krkolomnou cestou, kdyby k tomu neměl pádné příčiny. Nebylo asi dobré nechávat bezmocného v jejích rukou. Ženy jsou v nenávisti podivuhodně vytrvalé a dobro z rukou nepřítele je popouzí víc než všechno zlé, co bylo dřív. Bylo všeobecně známo, jaké zklamání jí připravil v Jihlavě, a královna málokdy odpouštěla, jen když to bylo nevyhnutelné, a nerada.

„Dcera pana z Falkenštejna bude české královně jistě nejmilejším hostem,“ popíchl tedy směle Ulriku.

Podívala se na něj se vznešenou blahovůlí. „Ty víš, že ne. Ale když už se mnou nechceš dál, nezbývá mi než žebrat o přístřeší.“

„Pojedu samozřejmě až do Prúdniku,“ řekl unaveně. „Jestli ti skutečně dělá radost mě trápit, tak si mě trap. Rád ti ji dopřeju. Najdu nocleh v podhradí. Je zima, nemůžeš už spát venku.“

Ulrika byla zklamána. Patřilo k její úloze trpitelky přijímat rozhodnutí toho člověka, ale vyhlídka na pobyt v Hradci byla vzrušující. Jak by si ji asi královna měřila nenávistnýma očima! Možná by se i pokusila ji otrávit. Ulrika trpící za svého otce. Jediná dcera. Skoro se sama nad sebou rozplakala dojetím.

Nebyli sami, kdo sjížděli k roztroušeným domkům. Hynek si protijedoucího šlechtice měřil trochu nevlídně. S noclehem bude potíž. Ti druzí tam dorazí dřív. Jejich lidé se už rozběhli po vesnici. Ale mladý šlechtic s dívkou po boku zůstali na koních a popojeli jim vstříc. „Pan z Lichtemburka!“ zvolal neznámý radostně. „Jsem rád, že tě vidím živého, pane.“

Tvář byla Hynkovi povědomá. Asi z Jihlavy. V duchu se ušklíbl trochu kysele. Tam se ovšem stal slavnou osobností. Římský král mu málem dal srazit hlavu kvůli *tamtomu*.

„Vok z Kravař,“ představil se mladík hbitě, když si všiml Hynkova nejistého pohledu. „Stěží se na mne pamatuješ. Má sestra Svatava. Také vezeš sestru ke královninu dvoru?“

„Ne, jenom projíždíme do Slezska.“ Hynek opětoval pozdrav velice dvorně. Roztomilá dívka, tahle Svatava.

Ulrika zarejdila očima sem a tam. Jakže? Cože? Stačí, aby mu nějaká jiná přeběhla přes cestu... Svatava! Jako ta na tom seně.

„Nejsem jeho sestra,“ řekla líbezně a popojela blíž.

„Ó, tedy choť?“ zazářil pan z Kravař. „Doufám, že nám prokážete tu čest a pozdravíte českou královnu spolu s námi.“

„Měli jsme v úmyslu...“ zakoktal Hynek vyřazený rázem ze hry. Hezká Svatava si ho přestala všímat. Ženatý rytíř nebyl zajímavý pro dívku na vdávání.

„Měli jsme v úmyslu ohlásit se zítra,“ přerušila ho Ulrika.

„To by byla škoda čekat,“ řekl pan z Kravař, který na rozdíl od své sestry zřejmě netrpěl předsudky a přitočil se k Ulrice z druhé strany, jako by dokonce vítal příležitost bez závazků. „Dnes královna pořádá slavnost. Neslyšeli jste? Přijeli jsme na ni.“

Hynek tiše zíral. Truchlící vdova zmizela a změnila se v milující manželku, z jejíhož pohledu, který teď na něj upírala, vyzařovala něha promilovaných nocí. Hrála to ovšem na toho druhého, ale ať. I kdyby to byla hra jenom na tenhle jediný večer.

Vzal ji bezostyšně za ruku a přitiskl ji ke rtům. „Až ráno, pane z Kravař,“ prohodil významně. „Moje choť je velice unavena cestou. Myslím, že půjdeme hned spát.“

Copak udělá? pomyslel si se zájmem, zatímco se dál mazlil s její dlaní. Uhodí mě? Předvede uraženou nevinnost?

Ulrika se sladce usmála. „Ale Hynku!“ zašvitořila líbezně, vztáhla druhou ruku k jejich proplétajícím se prstům a pod její ochranou mu zaťala ostré nehty do dlaně. Uznale přimhouřila oči, když nehnul ani brvou, a pokračovala: „Slavnost u dvora! O tu mě nemůžeš připravit. Nesmíš být přece tak nedočkavý, miláčku!“

Panu z Kravař šly oči kolem a Svatava klopila cudně zrak. Atmosféra manželských slastí kolem nich houstla. Ne, s touhle dívenkou se nudit nebudu, pomyslel si pan Hynek jásavě a v tu chvíli by ji nejraději snědl samou láskou. „Dobře,“ řekl a honem ji políbil, ať se to hodilo nebo ne. „Víš, že ti nedokážu nic odepřít.“

Jeho srdce překypovalo něhou i k sourozencům, kteří mu připravili tuhle šťastnou chvíli. S úsměvem se díval za nimi, když zacházeli do nízkých dveří. Najednou si všiml, že ruka, která dosud tiskla jeho dlaň, záhadně zmizela. Obrátil se.

Truchlící vdova. Upřela na něj skomírající pohled a řekla trpitelsky: „Jestli mě královna nechá u sebe, můžeš se vrátit, jak sis přál. Nechci ti být na obtíž.“

Zatvářil se patřičně. „Má čest mi velí dovést tě až k tvému otci,“ odpověděl nabubřele a uklonil se. „Taková povinnost nemůže být rytíři na obtíž.“ Neusmála

se. Vznešeně kývla a tichým, netečným hlasem vyzvala chůvu, aby jí připravila šaty.

Nebyli sice ohlášeni jako jejich noví přátelé, ale jméno Hynka z Lichtemburka jim otevřelo bránu bez potíží. Ulrika se rozhlížela s očima navrch hlavy. Sluha je s prstem na rtech vedl ke křeslu, na kterém seděla královna. Opodál v koutě byl hlouček posluchačů kolem kohosi, kdo tiše zpíval hlubokým, krásným hlasem. Hlavně ženy. Pěvec byl asi oblíben. Seděly tiše jako pěna se zasněnýma očima. Také královna pootočila hlavu a dívala se tím směrem s úsměvem na tváři. Sourozencům z Kravař jen mlčky pokynula hlavou. Teprve při pohledu na Ulriku zpozorněla. „Tebe bych měla znát, dítě," pronesla šeptem, aby nerušila píseň. „Už vím. Nebyla jsi v pohledském klášteře? Hraběnka z Wildonu tuším."

Její oči zase utekly kamsi přes Ulričinu hlavu. Píseň teď zněla hlasitěji, sladce a vášnivě. Usměv na královnině tváři zářil, jako by patřila jí. Ulrika měla tisíc chutí podlehnout všeobecnému okouzlení. Aspoň chvíli. Aspoň chviličku se kochat v tom zvláštním ovzduší. Protože za chvíli už věci nebudou tak, jak jsou.

Škoda. Ale nešlo nevyužít vzácné příležitosti. Sotva se bude opakovat s takovou samozřejmostí.

„Ne. Z Falkenštejna," řekla tedy jasně a zřetelně.

Účinek ji nezklamal. Najednou bylo hrobové ticho. Překvapená královna se teď dívala přímo na ni, ale v jejích očích nebyl hněv.

„Ulriko!" zašeptal vedle ní Hynek s vyčítavou odevzdaností.

Nastal šum, kdosi vstával, všichni jako by se hrnuli blíž. Královniny oči zjihly, když jimi zatěkala sem a tam. Ulrika se otočila. Hlouček v koutě se rozestoupil. Ulričino srdce poskočilo a rozběhlo se vpřed rychlými, dychtivými údery. Protože ten, který k ní přicházel s loutnou v ruce, ten, kterého v nadšeném vytržení poslouchaly všechny paní královnina dvora, ten, na kterého se tak zářivě usmívala sama česká královna, byl její otec.

ÚPLNĚ UTAJENÝ ÚNOS

Zase se dívám z okna. Kolem Bezdězu byla aspoň doubrava, tady je smutno, i když pod sebou vidím míjet víc lidí. Ve věži, kam mě strčili teď, je brána. Ale ven mě nepouštějí. Nevadí. Stejně je zima, pořád prší. Cesta, na kterou se dívám, vede do Zhořelce. Také jedna z mých zemí. Otův otec ji vyženil s rukou mé tety Boženy a můj otec mu ji propůjčil v léno. Ota si ho měl nechat ode mne potvrdit, ale nějak na to zapomněl. Prý mu ho potvrdil římský král. Takže Zhořelec už není česká země. Patří k říši.

Zase jsem sám. Jan odešel krást do podhradí jako vždycky, když nám zapomenou dát jíst. Co Ota odjel, stává se to co chvíli. Je prý draho. Ani purkrabí moc nehoduje. Žitava. To jméno voní úrodou, ale asi je to chudý kraj. Purkrabství prý vynášelo víc, dokud tu byl otec Hynka z Dubé. Purkrabí mi o něm občas vypráví s velikou úctou, když chce být přátelský. Taky Jan říká, že pana Hynka tu zná kdejaký měšťan. Čekám, kdy se objeví. Přece mě tu nenechají.

Obrázek Bohorodičky, který mi visí na stěně, se podobá matce. Krásná jako světice. Strašně se mi stýská nejen po jejím pohlazení. Tady je tak málo hezkých věcí. Dovedl jsem se na ni dívat celé hodiny, když se usmívala i když plakala. Co je s ní? Asi pořád pláče. Viděla Jeho a mne jí vzali. Ztratila oba své krále. Své miláčky, jak říkávala. Svoje všecko. Anežka je studená jako kámen a utrhuje se na ni. Zvlášť od té doby, co je provdaná za Habsburka.

Copak by říkala ta holčička, s kterou oddali mne, kdyby mě viděla? Asi by ohrnula nos. Mám jen tyhle jedny šaty a už jsou prošoupané a špinavé. Nosím je denně. Moje věci zapomněli na Bezdězu. Ota slíbil, že je dá za mnou poslat, ale asi má jiné starosti. Zato mi opatřil vychovatele. Jenže nevím, čemu mě má naučit ten vyzáblý mnich, stejně otrhaný, jako budu já za chvíli. Chodí do krčmy a válí se se ženskými. Jan ho viděl. Když je v noci doma, slýchám ho úporně kašlat v komůrce pod sebou. Jsem radši, když se někde opíjí, aspoň můžu spát. Jinak ho nevidím, když zrovna není neděle. To mě vodí do kaple. Jmenuje se Heinmann. Jako pan z Dubé. Pan Heinmann, tak Hynkovi říkají Žitavští. Náš pan Heinmann.

Václav vzrušeně poposedl a naklonil se blíž k oknu. Cestou pod ním se zvolna ubírali dva páni s družinami. To se mi zdá, pomyslel si. Živý sen. Ano, velice živý. Oba jezdci se zdviženými tvářemi bloudili očima po oknech. Jednoho z nich malý král neznal. Ale ten druhý... Viděl, jak si pan z Dubé klade prst na ústa, a kývl hlavou na znamení, že chápe. Díval se za nimi, jak odjíždějí. Nikdo se neohlédl, ale Václavovo srdce překypovalo vděčností. Ještě se usmíval, když za ním vrzly dveře. Purkrabí. Chodil se na něj ve dne dívat každé dvě hodiny. Možná i v noci, ale to už ne tak často. V noci nemohla z hradu uklouznout ani myš.

„Jdi už spát," řekl purkrabí. „Odstroj se a lehni si." Poklekl před ním a zul mu boty. Každý večer je odnášel, jako by nikdo nemohl utíkat bos. Žitava byla pořád ještě tuze blízko a markrabí vydal přísné příkazy. Pořádně se zapotil hrůzou, když se dověděl, jak mu jeho zlatonosný svěřenec málem unikl. Ví purkrabí, že to bylo kvůli panu z Dubé a že pan z Dubé je teď tady? Ale proč tak brzy? Venku se sice už šeřilo, ale teď jsou krátké dny.

„Nechci ještě spát," namítl. „Čekám na Jana. Mám hlad."

Purkrabí mlčky trpěl Janovy výlety, protože šetřily jeho kuchyni. Ale jako vždycky se tvářil, že nerozumí. „Pod kožešinou se aspoň zahřeješ," usmál se. „Je tu zima."

Ano, byla. Ve velkém krbu se nikdy netopilo. Václav se střežil pomyslet, co bude, až přijdou mrazy. Poslušně zalezl na lůžko. Purkrabí ještě zaváhal ve dveřích, jak pocítil potřebu naklonit si svého svěřence vlídným slovem. „Mám hosta, víš? Dnes už nepřijdu. Přijel pan z Dubé. Zítra ho uvidíš."

Václav se znovu posadil. „Proč ne dnes?" vyhrkl lítostivě. „Vezmi mě k večeři. Mám hlad," opakoval zatvrzele.

Purkrabí neklidně přešlápl. Těšil se na veselý večer a ostatně se pan z Dubé ani slovem nezmínil, že chce vidět i krále. Dítě nepatřilo k bujné pitce, jaká je čekala. Čeští zbrojnoši už přivalili do hodovní síně dva soudky vína, které mu vznešený potomek pánů ze Žitavy přivezl darem. A z městské krčmy prý přijdou i ženské. „Pošlu ti večeři," řekl honem. Ten hlupáček snad do zítřka zapomene, že se často musel obejít bez ní.

Václav se uložil s očima zamyšleně upřenýma do tmavého stropu. Musí nechat pana z Dubé, aby jednal po svém. Jistě ví, co dělá.

Sluha přinesl neobvykle znamenitou večeři. Kde je Jan? Snad ho někde nechytli? pomyslel si s úzkostí a pečlivě oddělil polovinu pro věrného druha. Ale sotva se pustil do jídla, vrzly dveře znovu.

„Nech toho," řekl jeho vychovatel. „Najíš se pak." Václav se zakuckal, jak se pokoušel protestovat, když kostnatá ruka odtáhla vábnou mísu z jeho dosahu. „Nemáme čas. Pojď."

„Kam? Jsem bos."

Mnich si povzdechl. Posadil se na zem u jeho nohou a zručně mu omotal obě nohy hadry, které si přinesl.

„Aspoň tě nebude slyšet. Jdeme do kaple. Pomodlit se. Víc nepotřebuješ vědět.“ Jako všichni služebníci markrabího, i Heinmann pokládal zamlklého chlapce za přihlouplého. „Přijde tam tvůj Jan,“ dodal naléhavě, když viděl, že váhá. „Prosím tě, už se neptej a pojď. Máš se snad za koho modlit. Za matku, za otcovu duši a tak.“

V kapli, hekaje námahou, odklopil vchod do tmavé krypty. Posadil se vedle černého otvoru a úporně se rozkašlal. Na rukávě šedé řízy, kterým si otřel ústa, se objevila krvavá skvrna. Chvíli odpočíval s čelem zroseným potem, bledý jako smrt.

„Co je ti?“ ptal se Václav vyděšeně.

„To nic.“ Chvíli naslouchal do tmy a pak s povzdechem znovu přistrčil kámen na místo. „Co koukáš? Modli se. Tebe by měl Bůh ještě poslouchat. Modli se vroucně, chlapče.“

Václav sklouzl na klekátko a složil hlavu na sepjaté ruce. S tím podivným člověkem si stejně neměl co říci. Prve, když se plížili kolem hodovní síně, zaslechl smích pana z Dubé. Takhle aspoň mohl nerušeně snít o záchraně.

Zasnil se důkladně. Ze spánku ho vytrhl až dlouhotrvající záchvat drásavého kašle. Vyskočil, chvěje se zimou a hrůzou. Kde to je?

Jeho společník se omluvně usmál. „Nechtěl jsem tě probudit. Už je pozdě. Moc pozdě. Nedovedu si představit, co se stalo.“

Co se mělo stát? Jako v odpověď na nevyslovenou otázku se ozvaly tři přitlumené údery. Heinmann vyskočil a chopil se železného kruhu. „Pomoz mi,“ vydechl s námahou. „Už nemůžu.“

Chvíli trvalo, než se jim spojeným úsilím podařilo nadzvednout kámen. K Václavovu úžasu se z krypty vynořila Janova hlava.

„Kde jsou ostatní?“ vyhrkl Heinmann. „Vždyť už je půlnoc!“

„Přepadli nás,“ řekl Jan udýchaně. „Zbrojnoši utekli, aspoň doufám. Jeho se mi podařilo vtáhnout dovnitř. Snad nás neviděli.“

„Mrtvého jsi měl nechat venku,“ řekl Heinmann. „To je nadělení!“

„Není mrtvý,“ vzbouřil se Jan. „Kryl ústup do poslední chvíle. Přehnali se po něm, když padl, aby chytli ostatní. Jenže se vrátili. A hledají ho. Musíme ho dostat ven.“

„Tudy? Do kaple? Ty jsi se zbláznil!“

Václav je poslouchal jako u vidění. Nikdy dřív Heinmann s Janem nepromluvil slovo. Teď se hádali jako staří známí.

„Co se děje?“ zeptal se.

„Dnes to už nepůjde,“ odpověděl mu Jeník. „Pan z Dubé se to musí dovědět.“

„Ticho!“ okřikl ho Heinmann. „Před ním ani slovo.“

Václav už toho měl dost. „Nejsem blbeček," řekl netrpělivě nečekanému spojenci. „Řekneš mi už konečně, oč jde? Pan z Dubé je uvnitř, aby zabavil purkrabího, co? Všechno záleží na tom, jestli vědí o té tajné chodbě."

„Kdo ti o ní řekl?" užasl Heinmann.

„Jan se sem asi podhrabal, ne? Kdo je ten zraněný?"

„Pan z Lichtemburka. Příbuzný pana z Dubé."

„Běžte pro něj. Rychle. Budu hlídat."

Když zmizeli v černém otvoru, horečně přemýšlel. Všechno záleží na tom, jestli se rytíř dokáže postavit na nohy.

Vrhl se k otvoru a táhl ze všech sil bezvládné tělo, které druzí dva strkali zespodu. Když byli nahoře, zakryli vchod a podívali se na sebe v rozpacích. Václav se otřásl, když viděl na svých rukou krev. Pod ležícím se šířila tmavá kaluž. Udělalo se mu mdlo.

„Svlékněte ho," řekl slabým hlasem a klesl na schod u oltáře. „A jestli je to možné, přiveďte ho k vědomí."

Heinmann nabral do mešního poháru svěcenou vodu a vchrstl ji raněnému do tváře. Tichý ston zvěstoval, že se jeho zbožné úsilí setkalo s úspěchem. Zbabělče. Zbabělče jeden, spílal si Václav v duchu. V uších mu šumělo a třásl se jako v zimnici, zalitý chladným potem. Zakryl si rukama uši, když pan z Lichtemburka tlumeně zaúpěl, jak ho převraceli. Ne, musím se dívat. Musím si zvykat na krev. Budu rytířem jako můj otec. Uvidím jí ještě mnoho, mnoho.

Otevřel oči a namáhavě se postavil na zesláblých nohou. Krvácející ránu bylo vidět na pravém boku a v zádech, jak meč pronikl celým tělem. Setkal se s pohledem přivřených očí v bledé tváři a trochu se mu ulevilo. Mrakem utrpení prorážel záblesk jakéhosi šibeničního veselí.

„Ještě mě nepochovávejte," promluvil raněný. „Na pohřby zásadně nechodím."

„Kam s ním?" staral se Heinmann.

„Do stáje. Na slámě snad do rána vydrží. Sám jsi tam jednou přespal, když ses vrátil opilý, nepamatuješ?"

Mnich se podíval na krále jasnýma očima, ale neřekl nic. Beze slova stáhl kutnu a spolu s Janem ji navlékl ležícímu rytíři. Zapomenutou štólou, kterou našel za oltářem, ovázal jeho ránu.

„Díky," zašeptal Hynek a pokusil se o úsměv. „Tolik svatosti mě musí uzdravit. Veden zářivým příkladem tvého otce, miláčku," dodal ještě nepochopitelně a omdlel.

„Máš pravdu," řekl Heinmann věcně a usmál se na Václava dětsky šťastně, jako by mu právě prokázal nějakou obrovskou službu. „Nepoznají, že to nejsem já, když si stáhne kápi. Nenechte mě tu zmrznout, schovám se ve zpovědnici. Jeho může ráno odvézt kupecký vůz, když to pan z Dubé zařídí včas. Ale ty, Milosti, musíš být na loži. Purkrabí se na tebe přijde podívat možná ještě v noci."

Na vyzáblé tělo byl tak příšerný pohled, že Václav byl skoro rád, když zmizel ve zpovědnici. Zbytek svěcené vody přivedl raněného znovu k životu. „Několik kroků," řekl Jan úpěnlivě. „Jenom několik kroků, pane. Vydrž to, proboha!"

Spíš ho nesli než vedli. Ale kymácející se postava připomínala nejspíš opilce. Pokud někdo nepozná krále.

Václav nedbal Hienmannovy rady a rozběhl se přímo ze stáje k hodovní síni. Purkrabí setřásl z klína polonahou dívčinu a provinile vyskočil. Netvářil se zděšeněji než Hynek z Dubé.

„Milosti," řekl královský truchsas a zbledl. „Proboha, Milosti!"

„Nemůžu spát," řekl Václav plačtivě. „Vůbec nemůžu spát. Budu si stěžovat markrabímu, žes mě ani nenavštívil. Vždycky, když tě za mnou pošle, se radši opíjíš s purkrabím."

„Milosti, přece jsem ti vysvětlil..." ozval se purkrabí horlivě na obranu svého hosta. „Až budeš starší, budeš nám tím nejvítanějším společníkem. Ale děti musí v noci spát. Pan z Dubé k tobě přijde ráno a bude se ti věnovat celý den."

„Ráno," ohrnul Václav opovržlivě rty. „Ten? Bude vyspávat opici zrovna jako ten bláznivý mnich. Už toho mám dost. Jak můžu spát, když je tam taková zima?"

„Hned dám zatopit," vyletěl purkrabí, uhýbaje tázavému pohledu pana z Dubé.

„Přepadli je, když hledali vchod," zadrmolil Václav rychle, zatímco purkrabí udílel příkazy. „Pana z Lichtemburka skoro zabili. Leží v mnišské kutně na slámě u koní."

Purkrabí se vracel. „Napij se s námi, Milosti," řekl přátelsky. „Pro jednou neuškodí. Za chvíli budeš mít teplo, jak jsi zvyklý, a pak honem spát. Už je skoro ráno."

Zvyklý! Václav se v duchu ušklíbl. Byl zvyklý na ledacos. „Vrátíš mi boty?" zeptal se nevinně. „V tomhle se mi špatně chodí."

Pan z Dubé se neovládl, když viděl špinavé hadry. „Takhle se tu staráš o českého krále?" zařval zuřivě.

Purkrabí nadskočil. Nejasné pověsti, které opřádaly přísná opatření markrabího, nějak souvisely s panem z Dubé, ale snad špatně rozuměl. Přišel přece s braniborskou knížecí pečetí. A i když částka, kterou mu markrabí odpouštěl z berně za to, že opatruje krále, nebyla nijak skvělá, mohl snadno zjistit, že sháněčlivý purkrabí z ní šetří aspoň polovic. Pitomeček! Na to mu rozum stačí, aby si stěžoval. Vyloudil na tvář sladký úsměv.

„Nemohl jsem tušit, že půjdeš v noci ven, Milosti."

Pan Hynek se vzpamatoval. „Dobře, dobře," zabručel. „Král má pravdu. Půjdeme radši spát všichni."

Pohnul se za chlapcem ke dveřím, ale purkrabí ho předběhl. Copak je náhle probuzená horlivost toho hlupáka připraví o možnost říci si víc? Ale záchrana přišla v podobě nečekané a dost zlověstné. Dveře se rozlétly, ještě než k nim došli.

„Pane!“ vykřikl rozčilený velitel stráže. „Po klekání jsme narazili na podezřelé ozbrojence. Chtěli utéci, ale zaskočila je druhá hlídka. Jednoho jsme zabili, ostatní uprchli. Byla tma, pane, marně jsme je pronásledovali. Když jsme se vrátili pro mrtvého, nebyl tam. Snad byl jenom raněn a odplazil se. Celou noc prohledáváme to místo a před chvílí jsme to našli.“

„Co?“

„Díru do podzemí. Chodba je dost vysoká, aby tam prošel vzpřímený muž. Končí v kryptě pod kaplí.“

„Byl tam někdo?“

„Ne. Do kaple jsme nešli, hlídáme zatím chodbu. Mám dát vyhlásit poplach, pane?“

„Samozřejmě!“ štěkl purkrabí. „Ihned!“

„V kapli je Heinmann,“ sykl král k panu z Dubé. „Nahý. Ve zpovědnici.“

Purkrabí se k nim už obracel. „Dám ti stráž. Jde o tvé bezpečí, Milosti. Vrátíš se do věže.“ Podíval se na pana z Dubé a zaváhal. Že by přece? Byl tu sice od samého večera s ním, ale pro jistotu ho chtěl mít na očích. „Musíme do kaple, pane Hynku,“ řekl. „Doprovoď mě, prosím.“

„Nejdřív král, potom přepadení,“ zabrumlal pan z Dubé nespokojeně a šel ještě jednou popleskat boubelatou dívčinu, která se choulila v koutě. „Dřív bylo na Žitavě veseleji. Styď se, purkrabí.“ Cestou kolem stolu sebral konvici plnou vína a pořádně si přihnul, než se připojil k ostatním.

Vojáci už převraceli kapli naruby. Za chvíli ho musí objevit.

„Já ctím svaté místo, purkrabí,“ zablábolil pan Hynek opile. „Tohle je hřích. Pojď, vyzpovídej se. Uložím ti pokání.“

Purkrabí dávno vystřízlivěl, ale dal se odvléci ke zpovědnici. Pan z Dubé nakoukl dovnitř a leknutím skoro upustil konvici. „Fuj!“ vykřikl. „Co je tohle?“

Vojáci vyvlekli ven zbídačelého naháče. Pan Hynek se rozesmál. „Opilý kostlivec! To jsem neviděl. Ve tvé kapli straší, purkrabí?“

Postava, politá vínem, které z ní páchlo na sto honů, se skutečně podobala spíš strašidlu.

„Co tu děláš?“ zeptal se purkrabí přísně.

„Chlastá,“ vložil se do toho znovu pan Hynek. „Tumáš, dej si.“

Purkrabí odtrhl od lačných úst svého zajatce poloprázdnou konvici. Už poznal králova vychovatele a nebyl si jist, co má udělat. Vždycky si myslel, že je to stvůra, která spíš hlídá jeho.

„Hledejte dál,“ přikázal mrzutě vojákům, kteří stáli kolem a pochechtávali se. „Viděl jsi někoho?“ zeptal se mnicha přitlumeně.

„Ano. Já...“

Pan Hynek vzal svůj plášť a přehodil mu ho přes ramena.

„Ten pohled mě uráží," řekl znechuceně. „Tak ošklivý chlap, to je zrovna svatokrádež. A v kapli!"

„Kdo tu byl?" naléhal purkrabí.

„Tady ne." Mnich zahanbeně sklopil oči. „Byl jsem v městské krčmě a Rosemarie..."

„Rosemarii můžeš mít zase zítra," zasáhl pan Hynek znovu. „Dneska mi ji nemůžeš přebírat. Je to jediná zábava, která mi zbyla na tomhle nepohostinném hradě. Doufám, že mi zatím neutekla."

„...a Rosemarie tam nebyla, tak jsem... Navštívil jsem jednu kajícnici. Ztratila klíče, tak jsem musel ven oknem."

„Klíče asi našel pan manžel, co?" zasmál se chápavý pan Hynek. „Ať jsi kdo jsi, chlape, ta paní si moc nevybírá."

„Je to mnich," řekl purkrabí zamračeně. Od takové čeládky se musí nechat vyjídat! „Mnich a zapomene kutnu u ženské. Jak jsi se dostal nahý do hradu?"

„Chci spát," zablábolil Heinmann opile a bez výstrahy upadl.

„Vyhoďte ho!" přikázal purkrabí pomstychtivě. Když si nic nepamatuješ, panáčku, nevzpomeneš si ani, jak zacházím s markraběcím špiclem. Dal zavalit chodbu a šel spát až za bílého dne, utrmácený k smrti, ale uklidněn. Potyčka před hradbami mu šťastnou náhodou odhalila nebezpečí, o kterém možná věděl jeho potměšilý host. Kdoví co se mohlo stát zítra. Už je po všem. Chodbou nikdo neprojde a jeho lidé zpřevraceli hrad vzhůru nohama a nikoho nenašli. Šťastná náhoda.

Nevěděl, že dva žoldnéři objevili mnicha v konírně na slámě. „Už je zase tvrdý," zasmál se jeden z nich. „Zbožná dušička."

Dobře znali ošoupanou kutnu s šerou kápí. Nebyl tu prvně.

Pro jistotu propíchali meči otepi všude kolem ležícího. Nic. Žádné tělo nekladlo odpor jejich ranám. A přece se na jednom meči objevila krev. Byla všude na slámě kolem mnicha.

„Kašle krev," řekl druhý soucitně. „Už to zase na něj přišlo. Nech ho být. Stejně má života namále."

Zrána žitavský kramář, který přivezl zelí do hradní kuchyně, dal podomkovi potají zlatku za několik otepí slámy. Odvážel si je ve velikých pytlích, zatímco purkrabí spal v blaženém bezpečí.

NEZBEDNÁ ABATYŠE

Záviš dohonil svou dceru, až když se dávno zastavila, aby na něj počkala, uřícená a pyšná. „Jsi znamenitá jezdkyně," řekl s uznáním. „Předběhla jsi mě o hodně víc než já prve tebe."

„To tvůj kůň," povzdechla si trochu závistivě, když slézala ze sedla černého hřebce. „Nikdy nebudu mít takového."

„Budeš," usmál se na ni. „Objevil jsem v Nise nádhernou klisničku. Musím tomu svému ďáblovi taky dopřát trochu potěšení. Vychováš si hříbě a pak se nám, starým otcům, budete spolu posmívat." Popleskal koně zamilovaně po ladné šíji. „Měl bych ti starocha dát, zasloužil by si už lepší zacházení. Je chudák samá jizva zrovna jako já. Ale patříme k sobě."

Hříbě! Ulrika nepromluvila, jenom se k němu natáhla. Pohladil prsty, které zůstaly ležet v jeho dlani, a ruku v ruce se rozjeli zvolna zpátky.

Ulrika si ani neuvědomila, že Vítkův obraz v jejím srdci v posledních týdnech značně vybledl. Ve skutečnosti byla šťastná jako nikdy. Ten nový neznámý otec, kterého potkala tady na slezské hranici, jako by byl skutečným a jediným cílem dlouhého hledání. Nikdy neměla nikoho, komu by opravdu patřila s hlubokou, něžnou samozřejmostí, ne jako věc, trapná nezbytnost, ale jako člověk, ona sama, Ulrika, drzá a potměšilá a milující a věrná a bláznivá i krotká, prostě jakákoli, ale ona jediná. Otec byl vzdálený, nepřístupný, rekovný a slavný, jako na oltáři. Chůva ji milovala, ano. Ale chůva byla někdy směšná a mnohým věcem nerozuměla. Vítek byl její první důvěrník, první přítel. Jenomže brzy začal usilovat o to, co z něžných láskyplných vztahů dělalo nenávistné peklo. Ten z Lichtemburka nebyl asi lepší, jenom šel na to obratněji. Tak obratně, že radši požádala otce, aby ho podle svého slibu poslal pryč. Potřebovala si odpočinout. Pookřát a zahojit svou duši. Pořád ji znepokojoval těma nestoudnýma očima, jako by očekával, že si každý večer zase bude hrát na jeho choť, a do všech důsledků.

Vyhověl jí okamžitě jako teď ve všem. Najednou se sblížili, jako by se dvě vyvolené duše setkaly prvně v životě.

„To je tvá dcera, pane z Falkenštejna?“ slyšela znovu královnin hlas, když ho oslovila ten první večer. „Zajímavá holčička. Taková… zvláštní. Jsem ráda, že jsi mi ji přivedl.“

Hynek zmizel v propadlišti. Najednou z něho byl pan z Lichtemburka, který tudy náhodou projížděl, a Ulrika patřila k svému otci. Ženich, ovšem. Ale až za čtyři roky. Vlastně teď už skoro za tři. Otřásla se a podívala se ze strany na otce. Povolí jí další odklad? Třeba by pan z Lichtemburka pak ustoupil od své nabídky. Ať. Ulrika ho nepotřebovala. S potěšením zůstane až do smrti u toho báječného rytíře, který ji teď hýčkal s nevídanou něhou a bavil se jejími ztřeštěnými nápady.

Tady, v dvorském ovzduší, ať už sebeskromnějším, ale přece jen poznamenaným leskem královské slávy s dráždivou příměsí mocenských i milostných intrik, najednou pochopila, proč se o jejím vždycky dřív zachmuřeném otci říkalo, že býval vynikající dvořan, že proslul jako rytíř nejen na válečném poli, ale i v královských komnatách. Kdykoli se spolu objevili v Hradci, nastal rozruch. Najednou se všechno točilo kolem něho. I dívenky v Ulričině věku zamilovaně vzdychaly. Byla šťastná, že je jeho dcera, a zároveň ji to trochu mrzelo. Ty všechny, které se na ni závistivě dívají, protože směla všude provázet krásného pana z Falkenštejna, mohly hýčkat naději, že je jednou čeká ten nejšťastnější osud.

„Škoda, že jsi můj otec,“ řekla mu jednou. „Ty jsi jediný, koho bych si vzala bez váhání.“

„Vždyť jsem skoro o dvacet let starší,“ zasmál se pobaveně. „Neposmívej se mým šedinám.“

Kde by vzal šediny. Vypadalo to, že od svého posledního zmrtvýchvstání silně omládl. Snad ho polili živou vodou.

Mlčeli jako vždycky, když takhle jeli ruku v ruce. Ulrika věděla, že stejně jako její myšlenky ulétají do bludných začarovaných kruhů jejích fantazií, zasnívá se i on. Jel vedle ní s nepřítomnýma očima a většinou se slabě usmíval. A ačkoli se chránila pronikat do tajemství jeho snů, protože horlivě střežila svá vlastní, občas se stalo, že se jejich myšlenky kdesi v nekonečnu setkaly a vrátily se k nim střemhlavým letem. Pak začali mluvit oba najednou jako právě teď. „Vyhrála jsi, zasloužíš si odměnu,“ promluvil Falkenštejn jedním dechem, zatímco se Ulrika současně ptala: „A můžu si něco přát, když jsem vyhrála?“

Bouřlivě se zasmáli nad nenadálou shodou. „Můžeš si přát všechno na světě,“ řekl pak. „Okouzluje mě, jak sleduješ moje myšlenky, ale mám z toho trochu strach. Jak to děláš?“

Zatvářila se záhadně. „Čaruju,“ odpověděla. „Jsem čarodějka. To mám po tobě. Taky se říká, že jsi čaroděj.“

„Já?“ podivil se, ale trošku se usmál. Asi dobře věděl, že žárlivci, jejichž vyvolené na něm můžou oči nechat, to přičítají nečistému kouzlu.

„Čaruju, abys mě dneska pustil do kuchyně," řekla. „Už dávno nám v Hradci nepředložili nějakou významnější lahůdku. Asi jsi očaroval i královnu, když ti přenechala svou nejlepší kuchařku."

Podíval se na ni ostře, ale nevypadalo to, že se za tím skrývá něco jiného. „Dobrá," řekl. „Uděláme dnes výjimku."

Přijížděli na své návštěvy z Prúdniku vždycky obtíženi hojnou kořistí a jeho labužnická dcera ho zavlékala do hradní kuchyně, kde udílela zasvěcené příkazy se starostlivou tvářičkou, která se k němu obracela o radu. Pomalu si zvykl na to, že jejich zásluhy o královskou hostinu nekončí úlovkem. Kuchařky se rozplývaly nadšením, kdykoli se s Ulrikou objevil, a v panských komnatách to rytíři vyprávěli rozmrzelým dívkám s poťouchlými úsměvy. Při těch výpravách byla ovšem ve skutečnosti velitelem Ulrika a kuchařku Marii vůbec neoceňovala pro její pozoruhodnou krásu, ale pro její ještě pozoruhodnější nadání. Slavný otec jen přihlížel, aby dodal váhy neuvěřitelným vrtochům své dcery. Jenom Marie je dokázala uskutečňovat dost lahodně pro Ulričin mlsný jazýček. Jednou u stolu padla obhroublá narážka na švarnou kuchařku, která pokrmy přisoluje slzami lásky. Královna neřekla nic, ale druhý den vyměnila osazenstvo kuchyně. Staré kuchařky vítaly pana z Falkenštejna se stejným nadšením jako ty mladé, ale místo děveček se tam objevili urostlí mládenci. Závišovi se zdálo, že drze okukují Ulriku, když znalecky olizovala lžíce, a přestali tam chodit. Kuchyně ovšem utrpěla, ale královnin fraucimor se tvářil spokojeně. Byla Ulrika skutečně přesvědčena, že Marii vyloudil na české královně pro prúdnickou kuchyni?

Ulrika ho zbavila pochyb. „Měli jsme Marii přivést zpátky," řekla. „V Prúdniku stejně jen lovíme a většinou jsme na Hradci."

„Ach holčičko!" zasmál se. „To nejde, potřebuju ji tam."

Hnali se dál cvalem. Tentokrát jí neujel, ale držel se o hlavu před ní, jako by nechtěl, aby mu viděla do tváře. Ulrika samozřejmě znala vtipkování, které provázelo jeho návštěvy v hradní kuchyni, ale protože věděla, jak to je, jen se pobaveně usmívala. Teď zaváhala. Konrád i její chůva a vůbec všechno prúdnické služebnictvo se tentokrát tvářilo jaksi rozpačitě a Marie nejvíc. Posledně tam byl sám. Sám?

Najednou pochopila a polilo ji horko. Nevzal ji s sebou, protože jel do Prúdniku přes Cvilín, kam se svou ozbrojenou družinou doprovázel Obiesku z královnina fraucimoru, která jela navštívit rodiče. Když si to Ulrika teď dala dohromady, spíš se jí zdálo, že jeli do Cvilína přes Prúdnik. Obieska se vrátila až řadu dní po něm a vypadala unylá a rozněžnělá, kdykoli se na něj podívala, a její bratr Vok z Branice, který přijel s ní, ji střežil jako ostříž. Měl také potají jakýsi rozhovor s otcem, který asi nedopadl dobře, protože odjížděl zakaboněný jako čert a Obiesku odvezl s sebou. No, Obieska se Ulrice moc nelíbila i přes tu hezkou tvářičku a velesvůdná ňadra, ale konečně...

„Počkej trochu!“ křikla na otce. „Chci si s tebou promluvit.“

Překvapeně se obrátil. „Úlohy se vyměnily?“ zasmál se. „Znělo to, jako bys mě chtěla pokárat.“

„Proč se neoženíš s Obieskou?“ uhodila na něj přímo.

Upadl do rozpaků, ale odpověděl bez zaváhání. „Nevím proč. Nikdy mě to nenapadlo. Ty myslíš, že bych měl?“

„Já vím, že s tebou byla v Prúdniku,“ vystřelila nazdařbůh.

Zasáhla. Kdysi důstojný otec se ošil jako provinilý psík a zakabonil se. „Čeládka nemlčela,“ řekl mrzutě. „No dobrá. Je mi líto, jestli jsem ti způsobil zklamání.“

„Mně ne. Ale něco přece musíš udělat. Když jsi ji svedl.“

„Nesvedl jsem ji,“ odsekl. „Málokterá z královnina fraucimoru je panna. Paní z Falkenštejna nepřichází za svým chotěm už před svatbou. Tak jsem to taky řekl panu z Branice. Vydírat se nenechám.“

„Zabije tě,“ řekla tiše. „Je rytíř musí to udělat.“

„Ne, nezabije mě,“ zasmál se lehkovážně. „Ani já nemusím zabít jeho, protože byl dost prozřetelný, aby si nežádal zadostiučinění. Nechci se ženit. Jsi pekelně žárlivá a moc často býváš v kuchyni.“

„Nežertuj,“ hlesla se slzami v očích. „Já vím, proč ses neoženil. Ale teď už přece můžeš.“

K jejímu překvapení zbledl jako stěna. „Nevíš, co mluvíš,“ odbyl ji zachmuřeně. „Kdo ti co napovídal?“

„Teta. Neboj se, pochopím to. Už jsem přece velká. Když jsi celá ta léta kvůli mně, abych tím netrpěla... Já tě mám strašně ráda,“ vyhrkla zamilovaně a přitulila se k němu.

V rozpacích ji popadl do náruče a políbil na obě zčervenalé tváře. „Pojď, naši už budou v Hradci a chtěla ses podívat do kuchyně.“

Sjížděli zalesněným svahem k široké cestě. Byli asi v polovině, když Falkenštejn položil ruku na uzdu Ulričina koně. „Počkej,“ zašeptal. Seskočil a zmizel v houští jako duch. Za chvíli byl zpátky.

„Vezmi si mého koně a ujížděj tryskem k Hradci. Ať zvednou most a zavřou brány. Zbrojnoše mi pošli naproti.“

„Co se děje?“ zeptala se.

„Četa Kumánů je za ohybem cesty. Jestli jsou sami, nebude tak zle. Ale může to být jen předvoj.“

„Co chceš dělat?“

„Poslechni mě a jeď. A ať si naši pospíší. Také já chci být na Hradci k večeři,“ usmál se. „Už mám hlad.“

Sklonila se ze sedla a prudce ho objala. „Vrat‘ se mi,“ zašeptala vroucně a políbila ho. „Prosím tě se mi vrať!“

Díval se za ní, dokud mu nezmizela z dohledu. Zajímavá holčička. Taková… zvláštní. Jako by mu ta slova z milovaných úst teprve dala dceru. Všechno, co se odehrávalo mimo Ni... Vysvobozen ze zakletí svého odloučení si teď zamiloval to dítě bláznivou otcovskou láskou, jako by chtěl dohnat těch patnáct zmařených let. Zvláštní holčička, opakoval si s bezděčnou pýchou. Hynek z Lichtemburka je zamilován jako blázen. To je dobře. Kdyby se něco stalo...

Zvolna sjížděl k cestě a opatrně vedl koně, aby kryl její stopu ve sněhu. Slídící Kumány by ovšem neoklamal, ale když uvidí jezdce, nebudou pátrat dál. Vydal se po cestě k Hradci volným krokem a napínal sluch. Teď se patrně vynořili za ohybem. Mohli ho zahlédnout, právě když zajížděl za skálu. Klapot kopyt za ním se nezrychloval. Kdykoli vyjel na rovnější úsek, mrazilo ho v zádech. Každou chvíli mohl přiletět zákeřný šíp. Konečně zaslechl volání. Mohli být tak v polovině cesty. Ulrika už je dávno v Hradci.

Přiměl koně k rychlému skoku za veliký balvan u cesty. „Nepřibližujte se!“ vykřikl ze svého úkrytu. „Chcete-li něco vědět, ptejte se. Odpovím vám odtud.“

Opatrně vyhlédl. Kumáni se zastavili. Z jejich středu se oddělila jedna postava. Zdálo se mu, že je to mámení smyslů. Na koni obkročmo jako chlap seděla jeptiška v řeholním hábitu.

Vrátil se na cestu a vyjel jí vstříc. Hrozivá situace vypadala najednou skoro směšně. Kumáni a jeptiška! Může to být ovšem úskok. Jenomže ve chvíli, kdy se přiblížili, byla v jeho moci a šípy ho už neohrožovaly. Meč proti meči se mohl bránit dlouho.

„Buď vítána, ctihodná matko,“ oslovil ji latinsky.

Jediné, co z ní bylo vidět v jejím zakuklení, byl ušlechtilý ovál tváře. Byla o hodně mladší než on. Šikmé mandlové oči se dívaly směle a bez rozpaků přímo do jeho. Usmála se skoro vyzývavě a ukázala dvě řady pevných bílých zubů mezi rty, jejichž červeň možná nebyla úplně přirozená. Jeptiška! Spíš vypadala jako milostnice nějakého chána. Příměs kumánské krve v jejích žilách byla patrná na první pohled. Ale odpověděla mu čistě a plynně řečí, kterou ji oslovil. „Příjemné překvapení,“ promluvila řízně hlubokým, trochu ochraptělým hlasem. „Nerada si ukazuju. Jedeme správně do Hradce Opavského, pane, který tu bloudíš sám?“

Podíval se na její družinu. Tvářili se mírumilovně, ale přesto nebudili důvěru. „Už jste ho minuli,“ zalhal si drze. „Je mi líto, ale chceš-li, abych ti ukázal cestu, budeš mi muset napřed říci, co tam chcete.“

Hlasitě se rozesmála.

„Neukousnu svou sestřenku, pane Opatrný. Jsem Alžběta Uherská. Alžběta Kumánka, chceš-li. Abatyše dominikánek na Zaječím ostrově u Budína. Přicházím za Kunhutou, královnou českou, se vzkazem od svého bratra, uherského krále Ladislava. Je to společnost dost vznešená? Na vznešenost nedáš, jak vidím, pane

Nedůvěřivý. Z Olomouce mě sem poslal biskup. Ani jeho šediny ti nejsou zárukou, pane Nevímkdo? Máš-li k tomu oprávnění, mohu ti ukázat jeho průvodní list.“

Bezostyšně si vyhrnula sukni vysoko nad koleno a vytáhla zpod svého šatu svitek s pečetí. Nedbale spustila ruku a držela ho volně podle lýtka.

„Nu?“ řekla. „Představíš se dřív, než po něm sáhneš, pane Nezdvořilý?“

Záviš viděl v životě už mnoho lýtek. Tohle bylo neobyčejně krásné a linie, které nad ním mizely ve stínech řeholního šatu, vypadaly nadějně a dráždivě, ale na této ženě bylo nejpozoruhodnější to, co nemohl vidět, i kdyby se svlékla do naha. Pohled na nastavenou nohu ho nevzrušoval.

„Jsem Záviš z Falkenštejna,“ řekl, „a nemám žádný úřad, který by mě opravňoval číst listy české královny. Přesto to udělám, protože tě asi nepřekvapí, že nevěřím něčemu, co vypadá tak málo pravděpodobně.“

Sklonil se a vzal jí svitek klidně z ruky. Přitom se dotkl nastrčeného lýtka stejně neosobně, jako by zavadil o sedlo. Biskupova pečeť byla pravá. Zaváhal jen nepatrně, než ji zlomil. Podivná řeholnice ho mlčky pozorovala výsměšnýma očima. List svědčil české královně a bylo v něm přesně to, co říkala.

„Oč jde?“ zeptal se suše. „Zavedu-li tě do Hradce, chci to vědět. Nedůvěřuju olomouckému biskupovi, protože slouží římskému králi. Nevěřím uherskému králi, protože bojoval u Suchých Krut. Pokud se týče královny, důvěřuju jenom sám sobě.“

„Máš krátkou paměť, pane z Falkenštejna,“ usmála se. „O dva roky dříve jsi proti českému králi bojoval sám.“

Takže jí jméno přece jen něco řeklo. Nedala to prve znát.

„Ale nezabil jsem ho,“ odpověděl odměřeně.

„Ani můj bratr. Pojedeme do Hradce?“

„Ještě jsi mi neodpověděla.“

„Ach ano. Jde o výkupné za opavského vévodu.“

„Výkupné!“ zvolal překvapeně. „O tom jedná olomoucký biskup!“

„Ovšem, už je dojednáno. Ale peníze shánět musí někdo jiný, pane Nechápavý.“

Zlostně se zasmál. Supi! Tři tisíce ročního důchodu. Zbytek sbírá Bruno pro Rudolfa. „Kolik?“ zeptal se.

„Pět tisíc. Bratr není náročný. Biskup je slíbil. Když se mi tu bude líbit, možná na ně počkám. Možná i slevím. Co říkáš? Čtyři?“

„Tři,“ odpověděl. „A česká královna bude rok chodit žebrotou.“

„To je moc málo — za vévodu.“

Mezi Kumány najednou nastal pohyb. Vyrazili vpřed, jako by se chystali k boji. Falkenštejn vytasil meč a druhou ruku bleskurychle ovinul kolem pasu překvapené jeptišky. Přitáhl ji před sebe a couvl ke skále. „Stát!“ zvolal hromovým hlasem.

Zezadu se kolem skály přehnala skupina jezdců, kteří překotně zaráželi koně. Kumáni se zastavili několik kroků od nich. „Nestalo se ti nic, pane?“ vykřikl hradecký zbrojnoš, který jel v čele.

Alžběta se bláznivě rozesmála.

„Chyťte toho koně,“ řekl Záviš mrzutě a vyjel ze svého úkrytu.

Žena v jeho náruči mu ovinula paže kolem krku. „Není třeba,“ řekla sladce. „Sedí se mi tu dobře.“

Bez řečí ji posadil na koně, kterého přiváděl kumánský jezdec se zuřivou tváří. „Pojedeme tedy do Hradce,“ oznámil jí suše. „Ale tvoji lidé odevzdají zbraně a nevstoupí do hradu.“

Neobešlo se to bez vzrušené hádky mezi Alžbětou a šikmookým velitelem jejího doprovodu. Skoro to vypadalo, že se nedohodnou. Záviš nemohl sledovat jejich rozepři, vedenou v neznámé řeči, ale zdálo se, že Alžběta ustupuje. Uzavřela rozhovor se sklopenýma očima, tichým a vlídným hlasem. Kumán se na ni chvíli mlčky díval, pak otočil koně a rozjel se zpátky k svým s divokým, zuřivým pokřikem. Falkenštejn pro jistotu zachytil uzdu jejího koně, aby nemohla uklouznout, ale k jeho překvapení Kumáni vztekle naházeli zbraně na zem a zase couvli, aby uzavřeli průvod.

„Seberte to,“ přikázal Záviš svým lidem a obrátil se k Alžbětě. „Díky,“ řekl a pustil uzdu. „Bylo by to zbytečné krveprolití.“

„Ty sis myslel, že mě neposlechnou?“ zeptala se výsměšně. „Pohrozila jsem mu čímsi, čeho se bojí víc než vašich mečů.“

Poslal jednoho zbrojnoše napřed se zprávou a celý průvod se pohnul k Hradci volným klusem.

„Nezeptáš se mě, co to bylo?“ oslovila ho, když stále mlčel.

„Ne. To není moje věc.“

„Jednou možná bude. Co tě znepokojuje? Ta zlomená pečeť? Neboj se, ten list nepotřebuju. Mé sestřence postačí list mého bratra.“

Na louce pod hradem minuli nádherný stanový tábor, který tam nebyl, když před dvěma týdny odjížděl. Ozbrojenci v cizokrajném šatu si ostražitě měřili projíždějící průvod.

„To je Hradec, tam nahoře?“ zeptala se, a když kývl, přehodila nohu přes sedlo a usadila se důstojně se sklopenýma očima. Její tvář byla najednou nehybná, neživá, svatá. S pobaveným úžasem si všiml, že se v její ruce záhadně objevil růženec. Její rty se tiše pohybovaly, zatímco se probírala vyřezávanými kuličkami. Už nepromluvila.

Hradecký purkrabí je mnohomluvně vítal v bráně. „Její Milost tě prosí, pane z Falkenštejna,“ řekl tiše, zatímco pomáhal z koně znavené, důstojné řeholnici. Záviš sesedl, zběžně políbil Ulriku, která se mu vrhla do náruče, a spěšně odešel ke královně.

Byla sama. Jako vždycky, když se na ni podíval, cítil bláznivý úprk vzrušeného srdce. Panebože, tolik krásy! Sklonil se k ruce, kterou mu podávala, a podržel ji ve své o něco déle, než se slušelo. Nevzala mu ji. Už dávno to patřilo k jejich zvykům.

„Přivedl jsi mi prý návštěvu," řekla beze všech obřadností. „Oč jde, neříkala?"

„O výkupné za vévodu Mikuláše. Poslal ji olomoucký biskup." Podal jí biskupův list. „Nevěřil jsem jí. Prosím, abys mě potrestala za porušenou pečeť. Nebyl jsem oprávněn ho číst."

„Tvoje vina," usmála se. „Neměl jsi odmítat každý úřad, který jsem ti nabízela. Co s tebou teď udělám? Mám tě dát uvěznit?"

„Jsem tvým vězněm od prvního dne. Pouštíš mě jen na lov, když potřebuješ zásobit svou kuchyni."

„Tentokrát je tvůj úlovek obzvlášť vítán. Kastilský král, náš bratranec, mi poslal jednoho ze svých předních šlechticů s nějakou hotovostí. Nevím, co s nimi budu dělat. V každém případě musím večer uspořádat slavnostní hostinu. Aspoň to odbudeme najednou." Povzdechla si. Hosté, které dřív tak milovala, ji unavovali a obřadné slavnosti jí teď připadaly nudné. Mluvit a mluvit. S neznámými, do kterých nám nic není. Nezadat královskému majestátu s nepatrnými prostředky, kterými teď vládne. „Jsem ráda, že jsi tady," řekla vřele. „Zastoupíš mě. Purkrabí je hlupák a zdejší páni venkované, kteří se v dvornosti mohou rovnat tak dřevorubcům. Vévoda z Alby nikdy nebyl v Praze. Odnese si jistě znamenité mínění o českém královském dvoře. Měl zůstat, kde byl. Ale odmítnout nemohu, když chci, aby kastilský král byl jednou přítelem mému synu."

Slzy jí vstoupily do očí jako vždycky, když si vzpomněla na Václava. Měl tisíc chutí je slíbat, ale místo toho jen poklekl u jejích nohou a znovu se chopil chvějící se ruky. „Odvahu, má paní," zašeptal něžně, dotýkaje se rty jejích prstů. „Poslal jsem dva lidi přes Slezsko do Špandavy. Doufám, že přinesou alespoň vzkaz. Braniborský purkrabí snad není neúplatný."

Ještě klečel, když dveřník otevřel před poselkyní uherského krále. Za ní přes hlavy fraucimoru nakukovala dovnitř i zvědavá Ulrika. Kunhuta si tiše povzdechla. Tohle by se v Praze nestalo.

„Doufám, že jsi měla dobrou cestu, sestřenko," řekla vlídně Alžbětě, která vstupovala obklopena nejdokonalejší svatostí. „Tobě děkuji za zprávu, pane z Falkenštejna."

Vstal, uklonil se a odcházel středem dívek, které na něj vrhaly povzbudivé pohledy a svůdné úsměvy.

„Pojď," řekl šeptem Ulrice. „Ty tu nemusíš zůstat."

„Počkej," odbyla ho tiše. „Chci ji vidět."

Pokrčil rameny. „Budu tě čekat dole."

Vždycky bydleli v podhradí. Nechtěl, aby Ulrika vstoupila do královnina fraucimoru, a sám také přijížděl jenom jako host. Jeho vychvalovaná skromnost

měla ve skutečnosti sobečtější pozadí. Hrad byl malý a v domku, který si dal upravit stranou ostatních, měli víc pohodlí. Královna jen s obtížemi dokáže důstojně ubytovat aspoň Alžbětu. Druhý host, vévoda z Alby, zůstával venku ve svém stanu.

„Jistě si chceš odpočinout po cestě," řekla královna sestřenici, když se uvítaly. „Jsi můj milý host a na naše jednání je dost času. Zítra, za týden, jak budeš chtít." Nechtěla s ní mluvit dřív, než se poradí se Závišem. Když už je tak nevhodně vyrušili... Jeptiška, která jezdí sama s Kumány, je jistě podezřelá, i když vypadá tak nebesky a velebně. „Můj fraucimor je k tvým službám," dodala ještě a vstala, aby naznačila, že slyšení je u konce.

„Ne, chci jen jednu, díky," odpověděla Alžběta a prvně zvedla sklopené oči, které zkoumavým pohledem přeběhly po dívčích tvářích. „Tuhle." A štíhlým prstem ukázala na Ulriku.

„Panna z Falkenštejna nepatří mezi mé společnice," začala v rozpacích královna, která správně odhadla, že Ulričin otec nebude nijak nadšen tou volbou.

„Ji, nebo žádnou," prohlásila Alžběta tiše a neústupně. „Její mládí je mi zárukou nevinnosti. Mám hrůzu z královských fraucimorů. Jsou to peleše nemravnosti."

„Snad v Budíně," řekla ostře královna, zatímco její dívky rudly částečně hněvem a částečně v rozpacích. „Prosím, aby ses mírnila. Ty které vidíš před sebou, jsou vesměs panny z nejurozenějších rodů."

„Nechtěla jsem je urazit," odpověděla Alžběta s nebeskou něhou. „Můj stav mě vede k přísnosti a světské radovánky, které pro vás nejsou hříchem, mě děsí. Nepotřebuju, aby mi někdo sloužil, nemůžeš-li mi vyhovět. Zapomeň na to, prosím."

„Když dovolíš, Milosti," řekla Ulrika, „ráda přijímám."

Královna se ještě pokusila o námitku. „Tvůj otec, dítě..."

„...bude souhlasit se vším, co ti může prospět, Milosti," skočila jí Ulrika dvorně do řeči a půvabně se uklonila jí i řeholnici. Tahle žena ji zajímala. Měla neodbytný pocit, že bytost ukrytá pod pobožnou maskou se v ničem nepodobá ženám, jaké znala, pokorným, podrobujícím se bez odmluvy osudu, otrokyním mužů nebo staropanenské klášterní ctnosti. Přes ten řeholní šat.

„Doufám, že se dnes zúčastníš slavnostní večeře." Královna vyslovila pozvání poněkud stísněně. Příchod vznešeného Španěla a jeho průvodců vyvolal rozruch v řadách fraucimoru. Před nesmlouvavým zrakem uherské řeholnice těžko obstojí hodovní veselí. Spoléhala sice na Závišovu přítomnost, ale vůbec nevěděla, jsou-li cizinci skutečně tak bezúhonných mravů, jak ji ujišťoval jejich velitel.

„Nene," zhrozila se Alžběta. „Díky. Složila jsem velice přísné sliby. Budu se dnes večer postit."

Ulrika posmutněla. Neměla jsem se ukvapovat, pomyslela si mrzutě, když vedla Alžbětu k vykázané komnatě. Snad mě propustí včas. Když je tak zbožná, měla by se před spaním dlouho modlit.

„Nech toho," řekla jeptiška přátelsky, když se Ulrika sklonila nad zavazadlem, které mezitím přinesla úslužná hradní děvečka. „Na to tě nepotřebuju." Sundala zavití a setřásla těžký svrchní hábit, který klidně odkopla do kouta. S rozpuštěnými černými vlasy a v jemné spodní říze vypadala teď docela jinak.

„Přihoď do ohně," vyzvala Ulriku. „A ať sem nanosí víc dřeva. Mám ráda teplo. A nějaké kožešiny, ať si můžeme lehnout u krbu."

„Ty chceš spát na zemi?"

„Třeba i to, když se mi nebude chtít vstávat," zasmála se Alžběta. „Při jídle mám ráda pohodlí. Kde je tu kuchyně?"

„Mám ti přinést chléb a vodu?" zeptala se Ulrika potměšile.

Alžběta se na ni chvíli zkoumavě dívala. „Vypadáš chytře," řekla pak. „Ty ostatní jsou obyčejné husy. Proto jsem si tě vybrala. Ale neposmívej se mi. Jsem sestra uherského krále."

„Já jsem dcera Záviše z Falkenštejna," odsekla jí Ulrika zvysoka, „víš-li, co to znamená."

„Dejme tomu." Abatyše si přitáhla Ulriku blíž. „To jsou malichernosti, nebudeme se přít. Nikdy to nedělej, nemá to smysl. Před hlupáky se musíš tvářit, jak odpovídá tvému stavu. Já se tvářím svatě a odmítám jít k hostině. Myslíš, že otročím zvykům? Ne. Vykupuju si svobodu. Jeptiška nemůže hodovat po libosti a ostatně mě ti panáci nudí. Španělé! Br. První na světě v obřadnosti."

„Jak to víš?"

„Vím ledacos. Tady je zajímavý jediný muž, ale toho si královna podrží pro sebe. Ne, dnes večer se nejlíp pobavíme spolu. Já mám hlad jako vlk. Dva týdny mě biskup v Olomouci hostil rybami a kaší. Skoč pro konvici vína. Nebo radši dvě. A přines něco z kuchyně. Jako bys chtěla obzvlášť vybraně pohostit svého... otce. Rozumíš? Ne, počkej. Půjdu radši s tebou."

Plížily se jako duchové zpátky, obtíženy dvěma koši nejznamenitějších lahůdek a velkými konvicemi plnými starého, ohnivého vína. Otec sice pozná, že mezi chody, předkládanými královně a jejím hostům, chybí Ulričiny zamilované koroptvičky nadívané lanýži, tetřeví paštika se sušenými hrozny a další pochoutky, které hradecké kuchařky připravovaly podle jejích pokynů, ale třeba si pomyslí, že neměla čas zajít do kuchyně.

Alžběta její výběr pozorovala s mírnou pochybností. „Dala bych přednost pořádnému kusu pečeně," zašeptala, když Ulrika míjela otáčející se rožně bez povšimnutí.

„Je tam šest koroptví a pár holoubátek," okřikla ji Ulrika přísně. „Zvěřina není dost uleželá, vytáhli ji předčasně. Aspoň královna ušetří. Budou dlouho žvýkat a moc toho nesnědí. To je dobře. Nemusíme se tak honem vracet do Prúdniku."

„Kam?" podivila se Alžběta.

„Na naše slezské panství. Tam teď žijeme. Lépe řečeno tam jezdíme lovit pro královskou kuchyni."

„Aha," řekla Alžběta a podivně se usmála. „Tak proto."

V krbu vysoko šlehal oheň. Byla to nádherná hostina. Ulrika se rozvalovala vedle Alžběty na kožešinách v sálajícím teple jen v nejlehčím spodním šatě. Jedly jedno přes druhé a zapíjely to vínem rovnou z konvic. „Točí se mi hlava," řekla nakonec Ulrika se smíchem a položila se na záda s pocitem blažené nasycenosti. Košíky už byly skoro prázdné. I v konvicích řádně ubylo. Svět se mírně pohupoval. Bylo jí příjemně a veselo. „Já nejsem zvyklá pít. Otec mi sice nikdy nic neřekl, ale asi by se zlobil."

„Otec!" Také Alžbětin jazyk byl už těžký, ale držela se zpříma, když tanečním krokem přešla nevelkou místnost, zkoumajíc přísně svou rovnováhu. „Myslíš, že jsem spadla z měsíce? To je tvůj otec stejně málo jako tatarský chán."

Ulrice chvíli trvalo, než pochopila, co jí abatyše říká. „Já nejsem jeho dcera?" zeptala se překvapeně. „O tom nic nevím."

„Tak opilá nejsi," rozzuřila se Alžběta. „Už jsem ti jednou řekla, aby ses mi neposmívala. V životě jsem neslyšela o žádné Falkenštejnově dceři. Asi ji vychovával někde v ústraní, ne? Nikdy si jí ani nevšiml. A najednou, když je velká, bez ní nemůže být a tahá ji všude s sebou. A ona ho vítá na nádvoří jako nedočkavá milenka. To víš, že na to honem naletím. Dcery v tvých letech, má milá, se drží raději stranou svých otců. Ostatně, kolik je ti? Nejmíň patnáct. Jsi hubeňoučká, to může mýlit. Spíš je ti víc. V kolika letech by tě to musel mít?"

Ulrika se bláznivě rozesmála. „Máš pravdu," škytala přerývaně. „Samozřejmě. Vydává mě za dceru, aby... Proč vlastně?"

„Asi o tebe nechce přijít. Jsi taková… zvláštní."

„Ty jsi taky zvláštní," řekla Ulrika rozmarně.

„Co tím myslíš?"

Otázka zněla pohněvaně a Ulrika si honem pospíšila s vysvětlením. „To je snad poklona, ne?" zasmála se. „Řekla to o mně královna a na... pana z Falkenštejna to udělalo ohromný dojem. Teprve od té doby jsme se pořádně sblížili."

„Královna!" Alžběta se natáhla na huňatou kožešinu proti ní, až se jejich hlavy dotýkaly. „Jsi do něj moc zamilovaná?"

„Strašně. Proč?"

„Něco ti ušlo, dítě. Vypadáš protřele, ale nevím, jestli ti to mám říci. I když se nezdá, že bys byla zvlášť žárlivá."

„Proč bych měla být?“ zeptala se Ulrika potměšile. „Přece vím, že se sem přijel oženit. Budu šťastná, když to dokáže. A je ti asi jasné, že já nejsem jeho vyvolená.“

„Oženit!“ Alžběta vylítla jako blesk, zalomcovala Ulričinými ramínky a zprudka ji posadila. „Nepleť se, holčičko. To se mu nepovede. A i kdyby, odskáčeš to ty první. Já nejsem slepá, Ulriko. Stačilo mi zahlédnout, jak se ona za ním dívala a on předtím na ni. Je krásná. Byla jsem až ohromena, jak je krásná. A je hloupá a rozmazlená. Víc než dost, aby ztratil hlavu i větší vypočítavec, než je pan z Falkenštejna. Bezbranné stvoření, líbezné, žádoucí a vyzývavě ženské. Žena s velkým Ž, pokořená bohyně, pravá pastva pro rozkvět rytířských ctností. Chudák! Vlastně není tak hloupá. S tímhle to vždycky vyhraje. Jenže sňatek...“ Zavrtěla hlavou, zvedla džbán a hluboce se napila. „Na,“ řekla a podala ho Ulrice. „Napij se a nemysli na to. Až ti bude těžko, přijď za mnou do Budína. V mém klášteře není zle.“

Ulrika sáhla po džbánu a trochu se polila. S pobaveným úžasem shledala, že okraj nádoby pořád míjí její ústa. Nakonec se strefila, rychle polkla a zakuckala se. Zbytek vína se rozlil po zemi, když ji Alžběta přátelsky bouchla do zad.

„V klášteře musí být veselo,“ škytla a blaženě se skulila zpátky na měkkou kožešinu. Tahle Alžběta je moc chytrá, ale jsou věci, kterým nerozumí. Najednou jí to přišlo líto. Bylo vlastně ošklivé ji nechávat v bludu, když je na ni tak hodná. „Já jsem opravdu Falkenštejnova dcera,“ zablábolila opile. „A on si vůbec nechce vzít českou královnu. Je tady, protože to slíbil památce jejího chotě. Že ji bude chránit a tak vůbec. Místo něho.“

„A tak vůbec,“ opakovala Alžběta posměšně. „Pozoruhodný slib. Zvlášť když uvážíme, že ho zradil kvůli ní.“

To už kdysi někdo naznačoval. Ale kdoví co vlastně slyšela. „Já jsem strašně ospalá,“ zamumlala a zavřela oči. Svět se točil a houpal. Zatápala rukou a zachytila se Alžbětina kolena. „Asi jsem se opila. Neříkej mu to, prosím tě.“ A usnula stočena do klubíčka s hlavou v Alžbětině klíně.

OSAMĚLÉ INTERMEZZO

Další věž. Čtvrtá. Odtud mě už nikdo nedostane. Špandavský purkrabí je ještě lakotnější, než byl ten na Žitavě. Vyhnal i Jana, že ho nemůže živit. Vlastního služebnictva má prý dost. Umírám steskem. Naštěstí nejsem sám. Mám Heinmanna, dávno jsme se spřátelili. Nebýt Žitavy, žili bychom dál vedle sebe, každý sám. Neměl jsem tušení, jaký je. Ani on jaký jsem já. „Ty jsi Přemyslův syn?“ zeptal se mě, když jsme prvně osaměli, ještě na Bezdězu. Hněval jsem se, protože mě nepustili s matkou, a podíval jsem se na něj se svou nejpitomější tváří. Tenhle poslední má vědět, co jsem zač. Vychovatel. Ať si učí blbečka.

Tiše si povzdechl. „Smutný konec,“ řekl jen, když jsem na něj tupě civěl bez odpovědi, a přestal si mě všímat. Měl jsem pokoj.

Jako učenec měl ostatně úroveň obvyklou u braniborského dvora. Neuměl číst ani psát. V klášteře pobyl všeho všudy několik měsíců. Býval braniborským ministeriálem, ale z těžkých zranění v uherské válce, kterou vedl můj otec v době, kdy volili Habsburka na říšský trůn, mu asi zůstala tahle nemoc. I když říká, že kašlal už dřív. Je hodný. Asi nechce, abych si to bral jako výčitku otcově slávě. Nedá na něj dopustit. Říká, že to byl největší člověk a největší vojevůdce, jakého kdy poznal. Proto ho tak zlobilo, že velký Přemysl má syna nedochůdče. A proto ke mně přilnul, sotva pochopil, že dokážu přemýšlet často líp než dospělí.

Rád ho poslouchám, když vypráví. Zúčastnil se všech otcových bitev už s nebožtíkem Otou starším. Braniborští bývali odjakživa nejvěrnější spojenci českého krále. Nevím. Ota si to možná myslí dodnes. Při vší mazanosti je prostého ducha. Nadouvá se pýchou, že je mým poručníkem, a nedokáže se ani postarat, aby mi nechybělo aspoň to nejnutnější. Prý mě odvezl z Čech, protože tam můj život ohrožují neustálé zmatky a loupeže. Jako by nevěděl, kdo za to může především. Doufá, že mu neodplatím nevděkem. On splácí závazek mému otci a stará se o mé vychování. Nemám ho rád, ale nemohu říci, že bych ho nenáviděl. Je vlastně směšný, když si myslí, že ovládá svoje stvůry. Někdy mi může nevědomky i

prospět. Nějakým nedopatřením mi dal Heinmanna. A Heinmann ho teď nenávidí doopravdy. Kvůli mně.

Když Ota přijede do Špandavy, dostáváme lepší jídlo, a jednou mi dokonce přivezl nový plášť. Ale nevím, jestli chci, aby byl tady. Radši mám hlad a balím se do starých hadrů, které Heinmann vždycky někde sežene. A už bude stejně brzo konec zimy. Heinmann říká, že to je pro něj špatné. Opravdu je mu teď hůř. Od Vánoc noc co noc lezu k němu a zahříváme se. Kašle míň, když má na prsou mou hlavu. „Přežiju-li únor," říkává, „snad ještě vydržím."

Nemodlí se. Bůhví v co věří. Ostatně nelpí na životě, ale nechce mě tu nechat samotného. Starám se o něj, jak jen můžu. Dívá se na mě s vděčností, i když asi ví, že to není z dobroty srdce. Bojím se zůstat sám.

Únor se chýlí ke konci. Je mu hůř a hůř, ale pořád je tady. Dokud mohl vycházet, aspoň jsem věděl, co se děje. Před měsícem ke mně dokonce propašoval posly od matky. Přišli přes Slezsko. Moc mi neřekli, jak je doma, ale... Ano, vlastně to nebyli poslové od matky. Poslal je pan z Falkenštejna. Z Opavského Hradce. Nerad na to vzpomínám.

Heinmann se tvářil zaraženě. „Jak to, že žije u matčina dvora?" zeptal jsem se překvapeně, když odešli. „Nedovedu si představit, jak to mohla udělat."

„Musíš mít pochopení pro lidské slabosti, chlapče," řekl v rozpacích. „Je žena. A zůstala sama."

Ovšem, potřebovala ochranu. Ale myslel jsem na její nenávist, na zavilost, kterou vždycky projevovala ve svých citech, a na její neschopnost poslouchat hlasu rozumu.

„Musí tím strašně trpět," zašeptal jsem. „Je tak pyšná."

„Nikdo si netroufne... jí do očí..." začal chvatně, ale najednou se zarazil. „Tobě to nevadí?" zeptal se s úžasem.

„Učím se dívat na svět," odpověděl jsem mu s povzdechem. „Zradil otce? Kdo ví. V předvečer poslední bitvy mu prý přišel nabídnout pomoc. To bratránek Ota, jeho nejvěrnější spojenec, se proti papežově klatbě neodvážil. Dneska krade v zemi, která mu vždycky byla zdrojem hojnosti, a vězní syna svého štědrého dobrodince, aby mohl krást déle. A tamten chrání mou matku. Nebo pan z Lichtemburka. Lichtemburkové byli první, kdo se k Otovi přitočili, aby si vymohli výhody, které jim nepatřily. A viděl jsi ho v Žitavě. Každý z nás má své černé i hvězdné chvíle. Jenom omezenci jsou vždycky stejní. Já to dovedu pochopit, Heinmanne. Ale moje matka se vždycky dává vést jen citem. Z celé duše nenávidí, stejně jako miluje. Nezná nic mezi tím. Je tak snadno zranitelná. Tak strašně snadno. Pan z Falkenštejna je dnes určitě mocnější než kdokoli v Čechách. Nemohla se rozhodnout líp."

Pořád jsem myslel jen na jeho meč, duše důvěřivá. Heinmann si ulehčeně oddychl. „Jsem rád, že se tak na to díváš, králíčku," oslovil mě něžně jako

vždycky, když jsem mu udělal mimořádnou radost. „Pan z Falkenštejna je vynikající rytíř a přes všechno, co bylo... Sám jsem ho viděl u Kressenbrunnu, to mu bylo sotva šestnáct, když vlastním tělem zachytil ránu, která měla zabít tvého otce. Stěží to přežil. Dlouho byl královým miláčkem. Dlouho. Vlastně i pak, když odešel ode dvora... Nebyl bys ani na světě, kdyby nebylo jeho. Dávno před tvým narozením by tvůj otec byl nejmíň dvakrát mrtev. To až v posledních letech. Někdy se stane, že mezi muže vstoupí tragické nedorozumění, Václave. Já jsem si jist, že to nebylo kvůli ní. I když jsem už slyšel ledacos.“

Najednou jsem měl v ústech hořko k zalknutí. Zdálo se mi, že musím omdlít. „Co je ti?“ ptal se Heinmann starostlivě.

„Nic. Asi mě unavuje vzpomínat.“ Pokusil jsem se o úsměv. „Jak dlouho už je pan z Falkenštejna milencem mé matky?“

Neoklamal jsem ho. „Tys to nevěděl!“ vyhrkl zděšeně.

Před očima se mi roztančila rudá kola. „Už tenkrát, ano?“ vykřikl jsem zběsile. „Ještě když byl živ? Proč odešel od dvora? Proč?“

Byl jsem tak vzrušen, že jsem se neovládal. Mikuláš jednou cosi naznačoval. Tehdy jsem to nechápal. Přestal jsem vnímat, co mi Heinmann říká, ale zvolna jsem se uklidňoval. Mikuláš, ovšem. Nemohl ji mít rád. Neměl nikdy smysl pro krásu a ona ho ohrožovala v otcově srdci. Ne, neuměla se přetvařovat. Falkenštejna nenáviděla skutečně. Nikdy by přece nedovolila, aby v mém srdci rostl obraz zrádce, který tam sama vtiskla. Ona jediná pro něj nikdy nenašla slůvko omluvy. Co se s ní stalo? Učím se poznávat život. Nejsložitější, krutý dar. Krvavá hra lásky a nenávisti. Jen omezenci jsou vždycky stejní.

Už jsem zase slyšel Heinmannův hlas a jeho slova znovu nabývala významu. Krásná jako světice. Opuštěná. Sama. A násilníci, kteří se k ní dobývají. Ota. Římský král. A kdoví kdo ještě. Krásná a bezmocná. A on... Viděl jsem ho v Jihlavě. Neváhal postavit se i římskému králi. Smím je odsoudit?

Najednou jsem si vzpomněl, co poslové říkali, a k Heinmannovu zděšení jsem se rozesmál. Asi si myslel, že jsem se zbláznil. Matka a on. Právě oni dva mají vyplatit ze zajetí Mikuláše. Chtěl bych být při tom, až jim bude děkovat.

Heinmann mi teď občas vypráví o panu z Falkenštejna a jeho rekovných skutcích. Poslouchám ho a snažím se smířit. Všechno by bylo v pořádku, kdyby ten, na kterého zapomněla, nebyl můj otec. Zapomněla? Kdoví. Samota je možná pro krásu k neunesení.

Je večer. Mráz prostupuje zdi a oheň vyhasíná. Nedali nám sem dost dřeva. Asi jsem nastydl, začínám také kašlat. Vlezu si k Heinmannovi a budeme se zahřívat. Chci, aby se uzdravil. Potřebuju ho.

Kéž už je jaro!

KVĚT KAPRADÍ

„Vypadáš mrzutě,“ řekla Ulrika a pohlédla ze strany na otce.

„Společnost vlastní dcery a důstojné řeholnice není zvlášť zábavná,“ prohodila Alžběta. „Neměly bychom pana z Falkenštejna nutit k tak nudným výletům. Jsi neposeda. Jiné dívky sedí doma.“

Trochu se usmál. „I řeholnice už čekají poklony? Nenudím se, ctihodná matko. S Ulrikou nikdy. A s tebou ještě méně.“

Ty dvě se ho v posledních týdnech zmocnily k velkému žalu fraucimoru. S Ulrikou jezdil vždycky. Ale vracívali se nepoměrně dřív než teď, kdy je denně provázela podivná jeptiška z uherské země.

Mezi ním a Alžbětou vládlo jakési opatrné přátelství. Zpočátku byl pobouřen nejnovější vášní své dcery; ale Alžběta, jako by v něm ctila Ulričina otce, se přestala chovat vyzývavě. Sem tam mu uštědřila protivně vědoucí pohled ve společnosti u královny nebo mnohovýznamný, snad i slibný úsměv. Snažil se nerozumět. Nebýt nejistoty, která obklopovala její záměry, pobýval s ní rád. Byla vzdělaná a zábavná a Ulrika ji očividně zbožňovala. Nejvhodnější společnost pro mladou dívku to určitě nebyla, a nebýt těch společných vyjížděk, byl by asi neklidnější. Takhle měl bláhový pocit, že na ně dozírá. Ostatně měl i jiné starosti.

„Španělé by už měli odjet,“ řekl s povzdechem, když viděl, že od něho očekávají vysvětlení jeho neobvyklé zasmušilosti. „Beznadějně nás vyjídají a nejsou k ničemu. Takhle tu asi zůstaneš natrvalo, ctihodná matko. Nedovedu si představit, jak by královnini komorníci ušetřili ještě na výkupné.“

„Tím líp,“ usmála se Alžběta škádlivě. „Líbí se mi tu. Třeba neodjíždějí proto, že je tu zdržuju.“

Ostře se na ni podíval. Ano, chodívala teď s Ulrikou k tabuli. Už si všiml, že její řeholní šat působí vlastně dráždivě.

„Alžběta zkouší náboženskou odolnost vévody z Alby,“ vložila se do rozmluvy prostořeká Ulrika. „Říká, že ze všech řádů Španělé nejvíc milují dominikány. Třeba to platí i o dominikánkách.“

Záviš pominul obsah její řeči. „Nenazývej ctihodnou matku křestním jménem," napomenul ji jen. „Nesluší se to."

Vévoda z Alby! Ten vyšňořený nadutec mu pil krev. S těma ohnivýma očima a bujnou černou kšticí. Kéž by se spokojil tou prohnanou abatyší! V ortodoxním Španělovi obrovský kříž na plných ňadrech, která se jí nějakým zázrakem podařilo zdůraznit i v řeholním šatu, vyvolával třesavku. Jeptiška! Neřest v nejčistší podobě!

V duchu vztekle zaklel, když si vzpomněl na pohoršené pohledy, které královna vrhala na nedotknutelnou sestřenici. Ano. To byla pravá příčina jeho skleslosti. Vévodův žhavý zájem o první paní hradeckého dvora nebyl pro nikoho tajemstvím. A dnes si vymohl soukromé slyšení. Královna svého nešťastného rytíře stihla velice zvláštním pohledem ve chvíli, kdy vznešenému cizinci udělovala milostivý souhlas. Hněvivým. Vítězoslavným. Proč?

„Přeceňuješ jeho náboženský zápal, Ulriko," potvrdila teď Alžběta lehkovážně jeho úvahy. „Vévoda je muž ctižádostivý a odvážný. Co jeptiška! Teď právě žádá o ruku české královny."

„To jsme neměli nikam jezdit," řekla Ulrika lítostivě a docela přehlédla, že její otec zbledl jako smrt. „Bylo by zábavné vidět, jak ho zbrojnoši vynesou z brány a hodí do sněhu. Jak znám královnu, nebude její odmítnutí nijak zdvořilé."

Alžběta se usmála a podívala se úkosem na Falkenštejna. „Ona ho přece neodmítne, blázínku," řekla medově.

„Cože!" vybuchla Ulrika. „Chce si ho vzít?"

„To jsem neřekla. Ale neodmítne ho. Bude se rozmýšlet a Španělé budou dál zarmucovat tvého starostlivého otce."

Zachytil její výsměšný pohled a vší mocí se ovládl. „Budeme tedy muset znovu navštívit moje lesy," řekl, dost zdařile předstíraje klid, „nebo se olomoucký biskup rozhněvá na královnu. Pan z Fulštejna ostražitě dohlíží, aby na Opavsku vévodovi Mikulášovi neubývalo zvěře. Škoda, že se páni víc nestarají o berni na výkupné."

Alžběta pokrčila rameny. „To je Kunhutina věc. Přijala to."

Ovšem. Proč ne? Značná část důchodů pana z Falkenštejna se už řadu měsíců rozplývala v pokladně hradeckého komorníka na podporu lesku jejího dvora, příliš nákladného, než aby ho mohla udržovat z tří tisíc hřiven stříbra, které jí římský král laskavě ponechal na Opavsku, i kdyby nebylo náročných hostů a neuváženého závazku, který na sebe vzala se vznešenou ledabylostí. Jednoduše přikázala, že z jejích důchodů musí aspoň třetina zbývat na výkupné, a vůbec se nepodivila, jak to, že skutečně zbývá, i když se při rostoucí drahotě nijak neuskromňuje a když si dva měsíce vydržuje rozežranou tlupu úplně zbytečných Španělů. Jenom těch dárků, co už vyměnila s vévodou z Alby! Záviš jí vozil šperky ze Slezka, k pomezním vévodům bylo nejblíž a rádi prodávali tomu, kdo bez řečí přeplácel. Vyrovnej se s komorníkem, říkala vždycky a o víc se nestarala.

A on se vyrovnával. Každý měsíc přidával komorníkovi dvě stě hřiven ze svého.

„Nevrátíme se?“ zeptala se váhavě Ulrika, trochu překvapená tím, že její vždycky dochvilný otec dnes zcela jasně nepospíchá zpátky. „Už je pozdě. Stěží stihneme večeři.“

„Dost času,“ odpověděl zarputile. „Nebyl jsem pozván k žádné slavnostní hostině. Svou poklonu královně mohu klidně složit až po ní. A vy dvě stejně radši hodujete v ústraní.“

„Třeba nic nezbude,“ ohrnula nos jeho mlsná dcera.

Konečně se trochu usmál. „Tak se pro jednou budete postit, to patří k řeholním zvykům. Ctihodná matka by jich měla dbát.“

Když se dal ohlásit dávno po své obvyklé hodině, byly královniny oči těžké jako mrak před bouří. Byla zvyklá, že za ni udílel příkazy vrchnímu jídlonoši. Trapným mezerám při dnešní hostině mohla ovšem zabránit sama, jenže si jich nevšimla včas. Samozřejmě to bylo tím, že si jen odvykla starat se o cokoli. To, že si vyjel tam s tou, ji přece nemohlo vzrušit. Ale vůbec se neslušelo, aby s ní zůstával venku až do tmy. I když Ulrika — snad — byla s nimi.

„Proč jsi nepřišel?“ zeptala se stroze. Rozumělo se to přece samo sebou, i když neměl žádný úřad, který by ho k tomu zavazoval.

„Nebyl jsem pozván,“ odpověděl jí stejným tónem. „Napadlo mě, že vlastně zneužívám pohostinství, které mi nikdo nenabídl.“

Měl se omluvit, a místo toho přichází s nepochopitelně drzým čelem. „Příště si tedy dovolím pana z Falkenštejna uctivě poprosit,“ řekla jízlivě a vstala. „Pojď, chci si s tebou promluvit o samotě.“

Následoval ji čím dál tím vzteklejší. Španělská píseň, která sladce zaznívala sálem, mu ještě dodala. Vévoda z Alby a jeho průvodci vypadali velice rozjařeně. Nenapadlo ho, že jsou opilejší než obvykle, protože v dlouhých přestávkách mezi jednotlivými chody vyplašení číšníci stále nalévali. Vrchní jídlonoš v domnění, že večeře je odložena, netrpělivě vyhlížel z hlásky pana z Falkenštejna, od něhož vždycky přijímal pokyny, a zůstal tam zapomenut po celou dobu nezdařeného hodokvasu. Když zjistil, co se stalo, pro jistotu si honem běžel lehnout a těžce onemocněl.

To všechno Záviš nevěděl a rozveselené Španěly a nemilostivě naladěnou královnu vnímal s rostoucí zuřivostí. Má ještě obskakovat toho nadutého panáka? Ženich! Když s královnou osaměl, netvářil se o nic přívětivěji než ona.

„Prosím, poslouchám,“ řekl nevlídně a zůstal stát u dveří.

Královna, která se užuž chystala jihnout, se znovu zatvrdila.

„Můj otec byl jen zchudlý kníže bez vlastního údělu,“ začala zostra, „a přesto si ho vzala princezna z královského rodu. Není to zvykem, ale je to možné. Když

ovšem princeznu její stav nezavazuje přísněji. Bez ohledu na skvělost postavení jejího nápadníka. Copak si o tom myslíš ty, pane z Falkenštejna?“

Cože! Cože? Chce slyšet radu? Dobře. „Sňatek je zcela vyloučen,“ prohlásil zatvrzele. „To doufám víš, Milosti.“

„Nechápu tě,“ řekla překvapeně. „Myslíš-li si tohle...“

„Chceš-li přijmout ruku vévody z Alby,“ vypravil ze sebe chraptivě, „nemohu ti v tom zabránit. Já sám pak ovšem...“ Zmlkl, marně hledaje další slova. Zešílím, umřu, zabiju vás oba, moje milovaná, pomyslel si zoufale. Zapomnělas už na jeho památku? Proč jsem to nepoznal! Proč jsem nevztáhl ruku!

Kunhuta zbledla jako plátno. Nečekaná urážka ji zasáhla naplno. Jakže! Chce jí dohazovat toho dotěrného cizince, jí, české královně, oplakávající věrně svého chotě! Dokonce snad on sám... Znovu viděla před sebou šikmé kumánské oči a slyšela úlisný hlas, to je tvůj milenec, ten pan z Falkenštejna? Milenec! Přízeň, kterou mu projevovala, mohla možná budit dojem... Snad jsem mu dokonce na obtíž, pomyslela si lítostivě.

„To jsi neměl říkat,“ vzlykla bezmocně a oči se jí zalily slzami. „To jsi neměl!“ S pláčem vyrazila na chodbu, dřív než se vzpamatoval z ohromení a rozběhl se za ní.

U její ložnice se v poslední chvíli vzpamatoval. Chtěl se snad v noci dobývat ke královně?

Pomalu se vracel. Z posledních dveří k němu zalehl trylek smíchu. Alžběta s Ulrikou se asi dobře bavily. Pryč. Pryč! Na nádvoří, když se chystal vyskočit na koně, k němu přiběhla Liběnka, stěží popadajíc dech. „Záviši, vrať se!“ volala z dálky. „Královna tě prosí, abys vyřídil pánům, že už šla spát.“

Aha, odcházeli jsme spolu, pomyslel si smutně. Moc jí záleží na tom, aby si ten Španěl snad nemyslel... Bez námitek se vrátil a vyřídil její vzkaz. Ať je to jak chce, vlastně mu podala ruku k smíru. Zítra se budou oba tvářit, že se nic nestalo. A stalo se něco? Přece nemohla vážně chtít vzít si toho chlapa. Kde vůbec je?

Klid ho přešel, když shledal, že vévoda z Alby záhadně zmizel. Co když ten vzkaz... Co když znamenal... Vyrazil ven a zahlédl ho mizet v ohybu chodby. Rozběhl se za ním jako šílenec. Údery na dveře? Zabiju ho, pomyslel si zběsile, a nečekaně na něj narazil, sotva zabočil za roh, u Alžbětiných dveří. Skočil bez rozmýšlení. Tím líp, tím líp, má pomsta bude dokonalejší. Aspoň se ona doví, že se dobýval na jeptišku. Mám na to právo, uvnitř je má dcera.

Vévoda byl silný a udatný muž, jenže ho zmohlo víno. Snad byl i omráčen, když při prudkém výpadu svého protivníka narazil hlavou na dveře. Záviš ho zvedl jako balík a pomstychtivě ho vynesl po točitém schodišti k plošince na věži. Otevřel dveře. Vítr mu vmetl do tváře hrst těžkých, mokrých vloček. Předjaří. Všechno tálo. Vévoda jen něco opile zablábolil, když dopadl do louže, a zmlkl.

Snad dokonce usnul. Záviš přirazil dveře a zastrčil závoru. Ať si tam leží. Ráno ho najdou, dnes v noci zmrznout nemůže.

Seběhl dolů, chvíli váhal a nakonec zaťukal na Alžbětiny dveře.

„To jsem já," řekl tiše.

Otevřela okamžitě. Za ní vykukovala zvědavá Ulrika. „Co to bylo?" ptaly se šeptem.

„Vévoda z Alby. Zavřel jsem ho na věži. Aby trochu vychladl."

„Otče!" zvolala Ulrika jásavě a vrhla se mu kolem krku.

„Pojď dál," vydechla Alžběta mezi dvěma záchvaty smíchu, „než tě tu někdo uvidí."

Poslušně za sebou zavřel. Radostné vzrušení z něho vyprchalo.

„Zítra odjedu do Prúdniku," řekl střízlivě. „Pochybuju, že si bude stěžovat, ale jestli mě poznal, bude žádat zadostiučinění. Takový skandál by ti neprospěl."

„Hlavně by neprospělo Kunhutě, kdybys ho zabil," vystihla Alžběta poněkud přesněji jeho úvahy.

Zamračil se. „Česká královna by možná uvítala, kdybych se dal zabít sám. Jenže to mě ani nenapadne. Až se to jednou stane, zabije mě někdo onačejší než ten Španěl. Pojď, Ulriko. Přespíš u mne v podhradí. Vyrazíme ještě za tmy."

„Alžběta pojede s námi," prohlásila Ulrika. „Slíbila jsem jí, že ji příště vezmeme s sebou."

„Příště bude vítána," odtušil její otec málo pohostinně. „Ale teď spěcháme."

„Stejně bych nemohla," řekla Alžběta líbezně. „Zítra musím ke klariskám do Opavy, už jsem to slíbila. Ulriku nech přespat u mne, ať nebudíš zbytečnou pozornost."

To znělo rozumně. „Dobře," souhlasil. „Ráno pro tebe přijde Konrád. Já musím zmizet dřív. Počkám na tebe za vrškem."

„Mně se tentokrát vůbec nechce," přiznala se Ulrika, když odešel. „Chtěla bych vidět, jak se budou všichni tvářit."

Alžběta vypadala velice zamyšleně, když se natáhla na postel. „Tak nejezdi. Ráno můžeš říci Konrádovi, že sis to rozmyslela."

„Vrátil by se pro mne. A kdoví co by ten Španěl udělal."

Alžběta se spokojeně usmála, jako by rozřešila nesnadný úkol. „Tak víš co? Kateřina z Namiše si vymkla ruku. Jdi ke královně místo ní. A Konrádovi můžeš říci, že si to vyžádala. Vlastně je to pravda. Dávno tě chce do fraucimoru." Zívla a uložila se pohodlněji. „Pojď už spát. Já musím zítra také vstávat velice brzy."

„Mohli tě doprovodit," řekla Ulrika. „To se dá ještě zařídit, nechceš? Dojela bys bezpečněji."

„Ne, stejně se budu hned vracet. Pojedou se mnou Kumáni, díky."

Ale jeden Kumán ve špičatém klobouku čekal za vrškem už od samého rozednění. Sotva se objevil Falkenštejnův průvod, rozjel se mu vstříc pomalým klusem. Záviš zastavil koně, když se setkali.

„Ty?“ zeptal se skoro bez překvapení. Od včerejška čekal něco podobného, i když ho nenapadlo, že tu nebude jeho dcera.

„Ulrika nepřijde,“ řekla Alžběta s úsměvem. „Tak aby ses cestou nenudil.“ Výstřední oblek jí slušel a byla si toho velice vědoma. „Královna si ji vyžádala. Jedna z jejích dívek je nemocná.“

„Ano? Dobře, vrátím se pro ni.“

Přimhouřila oči. „To nemyslíš vážně. Vévodu z Alby už našli, proto jsem vyjela tak brzo. Myslím, že jeho posel sedí u tvých dveří. Královna se třese hrůzou, abyste se nesetkali.“

„Proto zadržela Ulriku?“ zeptal se sarkasticky.

„Ne. Proto poslala mne. Co ti na mně vadí?“

„Jsi princezna a řeholnice,“ řekl vážně. „Nedobrá společnost pro osamělého muže.“

„To jsou dvě věci, na které bys měl zapomenout dřív, než dojedeme k tobě.“

Hodnou chvíli koně přešlapovali na místě v tajícím sněhu, než se objevil Konrád. „Panna Ulrika byla u královny, pane Záviši,“ řekl omluvně. „Dlouho jsem čekal. Vzkazuje ti, že nemůže přijít.“

„Proč?“

„Víc neříkala. Ještě jsme ani nedomluvili, když ji královna k sobě znovu volala a velmi naléhavě.“

Záviš se zkoumavě zadíval na Alžbětu, která se tvářila nebesky nevinně. Co mu dává jeho paní najevo, když mu ji posílá a jeho dceru zdržuje u sebe? Co ví Ulrika? A co si o tom myslí? A konečně, proč Alžběta přijala tuhle podivnou úlohu?

Najednou se mu vrátila dobrá nálada jako vždycky před bojem. To, co ho čekalo, byla svým způsobem také bitva. Budiž. Pro jedno kvítí... Má růže, moje lilie zlatá, jsem hladov a chce se mi tvé krásy, ale rosteš jen v královských zahradách. Když kolem nich chodím zkrušen žalem, u vodních příkopů, kterými jsou obehnány, roste jen kapradí. Za nocí vykvétá očarovaným květem.

„Kdo mě předcházel ve tvé náruči?“ zeptal se první noc. Nežárlil, zajímalo ho to. Prvně se setkal se ženou, která tak dokonale vychutnávala lásku. Se ženou, která znala klíče ke všem zámkům touhy a uměla je otvírat tak samozřejmě, jako jiná pláče. Se ženou, která mu od první vteřiny odpovídala v nejdokonalejším souzvuku. „Kdo?“ opakoval, když stále mlčela.

„Byli dva,“ řekla po chvíli tiše. Nechtělo se jí mluvit o zbabělém mnichovi ze sousedního kláštera, který ji zapřel a nikdy jí neotevřel slibovanou bránu svobody. Ani o kumánském knížeti, který ji doprovázel. Ale i ona se chtěla ptát. „Prvně mi bylo sedmnáct let. Chtěla jsem utéci z kláštera. Dobře že jsem s ním neutekla.

Podruhé z nutnosti, není to tak dávno. Oddanost je třeba zaplatit. Potřetí... Ptej se, kdo tě předcházel v mé touze. Odpovím ti, že nikdo. Nikdo na světě.“

Znělo to skoro pravdivě v té chvíli mučivé dychtivosti, která je znovu strhovala. Závrať. Pád do prázdna. Až na dno rozkoše. Ty lžeš. Nikdo? Nikdo přede mnou?

„Jak dobře znáš ty nafoukance,“ řekl udýchaně, zatímco jeho ruka ještě bloudila po neviditelných stopách, které na jejím těle zanechaly jeho rty. „Ještě jednou tě obejmu a budu věřit, že jsem jediný. První. Poslední.“

„Kdoví,“ vzdychla znaveně. „Všechno ještě může být pravda. Teď odpovídej ty.“

„Mám počítat?“ usmál se.

„Nezajímají mě ženy ve tvém loži. Se mnou jako s nimi přebýváš jen na skok. Dnes tě snad chtění opřádá déle, častěji, bolestněji, tvé prchající myšlenky se poslušně vracejí, ale zemdlíme dřív, než přijde ráno, a ve tvém snu nebude pro mne místo. I když mě obejmeš, až se vzbudíme, se stejnou dychtivostí. Ne, neptám se, kdo mě předcházel v tvém loži. Ptám se po té, která mě nepustí do tvých snů.“

„Ještě jsem vzhůru,“ zasmál se trochu nuceně, přimykaje se k ní panovačně a dravě. „Jsem vzhůru a dnes v noci sotva budu spát. Nestarej se o sny. Skutečnost je tvá.“

„Říkáš to s povzdechem,“ ozvala se ostře a vyvinula se mu. „I tady? I tady jsme tři?“

Zhasni, má čistá hvězdo. Ta bezedná noc není pro tebe. Jen pro nás, proklatce, kteří nesmíme myslet, abychom nezešíleli. Nad krásou té neřesti bys vykřikla hrůzou. Jsem vinen před tebou. Proto ti odpouštím. Odejdi. Odejdi se svýma vyčítavýma očima z nečistého místa vášně, kde mně je dobře, protože jsi mě zavrhla. Jaký mám být, když nejsem tvůj?

Odešla šustíc svou pohoršlivou ctností. Z té, kterou laskal s novým nadšením právě nalezeného zázraku, vyprchala strnulost, jako by tušila, že osaměli. „Jen ty a já,“ řekl hněvivě, jak se neukojitelná touha změnila v divokou nenávist k té, která zůstala. „Ani Bůh, ani ďábel nás nezachrání před námi.“

Za dne vyjížděli na lov, hovoříce s klidnou nenuceností, jaká bývá obvyklá mezi muži. Za nocí nemluvili, jako by se báli jeden druhého, slov, která jednou budou, musí být vyřčena. Sedmnáctý den zabil medvěda, kterého vystopovala jeho divoce řvoucí lovecká smečka. Dívala se, jak ho ukládají k ostatní kořisti. Bylo jí už na tři vozy. Věděla, co to znamená. Věděla to od prvního dne. Do jejich nocí se vkradl smutek. Rvali se z jeho pout s divokou urputností, ale obestíral je čím dál víc, kdykoli vášeň opadla. Jejich oči se vyhýbaly. Byli tiší a zasnívali se, každý sám.

Tu noc ji objal s tesklivou něhou, jakou v jeho náruči ještě nepoznala. Pokusila se bojovat. „Chci tu zůstat," řekla ve chvíli, která jí dávala naději právě prožitou rozkoší. „Daleko od světa sami dva, navěky. Nic nám nebrání. Nikdo na světě."

Vší mocí potlačila vzlyknutí, když vycítila, že mluví do prázdna. Byl daleko, ačkoli zůstal těsně přimknut k ní, jak ho křečovitě objímala.

„Žertuješ s nešťastníkem, který by to mohl vzít vážně," řekl lehce. „Zapomněl jsem, že jsi řeholnice a sestra uherského krále, jak sis přála. Ale hovoříme-li o celém životě, tak nemohu."

„Požádám o zrušení řeholního slibu," šeptala. Odpověděl jí polibkem. Chce mě umlčet, pomyslela si zoufale, podléhajíc touze. Nechce. Nechce. „Chtěla bych mít tvého syna," vzdychla.

„Toho nás Bůh chraň," řekl vážně a posadil se. „To přece nemůžeš myslet vážně. Ty především."

Vzpamatovala se. Aspoň odejít, jak se sluší, když už se stala ta nepochopitelná věc. Odejít, jako by to bylo stejně snadné jako kdykoli jindy. Zasmála se téměř nenuceně. „Promiň, zapomněla jsem, že je ještě třetí věc, kterou bys musel vymazat z paměti, abys tu zůstal se mnou. Co dělat. Zítra se chceš vrátit, viď?"

Podíval se na ni. Už nebylo cesty do propasti rozkoše. Jemně přes ni přetáhl přikrývku. Jaksi se už nehodilo, aby tu před ním ležela takhle.

„Nikdy jsem nepochyboval, že to poznáš," řekl tiše. „Jsi nejpodivuhodnější ze všech žen, Alžběto. Prosím tě, neptej se mě už na nic, když stejně všechno víš." Políbil její ruku a vstal.

„Kam jdeš?" zeptala se bezvýrazně.

„Je pozdě," odpověděl, jako by se rozumělo samo sebou, že spí každý jinde. „Cesta bude únavná." Zaslechl jakýsi tichý zvuk, vrátil se ode dveří a poklekl u ní. „Odpusť, já nemůžu jinak. Jednou mi porozumíš. Z duše ti přeju, aby láska, která tě snad čeká, byla radostnější než ta moje."

Sklonil se, aby ji políbil, a s úžasem zjistil, že to, co pokládal za tichoučké štkání, je potlačovaný smích.

„Až cestou potkáme Kumány," řekla záhadně, „dej vypustit šípy dřív než oni. Bylo by škoda, aby má sestřenka přišla o tak dokonalého rytíře."

Druhý den, který Ulrika strávila u královny, se už vlekl k nesnesení. Několikrát se odběhla podívat do Alžbětiny komnaty, ale nic nenasvědčovalo tomu, že se její

přítelkyně vrátila ze své zbožné pouti. Kunhuta, sama také pozoruhodně neklidná, si konečně všimla její roztěkanosti.

„Hledáš otce, dítě?“ zeptala se vlídně. „Nevím, kde je. Neviděla jsem ho od včerejšího dne. Nějak teď zanedbává své... Ovšem, nemá žádné povinnosti. Dal si dobrý pozor, aby se nesvázal,“ dodala nespravedlivě. Dobrovolné služby, které jí pan z Falkenštejna neúnavně prokazoval, určitě přesahovaly obvyklý rámec jakéhokoli dvorského úřadu.

Ulrika se ošila. Má jí to říci? Ale jestli si vévoda nestěžoval... Odnesl si ze svého nočního dobrodružství pořádné nachlazení. „Odjel včera ráno do Prúdniku,“ řekla tedy opatrně. „Zásoby ve tvé kuchyni docházejí, Milosti.“

K jejímu úžasu královna prudce zbledla a hned nato se ohnivě zarděla. „Koho vyhlížíš?“ vykřikla ostře.

„Princeznu Alžbětu,“ zakoktala překvapená Ulrika. „Měla se vrátit už včera.“ Zmlkla při pohledu na královnu.

„Nechte nás o samotě,“ přikázala Kunhuta chvějícím se hlasem. „Alžběta odcestovala,“ řekla pomalu, když se za poslední dívkou zavřely dveře. „Vzkázala mi, že odjíždí na neurčito. Myslela jsem, že se už nehodlá vracet.“

„To není možné! Všechno tu přece nechala!“

„Cože?! Pojď!“ Skoro běžely. Kunhuta zprudka otevřela Alžbětiny dveře a rozhlédla se. Skutečně to vypadalo, jako by se paní tohoto líbezného nepořádku měla co chvíli vrátit. „Co chybí?“ zeptala se královna. „Ty znáš její věci. Podívej se.“

„Nic,“ řekla Ulrika zmateně. „Vůbec nic. Jsou tu i obě její řeholní roucha. Přece nemohla odejít...“

Zarazila se a doplnila nesměle: „Nahá.“ Chvíli bylo ticho. „Něco se jí stalo!“ vykřikla najednou Ulrika s pláčem na krajíčku. „Jistě už včera! Proboha, dej ji hledat, Milosti!“

„To dám. Buď bez starosti. Snad si někdo bude pamatovat, kam Kumáni odjeli.“

Když královna udělila příkazy, čekaly obě stejně rozechvěle. Trvalo celou věčnost, než se purkrabí znovu objevil. „Kumáni jsou ve svých stanech, Milosti. Hlásný tvrdí, že jednoho z nich zahlédl včera za úsvitu ujíždět k severu, ještě než se vydal na cestu pan z Falkenštejna. Ale asi se vrátil, protože v podhradí jsou všichni.“

Kunhuta se obrátila k Ulrice. „Měla kumánský oblek?“

Ulrika jen strnule kývla. Ano, na ten prve zapomněla. Kolikrát si sama zkoušela ten směšný špičatý klobouk! Ani ona už nepochybovala a zavalila ji hořká žárlivost. Proto tedy! Proto jí předstírala přátelství, aby měla k němu blíž! Počkala si na něj a obratně se postarala, aby jeho dcera nepřekážela. A on... Pomalu začínala věřit v otcovskou lásku, ale teď ji tady nechal, jako by byla nepotřebná

věc. Hůř. Na obtíž. Jak mohla být tak hloupá! Najednou před ní vyvstávaly všechny ty utajené pohledy, drobná slůvka srozumění, která ve své důvěřivosti pokládala jen za projevy přátelství. Na otce se hněvala jen málo. Ale tu zvrhlou jeptišku, tu pokryteckou stvůru by byla s chutí roztrhala vlastníma rukama.

Zase byla sama. Ne, nebyla. Královna docela zjevně sdílela její city, a jako by jí chtěla nahradit navždy ztracenou přítelkyni i zbloudilého otce, neodlučovala se od ní celé ty tři dlouhé týdny ani v noci. Odstrčený fraucimor brzy přestal stíhat nevraživými pohledy nejnovější milostnici, která spávala v královnině ložnici. Byla přece také dcerou toho, kdo i přes nejnovější skandál, nebo možná právě proto, se všem dívkám jevil čím dál tím žádoucnější. Teď, když bylo nejasné, zda se vůbec kdy vrátí, bylo na Hradci obzvlášť smutno. Nikdo tak obratně nedovedl pohladit něžným slovem, pochválit nový účes, šat či výšivku, zazpívat roztouženějším hlasem. A líbat v ústraní dychtivá ústa. I o tom mnohé z nich věděly svoje. Španělé se svou podivnou řečí, které nerozuměly, jim byli spíš pro smích. Krom toho se teď tak často neobjevovali. Jejich vévoda se zavrtal ve svém stanu do kožešin a odmítal navštívit hradeckou paní, dokud ho nepřejde potupná rýma.

Ostatně bylo nabíledni, že se chystá opustit nehostinnou končinu. Jeho neslavné dobrodružství s vyhoštěným rekem se dávno stalo veřejným tajemstvím. A domácí panstvo... Dívky unyle vzdychaly u okna, které vedlo k vršků na severu.

Musí se usadit. Tohle přece nejde... v jeho věku, rozhodla se Ulrika a začala všechny obhlížet znaleckým okem. Angela má křivé nohy, nelíbila by se mu. Krom toho se pořád hloupě hihňá. Zbyslava je moc hubená a Liběnka je jeho švagrová. Johanka a Anna s ním určitě už spaly a kdoví kdo ještě. Svatava. Zázrak chytrosti to není, ale konečně, on potřebuje ženu do svého lože a matku pro syna. Postavu má nádhernou, jenom aby neztloustla. Je mladší než Alžběta a je to na ní vidět. Ta skvostná pleť a nebesky modré oči. Trochu přihlouplé. Ale nevinná je určitě, to je to, co on žádá. Vlastně kdoví co teď... Ba ne, Alžbětě určitě nenadbíhal, ulovila ho sama. Svatava při své zatvrzelé ctnosti měla naději. Jen aby se nedala zlákat ještě před svatbou. Přes svou hrůzu z hříchu ho taky už dávno sledovala vyboulenýma oddanýma očima.

Jednou ji vytáhla na krátkou procházku. „Můj otec se sem přijel oženit," řekla bez úvodu. Měla málo času a na tuhle prostoduchou krásku nebylo radno chodit příliš od lesa. Nemusela by rozumět.

„S jeptiškou!" vyhrkla Svatava a zarděla se do krvava, že projevila tak povážlivou znalost pohoršlivého vztahu pana z Falkenštejna.

„Nebuď hloupá," zasmála se Ulrika. „S tou se přece neožení. Paní z Falkenštejna nenavštěvuje svého chotě už před svatbou. Jenomže tady každá běží na první kývnutí. Ale o tobě říká, že jsi krásná a ctnostná," zalhala si statečně. „Moc se mu líbíš."

K jejímu překvapení Svatava posmutněla. „Já vím," ře1la sklesle. „Říkal mi to sám. Jenomže já..."

„Co ty? Jsi snad zasnoubená? Proč jsi ho odmítla?"

Svatava se hořce rozplakala. „Když já se strašně bojím!"

„Čeho? Bude vynikající manžel, uvidíš."

„Manžel! O tom nebyla vůbec řeč. Když jsi spala tady, u té jeptišky, chtěl, abych přišla za ním do podhradí! A když jsem nepřišla, pozval si Johanku!" vzlykala bezútěšně.

Vida. Otec nezahálel. Jeho podnikavost skoro budila úctu. „To jsi udělala moc dobře," prohlásila zasvěceně. „Jenom vydrž. Uvidíš, že se co nevidět vydá do Kravař k tvému otci."

„Ulriko," vydechla Svatava, „ty chceš, aby si vzal… mne?"

Kohokoli, pomyslela si záletníkova dcera zlostně. Kohokoli. Je nejvyšší čas. Sladce se usmála a řekla nahlas: „Blázínku. On si tě přece vybral sám."

Brána byla otevřená, když se vracely. Nádvoří se hemžilo pobíhající čeledí, která horlivě snášela zvěřinu ze tří plně naložených vozů. „Odpusť," vyhrkla Ulrika a stiskla Svatavě ruku. „Musím ke královně." Sjela z koně jako blesk a rozběhla se dovnitř.

Je tam? Je u ní? Alžbětiny dveře byly dokořán. Mrskla hněvivým pohledem po postavě v řeholním hábitu, která se skloněnou hlavou klečela před krucifixem postaveným na stole. Modlíš se? To určitě!

Minula dveře a vstoupila ke královně bez ohlášení. „Jsou tady, Milosti!" vykřikla. „Už přijeli!"

Královna se na ni dívala rozjasněnýma očima docela bez hněvu. „Byl mi zatím ohlášen jen medvěd, srnčí, jelení a hora bažantů," řekla s úsměvem. „Kdo ještě?"

„Abatyše se modlí před křížem za otevřenými dveřmi," zamračila se Ulrika. Usměv vyprchal z královniny tváře.

„Ona také? Nikdo ji neviděl přijíždět."

„Asi se vloudila dovnitř s čeledí."

„A... tvůj otec?"

„Nevím," řekla Ulrika zaraženě. Žádný ruch v podhradí nenaznačoval, že pan z Falkenštejna poctil návštěvou své obydlí. „Myslela jsem, že je tady."

Královna chvíli mlčela. „Dobře, pošli mi ji."

Ulrika došla k Alžbětiným dveřím a zastavila se na prahu. „Pánbůh není doma," řekla zavile. „Myslím, že tě stěží bude poslouchat."

Alžběta se otočila a obdařila ji svým nejzářivějším úsměvem. „To jsi ty? Pojď dál. Jsem moc ráda, že tě zase vidím."

„Nechci s tebou mluvit. Máš jít ke královně. Hned."

„Zuří moc?"

„Proč by měla zuřit?" utrousila Ulrika povýšeně.

„Řeknu ti proč, když půjdeš dovnitř a zavřeš dveře.“ Vstala, vtáhla vzpouzející se dívku dovnitř a zabouchla. „Nevztekej se, já ti rozumím. Nezasloužila sis to. Ale život se s nikým nemazlí. Ani se mnou. Ostatně jsem ti nic neudělala.“

„Podvedla jsi mě. Ale to už je mi jedno. Jsem u královny a její přízeň je upřímnější, než byla tvoje. Vlastně jsem na tom líp.“

Alžběta se zakuckala. „Miluje tě velice?“ zeptala se posměšně. „Jsi nepoučitelná, dítě!“

„Nepotřebuju tvoje rady.“

„No, je vidět, že jsi Falkenštejnova. Rodinná slabost, zdá se. Ještě jsi nepoznala, že i má sestřenka miluje tvého otce?“

Ulrika zrudla. „Neopovažuj se...“ vykřikla. „Byla jsem s ní ve dne v noci. Vyprávěla mi o svém choti. Skoro umřela žalem, když ho zabili. Noc co noc se jí o něm zdá a probouzí se s pláčem.“

Alžběta zbystřila pozornost. „Ano? Budil tě často její žalostný výkřik?“

„N-ne,“ zakoktala Ulrika, najednou zahnaná do obrany. „Vyprávěla mi ten sen a plakala při tom. Je strašný. Objetí, smrt, on rozsekán a zavržen, v krvi u jejích nohou, bez tváře...“

„Nevzrušuj se. Často jste o tom mluvili?“

„Pořád. Každý den. Plakávala jsem s ní.“

„To je ale zvláštní, ne? Říká se, že až do jejího příchodu sem nikdo z jejích úst neslyšel slovo o jejím žalu. A byla utrápená jako smrtka. Podívej se na ni teď. Jen kvete. A mluví.“

„Co tím chceš říci?“

„Se skutečně hlubokým citem se nechodí na trh. Mlčela víc než rok. Přeber si to.“

Ulrika ustoupila o krok a rázně otevřela dveře. „Jdi,“ řekla tvrdě. „Děvka nenechává čekat českou královnu.“

Alžběta se napřímila. „Řekla bys to tak i před svým otcem?“ zeptala se ostře.

„Před každým.“

Alžběta se usmála uznale a trochu smutně. „Přece jen nejsi tak hloupá.“ Než mohla Ulrika ucuknout, dotkla se zlehka prsty její tváře jako v pohlazení a prošla kolem ní ven.

„Přála sis mě vidět, sestřenko?“ zeptala se Alžběta drze, sotva s královnou osaměly.

„Stěží,“ odpověděla Kunhuta odmítavě. „Ale nezbývá mi nic jiného. Musím podat zprávu tvému bratrovi, když odjíždíš.“

„Neodjíždím.“

„Odjíždíš.“ Chvíli se na sebe dívaly chladně a nepřátelsky.

„Před dvaceti lety,“ ozvala se konečně Alžběta, „se společně rozhodovalo o našem osudu. Mne zaslíbili Bohu, uzdraví-li se můj otec z ran, které utržil v bitvě u

Kressenbrunnu. Tebe provdali za českého krále, který mu je zasadil. Nestěžuju si. Ale přesto jsi mi něco dlužna, Kunhuto. Já vymáhám své pohledávky, víš? Dejme tomu, že právě proto jsem byla v Prúdniku.“

Královniny oči se zúžily. „Špatně mi rozumíš. Jde o vévodu z Alby. Nestoudně jsi ho provokovala. Nebýt toho, nikdy by nemohlo v noci dojít u tvých dveří k výjevu, který vážně ohrožuje pověst mého domu. Je na církvi, aby posoudila tvé hříchy. Já pouze nemohu trpět, abys jim dávala průchod vůči mým hostům. Neodejdeš-li dobrovolně, dám tě vyhnat jako…“

„To bych nikomu neradila,“ přerušila ji Alžběta výhrůžně. „Ani olomoucký, ani basilejský biskup by se nemohli postavit vojsku mého bratra, kdyby si usmyslel vtrhnout na Moravu. Záměrně mě urážíš. Neodpovídám za činy opilců. To pochopil i pan z Falkenštejna, když vystoupil na obranu mé cti.“

„Nepleť sem jméno, které do tohoto rozhovoru nepatří!“ vykřikla královna hrozivě. „Tys mě neurazila? Ty jsi snad nerozhlašovala, že uvažuju o sňatku s vévodou z Alby? Že se chci rozmýšlet a bavit na účet vyslance kastilského krále?“

Alžběta se přestala tvářit povýšeně. „Ta malá zmije!“ ušklíbla se. „To jsem si mohla myslet.“

„Zavázala sis snad pannu z Falkenštejna k slibu mlčení?“ zeptala se královna. „Splnila jen svou povinnost. Nepřeju si, abys měla možnost rozšiřovat o mně další pomluvy.“

„Výkupné za vévodu Mikuláše je tedy shromážděno?“ řekla Alžběta jízlivě. „To ráda slyším. Vyplatíš-li mi je, nic mě tu nedrží.“

„Do června je pošlu prostřednictvím olomouckého biskupa.“

„Tři tisíce, které usmlouval pan z Falkenštejna?“ ťala ji Alžběta. „To bych bratrovi snad vysvětlila, kdybych je přivezla s sebou. Ale takhle...“

„Pět tisíc, jak dohodl olomoucký biskup. A už jdi.“

„Dobře. Ale musíš mi dát bezpečný doprovod. Cestou jsme byli přepadeni. Kníže Miruthen, který velel mé družině, je mrtev.“

„Kumáni přece...“

„Jeli nám naproti,“ řekla Alžběta úsečně. „Pošli se mnou pana z Falkenštejna. Je jediný, komu důvěřuju. Bil se skvěle.“

„Pošlu s tebou, koho budu chtít!“ rozkřikla se královna. „Zítra ať už tě v Hradci nepotkám!“

„Až zase po svatém Janu, drahá,“ usmála se Alžběta výsměšně. „To se totiž přijdu zeptat, co je s výkupným. A možná nebudu sama. Můj bratr si velmi potrpí na královské sliby.“

Odšustila pyšně ke dveřím, které se před ní samy otevřely. Kdosi v nich stál. Kunhuta se nadzvedla v křesle a honem si zase sedla. Jak ji třesoucí se nohy neudržely. Co jsem se tak polekala, pokárala se přísně, protože ta závrať, která jí podlomila kolena, to byl přece strach. Ne, sedla jsem si schválně. Je to důstojnější.

Královna přece nevyskakuje jako nějaká zvědavá holčice. Proč nejde dál? Ta ženská neodchází celou věčnost. Jako by si ještě něco šeptali.

Ve skutečnosti trvalo jen několik vteřin, než pan z Falkenštejna poklekl u jejích nohou. Dívala se na něj se staženým hrdlem a mlčela. Jeho oči byly pokorné a něžné. Beze změny v nich četla to co dřív.

„Vrátil ses?“ zašeptala konečně.

„Jako vždycky.“ Políbil podávanou ruku a zůstal klečet. Zase ta třesavka! Jemně mu vyvinula ruku, kterou držel v obou dlaních. „Vstaň,“ řekla tiše, „a posaď se ke mně. Asi ti musím něco říci.“ Konečně našla svůj hlas. „Nechci tu mít další výtržnosti,“ dodala přísně. „Prosím tě, aby ses vévodovi vyhýbal.“

„Lituji, Milosti. Porušil jsem tvůj příkaz předem. Cestou jsem se stavil ve španělském ležení.“

„Chceš se s ním bít?“ zvolala. „Kvůli té...“

„Odprosil jsem ho,“ přerušil ji. Rázem bylo ticho.

„Cože?“ zeptala se vyjeveně. „Cože jsi ho?“

„Odprosil.“

Neuvěřitelné slovo zůstalo viset ve vzduchu. „Nechtěl jsem, abys mě musela vítat výčitkou,“ řekl měkce a zadíval se jí do očí. Jako by to bylo to jediné, co tu bylo k vyčítání!

„Vévoda se s tím spokojil?“ zeptala se stroze.

„Řekl jsem, že jsi mi poručila smířit se s ním za každou cenu.“

„Byla příliš vysoká?“

„Ne víc než moje... poslušnost.“

Teprve teď si všimla jeho nepřirozeně bledé tváře a několika krvavých krůpějí, které potřísnily jeho šat.

„Kdo vás přepadl?“

„Kumáni. Nedaleko před Hradcem.“

„Myslela jsem...“ Nejeli jim tedy naproti! „Proč?“

„Kdo se v nich vyzná!“ řekl s nuceným smíchem. „Je mi líto, že jsem ho musel zabít. Byl to statečný muž. Mohli nás pobít z dálky, ale vyjel na mne sám. Ostatní se vzdali. Teď už jsou zase poslušní.“

„Je jich tedy dost, aby se nemusela bát,“ prohodila. „Má sestřenka se zítra vrací ke dvoru svého bratra.“

„Proč?“ zeptal se tiše. „Chtěla sama?“

Snad se jí nechce... Měla pláč na krajíčku, ale jakžtakž se ovládla. „Nadbíhá vévodovi z Alby. Nemohu ji tu trpět.“

Tentokrát se jeho oči změnily. Jeho hlas se lehce chvěl, když promluvil: „Omluvil jsem se vévodovi kvůli tobě, ne proto, že bych se cítil vinen. Ještě dnes mám chuť ho zabít, když si vzpomenu... Odpusť. Ale všechno způsobil on. Jeho bys měla poslat pryč.“

Cože? Cože? Čeká snad od ní, že mu na svém vlastním hradu bude vydržovat milenku a odstraní nepohodlného soka?

„Ale pane z Falkenštejna," zasmála se co nejpřirozeněji. „Když tě tak člověk poslouchá, skoro by řekl, že ti ten drahý vévoda chodí za milou!"

Zasáhla! Zrudl, zbledl a zase zrudl.

„Nikdy jsem, ani v nejodvážnějších snech..." začal a utekl od ní očima, které ho vinily ze lži. Ve snech tisíckrát, má milovaná, noc co noc, celých dvacet let. Víš o tom? Proč mě mučíš?

„Může proklatec žárlit na oblak, který před jeho zoufalým zrakem zastírá slunce?" zamumlal skoro nesrozumitelně. „Mraky se roztrhají a slunce září dál a stejně nedosažitelné!"

Kunhuta ho poslouchala s úžasem. Chce jí snad naznačit, že tam u něho se nestalo nic? Proč, když mu to nevytkla? A proč tak vzrušeně?

„Nerozumím ti," řekla nakonec podle pravdy.

Vzpamatoval se. Má právo. Je líbezná, má právo na všechno. Miluju ji, má právo se mi vysmát. Přijmout i vyhnat kohokoli.

„Máš asi pravdu," řekl sklesle. „Žena, jako je sestra uherského krále, nepatří na tvůj dvůr. I když ji osobně hluboce ctím." Ten rytířský dovětek si mohl odpustit, ale cítil se něčím povinován té, kterou zapudil kvůli pyšné královně.

Ano, pyšné. Dívala se teď na něj s takovou zuřivostí, až mu přeběhl mráz po zádech. „Budeš mít příležitost prokazovat jí svou úctu, jak dlouho je ti libo," vyštěkla na něj vztekle. „Přála si, abys ji doprovodil."

„Vyháníš mě?" zeptal se zděšeně. „Ty si opravdu přeješ..."

„Pouze jí vyhovuji," usmála se povýšeně, ale přece už trochu zjihle při pohledu na jeho zklamanou tvář. „Královny nemají vlastní přání. Neposílám tě do vyhnanství, ale uvolňuji tě k rytířské službě. Vrátit se můžeš kdykoli. Za měsíc, za rok... Třeba za dva."

Vrátil se za týden. S bušícím srdcem minul prázdnou louku, kde stávaly španělské stany. Z hlásky ho spatřili. Brána se otevřela, dřív než k ní dojel. Nezastavil se celou cestu. Unaven, nevyspalý, tak jak byl pokryt prachem dlouhé cesty, bez úvahy jako očarován šel rovnou k jejím dveřím.

Usmála se, jako by odešel před hodinou, a řekla svým nejobyčejnějším hlasem: „Všichni už na tebe čekáme. Co Španělé odjeli, nikdo tu ani nezazpívá."

I on se usmíval unavenýma očima. „Uherský král..." začal obřadně, aby splnil své poslání.

„Prosím tě jindy, jindy. Nebo vůbec ne," řekla netrpělivě. „Spoléhám na tebe, že zařídíš, co je třeba."

Vzal loutnu a usedl k jejím nohám, šťasten jako bůh, a nic se mu nezdálo lehčí než vydupat z chudé země do tří měsíců pět tisíc hřiven stříbra.

ZBRAŇ VLASTNÍHO ŽIVOTA

Kramářův vůz s trhnutím zastavil. „Jsme na místě," řekl vozka. Zpod plachty vykoukla chlapecká hlava. Bázlivě se ohlédl po hradní věži. Mohli by ho poznat. Před několika měsíci se dost našmejdil úzkými uličkami. Žitava. České královské město. Tiše si povzdechl. Jemu by se nestalo asi nic, ale ten, jehož život je ohrožen, je možná ještě uvnitř. Možná.

Byla to jeho jediná naděje. Už si netroufal sám dál. Těch několik týdnů, kdy se potloukal Braniborskem, bylo jako zlý sen. I když dost dobře ovládal tvrdé braniborské nářečí, pořád ho ještě mohli pokládat za zběha ze zboží nějakého pána. Těžko hledal obživu. Neměl u sebe vůbec nic, čím by zaplatil. A v zimě se nemohl obejít bez noclehu. Chatrnými šaty pronikal chlad, i když běžel. Natož spát.

Kradl nerad. Dostalo se mu úzkostlivého vychování a krom toho žitná placka mohla stát život. Když byli na podzim tady, nebylo to tak zlé. V nejhorším se mohl odvolat na purkrabího. Ale tam... Ještě pokulhával od posledního výprasku, který dostal, když ho jeden sedlák přistihl ráno v chlévě, kam se uchýlil před nočním mrazem. Nebyl první. Několikrát z něho málem vytloukli život. Napůl zmrzlého a zchromlého ho našel na cestě kramář ze Žitavy Teď se vezl jako pán, ve stejném voze a možná na stejných pytlích jako tehdy pan z Lichtemburka. Jenže to trvalo dlouho. Kramář objížděl trhy, a než se vrátil do Žitavy, bylo už předjaří.

„Musím vypřáhnout," řekl kramář. „Pár dnů potrvá, než vyprodám zboží. Kdybys mě potřeboval, víš, kde mě hledat."

Jeník seskočil z vozu. „Počkej," vyhrkl a chytil koně za uzdu. „Kdybys jel dolů, dál do Čech..."

„Bláznivý kupec, který jede do chřtánu loupežníkům," zasmál se jeho dobrodinec nevesele. „Tam si může troufnout jen boháč s ozbrojenou družinou. Obchodníci jsou lidé míru, Jeníku. Válečným polím a hřbitovům se vyhýbají. Není tam co prodat."

Válečné pole nebo hřbitov. Jan miloval zemi, kde se narodil, víc než kdo druhý. Se staženým hrdlem a slzami v očích se obrátil k vratům a zabušil.

Ve vratech se objevila hrozivá postava. Velký chlap ozbrojený po zuby. Změřil si Jeníka, který se bázlivě přikrčil. „Co chceš?“ houkl nevlídně.

„Já... Chci mluvit s panem Sudomilem,“ zašeptal Jeník vyděšeně. Celou cestu si úzkostlivě opakoval jméno neznámého měšťana a teď na něj padla hrůza, není-li to jen přezdívka, jakých si pan z Dubé vymýšlel na tisíce.

„S panem Sudomilem. Vida,“ ušklíbl se obr. „Žebráky vyhazuju sám. A tvrdě. Koukej zmizet, než tě potká něco horšího.“

„Nejsem žebrák,“ ohradil se Jan a odvážně strčil nohu mezi dveře, které se už zavíraly. „Přicházím od pana Heinmanna.“

Najednou stál v tmavém průjezdu, ani nevěděl, jak se tam dostal. „Copak chceš panu Sudomilovi?“

„To jsi ty?“

„Slušní lidé mi říkají Jakub od Zhořelecké brány. Pan Jakub. Mluv rychle a koukej, ať to zní rozumně.“

Pan z Dubé tedy není slušný člověk. Jeník potlačil úsměv. Tohle chlapisko nevypadalo na nejbohatšího žitavského měšťana, ale nápadně vypadalo na Sudomila. Asi nevěděl, že jeho ctěný pán pustil do žitavských krčem potupnou přezdívku sám.

„Je tu ještě pan z Lichtemburka?“ zeptal se tiše.

„Nevím, o čem mluvíš,“ zahučel obr, popadl ho za rameno a strčil ho do nejbližších dveří. Tři ženské tu draly peří. „Ven,“ obořil se na ně. „A neopovažujte se někoho pustit do domu. Zavolejte podomka, ať hlídá. Kdoví kdo se sem ještě bude dobývat.“

Posadil se na nízkou stoličku, takže teď byla jeho tvář blízko Jeníkovy, a pátravě se mu zadíval do očí. „Pan Heinmann naposled přijel sotva před týdnem a teprve včera ráčil odcestovat,“ řekl. „Nevěš mi bulíky na nos. Kdo tě poslal a proč? Dokážu z tebe vyrazit pravdu, neboj se. Nepotřebuju na to mučírnu. No tak?“ Bez výstrahy ho popadl za ruku a zkroutil mu ji, až Jeník padl před ním na kolena.

„Nechtěl jsem s tebou mluvit na ulici,“ procedil zaťatými zuby. „Kastelánovi lidé by mě poznali. Jsem králův panoš.“

Bolestné sevření povolilo. „Jsi statečný kluk,“ řekl Jakub s uznáním a neočekávaně si ho posadil na klín. „Tak mluv. Povídej všechno, jak to bylo. Nebo se vrať a vyřiď kastelánovi, že žádného pana z Lichtemburka neznám. I když jsem pyšný na přátelství pana Heinmanna.“ Přes tu nedůvěřivou řeč se chopil Jeníkovy ruky a s něžnou pozorností začal otáčet jeho rozbolavělým zápěstím.

„Už nebolí?“ zeptal se jen, když chlapec zopakoval známý příběh. Uznale ho třepl po tváři a vstal. „Napřed ti dám najíst. Nediv se mi. Markrabí zle řádil. Ještě po vašem odjezdu purkrabí prohledával město. Pan z Lichtemburka se odtud dostal v rakvi. Odvezli ho zatím do Lipé. Taktak prý dojel živý.“

Jeníkovi bylo do pláče. „Je to daleko?“ zeptal se.

„Daleko. Čemu říkáš daleko? Ani ne třetinu cesty do Prahy. Jenže dnes je v Čechách do sousední vesnice jako na konec světa.“

Přesto se vydal na cestu. Po několika dnech, které strávil v pohostinném domě, jeho odvaha zase stoupla. Třeba na konec světa. Jen když bude doma.

Kde byl vlastně doma? Odmalička vyrůstal s králem. Do domku v podhradí, kde žila jeho matka s malou sestřičkou, přicházel jenom jako host. I jeho otec tam pobýval častěji. Otec. Co je s ním? Od té doby, co ho královna vypravila s poselstvím k římskému králi, o něm neslyšel. Markrabí je unesl na Bezděz, dřív než mohl být zpátky. Ptal se pana z Dubé na Bezdězu i v Žitavě, ale pokaždé ho vyhýbavě odbyl. Ovšem, neměli čas na jeho starosti. Kdo byl Jan Panoš ve chvíli, kdy šlo o život krále? Jenže bylo divné, že se neobjevil sám. Byl první, koho by pan z Dubé vzal určitě s sebou.

Ještě před rokem by Jeník věřil, že odešel za Václavovým otcem. Odešel za Václavovým otcem! Otřásl se. Ne, teď na to nebudu myslet. Vždyť nic nevím. Třeba mě čeká v domku pod hradem. Dvacet mil denně se dá urazit, i když se budu každému opatrně vyhýbat. První noc přespím na Lipé, druhou na Mělníce a třetí den večer jsem v Praze. Páni z Lipé mi možná dají koně a ozbrojený doprovod, i když tam pan z Lichtemburka už není. Jde o ten jeden jediný den. Pak se dostanu už do úrodného kraje, kde sedlák nehledí tak úzkostlivě na kus žvance.

Ostatně měl čím zaplatit. V kapse mu cinkalo stříbro hodného Sudomila a v uzlu si nesl krom trochy jídla i štůček jemného žitavského plátna, aby měl co směnit, až mu dojde zásoba a dostaví se nový hlad. Jeník počítal s tím, že dárek přinese matce domů. „Trocha jídla na den“ by stačila celé rodině na týden. Sudomil Žitavský asi soudil jeho možnosti podle sebe.

Březnové slunce pálilo jako zběsilé. Dole v Polabí už je určitě plné jaro. Tady tál sníh a ručeje vody proudily po vymletých cestách. Aby si neumáčel zbrusu nové boty, skákal z kamene na kámen a vyhýbal se sněhovým políčkům. Tolik si dával pozor na cestu, že chlapa, který se vynořil před ním, postřehl až v poslední chvíli. Srdce v něm poskočilo, když na něj promluvil česky.

„Co to neseš?“ zeptal se cizinec a bez okolků sáhl po uzlu. Jan vyděšeně uskočil. Nohy ho neposlouchaly, ještě pořád pokulhával. Na rychlý útěk nebylo pomyšlení. „Něco jídla, pane,“ řekl zdvořile. „Mohu se s tebou rozdělit.“ Přes tvář neznámého se od ucha k nosu táhla hluboká bělavá jizva. Rozťatá linie nosu vypadala směšně a odpudivě zároveň. Na nepoškozené polovině jeho tváře se teď objevil ohavný úsměv.

„Já se nedělím,“ prohlásil a rychlým pohybem se zmocnil uzlíku.

Jan sevřel ruku na rukojeti ukryté dýky, ale pak si to rozmyslel. Zabíjet kvůli kusu plátna, i když toho chlapa stejně čeká šibenice... Ostatně kdoví jak by to dopadlo. Lupič byl o tolik silnější a pravděpodobně také někde schovával zbraň, i když stejně jako on sám vypadal neozbrojen.

Ale bystrému oku útočníka neušel jeho pohyb. „Co to máš, ukaž!“ štěkl a skočil po něm. Jan se v pádu ohnal dýkou. Zloděj zařval bolestí a dupl na ruku se zbraní, až bylo slyšet chrupnutí přeražené kosti.

„Chtěls mě zabít, parchante,“ syčel, když vykroutil zbraň ze zmrzačených prstů. I přes jeho zdravou tvář se teď táhl hluboký krvavý šrám. Bez sebe vzteky se vrhl na ležícího a pěstí ho mlátil do obličeje. Pak vstal a ještě jednou ho kopl pod žebra. „Máš štěstí, že jsi nekřičel ani neprosil o milost,“ řekl už bez hněvu. „Zbabělce a udavače nesnáším. Jestli se ještě někdy setkáme, můžeš se ke mně hlásit jako k příteli.“

A odešel, nechávaje přítele ležet v krvi a napůl v bezvědomí.

Jeník se probudil v hluboké tmě. Zprudka se pohnul, aby se posadil, ale palčivá bolest v celém rozbitém těle ho srazila zpátky. Poslední, co si pamatoval, bylo příšerné vlčí vytí, které se blížilo, mokré šaty, zamrzající na těle ve večerním mrazíku, a třpytivá hvězda vzcházející na ztemnělém nebi.

Teď bylo nad jeho hlavou černo. Hvězda zmizela, ale neproniknutelná tma byla teplá a bezpečná. Ležel v suchu na nějaké houni, a když se zaposlouchal do ticha, slyšel chrčivý dech a občasné chrupnutí neznámého spáče. Ať je kde je, bylo mu blaze. Ještě chvíli vychutnával pocit bezpečí. I únava, která mu znovu klížila oči, byla příjemná. Stočil se do klubíčka a zase usnul, tentokrát hlubokým zdravým spánkem.

Probudil se za denního světla v chudobné komůrce. Slunce venku za maličkým okénkem zářilo jako zběsilé. Sláma pokrytá pytlovinou vlídně zašustila, když se posadil. Ještě cítil v těle všechny kosti, ale šlo to. Nejhorší byla pravá ruka, nateklá a zmodralá. Vstal a opatrně ji uložil v druhé, jako by choval nemocné dítě, strčil do nízkých dveří a vyšel ven. Zamžoural v oslnivém světle. Hned vedle chatrče stálo venkovské stavení a kus dál ještě dvě tři další. Vesnička skýtala obraz míru a pokoje. Po dvoře si pyšně vykračoval kohout mezi hejnem slepic a mladá žena nabírala vodu u studny.

Když ho viděla, postavila vědro a rozběhla se k němu. „Ty vypadáš!“ řekla se smíchem. „Ani tě neomyli. To víš, mužští.“ Mokrou rouškou stírala zaschlou krev z jeho tváře a vypadala čím dál tím zasmušileji. „Kdo tě tak zřídil?“ zeptala se, ale nečekala na odpověď, obrátila se kamsi za dům a zavolala: „Dědo! Dědo! Ten chlapec už je vzhůru!“

Rány, které se až dosud ozývaly v pravidelném rytmu, teď ustaly a za rohem se vynořil stařík v krátkém ovčím kožichu.

„Pojď dovnitř, vždyť tu zmrzneš!“ vykřikl. „Bos a celý mokrý!“ Podíval se vyčítavě na mladou ženu. „Místo toho mytí jsi mu taky mohla dát něco k jídlu. Běž, děvče, běž. Snad něco zbylo od snídaně.“

Zavedl ho za ní do stavení. „Tam jenom spím,“ mávl rukou, když Jeník zamířil ke dveřím do chatrče. „V domě jsou teď mladí, to víš, mají čtyři caparty a já už

jsem dědek, potřebuju klid. Vnuka, co má tuhle Marjánku, jsem vychovával sám. Rodiče mu zabilo nějaké vojsko ještě za starého krále Václava.“

„Jaké vojsko?“ vzmohl se Jeník na první otázku.

„Co já vím! Popadl jsem kluka a běžel jsem pryč, sotva zapálili. Petr, nerozuma, se chtěl bránit. Takhle to dopadlo. Zanechal synka ještě v peřince. Jó, hochu, postavit se králi... A třeba to ani nebylo vojsko, jenom družina nějakého pána. Nebo lapkové. Jak to máme poznat? Všichni přijdou a rabujou stodoly.“

Ovesná kaše voněla. Jeník se do ní pustil se záviděníhodnou chutí, i když mu levá ruka při jídle dělala trochu potíže. „Jmenuju se Jan,“ odpověděl plnými ústy na první otázku.

„A já Petr. Černý Petr mi říkají, i když už mám vlasy jako mlíko. Počítám, že už tu straším víc než sedm desítek let. Už bylo za tu dobu hůř i líp. Tady jsme blízko Lipé a to nás snad trošku chrání. Ti Braniboři prý ošklivě řádí po Čechách. Říkají, že ještě nikdy tak zle nebylo. Chraň nás Pánbůh, aby sem zavítali. V Rynolticích u Jablonného celá vesnice utekla do hor. Plení tam, jak můžou. Prý ze msty, protože je pan z Jablonné se svými lidmi pobíjí na potkání. Řekni, co po tom bylo těm vesničanům? Braniboři, páni, král, ono je to nakonec jedno.“

„Není!“ vykřikl Jeník rozhořčeně, až se zakuckal.

Starý Petr mu uštědřil přátelský žďuchanec do zad. „Kdopak jsi ty vlastně?“ zeptal se konečně. „Hadry, které jsi měl na sobě, vypadaly, že pamatují lepší časy. Nejsi ty nakonec synek nějakého hradního pána?“

„Kdepak. Můj dědeček je dědiníkem u Nalžovic,“ zasmál se Jeník. „A maminka se narodila dřevorubci v uherské Horní zemi. Umím vzít do ruky sekeru i rádlo, i když jsem vyrůstal jinde.“

„Dědeček, maminka. Copak nemáš otce? No nic, nic,“ dodal rychle, když viděl, že se chlapcovy oči plní slzami. „Až se najíš, povíš mi všecko. Měl jsi velké štěstí. Nahoře v lese jsou polomy a Vojcko tě našel ve Vlčím dolu, když tahal dolů dříví. Nebýt toho, už z tebe dneska byly jen ohryzané kostičky. Potkal ses s nějakým šibalem, co? Teď se jich tu potlouká, ale dokud se nedají dohromady, ještě to jde. Na dospělého chlapa si netroufnou.“

„Na mě si už taky nikdo netroufne,“ přerušil ho Jeník zlostně. „Nikdy mě už nikdo takhle nezbije. Naučím se bodat levou rukou, to nečekají. A pořídím si nůž. Takhle dlouhý.“

„Nevrč, štěně. Ještě ti nenarostly zuby.“

Štěně. To už někdo říkal. Vzpomínka na Falkenštejna se vynořila spolu se vzpomínkou na turnaj v Jihlavě. Rok. Pouhý rok. A jak už je to dávno. „Já jsem přítel českého krále,“ řekl pyšně, „i když jsem se narodil jen v domečku v podhradí.“

Poslouchali ho s otevřenými ústy, i když se zdálo, že děda pokládá májový deštík za důležitější než návrat vězněného krále. Ale pokyvoval soucitně hlavou. Nejspíš ho dojímalo Václavovo mládí.

„Až to půjde, vypravíme se s tebou někdo na Lipou," řekl. „Sám dál jít nemůžeš a tady by se ti asi nelíbilo."

Nebylo to tak docela pravda. Jeník si ze svých návštěv u dědečka odnesl nejednu užitečnou znalost venkovského života, a sotva mu to dovolila jeho rozbitá ruka, měl se čile k práci. V hospodářství bylo pořád co dělat. Opuštěný chlapec ke svému úžasu shledal, že ho to uspokojuje. Dřív dělával společníka malému princi, a i když ho měl z duše rád, často se nudil. Václav se pořád zasníval a jeho duch ulétal kamsi, kam ho nemohl sledovat. Svěřoval se mu, ale ne se vším. Tady viděl, jak jim chléb roste pod rukama. Na lelkování nebyl čas. Zaseli jař a dívali se, jak vzcházejí ozimy.

„Špatná zpráva, Jeníku," řekl Petr, když se jednou vrátili z polí. „Byl tu výběrčí z Lipé."

„Nová berně?" zachmuřil se jeho vnuk, který zřejmě podědil vzpurnou povahu svého otce.

„Taky. Odvedl jsem ji za tebe, nebyla tak zlá. A nevztekej se, chlapče. Lipá nás chrání. Ta špatná zpráva je pro Jeníka. Ten jeho pan z Lichtemburka je dávno pryč, už od zimy. Ale pan z Lipé by tě prý možná najal. Chceš?"

Než si Jeník stačil rozmyslet, jestli skutečně chce vstoupit do služeb pana z Lipé, chytil Vojcko dědečka za ruku.

„Podívej!" zvolal.

Ze západní strany se k nim řítil jezdec. Něco křičel, ale nebylo rozumět. Seděl na koni bez sedla a bosýma nohama ho pobízel k trysku. „Utíkejte!" vykřikl. „Braniboři! Obešli Lipou a táhnou sem. V Dobranově vybili celou vesnici. Ostatní už vyjíždějí do lesů. Naložte vozy, máte ještě čas. Drůbež. obilí, dobytek. Pospěšte si, je-li vám život drahý!"

„Potkal jsi výběrčího, Kubíku?" houkl dědeček za poslem neštěstí, který ujížděl dál.

„Viděl jsem vůz z dálky na cestě. Padne jim rovnou do chřtánu. Neměl jsem čas zdržovat se panským zbožím. Pospěšte si! Musím varovat ostatní."

Na všech dvorech nastal ruch. Sousedé zapřahali. Ženské nosily z domků rance a pištící děti. Šest vozů se zvolna rozjíždělo do lesů k Vlčímu dolu.

„Nech mi tu žebříňák a jednoho volka, Vojcko," řekl starý Petr. „Život je přednější." Vnuk pustil pytel s obilím, který se chystal hodit na druhý vůz, a váhavě se k němu obrátil. „Co chceš dělat?" zeptal se.

„Rozjezdím vaše stopy. Poznali by, kam jste odjeli." Chvíli bylo mrtvé ticho. „Nekoukej a utíkej za nimi!" rozkřikl se děda. „Ty taky, Jeníku. Už jednou jsem se díval, jak mi zabili syna. Je mi přes sedmdesát a zítra můžu umřít. Ty máš děti,

Vojcko. Bez tebe zahynou. Už jsem starý, nemůžu pro ně udělat, co jsem udělal pro tebe. Utíkej a nedělej mi to těžší. Třeba mě ušetří, když jim dám, co tu zbylo.“

Věčně zamračený Vojcko, kterého Jeník nikdy neslyšel promluvit vlídnější slovo, popadl starce do náruče a vroucně ho políbil. Po tváři mu stékaly slzy.

„Nikdy v životě ti to nedokážu splatit, dědo,“ řekl zadrhle. „Nikdy ne.“

Rozběhli se za naloženým vozem, který se už dal do pohybu. Vojcko vyskočil na kozlík vedle Marjánky, zatímco Jan pomalu kráčel za vozem. Od lesa se ohlédl. Osamělý vůz objížděl v bludných kruzích usedlost. Volek u oje rozvážně kráčel hlubokou ornicí a rozdupával mladé osení.

V lese už zůstali. Jeník se odvážil k jeho kraji, když k nim ostrý vítr zanesl pach spáleniště. Z trosek se ještě kouřilo. Kolem nebylo vidět živáčka. Dodal si odvahy a připlížil se k ohořelým stavením. Braniboři nezapomněli ani myš. Žebřiňák s volkem zmizel. Kde je děda? Uhořel? Odvezli ho také? Ne. Našel ho u hromady dříví, která se nějakým zázrakem nevznítila, s hlavou rozťatou sekerou.

Do večera mu trvalo, než vykopal jámu dost hlubokou, aby ho vlci nevyhrabali. Mírný dědeček, který nikdy nezvedl zbraň. Nikdy? Zvedl zbraň vlastního života a byla dost pádná, aby zachovala životy jeho drahých. Jenže proti bezpráví...

Syna mu zabili, když se pokoušel bránit se doopravdy. Víc. Musí nás být víc, opakoval si, když stoupal k Vlčímu dolu. Ale na půl cestě si to rozmyslel. Obrátil se a se zapadajícím sluncem po pravici zamířil znovu k cíli své cesty.

Sám.

AŽ SE MĚ DOTKNEŠ, UMŘU ŠTĚSTÍM

Utápěla se v horoucím, šíleném objetí s nenasytnou divokostí. Kolik osamělých, marných nocí odplývalo v lačných, dychtivých polibcích, v proplétajícím se objetí, v slastných záchvěvech doznívající touhy! Ještě v jejích očích stály slzy štěstí, když líbala jeho ruku na svých rtech. Ta ruka byla najednou chladná a mramorově tvrdá. Ruka sochy. Zajíkla se hrůzou. Marně tápala v prázdnu po živé paži, která ji před chvílí objímala. Odjížděl od ní zešeřelou plání. Žij, moje lásko, odpovídal jí kdosi na ustrašenou otázku. Běžela za ním, zdivočelá nepříčetným strachem. Najednou tu byl zas a objímal ji a líbal. Vzlykla blahem. Ne, byl to vzlyk úzkosti. Byla sama. Úplně sama v řídkém divném lese.

„Mrzký chtíč," řekl nad ní hrozný hlas. „To byl jen mrzký chtíč. Je proklet. Nesmíš ho milovat." Mrtvé tělo prolétlo vzduchem. On v krvi u jejích nohou. Bez tváře jako vždycky.

Ne, byla to jeho tvář. Byla. Poznávala ty milované rysy. Otevřel oči a usmál se. Miláčku, konečně. Ještě nikdy jsme se nezřítili spolu do té bezedné propasti. Pojď. Ještě nikdy. Pojď. Pojď ke mně blíž. Vztáhl k ní ruce. Až se mě dotkneš, umřu štěstím, pomyslela si, chvějíc se dychtivou touhou.

Nesmíš, vykřikl hlas. Nesmíš!

Proč? ptala se v blažené závrati a vrhla se vstříc těm rtům a rukám, které ji zvaly k splynutí. Je můj. Miluju ho. Je můj. Ne! Ne, ne! Probudila se s děsivým výkřikem. Soucitný, jemný hlásek nad ní cosi konejšivě šeptal. Vyčerpaná a neschopná se bránit Kunhuta dál bezútěšně štkala v Ulričině náruči. Sen se teď znovu vracel noc co noc a ta dávná milovaná tvář se smazanými rysy se stále zřetelněji proměňovala. Ten, který ji objímal k zešílení sladce, ten, kterého ubíjeli před jejíma očima, ten, který vítězně procital k životu a vlekl ji kamsi, kam nemohla, kam přece nechtěla, nesmí, nikdy ne, kam toužila celou svou vyprahlou duší...

Slzy konečně přestaly proudit. Zůstala ležet malátná a bezradná a chvějící se rukou bezděčně hladila vlasy vzlykající dívky, která klečela u jejího lože. Jeho dcera. Cítila se podlejší než kdy jindy.

„Ne, to nejde, dítě," řekla konečně vyrovnaně. „Ode dneška budu spát sama."

Ulrika k ní zvedla uslzené oči. „Musí být strašné probouzet se sama uprostřed noci... Zůstanu ráda, Milosti."

Královna cítila, jak ji rozráží horko. Ano, strašné. Daleko strašnější, než tušíš. V té jitřní hodině, kdy ptáci zpívají... Ještě že je šero a nemůžeš číst v mé tváři, ty nevinná.

„Spi, spi, děťátko," zašeptala něžně. „Už tě neprobudím."

Chránila se hlasitěji vzdychnout, když zůstala ležet s otevřenýma očima. Ty navždy ztracený, proč se mi vracíš už jen s jeho tváří? Hřích. Smrtelný hřích. Už nemůžu dál. Zpověď. Rozhřešení. Zbaví mě pokání té kruté touhy? Představila si vyděšenou tvář svého zpovědníka a posupně se usmála do tmy. Ne. Jen jedinému.

Opatrně se zvedla a přistoupila k oknu.

„Potřebuješ něco, Milosti?" zeptala se plaše Ulrika.

Královna sebou trhla leknutím. „Proč nespíš?"

Proč! Mohla to říci zamlklé ženě, která se jí už dávno přestala svěřovat, jako by tušila závan pochybnosti uvízlé v Ulričině srdci drápkem pomluvy? Se skutečně velkým citem se nechodí na trh. Ne, už nevyprávěla o své lásce. Zato ji ve voňavých jarních nocích čím dál tím častěji probouzel hrůzný sen. Znovu se vrátila bledost do královniných kvetoucích tváří, chřadla a tratila se. Bylo to o strach. Se zamčenými ústy teď hlídala svůj žal. Proč nejsem jako ona? Můj Vítek zahynul sotva před půl rokem a já jsem neztratila chuť k jídlu a v noci spím jako dudek, dokud mě neprobudí její pláč. Jsou dny, kdy zapomenu vzpomenout si. Ano, už se do toho musím nutit. Veliká tragická láska! Nejsem dost opravdová. Jenom si na všechno hraju.

„Spala jsem dost, Milosti," pípla pokorně. „Už je světlo, to nikdy nespím. Je to tím, že je den. Vážně."

Královna vzdychla, vyhlížejíc do třpytivého rána. „Jsi hodná, ale já už tě nechci děsit. Nikdy. Požádej pana z Falkenštejna, ať všechno připraví. Zítra pojedu do Olomouce."

Ulrika zůstala v Hradci na přání svého otce. „Vypadáš unaveně," odpověděl na její námitky a uhnul očima. Ovšem, skoro se nevyspala za poslední měsíc. Královna trochu zčervenala, když jí podal stejné vysvětlení, a nenamítala nic. Jak by mohla? Až příliš dobře věděla, kdo je tím vinen.

Ani ona, ani jindy tak prozíravá Ulrika nevěnovaly pozornost roztřesené Svatavě z Kravař, které všechno padalo z ruky, když se chystala na cestu. Tím spíš, že si jí nevšímal ani pan z Falkenštejna, aby nebudil zbytečnou pozornost. Ostatně když mu bylo přáno doprovázet hraběte Csanyho, nikdy netoužil po jiné

společnosti. Ale královna se v Olomouci nepochybně ubytuje v biskupově dvoře a zdrží se možná řadu dní. A nocí.

Přes vážné obavy o její zdraví, které v něm vyvolávala její přepadlá tvář a usoužené oči, utíkající před jeho pohledem, byl právě mimořádně naladěn k své hořké vzpouře. Pět tisíc hřiven! Nebyl vůbec ochoten zaplatit ze svého výkupné za opavského vévodu, který ho nenáviděl už od dětských let. Přesto byl nucen dosadit skoro polovinu, i když nemilosrdně vyždímal opavská města.

Trochu ho utěšovalo, že svému nepříteli připravil nevlídné uvítání, zatímco on sám přes své nevděčné poslání vyjížděl z městských bran provázen žehnáním. Bodejť by ne. Vždycky jim potvrdil berni v plné výši, i když si odvážel míň. Víc se vybrat nedalo. Věděl to dobře, bedlivě prohlížel všechny doklady. Popíjel s měšťany v krčmách a lítostivě pokyvoval hlavou. Ovšem, vévoda je vydřiduch. Vždycky byl. V zemi se skoro neukázal, leda když zavítal s králem, ale daně vymáhal jako málokdo. Běda, kdyby si někdo chtěl postěžovat jeho spravedlivému otci! Radši mlčeli. Nikomu nestál chvilkový úspěch za kruté pronásledování. Co dělat, je pánem Opavska. A nešťastná vdova se musí ožebračit, aby ji možná vyhnal, až se vrátí. Pan z Falkenštejna byl hrdina, slavný vojevůdce a mocný muž. Měšťané houfně přísahali, že takovou nespravedlnost nedopustí třeba za cenu vzpoury. Správně tušili, že s tímto ochráncem se nemají čeho bát, a ochotně otvírali měšce. Jednou se jim to vyplatí, až se octnou na výsluní dvojích slibů. Kdo by si troufal příliš tvrdě dotírat na ty, kteří mají znamenitou pomoc tak blízko?

Jenže pořád to nestačilo. Zbytek doplatil. Co mu zbývalo, když ho ty krásné oči mohly vinit, že touží po Alžbětině návratu? Ani se nezeptala, nic. Stejně jako se nikdy nestarala o to, z čeho vydržuje svůj dvůr. Byla čím dál tím nepřívětivější. A když se někdy vracel opožděně, utrmácený k smrti v jejích službách, vyčetla mu, že nepřijel včas, aby bavil její hosty. O samotě ho už nepřijímala. Když něco potřebovala, vzkázala po Ulrice. Jako včera.

Jel mlčky vedle ní a děkoval pohnutým časům, které ji nutily neschovávat se do těžkopádných nosítek. Díval se ze strany na neporovnatelně čistý profil a cítil se odstrčen od života jako nikdy. Dávno zapomněl na svůj slib mrtvému králi. Byl tu, protože nedokázal žít jinde, a v její blízkosti ho sžíral stesk stejně, jako by žil na druhém konci světa. Možná víc.

Porušil mlčení první. „Splnil jsem úkol, který jsi mi dala," řekl nezřetelně. „Nemáš-li jiný..."

Trhla sebou, jako by ji vyrušil z myšlenek příliš vzdálených, než aby bylo možné se včas vrátit. „Cože jsi říkal?"

Ne. Už nemůžu. Už ne. „Vrátím se do Čech," prohlásil vzdorně. „Tam je mě třeba víc."

Sklopila oči. „Potřebuju tě tady," hlesla a křečovitě sevřela prsty na uzdě koně.

Otrok nesmí utéci? Nesmí? „Máš purkrabího," odpověděl suše.

„Hradecký purkrabí churaví," pokusila se o odpor. „Sám víš, že už je příliš starý."

„Najdeš si mladšího. Až se vrátí vévoda Mikuláš, nebudeš ho ani potřebovat." To přece nechci! vykřiklo jeho zmučené srdce. Přestaň už! Přestaň!

Kunhuta se mu poplašeně dívala do tváře. Co to dělám! pomyslela si zoufale. Nabízí mi přece vysvobození. Rychle se odvrátila, aby z jejích očí nevyčetl hrůzu z té záchrany.

„Máš možná pravdu," řekla tiše. „Uvážím to."

Zazvonil jsi tou nejhorší rolničkou, truchlivý šašku. Ani si nevšimla, jak je nakřáplá. Vzdychl a zabral se do trudných úvah, jak odvolat nenapravitelně vyřčená slova. Nakonec se usmál sám nad sebou. Ona na to zapomene, ještě než dojedeme do Olomouce, řekl si pro útěchu, ale nebylo mu z toho o nic líp.

Jeli dál vedle sebe, každý sám. Svatava za nimi vesele švitořila s Liběnkou a Záviš cítil v zádech její upřený pohled. Měl bych se ohlédnout a usmát se na ni. Stálo mě to přece tolik přemlouvání. Přemohl se a zadržel trochu koně. Jako by čekala jen na to, královna popojela dopředu a ukazovala mu záda celou cestu až do bran biskupova dvora.

Olomoucký biskup nápadně sešel za ten rok a jako všichni starci býval nevrlý. „Dávno jsi mě nepoctila návštěvou, milá dcero," uvítal Kunhutu s neskrývanou výčitkou. „Už jsem pomýšlel na to, vypravit se do Hradce sám. Je příliš mnoho vážných věcí, o kterých bychom měli hovořit."

Přijela jako kajícnice. Kdykoli jindy by ji popudil, ale dnes odpověděla pokorně: „Ano, cítím to sama. Zdržela jsem se, protože jsem chtěla už přivézt výkupné. Nebylo snadné ho sehnat."

Tak brzy? Je tedy pravda, co říkala ta uherská abatyše? „Kdosi smlouval mým jménem," vykřikl zlostně. „To nemohu přijmout."

Pokora jí přece jen nebyla vlastní. „Nesmlouval o tvé stříbro," vzbouřila se. „Ani ses nezeptal, mohu-li tolik dát. Prostě jsi vzkázal. Jako komorníkovi."

Biskup trochu vychladl. Jeho duch býval velký, než ho zachvátila stařecká pošetilost, a chvílemi se bouřil proti malichernosti.

„Jen jsem tě prosil, abys vyhověla," usmál se smířlivě. „Ty přece žiješ na jeho panství, ne já. Nespěchal jsem tolik, abych tě rád neuvítal i bez stříbra."

„Vezu všechno," řekla. „Pět set hřiven navíc. Za tvou námahu."

Její pýcha ho znovu popudila, ačkoli se měl cítit spíš zahanben, protože nemínil odmítnout nezaslouženou odměnu. „Dala jsi prý vybírat i ve vévodových městech," nadhodil nevraživě.

„V jeho jako ve svých," odsekla. „Nevykupuju přece sebe."

Prelát se na ni zkoumavě zadíval. „Pan Herbort mi vyprávěl, jakou službu vévodovi u jeho měšťanů prokazoval... tvůj..."

Kunhutiny oči se zúžily. „Kdo?" vyštěkla.

„Tvůj… výběrčí daní.“

Chvíli se na sebe dívali tvrdě a nepřátelsky. Starý muž si najednou vzpomněl na dlouhá léta přátelství s velikým králem, který miloval tuto ženu, a bylo mu hořko z ní i ze sebe. „Nemáš mi co říci?“ zeptal se jemně a vzal její ruku do svých. „Přišla jsi ke mně v nevůli, nebo jako k příteli svého drahého chotě? I k svému, střežíš-li jeho obraz dosud stejně věrně ve svém srdci.“

Napjatá struna praskla. Kunhuta zaštkala. Vrhla se mu k nohám a skropila slzami jeho seschlé ruce. „Vyzpovídej mě, otče,“ šeptala přerývaně. „Vyzpovídej mě, proboha! Proto jsem přišla. Už nemůžu.“

Rozhřešení! To přišla žádat? U zpovědi je přítomen milosrdný Bůh. Biskup Bruno zůstal člověkem. Příliš starým a příliš nesmiřitelným.

„Přede mnou neskrývej oči ve zpovědnici,“ řekl tvrdě a vyvinul jí ruce, protože to pokládal za doznání. „Čekáš, že ti podám svátost oltářní, abys mohla hřešit dál? Že tě očistím před boží tváří, kdykoli si vzpomeneš, jak mě zavazuje můj stav? Ne. Dříve než nakloním sluch tomu kalu neřesti, musím mít jistotu, že nechceš zneužívat božího odpuštění. Ale ty nezavrhuješ chtíč, jemuž jsi podlehla. Tvoje tvář zrůzněná vášněmi zůstává tváří hříchu. Tvůj milenec vstupuje volně do tvého lože a ty chceš rozhřešení?“

Kunhuta před ním klečela jako omráčená. Co nepochopitelného jí tu vykládá ten bezzubý stařec? Umlkl pod jejím pohledem. Vstala.

„To ti říkala ona?“ zeptala se hněvivě. Jakže! Přišla sem zdrcena touhou, které nevládla, nedotčena ani jediným neuctivým pohledem, přišla prosit o záchranu před hříchem, jehož se děsila — a hle, je zatracena předem. Už se ví, že dávno spáchala, nač se hrozila jen pomyslet. Poklekne-li ve zpovědnici před tímto zlostným starcem, neuvěří jí, dokud nebude lhát.

„Ona i jiní,“ odbyl ji biskup. „Každý, kdo vkročil do hradecké brány, se mohl podivovat vzácné přízni, kterou vdova po zabitém vyznamenává jeho vraha.“

„Nevím, o kom mluvíš,“ řekla zvysoka. „Přijala jsem toho, kdo vraha potrestal. Nebyl jsi v Jihlavě? Myslela jsem, že ano.“

Byl ohromen. „To je tvé pokání?“ zeptal se. „Tohle?“

„Kaju se já, ne on,“ řekla chvějícím se hlasem. „Co je mým hříchem, netýká se jeho. Není spravedlivé, abys ho urážel kvůli mně.“

„Jsi pošetilá!“ vykřikl. „Proč se zastáváš svého svůdce? Jsi žena slabá a zbloudilá. Očaroval tě možná. On, jenom on je pravý viník tvého zatracení. Neujdeš mu, nezavrhneš-li ho včas.“

„Nikdy!“ zvolala. „Jenom sebe.“

„Jsi slepá,“ zasípal. „Každý ví, proč přišel do Hradce. Myslíš, že za tebou? Za korunou přišel. Za mocí, po které zločinně bažil celý život. Spí s tebou, protože jsi královna. Ale rozkoš hledá u tvých mladých společnic. I hradské děvečky se ti posmívají.“

Zesinala. „Dost. Jeho hříchy se tě netýkají. Ani mne. Dej poslat pro mé lidi. Nezůstanu tu ani hodinu.“

Zarazil se. „Jsem starý muž a přemohla mě světská vášeň,“ řekl roztřeseně a naposled se pokusil zapůsobit na její cit. „Příliš jsem ctil toho zrazeného. Miloval tě, má paní. Nosíš jeho jméno, nejslavnější jméno, a jeho děti tě nazývají matkou.“

Neposlouchala ho. Rozběhla se ke dveřím a udělila rozkazy sama. Zavřela a znovu se obrátila k zhroucenému starci.

„Něco ti povím, biskupe. Kdyby byl římský král svobodný a já přijala jeho ruku den po smrti svého chotě, žehnal bys mi a blahořečil. Královská vdova není žena. Je to věc na prodej, pravda? Ne láska, ale kněz bdí nad posvátností potupného svazku. Jsem sama a mnozí už zatoužili vetřít se do mého lože. Kdo mě ochrání? Církev, která Přemysla vyobcovala?“

„Chceš říci, že už s mnohými...“ zakoktal zdrceně.

„Ničemu nerozumíš!“ vykřikla. „Byla jsem šílená, když jsem u tebe hledala záchranu před svou spásou!“

Biskupův sluha se tiše objevil. „Tvůj kůň čeká, pane hrabě.“

Vyšla ven. Jindy se neubránila úsměvu, když ho viděla, jak čeká na biskupově dvoře nepoznán v žoldnéřské kápi, nepřenechávaje nikomu péči o každičký její krok. Dnes jen zachmuřeně kývla, když opřela nohu o jeho ruku, která jí pomáhala do sedla.

„Kam?“ zeptal se.

„Zpátky do Hradce.“

Chvíli mlčel. Zůstal stát s uzdou jejího koně v ruce a zamyšleně se na ni díval. I z jeho očí se vytratil úsměv, který ji hladíval při každém setkání. „Ve dvou hodinách je tma,“ řekl jen.

„Je kde přespat cestou?“

„Pohodlnější by bylo zůstat. Zítra...“

„Ne. Nezůstanu tu už ani hodinu.“

Neřekl už nic, vyhoupl se na koně a vmísil se mezi ostatní. Až za branami Olomouce shodil svůj převlek a připojil se k jejímu boku.

„Co se stalo?“ zeptal se starostlivě.

Potřásla hlavou. „Až večer. Starej se o nocleh.“

„Tvoje společnice zůstaly u biskupa?“ položil jí váhavou otázku.

„Pošlu pro ně později. Nejsou nenahraditelné. Pro mne.“

Že by tohle? To podezření bylo příliš krásné, než aby se z něho mohl těšit. Pokrčil rameny. „Ptal jsem se kvůli noclehu. Bylo by těžké sehnat něco i pro ně. Jsou tu vojáci.“

Odbočil k ohrazenému dvorci. Ani péči o její pohodlí nebyl ochoten přenechat nikomu. K jeho překvapení ho následovala.

„Chceme tu nocovat," oslovil muže, který vyběhl ven. „Můžeš nás uložit v domě? Jenom nás dva," dodal, když zachytil sedlákův vyděšený pohled. „Moji lidé zůstanou venku. Zaplatíme předem."

„Mám tuze krásnou světničku s oknem do sadu, pane," řekl venkovan ochotně, když zahlédl stříbro v Závišově ruce. „Postel je v ní jen jedna, ale zato je široká."

„Jedna nám úplně stačí," prohlásila Kunhuta hlasem nepřipouštějícím námitky. „Ale napřed ji chci vidět. Nespím ledakde."

Bodejť by jedna nestačila, ušklíbl se v duchu Falkenštejn a sehnul hlavu, aby prošel nízkými dveřmi. Od něho se patrně čeká, že prosedí noc na prahu. Konečně, pro jednou... S povzdechem si vzpomněl na pohodlný dům, který najal v Olomouci. Jestlipak Svatava přijde? Asi to nemělo být. Po pravdě řečeno ho jeho nejnovější dobyvatelský úspěch teď, když měl jistotu a její závazný slib, už ani netěšil. Panna z Kravař. Skutečně panna. A dost urozená na to, aby její bratr mohl nutit k sňatku i pana z Falkenštejna.

Kunhuta se zastavila uprostřed vlídné světničky, do níž padaly šikmé paprsky zapadajícího slunce. Voněla dřevem. Hospodář ji asi teprve nedávno přistavěl ke svému stavení. Do maličkého okna se draly růže. Na její tváři se objevil velice zvláštní úsměv.

„Cesty Prozřetelnosti," řekla tiše. „Mohla bych si vybrat líp?"

„Večeři?" zeptala se hospodyně, která se odkudsi vynořila.

„Nemám hlad," řekla královna a přistoupila k oknu. Záviš potlačil druhý povzdech. Nejjasnější paní nemá hlad. Nebude tedy nejspíš večeřet ani on. „Jenom nějaké ovoce, máš-li," řekl odevzdaně.

„Spokojena, Milosti?" zeptal se, když osaměli.

„Úplně. Zařiď, co je třeba, a vrať se, ano? Potřebuju tě."

Vrátil se se svícnem. Rychle se setmělo, a i když venku bylo ještě šero, tady uvnitř ji v první chvíli neviděl. „Nahradíš mi Svatavu," ozvala se ze tmy. „Pojď mě odstrojit."

Zatajil dech. Nedovedl si představit, kam tím míří. Dřív ano. Už byly dny, kdy byl schopen doufat i v to nejneuvěřitelnější, ale dnes byla nepřátelská jako ostře nabroušený meč. Aby získal čas, zažehl napřed pomalu všechny svíce, než se na ni podíval. Ležela na zádech na loži a napřahovala k němu špičku boty. Chce ho ponížit? Nebo vyznamenat? Nebo...? Zul jí jednu po druhé a odstoupil.

„To je všechno?" ťala ho výsměšně. „Ještě mi rozepni kabátec."

„Takhle to neumím," řekl, jak dokázal nejklidněji. „Musela bys vstát."

„Aha, zapomněla jsem. Tebe svlékají sluhové." S povzdechem se zvedla. Rozepínal spony rukama, které se lehce chvěly. Jemná látka košile byla už příliš tenká na to, aby... Zatím to vypadalo, že si královna vůbec neuvědomuje zvláštnost situace. „Výborně," zvolala s ulehčením, když byl konečně hotov. „Půjdu si hned lehnout."

„Přeju ti krásný odpočinek," řekl a obrátil se k odchodu.

„Proč odcházíš?" zarazila ho zostra.

Zůstal stát ve dveřích. „Domníval jsem se, že chceš jít na lože, Milosti," řekl chvějícím se hlasem. Chránil se na ni pohlédnout.

„To ano, ale říkali přece, že je dost široké pro dva. Zůstaň."

Neotočil se. Chvíli mlčel a pak se zeptal hněvivě a tiše: „Kdo si myslíš, že jsem?"

„Pan z Falkenštejna přece," zasmála se zle. „Můj milenec."

Někdo jí donesl, o čem už dávno mluvil celý Hradec a o čem ona jediná nevěděla. Jeho zbystřený sluch postřehl jemné zašustění odkládaného šatu. Co chtěla? Učinit pomluvu skutkem a pak mu srazit hlavu? Proč? Zachvátilo ji zoufalství, nebo touha? Ne, touha ne. Byla jako kus ledu. Přesto jeho vlastní dávné bolestné chtění ho zaplavilo svou krutou marností.

„Biskup ti něco říkal?" zeptal se jen.

„Biskup nežije v Hradci. Jak by mohl vědět?"

„Ale říkal to."

„Ano. Proč ne? Vždyť ty to sám vyprávíš svým děvkám."

„Ani jedna z tvých společnic si nezaslouží to jméno," řekl mírně. „Pokud se něco stalo, padá hana na mne."

„Ani jedna! Tak tedy všechny, všechny?" zvolala lámajícím se hlasem. Najednou se přestala ovládat. „A Marii kuchařku, kterou jsem vyhodila, jsi přijal v Prúdniku, ano?"

„Ano. Měl jsem pocit, že jsi k ní nebyla spravedlivá, má paní."

„Spravedlivá! Spíš s ní?"

„Ne," řekl chladně. „Ale i kdyby. Jsem muž a nesložil jsem řeholní sliby."

„Ale ona ano! Ta nepovedená mniška!"

„To není moje věc. Já nemám komu být věrný."

„Neukazuj mi záda!" rozkřikla se zuřivě.

Dobře. Chtěla jsi to. I když jsem si to nikdy nepředstavoval takhle. Vztek jím lomcoval, když se obrátil a přistoupil k ní dvěma rychlými kroky. Zajíkla se v půli slova pod jeho upřeným pohledem. Jeho hněv opadl ještě rychleji, než se zrodil. Byla krásná. Léta a děti ji poznamenaly jen nepatrně. Byla tak krásná, že se mu chtělo pokleknout před ní a modlit se. Padl na kolena.

„Miluju tě od prvního spatření," šeptal zoufale, zatímco jeho rty bloudily po tom líbezném těle. „Miluju tě k smrti. Kvůli tobě jsem odešel, a než jsem tě znovu spatřil v Jihlavě, skoro jsem věřil, že jsem zapomněl. Zapomenout na tebe! Leda bych zapomněl, co je láska."

Dívala se na něj pohledem divokým a sladkým. Nepromluvila. Cítil zrychlený tep jejího srdce. Roztřásla se jako v zimnici. Kat? Popraviště? Co na tom záleží! S ústy na jejích rtech vstoupil konečně do svého krutého ráje.

Po prvním opadnutí touhy se křečovitě rozplakala s hlavou na jeho hrudi. Cítil, jak v něm srdce kamení. Láska! Byla příliš dlouho sama. To, co poznal v její náruči... Ne, to nebyla žena pro osamělé noci. Bude ho teď nenávidět?

„Jsem hnusná, hnusná," vzlykala bezútěšně. „Co jsem udělala?"

„Mám odejít?" zeptal se tiše.

Obrátila k němu obrovské oči. „Ne," vzdychla, „jenom mě nenech přemýšlet, prosím tě. Proboha tě prosím!"

Když to všichni říkají, když všichni pochopili, co se už dávno mělo stát... K ránu se už usmívala, když jí mezi pootevřené rty vkládal voňavé sladké jahody a zavíral je polibkem.

„Zůstaneš na Hradci, viď?" šeptala zemdleně. „Nechci už být bez tebe ani den, ani jedinou sebekratší noc."

POVODEŇ

Jeníka probudil zvláštní zvuk. Venku už asi svítalo, otvor jeskyňky bylo vidět jako našedlou skvrnu. Zaposlouchal se, ale neslyšel nic krom šumění vytrvalého deště. Zvečera se sem schoval před zběsilou průtrží mračen, která provázela kratičkou bouři. Sotva pár blesků šlehlo z nebe, ale té vody! Její hukot jako by od večera ještě zesílil. Zatékala už i sem. Schoulen vyhledal hrbolek, který byl ještě suchý, a usadil se s koleny přitaženými k bradě. V mokrých šatech jím lomcovala zima. Počkám do rozednění, pomyslel si, a když nepřestane pršet, půjdu i tak.

Díval se k jasnícímu se otvoru a snažil se nebrat na vědomí hlad, který mu hlodal v útrobách. Od Mělníka, kde si sliboval najít útočiště, šel až ku Praze radši mezi oběma velkými řekami a chránil se sejít blíž k lidským obydlím, aby se vyhnul těm, kdo se slétli do České země jako hejno supů na mršinu.

Bohaté kláštery a kostely, lidé, skrovně žijící ze svých políček, a města, hlavně města, řemeslníci a měšťané, když nemohli na pány, ozbrojené po zuby a sedící na svých hradech. Těm se nezvaní hosté spíš vyhýbali. Nejedno známé jméno letělo pochvalně od úst k ústům. Jenže Jan si vždycky vzpomněl na stařík od Lipé, kterého pochovával za spálenou stodolou.

Měl až příliš pravdu. Statečnost bojovníků, kteří pobíjeli nestydaté braniborské zloděje, a pak mizeli vítězně v bezpečí svých tvrzí, se mstila na bezbranných. I mělničtí měšťané zle odnesli svou příslušnost ke královně, kterou poručník jejího syna pokládal za vlastní zdroj odporu proti své krutovládě. Zděšený Jan se stal v Mělníce svědkem, jak surovci pouštěli do kol vpletené nešťastníky z kopce dolů do Labe, protože prý nechtěli odvést daň vznešenému markraběti.

„Tak skončí všichni Kunhutini věrní!“ provolával hlasatel pokaždé, když se hladina zavřela za další obětí braniborské zvůle. Nakonec všichni snášeli, co kde měli doma cenného, a stejně mnohý z nich život nespasil.

Od té doby se Jan potloukal radši v lesích. Tady mu hrozilo nebezpečí jen od šelem a to teď, se začínajícím létem, nebylo velké. Přesto se těšil na lidi. Po

dlouhých týdnech úzkostlivého skrývání si už začal připadat jako plaché lesní zvířátko.

Venku se mezitím rozednilo. Jeník se zvolna soukal k otvoru, aby se podíval ven, ale najednou se zalkl v studeném proudu, který ho vlekl zpátky do sluje. Z posledních sil se popaměti vyštrachal z jeskyně, která se změnila v jámu plnou vody, a pracně se brodil kus dál bystřinou, která se hnala kolem něho a v místech, kde se ještě před chvílí schovával před deštěm, tvořila zpěněné víry. Najednou se znovu ozval zvuk, který ho probudil. Vír se změnil v nízký gejzír, který vyšplíchl vzhůru, chomáčky bílé pěny se rychle rozbíhaly v prudkém toku a říčka se hnala dál, jako by nikdy nebylo zrádné úžlabiny. Jeník třeštil oči na sesutou skalku. Když si uvědomil, co se stalo, otřásl se hrůzou. Mohl tam teď odpočívat pod mohylou z kamení navždy ztracen světu lidí.

Nechápavě se rozhlédl. Časné ranní slunce oslnivě zářilo. To šumění nebylo od deště. Divoké ručeje se hnaly kolem po stráních dolů. Sem tam se nakláněl lesní velikán s obnaženými kořeny, opřený jen o koruny svých nepoškozených druhů. Jeník se rychle dal na cestu z lesa. Klouzal a padal po mokrých kamenech, když se vyhýbal dravějším proudům. Za chvíli už bude v polích na Skytině s městskými hradbami na dohled.

Ale když se vynořil na kraji lesa, strnul úžasem. Městské hradby na dohled byly, ano. Viděl nad nimi čnít věž petrského kostela. Ale před nimi, tam, kde se prostírala pole, se rozlévalo veliké jezero. Na hradbách bylo vidět hloučky lidí. Vodní hladina rychle stoupala kolem několika ostrůvků. Jeden z nich tvořila střecha domku, na kterou vylezlo několik lidí. Drobné postavičky vypadaly na děti. Kus dál čněla z vody koruna stromu a vedle větší ostrůvek. Na zeleném pahrbku se pyšnila druhá chatrč. Bez dveří. Na břehu jakási žena spouštěla na vodu podivné plavidlo. Poklekla na ulomené dveře jako na vor a dlouhou tyčí se odstrkovala směrem k ohrožené rodině.

Jeník neváhal. Shora z lesa potoky pilně snášely olámané větve. Strhl košili a kabát, rozřezal je na dlouhé pruhy a začal k sobě svazovat silnější klacky. Snad pramička vydrží. Než byl hotov, přiblížila se neznámá zachránkyně se svým svérázným vorem.

„Pomoz mi!“ vykřikla.

Jeník se brodil kousek vodou, vzal řvoucí nemluvně z rukou vyděšené matky a odnesl je na břeh. Plačící žena v těžké mokré sukni se trmácela za ním.

„Anuško moje! „ vzlykala. „Michalko! Petříčku!“

Ta druhá si vyhrnula sukni do pasu, zavázala ji vpředu na velký uzel, aby si ji zbytečně nemáčela, a vydala se znovu na vodu.

„Vezmi si ho,“ řekl Jeník matce, která padla na kolena a začala se úpěnlivě modlit. „Vem si to dítě, neslyšíš?“

Položil chlapečka do trávy a dal se znovu do svého voru. Konečně byl hotov a odstrčil se klackem od břehu. Plavidlo to tedy bylo víc než vratké, ale vylomené dveře nebyly lepší. Tři děti, které ještě čekaly, už byly větší, snad se udrží. Minul neznámou na půli cesty. Vesele se na něj zazubila bez nejmenší stopy studu. Nemohl odvrátit pohled od pevných, snědých nohou.

„Ať ti nevypadnou oči," zachechtala se. „Až budou všichni v suchu, můžeš se podívat blíž."

Jeník si s údivem uvědomil, že je to patrně jedna z těch žen povětrných, o kterých slýchal vyprávět hradní zbrojnoše ztlumenými hlasy. Počestná paní by přece takhle... Čert vem počestné paní, pomyslel si rozveselen, bez nejmenší stopy pohoršení. Může-li nepočestnost zachraňovat děti, jenom sem s ní.

„Hej! Nenechte mě tady!" zaslechl volání z boku, když se míjeli podruhé. Stočil hlavu. Jen nepatrně. Musel dávat pozor na caparta, který se křečovitě držel na jeho pramici. Ve vyražených dveřích chatrče, která ještě nebyla zaplavena, stál nějaký muž.

„Magdalenóóóó!" ozval se kdesi za ním pronikavý dětský hlásek.

„Hned, hned," zahalekala a houkla přes rameno: „Počkej ještě! Děti mají přednost."

Jeník vysadil dítě na břeh a ohlédl se. Magdalena lovila z vody poslední holčičku, pod kterou se střecha právě prolomila. Znovu se odrazil a vydal se na pomoc neznámému, který se usadil na střeše chatrče. Dovnitř se už valila voda. Když se přiblížil, měl chvíli pocit, že ho mámí smysly. Zdálo se mu, že poznává pana Hynka z Lichtemburka, kterého marně hledal před několika měsíci u Lipé. Ale než si to stačil srovnat v hlavě, ucítil, jak se mu pod nohama rozjíždějí narychlo svázané klacky. Pramička se nadzvedla a převrátila, jak marně hledal rovnováhu, ale už se k němu natahovala pomocná ruka, a než se nadál, seděl také na chatrné střeše.

„Tak a jsme v tom spolu," zašklebil se na něj přátelsky Lichtemburkův dvojník. „Řek1 bych, že jsem tě už někde potkal, ne?"

Jeník zavrtěl němě hlavou. Otrhaný špinavý žebrák se mu zdál být čím dál tím nepodobnější tomu, jehož tvář nosil. Ale mezi cáry košile zahlédl povědomou zarudlou jizvu. Neomylný erb rytíře, který vyjíždí do boje na zapřenou.

„Mluvil jsem s tebou v Žitavě, pane," řekl zadýchaně. „Jsem moc rád, že tě vidím, pane. Jsem moc rád, že..."

Nedomluvil. Chatrč pod nimi se divoce otřásla. Voda se začala točit zpěněnými víry a rychle klesala. Pramice s dívkou, která se k nim blížila, stržena proudem se hnala kamsi mimo ně. Magdalena se s úsilím zachytila větve stromu, jehož kmen o vlásek minula, a zmítala se v peřejích, které jí smýkaly sem a tam. Voda se hnala uvolněným řečištěm v prolomených hradbách dolů do města.

Lichtemburk skočil ze střechy na mokrý břeh, uklouzl v blátě, ale zvedl se a vrhl se mohutným skokem do vody. Proud ho hodil ke stromu. Musel to být pořádný náraz, protože chvíli setrval bez hnutí, s rukama semknutýma kolem kmene. Pak se vysoukal do větví, posunul se blíž k umdlévající dívce, zachytil její zápěstí a přitáhl ji k sobě. Zůstali tak, dokud voda neopadla.

Jeník slezl, ušel pár kroků po břehu, osychajícím v prudkém letním slunci, a zkusil hloubku. Nebylo to tak zlé. Za chvíli tu bude jen mazlavé bahno ze splavené ornice. Jezero mizelo ještě rychleji, než vzniklo. Střežil se pomyslet, co se děje pod nimi v zaplaveném městě. Pod vodou se mu ovíjela kolem nohou dlouhá stébla s vymletými klasy, když se brodil k těm dvěma.

„Taky sis mohl smotat pramici z kůlů v chatě," řekla Magdalena mrzutě svému zachránci místo poděkování. „Ten chlapec to dokázal. Jediný mužský široko daleko a čeká, až ho budou zachraňovat. A zítra mě mohl sebrat staroměstský rychtář, že jsem utopila rytíře."

„Mne to vůbec nenapadlo," přiznal se bez mučení. „A neboj se, nikdo přece neví, že jsem tady. Až doteď jsem to nevěděl sám. Kde jsem tě to už... Ne, nevzpomínám si."

„Porval ses včera v hospodě s tím pláteníkem z Rejdiště," zasmála se. „Měl jsi řádně nabráno. Už jsi ani netrefil domů. Nebo možná ano, ale říkal jsi, že doma jsi u mne. Tak jsi šel sem."

Pan Hynek se zachmuřil. „Nepamatuju si nic," prohlásil. „Tvoje vzpomínky na dnešní noc budou asi nevalné, krasotinko."

„No," usmála se, „není to tak zlé. Jenže k ránu jsi usnul jako špalek. Ani ta povodeň tě nevzbudila." S naprostým klidem ze sebe stáhla mokré šaty a rozvěsila je po větvích.

Jeník zašilhal k městu. Na hradbách už nebyla ani myš. Asi měli jiné starosti. Pana z Lichtemburka neobyčejný pohled kupodivu nevzrušil. Jak se mu paměť vracela, tvářil se čím dál tím povážlivěji.

„Budu tě muset zklamat," řekl pak. „Zapíjel jsem jen nedobrou novinu. Radši se mnou nepočítej. Tu chajdu ti zaplatím, ale dům ve městě jsem stavěl pro někoho docela jiného."

„Já vím," odsekla. „Pro tu pyšnou princeznu, co tě nechce vidět až do svatby. Blábolil jsi o tom celou noc. Škoda takového nadání, aby leželo tři roky ladem. Trefí tě nějaký Braniborec a co pak? Mládí prozahálel, řeknou ti nad rakví. Protože kvůli ní budeš sbírat další pěkné rány, jako je tahle, co? Radši se dožij svatební noci, abys jí je mohl ukazovat."

Hynek se zarazil. „Nech si to," řekl ostře. „Jako bys neznala žvásty opilců. Jenom mi posel přinesl vzkaz, že... Prostě je ještě mladá na vdávání. Sotva patnáct. A jestli jsem se vychloubal tou jizvou, je to sice ubohost, ale mám proč být na ni hrdý."

Přetáhla si usušenou košili přes hlavu. „Půjdeme, ne? Musím se podívat, co zbylo z mého domu.“

„Tomu říkáš dům?“ ušklíbl se. „Pojď se mnou. Dám ti na nový.“

Pohodila hlavou.

„Nežebrám,“ řekla pyšně a sklouzla ze stromu.

Dívali se za ní. jak se brodí blátem k tomu, co zbylo z její chatrče. „A co ty?“ obrátil se Hynek k Janovi.

„Chci do města.“ Váhavě se podíval na Hynka.

Měli by jí asi pomoci. Ale nepokoj, který ho hnal řad měsíců, byl silnější. Zvlášť teď. Dole u řeky bude boží dopuštění.

„Co je s králem?“ zeptal se pan Hynek.

„Nevím. Poslali mě pryč. Nevím, co je s matkou. Ani s otcem,“ dodal nesměle. „Pan z Dubé neměl čas mi to říci.“

„Ty jsi Jan Panošův, viď?“ Jeníka zamrazilo, protož v otázce rozeznal náznak soucitu. Ale než se mohl zeptat, popadl ho Hynek za ruku. „Půjdeme se napře podívat ke mně. Popovídáme si pak.“

Brodili se bahnem k pobořené hradbě. Pražské zvony vyzváněly na poplach. Ten na Svatém Petru jako by naříkal obzvlášť úzkostlivě. Sotva prolezli sutinami, viděli tu spoušť. Vodní příval proběhl kostelem strhl kus promáčeného zdiva a odnesl všechno co bylo uvnitř. Dolů až k řece bylo vidět jedinou hromadu trosek.

„Jak je na Menším Městě?“ vykřikl Jeník na kněze, který stál před kostelem a vytřeštěně se díval na obra zmaru.

Teď sebou trhl, jako by procitl ze sna. „Cože? Na Menším Městě?“ Křivě se usmál. „Kdo to ví, hochu. Braniboři už ráno obsadili most. Kampa je zaplavená ale tady je to horší, vidíš?“ Sehnul se, nabral hrst bahna a probíral v dlani. Rty se mu chvěly.

„Co je to?“ zeptal se Hynek při pohledu na podivnou hmotu.

„Kostel byl plný obilí od loňské sklizně,“ řekl kněz hluše. „Všechno vzala voda. Co Vltava neodnese, vyzobají leda ptáci.“ Sedl si do bláta a bezmocně se rozplakal.

Jeník, který od včerejška neměl v ústech a už předtím se řadu dní kloudně nenajedl, pocítil plnou tíhu té hrůzy. „Bude hlad,“ zašeptal Hynkovi. „Jinde pokradli Braniboři. A ta voda v polích... Bude strašný hlad.“

„Hlad?“ Hynek zakroutil hlavou. Přes bídu v zemi se nedostatek potravin ještě nijak nedotkl bohatých pánů z Lichtemburka. Ale ani on dnes ještě nejedl a po nedobrovolné koupeli mu řádně vytrávilo. Byl ochoten uznat, že otázka obživy nabývá zásadní důležitosti. Stál tady bez jediného denárku, otrhaný a bos, a jeho dům dole blíž k řece byl nejspíš v rozvalinách jako ty před nimi.

„Pojď, podíváme se, co zbylo. Stejně nemůžeš domů, přes most budou pouštět jen urozené pány. Ani já na něj dneska nevypadám.“

Prolézali sutinami a Hynkovi přes všechnu jeho lehkovážnost bylo všelijak. Dům pro Ulriku, který budoval s takovou láskou, aby se s ní mohl chodit pyšnit ke dvoru, až jednou... Ale co. Panenka bude mít nový dávno dřív, než se jí uráčí. Teprve včera se vrátil do Prahy. Celé měsíce se zotavoval ze svého hrdinského kousku, na Lipou ho přivezli skoro mrtvého, a sotva se trochu sebral, dopravili ho na otcovo krušnohorské panství, protože jedině pomezními horami se dalo cestovat v poměrném bezpečí. Posílal posly jednoho za druhým, nic. A přece to vlastně podnikl kvůli ní, aby jí ukázal, že si nezadá s jejím zázračným otcem. Správně mu měla padnout kolem krku. Místo toho v Praze čekal strohý vzkaz, že její závazek trvá a ať on dodrží dojednanou lhůtu. Snad jí měl napsat víc, než že ji chce navštívit. No dobře. Jednou se doví, jak mu křivdila. Svíravý pocit v žaludku ho přinutil obrátit myšlenky k okamžitým starostem, které nebyly o nic příjemnější. Bude se muset nějak dostat na druhý břeh. Otcovský dům na Menším Městě stál dost vysoko, aby ho voda nezasáhla. Ale do té doby...

„Zázrak!“ vyhrkl radostně a jeho obvyklá dobrá nálada se zase vrátila. Příbytek, který zbudoval pro svou lásku, stál nepoškozen mezi zříceninami. Vrata byla dokořán a v průjezdu čvachtalo pod nohama bláto, ale stál. Sklepy jsou zatopené, blesklo mu hlavou. Snad zbylo aspoň něco v kuchyni. Nemýlil se.

Vrhli se na zbytky od včerejška jako vyhladovělí vlci. Nikdo se neobjevil.

„Krysy uplavaly,“ řekl Hynek mrzutě na účet svého služebnictva. „Potopím se pro pár soudků vína, než ho zředí voda.“

Ale než došli ke sklepu, ozvala se shora nějaká rána. Závoru na vratech prve zastrčili. Někdo tam už musel být hezky dlouho.

Vydali se nahoru po úzkých schodech. V nejkrásnějším pokoji stáli dva špinaví, otrhaní chlapi a jeden z nich potěžkával v ruce stříbrný svícen.

„Polož to,“ ozval se Hynek nebezpečně bez ohledu na jasnou převahu vetřelců.

Zloděj ani nemrkl. „Stejně všechno nepobereme,“ řekl skoro přátelsky. „Nemusíme si překážet. Ber, je tu toho dost.“

„Zmiz, než vás předám rychtáři,“ odpověděl Hynek nevlídně. „Tady je všechno moje.“

Oba chlapi se teď na ně dívali s nepokrytou pohrůžkou. „Tak si to sežer!“ zavrčel ten první a mrštil svícnem po Hynkovi, který taktak uhnul. Bez sebe vzteky skočil na zloděje.

Druhý se hnal po Jeníkovi. Nikdo mě už nezmlátí. Nikdo, opakoval si zarputile a levicí vytáhl nůž. Útočník zařval bolestí a chytil se za ruku, která už nestačila dopadnout na chlapcovu hlavu.

„Výborně!“ vykřikl Hynek, který právě praštil druhým chlapem o zem a ještě mu přidal ránu těžkou dubovou židlí. Popadl zraněného a odnesl ho k oknu. „Skoč, než tě vyhodím.“

Zloděj poslechl. Okno nebylo vysoko nad hromadou trosek, které se válely všude kolem. Druhý putoval za ním stejnou cestou a Hynek se obrátil k Janovi. „Dojdi pro to děvče. Nemá kde spát a aspoň mi pomůže lovit sudy. Zapijeme to společně."

U večeře je už obsluhoval Hynkův jídlonoš. Sluhové se seběhli trochu opožděně, roztřesení strachy před pánovým hněvem, ale pan z Lichtemburka po nové koupeli v kalné vodě, odkud s Magdalenou vylovili pět nepoškozených soudků, byl kupodivu smířlivě naladěn. Ohnivé víno, kterým se řádně napojili, sotva vylezli ze zatopeného sklepa, a blízkost pěkné děvenky vykonaly své.

„Zítra si taky opatříš panské šaty," řekl jí, když vedle ní zasedli ke stolu, oba vystrojení z Hynkova bohatého šatníku jako na ples. „Takhle by tě na Ronově nepustili ani do kuchyně."

„Zítra mi pomůžeš postavit mou chajdu," odsekla mu. „Tam vystačím s tím, co mám."

„Tam bych to měl moc daleko," usmál se. „Měla jsi pravdu. Tři roky jsou strašně dlouho. Zůstaneš tady. Když budu pryč, můžeš tu dělat paní."

„A za tři roky mě vyženeš," ušklíbla se. „V panských šatech na ulici. Co najdu lepšího, když si zvyknu? Léty mi krásy nepřibude."

„Předám tě strýčkovi Raimundovi. Ten má rád takové holubičky, jako jsi ty. Oženili ho s bábou."

„Jen ať se jí drží. Na dědky nejsem zvědavá."

„Raimund je o rok mladší než já," zasmál se. „Páni z Lichtemburka ve všech generacích plodí syny až do devadesátky. Neboj se. Můžeš si ho vyzkoušet, nejsem žárlivý. Ale s cizími chlapy se mi neválej. To nemám rád."

„Ani s tímhle?" usmála se na Jeníka, který rudl a bledl pod jejím vybízivým pohledem.

„Styď se! Vždyť je to dítě. Kolik je ti?"

„Čtrnáct."

„To když mně bylo čtrnáct..." Zarazil se při vzpomínce. Zrovna takhle to říkal jí v seníku u Pohledu. Ach Ulriko, ty moje čisťounká holčičko, co sis myslela, když jsi mi ukládala ten půst? Přece víš, jaký jsem. Přece to víš. Nestojíš ani o mou věrnost.

Převrátil do sebe plný pohár a přitáhl si Magdalenu na klín. „Kdoví," řekl a políbil ji na dychtivé poddajné rty. Ze včerejší noci si nepamatoval nic. Pružné tělo, které ochotně odpovídalo jeho laskajícím rukám, slibovalo zázraky. „Třeba tě ani pak nepošlu Raimundovi. Bude mi možná někdy smutno."

Jeho pohled padl na Jeníka, který se na ně vyjeveně díval. „Ztrať se," vyzval ho vlídně. „Milenci a děti mají být touhle dobou dávno v posteli."

KRÁLOVSKÁ STÍNOHRA

Falkenštejn se zachmuřeně díval z hlásky za jezdcem v barvách olomouckého biskupa, který vyjížděl z hradu po spuštěném mostě. Brána zůstala otevřená. Za chvíli prach na obzoru zvěstuje příjezd ohlášeného návštěvníka. Měl by jí to rychle říci. Měl by. Ale jak jindy spěchával k jejím dveřím při každé příležitosti, která mohla jeho vpád omluvit před očima bdělého fraucimoru, dnes šel váhavě a skoro nerad. Uvítala ho zrádným úsměvem. Už měsíc se na něj dívala s výrazem, který ho vynášel do nebe a zároveň ho děsil. Kdykoli se objevil, ta blažená záře ji vydávala do rukou každého pozornějšího pozorovatele. A to tu byli všichni.

„Odpusť, že tě ruším, Milosti," řekl, jak nejodměřeněji dokázal, a proti své vůli opětoval ten usvědčující úsměv. Jak ještě zkrásněla, pomyslel si se zbožným nadšením. Vypadala dychtivě a mladě. Ztělesněná milost. Neznal nikoho, komu to oslovení slušelo líp. „Posel právě ohlásil příjezd opavského vévody."

Z jejího pohledu se vytratila záře. Četl v něm zděšený úlek, bezradnost a zoufalství. Ten měsíc uloupených sladkých nocí stavěl nepřekročitelnou hráz mezi ni a Přemyslova nejstaršího syna.

Záviš zbledl skoro stejně jako ona. Už lituje, blesklo mu hlavou. Teď lituje. Kdyby mohla, vymazala by ten měsíc, za jehož každičký den bych dal bez váhání život. Nebál se vévodova setkání s ní méně než ona. Nebyl svému otci jen podoben. Byl jeho vtělení. Dokud nepromluvil. Nezdědil otcova ducha ani jeho velkomyslnost. Mikuláš Opavský nepromíjel. A nechápal. Po dvou letech v uherském zajetí byl patrně ještě zahořklejší. Králův syn, který neměl zdědit trůn. Kvůli jejímu synu.

Ulrika ode dveří ještě povzbudivě mrkla na otce. Dobře věděla, že opavský vévoda k jeho přátelům nepatří.

„Na nádvoří by ho měl uvítat purkrabí," řekl, když odešla. „Ale nevěděl jsem, jestli by ti to bylo milé. Požádal jsem pana Všebora, aby mě zastoupil."

„Díky," zašeptala. Polekané oči úpěnlivě visely v jeho tváři.

„Chceš, abych zůstal s tebou?" zeptal se něžně.

„Ne. — Ne, zůstaň," hlesla, když se obrátil k odchodu. „Neměl by tě vidět. Aspoň ne hned. Ale bojím se sama."

„Kde ho chceš přijmout?"

„Tady. Schovej se do přístěnku, prosím tě."

V duchu se ušklíbl. Milenec, přistižený v úkrytu v ložnici. Jak případné. Ale neřekl nic. Políbil ustrašené oči i chvějící se rty a zůstal stát u ní s rukama ovinutýma kolem jejích ramen. Její hlava spočívala nehnutě na jeho hrudi. Zdálo se mu, že slyší poplašený útěk jejího srdce. „Jsem s tebou, moje lásko," zašeptal ještě, když chodbou zazněly kroky, a ustoupil do tmavého výklenku.

„Kníže Mikuláš, vévoda opavský."

Když se objevil ve dveřích živoucí přízrak jejího chotě, Kunhuta zapomněla na milence za svým ložem, vykřikla jako šílená a vrhla se mu do náruče. Překvapený Mikuláš ji prudce objal. Nikdy se neměli dvakrát v lásce a nečekal takové uvítání. Její slzy ho dojaly. Po dvou letech zajetí neobvykle krutého pro muže jeho postavení cítil naléhavou potřebu blízké bytosti a vděčně přijal nečekanou vroucnost.

Dobře věděl, že je jí dlužen víc než díky za neslýchané výkupné. Celý opavský důchod vyměřený Rudolfem jí tolik nevynesl. Konrád z Fulštejna, Herbortův syn, který dovezl do Uher výkupné a zpět ho doprovázel jako jeho komorník, sice kysele hovořil o povinnosti, ale tuhle povinnost, kterou vlastně neměla, bylo v jejím zájmu spíš zanedbat. Křivdil jsem jí, pomyslel si v návalu vděčné něhy. Vždycky jsem jí křivdil. Zaslepovala mě žárlivost. Ale právě otcova láska nás teď sbližuje.

Usadila ho vedle sebe. Dívala se mu zblízka do tváře a křečovitě se držela jeho ruky, nevšímajíc si zamračených tváří pánů z Fulštejna.

„Zastavil jsem se jen u tebe," řekl Mikuláš, když zodpověděl několik překotných otázek. „Chtěl jsem ti poděkovat. Nemám náladu mluvit s kýmkoli, než se trochu rozhlédnu po světě. Habsburk mě zval, abych se zastavil ve Vídni. O čem jsem si s ním měl povídat? Měl jsem mu blahopřát k vítězství? Nebo mu poděkovat, že laskavě svolil, abys mě vykoupila z uherského zajetí? Všichni se pořád dovolávají vděku. Jenom ty ses neptala, splatím-li ti to."

Fulštejnové se zachmuřili, protože narážka platila příliš zřejmě biskupovi. Kunhuta se zarděla. Dobře si uvědomovala, že její horlivost byla vyvolána spíš touhou zbavit se co nejrychleji nepohodlné sokyně.

„Nebyl jsi ani v Olomouci?" zeptala se rychle.

Pozoruhodná skromnost, s jakou odmítala i jen náznak díků, Mikuláše znovu hluboce dojala. Sklonil se k její ruce a pokryl ji polibky.

„Ty jediná jsi zachovala věrnost jeho památce," zašeptal. „Bruno je přítelem pana Miloty z Dědic. Snad jsem nevděčník, udělal pro mne mnoho. Ale nemohu na

to zapomenout. Habsburkův správce severní Moravy! On, nejbližší přítel mého otce.“

„Nesuď ukvapeně,“ řekla Kunhuta tiše. „Jsme poraženi. Umíráme. Odmítla jsem s panem Milotou vůbec mluvit loni v Jihlavě a za půl roku patřil k těm, kdo pro mne zřizovali hradecký dvůr. Biskup slouží římskému králi, ano. Ale Rudolf zvítězil v bitvě a po ní se zachoval ušlechtile. Až poznáš tvář přátel, jako je Ota Braniborský, pokorně se skloníš před velkomyslným nepřítelem.“

Mikuláš, jehož Fulštejnové přesvědčovali celou cestu o nespravedlivé zášti královny k moudrému politikovi v Olomouci, se na ni provinile podíval.

„Jsi podivuhodná. Vynasnažím se, aspoň kvůli tobě... Máš asi pravdu. Ti, kteří nepadli, mají povinnost žít dál. Všechno je jiné, ano. Všechno. Pošlu k Rudolfovi posla s omluvou. A Bruna příležitostně také navštívím. Jenže si počkám, až tam aspoň nebude ten Vítkovec. Prý se jezdí dívat, jestli už Bruno neumřel. Má závazný příslib kapituly, že ho zvolí po biskupově smrti. A Bruno o tom ví. Neslýchané.“

„Ten Vítkovec“ byl Dětřich z Hradce, Závišův příbuzný a bratr mocného pana Oldřicha z Hradce. Chorý biskup se jistě zajímal o otázku svého nástupce, ale Kunhuta pochybovala, že byl nadšen volbou kapituly. Dětřichovu kandidaturu chránila jen kázeň, s níž byl Bruno zvyklý přijímat církevní řády. Tentokrát, jak se dalo očekávat, Herbort z Fulštejna už nemlčel.

„I ve smířlivosti vůči Vítkovcům si Jejich Milosti v ničem nezadají,“ řekl jízlivě. „Také česká královna ukázněně přijala nevyhnutelné. A jistě stejně tak proti svým nejlepším citům, jako Jeho Milost pana Dětřicha.“

Boj? Dobrá. Kunhutě se najednou vrátila sebevláda, kterou kdysi oslňovala po boku svého chotě. Obrátila se k Mikulášovi, pohlédla mu zpříma do očí a bez nejmenšího záchvěvu v hlase řekla:

„Ano. Purkrabím v Hradci je pan z Falkenštejna. Byla bych ráda, kdybyste se smířili. Dnes není doba na to, abychom se požírali mezi sebou. V Jihlavě se veřejně zřekl Habsburka a přísahal věrnost Václavovi. S nasazením vlastního života zahubil Jana z Kozích Luk, jestli ti to jméno něco říká. A krvavě lituje té vzpoury. Jestli jsi zdědil i srdce svého otce, Mikuláši, jako nosíš jeho tvář, přijmeš jeho ruku bez zášti. Nezapírám, že i mně je velkou oporou. Stěží bys byl dnes tady, nebýt jeho. Sama bych to nikdy nedokázala.“

Mikuláš, zahnaný do kouta připomínkou svého závazku, chvíli mlčel a snažil se to srovnat v hlavě. Ten Falkenštejn. Ten, o kterém už od otcova sňatku kolovaly mezi hradním služebnictvem špinavé historky. A o ní. Jenže v posledních letech ho nenáviděla snad ještě víc než on sám. Zastala se přece i Rudolfa, Miloty z Dědic a Bruna. Měl snad proto usoudit, že všichni jsou její milenci?

Znovu si uvědomil nezvratnou skutečnost. Falkenštejnovo rozsáhlé prúdnické panství sousedilo s Opavskem, které jí bylo vlastně přiřčeno Rudolfem. Nic

nemohlo být pro ně nepříhodnější než návrat opavského vévody. Naopak. V jejich nejvlastnějším zájmu bylo, aby v zajetí shnil nadosmrti. Jestli byli vinni.

Ne, nebyli. Znovu si vzpomněl na její bouřlivé přivítání, na její slzy, na lásku, která na něj zazářila z jejích očí. Na svou naprostou opuštěnost. Na potřebu přátelství právě s touto ženou, která milovala jeho otce tak nepochybně a věrně. O braniborském řádění nevěděl víc, než že ona musela utéci sem a že Ota násilím věznil jeho bratra, ale to stačilo. Bylo třeba připoutat k sobě ty nejmocnější v zemi a včas se s nimi spojit proti markraběti. Byl v Čechách velmož mocnější než Záviš z Falkenštejna?

„Máš asi pravdu," řekl unaveně. „Nemohu ti slíbit, že padnu panu z Falkenštejna do náruče. Na to jsou mé vzpomínky ještě příliš hořké. Ale uznávám, že na Moravském poli nestál v řadách našich nepřátel a dokonce byl ochoten bít se po našem boku, což mnozí nejvěrnější neučinili. Skláním se před tvou moudrostí. Pokusím se být hoden velkého jména svého otce."

Ve dveřích se objevila Ulrika. „Hostina je připravena, Milosti."

Královna vstala. „Ano, díky," řekla a přijala vévodovo rámě. „Dej zavolat pana purkrabího, dítě."

Ulrika se hluboce uklonila, když ji míjeli, částečně i proto, aby skryla úžas. Kde byl? Zůstal tu přece až do vévodova příchodu. Nemýlila se. Když zavřela dveře za posledním odcházejícím, Záviš vystoupil z úkrytu bledý jako stěna, až se ho polekala.

„Co je ti?" vykřikla. „Co se stalo?"

„Vrhla se mu do náruče jako nepříčetná," zamumlal náměsíčně.

„Ano, je prý velice podobný mrtvému králi," řekla Ulrika soucitně, netušíc, jakou ránu rozdírá. „Je krasavec, určitě. Myslím, že přijdeš o část svých ctitelek, zůstane-li tu déle."

Věrnost fraucimoru Závišovi na srdci neležela. Měl horší starosti. „Může se tu usadit," vydechl. Tahle možnost ho dosud nenapadla a otvírala ty nejhrůznější výhledy. „Ona se tváří, jako by se od něho vůbec nehodlala odloučit."

„Snad mu neslíbila, že tě vyžene?" vykřikla Ulrika výhrůžně. Při vší úctě ke královně... Přes tu mužnou, zajímavou tvář na ni Mikuláš dělal dojem nadutého panáka. Měl by mu líbat ruce, pomyslela si zlostně. Bez něho by seděl ještě v díře někde na Dunaji. A co, žádné neštěstí. Byli jsme bez nich i dřív. Ona se přece nedokáže postarat ani o sebe. Za měsíc je bez něho na mizině.

„Mluvili o tobě?" zeptala se, když neodpovídal.

Vzpamatoval se. „Ano, ano, to je v pořádku," vyhrkl rychle. „Pojď. Nesmím nechat čekat tak vzácnou společnost."

V hodovní síni se mlčky uklonil před vévodou a zaujal u stolu místo, které mu podle hodnosti náleželo. Tam, kde sedával vedle ní, se teď naparoval Mikuláš a z druhé strany jako obvykle její dcera. Ani dnes nepromluvila slůvko, jen

zvědavýma očima rejdila sem a tam. Záviš měl nepříjemný pocit, že tahle jedenáctiletá dívenka ví až moc dobře, co se v noci odehrává v matčině ložnici.

Královna se na něj ani nepodívala. Visela pohledem v Mikulášově tváři. Vévoda byl očividně naměkko. Snad proto opětoval jeho pozdrav dokonce s úsměvem. Ulričina výtečná kuchyně ještě nemálo přispěla k dobré náladě vyhladovělého vězně. Lahůdkami ho cestou nekrmili. Nikdo už, zdá se, neměl z čeho.

„Kde je Václav?“ zeptal se Mikuláš po skončené hostině. V pocitu blaženého nasycení byl schopen projevit i upřímnou účast s osudem bratra, který měl zasednout na jeho vytoužený trůn.

„Ve Špandavě,“ řekla Kunhuta a zachmuřila se. „Požádala jsem římského krále, aby zasáhl. Chce odejmout Otovi poručenství. Nevydá-li ho ani pak, bude se zodpovídat před říšským soudem.“

„Na tom se nikdy nedohodnou,“ vložil se Falkenštejn prvně do rozhovoru. Tenhle krok podnikla bez jeho vědomí a proti jeho radě. Její prosby k Rudolfovi Habsburskému mu šly zvlášť proti srsti zejména od té doby, co se dověděl o milostném rozkochání římského krále pro českou královnu. „Rudolf by musel Otu porazit vojensky a říšská knížata ho tentokrát podporovat nebudou. Pořád ještě se až moc bojí, že by České království mohlo být příliš silné.“

Mikuláš na něj přes stůl zamžoural mírně zakalenýma očima. I když Falkenštejnova slova vyjadřovala dost přesně jeho úvahy, nehodlal trpět jeho naparování. „Máti ví, co dělá,“ řekl s hranou vlídností. „Nechápu dost dobře, pane z Falkenštejna, proč se právě ty stavíš proti římskému králi. Myslel jsem, že jste přátelé.“

„Nestavím se proti němu,“ odsekl Záviš. Zachytil Kunhutin překvapený a mírně káravý pohled a zatvrdil se. „Jen varuji před marnou nadějí. Skutečnost pak bývá ještě o mnoho bolestnější. Dohodnou se kdesi v neurčitu jako přede dvěma lety. Markrabí mu bude přísahat, že učiní opatření k nápravě, ale neřekne jaká, a nikdo je nebude sledovat. Po všem řinčení zbraní a po všech slibech se loni odvážil unést krále a prošlo mu to. Ale kdybychom my zasáhli ozbrojenou mocí, začne křičet, že je to vzpoura, a všichni liknavci v říši mu horlivě přispěchají na pomoc. S celým slavným římským králem v čele. I tak by to možná bylo lepší. Jenže Ota má své přívržence i v Čechách. Vynáší to. Smějí krást s Branibory. Bili bychom se mezi sebou a Ota by se smál. Nehlídaná kořist by mu padla do klína ještě snadněji. Takhle aspoň občas vyjíždíme na ty nejdrzejší. Nejeden braniborský zloděj kradl v České zemi naposledy.“

„V okolí Hradce jsou Braniboři?“ zeptal se Mikuláš medově. „To jsem nevěděl.“

Pan z Falkenštejna se útrpně usmál. „Nebýval jsem vždycky v Hradci,“ řekl shovívavě. „A i teď občas vyjíždím. Nejen na lov.“

Kunhuta ho nepovzbudila ani úsměvem. Zamračeně se odmlčel, zatímco ona dál líbezně švitořila s „nejdražším Mikulášem“.

Večer ji k jejím dveřím doprovázel vévoda. Dala ho ubytovat hned vedle sebe v komůrce po Alžbětě. Na obvyklou noční návštěvu nebylo ani pomyšlení. Záviš se převaloval v dusné srpnové noci sem a tam a ke všem bědám se do jeho vědomí vkrádaly nesmyslné urážlivé představy. On a ona. Spolu. Tam, na témže loži. Nebyl přece její syn. Kdysi se domníval, že žárlí na vévodu z Alby. Co to bylo proti tomu, co zakoušel teď, kdy za ním leželo třicet prchavých nocí v jejím objetí!

Uplynuly tři dny, kdy se nemluvilo o odchodu. S každou odcházející hodinou v Závišovi klesalo srdce. Ano, Hradec byl nepochybně středem vévodství. I když se i Opava hodila za knížecí sídlo. V duchu si lál, že měšťany tak popudil proti vévodovi. Mohl by snadno shledat, že pobyt u krásné macechy je příjemnější.

Třetí bezesnou noc už nevydržel. Po půlnoci vyburcoval pacholka, dal si osedlat koně a honil se jako běs v noci po polích a ještě dlouho za světla projížděl hradecké lesy. Když se vrátil, vévoda na nádvoří udílel rozkazy k odjezdu. V Závišovi poskočilo srdce. Už prudká jízda mu trochu spravila náladu a teď byl ochoten objímat celý svět. Přistoupil k Mikulášovi se zářícíma očima.

„Odpusť, Milosti,“ řekl, „zanedbal jsem své povinnosti. Vypravit hosty je věc purkrabího. Ujmu se toho okamžitě, když dovolíš.“

Mikuláš na něj spiklenecky zamrkal. Domníval se, že chápe. „Hledal jsem tě po půlnoci, když jsem odcházel od královny,“ usmál se skoro přátelsky. „Sluha mi řekl, že jsi právě odjel. Uvědomil jsem si... Je mi pětadvacet a byl jsem dva roky v zajetí, jestli rozumíš. Matčin fraucimor je jistě roztomilý, ale ani já nechci vyvolávat zbytečné mrzutosti právě u jejího dvora. Konrád už odjel do Opavy, aby zařídil uvítání. Měšťanům snad ještě něco zbylo po poslední berni. Jistě aspoň dcery.“

Tam budeš obzvlášť vítán, pomyslel si Záviš uštěpačně, ale s upřímnou horlivostí se ujal příprav. Jeho nadšení netrvalo dlouho. Kunhuta Mikuláše vyprovázela až k bráně, roníc nepředstírané slzy.

„Vrať se,“ vzlykala srdceryvně. „Prosím tě, vrať se brzy! Co nejdříve!“

Vyšla ještě na hlásku, aby se mohla za ním dívat co nejdéle, a pak odešla uprostřed svého štěbetajícího fraucirnoru. Marně se pokoušel zastihnout ji aspoň chviličku o samotě. Ani tuto noc nespal, zmítán nejčernějšími obavami. Až příliš zřetelně mu dávala najevo, že by nebyl vítán.

Ale druhý den ráno pro něj poslala a přivítala ho přepadlá a bledá s uplakanýma očima. „Budeš už všechny své noci trávit kdesi, kam já nemám přístup?“ zeptala se s výčitkou, sotva osaměli.

Zíral na ni s úžasem. Vévoda nemlčel o jeho nočním výletu, to se dalo čekat. Ale nikdy by se nenadál, že po těch třech dnech se ona bude tvářit, jako by mezi ně nikdy nevkročilo nic jiného než jeho domnělá nevěra.

„Nedala jsi mi nejmenší pokyn," zakoktal zmateně. „Ani jednou, po celý den. Nemohl jsem tušit..."

„Dřív jsi nepotřeboval žádný pokyn," řekla uraženě. „Nepřišel jsi. Po těch třech strašných nocích jsi mě nechal samotnou."

Objal ji na vrcholu blaha bez ohledu na to, že byl bílý den a každou chvíli mohl někdo přijít. Přesvědčivý důkaz lásky vrátil zase barvu do jejích tváří a mír jeho srdci.

„Miluju tě k zbláznění!" Líbal ji do vlasů, zatímco znovu spěšně zapínal její šaty. „Když tě objímám, jsem ochoten uvěřit, že i starého Rudolfa jsi okouzlila natolik, aby kvůli tobě zapomněl na habsburskou opatrnost."

„Co tím myslíš?" zeptala se nevinně.

„Jenom to, že lidé velice pozorně sledují skutky králů," usmál se. „V Jihlavě jako jinde. Vetřel se do tvých nosítek po svatební hostině. Druhý den se po městě nemluvilo o ničem jiném než o polibku, který se na tobě pokoušel vyloudit."

„Proto ses ho zřekl?" zeptala se škádlivě.

„Jenom proto," zalhal si s úsměvem. „Nejjasnější paní Kunhuto, královno česká, mnohými ctnostmi ozdobená."

Citát z Rudolfova dopisu ji rozveselil. „Věříš tedy také, že mi vyhoví?" zasmála se.

Zvážněl. „Ne," řekl. „Nevyhoví ti, protože je vychytralý a vysušený. Nestojí za nic, když ho nezaléváš svými úsměvy. Jenom já jsem ten blázen, který je pro tebe ochoten ke všemu i na dálku. On je malý shánčlivý provinční hrabě a jeho první snaha je získat bohaté úděly pro svou rodinu. Snadno se dá odvrátit od každého nepohodlí, které by jeho život učinilo zbytečně složitým a jeho pokladnu ještě prázdnější, než je. Neudělá nic, uvidíš."

První výhra byla její. V příštím dopise jí římský král oznamoval, že proti Otovi zakročí ozbrojenou mocí. Skutečně shromáždil vojsko u Brna a ještě v září překročil moravskou hranici. Ota se nelekl. To už tu jednou bylo. Sebral své hrdlořezy a vytrhl mu vstříc. Dva měsíce se strašili, zatímco Rudolf vydával k českým městům manifesty, v nichž se dovolával práv české královny a jejích dětí. Bylo už dost jasné, že se k boji nechystá.

Kunhuta v Hradci se rozzuřila, když ji zastihla zpráva o výsledcích vyjednávání.

„Kramáři!" rozkřikla se rozhořčeně. „Českou královnu má uspokojit žebrácká almužna! Že se nedotkne mých věnných měst! Skutečně velká oběť, když už je ožebračil. Ten starý panák si asi myslí, že bych mu za to měla padnout kolem krku. Znovu mu potvrdil pětileté poručnictví. Ještě tři roky smí věznit mého syna s laskavým svolením římského krále!"

Záviš mlčel. Mohl jí připomenout, že právě tohle jí před několika měsíci prorokoval, ale nechtěl ji zbytečně rozlítostnit. Obrátila k němu uslzené oči. „A zrovna Ludvík Falcký měl nestranně rozhodnout tu při! Tvůj úhlavní nepřítel!“

Záviš ztuhl. Nečekaně ho zasáhla na nejcitlivějším místě. „Na koho myslíš, když mě objímáš?“ zeptal se hořce. „Nikdy jsme si s falckrabětem nevstoupili do cesty. Byl nepřítelem českého krále. Mým ne.“

Podívala se na něj velkýma očima, jako by nechápala, o čem mluví. Pomsta mrtvého. Bezděky si vzpomněl na ztuhlou ruku, která se sevřela kolem jílce jeho meče, když přijímala jeho přísahu. Můj osud, který jsem si zvolil sám. On vstupuje do našich nocí jako můj nejhrůznější sok. Čím horoucněji ji objímám, čím uchváceněji vzdychá v mé náruči, tím víc se oddává tomu druhému. Jsem jenom nástrojem jeho mrtvé touhy a její živoucí dychtivosti.

Kunhutiny city byly mnohem prostší, než se domníval. Řadu měsíců zoufale bojovala s propukající vášní, která před ní otvírala pekelnou propast hříchu, plnou kalu a špíny. Marně přivolávala na pomoc svou čistou lásku. Nikdy nebyla čistá. Od první chvíle ji nerozlučně provázela vášeň promilovaných nocí.

Svého chotě viděla prvně den před svatbou. První slova, která spolu promluvili, předcházelo jeho objetí. Neznala plaché city zamilovaných dívenek. Z dítěte se stala ženou v jediném dnu svého života. Láska a rozkoš patřily k sobě stejně, jako patřily k životu. Ten, kterého volala do svých snů, se do nich vracel jako milenec. Modlitba, vzpomínka, žádná duchovní svátost jí nemohly nahradit živý dotyk jeho rukou. Jeho polibky. Krutou rozkoš odevzdání. Třásla se touhou v osamělých nocích a on byl čím dál tím mrtvější.

Ten druhý byl živý. Od chvíle, kdy se začal vkrádat do jejího srdce, objevovala se nad jejím ložem v horečnatých snech i jeho tvář. Když ji objal skutečně, bylo všechno najednou prosté a jasné. Ten, k němuž se od věků vzpínala její touha, nosil tvář Záviše z Falkenštejna, tvář která vítězně prolínala do té druhé, ztracené v nekonečnu. Její láska, její duše, její vášeň, ona celá patřily tomu živému. Její vzpomínky mnohdy splývaly jako před chvílí, ale nedovedla pochopit, jak by mu tím mohla ukřivdit.

„Promiň, přerekla jsem se,“ usmála se. „Ludvíka Falckého počítám mezi své nepřátele. Nemůže být tedy přítelem ani tomu, koho miluju.“

Přitáhla jeho ruku k svému srdci a zůstali tiše sedět, opojeni svou blízkostí. Blíží se večer. Dnes půjdu brzy spát, pomyslela si se zachvěním. Může být láska hřích? Může být hřích ta blažená touha? Ach biskupové, zlovolní starci s posvěcenýma rukama, které se neštítí špinavé chamtivosti, vy nás chcete odsuzovat? Vy nás?

„Pražský biskup se smířil s markrabětem a přísahal mu poslušnost, ušetří-li jeho statky,“ řekla hořce. „Jako by nevěděl, že Václava drží násilím. Papež mu snad žehná, ale nebe ho prokleje.“

Nebesa kupodivu s milostí shlédla na hříšnici a naplnila skutkem její slova, i když tytéž rty oplácely horoucí polibky muže, který jí nebyl přisouzen církevním požehnáním. Mírná a tichá noc shlížela oknem hradecké ložnice na nejblaženější objetí zavržených milenců.

Tutéž noc nad Prahou, která slavila smíření se svým vrahem, provázela vichřice, která kácela hradní věže nad hlavami braniborských stráží a výsměšně zasáhla dům samotného biskupa. Svatý muž se ustrašeně modlil. Nebesa zkoušela jeho pokoru. Ale mnozí. jejichž příbytky strhla bouře, se dívali nevraživě k jeho domu a v duchu se ptali, jestli svým posvěcením braniborské moci nepřivolal boží trest i na nevinné.

DNY BLUDNÝCH NADĚJÍ

Hradec Opavský. Líbezný májový den zlatil hladinu bystré říčky. Hynek z Lichtemburka zastavil koně. Obrázek míru. Působilo skoro nepatřičně, že sem přijížděli ozbrojeni po zuby. A přece i v samém okolí Olomouce se dvakrát museli bránit loupežnému přepadení. O krvavých šarvátkách s Branibory po celou cestu k českým hranicím ani nemluvě. Tady na Moravě aspoň viděl vzcházet ubohoučké obilí. V Čechách lidé snad ani nesili. Jen tu a tam. Stejně skoro všechno zašlo. Co ušetřila nemilostivá příroda, podupali koně loupeživých tlup. Před rokem se ještě nezajímal o plnost klasů, které ho živily. Dnes si připadal starší o sto let. I jeho soukromé bolesti jako by ustoupily do pozadí. Nebyl čas přemýšlet o složitostech lásky ani vyhledávat krkolomná dobrodružství. Ještě že měl Magdalenu se štědrou náručí, bez nároků, vždycky připravenou vzdychat soucitem nad ranami, které občas utržil v divokých bitkách, nebo rozkoší v jeho náruči. Snad ho dokonce milovala, i když bez námitek přijímala také Raimunda, který nalezl neobyčejné zalíbení v návštěvách synovcova pražského domu. Ale vždycky se smíchem odmítala nabídky, aby se přestěhovala k němu.

„Až za tři roky," říkávala a úkosem pokukovala na svého pána. „Počkej si, až se Hynek ožení."

Hynek se při těch řečech shovívavě usmíval. Sňatek v daleké budoucnosti ho už tolik neznepokojoval. Ulričin obrázek visel poklidně na oltáři jeho snů. Několikrát se přistihl při myšlence, že jeho choť bude nejspíš bydlet na Ronově a v pražském domě nebude hospodyně na škodu. S Magdalenou žil vlastně spořádaněji než kdy dřív. I pro ženatého to bude vhodnější než příležitostné skandály. Znal se. Sám v Praze na řadu týdnů by se jim nevyhnul.

Teď stál před Hradcem a díval se vzhůru se smíšenými pocity. Před rokem by s nadšením uvítal záminku, která ho mohla přivést do blízkosti milované. Dnes ho jeho poslání uvádělo do rozpaků. Vypršela sotva polovina vyžádané lhůty. Ať si holčička nemyslí, že se jí chce vnucovat. Ještě cítil urážku loňského strohého odmítnutí. Navíc choval oprávněné obavy, že ho pohled na to rozmarné dítě znovu

připraví o pracně získaný klid. Ze všeho nejmíň toužil zadat si ještě jednou v jejích očích trapnou nedočkavostí. Pro jistotu vyslal napřed posla, aby oznámil panu z Falkenštejna, že Hynek Krušina z Lichtemburka přijíždí výhradně za ním s poselstvím od pana z Dubé.

K jeho překvapení mu Falkenštejn vyjel v ústrety osobně. „Nemáš-li námitek, pohovoříme si radši venku. Je krásně," řekl, když se uvítali. „V Hradci je poselstvo římského krále. Dej rozbít tábor na louce, podhradí je plné. Ráčil zavítat i vévoda opavský."

„Rozmyslíš-li se včas, mohu odjet ještě před večerem," odpověděl Hynek odměřeně. Nechtějí ho pustit ani dovnitř? Dobře. „Spěchám."

Záviš se usmál. „Doufám, že ne natolik, abys odmítl královnino pozvání k večerní hostině. Dychtivě čeká na zprávy z Prahy."

Hynek věděl, proč ho neposlali za ní. „Nebude potěšena," řekl váhavě. „Nevím. Byl bych rád, kdybys poradil i mně osobně, pane. Jen proto jsem přijal poslání, které, přiznám se ti, je pro mne poněkud trapné tím, že mě přivádí právě sem."

Falkenštejn se na něj zpytavě zadíval. „Ještě se hněváš?" zeptal se mírně.

Hynek trhl rameny. „Nemám proč. Dostalo se mi přece potvrzení tvého slibu od samotné panny Ulriky. Měl bych si toho vážit. Ale přijel jsem za tebou. Nechci se setkat s ní."

„Tomu se asi nevyhnete," řekl Záviš s úsměvem. „Ostatně, kdo ví. Ulrika za ten rok dospěla. Třeba změní názor, až tě uvidí."

„Nečekám na to. Měl bys mě raději vyslechnout, pane."

Sesedli ve stínu košatých stromů na dohled tvrze. Hynek si všiml, že Falkenštejnův pohled co chvíli zalétá k hradbám. Slavný velmož nebyl zdaleka tak klidný, jak se pokoušel tvářit. Naslouchal roztržitě. Hynek měl pocit, že ho chvílemi nevnímá, ale v tom se mýlil.

„Tak pražský biskup svolává sněm českého panstva," pronesl po chvíli ticha, když se mladý rytíř odmlčel. „Posílá mi snad po tobě pozvání?"

„Ne. Ale všichni si myslíme, že bys tam měl být ty především."

„Kdo všichni? Pan Purkart z Janovic? Jan z Michalovic? Sezema z Krašova?"

„Znáš dobře své nepřátele," usmál se Hynek. „I když jsi nejmenoval všechny. Ne, biskupa uvedeš do rozpaků, objevíš-li se. Ale jednotný postup je jediná záchrana. Nevíš, co se děje v Čechách."

„Vím to. Ale nedovedu si dost dobře představit společný postup s určitými pány. Jsem královnin purkrabí. Nemýlím-li se, chce biskup jednat na vlastní pěst. Ne, Hynku. Jde-li o to, postavit vojsko proti markraběti, počítejte s panem z Falkenštejna a s každým mužem z jeho panství, který unese meč. Ale nepůjdu nikam, kde mu zbabělci budou přísahat poslušnost a žebrat."

„Pokládáš pana z Dubé za zbabělce?" naježil se Hynek a zbledl. Urážka se dotýkala i jeho.

„Ani jeho, ani tebe. A ani žádného z pánů z Lichtemburka nebo z Růže. Ale uvidíš, že to tak dopadne, má-li v tom prsty biskup.“

„Jde o krále!“ vykřikl Hynek. „Markrabí ho musí vydat!“

„Matce?“ ušklíbl se Záviš. „Jsem pro. Ten požadavek budu podporovat. Biskup zmůže u markraběte jistě víc než loni římský král.“

Hynek sklopil hlavu. „Římský král nezvonil stříbrem, jenom zbraněmi. A i těch měl poskrovnu.“

„Museli byste nabídnout víc, než vynesou důchody celé České země za příští tři roky, aby se mu to vyplatilo,“ řekl Záviš věcně. „A i pak... Poslyš, mladý příteli, vím, oč jde. Král má být postaven pod dohled biskupa a jeho přátel. Já stojím za královnou a cokoli podniknete, bude proti ní. Přesto jsem ochoten přispět na záchranu jejího syna podle svých možností, i když jsem si jist, že ho markrabí nevydá. Vyřiď to tak panu z Dubé a všem mým přátelům. Oni ať se zachovají podle svého svědomí.“ Vstal. „Pošlu pro tebe.“

„Vyrušil jsem tě?“ zeptal se Hynek.

„Chraň bůh. Nejsem přítelem římského krále jako opavský vévoda. Jenom jsem překážel.“

Přátelsky pokynul Hynkovi a odcválal k hradu. V bráně se setkal s hrabětem z Pfannenbergu. Odměřeně se pozdravili, když se míjeli. Ke královně vešel bez ohlášení, přestože byl u ní Mikuláš.

„Nevím, co bych ti poradil,“ slyšel už za dveřmi rozčilený hlas opavského vévody. „Je jistě strašné, že to říkám právě já, ale není prozřetelné odmítat takovou nabídku bez uvážení.“

„Jakou nabídku?“ zeptala se Kunhuta chladně. „Nevím, o čem mluvíš. Nejsem dobrodružka, která vymetá královské dvory“

„O nic takového přece nejde,“ zvolal rozhořčeně.

„Nebuď směšný, Mikuláši,“ odbyla ho. „Chceš dělat kuplíře vdově po vlastním otci?“

Vévoda, který měřil místnost velkými kroky, se prudce obrátil a spatřil Falkenštejna stojícího ve dveřích. „Tvůj purkrabí,“ řekl jízlivě, „tě jistě pochválí za tvé rozhodnutí.“

„Ještě jsem ho neučinila,“ odpověděla tiše, klopíc oči. „Závaznou odpověď dostane hrabě až zítra.“

Mikuláš se ovládl. Sklonil se k její ruce a něžně ji políbil. „Odvahu, máti,“ zašeptal. „Odhodláš-li se přinést tu oběť, zabiju každého, kdo by se odvážil tě soudit.“

Vyšel ven kolem Falkenštejna, který se díval na Kunhutu s pocitem, že se řítí nebesa. Smrt královny Anny před měsícem uvolnila ruku římského krále. Bylo až příliš jasné, o čem je řeč. Mlčky poklekl a složil jí hlavu do klína, sotva osaměli.

„Rudolf příští měsíc opouští nadobro alpské země a hodlá se usadit na západním pomezí," řekla nezávazně s rukou v jeho vlasech.

„Nabízí ti sňatek?" zeptal se přiškrceně.

„Ne. Jen má starost o moje bezpečí, když mi nebude nablízku. Nabízí mi, abych ho doprovázela k Rýnu, zatím prý jako jeho nejdražší host. S vkusnou připomínkou, že na papežskou dispens, kterou bude potřebovat k příštímu sňatku, se čekává celé měsíce. Mikuláš se domnívá, že tím naráží na dvojité manželství našich dětí, které z nás dělá blízké příbuzné."

„Co se domníváš ty?"

„Nic," zasmála se. „Je prozřetelnější se tvářit, že nerozumím."

„Je to svůdná nabídka."

„Ano," řekla vážně. „Mohla bych mít u sebe Václava. Slíbil mi to. A tentokrát bych ho přiměla, aby svůj slib dodržel." Mlčel. „Co si o tom myslíš?" zeptala se tiše.

Zvedl odhodlaně hlavu. „Tvůj syn je jediný dědic Českého království. Jeho chotí je Guta Habsburská a její bratr je ženat s tvou dcerou. Habsburkové stojí po něm nejblíž českému trůnu. Ota je špinavec a bezectný chlap, který ho chová v poloviční bídě. Ale jsem si jist, že mu neukládá o život."

Usmála se. „Jsem ráda, že to říkáš i ty. Vypočítavec, jako je Rudolf Habsburský, se nedává vést jen svými city."

„Snad se mýlím," řekl chmurně. „Neposlouchej mě. Příliš tě miluju a toužím, abys zůstala. Ale jsem jenom tvůj otrok a ty královna. Chceš-li přijmout, nesmím tě zrazovat."

Její tvář byla slavnostní a vážná, když promluvila se září v očích: „Už nemohu, i kdybych chtěla. Čekám tvé dítě, Záviši."

Blesk z modrého nebe. V horoucích milostných nocích ani ve dnech, které je spojovaly duhovými mosty, mu kupodivu ani jednou nepřišla tahle nejšílenější myšlenka. „Kunhuto," zašeptal jen v zajetí těch zářících očí. „Kunhuto!"

Šramot v pootevřených dveřích je zastihl nepřipravené. Královna jen malinko pootočila hlavu. Záviš se ani nepohnul, neschopen spustit paže, které ji objímaly. „Milosti," promluvila za ním Ulrika suchým hláskem, „přišla jsem tě ustrojit k hostině."

Po celou večeři nespustila oči z provinilé dvojice. Otec, na kterém bylo znát hluboké rozechvění, se jejímu pohledu vyhýbal. Královna byla naprosto klidná.

Připlula ke stolu po boku pana z Lichtemburka, kterému předtím poskytla dlouhé slyšení. Seděl po její druhé straně, a kdykoli se setkal s Ulričinýma očima, snažil se tvářit povzneseně. Opavský vévoda odjel už odpoledne a k všeobecnému podivu v hodovní síni chyběl i posel římského krále. Hostina byla ovšem daleko méně skvělá, než bývalo zvykem. Všeobecný nedostatek už doléhal i do hradecké kuchyně, ale to jistě nebyl důvod nechat významného říšského hraběte před hradbami.

Kunhuto. Ještě slyšela jeho hlas. Ano, to bylo to podivné slovo, kterému tehdy nerozuměla, když ho po budějovické bitvě šeptal v horečce blouznícími rty. Kunhuto. Jméno české královny. Jméno, které chtěl, aby nosila i jeho dcera. Už tenkrát... Jak jsem mohla být tak hloupá, pomyslela si hořce a násilím potlačila slzy, které se jí draly do očí. Všechny tajuplné narážky, které vyslechla na Krumlově i tady z úst uherské abatyše, dostávaly náhle smysl. Krutě žárlila na tu krásnou paní, která si ho s takovou samozřejmostí přisvojila. Jejich nejhlubší tajemství znala zatím jen ona. Ale až se to rozkřikne, oč teprve stoupne v závistivých očích cena pana z Falkenštejna! I její ovšem. Houf ctitelů, o které teď neměla nouzi, jistě ještě zhoustne navzdory jejímu zasnoubení. Pan z Lichtemburka ztratí ten nadutý výraz a bude se klepat strachy, aby mu tak znamenitou partii nikdo nepřebral.

Proč jsem se nenarodila v domě sedláka! pomyslela si bolestně. Chlapce z vesnice by možná zajímalo, jaká jsem já doopravdy. Ten hoch tenkrát se i na mne díval upřímně, jako by mezi námi nestála přehrada mého rodu. Utéci? Kam? Vzpomněla si na zmítající se zohavené tělo a na neznámou dívku, surově zneužitou v nízké světnici. Proťaté hrdlo krumlovského dědice se jí najednou převtělilo v projev nejčistší spravedlnosti. Koho jsem to milovala! Ne, není láska. To si jen namlouváme. Všichni se bezohledně ženou za svým, ať už je to moc, peníze nebo nejhnusnější chtíč. Můj obdivovaný otec je milencem české královny. Věří snad on sám tomu, že to je láska, která ho její ložnicí vede k trůnu?

„Co je ti? Jsi bledá jako smrt," zašeptal vedle ní Vok z Kravař, který patřil k jejím nejvěrnějším ctitelům, přes okázalou nepřízeň své sestry. Svatava už s ní rok neztratila slovo po kratičké hádce, kdy ji úplně nečekaně obvinila z nestydatého pokrytectví. Teď jí to bylo jasné. Všichni to dávno věděli. A přece odjížděl do Prúdniku s Alžbětou i s Obieskou a kdoví s kým ještě.

S přemáháním se usmála na pana Voka a zachytila Hynkův podmračený pohled. Ovšem. Dva roky před svatbou mě už pokládá za svůj majetek. Kdoví s kým se válí on. Jistě jen nevzdychá touhou.

Ještě že se prve ovládla, když s královnou osaměly. Po kratičkých rozpacích Kunhuta usoudila, že Závišova dcera stejně jako ostatní dávno ví o té nepochybné skutečnosti. Jak může tak nestydatě stavět na odiv svou hanbu! Truchlící vdova. Ovšem. Stýskalo se jí v prázdné posteli. Proto ty ohledy, že bych se nevyspala.

Královna se zvedla a zakývala na Ulriku. „Připravila jsem tě o společnost tvého snoubence," řekla s úsměvem. „Můžete si to teď vynahradit. Buď hostitelkou, moje milá. Já už jsem unavena."

Odcházela, vyzývavě zavěšena v rámě pana z Falkenštejna, který ji doprovázel. A už se nevrátil.

Ulričini sousedé u stolu prve zdvojovali lichotivé pozornosti, jako by je její neobvyklá nemluvnost povzbuzovala. Byli zvyklí na uštěpačné odpovědi a sladká unylost, kterou byla obletovaná dívka dnes obestřena, v nich vyvolávala ty nejsmělejší naděje.

Jenom Hynka neoklamala. „Myšlenkami jsi bůhví kde," řekl hněvivě, když přeslechla jakousi otázku. Zamžené oči a chvějící se ruce ho tentokrát kupodivu ani nenapadlo přičítat své svůdné přítomnosti. „Královna je pryč, můžeš klidně odejít. Neřeknu jí to."

Pryč. Pryč odtud. Nejasná myšlenka, která se v ní vzmáhala, dostávala určitější tvar, ale nechtěla se ukvapit. Klášter, nebo on. Jiná možnost není. Ihned. Ihned!

„Uvidím tě zítra?" zeptala se tiše.

Úzkostlivý hlásek ho vyvedl z míry. „Jistě," zakoktal zmateně. „Zítra odjíždím, ale ráno mám ještě přijít ke královně."

„Budu tě čekat," hlesla a obrátila se k odchodu.

Kradla se chodbou ke královniným dveřím. Byl tam. Slyšela jejich hlasy. Tlumený výkřik. Dlouhé ticho. Nesrozumitelná, zajíkavá slova. Nové ticho, které křičelo.

Ulrika se vzchopila a odplížila se do prázdného fraucimoru. Láska. Třeba skutečně je něco takového. Nejsou všichni jako já. Třeba skutečně je. Ne, nechám odjet pana z Lichtemburka. Musím s otcem promluvit. Neměli jsme příležitost. Jak by mohl sám o tom s vlastní dcerou... Musíme znovu objevit naši společnou cestu.

Ráno ho marně hledala. Srdce v ní pokleslo, když si uvědomila, kde ho najde. Byl u královny, když ji přišla oblékat. Už se neskrývali.

„Nevěděla jsem, že svého ženicha nechceš vidět až do svatby, Ulriko," švitořila královna v růžové náladě. „Odpusť mi, jestli jsem tě včera uvedla do rozpaků. Ale je to skutečně zvláštní přání. Takový roztomilý chlapec. Čím se ti tak znelíbil?"

„Mluvili jste o mně?" zeptala se Ulrika sladce. „To je hezké."

Všimla si, že otcův pohled zpozorněl. Znáš mě, viď? Jen se chvěj. Jak ses mohl odvážit zatahovat mě do svých milostných nocí?

„Neznelíbil se mi, naopak. Jenom mám pocit, že se na mě pořád dívá, jako bych byla svlečená."

Královna se na ni překvapeně podívala.

„Ulriko!" ozval se Záviš ostře.

„Promiň, nerada na to vzpomínám," řekla Ulrika pokorně a sklonila se ke královniným střevíčkům. „Ale Její Milost má právo vědět všechno, ne? Paní z

Týnce napíchl braniborský kapitán na meč jako kvíčalu, když se nás pokoušela bránit. Tu mladou jeptišku porazili na zem. Tři se na ní vystřídali. Ze mne servali šaty a honili mě nahou po louce. Pan z Lichtemburka se svými hrdlořezy se objevil právě ve chvíli, kdy mě povalili do sněhu.“

Královna byla bledá jako stěna. Falkenštejn, který věděl jenom, že paní z Týnce už nežije a že klášter přepadli Braniboři, ale byli odraženi, byl tak ohromen, že ji nedokázal přerušit dřív.

„To jsi mi nikdy neřekla!“ vydechl.

„Zajímal ses o to?“ odsekla. „Měl jsi v Jihlavě jiné starosti.“ Obrátila se ke královně. „Ano, mluvím o pohledském klášteře. Den po tom, co tě přijal pod svou střechu, se přijeli pomstít Braniboři. Ještě teď se mi zdá, že slyším, jak ta dívka strašně křičela. Ale zavinila si to sama. Žena, která se nedokáže vzepřít, si nezaslouží nic jiného než válet se v bahně a hnusu.“

Královna se křečovitě rozplakala.

„Počkej na mě venku!“ vykřikl Falkenštejn a jediným trhnutím zvedl Ulriku ze země. „Jdi pryč! Hned! Slyšíš?“

Vyběhla ze dveří plná hořké vítězoslávy. Jen mě vyžeň. Jsem tvoje dcera, pane z Falkenštejna. Jen mě nech někde venku chcípnout jako psa, ty ušlechtilý rytíři české královny!

Přišel za ní vážný, ale bez hněvu. „Je to pravda?“ zeptal se tiše. „To všechno, co jsi říkala?“

Kývla se vzdorovitě sevřenými ústy.

„Nevěděl jsem ani, že to byl pan z Lichtemburka,“ pokračoval. „Řekla jsi mi jen, že pomoc přišla včas.“

„Samozřejmě včas,“ řekla výsměšně. „Myslíš, že by se o mě ucházel, kdyby mě znásilnili Braniboři? Sám jsi mě přece poučil, jak muži dbají o neposkvrněnost svých příštích chotí. Ale i on se jistě válí s děvkami jako všichni.“

„Dost!“ okřikl ji. „Nevím, co tím sleduješ. Nechápu, proč jsi zrovna dneska s tím musela rozrušovat královnu.“

Ulrice se stáhlo hrdlo. „Tak ona se rozrušila, ano?“ vzlykla. „A já, já jsem to mohla všechno prožít? A tebe se na tom dotýká jenom to, že ona je rozrušená? Ale ty mě přece miluješ, viď? Tolik, že ses kvůli mně už neoženil! Nech mě!“

Rozeštkala se naplno, odstrčila ruku, kterou bezmocně vztáhl k jejím vlasům, a utekla od něho pryč dolů na nádvoří a ven do začínající bouře otevřenou branou, která ještě nezapadla za jezdcem rychle sesedajícím z poplašeného koně, zneklidněného vzdáleným zahřměním.

Hynek z Lichtemburka nepostřehl utíkající dívku. Se skloněnou hlavou vběhl do dveří a ulehčeně si oddychl. Ještě chvíli a předstoupil by před královnu jako vodník s mokrým šosem. Venku se už ženili všichni čerti. Vítaná záminka k odložení odjezdu, bude-li ona chtít...

Dnes ani neusnul, ačkoli šel spát až k ránu. Zděšeně si uvědomoval strašnou spoušť, kterou v něm napáchal první pohled na to dítě, které toužíval hýčkat a chránit. Její otec měl pravdu. Dospěla. Když včera večer vkročil s královnou do hodovní síně a jeho pohled se rozběhl po všech tvářích, jak mezi nimi hledal tu jedinou, setkal se nejdřív s jejíma očima. Dívala se na něj, jako by ho nepoznávala, zahleděna kamsi mimo svět. Snad ještě poslouchá vzdálený hukot moře. Dítě, hrající si s mušličkami na jeho břehu, se změnilo v zrádnou vílu, lákající důvěřivé plavce na smrtící útesy. Hubeňoučká holčička, která se až do včerejška zjevovala v jeho snech, zmizela tak dokonale, že už si ji ani nedokázal představit.

Když se na ni díval, nenapadlo ho uvažovat o kráse. Myslel na letící oblaky nad vzbouřeným mořem, na propast, přitahující neopatrné chodce bezednou závratí, na orly, kroužící kolem horských štítů, na vzdálené pralesy, o nichž slýchal vyprávět a jimiž se plíží plavé lvice, a na hory chrlící oheň. Na les štíhlých břízek s plachou srnkou, když se matně usmála, a na štědrou zem vonící úrodou vzcházejících klasů. Když sklopila víčka s chvějícími se řasami, mohl teprve pozorovat rovný, jemně zdvižený nosík, který si jediný zachoval svůj nenapodobitelně uličnický tvar, napjatý luk rtů trochu velkých v drobné tváři, a oblé hrdlo, které neodbytně vyvolávalo představu tvarů, do kterých přecházelo kdesi v neviditelném stínu nádherného roucha. Když zavřel oči, ještě cítíval v náruči křehké tělíčko, které kdysi zvedal ze sněhu u pohledského kláštera a něžně halil do svého pláště. Teď se ho marně pokoušel před svým vnitřním zrakem odít do slavnostní zralosti ženy, která seděla proti němu na druhém konci dlouhého stolu, vážná a netečná. Přes rok ji neviděl. Bylo jí stěží sedmnáct. Zázrak. A nekonečná hrůza těch dvou let.

Po celé slyšení u královny byl jako na trní a ohlížel se neustále po otvírajících se dveřích. „Smím spatřit Ulriku?“ zeptal se Falkenštejna, sotva ho propustila. „Slíbila mi to.“

Mrak, který přelétl po tváři mocného velmože, mu zase ubral odvahy. „Pošlu pro ni,“ řekl jeho příští tchán stísněně. „Ne, počkej tady,“ dodal rychle. „Půjdu pro ni sám.“

Čekal dlouho, než se Falkenštejn vrátil, zachmuřený a jaksi nesvůj. „Ulrika se necítí dobře. Omluv ji, prosím, do své příští návštěvy.“ Uhnul očima pod zpytavým pohledem oklamaného nápadníka. „Pojď, napijeme se spolu, než přejde déšť.“

„Ne, díky,“ odmítl Hynek a napřímil se. „Do tábora dojedu.“

Záviš ho nezdržoval. Pokusil se odpovědět úsměvem na mladíkův odměřený pozdrav a sklesle se díval, jak nasedá na koně v prudkém lijáku. Kde byla Ulrika? Prohledal každý koutek hradu, a nikde po ní nenašel stopy.

Hynek se vztekle hnal po spuštěném mostě. Nikdy, přísahal si. Už nikdy. Nikdy to neudělám. Až mi vzkáže sama. Až sama připomene, že... Najednou stála před ním, jako by vyrostla ze země. Taktak zarazil koně těsně u ní. Po tváři obrácené

vzhůru jí proudily přívaly deště, který zaplavoval i její doširoka otevřené oči. Nebo to byly slzy?

„Nechci čekat!“ vykřikla do hukotu větru. „Vezmi si mě!“

Z nečekaných zvratů mu šla hlava kolem. Rychle se přinutil počítat. Teď je květen. Sněm, rokování, nevyhnutelné schůzky s pány, nejdřív za měsíc může začít přestavovat dům a... Ovšem, je třeba postarat se o Magdalenu. A šperky! U pražských zlatníků určitě není jediný drahý kámen. Kde sehnat klenoty dost skvostné pro svatební dar? Florencie, Benátky... Do října se to dá stihnout, pospíším-li si, pomyslel si s ulehčením a sklouzl k ní na zem.

„V říjnu si pro tebe přijdu,“ řekl blaženě a sklonil se, aby ji políbil. „Den určí sama.“

Jako by líbal sochu. „V říjnu na dnu nezáleží,“ řekla hluše a obrátila se k hradní bráně. Bez sebe úžasem se za ní díval, jak vláčí blátem lem svých drahocenných šatů, s rukama mrtvě visícíma podle těla. Zůstal stát nehnutě v dešti ještě dlouho potom, co zaskřípaly řetězy na zdvíhajícím se mostě, po kterém přešla bez ohlédnutí.

NEJVYŠŠÍ HODNOST PANA Z FALKENŠTEJNA

Heinmann už zase vychází. Naštěstí. Nejsem aspoň tak odříznut od světa. Sem tam přinese nějakou zprávu, ale je jich málo. Kupci se do Čech bojí. Někdy se vrací opilý. To je špatné, nesvědčí mu to. Ale jinak je to zábavné. Je sprostý a blábolí o ženských. Jsem tu zavřený, nesmím na krok a vím toho víc, než kdybych byl obklopen dvořany. Když vystřízliví, pláče a omlouvá se mi. Ošetřovat Heinmanna je špinavá práce, ale já si nestěžuju. Vzali by mi ho. A stejně by mi nedali nové boty. Už dávno chodím jenom v hadrech, omotaných kolem nohou. Ota tu byl naposled v březnu. To přišel i purkrabí a přinutil mě obout ty staré s děravými podrážkami. Bylo mi v nich zima, ale ani tehdy jsem si nestěžoval. Bojím se opatření, která přinášejí změnu. Na každé jsem zatím prodělal. Ota byl velice vlídný, žertoval se mnou a chtěl mě vzít s sebou do Meklenburska. Předstíral jsem, že jsem nemocný. Heinmannovi bylo tenkrát nejhůř a určitě by ho tu nechal. Teď se zdá, že mě tady už zapomněli. Naštěstí.

Hromádka propašovaných dopisů od matky roste. Občas se na ně dívám. Dlouho jsem nevěděl, co v nich je. Až jednou Heinmann přivedl jakéhosi vychrtlého darebáka, který prý býval písařem. Napřed jsem ho zkoušel, jestli opravdu neumí česky. Nechtěl jsem, aby věděl, co mi čte. Naneštěstí i já zapomínám. Ale když koktavě slabikoval, rozuměl jsem dobře. Pamatuju si všechno zpaměti. Zkusil jsem se podle dopisů naučit číst, ale nešlo mi to. Rozeznávám písmena, ale slova mi nedávají smysl. Až když zavřu oči a opakuju si je popaměti. Škoda, že Heinmann neumí číst. Chtěl jsem, aby se to naučil, ale nedokázal ani tolik co já, i když jsem mu všechno předříkával.

Nikdy nechci číst sám. Písmena mě ruší. Možná proto, že ty dopisy psal on. Jeden z poslů říkal, že je matka diktuje jenom panu purkrabímu. Aby prý nikdo nevěděl, co mi píše. Ale jsou krásné. Nevím, jsou-li to skutečně její slova. Nebo jeho. Jsou čím dál tím krásnější a prázdnější. Vlastně v nich už nic není. Dřív psávala o tom, co se děje, o sobě, nač myslí, co se jí zdává. Teď jako by mi neměla

o čem psát. V posledním je cosi připsáno rukou. Nikdy neodpusť. Já také neodpouštím. Anežka.

Naučila se psát. Můj otec také uměl číst a psát. Učil se v kapitulní škole, dokud žil jeho starší bratr a on se měl stát biskupem. I pan z Falkenštejna umí psát, ačkoli nikdy neměl být knězem. Je prý vzdělaný. Ale já nechci. Nenávidím písmena. Radši poslouchám.

Co nemám odpustit? Matka se zmiňovala o smíření pražského biskupa s Otou, ale to Anežku stěží zajímá. Žije s nimi. Je o dva roky starší než já, a ačkoli nemá Heinmanna, asi rozumí. Je pyšná. Nejspíš dosud nosí střevíčky, i když je u nás prý velká bída. Pořád si ještě může myslet, že králové jsou něco jiného než ostatní.

Chudinka. Český král je žebrák proti panu z Falkenštejna. Heinmann ví svoje od Poláků z vratislavského pomezí. Nebýt hradeckého purkrabího, chodila by v hadrech i nejpyšnější princezna Anežka. Neodpouštěj. Mám chtít, aby má matka i moje sestra hladověly jako já? Aby si samy musely látat chatrné hadříky, protože neuživí ani služku? Myslím, že začínám mít rád pana z Falkenštejna. Sedí na Hradci a stará se o ně, místo co by se pokoušel urvat moc v Čechách jako ostatní. Bylo by to snadné. Nedovedu si představit, jak by se mu mohl postavit biskup v době, kdy rozhoduje jenom násilí.

Teď vládne biskup Tobiáš z pověření mého poručníka. V květnu svolal do Prahy panský sněm. Bylo to prý velmi dojemné. Ale nebyl tam ani pan z Falkenštejna ani jeho bratři. Vážím si toho. Ani pan z Dubé mu to nemá za zlé. Poslal mi zprávu po žitavském kramáři. Přeslabikoval jsem si jeho list, ale nerozuměl jsem, dokud Heinmann zase nesehnal zpustlého písaře. Pan Hynek je asi přítelem pana z Falkenštejna. Jmenoval ho na prvním místě mezi těmi, kdo přispěli na výkupné, které chtějí za mne nabídnout Otovi. Tlustý kněz, který ke mně přišel od pražského biskupa na zvláštní svolení markraběte, ho nejmenoval. V dopise mi Tobiáš píše, že komoří shromažďují patnáct tisíc hřiven stříbra na jeho příkaz. A jmenuje jiné pány. Purkarta z Janovic. Dobeše z Bechyně. Čeňka z Kamenice. Zbyslava z Třebouně a Beneše z Vartemberka. Pana z Dubé a pány z Lichtemburka až na posledním místě. Vlastně ne. Ještě za nimi Jindřicha z Rožmberka a Ojíře z Lomnice. Vítkovce. Patrně svůj seznam nesestavoval podle výše úpisů jako pan z Dubé. Duchovní kníže nedbá světských statků, nejvýše si cení věrnosti. Komu?

Mám strach. Odjedu ze Špandavy a vrátím se do Prahy. Biskup a jeho příbuzní mi budou poroučet. Budu mít boty a aksamitový plášť, ale nebudu mít ani Heinmanna. Matku ke mně nejspíš nepustí, biskup se o ní nezmiňuje ani slovem. Budou chtít, abych četl nesrozumitelná písmena, která mi brání chápat. Budu docela sám. Moje jediná naděje je pan z Dubé. Byl na sněmu a vypadá to, jako by se přidal k biskupovi, ale já pana Hynka znám. Patří jen sobě. Ani Ota si na něj netroufá. Snad je jich víc takových. Ten mladík ze Žitavy a možná i jiní. Je srpen.

Za tři měsíce tudy pojedou za Otou vyjednávat. Chtěl bych vědět, co je s Janem. Pustí ke mně i je?

Biskup Otu chválí. Prý dal vyhnat ze země nepohodlné cizince. Ale Hynek píše, že Braniboři řádí dál. Jich se to přece netýká. Pár dobrodruhů z říše zmizelo. Chvíli byl klid. Dokonce se prý i sklízelo. Ale obilí stačí taktak na jarní setbu.

Vím, co to znamená. Buď zasejou a pomřou hlady, nebo nezasejou a je konec. Úroda byla špatná i tady. Co nedostane země, která nás může zachránit, poberou přes zimu Braniboři.

Můj otče, trůn, který jsi mi odkázal, není kus červotočivého nábytku. Je to katův nástroj z mučírny. A přece se ho nechci vzdát, co budu živ.

Narodil jsem se králem.

Vratislavský biskup Tomáš otevřel okno. Podvečerní vzduch se ještě tetelil horkem pozdního srpnového dne. Strávil ho celý v okolí Nisy, nedbaje slunečního úpalu. Měl rád niský újezd a nepřestával ho zvelebovat, i když se už tři roky třásl strachy o osud svého díla. Dokud byl v sousedním Kladsku pánem český král, byl kolem pokoj a mír. Zato mladý vratislavský vévoda byl dobrým pánem jen sobě. Ucházel se o polskou královskou korunu, a aby ji získal snadněji, sklonil dokonce koleno jako leník před římským králem. Pro své ctižádostivé plány potřeboval peníze, příslušnost k říši také něco stála a kvetoucí biskupské újezdy ho lákaly. Nisa především.

Ještě že mezi nejbližší sousedy patřil nejstarší syn padlého českého krále! K němu se Tomáš už nejednou utíkal o pomoc a vždycky se mu jí dostalo. Přijímal ji vděčně, i když věděl, že vévodu nevede ani tak oddanost církvi jako chuť dráždit vratislavského bratrance. Oba páni se příliš nemilovali. Málokdo miloval vratislavského vévodu. Opavského ostatně také, ale v rozervaných dobách po smrti jeho šlechetného otce byl Tomášovou jedinou oporou.

V neděli očekával v Nise jeho návštěvu. Chtěl si připravit kázání zvlášť jímavé a pracoval už na něm celé dva dny. Kéž vznešená návštěva nevyvolá nový hněv vratislavského vévody!

Vrátil se ke stolu a rozevřel evangelium. Ještě se ani pořádně nezabral do práce, když ho vyrušily hlučné kroky. Dveře se rozlítly bez výstrahy. Biskup vyskočil. Při svém pobytu v Nise bydlíval v prostém měšťanském domě, kam měl přístup každý, ale tohle...

Kolem něho stálo dobře šest ozbrojených chlapů. Jejich velitel sice uctivě pozdravil, ale bylo dost jasné, že prosebník takhle nepřichází. „Mám čest s Jeho Milostí biskupem vratislavským?“ zeptal se zdvořile.

„To jsem já.“ Tomáš se napřímil. Nebyl zbabělý, i když bojovností nevynikal. „Co znamená ten vpád do mého domu?“

„Prosbu k duchovnímu pastýři. Následuj nás prosím bez zdráhání a bez zbytečného povyku. Nebudeš litovat. Jinak...“

„Kam?“

„To tě nemusí zajímat. Vrátíš se bezpečně do Nisy.“

„Mám zde závazky. Nemohu...“

„Dodržíš je, až se vrátíš. Prosím!“

Otevřel dveře. Letmým pohledem z okna se biskup přesvědčil, že dům je obklopen neznámými ozbrojenci. Trochu ho uklidnilo, že nebyli v barvách vratislavského vévody. Usadili ho do nosítek. Nedovedl odhadnout, jak dlouho trvala cesta neproniknutelnou nocí. Ještě byla tma, když zastavili na nádvoří jakéhosi hradu. Přes své rozrušení podlehl únavě a usnul jako špalek, sotva osaměl v komůrce, kde ho uložili.

Slunce stálo vysoko, když se probudil. V první chvíli nevěděl, jak se sem dostal. Noční dobrodružství mu připadalo jako divoký sen. Vstal, urovnal na sobě pomačkanou sutanu a zkusil dveře.

Nebylo zamčeno. Kapitán od včerejška trpělivě postával na chodbě. Tentokrát nebyl ozbrojen. Zdvořile se uklonil a řekl:

„Přeju ti krásný den, Milosti. Jeho Milost tě už očekává.“

Milost? Titul knížete? Šlechtice, který čekal v rytířské síni, kdysi viděl ve Vratislavi, ale nevěděl, kdo je.

„Jsem Záviš z Falkenštejna,“ řekl jeho hostitel, „a přeju si uzavřít sňatek. Požehnáš mu ještě dnes. Vím, jaká je cena biskupa, a zaplatím ti dvojnásob. Krom daru od mé příští choti.“

Na biskupově prstu se zaleskl prsten s nádherným kamenem. Chvíli jím zamyšleně otáčel. „Nejsou ti známy žádné okolnosti, které brání tomu svazku, pane?“ zeptal se tiše. „Ten neobvyklý způsob a spěch...“

„Ne,“ uťal Falkenštejn stroze. „Jsem vdovec a ona je vdova. Žádný z nás nemá jiné závazky. Složím přísahu, přeješ-li si.“

„A... jméno nevěsty?“

„Dovíš se ho při zpovědi. Čeká tě v kapli. Prosím.“ Vedl ho přes nádvoří. Biskup se rozhlédl. Neznámý hrad. Snad byli v Prúdniku. To bylo nejbližší sídlo muže, o kterém už slyšel leccos neuvěřitelného. Zvědavě se zadíval na ženu zahalenou hustým závojem, která klečela v kapli. Vklouzla do zpovědnice, zatímco Falkenštejn zaujal její místo.

Čekal bez pohnutí víc než hodinu, dokud biskup znovu nevyšel k němu. Kajícnice zůstala uvnitř. Zsinalý zpovědník vypadal, jako by právě spatřil strašidlo.

Záviš vyskočil. „Tys jí odepřel rozhřešení!“ zabouřil, nedbaje posvátnosti místa.

„Ne. Jak bych mohl? Chce přece sňatkem odčinit svůj hřích. Ale... Je přítomen někdo z její rodiny, kdo ji povede k oltáři?“

„Je svobodná,“ řekl Falkenštejn zarputile. „Nikdo nesmí...“

„Žena jejího rodu?“ zeptal se biskup jemně. „Můžeš složit nejsvětější přísahu, že její rodina s tím sňatkem souhlasí?“

Záviš neodvrátil oči. „Mohu,“ řekl pevně. „Budu přísahat na cokoli krom její hlavy.“

Biskup si povzdechl. „Křivá přísaha je hřích, pane z Falkenštejna. Zejména činíš-li ji před oltářem.“

„Padl by doufám jen na mou hlavu. Nestrachuj se, biskupe. Vím, co mluvím.“

Biskup to věděl také, až příliš dobře, ale proti své vůli byl dojat. „Budiž,“ řekl, opomíjeje vyzvat hříšníka ke zpovědi, která by mu prozradila pravdu. „Nemám právo pátrat po tajemstvích mezi tebou a Bohem. Bude-li váš sňatek neplatný kvůli čemukoli, cos mi zamlčel, jsem na tom bez viny. A ona též.“

Vrátil se do Nisy v neděli, právě včas k slavnostní mši. Proti svému zvyku kázal spatra a kupodivu dobře. Teprve po mši se mohl přivítat s opavským vévodou.

„Byl jsem skutečně znepokojen,“ řekl mu Mikuláš. „Po tom, co mi řekl sluha... Prohledávali jsme celé okolí, ale marně pochopitelně. Už bylo pozdě. Kdo tě unesl? Vratislavský?“

„Byl jsem jen na návštěvě,“ odpověděl biskup. „Poněkud nečekaně, přiznávám. Ale nikdo mi neublížil, naopak.“ Pohlédl na prsten a usmál se. „Svatba, která nestrpěla odkladu.“

„Svatba!“ vyhrkl Mikuláš překvapeně. „Ty, biskup, u pokoutní svatby?“

Tomáš se na něj zkoumavě zadíval. Snad by měl mlčet. Jenže to nejožehavější stejně nezůstane dlouho utajeno a opavský vévoda byl jeho nejmocnějším ochráncem. „Nebyla to pokoutní svatba,“ řekl pomalu. „Ženil se pan z Falkenštejna.“

Mikuláš nadskočil. „Cože! S kým?“

„Jméno jeho choti jsem se dověděl jenom u zpovědi. Nesmím ti ho prozradit. Ale příčina toho sňatku je už zjevná na první pohled. Nejen zpovědníkovi.“

Hynek z Lichtemburka projížděl hradeckou branou s tísnivým pocitem provinění. K podivu všech se zuřivě bránil, když ho pan z Dubé přizval k chystané cestě za markrabětem.

„Zbláznil ses?“ obořil se na něj otec. „To je čest, za kterou by mnozí dali to poslední, co mají.“

Ale ne Ulriku, pomyslel si zoufale. Od května žil v horečných přípravách. V neuvěřitelně krátkém čase obrátil všechno vzhůru nohama, aby mohl dodržet dojednanou lhůtu. S jistými rozpaky, ale neochvějně poslal Magdalenu k Raimundovi, sotva se vrátil z Hradce. Ani jediným prchavým objetím už neporušil nevyžádaný slib. Osobně se vydal do Florencie k vyhlášenému zlatníkovi, zuřivě pobíjeje lupiče, kteří se hemžili po cestách, aby mu vyrvali jeho poklady. Přijel polozchvácen, poset krvavými šrámy, ale šťasten k smrti a nedočkavý jako panic. A na Ronově ho čekala ta Jobova zvěst.

Celá rodina se tetelila blahem a zvědavě přihlížela, jak ho radost skosí. Skosila ho. Hádali se dlouho do noci nad plnými konvicemi. Matka plakala, otec a strýcové hulákali. Mladší sourozenci na něj pokřikovali hanlivé průpovídky. Ráno skončil mezi kalužemi rozlitého vína úplně opilý a poražen. Co by řekla ona, tak dbající na rytířskou obětavost? Odsoudila by ho první. Vždyť jde jen o pár měsíců. A spěchat s tak dlouho připravovaným sňatkem a opustit ji hned po svatbě?

„Očarovalo tě to kůzle, nebo co?“ chechtal se mu otec do tváře. „Dva roky tě tahá za nos a ty běháš jako zmámený psík na první kývnutí. Nejsi můj syn, Hynku. Já tě nepoznávám. Dřív jsi býval jiný.“

Dřív bylo dřív. Ale vlastně měli pravdu. Teď byl v Hradci a cítil se trapně. Jak ho uvítá?

Zbaběle vyhledal napřed jejího otce. Setkali se až u hostiny. Seděla vedle něho bledá a zachmuřená. Ještě bledší než královna, která odešla hned po prvním chodu, opírajíc se těžce o rámě pana z Falkenštejna. Hynek se za ní díval s úžasem. Kdyby nebyla už čtvrtým rokem vdova, skoro by řekl...

„Dnes máš u královny službu ty, Ulriko,“ řekla vyzývavě Svatava z Kravař po jeho druhém boku a líbezně se na něj usmála. Ulrika sebou trhla a vstala.

„Zítra odjíždím,“ zašeptal. „Vrať se.“

„Stejně mi nemáš co říci,“ utrousila přes rameno a odešla. Už ji neviděl. V noci nemohl bouřit hrad. Teď se vracel, odhodlán sedět u jejích dveří třeba do večera. Přece si to zase nerozmyslela, proboha!

Ale vyšla na nádvoří, sotva se objevil.

„Já vím, že spěcháš,“ řekla. „Nechci tě zdržovat.“

„Kdybys věděla, jak jsem zoufalý!“ zašeptal.

„Proč?“ zeptala se chladně. „Čeká tě slavná cesta. Třeba uvidíš i českého krále.“ Zachvěla se. „Kdy?“ vykřikla. „Kdy přijdeš? Řekni! Řekni mi to přesně, budu počítat dny. Ale nedodržíš-li to ani tentokrát, už se nevracej.“

Chtěl přiletět co nejdřív, ještě před Vánoci, ale teď zaváhal. Kdoví co se cestou může stát. Ne. Radši pár dní počkat než ztratit všechno.

„Na svaté Tři krále," řekl vážně, „budu čekat v Olomouci, jak je dojednáno."

Ovšem. Sám olomoucký biskup bude žehnat tomu vznešenému svazku. Dětřich z Hradce není Bruno. Zůstal víc Vítkovcem než biskupem. Tomu je pan z Falkenštejna první po Bohu.

„Dobře sis vybral," ušklíbla se. „Přiženíš se do znamenité rodiny. Po Novém roce už tvoje choť bude sestrou českého krále."

Ohromeně na ni zíral. Jakže to řekla? Ale než dokázal vyřešit tu záhadu, vyrušily ho rozčilené hlasy stráží, které znovu překotně spouštěly jen napůl vytažený most. Opavský vévoda se přihnal jako běs v čele nepatrné družiny. Jeho kůň se vzpínal před padajícím mostem a skočil na něj dřív, než se bezpečně usadil. Hynek taktak strhl Ulriku stranou. Než se vzpamatoval z leknutí, byl už vévoda uvnitř a zbrojnoši honili po dvoře splašené zvíře.

Ulrika se usmívala s podivným výrazem. „To je ono," řekla s krutým zadostiučiněním. „Počkej tu se mnou. Nechci vypadat, že kvůli tomu okouním na dvoře."

Stál tiše vedle ní, pro tu chvíli spokojen s tím, že strpěla, aby ji objímal kolem ramen, a oba se upřeně dívali ke dveřím, za nimiž zmizel vévoda. Nečekali dlouho. Vyšel, či ještě lépe vylétl. Ulričin otec vyběhl za ním se zsinalými rty. Vyrval z rukou vyjeveného pacholka uzdu vzpínajícího se koně a přivlekl ho k Mikulášovi, který se sbíral ze země. Přihlížející čeládka se uklidnila. Bylo jasně vidět, že pan z Falkenštejna přidržuje opavskému vévodovi uctivě třmen, když nasedal. Vévoda asi prve uklouzl. Jenom šílenec si může představovat, že by sebeurozenější purkrabí mohl shodit ze schodů svého hradu syna samotného českého krále.

Jen Ulrika s Hynkem stáli tak blízko, že mohli slyšet, jak zasyčel: „Vrátíš-li se ještě, zabiju tě."

Mikuláš se narovnal na koni. Nemínil měřit své síly se zdatnějším protivníkem, i kdyby nebylo trapnosti takové rvačky před tváří přihlížejících zbrojnošů. „Paní z Falkenštejna se mýlí," řekl zvysoka. „To, co jsem řekl, se přece nedotýká jí. Jenom děvek, které se válí s podomky svých manželů."

Zmizel v otevřené bráně. Záviš se otočil a rozběhl se zpátky. Bral schody po dvou a zmizel, než se Hynek vzpamatoval z úžasu.

„Kacíř," řekla Ulrika Hynkovi, který konečně pochopil. „Nevěří na zázraky. Ale já a český král se radujeme, že nám Čistá a Neposkvrněná na Štědrý den porodí bratříčka."

Přijeli. Opravdu přijeli. Heinmann mě propašoval ven. Zatímco mě známý žitavský kramář vyvážel mezi pytli na voze, usadil se Heinmann před prázdnou zpovědnicí s konvicí vína pod kutnou. Samozřejmě že by nemohl dát rozhřešení nikomu. Jenže purkrabí nevěděl, že nebyl nikdy pořádně vysvěcen.

„Sbohem," řekl mi láskyplně. „Postarám se, aby tě až do večera nikdo nesháněl."

Pochopil jsem, co tím myslel, jakmile mě pan z Dubé sevřel do své medvědí náruče. On a mladý Lichtemburk okamžitě vyrukovali s návrhem, že se vrátí do Čech a vezmou mě s sebou. Ota na severu čeká na posly pražského biskupa a ve Špandavě vypukne poplach až někdy v noci. To už budeme daleko.

Jan z Michalovic, Beneš z Vartemberka a Jaroslav z Lemberka se postavili proti. Nelze prý tak strašně popouzet markraběte. Kdoví co by udělal. Teď víc než kdy jindy potřebuje pan zemský správce biskup Tobiáš mír ve zpustošené zemi. Ostatně na cestách není bezpečno. Darmo by ohrozili můj život.

Chovali se nadmíru uctivě a zle zahlíželi na pana Hynka, který se ke mně měl s přátelskou nenuceností, ačkoli už nezastává žádný dvorský úřad. Mým truchsasem je prý teď pan Sezema z Krašova. Ten, který ještě nedávno loupil v okolí Prahy a byl postrachem všech pokojných měšťanů. Podlézavě žebronili, abych oběma Hynkům rozmluvil ten nerozumný nápad. Nikdy jim to nezapomenu, i když jsem s nimi souhlasil. Nechci, aby Ota pověsil Heinmanna. Pan z Dubé se na mě díval vyčítavě. Nechápe, že je možně svobodu krále vyměnit za život zpustlého umírajícího mnicha, který tu oběť přijal dobrovolně.

Pan z Lemberka je bratr nového pražského purkrabího a sám získal také tučné obročí v Boleslavi. Panu z Michalovic se prý budu moci odvděčit jinak, říkali, když mi jmenovali nové dvorské úředníky, které jsem neznal. Až na starého Purkarta z Janovic, nejvyššího hofmistra a zvíkovského purkrabího, který býval otcovým maršálkem. Pan z Vartemberka je můj jídlonoš a měl mi tedy spíš přinést něco k jídlu. Místo toho mi pořád skákal do řeči, když jsem se chtěl ptát na Jana, a vychvaloval biskupa. Probošta Tobiáše jsem znal. Nebyl mi ani protivný, ani milý. Byl nenápadný, tichý, pokorný. Co se stal biskupem, asi zpyšněl.

Abych se jim trochu pomstil, dlouze jsem vykládal, co mi píše matka. Zrozpačitěli, dokonce i pan z Dubé. Mladý Lichtemburk zrudl a sklopil oči, když jsem se ptal na šlechtice, kteří jsou shromážděni u jejího dvora. To jméno nepadlo. Dověděl jsem se o panu z Kravař z Húžic, z Branice a kdoví o kom ještě. Purkrabího patrně neměla.

Zkusil jsem to jinak a zeptal jsem se na pana z Rožmberka. To trochu ožili. Všichni Vítkovci jdou prý věrně za biskupem. Jmenovali Ojíře z Lomnice, Smila z Nových Hradů, Sezimu z Landštejna, Beneše z Choustníka, Voka z Třeboně, Oldřicha z Hradce.

„Jeho bratr je teď biskupem v Olomouci, že?“ přerušil jsem je. „Máti si ho velice chválí. Její purkrabí se prý nemálo přičinil o jeho zvolení.“

Pan Hynek se na mě pozorně zadíval a usmál se. Už pochopil, liška podšitá. Ale podíval se na Lichtemburka, který vytrvale klopil oči, neklidně poposedl a neřekl nic. Načal jsem to tedy sám.

„Zapomněli jste na nejslavnější jméno,“ nadhodil jsem nevinně, „ale to nevadí. Pan z Falkenštejna je jistě také věrným přívržencem pražského biskupa. Jakou hodnost má on u mého příštího dvora?“

„Milosti,“ zakoktal Beneš z Vartemberka zmateně, ale Jan z Michalovic se na něj káravě podíval a řekl jízlivě: „Je purkrabím na Hradci Opavském, Milosti.“

Jediný z těch tří máš odvahu. Až budou chtít, abych tě obdaroval, nebude mě to aspoň tolik mrzet. „To vím,“ usmál jsem se. „Ale připadá mi to dost málo na tak urozeného pána, ne?“

Michalovic protrhl hráze mlčení. „Pan z Falkenštejna!“ ozval se teď Jaroslav z Lemberka nenávistně. „Přece bys nechtěl, aby se právě ten objevil u tvého dvora, Milosti!“

Hynek z Lichtemburka vyskočil. „Nedovolím, aby ses urážlivě dotýkal pana z Falkenštejna!“ vykřikl. „Nikdo nemá právo radit Jeho Milosti, koho chce zavrhnout a koho vyznamenat!“

Byl jsem překvapen, ale dostalo se mi hned vysvětlení. Pan z Dubé položil ruku na rameno rozhněvaného mladíka a řekl vlídně: „Pánové možná nevědí, že pan z Lichtemburka je zasnouben s pannou z Falkenštejna. Stane se jeho chotí za několik týdnů.“

Pohlédl jsem se zájmem na mladého rytíře, který se teď na mě díval s výrazem, jako by mě chtěl za cosi odprosit. Uvědomil jsem si své otrhané šaty a bosé nohy a musel jsem se smát. Jsem dítě, vězeň v cizí zemi, a oni si tady hrají na slyšení u slavného vladaře.

Vaše starosti jsou bláhové, moji páni. Nikdy nebudu král tak mocný, abych mohl dát srazit hlavu panu z Falkenštejna a vypudit jeho věrné. A i kdybych byl, chci vůbec něco takového? Miluju a ctím svou matku jako nikoho. I teď. Budeš vlastně můj příbuzný, pane z Lichtemburka. To je dobře. Takové jako ty mám rád. Ta děvka...

To slovo mi uklouzlo, protože je slýchám od Heinmanna. Nemyslel jsem při tom na nikoho. Falkenštejnovu dceru ani neznám. Kdoví proč mě napadlo, že ti určitě bude nevěrná. Ty jí ostatně taky. Vždyť je to jedno. Já vím od Heinmanna, jak to chodí.

„V jižních Čechách se seje," řekl teď mladý Lichtemburk vítězně. „Páni z Krumlova přísně dohlížejí, aby nikdo neschovával setbu do jara. I na Opavsku. Všude, kam dosahá panství pana z Falkenštejna. Až se vrátíš, Milosti, už nebude hlad."

Ano? Myslí na budoucnost? „Shromáždil v Opavském Hradci zásoby?" zeptal jsem se.

„Ne. Zrno patří zemi."

Jak chce přežít tu krutou zimu? Ano, i ostatní budou muset. Ale ti, kteří by mohli... Mají hladovět? I oni?

„To je šílenství!" vykřikl Jan z Michalovic, jako by četl moje myšlenky. „V pražských kostelích je obilí z letošní sklizně. I tak je ho málo. Zaseje-li se..."

Vstal jsem. Co tomu říkají ti, kteří pracují na těch polích? Ti, kteří utečou od klíčícího obilí, protože by pomřeli hladem? Už jednou to udělali. Ze strachu před smrtí a loupežícími vrahy. Ale Braniboři odcházejí domů v celých houfech. Už není co ukrást na hřbitově, který udělali z kvetoucí země. Lidé se ještě jednou vracejí, aby sili život na polích smrti. Uživí pak i je lesy, v nichž stateční páni honí zvěř? V zimě! Ve sněhu a mrazu!

„Vrátím se," řekl jsem. „Aspoň jeden strávník ubude. Vyřiďte markraběti, že mě za těch patnáct tisíc hřiven musí nakrmit."

Překvapený kramář mě vezl zpátky. Heinmanna jsem našel v kapli opilého a v slzách. Nechtěl věřit, že jsem to skutečně já. Uložil jsem ho jako vždycky. Aspoň jsem se dověděl od Lichtemburka, že Jan žije. Totiž... žil ještě před rokem. Nenašel matku ani sestru. Pár týdnů se potloukal v Praze a pak zmizel. Do Vídně. Hledat otce. Nepochybuju, že ohlodané kosti Jana Panoše dávno roztahali vlci jako tisíce ostatních. Můj otec aspoň leží ve znojemské kapli. Hrdinsky zabit v slavné bitvě. Ne, není dobré válčit. Vždycky je někdo poražen.

Myslím na matku, která propadla lásce. Na pana z Falkenštejna, který je rek a hrdina a jednou možná zvítězí. Na Mikuláše, který se užírá vztekem v Opavě. Na biskupa, který kráčí svými cestami v bludišti té strašné noci. Na všechny ty, kteří nikdy nepochybují o tom, že mají pravdu. A nejvíc na Jana.

Šel sám zemí, dotýkaje se jejích ran. Chtěl bych se s ním ještě sejít. Je jediný, kdo mi může povědět víc než o panských sporech kolem trůnu. Utíkal před Branibory a lupiči, žil se sedláky, viděl to všechno ze země, ne z výše nedobytných tvrzí. Skoro před očima mu zabili starce, který svou smrtí chránil život svých vnuků. K čemu? K záhubě? K naději? Vrátily se vozy i do té vypálené vesnice?

Vrátily se. V té chvíli Vojcko, Petrův vnuk, pohlížel zachmuřeně za vzdalujícím se oblakem prachu. Braniboři. Možná poslední.

„Hej, ty tam!“ křikl na něj prve zlověstný posel, projížděje kolem znovu postavených stavení. „Napytluj obilí. Všechno, co máš ve stodole. Za týden se budeme vracet. Připrav vozy. Markrabí dobře zaplatí. Zradu trestáme smrtí. Pro všechny. Pamatuj si to.“

Markrabí teď dokonce platil. Ale nasytí se hladový žaludek bezcennými plíšky denárů, za které není co koupit? Vesničané stáli kolem něho v houfu a dívali se, co udělá, s ustrašenou otázkou v očích. Vydal se pomalu ke stodole. Nezasili ozimy. Je třeba jíst. Snad něco zbude na jař. Pozorovali ho bez hlesu, jak znovu vychází s plnou ošatkou a míří k polím.

„Co stojíte!“ vykřikl. „Všichni berte! Z mého, ze svého. Všechno obilí dáme zemi.“

Rozjařili se, i když jim kynul hlad. Braniborům? Nikdy! Pohlť setbu, naše živitelko. V létě se vrátíme sklízet.

Braniboři našli prázdné vozy a opuštěná stavení. Tentokrát se vesničané vydali do lesů pěšky. Nebylo nikoho, kdo by mátl jejich stopy. Odnesli? Všechno? Poslední lupič v České zemi se rozhlédl po širých, obdělaných lánech a pochopil. Vztekle se rozjel středem pole, ale na kopytech braniborského koně už neuvízlo ani zrníčko.

KVĚTY PRO SVATEBNÍ LOŽE

Ulrika stála v bývalé Alžbětině komůrce ustrojena už od rána a dívala se úzkým okénkem ven do zimní vánice. Přijde? Přijímala teď všechno, co se dělo, s neosobním klidem. Loni v květnu by byla svému ženichovi asi padla do náruče jako princi z pohádky, kdyby ji byl směle unesl v té jarní bouři. Ale lidé byli prostě jiní. Všechno bylo cizí. Připadala si jako dítě, opuštěné v hlubokém lese.

Byla co jiného? Sama. Musím se naučit být sama, opakovala si tvrdě. To žízeň po lásce, po něze, po svém člověku ji dělala tak zranitelnou. Bývala sama s předměty, které ožívaly v její fantazii, aby jí oplácely dětskou lásku. Když byla větší, přestal jí stačit kousek uhlazeného dřívka. Povídaly si s chůvou. Čím víc ji milovala, tím víc ji zlobila. Nerozuměly si. Nebyl to tak docela její člověk. Ale aspoň ji utěšovala ve své náruči.

To, co dřív pokládala za vysvobození ze své samoty, byl skok do pekla. Vítek, milující ji a rozněžnělý v láskyplném srozumění. Pak už nedbal, co chce ona, a chtěl jí ublížit. Znásilnil cizí dívku. Byl sprostý, přestože se tvářil ušlechtile. Ani se tak možná netvářil. Vysnila si ho stejně jako svého dokonalého otce. Rytíře bez bázně a hany, ochránce bezbranných. Důvěřivě otvírala své srdce, bezmocná, vděčná a vždycky zrazovaná. Alžběta ji oklamala kvůli němu. Dokonce i královna jí kvůli němu předstírala lásku. Jen do té chvíle, než ho získaly. Zamilovaný Hynek z Lichtemburka odkládal sňatek o měsíce z důvodů, které nebyla s to pochopit. A přece ji mohl tak snadno zachránit. Teď už to bylo jedno.

Sama. V klášteře není člověk sám. Znala kláštery z vyprávění Alžběty. Nikdy. Leda jako host, který přijde a odejde, kdy se mu zachce. Přijít a odejít, kdy se mi zachce. Ale i manželství je doživotní rozsudek. Mám pravdu? pomyslela si zoufale a začala se horečně svlékat. Nikam nepojedu.

Zamyšleně se posadila a znovu si natáhla šaty. Byla tak vyčerpaná ohavnou komedií, která se před ní rozvíjela, že nebyla schopna jediné myšlenky na toho druhého, který se měl stát součástí jejího života. Proč spěchala? To, že její otec spí s českou královnou, přece nic nezměnilo na tom, co čeká ji. Objetí, na které se jí už

hnusilo jen pomyslet. Dítě. Smrt. Z lásky? Z horoucí, hluboké touhy? Nic takového. Hynek z Lichtemburka se miloval s kdekým. Jaká sláva ulehnout do lože nevlastní dcery samotné královny! Bude ji hladit rukama, které objímaly Svatku na seně a kdekterou paničku ze sousedství. A bude mu to docela jedno v té chvíli nečisté vášně. Pak odjede za záležitostmi mužů a přijede na pohřeb. Jako on.

Otřásla se. Ne, pane z Lichtemburka. Chceš-li se ozdobit slavným jménem, nemusí kvůli tomu ještě umřít Ulrika. Ta jediná. Ta, která nikdy netušila, zhmotňujíc se z objetí bez lásky, že přijde na svět, vraždíc vyděšenou holčičku, která ji už nikdy neobjala. Aby se stala dcerou pana z Falkenštejna, obdivovaného, sobeckého, bezcitného k jejímu osudu. Ta, která chce být sama sebou a nechce umřít pro jedinou temnou chvíli, která ani pro tebe, který mi předstíráš lásku, nebude znamenat víc než jiné. Požádal jsi o mou ruku, když ses dověděl, kdo jsem. A teprve pak jsi začal zamilovaně vrkat.

Znovu začala váhavě rozepínat šaty, když k ní vtrhla vyjevená služka. „Nemáš čekat na pana purkrabího," řekla. „Do Olomouce už odjel posel, že se sňatek odkládá. Její Milost..."

„Cože?" vykřikla. Poslal posla? Jí ani slovo?

Ovšem, dalo se to čekat. Očekávané dítě, plod její hanby a jeho ctižádosti, se opozdilo. Už před Vánoci se měl jeho vyzývavý nářek ozývat ložnicí truchlící vdovy. Jenom proto otec klidně projevil souhlas se dnem chystaného sňatku. Protože ona mu říkala, že ho přece může postrádat na hradě plném jeho věrných. Říkala mu to i teď, když dítě nepřicházelo. Nemůžeš odkládat Ulričinu svatbu. Nic se neděje. Vrátíš se a... Byl čím dál tím neklidnější. Všechno mu padalo z rukou. Řadu dní se na Ulriku mračil, jako by ona mohla za to, že pan z Lichtemburka si odjel za markrabětem a on sám se po nocích miluje s uherskými princeznami, což někdy také nezůstává bez následků.

„Odložíme tvou svatbu, co říkáš?" zeptal se jí skoro prosebně před několika dny. „Čekali jste tak dlouho..."

„Ne," řekla výsměšně. „Dal jsi své slovo, už se nepamatuješ?"

Pokrytecky si postěžovala královně, která se na něj rozhněvala. Slíbil jí, co chtěla, ale od té doby s Ulrikou nepromluvil a stíhal ji jen vyčítavými pohledy. Skvělé komonstvo bylo připraveno. Pan z Falkenštejna přece vdával svou jedinou dceru za dědice ronovských Lichtemburků!

„Co je s královnou?" zeptala se služky.

„Rodí," vyhrkla a začervenala se, když si uvědomila, s kým mluví. „Dnes už nepochybně. Ráno to začalo."

Ulrika vstala, urovnala na sobě šaty do nejmenšího záhybu a pečlivě upravila svůj účes, než vyšla ven. Dlouhá chodba vedla přímo ke královniným dveřím. Ovšem. Stál před nimi a zmateně uhýbal, kdykoli se otevřely před pobíhajícími ženami. Ve vzdálenějším koutě se kdosi krčil. Poznala Alího. Držel ho tu už od

podzimu, aniž královna měla tušení proč. Jen tak pro jistotu. Kdyby náhodou. Ve chvíli, kdy přichází smrt, nezáleží ani králům na tom, komu patří ruka, která ji zahání. Pojistil se. Tahle nesmí umřít.

Alí se na ni usmál všemi bílými zuby. „Žádná práce," řekl. „Tady stačí ženská."

To přece není spravedlivé, pomyslela si horečně. Čekala strašné zvuky, jaké se rozléhaly krumlovskými chodbami. Ještě viděla před očima zkroucené tělo paní Hedviky. A *ona* kdysi... Vrah její matky tu stál s třesoucíma se rukama a zsinalými rty. A ona ještě ani nevykřikla. Nebo to ticho znamená, že...

„Pojeď se mnou," řekla vysokým, pronikavým hlasem. „To bude trvat ještě týden. Viděla jsem to na Krumlově. Dávno budeš zpátky, než... Moje matka na tebe čekala deset dní."

Vyjeveně se na ni podíval. Vypadalo to, že omdlí. Tlustá stařena, která tu teď poroučela, vykoukla ze dveří. „Všechno je v pořádku, pane," usmála se bezzubými ústy. „Jde to jako po másle."

Tohle jsem už někde slyšela. „Nevěř," ozvala se znovu. „Vždycky to takhle říkají. Paní Hedvice taky. Ale tys tam nebyl, nemůžeš to znát. Napřed bude křičet celé hodiny. Dny a noci. Nejmíň týden. Pojeď. Máš čas, slyšíš? Pan Vítek taky odjel, aby to nemusel poslouchat. Je spousta času. Ještě ani nevykřikla. Pojeď. To si neumíš představit. Ani na Falkenštejně jsi nebyl. Muži to nemají rádi. Moje matka prý..."

„Proboha, mlč už!" okřikl ji. Její barvité líčení na něj kupodivu neudělalo velký dojem. Stál jako socha a civěl na dveře.

Postavila se před něj. „Ani ses na ni nezeptal, když umírala," řekla tiše a nepřátelsky, nespouštějíc oči z jeho tváře. „A na pohřbu ses zlobil, že mi dali její jméno. To kvůli té..." Podvod. Všechno byl podvod. Trpící světice toužící po zemřelém! A dokud byl živ? Proto. Proto se neoženil. Královna žhavě milující svého chotě a ten, kdo ho zradil. Ano, zradil ho. A plavovlasé dítě, které umřelo v šestnácti letech bez povšimnutí, nikdo ji neoplakával, jen chůva. Matka! Ona, její dcera, byla už zralejší a starší. Jak muselo být jí, zapomenuté a bezmocné, v hodině smrti?

Za zavřenými dveřmi se ozvalo zasténání. Kdoví bylo-li to vůbec zasténání, tak bylo tichoučké a nevýrazné. Ale Záviš zbledl jako stěna a opřel se o zeď, aby neupadl. Na čele se mu perlil pot.

Nevnímá mě, pomyslela si Ulrika s ustrnutím. Vůbec neposlouchal, co jsem mu říkala. „Nenávidím tě!" rozkřikla se plačtivým přeskakujícím hlasem. „Nenávidím! Tebe i tu děvku! I vašeho parchanta!"

Tentokrát rozuměl. Vztyčil se nad ní s výrazem tak strašným, že Ulrika zděšeně uskočila a zakryla si rukama tvář. Hlavou narazila na kovový svícen upevněný na zdi tak prudce, až se jí zatmělo před očima. Zabije mě, pomyslela si s hrůzou. Klidně mě zabije kvůli ní.

Ohromeně se nad ní zastavil. Zbláznil jsem se? Přece jsem se jí ani nedotkl. Zpod rozcuchaných vlasů proudila po zbledlé tváři krev. Kdosi se blížil. Vedle Ulriky se postavila malá princezna Anežka a vzala ji za ruku.

„Nesmíš!“ vykřikla na strnulého Falkenštejna. „Jak jsi se mohl opovážit?“

V té chvíli se otevřely dveře a nový zvuk naplnil chodbu. Zajíkavý, tenoulinký pláč. Záviš se otočil. Už nevnímal nic krom toho, co přicházelo.

„Už můžeš, pane z Falkenštejna,“ řekla slavnostně tlustá stařena. „Máš syna.“

Obě dívky se dívaly, jak se řítí dovnitř a padá na kolena u lože, z něhož bylo odtud vidět jenom cíp. Dveře se zvolna zavřely.

Ulrika pohlédla na princeznu, která s ní ještě nikdy neztratila slovo. Teď se jí držela jako své spásy a upírala na ni starostlivý pohled. „Ublížil ti moc?“ zeptala se. „Nestačila jsem přiběhnout dřív. Tolik krve!“

„Uhodila jsem se sama,“ odpověděla Ulrika po pravdě. „To nestojí za řeč.“ Ale poslušně následovala Anežku, která ji táhla ke svým dveřím.

„Neměla jsem tušení, jaká jsi,“ šeptala princezna. „Nikdy jsem nikoho neměla. Budeme přítelkyně, chceš? Vždyť,“ usmála se jízlivě a nedětsky, „vždyť jsme teď vlastně sestry, ne? Rodiče našeho bratříčka nás určitě pochválí.“

Opožděný sňatek byl, jak se slušelo. Sama česká princezna Anežka stála v první řadě za nevěstou. Otec, nádhernější a skvostnější než kdy jindy, ji vedl k oltáři k ženichovi, který zářil vznešeností a štěstím. Neporovnatelná důstojnost biskupa stvrzovala svazek takřka dynastický. Vítkovci a Ronovci, nejznamenitější české rody, se shromáždili přes neklidnou dobu v plném počtu. I mnozí jiní. Česká královna chyběla, samozřejmě. Všichni věděli proč, a jako by se to rozumělo samo sebou, zahrnovali při hostině pana z Falkenštejna hlučnými gratulacemi k narození urozeného syna. Pan Vítek z Krumlova vypadal nejnadšeněji.

„Neříkal jsem, že to dokáže?“ obrátil se jednou dokonce i na Ulriku a pleskl ji do zad.

Žen tu bylo málo krom těch z nejbližšího okolí. A cestou svatebčané spíš vypadali, jako by se sbíralo vojsko k nějaké velké válečné výpravě. Ale uvnitř hradeb Olomouce bylo slušné se tvářit, že se neděje nic výjimečného, i když při hostině biskupovo stolní náčiní hojností a cenou nápadně převyšovalo hodnotu i množství podávaných krmí. Hosté okázale velebili moravské víno a toho bylo dost. O jídle se nemluvilo, i když se i nejprostší chody ztratily ze stolu bláznivou rychlostí a do posledního drobtu.

Ulrika se dívala ze strany na otce, který byl zahrnován pochlebováním a pozorností, jako by to byla jeho svatba, a ne její. Té jeho prý také žehnal biskup, ale potají kdesi v hradní kapli. A šeptalo se dokonce, že je neplatná. Ale tady se zdálo, že na tom nezáleží.

Z úvah ji vyrušil Hynek, který se k ní naklonil a zašeptal: „Zítra odjedeme. Chceš?“

Podívala se na něj trochu překvapeně. Zítra si teprve měli otcové předat slavnostní úpisy. A čekalo ještě několik večerů bujných pitek. Pan z Lichtemburka se ženil prvně a možná naposledy. A že se rád díval do plného džbánu ve veselé společnosti, bylo dost známo. „Kam?“ zeptala se.

„Do Ronova. Chci tě ukázat mamince. A pak...“ zaváhal.

Ronov. Další tvrz. Povzdechla si. Jeho matka pochopitelně očekává, že její snacha je nadšena svým chotěm.

„Zůstaneme tam?“ zeptala se sklesle.

Trochu posmutněl. „Když chceš, tak ano. Nebo... Ne, můžeme se tam vrátit, budeš-li si přát. Ale chtěl bych tě vzít do Prahy.“

Oči se jí rozjasnily. „Ano,“ řekla. „Ano, prosím tě!“

Pod stolem jí blaženě stiskl ruku a obrátil se ke komusi, kdo ho oslovil z druhé strany. Snad pan z Dubé. Ještě si je pletla. Jenom z jeho nejbližší rodiny jich tu bylo šest. Otec, tři strýcové a jeho mladší bratři Václav a Čeněk. Pět sester ještě čekalo na Ronově. Dva umřeli, sotva se narodili. Deset dětí! Jako paní z Krumlova. Zachvěla se. To se čeká patrně i od ní. Deset. Proč ne. Jenže to první, které zabíjí... Najednou jí připadal cizejší než kdy jindy. Co jsem to udělala, pomyslela si zděšeně a chvilková něha, která se jí užuž začínala zmocňovat, zase zmizela. Ne. Usnadnil jí to. Jenom aby ho udržela na uzdě cestou do Prahy. Kdesi mezi jejími věcmi se skrýval dopis, který jí svěřila Anežka.

„Musíš se dostat do Prahy,“ šeptala jí horečně včera večer. „Musíš. Na jaře přijede Václav. Musíš mu ho dát dřív, než se setká s matkou. Bude po ní toužit, měl ji moc rád. Ale je král. Král! A ona... Kdyby bylo nejhůř, jdi za tetou Anežkou do kláštera Na Františku. Ráda tě přijme, je laskavá. Když jí všechno řekneš, pochopí. Můj otec byl její miláček. Nikdy se nevzpamatovala po jeho smrti, i když ji nesla statečněji než... ona. A je tam moje sestra, narodila se v stejný den jako ty. Bude-li ti těžko, pomůžou ti.“

Také pro Anežku byli muži šelmy, které číhají u cesty, kudy bezelstně kráčejí důvěřivé dívky. Neřestná svatozář, která obklopovala hradecké hříšníky, jim oběma naháněla hrůzu. S krvavým stínem zabitého mezi sebou... A té, která kdysi nepovšimnuta ztratila život pro jediné objetí.

Hynkovi strýcové se rozjařovali. Smil, Oldřich a Raimund, který byl určitě mladší než on. „Ulriko, drž ho zkrátka,“ povykoval pan Hynek starší, „ať své nejlepší síly neutrácí jinde. Náš rod je potřebuje.“

Usmívala se. Proč ne? Co oni věděli! Hynek vstal. Vypadal rozhněvaně, ale vlastního otce při své svatbě sotva mohl srazit pod stůl.

„Půjdeme spát," řekl do pochvalného chechtotu. „Omluvte nás."

„Máš pravdu, hochu, pospěš si," řekl Raimund a přitočil se k Ulrice, aby jí uštědřil strýcovské políbení. „Dopijeme to za tebe."

Hynek ho odstrčil. „Jedna je až dost," řekl nepochopitelně, popadl Ulriku za ruku a vedl ji ven za obhroublého žertování podnapilých pánů. Ulrika se ve dveřích otočila a zachytila otcův pohled, který ji provázel. Povzbudivě se usmál. Zatvrdila se. Tváříš se, že jsi tehdy neslyšel. Dobře. Já jsem nezapomněla. Najednou se vyděsila. Kam mě Hynek vede? Panebože, dnes ne! Svatebčané byli rozloženi ve stanech před městem. Lednový mráz je nelákal na chladná lůžka. Vydrží u svých korbelů jistě do rána. Ale na novomanžele čekal v měšťanském domě pokoj už od rána vyhřívaný vysoko hořícím ohněm v krbu.

Zuby jí drkotaly vzrušením a zimou, když ji halil do kožešin. „Já jsem strašně unavená, Hynku," zašeptala bezmocně, když jí odhrnul vlasy z čela a zadíval se jí zblízka do tváře ve světle pochodní, které se odráželo od jiskřícího sněhu. Kymácející se nosítka je srazila k sobě. Beze slova ji objal a dlouze ji políbil.

Sluhové úslužně otvírali dveře. Ulrika se na něj poplašeně zadívala zpod dlouhých, chvějících se řas, když osaměli. Ještě pořád, děťátko? pomyslel si s něžným úžasem. Sami. Byli sami a ona je jeho žena. Rozhlédl se. Připravené lože vypadalo vábivě. A ona... Zavřel oči, aby se ovládl. Ne, to nebylo ono. To nebylo to pravé pro lásku, na kterou čekal tak dlouho. V Praze...

Magdalena odkudsi vykouzlila muže, který prý dokáže v zimě vypěstovat květy. Chodil se zbožným údivem dívat se na poupata, rozvíjející se v podivně upravené kopuli na jeho domě. Vyvážil je zlatem. Za pět dní budou zdobit jejich svatební lože. Magdalena byla skvělá. Tiše pochopila všechno. Teď pobíhá po jeho domě a prohání služebnictvo. Ale až přijedou, budou sami. Sami... Jenom s vonícími květy a florentskými šperky, rozestřenými po stole. Vzal s sebou jen jediný nádherný prsten, který dnes navlékl na chvějící se prstík.

„Půjdu do tábora," řekl konečně, když zase našel hlas. „Vyspi se dobře, miláčku. Zítra nás čeká dlouhá cesta. Vrátím se před svítáním. Nebudou nás hledat dřív než v poledne."

Odešel. Skutečně odešel! Ulehčeně se skulila do postele a okamžitě usnula přes rozrušení, které ji neopouštělo. Zdálo se jí, že sotva ulehla, když už ji budil polibkem. Venku svítalo. Vypadal svěže a čišel z něho mráz.

„Družina už čeká," šeptal. „Pospěš si."

Přinesl i mužské šaty. Přes všechno odhodlání neodolal, aby ji sám neoblékl. Odstrčila jeho ruce.

„Je tam moc zima?" zeptala se.

„Pojedeme jako ďasi, neboj se,“ zasmál se. „Spěchám víc, než si umíš představit.“

První noc strávili v Boskovicích, každý sám. Druhou na Ronově. Hedvábně lesklé vyžle se na něj nadšeně sápalo, když vjeli na nádvoří. „Poznáváš ji?“ zeptal se.

„Panenka!“ vykřikla Ulrika.

„Jakápak Panenka, když už měla dvakrát štěňata,“ usmál se Hynek.

Statná žena vyběhla z hradu. „Hynku!“ vykřikla zděšeně. „Svatba se zase nekonala? Kdo je to?“ dodala, když spatřila neznámého mladíka zachumlaného do dvou plášťů.

Bez nich už na mladíka nevypadala. „To je Ulrika,“ řekl Hynek blaženě a snesl ji ze sedla. „Přivedl jsem ti ji ukázat, máti.“

Paní z Lichtemburka začala pobíhat po domě jako zmatená slepice. „Měl jsi mi to říci!“ hartusila na syna. „Čekala jsem vás nejdřív za týden. Nic není připraveno.“

„Nevadí. Zítra stejně jedeme dál. Budeš mít dost času.“

Odešel sehnat mohutnější družinu. Moravou projeli bez potíží, ale v Čechách už bylo cestování nebezpečné. Zvlášť kolem Prahy, přes všechna přísná opatření zemského správce.

„Ukaž se mi pořádně,“ obrátila se Hynkova matka k Ulrice, sotva osaměly. „V mužských šatech?“

„Je to pohodlnější. Jsem zvyklá.“

S jistými rozpaky přijala bouřlivý polibek. Najednou jí její záměr připadal takřka neproveditelný. S Hynkem jí bylo strašně dobře. Jenže...

„Hynek je divoch,“ slyšela tichý šepot. „Dej si na něj pozor. Ale tebe má rád. Dávno před svatbou, to nebývá. Udržíš si ho snadno, budeš-li chytrá. Hleď si ho, je to dobrý chlapec, přes to všechno. Mám ho ze všech nejradši. Bylo by škoda, kdyby se chodil utěšovat jinam. Lichtemburkové jsou někdy... nároční. Ale to ty už asi víš.“ Usmála se. „Konečně, když jsem byla tak mladá jako ty, vůbec mi to nevadilo. Naopak.“ Vesele se rozesmála. „Za rok budu možná babičkou a mé Barborce ještě nejsou ani dva roky. To je směšné, viď?“

Vůbec to nebylo směšné. Několik bouřlivých nocí a pak... Paní z Lichtemburka pořád cosi švitořila a Ulrika z jejích zmatených řečí nebyla moudrá. Ulevilo se jí, když se Hynek konečně objevil.

„Spát!“ zvolal a žertovně mrkl na matku. „Honem!“ Zase v ní zatrnulo. Vypadal daleko rozechvěleji než jindy. Tady je doma. Tady... Ale zavedl ji do komůrky ve věži a zase kamsi zmizel, aniž se tentokrát odvážil ji políbit.

Brod. Sedlec. A konečně Praha. Dvě pražská města na obou březích zamrzlé řeky. Za ní, vysoko nad nimi, Hrad.

Ulrika se zvědavě rozhlížela. Úzká ulička s otrhanými ubožáky, jaké nebylo vidět v Olomouci ani v Brodu. Jiná města vlastně nikdy neviděla. Nádhera a bída.

Hynkův panoš vjel bezohledně mezi žebráky a rozehnal je. Měl naspěch. U jeho sedla viselo několik koroptví z ronovské špižírny pro dnešní večeři. Ozvalo se spílání. Ulrika se bázlivě podívala na manžela. Usmál se na ni, sáhl do měšce a rozhodil mezi ně hrst stříbra. Nadávky se změnily v hlučné projevy díků. Zvolna postupovali dál, zatímco panoš bezohledným cvalem zmizel kdesi vpředu.

„Ukážu ti město, chceš?“ zeptal se. „Dokud jsme pohromadě.“

Kamenný most vypadal majestátně. Přes ten už nejeli. „To nestojí za to,“ řekl. „Menší Město je na svahu, dobře ho vidíš odtud. Do Hradu se podíváme zítra, budeš-li chtít. Tamhle je dům Lichtemburků. Bývá tam jen Raimund, ostatní sem málokdy jezdí.“

Zvedla k němu oči. „My tam nejedeme?“

„Ne. Mám svůj. Tvůj,“ opravil se s úsměvem. „Na staroměstském břehu. Pojď, vrátíme se. Až Raimund přijede, můžeme ho navštívit,“ dodal trochu rozpačitě, když neodvracela zrak z protější stráně.

„To tam teď nikdo nebydlí?“

„Jenom část služebnictva. Pojď.“

Jeho, její dům vypadal daleko krásněji než ostatní. Družina, která je provázela, ani nesesedla z koní. „Zítra pro nás přijdou s nosítky,“ řekl Hynek a díval se na ni čím dál tím výmluvněji. „Paní z Lichtemburka nemůže běhat po Praze jako kluk.“

„Vždyť nemám co na sebe,“ zděsila se. Celá její výbava zůstala v Olomouci a poputuje patrně do Ronova.

„Truhly jsou plné, moje lásko,“ usmál se. „Chci, abys byla docela moje. Docela.“

Vykřikla úžasem, když spatřila čerstvé květy a nádherné skvosty. „Jak jsi to dokázal?“

„Těžko. Vzala sis žebráka, nezbývá mi už ani zlaťák. Tři roky žiju počestně, abych se ti zalíbil. To nevynáší. Všechno, co jsem měl, je tady. Vezmi si to. Je to tvoje stejně jako já.“

Ozvalo se v ní svědomí. „Jsi hodný,“ řekla tiše a sklopila oči. „Ale musím ti něco říci.“

„Až zítra,“ přerušil ji rychle. Bylo jasné, že se sňatkem nepospíchala kvůli zběsilé touze, jaká zmítala jím. Ale neochvějně si věřil. Až ráno procitne v jeho náruči, nebude už nic vědět o tom, že kdysi váhala. „Pojď, oblékni se, jak se sluší na paní z Lichtemburka v její svatební den.“

Zasedli k večeři. Pil málo a hltal ji hořícíma očima. Ulrika zděšeně mlčela. Bylo by možná snadnější strpět to všechno, co... Ale pak!

„Já se strašně bojím smrti,“ hlesla najednou se slzami v očích. „Ty ne?“

Zakuckal se leknutím. „Co tě to napadlo zrovna dnes?“ zeptal se vyjeveně. „Já myslím na život. Na náš, i ten, který možná... Můj syn se bude podobat tvému otci. A moje dcera tobě.“

Ne. Je rozhodnuto. Ani neocenila, že nemyslel na sebe. „Můj syn se podobá Vítkovi," řekla klidně. „Aspoň doufám. Jsou mu sotva dva roky."

Zbledl jako stěna. „To... to neříkej," zakoktal. „Takhle se mnou nežertuj. Prosím!"

„Nežertuju. To je to, co jsem ti chtěla říci."

Mlčel. Třesoucí se rukou si nalil z konvice plnou číši a zvrátil ji do sebe. „Mluv," řekl bezbarvě. „Řekni mi všechno."

„To je všechno. Milovali jsme se, to přece víš. Ten den, když jsi byl na Krumlově..."

„Znásilnil tě?" skočil jí zuřivě do řeči.

„Ne. Chtěla jsem to sama. On nebyl násilník. On..."

Znovu se napil, tentokrát přímo z konvice. To nebylo možné! Ani ten ničema přece nemohl, hned den poté, co ji objímal... Najednou se rozesmál. „Nech už toho. Prosím tě, netrap mě! Co z toho máš?"

Sáhl po její ruce, ale ucukla. Vzdychl. „Tak znovu, když nedáš jinak. Kdepak máš to dítě? Na Hradci?"

„V Budíně," odpověděla bez zaváhání. „Narodil se v klášteře na Zaječím ostrově."

„Tvůj otec mi nic neříkal o tom, že jsi byla v Budíně," zamračil se. Ten žert už zacházel trochu daleko.

„Proč by měl?" opáčila výsměšně. Rychle se vžívala do své úlohy a začínala se bavit. „Vzala mě s sebou sestra uherského krále, když byla na návštěvě v Hradci. Nemuselo se mu to zdát zvlášť důležité... pro tebe. On si mě nikdy moc nevšímal. Kdybys mě tenkrát viděl ty... Proto jsem tě žádala, abys nejezdil. Poznal bys všechno na první pohled."

S ustrnutím si uvědomil, že to vychází na den přesně. Ale ještě se nevzdával. „Tak ty jsi byla v Budíně," usmál se jízlivě. „To to tam jistě znáš. Řekni mi, jak to vypadá na Zaječím ostrově."

Před devíti lety, když český král uzavíral mír po vítězné válce s Uhry, tam jako chlapec doprovázel otce, který jel do Budína vyjednávat. S napětím čekal. Popsala mu oba kláštery na ostrově uprostřed Dunaje. V tom mužském tehdy přespával. Vypadalo to, že Ulrika tam zná každý kout. Měl pocit, že se v příští chvíli pomine se smysly. Šel do kuchyně, přinesl si sám další konvici a sluhům zakázal, aby se přibližovali ke dveřím. Usmívali se s pochopením. Nejradši by je zabil. Pobožnost dominikánské abatyše mu nedávala žádnou naději. Nedávno jakýsi Rakušan přivezl do Brodu podivnou zvěst, že při návštěvě své sestry, srbské carevny, si ta svatá žena bezostyšně namluvila carova bratra a spoluvládce Uroše Miljutína, který už byl ženatý s thesalskou princeznou. Říkalo se, že se dal oddat i s ní a vyhrožoval, že přestoupí k mohamedánské víře, neuzná-li křesťanská církev jeho sňatek. Jeptiška! Pro takovou je maličkost poskytnout útočiště cizímu hříchu. A

ta... Dívala se na něj nevinnýma očima stejně jako při jejich prvním setkání. Co dál? Studená sprcha neuhasila jeho touhu. Spíš naopak.

Vyprázdnil konvici už cestou a vrátil se pro novou. „Nemáme ti přivalit ke stolu soudek, pane?“ zeptal se číšník drze.

„Ne,“ zahučel vztekle a vydal se na trudnou cestu k ní. Už byl opilý. Aspoň to tak nebolelo. „Musím si to... Musím se s tím nějak vyrovnat,“ řekl těžce a zakymácel se ve dveřích. „Mám pocit, že tě nenávidím. Takové věci se... Takové věci se neodpouštějí. Ale já jsem tě strašně miloval, Ulriko. Strašně. Nedovedu si představit, že nikdy... Dnes ne. Dneska bych se s tebou miloval jako s nějakou děvkou z krčmy. Jednou snad dokážu... dokážu obejmout tě jako dřív. Možná už zítra dokážu, možná...“ Odpotácel se ke stolu a klesl na lavici. Hlavu složil bezmocně do dlaní.

Ulrika vyskočila. „Obejmout mě! Copak nerozumíš, co ti říkám?“

Vstal. „Tak tedy jako děvku,“ zasyčel. „Dobře.“ A vrhl se k ní.

Tvrdě ho udeřila do tváře, když se na ni sápal. „Jsi hnusný!“ vykřikla. „Kdybys věděl, jak jsi hnusný, když jsi opilý!“

Stál nad ní se zaťatými pěstmi. „Proč sis mě brala?“ zeptal se.

„Protože jsi pan z Lichtemburka,“ hodila po něm posměšně. „Vzal by sis mě, kdyby Oldřich od Pohledu byl jenom holka z vesnice? Jsi snad ty panic? V tom případě tě odprosím. Jinak ne. Máš, co jsi chtěl. Dceru pana z Falkenštejna s největším věnem v celé říši.“

„Netoužil jsem po dceři pana z Falkenštejna,“ řekl mrtvě. „Toužil jsem po ženě, kterou miluju a která by mi dala dědice naší lásky. Nemohu ti vyčítat, žes mě oklamala, Nikdy jsi nepředstírala, že o mne stojíš. Ale pan z Lichtemburka má právo vyhnat s hanbou nevěrnou ženu, která ho zneuctila. Jenomže ještě nevím, jsem-li to opravdu já. Zatím jsem jen člověk, kterého zmrzačili.“

Znovu se ozvala nesmělá výčitka. „Všechno přiznám,“ nabídla mu. „Papež tvůj sňatek jistě zruší, Hynku.“ To stačí. Já už se přece nechci vdávat. Ať si mě všichni pokládají za nepočestnou. Jen když jsem unikla z toho bahna tam. Teď už o mně otec nerozhoduje.

Rozesmál se opile a vztekle. „Jsem snad šílený, abych zapudil dceru královnina milence? Ať mi můj sňatek vynese aspoň tučné obročí. Věno si nech, ať máš co odkázat krumlovskému parchantovi.“

„I ty chceš mít přece syna,“ hlesla už v slzách. Najednou si s hrůzou uvědomila, že nenapravitelně zasáhla do života, na který neměla právo. Co bylo jemu po její úzkosti! Miloval ji a chtěl ji zachránit. Mohl ji zachránit, kdyby...

„S děvkou chlapa, který znásilňuje holčičky?“ ušklíbl se. „Neboj se, jiné paní nesdílejí tvůj jemný vkus. Můžu adoptovat levobočka. Mám jich dost.“

Byl pryč. Naslouchala klapotu kopyt odjíždějícího koně bez pocitu úlevy a vítězoslávy, jaký čekala. Odešla do ložnice a bezmyšlenkovitě svlékla nádherné

roucho, do kterého ji s takovou láskou odíval. Zázračné čerstvé květy vadly na poduškách. Sebrala je, našla džbán s vodou a urovnala je do něho, nořic tvář do jejich hebkých plátků. Vyzkoušela si všechny šperky jeden po druhém. Otvírala truhlice a probírala se hromadami skvostných šatů. Nakonec všechno uložila, přihodila několik připravených polen do skomírajícího ohně a ulehla s nevidoucíma očima upřenýma do klenutého stropu.

Spánek nepřicházel. Mohli být spolu v té bezesné noci. Kéž by se vrátil! pomyslela si najednou. Proč jsem tak zbabělá? Opravdu chci žít jen sama pro sebe, bez věčného pokračování v dítěti? *Ona* přece také neumřela. Mnoho matek žije a naslouchá štěbetajícím hláskům. Znovu si vzpomněla na krumlovskou paní, která i bez té naděje, s jedinou jistotou bolesti a hrůzy dychtivě očekávala svého manžela. Za každou cenu. Je to opravdu jen kal a špína? To, co všichni hledají? Tehdy v lese u Krumlova i teď, když ji líbal s opatrnou něhou...

Úplněk venku jasně zářil do mrazivé noci a stříbřil půvabné květy na stolku u okna. Všechno je tvoje stejně jako já. Zachvěla se. Cos to ve mně zabil, můj slavný otče! Vždyť po něm toužím. On jediný je doopravdy můj. Oženil se s dcerou pana z Falkenštejna, ale miluje mne. Tu, která tak strašně potřebuje lásku. Vrať se. Vrať se, vrať se! Nic není pravda. Tak snadno můžeš poznat, že jsem jenom tvá!

Vyskočila a začala se horečně oblékat. Kam jinam mohl v noci odejít než do domu svého otce? Už svítalo. Odstrčila závoru a vyklouzla do prázdné uličky. Podél řeky k mostu na druhou stranu.

U mostu narazila na první překážku. „Čím zaplatíš, zlato?“ zeptal se důvěrně ozbrojený strážce. Žena, která se sama potlouká nocí, může být jen nějaká poběhlice. Přes ten nádherný šat. „Penězi, nebo svou krásou?“

Ulriku vůbec nenapadlo, že most není pro každého. Neměla u sebe nic. Otočila se a rozběhla se k řece. Led je silný, snad ji unese.

Ale zbrojnoše najednou napadlo, že možná zabila nějakou bohatou paní, aby se mohla obléci do jejích šatů.

„Chyťte zlodějku!“ zaječel.

Dostihli ji, než vkročila na led, a vlekli ji zpátky.

„Nech rychtáře spát,“ řekl ten, který ji držel nejpevněji. Jeho ruce ji ohmatávaly tím nestoudněji, čím víc se svíjela odporem a ponížením. „Zlodějek je, jenže ne tak pěkných. Radši se pobavíme.“

Byli tři. Tři jako tenkrát na Blaženu. Zběsile se bránila, když ji táhli do věže. Jakási panská družina se blížila úzkou uličkou. Divoce vykřikla.

„Copak to tady je?“ ozval se přísně šlechtic, který šel v čele.

„Vybíráme mostné, pane,“ ušklíbl se zbrojnoš. „Chtěla utíkat přes řeku, tak jsme...“

„Okamžitě ji pusťte,“ řekl pán ostře. „Jsem Zdislav ze Šternberka, víš-li, co to znamená. Nejvyšší komoří pražský.“

Podíval se na Ulriku. Ty oči nemohly mýlit. Bůhví co tu dělala za svítání, ale povětrná ženština to nebyla. Na to by vsadil hlavu.

Zdvořile se uklonil. „Kam jsi chtěla, paní?“

„Do domu pánů z Lichtemburka,“ hlesla tiše.

Žádného Lichtemburka dávno neviděl. Jsou prý kdesi na Moravě. Ale konečně... „Zavedu tě tam,“ řekl. „Mám to při cestě.“

Hodil peníz zbrojnošům a nabídl jí rámě. Cupitala po jeho boku vyděšená a vděčná. „Mám počkat?“ zeptal se, když se zastavili před domem. „Bojím se, že uvnitř nikoho nenajdeš.“

Ulrika potřásla hlavou. „Díky. Snad to nebude třeba.“

Úslužně zabušil na vrata a ustoupil. Okno nad nimi se pootevřelo. „Chtěla bych mluvit s panem Hynkem z Lichtemburka. Hynkem mladším,“ opakovala Ulrika třesoucím se hlasem. „Je tady?“

„Podívám se.“

Rozcuchaná hlava zmizela. „Zase jedna,“ bylo slyšet zevnitř. „Mám ho vzbudit?“

„Opovaž se! Paní Magdalena by tě hnala. Sotva se uložili. Jestli ho neporazilo víno, jsou zrovna v nejlepším, ty trdlo.“

Ulrika se otočila a slepě klopýtala zpátky. „Pan Hynek se tu neukázal. Musíš se zeptat v jeho domě na Starém Městě,“ volal za ní pronikavý hlas.

Paní Magdalena. Zrovna v nejlepším. Co jsem si já blázen představovala! Už nikdy nikomu neuvěřím.

Šternberk ji dohonil. „Mám tě doprovodit?“ ptal se účastně. „Sama se zpátky nedostaneš. Praha je plná lůzy.“ Díval se, jak klopýtá po jeho boku s očima plnýma slz. Odložená křepelička. Ten Hynek je hlupák. Takové rozkošné dítě místo té coury, o kterou se dělí s Raimundem.

„Kdybys chtěla,“ navrhl jí úlisně, „mohu tě vzít k sobě. Pana Hynka stejně nenajdeš.“

Zastavila se. „Co si o mně myslíš?“ vykřikla vztekle. „Nehledám ho. Jdu ke klariskám Na Františku.“

„To je snad škoda,“ usmál se. „Rozmysli si to ještě.“

Zvysoka si ho změřila. „Neprosím se. Dojdu sama.“

Šternberk byl rytíř. Doprovázel ji zpovzdáli, aby zaháněl dotěravce, ale nevěnovala mu už ani pohled, jako by se jí to netýkalo. Zatraceně pyšné kuře, pomyslel si se zalíbením. Rád bych věděl, kdo je to doopravdy.

Dostalo se mu odpovědi, která ho skoro porazila. Když klepadlo dopadlo na klášterní bránu a sestra fortnýřka pootevřela okénko, prohlásila jeho neznámá jasným hlasem: „Jsem paní z Lichtemburka a přináším kněžně abatyši poselství od princezny Anežky.“

NEJHLOUBĚJI

Jan vystrčil hlavu do mrazivého rána. „Dědo!“ zavolal. „Dědóóó!“ Vyvlekl se ven a rozhlédl se. Čerstvý sníh kolem jeskyně, kde přespávali, byl neporušen. Pár stop po hopkujících ptácích. Jinak nic. Vrátil se vůbec zvečera? Poslední, co si Jeník pamatoval, bylo, že odešel pro klestí, aby mohl rozdělat oheň.

Umřu, pomyslel si zděšeně. Umřu tady jako pes. Sotva stál na nohou. Dlouhá zlá nemoc, která ho skosila, když se vracel od Budějovic, ho vysušila na kost. Na všechno si vzpomínal jenom jako na matný, divný sen. Ten chlapec, který se zběsile hnal do neznáma, aby se dověděl pravdu, jako by byl někdo jiný.

Teď měl jedinou touhu. Ohřát se. Najíst. Přežít. Dobrotivý stařeček z pohádky, který se ho ujal, vysíleného horečkou a bolestí, někam zmizel. Nevracel se. Dokážu vstát?

Znovu zimomřivě zalezl do páchnoucích hadrů. V noci blouznil a přes den se utápěl ve snění. Viděl zase tu marnou, nekonečnou cestu, která končila v bílé cizotě. Maminko! Kde jsi? Náš dům je pustý. Dědečkova chalupa na Mastníku vypálena. V sousedních vesnicích prázdné ticho. Nikdo neviděl vyklovanýma očima, kam se poděli moji blízcí. A i kdyby, mrtví nepromluví.

Šel dál. Dolů k rakouské hranici. Do Vídně. Tam vedla tehdy cesta jeho otce. Zůstal tam? Doprovázel možná mrtvé tělo svého krále, když ho převáželi. Je na Moravě, kam odjela i královna? Ale pan z Lichtemburka tam byl a pak se na něj dlouze díval soucitnýma očima.

Nikdo v Hradci neviděl Jana Panoše.

Rakušané úzkostlivě střežili stezky v pohraničních hvozdech. Hladoví ubožáci se drali zoufale ven z vypleněné země. Ale všude byla letos bída. Hloučky zoufalců se vracely s okrvavenými hlavami. Jan se vetřel do družiny jakéhosi pána, který projížděl bez potíží, ale objevili ho. Nechal se dobrovolně zbít, ačkoli měl nůž. Bylo jich příliš mnoho. Vlekl se zpátky. Blízko Budějovic se mu podařilo chytit zatoulanou slepici. Podřízl ji a jako zvíře se lačně napil tryskající krve.

„Zloději zlodějská,“ ozvalo se nad ním. „Za tohle budeš viset.“

Uskočil i se svou kořistí, připraven se bránit, ale zůstal strnule stát, protože se mu zdálo, že na mohutném zbrojnoši poznává bitý opasek svého otce.

„Odkud to máš?“ zeptal se.

„Co?“

„Ten pas.“

„Od Braniborů, chytráku. Válečná kořist. Nejsem budižkničemu, který se potlouká po kraji. Jsem voják pana Budivoje. Bude to?“

Jan mu mlčky podal slepici. Od Braniborů? Snad se mýlím. Snad je to jiný opasek, jenom podobný. Vztáhl ruku, aby se ho dotkl, ale dostal ránu jílcem meče pod žebra, až se zkroutil bolestí.

„Nezačínej si,“ ozval se chlap výhrůžně. „Buď rád, že tě nechám plavat. Žebráci už čekají u šibenice.“

Popadl slepici a zmizel. Jan jeho poslední větě nerozuměl. Táhl se těžce za ním k bráně města a plival krev. Dovnitř ho stejně nepustili. Nikam teď nepouštěli do ohrazených míst.

Bylo mu čím dál hůř. V Bechyni ho zaháněli nasekanými kostkami ledu, které měli připravené proti vetřelcům. Rozbitá hlava mu třeštila. Chvílemi zapomínal, kdo je. Bloudil. Nějak se dostal k biskupské Příbrami. Zbožná čeládka na něj poštvala psy. Ještě dva dny a dvě noci se vlekl dál k severu, kde tušil Prahu, rozervaný, krvácející a v horečce, až padl nedaleko Berouna v podivné jeskynní krajině. Našel ho světec. Musel být svatý. Nikdo jiný nebyl ochoten se rozdělit s kýmkoli o trochu jídla. Cestou potkával lidi, kteří vrčeli jako hladoví psi, když objevili něco k snědku a někdo se přiblížil.

Za měsíc spolu ztratili sotva deset slov. Jan těžko sbíral sílu k řeči, každé slovo ho stálo bolestnou námahu, ještě často omdléval po hlubším nadechnutí. A nakonec si odvykl. Starý byl nemluva. Ačkoli se mu věnoval s neutuchající péčí, zůstali si cizí. Ani jeden nevěděl o druhém, kdo vlastně je.

Cizí. Všichni si teď byli cizí. Neznámý dědeček se už neobjevil. Jan tiše umíral tři dny, než se vzchopil k poslednímu zoufalému odporu. Podařilo se mu rozžvýkat větévku jalovce a našel několik žaludů. Doplazil se k osamělému klášteru, kde ho konečně přijali. Ale když se zmínil o Praze, vrtěli mniši vyděšeně hlavou.

Vydržel do jara. Potom utekl, sám nevěděl proč. I v klášteře míval hlad, do refektáře k hostinám ho nepouštěli, ale kuchař mu občas hodil placku, když přitáhl do kuchyně těžké vědro vody z hluboké studny. Šel po kopcích, odkud se mu občas otvíral výhled na řeku. Mladé osení se zelenalo a zpívali skřivani. Ale on běžel lesem jako osamělý vlk bez jediné radostnější myšlenky. Kam? Svlékl skutečně braniborský žoldnéř tepaný opasek z mrtvého těla? Je domek pod Hradem pořád ještě prázdný? A u Nalžovic mrtvé spáleniště?

Nepustili ho ani na doslech. Z hradby lítaly šípy. „Táhni, chamradi!“ řvali strážní z dálky.

„Neblázni, v Praze řádí mor," slyšel za sebou úlisný hlas a jakási ruka neklidně ohmatávala jeho paži. „Pojď ke mně. Vyspíš se a najíme se. Zase jednou se najíme."

Jan vytáhl nůž, i když ani tentokrát nerozuměl. Vychrtlý skrček utekl s hlasitými nadávkami.

Obcházel město. Všechny brány byly zavřené. Dostal se až do Obory. Katovi pacholci právě vlekli k šibenici divoce křičící ženu a buclatého výrostka. Nebránil se, jen se udiveně rozhlížel. Ze všech stran se sbíhaly stínovité postavy. Najednou jich bylo tolik, že bylo těžké uniknout z jejich kruhu. Zůstal.

Přihlíželi přípravám k popravě s podivnou dychtivostí. Odsouzená žena pronikavě ječela. Její syn se přihlouple usmíval.

„Je pomatený odmalička," řekl za Janem jakýsi hlas. „Vlastně za nic nemůže. Měli ho nechat."

„Ale je tak tlusťoučký!" odpovídal druhý zálibně. „Pěkně si ho vykrmila. Kdoví kolik jich už odtáhli do morové jámy, než jim na to přišli. Mezi tisíci mrtvými se pár zavražděných ztratí. To je zrovna hřích, házet zdravé nebožtíky do hromadného hrobu. Tuhle žebračku prý zabila kvůli pěti kouskům chleba."

„Už budeme jíst?" zeptal se dětský hlas.

„Počkej. Tady budou věšet ji, půjdeme na druhou stranu."

„Koho zabili?" zeptal se Jan, který konečně našel řeč. Skoro si odvykl mluvit. Ale hovorná dvojice už zmizela v davu. Nikdo mu neodpověděl. Všichni stáli a dívali se upřeně k dvěma šibenicím. Bylo úplné ticho. Jen odsouzená křečovitě vzlykala.

Kat vylezl na lešení. „Poslouchejte dobře, holoto," rozkřikl se. „Jestli zase nepočkáte, až budu pryč, pošlu na vás stráže. Každého z vás pověsím s daleko větším potěšením než tyhle dva."

Vedle Jana zpustlý stařec s divokýma očima začal naprázdno polykat a pohyboval bezzubými dásněmi, jako by cosi žvýkal. Na všech tvářích byl teď stejný výraz. Mnozí tiše pomlaskávali. Janovi se udělalo zle. Otočil se a slepě se dral davem pryč. Jeho vědomí se vzpíralo děsivé skutečnosti. Horečný sen. Ano.

Kdosi mu zastoupil cestu. „Taky kradeš?" ptal se uchváceně. „Taky tě pověsíme. Taky tě..." Zase ucítil chtivé prsty na svém těle. Zuřivě se rozmáchl a uhodil.

V té chvíli se dav zavlnil. Napadený ztratil zájem o rvačku a vrhl se za ostatními. Jan se otočil jako uhranutý. Kat se stráží a pacholky mizel mezi stromy. Hrozen přihlížejících teď visel na oběšených. Ani je neodřízli. Tak, jak byli, je ještě ve vzduchu rvali na kusy. Jedna z šibenic praskla a zmizela mezi vlkodlaky. Jan se rozběhl jako šílenec. Pryč! Pryč, pryč! Jak dlouho bude trvat, než se vrhnou i na živé?

Běžel celou noc až do svítání, přímo proti vycházejícímu slunci. Padl do mechu. Probouzel se každou chvíli a se zpoceným čelem naslouchal, neslyší-li kroky. Příští noc ho vystopovala vlčí smečka. Vylezl na strom v poslední chvíli. Číhali do rána. Druhý den je odlákal jelen. Běžel dál řadu dnů a pořád nevěděl kam. V noci přespával na stromech a žvýkal mladé výhonky. Za dne bloudil v lesích, až se dostal do horské krajiny. Tady se už nemusím bát.

A přece, když to čekal nejmíň, narazil na cestu. Už se snášel soumrak. Vyděšeně klopýtal od ní do svahu. Všude bylo jenom mlází. Jediný strom byl dost vysoký, aby mu poskytl úkryt. Uvelebil se v jeho větvích a usnul s rukama ovinutýma kolem mohutného kmenu.

Probudil ho zvláštní zvuk. To nebylo vytí vlčí smečky, i když se mu podobalo. Měsíc byl za mraky. V neproniknutelné tmě se blizoučko pod ním na malém paloučku rozhořívalo narudlé světélko. Než si uvědomil, co to je, zaplápolal oheň. Prapodivné postavy, které ovládaly umění člověka, se lidem moc nepodobaly. Ani zvuky, které vyrážely, nepřipomínaly lidskou řeč. A přece... Hrubý rožeň se otáčel nad ohněm. Jitřivá vůně pečeně ho skoro omráčila. Užuž se chystal slézt a žebrat, když se mu žaludek křečovitě sevřel. V poslední chvíli si nacpal zaťatou pěst do úst, aby neřval hrůzou. V plamenech rozeznal známý tvar lidské ruky.

Tiše jako pěna přihlížel příšerné hostině. Smečka ohlodávala kosti. Rozeznával je na rostoucí hromadě. Tři lidé, kteří včera ještě žili, dýchali jako on, dívali se na nebe... Pokoušely se o něj mdloby. Jenom nějakým zázrakem nespadl přímo mezi ně. Nasycení si lehali na zem kolem skomírajícího ohně. Měsíc vyhlédl z mraků. Jan tiše počítal spící postavy, ozářené stříbrným světlem. Mohlo jich být tři desítky. Nestvůrné kyje se válely vedle nich.

Neodvážil se ani hnout. Když se rozednilo, rozhlédl se. Z výšky bylo vidět do daleka na klikatící se cestu. Za jejím záhybem stál jakýsi vůz, z jehož voje visela stará vychrtlá herka. Kolem nebyla živá duše. Kdyby byl včera šel dál po cestě, mohl uklouznout z nebezpečí kolem opuštěného majetku obětí včerejší hostiny.

Přízračné noční stíny sestupovaly k cestě. Někteří lidojedi ještě spali opodál v trávě. V slunečním světle nevypadali o nic důvěryhodněji než včera. Odvazovali mršinu a dorozumívali se tupým blábolením. I kůň je pečeně. I starý, tvrdý, houževnatý kůň.

Ze skály nad ním se ozval skřek. Spáči vyskočili a chápali se zbraní. Na velkém balvanu stál jeden z netvorů a zuřivě mával.

Seběhli se pod stromem, který se pro Jeníkovo obolené tělo stával nástrojem mučírny. O něčem se rozčileně dohadovali. Pak se srazili do houfu a plíživě sestupovali k cestě.

Jeník se obrátil a strnul hrůzou. Z dálky přijížděly dva vozy zakryté plachtami. Koníci poklidně podupávali. Byl krásný jarní den plný pohody. Patřím k lidem,

uvědomil si. Patřím k lidem. Nejsem zvíře, které běhá po lesích jako tihle. Kdyby to měl být poslední čin mého života!

Sjel ze stromu jako blesk a rozběhl se vstříc těm, kteří se blížili. Viděly ho číhající šelmy? Za nejbližší zátočinou seběhl na cestu a utíkal, jako by měl ďábla v patách. Taky to bylo sotva co jiného než ďábel.

Dva vozy. Pět mužů, dvě ženy a čtyři děti. Málo, i kdyby byli všichni ozbrojeni po zuby. Rozpřáhl paže. „Zastavte!“ vykřikl ze všech sil. „Otočte vozy a ujíždějte! V soutěsce číhají lidojedi!“

Dívali se na něj s úžasem. Jedna z žen zbledla jako plátno. Teprve teď si všiml, že drží u prsu nemluvně.

„U téhle cesty?“ zeptal se první vozka. „Chceš nás obalamutit. Uhneme-li k jihu, dostaneme se na Moravu hluboko pod Lanškrounem a budeme muset kolem Boršova. Dost jsme o tom slyšeli. Děláš naháněče Šumburským?“

„Proboha,“ vydechl Jeník. „Mějte rozum. Možná mě viděli a budou tu každou chvíli.“

„Můžeme uhnout na sever, Kladskem a po pomezí,“ řekl druhý. „Copak nám radíš ty?“

„Cokoli. Jenom se vraťte!“

„Obraťte vozy, já se tam podívám,“ ozval se třetí muž zachmuřeně. „Běda ti, jestli lžeš, chlapče. Máme málo času. Děti umírají hlady. A dávno jsme si zvykli vykonávat spravedlnost sami.“

„Proboha, nechoď tam!“ zaúpěl Jan. „Proboha tě prosím!“

„Já nemám ženu ani děti,“ řekl zamračený muž, zatímco vozy obracely. „Zabili mi je Braniboři, víš? Můj život stojí za několik dní cesty navíc. Pro tyhle možná znamenají smrt. Držte ho, ať neuteče,“ dodal a vydal se na cestu.

Ženy hlasitě vzlykaly. Čtyři muži si Jana prohlíželi s rostoucím podezřením. Zsinalý a roztřesený se díval za odcházejícím vytřeštěnýma očima. Byla to možná tvář viny.

Jan to čekal, ale přece jen jím otřáslo, když se ozvalo přitlumené vytí a zoufalý výkřik. „Ujíždějte!“ zvolal. „Ujíždějte rychle! Vozy možná nedohoní!“

V ohybu cesty se vynořilo pět běžících postav. Blížily se rychlými, dlouhými skoky. „Naskoč!“ zvolal vozka a práskl do koní. „Nenecháme tě tu!“

Jan se nedal dvakrát pobízet. S těmi dvěma, kteří nedrželi opratě, zaujal místo vzadu na druhém voze a vytáhl nůž. Rozjížděli se zvolna, aby získali dostatečný náskok pro první vůz, který unášel ženy a děti.

Příliš zvolna. Najednou byli mezi nimi. Jeník se zuřivě rozehnal a silou, kterou by nikdy nehledal ve svém zesláblém těle, uťal ruku, která se zachytila postraňků vozu. Uhnul před napřaženým klackem a ztratil rovnováhu. Kácel se mezi ty odporné, rozšklebené tváře.

Najednou zmizely. Visel hlavou dolů z vozu, který nabíral rychlost a bláznivě kodrcal příkrou cestou z kopce. Silné ruce ho držely za nohy. Konečně se zachytil i rukou a vytáhl se zpátky. Mračno prachu halilo tmavé stíny, které se vzdalovaly jako přízraky rozplývající se v mlze.

„Vrátíme se na žně," řekl jeden z jeho nových přátel při prvním noclehu. „Už jsme nevydrželi. Ostatní z vesnice pomřeli hlady. Nejdřív děti a ženy. Mám na Opavsku příbuzné, snad nás zachovají při životě. Kam máš namířeno ty?"

Kam? Najednou to věděl. „Do Opavského Hradce," prohlásil. „Patřím k domu české královny."

Chvíli se chechtali, ale mladá žena s novorozencem v náruči zvedla oči od drobné tvářičky a řekla vážně: „Málokdo dnes vypadá na to, co je. Nesmějte se mu. Proč by lhal? Hašek mu také nevěřil a teď je mrtev."

Přijali ztrátu druha s truchlivou samozřejmostí. Blízcí odcházeli až příliš často. Na slzy nebyl čas. Projeli Kladskem, přešli hranici a vstoupili do opavských lesů. Třeba tam najdu otce, říkal si Jan. Třeba se všichni ještě sejdeme. V nové sounáležitosti s lidmi se mu vracela i dětská důvěřivost. Nebyly jen šelmy, hodující na mršinách a krvelačně číhající u zrádných cest. Byli i ti, kteří se vracejí k dozrálým klasům.

Vozy je zahubily. Tady na Moravě si pěších už nikdo nevšímal. Ale očekávaná kořist přilákala hejno lapků z narychlo postaveného hrádku. Viděli, jak se blíží cvalem po dlouhé louce.

„Schovej ten nůž," okřikl sedlák Jana. „Pobili by nás. Ať si to vezmou. Teď už dojdeme pěšky."

Rozběhli se k lesu. Lupiči se zastavili u vozů. Ale někdo si všiml, že mezi utíkajícími jsou ženy. Koně byli rychlejší. Ve chvíli je obklopili se sprostými výkřiky. Nevytáhli meče, chtěli se jen pobavit. Byli tři na jednoho a uprchlíci byli bezbranní.

Cože! I teď, i tady? I tyhle? Na konci cesty? Jan skočil a zabořil nůž bez sebe vzteky do těla toho, který svým koněm první rozrazil skupinku a sáhl po mladé matce. V tu chvíli byli na něm všichni. V posledním záblesku vědomí zahlédl skulinou mezi nimi několik jezdců, kteří se úprkem blížili. Pomoc? Je jich málo. Pozdě!

Rána dopadla a víc už nevěděl.

Zase se nad ním skláněla úplně cizí tvář, když se probral. Tentokrát byla podivnější než kdy jindy. Bílé zuby blýskaly v tmavé pleti pod zářivýma očima zvláštního tvaru.

„Brzy z tebe rytíř," řekl neznámý jakousi nezvyklou řečí. „Na tobě už rána skoro jako můj pán."

Panská komnata. Klenutá síň s lomeným oknem. Drahocenný svícen.

„Jenom omráčená," prohlásil zvláštní muž spokojeně. „Vstáš a chodíš. Žádná aby ležíš."

„Kde jsem?" zeptal se Jan, zatímco se štrachal z lože. Šlo to špatně. Hlava se mu ještě točila.

„Doma," ozval se od dveří hluboký hlas. „Myslím, že jsi to opravdu ty, štěně."

Hrdina z Jihlavy. Vypadal trochu zbědovaně. Jeho pohublá tvář se značně lišila od té, která se Janovi vryla do paměti. Ale nebylo to jenom utrpením. Je šťastný, pomyslel si Jeník s údivem. Takové oči má jen úplně šťastný člověk. Někdo v téhle zemi ještě dokáže být šťasten.

„Ty jsi mě poznal, pane?" vydechl překvapeně.

„Řekli mi, že patříš ke královninu domu. Zdálo se mi, že bys to mohl být ty. Tak jsem tě přivezl."

Falkenštejn usedl a cizinec ho začal opatrně svlékat ze sametového kabátce. V té chvíli Jan pochopil, co znamenala jeho slova. Díval se na bludiště roztřepených jizev, zatímco ranhojič převazoval několik čerstvých šrámů. Je dobré být rytířem? Kolik mrtvých asi zaplatilo každičkou píď těch bělavých stop krvavé bolesti. Ne, nejsem spravedlivý. Kolik živých zůstalo zachováno?

„Co se stalo s ostatními?" zeptal se tiše.

„Živí a bez úhony. Našli svou vesnici. Jsou také doma."

Ne, nebyli doma. Ani oni, ani on. Ale byli zachránění. Možná to znamenalo víc.

„Teď povídej," vyzval ho Falkenštejn. „Chci vědět všechno dřív, než tě zavedu k ní." Jeník si najednou s úžasem uvědomil, že mluví o královně. Jak se sem dostal? Právě on?

Záviš zamračeně poslouchal jeho zajíkavé vyprávění. Spokojený výraz mizel z jeho tváře, na které se hloubila trpká vráska.

„Slyšel jsem už leccos," řekl nakonec tiše. „Ale nikdo z těch, kdo se mnou mluvili, nedohlédli až na dno vlastníma očima. Tohle jí neříkej. Mluv jenom o Václavovi, slyšíš? A smím-li tě prosit, dítě, neptej se ani na otce." Zamyšleně se podíval na velký prsten, který nosil na ruce, pak ho stáhl a navlékl ho Jeníkovi. „Tenhle prsten posílala královna darem římskému králi, když k němu vypravila tvého otce se stížností na markraběte. V patnácti letech už jsi muž, zvlášť po tom, co jsi prožil. Ten prsten svlékli moji bratři z ruky Jana z Kozích Luk, když jsme pro krále dobyli Budějovice. Loupil prý dřív po cestách. A pak ho Ota najednou

učinil hejtmanem a královnu unesl na Bezděz. Není tak těžké uhodnout pravdu. Římský král se nikdy nedověděl, co mu tehdy psala.“

Neplakal. Vlastně to věděl dávno.

„Dobrá bude,“ řekl tmavý lékař, když svého pána znovu ustrojil. „Ale pozor. Pořád moc divoká a už ne nejmladší.“

„A ty moc drzá, Alí,“ usmál se Falkenštejn. „Hřešíš na to, že se ti nikdo na světě nevyrovná.“

Trpká vráska zmizela. Oči mu znovu zazářily tím zvláštním světlem. „Pojď k ní,“ řekl Janovi. „A nezapomeň, oč jsem tě žádal.“

Vešli bez ohlášení. Proti oknu viděl Jan jen obrys ženy, která se skláněla k nemluvněti. Pokojný obraz blaženého míru. Jako by nikdy do lidských příbytků nevstupovala smrt. Zvedla hlavu, když je zaslechla, a na její tvář padlo světlo. V Jeníkovi se zatajil dech úžasem. Poznal královnu. Dítě?

„To je můj syn,“ zašeptal Falkenštejn. Záře v jeho očích byla silnější než kdy jindy. „Můj syn.“

Jeník usedl u jejích nohou a vyprávěl jí o tom druhém, který byl kdesi v temné věži daleko na severu. Poslouchala ho se slzami v očích, jen občas ho přerušila úzkostlivou otázkou. Falkenštejn jí vzal dítě, které se na něj smálo, a hrál si s jeho drobnými prstíčky, jako by jeho ruce byly rukama nejněžnější chůvy. Ruce, které tak často svíraly meč.

Královna tiše plakala. „Ota měl krále vrátit v květnu,“ řekl Falkenštejn. „Vybral zlodějské výkupné. Patnáct tisíc hřiven stříbra. Prý za vychování. Ale pak vzkázal, že se mu to nehodí. Snad v létě.“ Dítě v jeho náruči se rozplakalo. Vrátil ho matce. „Neplač,“ dodal úzkostlivě a nebylo jasné, jestli to patří dítěti nebo jí. „Prosím tě, neplač.“

„Zase je večer,“ vzlykla a přitiskla maličkého zoufale k sobě.

„Ano. Je čas jít spát.“

„Zase tak?“ podívala se na něj vyděšeně.

Usmál se. „Ne. Přivedl jsem ti ještě někoho jiného než Jana.“

Jan se s úžasem díval na dveře, kterými zmizel. Vyjeveně zíral, když se znovu otevřely a v nich se objevil vznešený otec královnina dítěte, který vedl na provaze kozu. Královna se smála a plakala zároveň, jako by ji potkalo nějaké veliké štěstí.

„Budu jí nosit trávu, ale musíš ji strpět tady,“ řekl pan Záviš z Falkenštejna, rytíř a urozený muž, popleskávaje zálibně vyplašené zvíře. „Nechci uvádět duše podomků v pokušení tak nádhernou pečínkou. Umíš dojit?“ obrátil se k Janovi. „Bude to tvá první hodnost u dvora.“ Jan přikývl jako ve snách. Tohle přece není pravda!

„Máme hlad,“ řekl Falkenštejn s tichým vztekem. „Oblékáme se do zlata a stříbra a máme hlad. Kozí mléko je zázrak v královské komnatě. Vyjíždím na lov a

lesy jsou pusté. Dítě pláče hlady. Budu se muset naučit okrádat loupežníky. Jiní už nemají nic.“

Ulrika stála v kapli mezi klariskami. Přestože k nim vlastně nepatřila, nosila teď jejich šat. Při práci ve špitále to bylo pohodlnější. Stejně měla jenom ty šaty, ve kterých přišla. Od chvíle, kdy se za ní zavřela brána, neopustila klášter.

Pohřební obřad se chýlil ke konci. Anežka Přemyslovna. Stará žena se zlomeným srdcem. Vydechla naposled uprostřed beznadějné hrůzy, hubící milovanou zemi, v rukou dvou žen, které nad ní bděly v době její nemoci každičkou vteřinu dne i noci. Jednu z nich porodila na královském hradě nejskvělejšímu z českých panovníků ta, která ho zradila. Druhá byla dcera jejího svůdce.

Ulrika stiskla ruku sestry Kunhuty, dříve princezny české, a pohlédla na ni ze strany závojem slz. Setkala se s bouřlivýma očima, které tak dobře znala. Dávno. Při úsměvu v nich probleskovaly zlaté jiskry. Jenže princezna se málokdy usmívala. Takhle kdysi vypadala *ona*, ale radostněji. Na *jejím* mládí neležel stín dědičné viny jako na dvou mladičkých dívkách v řeholním hábitu. V jejich věku se provdala za českého krále, který ji zahrnul štěstím, a zasáhla neodvolatelně do osudu dítěte, které se ještě ani nenarodilo. Protože už tenkrát vryla nesmazatelnou stopu do srdce, na které neměla právo.

Jednotvárné ševelení modlitby jako by zneklidnělo. Vzadu se vzmáhal jakýsi ruch. Sestra Klára špitálnice se prodrala až k nim.

„Černá smrt,“ zašeptala princezně do ucha. „Ve špitále umřela nemocná žebračka, která včera padla před fortnou. Černá smrt. Další tři umírají.“

Oči obou dívek se setkaly. Přátelství, které k sobě chovaly, se podobalo neustálé bitvě. Která z nich se kaje hlouběji za dědičný hřích? „Pojď,“ řekla Kunhuta. „Naše místo je tam. Ona by to chtěla.“

Naposled se sklonily před prostou, nezakrytou rakví a spěšně se draly k východu. Kunhuta skoro běžela. Pyšná, vzpřímená a vítězoslavná. Ulrika ji následovala s podlamujícími se koleny. Proč jsem radši nezůstala v Hradci! pomyslela si zbaběle. Proč jsem nezůstala? Mor. Najednou se jí udělalo špatně. Klopýtla a zastavila se.

„Co je ti?“ zaslechla jako z dálky Kunhutin hlas. „Bojíš-li se, vrať se. To není pro každého.“

Pro každého! Vzchopila se. „Ne," řekla. „Jen jsem zakopla." Běžely dál. Budeš mít na svědomí i mne. Ty, ne muž, který by mi náhradou za mou smrt dal aspoň řadu úchvatných nocí. Černá smrt. Kvůli tobě se jí nesmím vyhýbat. Ona ví, čí jsem dcera.

Před branou špitálu stála jakási žena. Probíhající novicka se zastavila a ukázala na Ulriku.

„Co chtěla?" zeptala se Ulrika.

„Nevím. Ptala se na tebe."

Ulrika se obrátila a vrátila se k neznámé, která si ji upřeně prohlížela. Mohlo jí být tak ke třiceti. Byla oblečena bohatě, ale ne vyzývavě. A přece něco v jejích očích svědčilo o tom, že je to jedna z těch žen, které počestné paní nepřijímají.

„Kdo jsi?" oslovila ji Ulrika. „Hledáš mě?"

„Ne, paní. Chtěla jsem se jen pomodlit."

Paní! Nepřeslechla jsem se. Ví, kdo jsem. Neřekla mi sestro. Zamyšleně se vrátila ke Kunhutě, která na ni čekala ve dveřích. „Myslela jsem, že hledá mě," řekla na vysvětlenou.

„Čekáš zprávu od otce?" zeptala se Kunhuta s křečovitě staženou tváří.

Žalostný pokus o úsměv Ulriku neoklamal. Taky se bojíš jako já. „Ne. Od tvé matky," odpověděla.

V příští chvíli si ležely v náruči, vzlykajíce hrůzou. „Pojď," zašeptala Ulrika a pohladila princezniny vlasy. „Máš pravdu. My musíme."

Dny a noci v přeplněném špitále. Nemocní umírali jako mouchy. Vynášely je ven a házely na káry; které odjížděly k společným hrobům. Jámy se plnily. Nebyl čas ani pohřbívat nebožtíky. Hnusný, odpuzující zápach. Špína, pot, krvácející boláky, výkaly, které nestačily odklízet. Vybíhaly spolu ven, opíraly se vedle sebe o špitální zeď a těžce zvracely. Plakaly strachem, předstihujíce se v hrdinství. Úzkostlivě pozorovaly jedna druhou. Která dřív?

V krátkých chvílích odpočinku se bály samy. Objímaly se, schouleny na jediné tvrdé pryčně, a vzájemně se probouzely děsivými výkřiky. Smrt. Všude kolem byla smrt. Sestry padaly jedna po druhé. Z těch, které první den vkročily do morové síně, zůstaly samy.

Neznámá žena se objevovala denně. Vždycky stála nepohnutě před špitálem, dokud nespatřila Ulriku, která se před ní schovávala se zvrácenou zlomyslností. Třeba celé hodiny. Pak se obracela a odcházela vážným, pomalým krokem. Jednou Ulrika, vyčerpaná k smrti, omdlela před jejíma očima.

„Co je s ní?" zeptala se neznámá Kunhuty, která k ní přiklekla.

„Umíráme hlady," odpověděla jí princezna. „Nebo je to mor. To poznám brzy." Sklonila se a políbila Ulriku přímo na bledá ústa.

V klášteře už týden nebylo co jíst. Co bílé sestry sehnaly, dávaly nemocným. Druhý den zastavily před branou dva naložené vozy.

„Pánův dar," zahučel vozka, zatímco dva pacholci házeli otevřenou branou dovnitř pytle potravin.

„Kdo je tvůj pán?"

Mávl rukou a odjel.

Jeptišky se v kapli modlily za neznámého dobrodince. „Na jednom pytli zapomněli biskupovu pečet'," zašeptala Kunhuta Ulrice.

„Poslal je biskup?"

„Ten by se dobrodiním netajil."

Mlčely o svém objevu, protože zbožná představená by mohla vzácný dar vrátit. Vozy s kradeným nákladem přijížděly pravidelně. Ulrika s Kunhutou pečlivě odstraňovaly zrádné pečeti. Stále častěji mezi pytli s obilím nalézaly husy a slepice, někdy i celého vepře. I když mrtvých přibývalo a řada klášterních cel zela prázdnotou, strávníků bylo pořád ještě víc, než stačily nasytit štědré dary. Bílé hábity na sestrách visely jako na kostlivcích. Zbyla jich jen hrstka. V dubnu navštívil klášter pražský biskup. Vyhnul se špitálu. V klášterní kapli odsloužil kratičkou mši a rychle zas odjel.

„Už zaplatili výkupné," řekla Ulrice Kunhuta, která s ním mluvila chvilku o samotě. „Za měsíc přiveze markrabí Václava."

„Bude ho mít biskup čím nakrmit, když mu naši chudí vyjedli zásoby?" usmála se Ulrika.

Životní důvěra se jí zvolna vracela se sluncem, i když se v jeho paprscích mor šířil ještě zhoubněji. Ale ti, kterým se z vyhladovělého venkova podařilo proniknout do města, kde z kostelů ještě nevymizely poslední zbytky loňské sklizně, vyprávěli, že se na všech polích už vlní zelené osení, desetkrát vyšší a hustší než jiná léta.

Sklidí je někdo? Tlupy vyhladovělých venkovanů se přes pohrůžku moru zoufale dobývaly do měst, která se bránila se zbraní v ruce svým ožebračeným živitelům. „Vezmeme srpy a půjdeme žít," říkávala zasněně Kunhuta, když vysíleně odpočívaly před bránou, zatímco umrlčí kára odvážela stále těžší náklad mrtvých. „Nad námi budou zpívat skřivani a všechno kolem bude vonět."

„Žít," opakovala po ní Ulrika a dvojitý plodný význam toho slova jí plnil duši teskným blahem.

Vůně a skřivani v polích.

Hejno vran za městem se snášelo na čerstvou kořist.

Držíce se za ruce, se zatajeným dechem se vrávoravě vracely na páchnoucí místo smrti.

Čekal jsem ho opravdu s důvěrou. Jenom mi bylo divné, že mi nešijí nové šaty. V dubnu tu byl zase pan z Dubé. Tentokrát bych s ním byl utekl s chutí, i když bylo Heinmannovi zrovna tak špatně. Ale byl venku se mnou. Nemusel jsem se bát, že ho zabijou... kvůli mně. Pan z Dubé byl náramně veselý a rozmlouval mi to.

„Těch pár týdnů, Milosti! Ať tě můžeme uvítat, jak se patří. Přece tě do tvé země nepovezeme potají. Můžeme bezpečně nocovat leda po klášterech. Při prvním noclehu by nás biskup vrátil. Ostatně už je zaplaceno. Nemáš co získat.“

Jen pár týdnů života. Mlčel jsem. Co on ví! Vůbec bych šel možná napřed radši na Moravu. Z Prahy je mi úzko. Bude tedy všechno tak, jak to zařídili oni.

Ale nebylo. Týdny utíkaly. Ke všemu Heinmann znovu ulehl. Tentokrát to vypadá, že už nevstane. Dívá se na mě oddanýma psovskýma očima a říká: „Chci se toho dožít, králíčku. Při vší úctě k památce tvého otce, tvoje země ještě neměla skvělejšího panovníka.“

Vím, že to říká, jen abych měl radost, ale přesto jsem mu vděčný. Slíbil jsem mu, že ho vezmu s sebou. Moc rád bych ten slib dodržel. Ale jak se na něj dívám, nevím. Už se skoro ztratil. Někdy mám strach, že přes noc zmizí. Prostě ho ubývá. Když se ráno probudím, vždycky je ho o něco míň.

Už je konec května. A na Filipa a Jakuba jsme měli být v Praze. Purkrabí mi řekl, že se to Otovi nehodilo. Prý až v létě. Tentokrát jsem se rozplakal. K neutišení. Škytal jsem nahlas jako tenkrát při té bouřce. Heinmann mě utěšoval. Purkrabí prohlásil, že má cosi naléhavého, a honem odešel. Sluhové mi drží palce. Radili mi, jak Otu ošidit, jenže si nevymysleli nic kloudného.

Pak jeden přivedl potají žitavského kramáře. Tentokrát měl ze Špandavy namířeno do Poznaně a Vratislavi. „Utečeme,“ řekl jsem Heinmannovi. „Z Vratislavi se do Opavského Hradce dostaneme. Na cestě do Poznaně mě Ota hledat nebude.“

Kramář se ošíval, ačkoli nepochyboval, že ho na konci té cesty čeká tučná odměna. „Nemocný a dítě,“ řekl. „Nejsi žádný silák, pane. Ten první chlapec byl starší, statnější a zvyklý nepohodlí, a přesto taktak došel živ. Ve tvé zemi je hůř než kdy jindy. Neumíš si to představit.“ Ale nakonec ustoupil.

I Heinmann mě zrazoval, něžně a neústupně. Vyprávěli mi hrůzné pohádky o lidojedech. O zemi vylidněné hladomorem. O otevřených pražských hrobech, kam házejí mrtvé po tisících. Ale já jsem pořád viděl doubravy a hory. Pražský hrad je jako orlí hnízdo. Hluboko dole se stříbří řeka a všude kolem jsou kopce. Tady je rovina, divná, bahnitá. Ani mě nemrzí, že nesmím chodit ven. Všechno tu na mě

padá. Jsem tu už třetí rok. Ještě loni se to dalo vydržet. Už nemůžu! A myslím na matku. Tady není vůbec nic krásného ani nic laskajícího.

A pak mi řekli, že má syna. Nejsem už sám. Třeba na mě nemyslí. Neodpusť. To tedy Anežka myslela? Syna. Bezmocné dítě. Ale já jsem daleko bezmocnější než to hýčkané nemluvně. Závidím mu, i když jeho otec není český král. Jeho otec je... Ne, neřeknu to slovo. Jeho otec je pan z Falkenštejna. To stačí. Pan z Falkenštejna, který nenechal zahynout mou matku a sestru. Jsou prý oddáni. To je směšné. Heinmann říká, že bez mého souhlasu je ten sňatek neplatný.

Už si nejsem jist, že chci do Opavského Hradce, ale určitě chci utéci. Kamkoli. Zítra odjíždí žitavský kramář. Ale my s ním nepůjdeme. Heinmann mě od rána nepoznává. Blouzní. Nemůžu ho tu nechat. Zuby mu drkotají. Já se taky třesu. Chvíli je mi zima a chvíli horko. Třeba je to z rozrušení. Ta tíha na prsou je možná strach. Anebo...

Lehám si k němu, objímám ho a pláču. Nemám nikoho. Už nemám vůbec nikoho. Možná ani tam nemám docela nikoho. Je mi strašně horko, těžce dýchám, ale tisknu se k němu tím víc. On mě má rád. Vím to. Má mě rád a umírá. Představuju si, jak mu je, až je mi stejně špatně jako jemu.

Probouzím se chladem. Mrazí mě pot a vedle mě je něco studeného. Tvrdého. Z kamene. Je černočerná tma se zelenavými bludičkami. Někde v dálce hřímá. Začínám se bát. Z Heinmanna vyskočil ďáblík a otírá se o mne chvostem. Prská vzteky, když ječím hrůzou. Padám na zem a zalézám pod postel. Je tu pořád a obchází kolem heboučkými kroky. Slyším ho tlapkat sem a tam. Nakonec odchází oknem. Ve světle blesků vidím kočičí tělo, snažím se volat o pomoc, ale můj hlas zaniká v bouři. Cosi studeného visí z lože a klátí se sem a tam. Heinmannova ruka mě bije do tváře. Netroufám si vylézt a svíjím se hrůzou. Maminko. Maminko!

Ve dne bylo všechno jiné. Na mrtvé tváři byl mír a ta ruka se nehýbala, když jsem tiše stál nad ním. Heinmanna pochovali ani nevím jak. Nevím o ničem. Je mi strašně špatně, jako by to všechno sestoupilo do mne. Vodí mě, nemůžu chodit sám. Kolem se míhají jakési tváře. Také Otova. Nevím, jaký čas uplynul. Když něco sním, zvedá se mi žaludek. Většinou o sobě nevím. Horko. Horko a dusno.

Všechno se kymácí. Venku se pohybují stromy. Pomalu. Odpředu dozadu. Vidím opratě a ruku na hrušce sedla. Někdo jede před oknem. Asi už nejsem ve věži. Mám nové šaty a boty. A je horko. Horko.

Většinou omdlívám. Jen jednou mě vynášeli z nosítek s otevřenýma očima. Vzduch zavoněl. Najednou mi bylo líp. Viděl jsem kolem sebe samé vojáky, ale v dálce někdo zpíval. „Vydrž," řekl nade mnou Ota neobyčejně přátelsky. „Zítra jsme v Praze."

Ráno je mi vždycky nejhůř. Ale prý to nebude už dlouho trvat. Jsme někde na kopci. Zdola je slyšet zvony. I před námi. Nejedeme městem. Vjíždíme rovnou do

Hradu od Brusnice. Tam jsme se s Jenem koupávali. „Kde je Jan?“ zeptal jsem se mdle.

Asi nerozuměli, nač se ptám. „Už jsme tady,“ řekl kdosi vlídně tvrdou braniborskou němčinou. Uložili mě do postele v příjemném chládku. V hodovní síni marně čekali páni.

Pustili ke mně jen biskupa a pana z Dubé.

„Zůstanu tady?“ zeptal jsem se, protože jsem prve slyšel Otu mluvit o odjezdu. Rozkašlal jsem se a neslyšel jsem odpověď.

Pak už jsem viděl jenom mlhu. V hlavě mi hučelo. Postel se kymácela a zase to sedlo před oknem...

Asi se mi to zdálo.

„Léčení je nákladné, páni. Sami vidíte, jak vypadá. Ohrozili jste jeho život, když jste chtěli, abych ho přivezl.“

„Nepustíme ho pryč.“ Hynek z Dubé tlumil hlas, aby nerušil nemocné dítě. Biskup se tiše modlil.

„Chceš, aby podlehl morové nákaze? Je zesláblý. Jsem za něj zodpovědný i římskému králi. Sám biskup říká, jak je tu nebezpečno.“

„Nedovolím...“

„Nemáš co dovolovat.“

Braniboři přišli ve spořádaném šiku, v plné válečné síle. Má to začít znovu? Všechno znovu?

Pan z Dubé se napřímil. „Umře-li, tak tě zabijeme. Ať jsi kdekoli, někdo si tě najde a zabije tě. Pamatuj si to. Vrahovi neunikneš, když bude vytrvalý.“

Ota Braniborský nebyl zbabělý. „Co ti to pomůže?“ zeptal se výsměšně. „Může umřít i vaší vinou. Kdybyste chtěli útočit.“

Biskup se do toho vložil. „Při vší oddanosti a vděku za tvou péči, Jasnosti, dovoluju si ti připomenout, že my jsme věrně dostáli svému závazku.“

„Já snad ne? Patnáct tisíc hřiven stříbra Jste kupci nebo co? Přivezl jsem krále na vaše neomalené připomínky, ale nemohu ho prodat na jistou smrt. Kdyby pověst lhala, kdyby to tu bylo jiné, než jsem slyšel... Musím ho odvézt zpátky, i když to bude znamenat vyšší náklady. Co bych neudělal pro Přemyslova syna? Vrátím ho ihned, jakmile se uzdraví a tady v zemi bude naprostý klid. Tvrdili jste, že se o pořádek postaráte sami. Prosím, odešli jsme. Dokažte, že jste toho schopni.“

Nehorázná nestoudnost umlčela i pana z Dubé.

Vydrží ještě jednu cestu skomírající plamínek života ve vyzáblém tělíčku? Byli bezmocní. Markrabí shrábl poslední berni, kterou mu slíbili, když krále přiveze. A přivezl ho. Nakonec jim slíbil, že ho odveze jen do Drážďan a vrátí ho, jakmile se dohodnou. Věděli, co to znamená. Bude chtít víc. Ještě mnohem víc za umírající dítě.

Čeští páni zachmuřeně doprovázeli vojsko, které se vydalo znovu k severu. Nosítka nebylo vidět mezi ozbrojenci. Markrabí jel mezi nimi jenom se svou družinou. Byl jist, že na něj nikdo nevztáhne ruku, a spokojeně se rozhlížel po zlatých nedotčených lánech pevných klasů. Bohatá země. Po sklizni budou mít čím zaplatit.

Červencové slunce pálilo jako zběsilé. Poloudušené dítě v nosítkách omdlévalo. Ženci vycházeli do polí a podezíravě se dívali na projíždějící průvod. Braniboři tentokrát neplenili. Když přešli, padaly plné klasy k zemi a ženy začínaly zpívat, když vázaly vysoké snopy. Kola mlýnů se točila.

Konečně zavoněl chléb.

DUHA

„Podívej," řeklo dítě.

Ulrika zvedla hlavu. Jak dávno už nebloudila zasněnýma očima po nebi? Jak dlouho je už nezavírala, aby viděla moře, jehož hukot pod jejími dlaněmi překrýval zpěv ptáků ohniváků?

Podívala se na svět očima holčičky, kterou držela za ruku, a najednou bylo všechno zpátky. Nádherný duhový oblouk nad jejich hlavami přece nemohl být skutečný. Vypadal jako most, po kterém se řítí nebeská jízda. Jako by měl stát do věků. Spojoval obzor s obzorem pevně klenutým loubím, nerozplýval se, nemizel, nechvěl se, stál. Takhle přece duha nevypadá.

I jiní lidé to pozorovali. Hloučky postávaly po ulicích s tvářemi obrácenými vzhůru. Nebeské znamení. A teď o Vánocích. I mor už ustupoval. Sýpky byly plné, a i když drahota jen zvolna polevovala a ti chudí dosud umírali hlady, proti předchozím létům vládl blahobyt. Tento rok už přijde určitě. Dítě vykupitel.

Ulrika cítila, jak se ručka v její dlani zimomřivě zachvěla. Skutečnost se zase nemilosrdně prodírala do mátožného snění. Ne, ještě není čas bloudit v podivuhodných krajinách, které jsou domovem dětí a milenců. Jsme tady. Na kruté, smrtící zemi. Dárkyni života. Nejplodnější. A bezohledné k těm, kdo jenom sní.

„Pojď," řekla něžně. „Musíme domů. Zmrzla bys." Ani nevěděla, jak jí vyklouzlo to slovo. Byl klášter domov? Domov pro to dítě byl dům, který našly opuštěný a prázdný po dlouhém hledání. Kdoví proč ho vůbec hledaly. Pro pár hadříků, o kterých musela vědět, že je dávno rozkradli žebráci, když prolézali osiřelé příbytky, nedbajíce morové nákazy? Do čeho obléci zkřehlé tělíčko? Nebylo na koho se obrátit. Biskup zakázal přístup lidí z ohrožených čtvrtí do Hradu. Jednal jenom s klášterníky, kteří se zavírali před světem. Bílým sestrám, které vpustily strašného černého žence do svého špitálu, se rozumní lidé vyhýbali. Ani princezna Kunhuta nebyla výjimkou. Panské domy byly zavřené. Kdo mohl, utekl do svých hradů. Bohatí měšťané neotvírali. Milosrdnou skulinou almužny k

nim už často vnikli vrahové. Opuštěných dětí bylo na sta. Bůhví proč ji tak zvláštně dojal osud toho jediného.

Matka, kterou kdosi milosrdný přistrčil k bráně kláštera a utekl dřív, než se otevřela, vypadala podle šatů na bohatou paní. V agonii pevně objímala vyhublé tělíčko dítěte kostnatou, černající rukou. Spálily všechno a modlily se.

Dítě neumřelo. Mohly mu být stěží čtyři roky. Vyprávělo o tvrzi nad lesnatými svahy. A bez přechodu o hrách na břehu Vltavy. Když se ptaly víc, zatvrzele mlčelo. Dívalo se plaše i na Ulriku a zarytě se bránilo, když ho prvně odvedla do své cely. Jmenovala se Anežka. Teď už si zvykla.

Ulrika ji několikrát vyvedla ven v naději, že pozná známou ulici, dům, ve kterém bydlela, že najdou příbuzné, kteří ji oblečou, nebo aspoň jméno, jakoukoli stopu, vedoucí z opuštěnosti. Nic. Až dnes. Pod hradbami, ještě za petrským kostelem. Šly Německou ulicí a najednou stály na okraji jámy. Za nimi přijížděla kára.

Ulrika nevěděla, kde jsou hromadné hroby. Vykřikla hrůzou, bylo jich tam na sta. Teď už tolik nepřibývaly. A přece ten příšerný náklad, který se blížil... Popadla Anežku za ruku a táhla ji dál kolem otevřené, bílé jámy.

Vláčela ty mrtvé ze špitálu jednoho po druhém. Ale nikdy netušila, že je jich tolik. U svatého Jana v Oboře, na Rybníčku, kdoví kde ještě byly ty hrůzné pekelné propasti, kam mučedníci padali bez rozhřešení, protože ani potulní mniši jim je nestačili dát.

Dál. Ještě dál. Neuvědomila si, že se budou muset vracet, a chtěla maličkou ušetřit toho pohledu, až opilí hrobníci — museli pít, aby nezešíleli — budou vyhazovat mrtvé z vozu jako balíky odpadků.

„Tady," řekla Anežka najednou a zastavila se.

Vyvrácené veřeje. Rozšklebené díry prázdných oken. V průjezdu hnůj a sláma, které tam z ulice natahali pro zahřátí nuzáci. Dům jich byl plný. Váleli se na slámě, mnozí snad umírali. Jakýsi mnich chodil mezi nimi a rozděloval jim suché kůrky, které kdesi vyžebral.

„Co si přeješ, paní?" zeptal se, když spatřil Ulriku.

„To dítě tady bydlelo," řekla. „Kdo byli její rodiče?"

„Zeptej se sousedky. Přišel jsem sem teprve před týdnem."

Sousedka se dlouho neozývala. Až když zahlédla z okna Ulriku v nepochybně panských šatech, pootevřela ho, ale dovnitř je nepustila.

„Nevím, odkud přišli," odpověděla na dotaz. „Urození, myslím. Braniboři prý vypálili jejich tvrz. Starší chlapec a novorozeně uhořeli. Nestačili je zachránit. Paní se z toho nějak pomátla. On musel pečovat o všechny. Zbyla jim dvojčátka. Chlapec a holčička. Přišli sem loni na podzim. Mor vešel do jejich domu. Otec zemřel a ona s dceruškou odešla, nikdo nevěděl kam."

Ulrika se podívala na Anežku. Stála před domkem žebráků a upřeně se dívala dovnitř. „Je to ona?“ zeptala se ženy.

„Ale ano. Řekla bych, že je. Chudinka. Jsi hodná, že ses jí ujala, paní. Já bych nemohla. Nikdo nemáme nazbyt.“

Nazbyt! Ulrika se už skoro rok živila jenom nejchudší klášterní stravou. Sama neměla nic krom jediných šatů, které na ní visely jako na hastroši.

„Chlapeček umřel taky na mor?“ zeptala se.

„Ne. To byla hrůza, paní. Vyběhl z domu, někdo nechal otevřeno, a zmizel. Za pár dní přišel řezník ze sousední ulice. Jakási ženská mu přišla nabídnout dětské šatičky. Poznal je. Byly takové zvláštní. Pěkné, sametové. Zadržel ji a poslal pro otce. Našli dítě zabité. Přilákala je a podřízla jako kuře kvůli tomu kabátku.“

Ulrika se otočila. Anežka na ni civěla rozevřenýma nepřítomnýma očima. Po tvářích jí tekly slzy a otřásala se křečovitými vzlyky. „Ne,“ štkala zoufale. „To není pravda. To není pravda! Michálka si odvezl dědeček. To není pravda! Kde je maminka?“

„Maminka odjela za Michálkem,“ řekla Ulrika smutně. „Pojď. To víš, že to není pravda.“

Vracely se kolem řeky, aby se vyhnuly morové jámě, když se nad nimi rozklenula duha. Zdálo se, že Anežka už zapomněla, co právě vyslechla. Po tváři se jí rozestíral blažený úsměv, když cupitala vedle Ulriky s tvářičkou obrácenou vzhůru a mátožně zakopávala na nerovné cestě.

Ale mráz přituhoval a do kláštera bylo daleko. Doma. Najednou byly v povědomé ulici. Ulrika sebou trhla, když z otevřeného průjezdu vyjížděl jezdec. Obracel koně na druhou stranu.

„Raimunde!“ vykřikla, jak mohla nejhlasitěji, a rozběhla se k němu.

Překvapeně se otočil. Zdálo se, že ji nepoznává.

„To jsem já, Ulrika. Přikaž, aby nás tam pustili. Prosím tě!“

„Já?“ usmál se. „To je přece tvůj dům. Copak tu nebydlíš?“

Podíval se na ni pozorněji. Proboha, ta vypadá! Jak by v ní mohl poznat tu kvetoucí krásu, která ho okouzlila při svatbě jeho synovce?

„Byla jsi nemocná?“ zeptal se s účastí. Hynek o tom nic neříkal. Ale ovšem, Hynek vůbec málo mluvil o své choti. Stejně jako o ní dřív vykládal každému na potkání. Teď jen nevlídně a co nejstručněji odpovídal na dotazy. A to ještě asi většinou lhal, jak to vypadalo. Například právě teď, když marně hledal Magdalenu a našel ji v Hynkově domě, mu napovídal, že Ulrika není v Praze. Ať ji hledali kdekoli, vždycky byla někde jinde.

„Prosím tě,“ opakovala, nedbajíc jeho otázky. „Sluhové by mě asi nepoznali.“

„Proč sluhové?“ podivil se. „Vždyť je tam Hynek.“ Nevěděla to? Snad by bylo lepší, kdyby je odvedl do domu na Menším Městě. Ale třásla se zimou, ona i to

žebravé dítě, které držela za ruku. Ne. Jsou přece manželé. Je to i její dům a v krbu hoří oheň.

Zabouřil na vrata. „Paní Ulrika se vrací!“ vykřikl. „Řekněte to pánovi. A otevřete!“

Dbal, aby jeho hlas zněl co nejhlasitěji. Magdalena je chytrá. Jistě pochopí. Mělo to konečně svou výhodu i pro něho. Aspoň si ji odvede domů. Ulrika zahlédla v šeru známé chodby mizet jakousi ženskou postavu. „Paní Magdalena teď žije tady?“ zeptala se bez hněvu.

„Ty... Ty víš o Magdaleně?“ zakoktal Raimund s úžasem.

„Proč ne?“ řekla klidně. „Jenže za ní dřív chodil k tobě. Pravda, teď už nemusí.“

Jak to bylo všechno vzdálené! Raimund vypadal vzrušeně, jako by na tom kdovíjak záleželo. Ale v něm se nikdy nepřevracely útroby ošklivostí u špitální zdi. Snad viděl kára s mrtvými, ale nenakládal je na ně vlastníma rukama. Vypadal dobře. Statně, zdravě. Jako by nikdy netrpěl hlad.

Nahoře nad schody se objevil Hynek. „Promiň, že nejdu dolů,“ řekl jen. „Špatně chodím.“

Lichtemburkové. Vypadal snad ještě líp než Raimund. Přitáhla k sobě dítě, které se váhavě ohlíželo po pootevřených dveřích, z nichž se linula vůně jídla, a vystoupila na první schod. Viděla, jak Hynkova snědá tvář prudce zešedla, a udiveně se zastavila. Vůbec ji nenapadlo, že Anežka s dorůstajícími vlásky, které jí vypadaly při nemoci, a zabalená do všelijak posbíraných hadrů vypadá spíš jako kluk. I kdyby ji to napadlo, sotva by si vzpomněla na Vítkova vybájeného syna.

„Vemte to dítě do kuchyně,“ řekl Hynek přiškrceně. „Rychle.“

Než se stačila ohradit, Anežčiny prstíky vyklouzly z její ruky. Holčička se rozběhla k otvírajícím se dveřím, které jí kdosi ukázal. Hlad zvítězil nad nedůvěrou. Ulrika se usmála. Je to tak dobře. Ohřeje se a dostane najíst hned, zatímco oni v panské komnatě budou dál hrát dlouhou komedii, o které nikdo nevěděl, jak skončí.

Neměla tušení, co Hynek napovídal své rodině. I přes tu cizotu, která ji teď obklopovala, a možná právě proto, že jí bylo všechno tak lhostejné, vůbec neměla v úmyslu kazit jeho hru. To pouto, které ji s ním svazovalo, bylo pro ni poutem svobody. Dobře si uvědomovala, co mu dluží. Vyšla k němu, strpěla, aby ji políbil na čelo, a sama políbila nastavenou tvář.

„Měla jsi vzkázat, že přijdeš,“ řekl už klidně. Barva se mu zvolna vracela do tváře. „Byl bych všechno zařídil předem.“

Nabídl jí rámě a kulhal po jejím boku dovnitř. Podívala se na něj pozorněji. Na skráni se mu bělala jizva, kterou neznala. Když klopýtl na prahu, zaslechla, jak za jejími zády zticha zaklel, sykaje bolestí. Netroufla se zeptat. Od manželky se možná čekalo, že ví, oč jde.

Neznámý muž, který čekal uvnitř, ji vyvedl z rozpaků. „To už je druhá, paní," řekl s úsměvem. „Abys nemyslela, že mu uzdravení trvá tak dlouho. Dostal ji teprve včera."

Konečně pevná půda pod nohama. „Včera?" zvolala. „To jsem nevěděla. Co se ti stalo?"

„Trochu jsme řádili," odpověděl Hynek.

„Řádili!" Muž, kterého jí představil jako pana Švihovce ze Švihova, se rozesmál. „Pěkně řečeno. Sám proti třem. Nemohl jsem mu přispěchat na pomoc. Špatně jsme si to spočítali. Bylo jich víc."

„Koho? Co to děláte?"

„Přece krademe, miláčku," řekl Hynek líbezně. „Jak jinak bychom mohli žít? Myslel jsem, že to víš."

Pan Švihovec zakoulel hrozivě očima. „Sám sis to vymyslel, tak nás neostouzej takovým slovem. Kradou jen žebráci."

„Tak tedy... nezaplatili jsme. Pár kupců z Meklenburska přišlo o peníze. Vykupují obilí z letošní sklizně. Sedláci prodávají, a tady pomalu nemá kdo čím platit. Úroda zůstane aspoň doma."

„Ani ty nemáš čím platit?" zeptala se tiše.

„Víš, že mám? Dost jsem si pomohl od té doby, co... se snažím. Jenže kdybychom vykoupili zbytek, sedláci pomřou hlady. Ne. Spokojujeme se válečnou kořistí. Dřív to bylo horší. Obilí bylo jen v kostelech. Klášterníci si pekli placky za vysokými zdmi. Ostatní mohli pochcípat. Nechtělo se nám. Zvěřina se časem přejí. Mám rád, když voní chléb."

Podívala se na blahobytné tváře. Chléb tímto domem asi voníval často. A tam...

„Svatokrádež!" řekla hořce. „Ano, také jsme pekly chléb z nakradeného a blahořečily zlodějům. Jenže ti nemysleli jenom na sebe. Posílali vozy do špitálu bez nároku na odměnu na zemi i na nebi. Kradli z biskupova a nenechali nám ani jméno k modlitbě za odpuštění toho hříchu. Je krásné cítit, že nejste sami. Bála jsem se míň, když jsem cítila ty pomáhající ruce. Někdo tam venku možná pláče nad těmi, kdo odešli, a zaplakal by i nade mnou, stejně neznámou jako ti, které udržel při životě. Všichni se nám vyhýbali. Morová síň! Vlastně jsem sem neměla chodit. Ještě není všechno u konce."

„Kde že jsi to byla?" zakoktal Raimund zděšeně.

Ulička ze zmatku se konečně otevřela. Teď budou vědět jeden o druhém. To, co vyslechla ona, nebylo příliš potěšující, ale možná že ani on nebude nadšen jejím příběhem. Paní z Lichtemburka a morová síň! Přítomnost královské princezny ovšem na všechno vrhala jiné světlo. Samozřejmě. Sotva se o ní zmínila, všimla si, že se usmívá.

Hynek se na ni díval se smíšenými pocity. Přes všechno to, co by byl rád zapřel především jí, docela upřímně věřil, že už se probojoval jen k neosobnímu soucitu.

Její pád se ho netýkal od chvíle, kdy ji už nemínil učinit svou ženou skutečně. Mohou žít vedle sebe tak lhostejně jako jiní, ona, jak se sluší na vdovu, za kterou se pokládá, a on po svém. Proč ne? Její rod byl znamenitý. Takový, z jakých vždycky vybíral své přátele.

Zpočátku ji nenáviděl. Nedal ji ani hledat, když zmizela. Pak se dověděl, kam šla. Čirou náhodou, od Šternberka, který ji tam viděl zacházet. Padlá žena a klášter. Kam také měla jít v neznámém městě? Vysvobodila ho z rozpaků. Nedokázal si ujasnit, co s ní udělá.

Magdalena se znovu přestěhovala do prázdného domu. Žili tak asi měsíc, když se ulicemi začal šířit strach. Ubožáci nakažení morem se vlekli ke špitálu Anežky Přemyslovny. První umřel ten den, kdy ji pochovávali. Hynek, který — jistě náhodou jako každý den — šel kolem, viděl, jak vyvlékají mrtvého. Kdosi mu řekl, oč jde. Běžel domů a klekl před Magdalenou, dřív než se odvážil vyslovit tu prosbu. Každý den se třásl hrůzou, že se vrátí a řekne mu, že ji neviděla. Jaksi ho nenapadlo, že klášter otevřený chudině se nepodílí na biskupově skromné štědrosti. Až když mu Magdalena donesla princeznina slova.

Skutečně se usmál při tom jménu. Ulrika správně viděla. Se zlomyslným potěšením vzpomínal, jak vyloupili biskupův první tučný sklad na jeho zboží za Prahou. Mniši se vesele opíjeli nad plnými stoly a tahali dovnitř holky z vesnice. Ne, ani dost málo ho nepolekalo, že nájezdníka provázeli kletbami. Spíš mu měli žehnat, protože jim nechal aspoň holé živobytí. Budou-li řádně dodržovat půst, do žní vydrží.

Jako by to tušil v těch měsících úzkosti o tu lhostejnou. Vychrtlá dívenka, v kterou se změnila kvetoucí žena, mu příliš mocně připomněla jímavou holčičku, neúprosnou paní jeho srdce. Skoro rok nepomyslel na víly, mořský příboj a letící oblaka. Sotva ji spatřil s těma obrovskýma očima a nepadnoucími šaty, byl dojat, poražen a zoufalý jako ten první večer. Přesto je třeba dodržet nevyslovenou úmluvu. Je třeba žít. Nevěděl proč, ale nemínil se jí vzdát docela. Aspoň jít vedle sebe, když ne spolu. Aspoň se dotýkat přátelsky ruky, která se nechvěje touhou. Chodit v noci poslouchat tvůj dech, když spíš, jako hodný strýček, který hlídá tvůj sen a kterého nikdy, nikdy nesmí napadnout, aby do něho vstoupil tak znenadání, že vykřikneš úžasem a blahem.

Přerušila se, když si všimla jeho tváře. „Co je ti?“ zeptala se. „Bolí to hodně?“

Zavrtěl hlavou. Hodný strýček, který bdí nepozorován. Sklonil se, aby ji políbil do vlasů, to také chtěl, ale pro ni to měla být jen záminka, aby jí mohl pošeptat: „Teď aspoň vím, co jsi dělala ten rok.“

„Tvoje žena je světice, Hynku,“ řekl Raimund nespokojeně a díval se na ni s hlubokým nesouhlasem.

„Je moc důvěřivá, ono ji to přejde. Ještě se obdivuje ušlechtilým činům, které ani ušlechtilé nejsou. Co myslíš, proč váš neznámý dobrodinec zanášel klášter

dary? Neměl prostě tu odvahu co my. Myslel si, že uplatí Pánaboha. Stálo mu to za to. Papežské odpustky by přišly dráž.“

Švihovec, který se s ním dělil a dobře věděl o naložených vozech, se tázavě díval z jednoho na druhého, ale mlčel. Byla Hynkova věc, nechce-li hrát hrdinu před vlastní ženou.

Ulrika se rozhořčila. „Copak nemáš vůbec smysl pro nic, co...“ Hlas se jí zadrhl a zmlkla s očima plnýma slz. Ještě mě něco dovede vzrušit, pomyslela si s úžasem. Ještě nejsem tak docela odumřelá.

„Mám pro všechno přesně tolik smyslu, kolik ode mne očekáváš,“ řekl vážně a podíval se jí do očí. „Myslím, že jsem tě nepřekvapil.“

Ne, nepřekvapil ji. Škoda. Vlastně je to tak dobře. On má svůj způsob života, do kterého se nehodila. A hodil se snad on s tou sebevědomou hezkou tváří do obrazů bídy a utrpení, které ji už nikdy nepřestanou pronásledovat v děsivých snech? Vstala. „Musím do kláštera. Kunhuta bude mít strach. A už je pozdě. Anežka se snad už zahřála a najedla.“

„Kdože?“ zeptal se zmateně.

„Anežka. To dítě, které jsem přivedla. Je sirotek.“ Zaváhala, protože se hlasitě rozesmál a protože nevěděla, chce-li vůbec vyslovit prosbu, na kterou myslela od první chvíle, kdy vstoupila do toho bohatého domu. Protože v klášteře, kde žila, byla pýcha nejohavnějším zločinem, nakonec se odhodlala. „Přišly už moje věci?“ zeptala se tiše. „Mohu... Mohu si z nich něco vzít?“

„Všechny tvoje věci jsou tady, jak jsi je zanechala,“ opravil ji Hynek. „I to, co ti poslal tvůj otec.“

Zarděla se. Ve skutečnosti to odlišení vyjadřovalo přesně její city. Stejně nic z toho nemůže potřebovat, dokud je v klášteře a dokud je tak strašně hubená.

„Musím něco prodat,“ řekla na vysvětlenou a sklonila se nad truhlicí z domova. „Potřebuji peníze.“

Hynek, který za ní vstoupil do ložnice, zavřel dveře. „Všechno je u královského komořího,“ řekl. „Nehněvej se, nevěděl jsem, že přijdeš. Někdo by si mohl vyčíhat, až budu mimo dům. Ale něco tu mám. Kolik potřebuješ?“

„Já nevím. Já vůbec nevím, co co stojí. Musím obléci tu malou.“

„Cože? Nic víc?“ Díval se na ni jako na zjevení. „Myslel jsem... Všechny úpisy jsem dal na tebe řádně převést, hned jak jsem je dostal od tvého otce. Leží u šperků. Jinak je všechno tak, jak sis to uložila. Ohledně hotovosti vyrozumím Šternberka. Neměj strach. Do týdne si můžeš koupit celou Prahu.“

Rozhlédla se. Ano, všechno bylo tak, jak to zanechala. I uschlé květy stály v prázdném džbánu u okna. Jako by sem nikdo nevkročil krom služek, které uklízely. Kde je chrám jeho rozkoše? Kde spí ta Magdalena? Splnil svůj zatrpklý slib. Nechce od ní nic, nic, nic. Ani lože, které už znesvětila tím, že v něm jednou spala.

„Já chci jen šaty pro Anežku," řekla velice vážně a zadívala se mu do očí. „Neposmívej se mi."

„Zůstaň tu," řekl najednou a přistoupil těsně k ní. „Přece jsi nesložila řeholní sliby. Dám něco sehnat pro tu holčičku ještě dnes. Ale ty tady zůstaň, prosím tě. Vzkážu do kláštera."

Zavrtěla hlavou. „Nemůžu. Ještě ne, tomu bys nerozuměl. Až se vykoupím. Pokud bude ležet jediný nemocný v morové síni..."

„Nepokoušej osud. Je zázrak, že jsi naživu." Posadil se ztěžka na nejbližší židli. „Ani se tě nedotknu a všechno je tvé. Ale zůstaneš paní z Lichtemburka a před mou matkou se budeme tvářit, že jsme šťastni. Ostatně možná i budeme. Až se vrátí král, budeme spolu chodit na dvorské slavnosti a já zabiju každého, kdo se k tobě bude chovat drze, jako bych opravdu žárlil. A nebudu vyhledávat dobrodružství v královnině fraucimoru. Chceš?"

Vztáhla k němu ruku, kterou políbil uctivě a něžně. „Hynku," zeptala se, „jak jsem bohatá?"

„Strašně moc. Daleko bohatší než já a já jsem v této chvíli nejbohatší muž v celé Praze."

Myslela na vozy s obilím kodrcající se k severu, které se obracejí zpátky do vyhladovělé země, tam, kam patří, chléb na stoly vychrtlých, nuzných dětí, nejen loupeživých rytířů. Jak je směšné, že jsou ochotni platit vlastní krví a je jim líto zlata!

„Požádej pana ze Šternberka, aby vyplácel moje úpisy," řekla tiše. „Až budou špejchary plné i v chudinských ulicích Prahy, tak se vrátím."

Je krásný den. Panebože, to je krásně! Postupujeme strašně pomalu, ale už mi to nevadí. Ota má hrozný strach, abych se neunavil. Měl opravdu radost, že vypadám tak dobře. Ani mě to nepřekvapilo. Fridrich mi říkal, že mu z Čech vyhrožovali docela neurvale. A taky se pojistili. Většinu z toho, co z nich ještě vymámil, dostane až dodatečně.

Myslím, že mě už několikanásobně vyvážili stříbrem. Dva tisíce hřiven na ruku, potom ještě pět a dalších dvacet tisíc nebo pořádný kus mé země do zástavy. Bezděz a Žitavu bych mu vlastně měl dát s potěšením. Mám na ně mizerné vzpomínky. Ale mám vztek. Bledý, strašný, zoufalý vztek. Připočtu-li k tomu ještě těch patnáct tisíc hřiven, co už shrábl, jsem asi neobyčejně cenný panovník.

Fridrich se na mě díval s nábožnou úctou, ačkoli je větší a statnější než já. Ale on je jen nejmladší syn míšeňského vévody a já jsem král, o rok starší a o sto let moudřejší. Krom toho jeho matka je prostá ministeriálka a moje uherská princezna. Má matka...

Do Drážďan mi už nepsala. Nebo mi její dopisy nedali. Nemám už Heinmanna, aby pro mě sháněl zprávy, dobré i zlé. A zemřelá první choť Jindřicha Jasného byla sestra mého otce. Když jsem mu naznačil, že vím, co se stalo, ostře matku odsoudil. A já jsem se jí nezastal. Kdykoli si na to vzpomenu, zpotím se hanbou. Jsem asi žárlivý. Krutě žárlím na ty dva, kteří se mnou nemají nic společného, a přesto se zmocnili jejího srdce. Bude mě čekat v Praze?

Jedu na koni. Cítím se docela zdráv a je mi krásně. Jedu na koni, aby mě všichni viděli. Aby viděli, že se opravdu vracím. Lidé vybíhají, zdraví mě a pláčou. Já se usmívám, i když se mi hrdlo stahuje dojetím. Jsem král. Jsem syn svého otce a očekávají ode mne, že budu hrdina. Ale ovšem, ti v Praze čekají spíš, že budu poslouchat.

Míšeňskému vévodovi vděčím za mnoho, nikdy na to nezapomenu. Ale ze všech jeho synů je mi nejbližší ten, který není můj příbuzný. Jemu možná také. To nás asi sblížilo. Je strašně rozhořčen na Otu, i když to nikdy neřekl a i když je Ota jeho synovec. Snad by mě i vydal dřív proti jeho vůli, kdybych nebyl tak nemocný a tak zanedbaný.

Chodil jsem s Fridrichem po lesích. To potřebuju. Chladný voňavý vzduch. Dýchá se mi už zase docela volně. Za těch pár měsíců jsem prý i vyrostl. Sluhové mě denně oblékají do sametu a nosí mi jídlo na stříbrných mísách. Je ho dost. Jenom boty mě pořád trochu tlačí. Heinmannovy hadry byly pohodlnější. Ale zvyknu si. Jsem král. Dokonce už i něco vím o správě země. Ale číst jsem se nenaučil. Nikdy se nesmířím s černými klikyháky na papíře. Slovo je přece tak krásné, když ho posloucháme!

Fridrich měl vychovatele. Nebyl tak milý jako Heinmann, ale zato byl o mnoho učenější. Učil nás latinsky. Řekl jsem mu, že na čtení nevidím. Nevím, jestli mi to věřil, ale nenaléhal. Poslouchal jsem se zavřenýma očima, když nám četl. Rozuměl jsem daleko líp než Fridrich. Když pracně slabikoval z tlustých knih, napovídal jsem mu zpaměti. Díval se na mě s úctou. Tlustý kněz si myslel, že už mě to někdo učil. Ale je tak snadné si něco pamatovat!

Fridrich dělá chybu, že se učí číst. Myslím, že písmena dělí i jeho od moudrosti. Sotva se zadívám na ty zkroucené skrčky, přestávám rozumět i tomu, co jsem dávno pochopil. Až budu doma, najdu si někoho, kdo by mi četl všechny knihy, co jich je na světě. Krásným, sytým hlasem.

Doma. Už jsem vlastně doma. Ta řeka, která se leskne mezi zelenými břehy, je Vltava. Vlny, které po ní běží, proběhly nedávno pod Hradem. Pod hradem českých králů. Pod mým hradem.

Řady zevlounů rostou. Už vidím i jezdce, kteří mi vyjíždějí vstříc. Seskakují z koní a padají na kolena. Po zjizvených tvářích, poznamenaných bitvami a nepohodou, stékají slzy. Ale já nepláču. Je jen jediná tvář, před kterou nejsem králem. Je nevýslovně krásná, ale je daleko. Nebo ne? Maminko! Budeš-li mě vítat před branou města, jako jsi vítávala mého otce, budu plakat já. Královna jsi ty a já jsem tvoje dítě.

Biskup s kněžími. Davy lidí. A město. Moje město. Ona tu není, a přece se mi oči zamžívají. Zvony hlaholí. Jedu ulicemi. Z oken se vyklánějí dívky a zasypávají mě květy. Heinmannovi by se určitě líbily. Jsou mnohem hezčí než ty na severu. Skoro stojíme. Není možné se prodrat mezi lidmi. Pláčou a zpívají. Chorál mě provází už od bran města. Svatý Václave... Zvolna se posouváme přes kamenný most. Můj kůň stoupá vzhůru příkrou stezkou a bujně pohazuje hlavou. Držím ho pevně. Moje ruka je mnohem silnější než dřív.

Hradní brána je dokořán. Chorál zmohutněl a zvony jako by zešílely. Ale já už nevidím nic. Slzy mi tečou po tvářích, jako bych byl jen jeden z nich. Pláču a směju se a pláču. Jsem svobodný. Jsem doma. Projíždím branou hradu českých králů.

OBSAH

MNOU VCHÁZÍ SE DO MĚSTA VĚČNÉ STRASTI
KDO ZVEDNE PRORAŽENÝ ŠTÍT
OCHRÁNCI VDOV A SIROTKŮ
ZRÁDCE
U POHLEDSKÝCH PANEN
BÍLÁ SVATBA
BOŽÍ SOUD
NAPOSPAS
KDO JE HODEN SVÉHO MEČE
HRA O KRÁLOVNU
ON V KRVI U MÝCH NOHOU
KRUMLOVSKÁ BALADA
KVŮLI NÍ
ÚPLNĚ UTAJENÝ ÚNOS
NEZBEDNÁ ABATYŠE
OSAMĚLÉ INTERMEZZO
KVĚT KAPRADÍ
ZBRAŇ VLASTNÍHO ŽIVOTA
AŽ SE MĚ DOTKNEŠ, UMŘU ŠTĚSTÍM
POVODEŇ
KRÁLOVSKÁ STÍNOHRA
DNY BLUDNÝCH NADĚJÍ
NEJVYŠŠÍ HODNOST PANA Z FALKENŠTEJNA
KVĚTY PRO SVATEBNÍ LOŽE
NEJHLOUBĚJI
DUHA

LUDMILA VAŇKOVÁ
ZLÁ LÉTA

LEV A RŮŽE II

Ilustrace na potahu
a grafická úprava Václav Rytina
Vydalo nakladatelství Šulc a spol. v Praze
roku 1994 jako svou 37. publikaci
Vytiskla Česká typografie, a. s.
Vydání druhé. 13/33. Stran 376
879-37-94

Doporučená cena váz. s DPH 75 Kč